

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державна наукова установа
**УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ЕКСПЕРТИЗИ ТА ІНФОРМАЦІЇ**

**ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ
ФАХОВИХ ВИДАНЬ
МОН УКРАЇНИ**

№ 12'2018

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа
Український інститут науково-технічної експертизи та інформації
(УкрІНТЕІ)

ЗБІРНИК РЕФЕРАТИВ

фахових видань МОН України

Збірник засновано у травні 2006 року
Видається 12 разів на рік

12(156)/2018

Суспільні науки:

філософія

історія, історичні науки

соціологія, демографія

держава і право, юридичні науки

політика, політичні науки

наукознавство, культура

народна освіта, педагогіка, психологія

мовознавство, література

літературознавство

народна поетична творчість

мистецтво, мистецтвознавство

масова комунікація, журналістика

засоби масової інформації, інформатика

релігія, атеїзм

КИЇВ-2018

Збірник рефератів фахових видань МОН України / уклад. : Н. Богател, М. Попов, Г. Бодяковська, Н. Іваницька, Л. Горелова. – Київ: УкрІНТЕІ, 2018. - № 12(156). – 200 с.

Збірник рефератів/анотацій статей наукових фахових видань МОН України – інформаційне видання, в якому подано систематизовану інформацію щодо змісту статей збірників та журналів закладів вищої освіти України за 2014-2017 рік. Джерелом інформації для підготовки збірника є примірники електронних та друкованих видань, що надійшли до УкрІНТЕІ на даний час.

Реферати/анотації представлено в авторській редакції, мовою видання та розміщено у збірнику за тематичними підрубриками Рубрикатору НТІ.

Кожному запису Збірника присвоюється інвентарний номер, який включає такі елементи: перші дві цифри позначають номер рубрики Рубрикатору НТІ, далі - чотири цифри – рік видання та номер випуску Збірника, наступні чотири – **порядковий номер реферату у Збірнику, який використовується в авторському покажчику та покажчику періодичних видань**. Цифри після риски вказують порядковий номер реферату/анотації в базі даних наукових фахових видань МОН України.

Збірник призначений для аспірантів, докторантів, викладачів, наукових та інженерно-технічних працівників, які займаються науково-технічною діяльністю.

Додаткову інформацію можна одержати за адресою:
Київ, 03150, вул. Антоновича, 180, УкрІНТЕІ.
Тел. (044) 521-0007; 521-0039
uintei@uintei.kiev.ua; bogatel@ukrintei.ua

ЗМІСТ

02 ФІЛОСОФІЯ	6
02.01 Загальні питання філософії.....	6
02.41 Соціальна філософія.....	6
02.51 Етика.....	7
02.91 Історія філософії.....	7
03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ	9
03.01 Загальні питання історичних наук.....	9
03.09 Загальна історія.....	11
03.19 Історія окремих країн.....	12
03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності.....	22
03.41 Археологія.....	23
03.61 Етнографія й історична антропологія.....	23
03.81 Допоміжні історичні дисципліни.....	23
04 СОЦІОЛОГІЯ	24
04.01 Загальні питання соціології.....	24
04.11 Загальні проблеми сучасної соціології.....	24
04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень.....	24
04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси.....	29
04.41 Соціальні класи, спільноти і групи.....	31
04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів.....	32
04.61 Соціологія особистості і поведінки.....	38
04.91 Історія соціології.....	39
05 ДЕМОГРАФІЯ	39
10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ	40
10.01 Загальні питання.....	40
10.07 Загальна теорія держави і права.....	40
10.09 Історія держави і права.....	44
10.15 Державне (конституційне) право і управління.....	47
10.17 Адміністративне право.....	51
10.21 Фінансове право.....	57
10.23 Господарське право.....	59
10.27 Цивільне право.....	63
10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес).....	64
10.45 Спадкове право.....	64
10.47 Сімейне право.....	65
10.51 Аграрне право.....	65
10.53 Правові проблеми охорони довкілля.....	65
10.55 Земельне право.....	66
10.59 Водне право.....	67
10.63 Трудове право.....	68
10.67 Право соціального забезпечення.....	68

10.71	Правоохоронні органи.....	68
10.77	Кримінальне право.....	69
10.79	Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес).....	70
10.81	Кримінологія.....	71
10.85	Криміналістика.....	72
10.87	Міжнародне право.....	72
10.89	Міжнародне приватне право.....	75
10.91	Держава і право окремих країн.....	75
11	ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ.....	78
11.07	Методологія політичних досліджень.....	78
11.09	Історія політичних вчень.....	78
11.15	Теорія політичних систем. Внутрішня політика.....	79
11.25	Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія.....	81
12	НАУКОЗНАВСТВО.....	88
12.09	Розвиток науки.....	88
12.31	Наукова праця. Наукова творчість.....	89
13	КУЛЬТУРА.....	89
13.07	Теорія, методологія і філософія культури.....	89
13.09	Історія культури. Історія вивчення культури.....	89
13.11	Культура в сучасному світі.....	90
13.15	Організація і управління в галузі культури.....	90
13.19	Культура окремих країн і народів.....	90
13.61	Охорона пам'яток історії і культури.....	91
14	НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА.....	91
14.01	Загальні питання народної освіти і педагогіки.....	91
14.07	Загальна педагогіка.....	93
14.09	Історія освіти і педагогіки. Персоналія.....	95
14.15	Система освіти.....	97
14.23	Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка.....	99
14.25	Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи.....	100
14.29	Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія.....	105
14.31	Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи.....	106
14.35	Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи.....	106
14.37	Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта.....	136
14.39	Сімейне виховання. Сімейна педагогіка.....	137
14.43	Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка.....	137
14.85	Технічні засоби навчання і навчальне устаткування.....	138
14.91	Народна освіта і педагогіка в окремих країнах.....	139
15	ПСИХОЛОГІЯ.....	139
15.01	Загальні питання психології.....	139
15.41	Соціальна психологія.....	139
16	МОВОЗНАВСТВО.....	141

16.01 Загальні питання мовознавства	141
16.21 Загальне мовознавство	141
16.31 Прикладне мовознавство	153
16.41 Мови світу	154
17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ.....	155
17.01 Загальні питання літературознавства	155
17.07 Теорія літератури	156
17.09 Історія літератури.....	171
17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни	176
18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО	177
18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства	177
18.15 Організація і управління в галузі мистецтва	177
18.31 Образотворче мистецтво	177
18.41 Музика. Музикознавство	178
18.67 Кіно. Кіномистецтво	178
18.71 Народне мистецтво	178
19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	178
19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації	178
19.21 Масова комунікація	179
19.41 Журналістика	180
19.45 Засоби масової інформації.....	182
19.51 Друк	183
19.61 Телебачення	183
19.65 Радіо	184
20 ІНФОРМАТИКА	184
20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів	184
21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ.....	184
21.41 Релігії, церкви і товариства	184
21.91 Історія атеїзму, релігій і церков	185
АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК.....	186
ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ.....	195

02 ФІЛОСОФІЯ

02.01 Загальні питання філософії

02.18.12.0001/225618. Смысл и значение. Линдгрэн М. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.14-20. - рос. УДК 165.7.

Осмысленное лежит в основе всех понятий. Выделяясь, все порождается и образуется смыслом. Понятийные элементы выделяются своим смыслом в рамках определенных смысловых контекстов. При этом нет четкой грани между именем и предложением в том, что и именем и предложением являются смысловые единства, входящие в смысловой контекст. Соответственно, нет простых предметов, явлений, понятий, знаков, слов, выражений, а лишь интегрированные элементы смыслового целого, не подлежащего однозначному анализу. Все явления определяются творческим понятийным выделением, притом, что всеми нашими понятиями являются выделения уже выделенного. Наши понятийные структуры всегда стары по-новому. Нет совершенно обособленного предмета, так как выделенное явление может только встречаться контекстуально. В рамках контекстуального целого, возможно условно выделять отдельные контексты, в которых отдельные явления выделяются, при том, что смысл отдельного выделенного предмета не обособляемый.

02.18.12.0002/225619. Конструктивістське бачення деїдеологізації пізнання. Петухов А. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.21-26. - укр. УДК 001.5+165.

Стаття є начерком покорокового проекту деїдеологізації процесу пізнання. Чотири кроки у перебігу процесу деїдеологізованого пізнання репрезентує його конфігурація, що полягає в організації цього процесу відповідно до можливості його "демонтажу", що є розвитком попперівської концепції фальсифікації. Радикально конструктивістська програма ревізії епістемології набуває подальшої радикалізації через дискретизацію шляхом визначення в проекті деїдеологізації пізнання, побудованому на її засадах, конкретних кроків його перебігу. В ході пояснення останнього кроку деїдеологізації пізнання визначено критерії, що специфікують освіту стосовно інших способів конструктивного оперування знанням.

02.18.12.0003/225621. Комунікація: епістемологічна та онтологічна проекція. Петрушенко В. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.32-36. - укр. УДК 14.

У контексті комунікативної проблематики сучасної філософії досліджується епістемологічний підхід до явищ і методології соціально-гуманітарного пізнання. Використовуючи такий підхід, автор виявляє зміст і складники комунікації як важливої основи соціальних і гуманітарних явищ, проводить розрізнення понять комунікація, взаємодія, спілкування. У межах такого підходу в статті обґрунтовується думка, що інтелектуальний посередник між теорією та реальністю в соціально-гуманітарному пізнанні базується на комунікативних актах, які присутні як у самих явищах соціально-гуманітарного плану, так і в діяльності дослідника, що так чи інакше вводить досліджуване явище в інтегральне смислове поле.

02.41 Соціальна філософія

02.18.12.0004/224193. Криза людства: герменевтико-феноменологічний аналіз. Кальницький Е.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.64-73. - рос. УДК 130.121.

Герменевтико-феноменологічну методологію можна використовувати при вирішенні викликів, які стоять сьогодні перед сучасною цивілізацією. Герменевтика і феноменологія пропонує своєрідне вирішення виходу з цієї кризи: замість раціональних абстракцій повернутися до життєвого світу людини у всій його конкретній повноті. Центральною проблемою феноменології постає не проблема філософського дослідження світу, що існує самостійно, а проблема "смыслепокладання" світу, тобто розкриття тієї активності свідомості, завдяки якій світ постає перед нами як ієрархія сенсів.

02.18.12.0005/224249. Віртуальна реальність: до проблеми концептуалізації поняття. Дзьобань О.П., Мануйлов Є.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.21-31. - укр. УДК 316.4.

Зроблена спроба відстеження ключових моментів формування філософських уявлень про сутність та природу віртуальної реальності, починаючи з поглядів античних філософів і до сучасності. Показано, що у ХХ ст. феномен "віртуального" отримав нові можливості й імпульси до розвитку. Науково-технічна революція привела до розширення обсягу поняття "віртуальна реальність". Феномен віртуальної реальності став широко обговорюватися після впровадження цього терміна у сферу високих технологій.

02.18.12.0006/224253. Трансформації соціальної системи в світоглядній парадигмі сучасності: ризики та небезпеки. Куцупал С.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.71-80. - укр. УДК 316.422:172.342.7.

У статті аналізуються соціальні трансформації ХХІ ст., викликані глобалізацією, інформатизацією та запровадженням глобальної неоліберальної моделі економіки. Розглядаються феномени прекарних соціальних практик, прекаріату, наголошується на небезпечності поширення прекарних життєвих стратегій для сучасного українського суспільства. Аргументовано, що проблема прекарності актуальна для системи життєдіяльності сучасного соціуму, впливає на соціальні інститути та процеси соціальної динаміки.

02.18.12.0007/224357. Атрибутивність та модальність відповідальності в інформаційному суспільстві. Жданенко С.Б. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.52-64. - укр. УДК 316 (477).

Показано, що в інформаційному суспільстві відбувається трансформація відповідальності і в аспекті атрибутивних характеристик, і плані модальних її проявів. Обґрунтовується, що на сучасному етапі функціонування інформаційного суспільства спостерігається криза позитивної відповідальності, що загрожує стабільному соціальному розвитку. Доводиться необхідність формування системи цінностей, заснованих на принципі відповідальності.

02.18.12.0008/224364. Візуальна метафора ідентичності людини. Чернієнко О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.156-170. - укр. УДК 1:316.3+1:141.319.8.

У статті розглядається проблема теоретичного осмислення формування ідентичності людини з боку технології практики візуальних метафор. Здійснюється філософська рефлексія ролі візуальної діяльності в процесах ідентифікації та ідентичності. Стверджується, що візуальна метафора ідентичності людини може розглядатися як соціальний конструкт, так і як соціально-філософський концепт.

02.18.12.0009/225623. Комунікативне поле: людина-це-текст. Діденко Л. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.43-48. - укр. УДК 1 (316.77 + 316.6).

Дослідження присвячене роз'ясненню вислову "людина-це-текст" у контексті комунікативного поля. Кожна антропоодинаця - це своєрідний текст, який можна дослідити, тобто "відкрити", "прочитати", витлумачити та зрозуміти. Антропоодинаця відкривається сама для Іншого; "прочитування" - це ознайомлення Іншого з невідомим йому простором індивідуальних бачень-думок-переживань; витлумачення залежить від рівня Іншого та його світоглядного підґрунтя; зрозуміти не себе можливо лише через припущення існування поліваріантності як такої. Дослідження - це увідомлювання, яке загалом можливе, проте його якісно-кількісні показники залежать від співпраці антропоодинаці та Іншого. Тобто комунікування - це подвійне дослідження: з одного боку, Іншого суб'єкта як відмінної від тебе самого унікальності, а з іншого - себе самого через відкривання нових варіативів неувідомленого, проте можливо-неодмінного для життєдіяльності.

02.18.12.0010/225632. Технократична свідомість як феномен сучасної цивілізації. Мартинов Р., Білоус М. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.109-113. - укр. УДК 130.2.

Показано, що технократична свідомість є впливовим феноменом сучасної техногенної цивілізації. Проаналізовано головні інтенції сучасного стану технократичної свідомості в онтологічному, гносеологічному, аксіологічному аспектах. Досліджено технократичну свідомість не стільки як феномен сучасного буття, скільки як явище в бутті. Здійснено проблематизацію змісту та структури технократизму як парадигми сучасної свідомості та проаналізовано його буттєвої універсалізації. Розкрито субстанціальну амбівалентність і феноменальну багатоплановість технократичної свідомості. Намічено основні перспективи розвитку технократичної свідомості та виявлено її основні переваги і недоліки.

02.51 Етика

02.18.12.0011/224199. Етика відповідальності: безпека війн та збройних конфліктів у сучасному світі. Петрова Л.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.120-125. - укр. УДК 1:355.1.

У даній статті розглядаються глобальні небезпеки, які постали перед людством внаслідок військової діяльності. Автор доходить висновку про потребу у новій філософсько-етичній парадигмі, заснованій на принципі відповідальності з огляду на його методологічне значення щодо урозуміння небезпек, пов'язаних із сучасними війнами та збройними конфліктами. В умовах розвитку військової діяльності виявлено та обґрунтовано необхідність використання принципу відповідальності як нового категоричного імперативу військово-професійної моралі.

02.91 Історія філософії

02.18.12.0012/225616. Взаємозв'язок синхронічного та діахронічного аспектів у семіотиці Юрія Лотмана). Повторева С., Чурсінова О. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.3-8. - англ. УДК 165.75-81-116.

Автори аналізують особливості семіотичного підходу Ю. Лотмана, доводячи, що його теорія семіосфери ґрунтується на критичному осмисленні та розвитку системно-структурної методології. Ю. Лотман подолав жорстке розділення синхронічного та діахронічного аспектів, яке походить від Фердинанда де Сосюра й характерне для традиційної семіотики. Включення в методологію дослідження обох вимірів семіотичних систем дозволило Ю. Лотману створити повноцінну семіотику культури.

02.18.12.0013/225622. Основні напрями осмислення комунікації в харківській філософській - школі XIX століття: вплив німецького ідеалізму та Й.В. Гете. Титар О. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.37-42. - укр. УДК 130.2.

Розкрито провідні ідеї харківської філософської школи першої половини XIX століття, проаналізовано основні лінії взаємодії німецького ідеалізму та школи І. Шада щодо проблем людини, комунікації та культури. І. Кант підкреслював, що питання комунікації та альтруїзму переходить у власне етичну проблематику і стає конституюючим для людини як родової істоти, антропологічним. Образ Гете супроводжує харківську філософську школу, стає зразком для наслідування. І. Шад пройшов шлях від фіхтеанця до шеллінгіанця, загалом можна говорити про значний вплив на нього німецьких романтиків. Філософія німецького ідеалізму розвивалась у

Харківському університеті, зокрема вперше в Україні досліджувалося питання ідентичності та основ етичної комунікації.

02.18.12.0014/225624. Український контекст досліджень британського емпіризму. Загороднюк В. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.49-53. - укр. УДК 165.64:165.18.

Розкривається актуальний стан досліджень британської філософії 17-18 ст., а саме праць Д. Лока, Дж. Берклі та Д. Г'юма в українській філософській традиції. Відзначено певне поживлення та підвищення якості останніх досліджень цієї тематики. Разом з тим, такі проблеми, як відсутність якісних перекладів, наявність численних заангажованих і застарілих суджень, брак якісної критичної літератури тощо, залишаються актуальними. Чимало основних праць представників цієї філософської течії досі доступні лише в оригіналах, або у застарілих російськомовних перекладах доби марксизму-ленінізму. Серед характерних рис українських досліджень спадщини Д. Лока, Дж. Берклі та Д. Г'юма є певна описовість, яка полягає в тому, що дослідники швидше переказують тексти першоджерел, аніж намагаються віднайти власний підхід до їхнього трактування. Також існує проблема браку комунікації між дослідниками - праці з цієї теми слабо пов'язані між собою, що призводить до повторення певних думок і сюжетів. Покращення рівня комунікації між дослідниками могло б виправити цей недолік, адже вони могли б перевірити свої тези у суперечці з колегами. Такий стан речей сильно контрастує з актуальною англомовною традицією. Зокрема, такі вчені як Дж. Беннет, М. Аерс, Р. Фогелін і багато інших ставлять за мету дослідження проблемних місць теорій Д. Лока, Дж. Берклі та Д. Г'юма. Також варто відзначити високу культуру полемічності, наявну в англомовній спільноті. Кожен зі згаданих критиків охоче вступає у продуктивну полеміку з колегами, захищаючи свої позиції. Характерною рисою досліджень британського емпіризму також є методологічна невизначеність. Як правило, дослідники користуються компаративістським і описовим методами, не заглиблюючись у проблемні місця. Ретельне дослідження першоджерел, увага до сучасних англомовних критичних творів і прагнення сформулювати власну позицію щодо спадщини цих філософів здатне поліпшити ситуацію у цьому контексті.

02.18.12.0015/225627. Академічна раціональність Пізнього Відродження: гуманізм, натурфілософія, реформація. Макаров З. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.74-82. - укр. УДК 1(091)+167.6.

Досліджуються наскрізні взаємозв'язки ренесансних гуманізму, натурфілософії та Реформації, об'єднаних світоглядною спрямованістю Пізнього Відродження. Встановлено, що їхня спільна тенденція оновлення статусу соціальних інститутів, окрім перегляду змісту ціннісних настанов, спричинила зміни в структурі раціональності. Академічне середовище відреагувало на це або зміною знакового ряду інтуїції як природної основи розуму, або виробленням експериментальної методології як комунікативної основи розуму. Виявлено, що спекулятивні й досвідні орієнтири мислення дозволяють реалізувати космічний і біблійний акценти у сприйнятті природи відповідно. Процес деспіритуалізації, намічений в історичних методах політичного гуманізму, натурфілософського пантеїзму та протестантської етики, набув граничного вираження в натуралістичній репрезентації світу класичної науки. Мірою її реалізації онтологічні схеми і методи пізнання мікро- та макрокосмосу забезпечили процес структурного ототожнення ієрархічних рівнів сотвореного світу. В поєднанні зі скепсисом пізнього гуманізму, езотеризмом натурфілософії та експериментальними імплікаціями протестантизму ці процеси склали методологічну перспективу експериментально-математичного природознавства.

02.18.12.0016/225628. Тема стосунків між людьми і проблема свободи в італійських гуманістів епохи Відродження. Писик А. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.83-88. - укр. УДК 123.

Досліджується питання стосунків між людьми в їхньому відношенні до віри, а також проблема свободи людини у вченнях італійських гуманістів епохи Відродження, передусім у філософії XIV-XV ст. Окреслено основні погляди і концепції мислителів цього періоду, що стосуються постійної зміни всіх речей, тимчасовості людини і, як утіхи, впевненості в тому, що велич людини продовжує жити у славі, а також у перетвореннях. Проаналізовано праці Д. Аліґ'єрі, Ф. Петрарки, К. Салютаті, Л. Бруні, Л. Валли, М. Кузанського, М. Фічіно, Д. Піко, в яких людина досліджується в контексті її стосунків з іншими людьми, з суспільством і частково з Богом. З'ясовується питання наскільки на ці стосунки впливає свобода людини і до яких наслідків ця свобода призводить. Розкривається основа, на якій сформовано ці вчення та їх відмінність від середньовічних поглядів на людину та її свободу. Показано, що вперше у світовій філософії саме в епоху Ренесансу людина почала трактуватись як самостійна цінність, яка не лише залежить від зовнішнього світу та суспільства, а й впливає на них, змінюючи своє життя.

02.18.12.0017/225630. Протестантські інтенції у творчості Г. Сковороди. Рик М. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.98-103. - укр. УДК 821.161.2-291.1.09.

Дослідження присвячене аналізу філософсько-релігійних ідей у творчості Г. Сковороди, які близькі до філософії протестантизму. Висвітлено окремі ідеї мислителя, які дотичні до філософії протестантизму. Звертається увага на характерні напрями, на основі яких простежуються протестантські ідеї у творчості українського мислителя. Одним із них є ставлення до Біблії. Як протестантські теологи, так і Г. Сковорода наголошували на різноманітності тлумачень Біблії та підкреслювали велике пізнавальне значення релігійного символізму, за допомогою якого розкривався справжній зміст релігійних догматів. Показано, що окремі філософсько-релігійні твердження українського філософа сповнені протестантських мотивів і підтверджено, що його ставлення до християнських обрядів, таїнств, молитви та подвійного характеру тлумачення сюжетно-образного ряду Біблії має помітний протестантський зміст.

03 ІСТОРІЯ. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

03.01 Загальні питання історичних наук

03.18.12.0018/223749. II Всеукраїнська наукова конференція "ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БІОГРАФІСТИКИ (до 160-річчя від дня народження Д. І. Багалія)" (Харків, 7 листопада 2017 року). Чугуй Т.О., Вовк О.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.136-139. - укр. УДК 930:061.2 .3.

7 листопада 2017 року в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна пройшла II Всеукраїнська наукова конференція "Теоретичні та прикладні аспекти біографістики (до 160-річчя від дня народження Д. І. Багалія)". Науковий захід був організований Центром українських студій імені Д. І. Багалія філософського факультету, історичним факультетом і Центром краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, а також історичним факультетом Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Конференція, історія якої розпочалася 2016 року, була спрямована на досягнення кількох цілей. З одного боку, учасники мали змогу презентувати й обговорити нагальні теоретико-методологічні проблеми, що постають перед українською і світовою біографістикою на сучасному етапі. Важливість цього аспекту діяльності конференції обумовлюється стабільно високим суспільним попитом на публікації біографічного характеру, який спостерігається упродовж останніх десятиліть і вже є визнаним світовим трендом. Чимало авторів (у тому числі й українських) намагаються задовольнити цей попит шляхом оприлюднення наукових, науково-популярних, публіцистичних і художніх життєписів. Рефлексія над основоположними питаннями біографічного жанру в перспективі може вивести ці публікації на якісно новий рівень.

03.18.12.0019/225165. Історичне джерело як "слід минулого": історико-епістемологічний аналіз. Євстрат'єв О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.114-122. - рос. УДК 930.1.

У статті розглядається проблема історичного джерела як "сліду минулого" з точки зору історичної епістемології. Даний підхід дозволяє представити в діалектичній єдності минуле як об'єкт вивчення історика і сучасність як середовище, в якому здійснюється його діяльність. Особливу увагу в статті приділено розгляду етапів історичного дослідження відповідно до цієї концепції.

03.18.12.0020/225185. Спогади Михайла Тишкевича як джерело до вивчення українського консерватизму. Лехнюк Р.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.143-156. - укр. УДК 94-028.78(4 77) "18 19"(092).

Мемуари графа Михайла Тишкевича (1857-1930) розглядаються як джерело до вивчення теоретичних і практичних аспектів консервативної течії в українському національному русі кінця ХІХ - початку ХХ ст. Представлені у спогадах змістові лінії та сюжети дають нові відомості про способи та особливості утвердження модерної української консервативної ідеї. Йдеться, зокрема, про феномен польсько-українського "крайовства", ставлення М. Тишкевича до соціалізму, націоналізму, польського і російського новочасних національних проєктів. У поєднанні з іншими джерелами мемуари відкривають нові пізнавальні можливості для вивчення українського консерватизму.

03.18.12.0021/225595. Питання Геродота. Буллер А. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.5-13. - рос. УДК 930:929Геродот.

Ця стаття містить основні тези моєї доповіді на ХІV Астаховських читаннях та має характер, скоріше, наукового нарису, у якому розвиток історико-теоретичної думки аналізується у якнайширшому часовому діапазоні та в різних взаємозв'язках. Проте у центрі уваги стоять тут все ж таки "городотівські питання" про те, "хто" та "для чого" пише історію. Питання Геродота ставилися істориками різних часів та у різних взаємозв'язках. Вони не втратили своєї актуальності і для нас.

03.18.12.0022/225596. Про свободу і обмеження в пізнанні минулого: українська історіографія на початку ХХІ століття. Зашкільняк Л.О. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.14-27. - укр. УДК 930.2(477)"20".

Модерна історіографія ХХ століття поглибила розуміння історичних процесів, але зберегла уявлення про прогностичну соціальну функцію історичного знання. Це залишало історію в об'їмах "історизму". Водночас формувалось уявлення про переважну залежність істориків від сучасності, яка в сутності виникала з того ж минулого. Таким чином прагнення істориків звільнитись від "примар минулого" неухильно запроваджувало їх в залежність від "примар сучасності" з перенесенням їх у майбутнє. Українська історіографія останніх двох десятиліть користалася в основному з методологічного інструментарію модернізму, нехтуючи новими пропозиціями. У формуванні образу минулого України сучасним українським дослідникам досі бракує розуміння її суб'єктності і постколоніального стану. В таких умовах треба сміливо брати на озброєння нові методологічні підходи, спростовувати поширювані донині імперські міфи і стереотипи сусідніх історіографій.

03.18.12.0023/225598. Історик та влада: сюжети, міркування та застереження. Богдашина О.М. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.43-54. - укр. УДК 930(477)-057.4.

У статті на різноманітних прикладах з життя та творчості відомих європейських, українських та російських вчених розглядаються різні форми ставлення істориків до правлячого політичного режиму: від його активної підтримки до формальної лояльності до існуючої влади. Активна підтримка науковцями правлячого режиму виявлялася не лише у легітимізації держави та її політики, а й у підтасовці історичних фактів на користь влади. Формальна лояльність до існуючого політичного режиму часто супроводжувалася обережною його критикою.

03.18.12.0024/225599. Інший як інакший у побудовах німецької просвітницької історичної думки XVIII ст. Ганус С.О. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.55-68. - рос. УДК 930(430)"17".

Стаття пояснює особливості німецької історичної думки епохи Просвітництва в осмисленні нею категорії "іншого". Розширення меж пізнаваного світу у XVIII ст. ставило це питання на порядок денний як вельми актуальне. "Інший" уявлявся як "інакший", а не як цілковито "чужий". Не спостерігалось реакції відторгнення, агресивного нерозуміння і заперечення. Це виражало помітну гуманістичну складову німецької просвітницької історіософії, прагнення до позитивного, наповненого конкретикою пізнання різноманіття світу, специфіки індивідів та їх спільнот за межами Західної Європи.

03.18.12.0025/225602. Емоційне маркування в історіографічних текстах (на прикладі історіографічних праць В.П. Бузескула). Кісельова Ю.А. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.90-102. - рос. УДК 930.2(477):159.942.

Стаття є варіантом case-studies та присвячена дослідженню емоційного маркування, присутнього в історіографічних репрезентаціях історика Харківського університету В.П. Бузескула. Автор розглядає питання про особливості репрезентації емоцій в історіографічних текстах та про їхнє значення як елементів дослідницького інструментарію історіографа доби позитивізму. Доводиться теза, що емоції в текстах В.П. Бузескула були об'єктом дослідження, інструментом аргументації та виступали складовою дослідницької гіпотези. Автор відстоює думку, що студіювання емоцій та емоційного маркування може збагатити дослідницькі підходи сучасної історії історіографії.

03.18.12.0026/225603. "Свої" і "чужі" символи історичної пам'яті у світогляді та творчій спадщині Д.І. Яворницького. Світленко С.І. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.103-114. - укр. УДК 94 (477) Яворницький.

У статті розкрито зміст "своїх" та "чужих" символів історичної пам'яті в контексті світогляду та творчої спадщини видатного українського історика Д.І. Яворницького. Показано, що символіка історичної пам'яті зароджується та функціонує в певному історичному часі та просторі та є тісно пов'язаною з етнонаціональним, етнокультурним, соціальним, професійним, морально-етичним та духовно-релігійним усвідомленням індивідуума та суспільства. Акцентовано на значенні символів історичної пам'яті для утвердження історичної та національної ідентичностей.

03.18.12.0027/225606. Специфіка репрезентації знань про минуле у сучасному медіа-просторі (на прикладі біографії В.Н. Каразіна). Вовк О.І. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.148-162. - рос. УДК 930.2:070(477):929Каразін.

У статті досліджується специфіка відображення історичних подій, явищ, процесів у сучасних українських медіа. Надається характеристика медіа простору як одного з полів соціального простору (за теорією П. Бурдьо). На прикладі творів, що стосуються біографії засновника Харківського університету В.Н. Каразіна (1773-1842) аналізуються трансформації форми та змісту медіапродуктів. Описується вплив медіа контенту на уявлення про минуле, які формуються у колективній історичній пам'яті.

03.18.12.0028/225617. Місце культури у "хвильовій моделі" історичних змін. Форкош С. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.9-13. - англ. УДК 008 16.

Проаналізовано концепцію "хвильової" моделі руху історії А. Тофлера. Результатом дослідження є фіксація та характеристика трьох "хвиль" ходу історії. Усвідомлення характеристик Першої хвилі показує, що історичний зміст просто збігається з історичним існуванням. Взаємозв'язок параметрів Другої хвилі вказує на те, що історичний зміст забезпечується промислово-виробничою базою, в якій домінують технічні досягнення. Визначальні фактори Третьої хвилі вказують на те, що історичний зміст інноваційно породжується, постійно творить себе суб'єктами історичного життя, а знання отримує гуманістичну орієнтацію. З "третьою хвилею" виникає сучасність, з її синкретизмом, зрощенням різних, раніше відокремлених сфер людської діяльності: політики, релігії, науки, культури і т.д. Бачення загальної панорами ритму історії дало можливість А. Тофлеру сформулювати не лише механізм функціонування такого ритму, а й чітко зафіксувати умови історико-культурних трансформацій (слабкою стороною такої методології є применшення значення спонтанного і творчого в процесі становлення історії). Технологічність, інформаційність, орієнтування на майбутнє, розуміння того, що головною цінністю стає знання, на відміну від сили чи багатства - ось основні особливості "третьої хвилі".

03.18.12.0029/225840. Історія Середніх віків у творчості М.О. Таубе: харківський період його науково-педагогічної діяльності (1897-1899). Лиман С.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.123-131. - рос. УДК 94(100)"653":930.1(477)"04 16":Таубе.

У статті розглядається науково-педагогічна діяльність М.О. Таубе у Харківському університеті, його внесок в регіональну та європейську медієвістику. Показано, що в цей період М.О. Таубе продовжив роботу над головною науковою працею "Історія зародження сучасного міжнародного права (Середні віки)". Другий том цієї праці - "Принципи миру й права в міжнародних зіткненнях середніх віків" - він захистив у 1899 р. як докторську дисертацію. Незважаючи на деяку ідеалізацію рицарства, монографія М.О. Таубе стала першою у вітчизняній науці узагальнюючою працею, присвяченою цієї проблематиці.

03.18.12.0030/225841. Суспільнотворча роль освітянського краєзнавства (до 100-річчя від дня народження академіка П.Т. Тронька). Маньковська Р.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.131-139. - укр. УДК 930(477):929Тронько:[908:37].

У статті розглядається значення освіти і виховання для формування сучасного громадянина і патріота. Автор аналізує діяльність видатного історика, громадського та державного діяча, Героя України, академіка П.Т. Тронька.

03.18.12.0031/225844. Професор С. І. Сідельников - видатний історик-болгарист (до 100-річчя від Дня народження). Чернявський Г.Й., Чувпило О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.154-161. - рос. УДК 930.1:929 Сидельников.

В статті розглядається наукова спадщина видатного харківського історика-болгариста - професора Степана Івановича Сідельнікова (1916-1977). В його працях уперше всебічно досліджена боротьба течій у першому Болгарському революційному центральному комітеті (БРЦК) (1868-1873 рр.) із актуальних питань національно-визвольного руху, висвітлюється процес формування провідних угруповань патріотів, аналізується їхня програма й тактика, детально описується діяльність БРЦК та його керівництва, розкривається ряд важливих сторін діяльності борців за незалежність щодо організації масових антитурецьких виступів, а також досліджується життя та світогляд визначних болгарських національних лідерів.

03.18.12.0032/225853. Соціально-економічні погляди і переконання професора Є.С. Гордієнка. Литвинова Т.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.73-80. - укр. УДК 930 (477).

У статті проаналізовано соціально-економічні твори і погляди професора Харківського університету, засновника вітчизняної школи фармакології, відомого громадського діяча Є.С. Гордієнка. Глибока ерудиція, широта наукових і суспільних інтересів, активна участь у розробці і впровадженню Великих реформ середини XIX ст. зробили його провідним діячем науки, освіти і суспільного життя харківського регіону.

03.18.12.0033/225858. Професор Харківського університету М.В. Клочков: діяльність в епоху катастроф. Синюрка С.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.118-124. - укр. УДК 930.1.

У статті розглядається наукова діяльність історика, професора Харківського університету М.В. Клочкова (1877-1952). Основну увагу зосереджено на з'ясуванні впливу катаклізмів періоду 1914 - 1920 рр. на його життєвий шлях і спрямування його наукової творчості.

03.09 Загальна історія

03.18.12.0034/225153. Розвиток інституту царської влади в Набатейській державі. Походнякова А. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.6-11. - англ. УДК 94(394.7)"-03 +00".

Стаття присвячена розгляду питання про характер царської влади в Набатей. На підставі даних нарративних джерел, епіграфіки та нумізматики було з'ясовано, що царська влада в Набатей виникла з влади ватажка військової дружини. Становлення та розвиток державності відбувалися при засвоєнні елліністичних та збереженні родоплемінних традицій.

03.18.12.0035/225154. Образ Юлія Цезаря в поезії Валерія Брюсова. Деревянченко В. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.12-19. - укр. УДК 94(3):008 "19 20".

У статті розглядається проблема формування і репрезентації образу Юлія Цезаря в поетичній спадщині Валерія Брюсова. Автор приходить до висновку, що для конструювання даного образу вирішальне значення мали не стільки свідчення античних авторів, скільки погляди на особистість Цезаря, що існували в антикознавстві сер. XIX - поч. XX ст.

03.18.12.0036/225155. Провінційна адміністрація та східна політика Римської імперії в епоху Юліїв Клавдіїв. Гуменний В.Л. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.20-27. - укр. УДК 94(37).07.

Проаналізовано роль адміністрації східних провінцій Римської імперії у зовнішньополітичних акціях доби раннього принципату на прикладі римо-парфянських взаємин та діяльності адміністрації провінції Сирія.

03.18.12.0037/225156. Причини успішних арабських завоювань в 30-х роках VII ст. у візантійському напрямі: історіографія питання. Димидюк Д.А. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.28-36. - укр. УДК 930.1"18 20":[94(100:569.1):325.3(=411.21)"063"].

У статті розглянуто передумови та причини успішних арабських завоювань на основі аналізу праць радянських та зарубіжних дослідників. Досліджується перебіг дискусій між істориками щодо історії арабських завоювань. Простежується еволюція історичних теорій стосовно цієї проблеми від кінця XIX і до початку XXI ст. Оцінено джерельну базу та чинники, що вплинули на характер і зміст публікацій, окреслено маловивчені проблеми історії арабських завоювань у візантійському напрямі.

03.18.12.0038/225157. Господарська діяльність мешканців Верхнього Подністер'я в останній чверті I тис. н.е. Якубовська О.З. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.37-45. - укр. УДК [94+904]:332.15(=1:477:282.247.314=192.2)"0".

У статті з точки зору міждисциплінарного підходу проаналізовано господарство населення Верхнього Подністер'я у VIII - X ст. Визначено чинники, які обумовлювали основні заняття мешканців регіону протягом VIII - сер. IX ст. Зроблено висновок про залежність господарської діяльності від природних умов та її ландшафтний характер.

03.18.12.0039/225170. Набатейські араби за свідченнями Діодора та Страбона. Походнякова А.С. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.6-12. - рос. УДК 94(394.7)"-04 +00".

У статті розглядається проблема порівняння свідчень двох античних авторів, сучасників імператора Августа - Діодора та Страбона - про набатей. На підставі нарративних даних визначено, що вони використовували різні джерела під час створення своїх праць, а також встановлено, що набатей за два століття перейшли від кочового способу життя до осілого.

03.18.12.0040/225171. Встреча Антония и Клеопатры в Тарсе (41 г. д о н.э.). Богомазова Л.Н. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.13-21. - рос. УДК 94 (37) "-41".

Стаття присвячена першій зустрічі Марка Антонія у якості триумвіра з царицею Клеопатрою. Розглядаються наступні аспекти: ініціатор, характер, театралізована та релігійна складові зустрічі. Автор приходиться до висновку, що ця подія стала початком свідомої взаємовигідної співпраці згаданих політичних діячів.

03.18.12.0041/225826. Проблема податкової заборгованості та особливості її розв'язання у Візантії IV-XI ст. Бардола К.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.7-13. - рос. УДК 904:726.033.2(477.75).

У статті розглянуто проблему податкових недоїмок у Візантії IV- IX ст. Автором був зроблений аналіз труднощів, з якими стикався візантійський уряд при спробах знизити обсяг податкової заборгованості. Зроблено висновок, що проблема недоїмок частково вирішується лише до XII ст., з розвитком системи феодалних імунітетів.

03.18.12.0042/225827. Агоністичні свята в античних містах Північного та Західного Причорномор'я: історія вивчення проблеми та її сучасний стан. Ручинська О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.13-23. - рос. УДК 930:255.2-562(477.7+497.21).

Стаття присвячена історії вивчення одного з найцікавіших феноменів античної цивілізації - агоністичних свят, які набули поширення у віддалених від основних еллінських центрів регіонах, у Північному та Західному Причорномор'ї. У сучасних дослідженнях особливо підкреслюється значення культових свят й змагань як фундаментальної основи грецької культури, що сприяло тривалому збереженню в розглянутих регіонах грецьких культурних традицій і відображало етнічну єдність всього еллінського світу, незважаючи на іноплемянний вплив та варварське оточення.

03.18.12.0043/225828. Про скульптуру в ранньохристиянській традиції Херсонеса - Херсона. Фомін М.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.24-31. - рос. УДК 904:726.033.2(477.75).

У статті розглянуті фрагменти скульптури, що знаходяться в колекції Національного заповідника "Херсонес Таврійський". На території Херсонеського городища і в його околицях було знайдено кілька фрагментів об'ємної скульптури. Вони відносяться до періоду IV - VI ст., часу формування християнської громади в місті. Скульптурні композиції розташовувалися в інтер'єрі храмів і були важливим елементом внутрішнього оздоблення.

03.18.12.0044/225842. До питання про термін "республіканці" у сучасній історіографії Пізньої римської республіки. Токарев А.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.140-147. - рос. УДК 94(37)"-00".

Автор статті підкреслює некоректність використання терміна "республіканці", який є винаходом сучасної історіографії, для позначення знатних римлян, яких античні джерела іменували "оптіматами" або "помпеянцями". Насправді, ця група римської знаті боролася за збереження влади сенату. Римське ж поняття *res publica* не має жодного відношення до республіканської форми правління, а означає "державу", крім того в політичній агітації воно використовувалося протилежними сторонами як гасло для легітимації своїх інтересів.

03.18.12.0045/227280. Міжполісний й міжплемянний союзи Стародавньої Греції VI-IV століть до н.е. Щокін Ю.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86698/82272>>. - укр. УДК 341.01.

Статтю присвячено дослідженню практики утворення і функціонування між полісних і міжплемянних коаліцій Давньої Греції VIII-IV століть до н.е. - амфіктоній, симмахій і симполітій. На думку автора, їх досвід переконливо свідчить про розвинену правосвідомість цих давніх суспільств, їх вміння обирати такі організаційно-правові форми взаємодії, які найбільш адекватно та ефективно упорядковували відносини між собою.

03.19 Історія окремих країн

03.18.12.0046/223721. Дорогичинська битва середини XIII століття: актуальні питання історіографії. Чугуй Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.6-13. - укр. УДК 94: 321.17 (477) "10 11".

Стаття аналізує актуальні питання історіографії Дорогичинської битви середини XIII ст. Автор розглядає дискусійні питання, що пов'язані зі встановленням політичної належності Дорогичина, ідентифікації німецьких лицарів, дати відвоювання князями Данилом і Васильком Дорогичинської фортеці, характеру і перебігу Дорогичинської битви. У статті розкривається роль хрестоносців у міждержавних відносинах Русі та Польщі. З'ясовуються обставини повернення Дорогичинської волості до Волинського князівства. Зроблено висновки про значення Дорогичинської битви в історії боротьби Романовичів за батьківську спадщину. Усе це є важливим для правильного розуміння політичної історії Галицько-Волинського князівства.

03.18.12.0047/223723. Індустріальні об'єкти як містоутворюючий чинник у другій половині XIX - на початку XX ст. (на прикладі Харкова). Боженко А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.19-23. - укр. УДК 94(477.54-25)"185 191":304.4:658.112.

У статті розглянуто роль індустріальних об'єктів Харкова у формуванні модерного міського середовища. Головною гіпотезою є те, що вони були своєрідними кристалізуючими ядрами, що формували навколо себе специфічно міський стиль життя. Авторка бере до уваги такі аспекти, як фізичне розташування підприємств та їхній вплив на розвиток транспортної системи, соціальну взаємодію робітників та підприємців, зародження екологічної ідеології тощо. У висновках подано основні характеристики індустріалізованого ландшафту модерного Харкова.

03.18.12.0048/223724. Розвиток пивоваріння в Харківській губернії другої половини XIX ст.: причини монополії німецьких броварень. Філатова О.Є. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.24-27. - укр. УДК 94(=112.2:477.54)"185 189":663.4.

Статтю присвячено вивченню особливостей розвитку пивоварного виробництва в Харківській губернії в другій половині XIX ст. Значну увагу приділено особливостям функціонування підприємств, створених етнічними німцями. Надається інформація стосовно виробничих потужностей, оснащення, обсягу, асортименту та якості виготовленої продукції. Досліджено причини монополізації німецькими пивоварами регіонального ринку протягом другої половини XIX ст.

03.18.12.0049/223725. Спеціальні радянські автомобілі для інвалідів та їх експлуатація на Харківщині (кінець 1940-х - 1990-ті роки). Устименко О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.28-50. - укр. УДК 94(477.54)"194 199":364-787.5-056.24:656.138.

У статті досліджується історія розробки радянських принципово нових спеціальних мотоколясок для інвалідів. Коротко розглядаються всі інвалідні модифікації автомобілів ЗАЗ. Досліджуються й умови, на яких видавалися мотоколяски та автомобілі з ручним керуванням, їх ремонт та експлуатація на Харківщині. Автор робить висновок, що в СРСР мав місце своєрідний феномен - інвалідні мотоколяски та автомобілі з ручним керуванням. Інваліди отримували транспорт для пересування не в ролі пасажирів, як це було в Європі та США, а як водії. Також доведено, що із збільшенням виробництва автомобілів пропорційно зростала і кількість інвалідів, що могли претендувати на спецтранспорт.

03.18.12.0050/223726. Книга в житті педагога-музейника А.Ф. Луньова. Павлова О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.51-55. - укр. УДК 929 Луньов : 028. 01 + 027.1 .2.

В статті розкривається внесок засновника Пархомівського художнього музею імені А. Ф. Луньова в збереження книжкових пам'яток, створення цінної музейної бібліотеки та виховання у своїх учнів культури читання та збирання особистих бібліотек. Бібліотечна діяльність Луньова сприяла створенню розгалуженої комунікативної системи з найвідомішими бібліотеками, музеями, діячами мистецтва, в процесі якої Пархомівський музей поповнювався різноманітними книжковими виданнями.

03.18.12.0051/223727. Культура хліба у селян Старобільського повіту Харківської губернії (за матеріалами збірки В. Іванова "Жизнь и творчество крестьян Харьковской губернии"). Боряк О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.56-61. - укр. УДК 392.81:664.66 (477.61).

На основі фольклорно-етнографічного матеріалу, зафіксованого наприкінці XIX ст. в кількох слободах Старобільського повіту Харківської губернії, розглядається комплекс обрядів і вірувань, пов'язаних із хлібом. Культура хліба є оптимальним об'єктом для створення соціокультурного портету окремої території, до того ж етнічна ідентифікація виявляється також і в елементах матеріальної культури. Наведені матеріали є яскравим свідченням самобутності духовних і світоглядних цінностей спільноти, яка населяла терени Слобідської України.

03.18.12.0052/223728. Трансформації у традиційному хлібопеченні переселенців із зони відчуження ЧАЕС. Ципишев С.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.62-67. - укр. УДК 398.332 (477.81). У роботі проаналізовано зміни в рецептурі та технології хлібних виробів у традиційній культурі переселенців із зони безумовного відселення внаслідок аварії на ЧАЕС. Розглянуто трансформацію процесів, що супроводжували випікання повсякденного хліба та пов'язані вірування, у місцях компактного розселення переміщених осіб. Обрядово-звичаєва сфера та пов'язані відмінності, що виникли на нових територіях, розглянуті окремо. Де можливо, зроблено порівняння з матірніми територіями.

03.18.12.0053/223729. Особливості харчування дрібної української шляхти у XIX - на початку XX ст. Васянович О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.68-74. - укр. УДК 392.8(477)"18-19".

У статті за архівними, польовими, друкованими матеріалами розглянуто особливості повсякденного харчування та святкової трапези дрібної української шляхти. Акцентовано увагу на бажанні шляхти показати власний гонор, відрізнитися від навколишнього селянства при прийомі їжі. З'ясовано, що у подібних соціально-економічних умовах харчування шляхти та селянства мало багато спільних рис, проте поступово поширювалися впливи міської культури на трапезу шляхти.

03.18.12.0054/223730. Поліський хліб: обрядові дії, правила і заборони. Боренько Н.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.75-90. - укр. УДК 398.332 (477.81).

У статті розглянуто обрядові дії, правила, прикмети й заборони, пов'язані з випіканням, оздобленням і функціонуванням окремих різновидів хліба і печива на території Полісся, які переважно мають архаїчний характер. Різновидами обрядового хліба і печива були коровай, паска, калита, хрестик, дужик, млинець, "жайворонок", "сорока", "бузькова лапа", пиріг, булочка, вареник, мандрика й ін. Певні обрядово-ритуальні й запобіжні дії стосувалися також посуду й атрибутів - діжки, хлібної лопати, рогаца, кочерги.

03.18.12.0055/223731. Деякі закономірні риси словотвору ойконімів Львівщини (на матеріалі ойконіма села Конів Старосамбірського району Львівської області). Удовенко Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.91-94. - укр. УДК 811.161.2'373.3.

У статті автор досліджує лексико-семантичні, лексико-мотиваційні, структурно-словотвірні особливості ойконіма Конів, вік якого, за переказами мешканців, налічує дев'ятсот років, визначає деякі закономірні риси словотвору ойконімів Львівщини, наводить факти з різних документів, що пояснюють походження цієї географічної назви, виділяючи з них один, який відповідає всім історично-лінгвістичним умовам виникнення ойконіма.

03.18.12.0056/223732. Катастрофічний досвід двох українських погранич як предмет антропологічних студій. Маховська С.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.95-99. - укр. УДК 39(477.42):(477.61). У пропонованій розвідці здійснено спробу відстежити основні складники антропологічного катастрофізму другої половини ХХ - початку ХХІ століття, типові для двох погранич - українсько-російського та українсько-білоруського. Пограничні території для висвітлення окресленої проблематики вибрані не випадково, оскільки саме на їхніх теренах катастрофу як категорію антропологічного дискурсу можна прочитати виразніше. Актуальність вибраної проблематики посилено й тим, що термінологічного поняття "антропологія катастрофи" на позначення наукового напрямку в українському інформаційному полі фактично немає, а компонентну структуру антропології катастрофи й досі недостатньо деталізовано, не відпрацьовані й не обґрунтовані критерії оцінювання цих компонентів.

03.18.12.0057/223733. Коронація Данила Романовича: дискусійні питання історіографії. Чугуй Т.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.6-17. - укр. УДК 94: 321.17 (477) "10 11".

Стаття аналізує актуальні питання історіографії коронації Данила Романовича середини ХІІІ ст. Розглядаються дискусійні питання, пов'язані з визначенням причин і передісторії коронації, часу і місця проведення коронації, характеру взаємин католицької церкви й Данила Романовича перед і після проведення коронації. У статті розкривається роль монголо-татарського чинника в міждержавних відносинах Русі й європейських правителів. З'ясовуються обставини виникнення легенди про "подвійну коронацію". Аналізується гіпотеза про коронацію Данила Романовича імператором Священної Римської імперії. Розглянуто висновки істориків про значення коронації в історії боротьби Романовичів за незалежний статус своїх володінь. Усе це є важливим для правильного розуміння історії Галицько-Волинської Русі.

03.18.12.0058/223734. Повсякденна поведінка студентства університетів України першої половини ХІХ століття. Петровський В.В., Семененко В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.18-26. - укр. УДК 378.4.091.8(477)"18 184".

У статті подано аналіз особливостей щоденної поведінки студентів університетів підросійської України протягом першої половини ХІХ ст. З'ясовано передумови, які призводили до переважання заборонних заходів у системі освіти Російської імперії. Вивчення джерел та друкованих праць свідчить про несприйняття студентами шпигунських дій педелів, грубоців інспектури. Доведено, що більшість вчинків студентів мала в основі, як правило, підвищене почуття свідомості.

03.18.12.0059/223735. Діяльність харківських клубів: спогади сучасників (1890-1914). Удовенко Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.27-33. - укр. УДК 793.35:930(477.54)"18 19".

У статті на прикладі Харкова розглянуто вплив діяльності клубів, орієнтованих на дозвілля мешканців великих міст Російської імперії. Установлено, що клубному дозвіл्लю тих часів стали надавати перевагу робітники й ремісники, дрібні торговці й чиновники, кількість яких неухильно зростала. Автор акцентує особливу увагу на ставленні представників окремих прошарків населення до змін в організації дозвілля містян.

03.18.12.0060/223736. Корпоративні крамниці в заводських та копальневих поселеннях Донбасу в останній третині ХІХ - поч. ХХ ст. Куліков В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.34-40. - укр. УДК 94(477.6)"1870 1917".

Стаття про історію корпоративних крамниць - закладів роздрібної торгівлі, що їх відкривали містотвірні підприємства в робітничих поселеннях. Встановлено, що корпоративні крамниці були поширеним явищем у заводських та копальневих поселеннях Донбасу від часу появи цих поселень і до кінця імперської доби. Уявлення про такі крамниці як спосіб закабалити робітництво, домінуючі в історіографії, здебільшого ґрунтуються на свідченнях про їхню діяльність до середини 1880-х років, коли трудові відносини у промисловості були законодавчо неврегульовані. З другої половини 1880-х років трудове законодавство, робітничий рух, а головне - вільний ринок праці стримували бажання підприємців нажитися на своїх робітниках і спекулювати товарами першої необхідності.

03.18.12.0061/223737. Аграрна модернізація Харківської губернії: погляд іноземця (1860-ті рр.). Лисенко М.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.41-45. - укр. УДК 631.152 (477.54): 061.2 (477.54) (091).

У статті досліджується проблема модернізації аграрної галузі Харківської губернії. Аналіз процесу змін у сільському господарстві регіону подано іноземним підданим Ф. І. Гейдуком. Відомий агроном пояснив причини труднощів у впровадженні реформ. Він вказав на шляхи подолання кризи і засоби покращення ситуації у сільському господарстві. Використання європейського досвіду і співпраця харківських землевласників з іноземцями сприяла успіхам місцевих товаровиробників і долучала населення до кращих досягнень чехів. В цілому ідеї Ф. І. Гейдука були здійснені у краї.

03.18.12.0062/223738. "Чорна сотня". Діяльність монархічних організацій на півдні України в роки першої російської революції. Токаленко П.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.46-53. - укр. УДК 627.83+627.8.059+556.

В статті йдеться про діяльність правомонархічних організацій на Півдні України в роки Першої російської революції 1905-1907 рр. Особлива увага приділяється ролі "Союзу руського народу" в організації єврейських погромів у межі осілости єврейського народу. Автор акцентує увагу на всебічній підтримці та зацікавленості уряду Російської імперії і співпраці з "чорносотенним" рухом на Півдні України. Поділ за хронологією єврейських погромів XIX - початку XX століття спрямований на підтвердження даних про посилення співпраці влади і монархістів в боротьбі з революційними настроями в суспільстві на початку XX століття. Статистичні дані, зазначені в статті, вказують на динаміку активної діяльності монархістів, пік якої припадає на жовтень 1905 року.

03.18.12.0063/223739. Театральний провулок: до історії забудови, архітектури та соціального обличчя власників будинків центральної частини Харкова на початку XX століття. Нестеренко В.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.54-61. - укр. УДК 94(477.54-25) "190 191":711.523.

Статтю присвячено особливостям розвитку міського простору Харкова початку XX століття на прикладі провулка Театрального, розташованого в Нагірному районі міста. На основі оціночних листів та довідкових матеріалів зроблено висновки про забудову, інфраструктуру та заселення цього провулка та його зв'язок із загальним розвитком міста.

03.18.12.0064/223740. Подолання тоталітарного минулого в Україні та Німеччині: досвід Німеччини та виклики для України. Пикало А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.62-70. - укр. УДК 94:321.64(477+430):[323.212+316.654 .658].

Ця стаття присвячена огляду головних особливостей політики пам'яті в Україні та Німеччині крізь призму щорічного освітнього курсу: "Геноцид євреїв Європи: Історична перспектива та підходи до вивчення", що його організовує Український центр вивчення історії Голокосту спільно з музеєм та Меморіалом "Будинок Ванзейської конференції" за підтримки Посольства Німеччини в Україні. У статті подано огляд окремих музейних та меморіальних об'єктів увічнення жертв тоталітарних режимів у Києві та Берліні, суспільно-політичних причин формування сучасної політики пам'яті та її еволюції в Україні та Німеччині. Результати цього дослідження свідчать про те, що німецька політика пам'яті є більш сталою та послідовною, а українська досі перебуває під впливом пострадянського історичного дискурсу, будучи в процесі складних і неоднорідних трансформацій.

03.18.12.0065/223741. Петро Гулак-Артемівський і Харківський університет. Домановська М.Є. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.71-80. - укр. УДК 930(477.54):929 Гулак-Артемівський.

У статті розглядається викладацька й адміністративна діяльність Петра Гулака-Артемівського. 1818-1849 рр. у Харківському університеті він читав курси польської мови, російської історії, географії, статистики і був ректором (1841-1849). Приділяється увага формуванню суспільно-політичних поглядів П. Гулака-Артемівського: з одного боку, високі посади і звання зумовили повну залежність від імперської ідеології, з іншого - поетична творчість як складова "нової української літератури" долучила його до процесу українського національного відродження, в якому він посів помітне місце.

03.18.12.0066/223742. М. Костомаров і Харків крізь призму листів О. Русова до А. Костомарової. Ворожбит І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.81-89. - укр. УДК 394.92 (0.032).

У цій статті публікуються листи О. Русова до А. Костомарової. Епістолярій містить інформацію про діяльність Харківського статистичного комітету, характеристики місцевих періодичних видань та оцінки їх впливу на громадськість. Особливо рельєфно у листах представлена проблема меморіалізації М. Костомарова. Популяризація джерел з регіональної історії України сприяє реалізації інтегративної функції історичної науки для українського суспільства в цілому.

03.18.12.0067/223743. Лідер-символ-заручник: В. Винниченко і українське суспільство початку XX ст. Чорний Д.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.90-97. - укр. УДК 821.161.2'06:929Винниченко:316.3(477).

Статтю присвячено взаєминам В. Винниченка із українським суспільством на початку XX ст. Розкрито, як саме своїми творами він сприяв піднесенню його інтелектуального рівня, впливав не тільки на українського, але і російськомовного читача, проаналізовано мотиви порушеного питання "переходу" у російську літературу, особливості реакції на творчість письменника в російськомовній пресі українських губерній на прикладі Харкова. Доводиться, що В. Винниченко, будучи лідером в торуванні новітніх тенденцій в українській літературі, став символом модерної трансформації суспільства, але водночас заручником традиціоналізму української інтелігенції та селянства.

03.18.12.0068/223744. Д.І. Багалій у сучасній українській історіографії. Богдашина О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.98-107. - укр. УДК 930 (438): 929 [Багалій] : 930 (477) "20".

У статті проаналізовано праці українських авторів, присвячені життю та творчості видатного історика і громадського діяча. Наведено факти, що доводять помітну активізацію дослідження біографії видатного українця за останню чверть століття. Особливістю сучасного періоду розвитку багалієзнавства є яскраво виражена його археографічна складова, а саме публікація листування Д. І. Багалія, його рукописів і повторний друк найбільш відомих монографій історика.

03.18.12.0069/223745. Діяльність Д.І. Багалія в Харкові в умовах денікінського режиму. Потоцький В.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.108-112. - укр. УДК 94(477: 54-25) "1919": 929 Багалій.

В статті розглядається невеликий епізод з життя видатного українського історика Д.І. Багалія, пов'язаний з його перебуванням у Харкові протягом вересня-грудня 1919 року. В цей час місто знаходилося під владою Добровольчої армії генерала А. І. Денікіна, який намагався проводити політику реставрації дореволюційних порядків. У статті приділено увагу причинам переїзду Дмитра Івановича з Києва до Харкова, особливостям роботи Багалія на історико-філологічному факультеті Харківського університету, а також його науковій і видавничій діяльності.

03.18.12.0070/223746. До питання про соціально-економічні погляди В'ячеслава Липинського. Жидков С.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.113-119. - укр. УДК 929Липинський:[316.644:33].

У статті окреслені соціально-економічні погляди В'ячеслава Липинського. Аналізуючи творчість історіософа, автор простежив впливи різних "іпостасей"/ідентичностей інтелектуала на становлення його соціально-економічних концептів. Досліджено, як учений розумів систему "державо-економіка", капіталізм та соціально-економічну диференціацію. Порівняно базові постулати аграризму та хліборобської ідеології. Встановлено значення приватного землеволодіння в історіософії вченого. Розглянуто "класовий дискурс" у текстах мислителя й авторська "відповідь" на "марксистську монополію" в інтелектуальному середовищі доби.

03.18.12.0071/223748. Краєвиди в експедиціях Івана Гончара: Чернігів і Чернігівщина (1957-1959 рр.). Дубиківська-Кальненко Л.П. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.125-135. - укр. УДК 75.071.1.036.1.2.047:(477.51)"1957-1959".

У статті вперше проаналізовано живописні етюди Народного художника України Івана Гончара (1911-1993), створені під час спланованої експедиції в Чернігів (1957) та наступних поїздок на Чернігівщину впродовж 1957-1959 рр. Визначено манеру письма художника як реалістично-імпресіоністичну. Встановлено, що роботи цього циклу об'єднані темою "історичний краєвид" і є складовою "Живописної України" Івана Гончара. Краєвиди Чернігівщини власне відкривають цикл "Живописної України", написаний у подорожах Україною й укладений за принципом етнографічно-адміністративного поділу. Доведено на основі щоденникових записів, що саме створення художнього образу Чернігово-й Чернігівщини, разом з артефактами народного мистецтва краю, поклало початок формуванню хатнього музею Івана Гончара з 1959 р.

03.18.12.0072/224102. Запорозьке козацтво у творчості польського історика Л. Подгородецького. Бараннік А.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.12-17. - укр. УДК 930:[316+33](477) "15 17".

У статті здійснений аналіз історичних праць польського дослідника Л. Подгородецького (1934-2000) на предмет його поглядів на процес виникнення, розвитку та значення запорозького козацтва. Розкрито основні гіпотези історика стосовно процесу становлення військово-політичного та економічного суверенітету Запорозжя у XVI-XVIII ст. та його роль у процесі становлення Української Козацької Держави Б. Хмельницького, яку Л. Подгородецький вважав першою українською державою.

03.18.12.0073/225158. Переход Переславля-Залеського під владу Москви на початку XIV ст. як один з факторів її піднесення. Кириченко М. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.46-55. - укр. УДК 94(470.316)"13".

У статті розглядається процес переходу міста Переславля-Залеського під владу московських князів на початку XIV століття і одна з можливих причин надзвичайного інтересу до цього міста з боку претендентів на владу в Північно-Східній Русі. Автор прийшов до висновку, що Переславль-Залеський успадкував від свого попередника, Переяславця Руського, функцію духовного супутника політичної столиці, і володіння цим містом давало претенденту на владу підтримку з боку духовенства.

03.18.12.0074/225159. Діяльність Християна Раковського у Франції в 1892-1914 рр. Шкабура Я. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.55-64. - укр. УДК 94(44)"1892 1914":929Раковський.

У статті проводиться аналіз наукової, політичної та публіцистичної діяльності болгарського соціаліста Х. Раковського у Франції від його знайомства з французьким соціалістом Ж Гедом до початку Першої світової війни.

03.18.12.0075/225160. Від "лакеїв Англії" до "борців за незалежність та суверенітет": еволюція образу арабських режимів у документах радянської дипломатії (1947-1957 рр.). Каштанов К. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.65-74. - укр. УДК 327(47+57:53)"1947 1957".

У статті прослідковано еволюцію ставлення Радянського Союзу до арабських країн Близького Сходу від винесення палестинського питання в ООН до завершення Суецької кризи, що підбило підсумок під черговим етапом кремлівської політики в регіоні.

03.18.12.0076/225161. Формування господарського устрою переселенців в африканських колоніях Німеччини наприкінці XIX - на початку XX ст. Луценко С. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.75-87. - укр. УДК 325.53(6-52:430)"18 19".

Стаття присвячена аналізу господарської діяльності переселенців і їхній ролі в економічному освоєнні колоній.

03.18.12.0077/225162. Еміграція німецьких колоністів з України до країн Північної Америки як наслідок складних взаємовідносин з владою (кінець XIX - 20-ті рр. XX ст.). Швайка І.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.88-94. - укр. УДК 314.743(=112.2):94(477) "18\19". У статті досліджуються основні проблеми економічного, політичного соціального характеру які призвели до еміграції німецьких колоністів з України.

03.18.12.0078/225163. Повсякденність українських дипломатичних представництв періоду Директорії УНР (1919-1921 рр.). Ластовець Н.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.95-103. - укр. УДК 94(477) "1918 1921":[394:341.781].

Стаття присвячена впливу повсякденності на діяльність закордонних представництв УНР періоду Директорії. Досліджений вплив побуту, житлових умов та структури представництва на ефективність праці українського дипломата початку ХХ століття.

03.18.12.0079/225164. Роль наукових досліджень у становленні азотної промисловості України. Кузнецов П.В. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.104-113. - укр. УДК 661.938.

У статті показано широке застосування сполук зв'язаного азоту в різних галузях промислового виробництва. Встановлено, що сучасна азотна промисловість є однією з передових галузей хімічної індустрії України. Історія азотної промисловості свідчить про її розвиток в контексті поступу всієї світової науки, про створення в 20-30-ті рр. ХХ ст. складного хімічного комплексу держави. Основою для азотної промисловості в Україні була розробка технології азотної кислоти контактним окисненням аміаку І.І. Андрєєвим. Подальше становлення та розвиток азотної промисловості відбувалось завдяки активній науковій діяльності І.Є. Ададурова та В.І. Атрощенко.

03.18.12.0080/225166. Цехова книга кравецького цеху як джерело до історико-демографічної характеристики Львова ХVІІ - початку ХVІІІ ст. Паславська Н.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.123-132. - укр. УДК 94(477.83-25)"16 17":[687:657.474.22].

У статті охарактеризовано цехову книгу, що містить записи про прийняття на навчання та визволення учнів кравецького цеху.

03.18.12.0081/225167. Повсякденне життя наукової еміграції у Софії у 1920-1940-х рр.: приватне листування як джерело до реконструкції біографії М.Г. Попруженка. Макміллан О.Д. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.133-142. - укр. УДК 394.72.

Статтю присвячено реконструкції біографії слов'янознавця Михайла Попруженка (1866-1944) - професора Новоросійського університету в Одесі, який у 1920 році залишив батьківщину і оселився в Софії. На основі приватного листування М.Г. Попруженка із племінником А.В. Флоровським, а також листування останнього із сестрою К. В. Флоровською автор розкриває нові аспекти повсякденного життя вченого у Софії.

03.18.12.0082/225168. "Каразінські читання" на історичному факультеті Харківського університету: традиції та тенденції. Походнякова А.С., Жидков С. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.143-149. - рос. УДК 94(477):378.4.096:055.745.

Стаття присвячена історії конференції "Каразінські читання" на історичному факультеті Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, її ролі у розвитку історичної науки. Простежується динаміка чисельності учасників наукового форуму, представництво студентської спільноти різних навчальних закладів, тематична спрямованість конференції.

03.18.12.0083/225172. Матеріальне забезпечення поштово-телеграфних службовців Російської імперії наприкінці ХІХ - на початку ХХ ст.: історіографічні аспекти дослідження. Федорченко О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.22-30. - укр. УДК 930+656.811.

У статті розглянуто проблемні історіографічні питання вивчення матеріального становища зв'язківців Російської імперії наприкінці ХІХ - на початку ХХ ст. З'ясовано причини формування хибних поглядів стосовно матеріального забезпечення чиновництва поштово-телеграфного відомства.

03.18.12.0084/225173. Пан'європейський рух у 1932 р.: проекти європейської єдності. Корочанська А.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.31-40. - укр. УДК 94:329. 7(4)"1932".

В статті аналізується діяльність пан'європейського руху у 1932 р. Звертається увага на такі проекти європейської єдності: ідеї економічного об'єднання країн Європи, проект Європейської партії, Меморандум Р. Куденхове-Калергі щодо перегляду Версальського договору.

03.18.12.0085/225174. Леопольд Унгер про об'єднання Європи на сторінках паризької "Культури" / Leopold Unger o zjednoczeniu Europy na lamach paryskiej "Kultury". Фіют-Дудек А. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.41-48. - польська. УДК 070.484=162.1(44):327.35(4).

Стаття присвячена журналістиці Леопольда Унгера у журналі "Культура", який був одним з найбільш значущих польських журналів, що видавалися у Парижі Літературним інститутом Сжи Гедройця. Автор розглядає розробку ідеї об'єднання Європи Леопольдом Унгером. Редакція "Культури" була зацікавлена у розгляді даній проблематиці в найширшому сенсі. Розглядалися як концепції об'єднання усіх країн, які утворювали одне європейське ціле, так і можливості союзу країн Центральної та Східної Європи, у той час підконтрольних Радянському Союзу, які були б противагою сильним Німеччині та Росії.

03.18.12.0086/225175. Выборы народных депутатов СССР в Белорусской ССР в 1989 г.: ход и итоги. Курьянович А.В. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.49-60. - рос. УДК 947.6 "1989".

Стаття присвячена практично не дослідженій в сучасній білоруській (і пострадянській історіографії в цілому) проблемі. У науковому дослідженні розглядаються правова і організаційна база виборів народних депутатів, умови, в яких відбувалися вибори, розстановка суспільно-політичних сил, чинники, що визначили результати виборів.

03.18.12.0087/225176. Опозиційна підпільна діяльність ОУН на теренах Карпатського краю у початковий період "хрущовської відлиги" (1955-1957). Ільницький В.І. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.61-69. - укр. УДК 94(477.83)"1955 57".

У статті вперше на основі невідомих та маловідомих архівних матеріалів відтворена опозиційна діяльність ОуН у Дрогобицькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Чернівецькій областях у 1955-1957 рр. Автор дослідив особливості заходів репресивно-каральної системи на вказаній території, простежив діяльність антирадянських організацій. У розвідці показано, що навіть після ліквідації організованого руху опору радянська влада не почувалася впевнено в цьому регіоні.

03.18.12.0088/225177. Подільське село на завершальному етапі радянської доби: поселенська мережа та міграційні процеси (1961-1991 рр.). Сковцова І.А. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.70-77. - укр. УДК 94(477.43 .44-22):314.15.

У статті досліджуються тенденції змін поселенської мережі та міграційних процесів у селах Вінницької та Хмельницької областей у 60-80-х роках ХХ ст. Встановлено, що у зазначений період відбувалося знелюднення, здрибнення та зменшення чисельності сільської поселенської мережі. Доведено, що головною причиною даного явища стала масова міграція демографічно-активної частини сільського населення у місто.

03.18.12.0089/225178. Створення університетської символіки як приклад саморефлексії (на матеріалах конкурсів на створення символіки Львівського та Харківського університетів 1990-х рр.). Рачков Є.С. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.78-89. - укр. УДК 929.6:378.4 (477.54+477.83)"199".

У статті на основі компаративістського підходу та методу контент-аналізу досліджуються особливості проведення та матеріали конкурсів на створення символіки Львівського та Харківського університетів. Символіка розглядається як показник ідентичності університетської спільноти. Простежується вплив попередніх традицій на сучасний стан університетських символів та емблем.

03.18.12.0090/225179. Територіально-галузеве розміщення та питома вага промислів в сільській місцевості Харківщини в роки непу. Лапченко А.С. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.90-97. - укр. УДК 94(477.54)"192":334.713(1-22).

Стаття присвячена територіально-галузевому розміщенню селянських кустарних промислів на території Харківщини. Досліджено окремі місцеві промисли, їх географічний розподіл по регіону, динаміку суб'єктів господарювання, соціальні характеристики працівників.

03.18.12.0091/225180. "Кустар-Спілка" - центр зі сприяння розвитку кустарно-ремісничого виробництва чи інструмент пролетаризації дрібних виробників м. Харкова в роки непу (1921-1928 рр.). Махоніна О.Г. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.98-107. - укр. УДК 94(477.54)"1921 1928": 334.713.

У статті висвітлено вплив законодавчої, податкової та кредитної політики більшовицької влади на розвиток та функціонування Харківської "Кустар-Спілки". Виявлені економічні позиції та виробнича діяльність Харківської спілки, а також причини, що призвели до поступової деформації кооперативних принципів та пролетаризації кустарів.

03.18.12.0092/225181. Навчально-виховний процес в єпархіальних жіночих училищах України (друга половина ХІХ - початок ХХ ст.): світський та церковний компоненти. Лісенко С.В. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.108-115. - укр. УДК 94(477) "185 191": 271.2-47-055.2.

Робота присвячена дослідженню світського та церковного компонентів в навчально-виховному процесі єпархіальних жіночих училищ. Розглянуто зміни співвідношення загальноосвітніх та релігійно-орієнтованих дисциплін протягом другої половини ХІХ - на початку ХХ ст. Робиться висновок про те, що попри розповсюджене в історіографії твердження, що єпархіальні училища виконували функції виключно церковної освіти, в навчальному процесі цих навчальних закладів домінували загальноосвітні дисципліни.

03.18.12.0093/225182. Форми приватної та громадської ініціативи у розвитку початкової народної освіти Харківщини у другій половині ХІХ - на початку ХХ століть. Широколава М.В. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.116-124. - укр. УДК 373.31:94(477.54 .62)" 18 19".

У статті висвітлено, яких форм набула приватна та громадська ініціатива в сфері початкової народної освіти у Харківській губернії в другій половині ХІХ - на початку ХХ століть. Визначено форми та види благодійницької діяльності в освітній сфері. Досліджено, яким чином відбувалась співпраця меценатів та благодійних організацій з органами місцевого самоврядування в справі розвитку початкової освіти на Харківщині.

03.18.12.0094/225183. Критичний дискурс-аналіз матеріалів російської періодичної преси про державні перевороти в Османській імперії (1807-1808 рр.). Моргун О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.125-132. - рос. УДК 94(560)"1807 1808".

У статті представлений досвід застосування соціо-когнітивного підходу до критичного дискурс-аналізу, розроблений Т. ван Дейком, при розгляді текстів російської періодичної преси початку ХІХ ст. У відповідності з підходом Т. ван Дейка аналізується функціонування дискурсу про три державні перевороти 1807-1808 рр. в Османській імперії.

03.18.12.0095/225184. "Повне зібрання законів Російської імперії" як джерело дослідження дворянських опік Півдня України. Гончарова Н.О. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18, С.133-142. - укр. УДК 930.2:94(470+4 77):571 "17 19".

У статті розглядається специфіка функціонування дворянських опік у південноукраїнських губерніях Російської імперії наприкінці ХVІІІ - на початку ХХ ст. на основі "Повного зібрання законів Російської імперії" як одного з провідних тогочасних джерел-носіїв законодавства. Проводиться описовий огляд матеріалу з аналізом основних

правових норм у межах досліджуваного аспекту. Доводиться теза про те, що для регулювання діяльності дворянських опік була створена відповідна законодавча база.

03.18.12.0096/225605. "Низовий" націоналізм як форма суспільних відносин пізньої Російської імперії: емоціологічний аналіз "німецького питання". Венгер Н.В. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.128-147. - рос. УДК 94(470+571)"189 191":[316.47:172.15].

У статті представлена версія емоціологічного аналізу "німецького питання" - одного з проявів російського націоналістичного дискурсу. Автор аналізує причини появи емоційної групи прихильників цієї соціальної проблеми, етапи, особливості та перспективи її розвитку.

03.18.12.0097/225607. Історична культура Катеринославщини та особливості формування історичної пам'яті регіону. Журба О.І. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.163-173. - укр. УДК 930.85:930(477.63).

Висвітлюються пізнавальні можливості регіональної історіографії як інструменту вивчення історичної культури на прикладі катеринославського/дніпропетровського історіографічного простору. Виділяються деякі специфічні характеристики, що визначали якісні параметри формування катеринославської історичної та історіографічної культури: "кадровий історіографічний імпорт" та розриви у розвитку місцевої історіографії. Стверджується, що ці фактори продовжують впливати на характер регіональної історичної культури, багато в чому визначають стиль осмислення та способи реалізації історичної політики в регіоні.

03.18.12.0098/225611. Історична пам'ять та інструменталізація минулого в соціальних проектах дворянства Лівобережної України середини XIX ст. Литвинова Т.Ф. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.210-217. - рос. УДК 929.7(477.5)"185":[316.644:94].

У статті поставлена проблема ролі історичних уявлень еліти Лівобережної України в легітимації її соціальних устремлень. Показано механізми взаємодії історичної пам'яті малоросійського дворянства і його соціальних ідентичностей. Представлено дискусії освіченого товариства середини XIX ст. навколо проблеми оцінки та інтерпретації наказу Катерини II про закріпачення селян 1783 р.

03.18.12.0099/225613. Де вони беруть свою історію (і політику)? Романтизація минулого, теперішнього, а також Трампа. Турстон Р. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.229-241. - англ. УДК 821.111(73)-312.5:329.11(73).

Любовні романи набули великої популярності в США. Вони закладають, утверджують та відображають погляди багатьох людей на історію, а також справедливе суспільство. В цілому, любовні романи дуже консервативні; за виключенням декількох фраз про енергійних та здібних жінок, романи скоріше оповідають про пошуки кохання та заміжжя за гідним чоловіком. Цей чоловік, зазвичай, є головою домогосподарства. Гроші, стан здоров'я та кар'єра ніколи не виступають проблемами у романах. Головні герої мають бути красивими та сексуальними. Дональд Трамп навряд чи відповідає смакам усіх, проте він доволі добре відповідає критеріям романтичного героя, за виключенням тільки свого віку.

03.18.12.0100/225615. Українські землі, імперська історія: козацькі пам'ятки у сприйнятті російських мандрівників кінця XVIII - першої половини XIX ст. Шаталов Д.В. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.252-261. - укр. УДК 930.2(477):159.942.

У статті на матеріалах травелогів російських авторів кінця XVIII - першої половини XIX ст. аналізується сприйняття мандрівниками минулого Лівобережної України. Робиться висновок, що з усіх пам'яток козацької доби особливу увагу вони приділяли об'єктам, пов'язаним з іменами Мазепи та Розумовського. Це пояснюється зацікавленістю історією "своїх" діячів загальноімперського рівня, "чужа" історія українського козацтва не привертала їхньої уваги.

03.18.12.0101/225829. Преса Радянської України та політика партії: проблема відповідності (випадок виконання журналом "Перець" завдань газети "Правда"). Єремєєва К.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.32-41. - укр. УДК 94(4 9).

Стаття присвячена аналізу відповідності редакторської політики журналу "Перець" владним директивам, вміщеним у редакційній статті "Проти ідеологічних перекручень в літературі" в газеті "Правда" від 2 липня 1951 р. Був розглянутий процес розповсюдження директив від органів влади до працівників преси. Зроблений висновок щодо поліваріативності інтерпретацій "Перцем" партійних вказівок та висунуто припущення щодо можливих причин цього.

03.18.12.0102/225830. Польські біженці Першої світової війни на Харківщині: джерелознавчий аспект (1914-1918 рр.). Жванко Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.41-48. - укр. УДК 930.2:323.3-054.73(=162.1)(477)"1914 1918".

Статтю присвячено аналізу історичних джерел, у яких йдеться про перебування польських біженців на території Харківської губернії та міста Харкова під час Першої світової війни. Визначено ті види документів, які є найбільш інформативними для характеристики зазначеної проблеми.

03.18.12.0103/225831. Соціальний склад вихованок єпархіальних жіночих училищ України (середина XIX - початок XX ст.). Нижнікова С.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.47-53. - укр. УДК [271.2-75]:[323.3-055.2] "18 19"(477).

Стаття присвячена дослідженню соціального складу учениць єпархіальних училищ України другої половини XIX - початку XX ст. Розглянуто процес зміни співвідношення відсотку "духовних" і "світських" єпархіалок у другій половині XIX - на початку XX ст. Досліджено соціальні групи, з яких походили вихованки. Аналіз соціального складу єпархіалок показав, що попри положення статуту 1868 р., відповідно до якого єпархіальні училища мали всестановий характер, більшість учениць були доньками священнослужителів.

03.18.12.0104/225832. Створення та діяльність секцій національних меншин у структурі Харківського губернського відділу народної освіти (1920-1921 рр.). Цепков Д.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.55-59. - укр. УДК 37.014(477.54) "1920 1921".

У статті досліджуються питання створення радянською владою польської, єврейської та вірменської секцій у структурі харківських органів управління освітою у 1920-1921 роках. Визначаються головні структурні елементи та кадровий склад секцій. Аналізуються основні напрями та результати діяльності.

03.18.12.0105/225833. Залізничне питання в португальській колоніальній політиці на території Анголи та Мозамбіку (друга половина XIX ст.). Долід В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.61-70. - укр. УДК 625.1:94(676.1)01.

Проаналізовано зміну пріоритетів у колоніальній політиці Португалії в XIX ст. Основну увагу приділено становленню португальського залізничного імперіалізму. Тема розкривається на прикладі Анголи та Мозамбіку.

03.18.12.0106/225834. Едоський трактат у регулюванні роботи дипломатичних представництв Російської імперії в Японії. Кириченко О.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.71-77. - укр. УДК 930.2:327(470+571:520)"1858".

У статті здійснено спробу проаналізувати зміст російсько-японського трактату 1858 р., приділяючи основну увагу тим його пунктам, що стосуються призначення, прав та обов'язків дипломатичного агента та консулів Російської імперії в Японії. Розглядаються особливості впровадження у життя положень договору, на основі чого робиться висновок про реальні, а не задекларовані цілі Російської імперії під час укладення угоди. Архівні документи дають змогу дізнатись про оцінку договору 1858 р. сучасниками подій.

03.18.12.0107/225835. Політична спадщина Стефана Стамболова у виборчому процесі Болгарії (1894-1920 рр.). Миколенко Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.78-89. - укр. УДК 324(497.2)"1894 1920":929 Стамболов.

У статті розкривається вплив політики видатного державника, регента і прем'єр-міністра Болгарії Стефана Стамболова на виборчий процес в країні наприкінці XIX та упродовж перших двадцяти років минулого століття. До спадщини цього діяча автор відносить запроваджені у 1886-1894 рр. механізми, які надалі дозволяли провладним партіям перемагати у боротьбі за місця у парламенті.

03.18.12.0108/225836. Загибель Алемдара Мустафи-паші у російській періодичній пресі (на прикладі "Московських відомостей" та "Політичного журналу"). Моргун О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.90-96. - рос. УДК 94(560)"1808 1809".

В статті аналізуються повідомлення "Московських відомостей" та "Політичного журналу" про останні дні османського великого візира Алемдара Мустафи-паші, який загинув під час яничарського повстання у Стамбулі (15-17 листопада 1808 р.). Дослідження базується на соціо-когнітивному підході до критичного дискурс-аналізу.

03.18.12.0109/225837. Згорання розвідувальної бази "Бадабер" як ознака занепаду "особливих відносин" США і Пакистану в 1960-х рр. Уллах П.Е. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.97-105. - рос. УДК 327 (73:549.1) "196":355.40.

У статті розглядається погіршення американо-пакистанських відносин у другій половині 1960-х років на прикладі поступового закриття розвідувальної бази "Бадабер" біля Пешавара. Автор робить спробу з'ясувати, наскільки правомірно вважати відносини між США і Пакистаном в зазначений період "особливими союзницькими".

03.18.12.0110/225838. Виникнення корпусу "аташе по праці" в зовнішньополітичних відомствах США та СРСР та їх роль в роки "холодної війни". Чернявський Л.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.105-113. - рос. УДК 327(47+57+73) "363.3":341.781.

У статті розглянуто питання, яке ще не знайшло свого висвітлення в історичній науці, а саме: коли, за яких обставин і з якою метою в США в роки Другої світової війни, а в СРСР у другій половині 1950-х рр. з'явився корпус "аташе з питань праці". Проаналізована їхня роль у "холодній війні", що розгорнулася в той час.

03.18.12.0111/225839. Б.П. Зайцев - завідувач Археологічним музеєм Харківського державного університету в 1959-1964 рр. Іванова Д.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.114-123. - рос. УДК 929 Зайцев: [069:902]:378.4(477.54)"1959 1964".

У статті аналізується внесок Б.П. Зайцева в розвиток Археологічного музею Харківського державного університету. Автор характеризує основні напрями роботи музею в зазначений період: науково-дослідницьку та навчальну роботу, зв'язки музею з науковими та музейними установами, просвітницьку діяльність. Стаття написана на основі архівних матеріалів, які зберігаються в Музеї археології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, а також із використанням спогадів самого Б.П. Зайцева.

03.18.12.0112/225843. Зауваги до оцінок діяльності Лазаря Славина у працях представників української діаспори 1950-1960-х років. Черкаська Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.147-153. - укр. УДК 902:323.15"1950 1960.

У статті розглянуто погляди на діяльність Л.М. Славина, як керівника Інституту археології АН УРСР, представників української повоєнної діаспори М.О. Міллера, Я.І. Пастернака, П.П. Курінного та Н.Д. Полонської-Василенко, які були співробітниками зазначеного інституту в Києві або особисто знали його.

03.18.12.0113/225846. Внесок університету в розвиток церковних періодичних видань Харківської єпархії другої половини XIX - початку XX ст. Бондаренко Г.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.7-15. - укр. УДК 930.1.

У статті проаналізовано внесок Харківського університету в розвиток церковних періодичних видань Харківської єпархії другої половини XIX - початку XX ст. Охарактеризовано участь професорів та викладачів університету у виданні місцевих церковних періодичних газет та журналів. Автором зроблено висновок, що саме університет вплинув на формування специфічних ознак православних періодичних видань Харківської єпархії.

03.18.12.0114/225847. Два століття разом. Представники роду Каразіних у стінах Харківського університету. Вовк О.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.17-20. - укр. УДК 930.1.

У статті розглядаються взаємозв'язки родини Каразіних з Харківським університетом. Показано роль представників цього роду у процесі виникнення та розвитку першого університету Лівобережної України. Висвітлено значення Харківського університету у формуванні життєвих траєкторій членів сім'ї Каразіних.

03.18.12.0115/225848. Харківський університет у символічному просторі міста: меморіальні дошки Харкова. Єремєєв П.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.20-37. - укр. УДК 94(477.54-25):378.4:725.945.

У статті здійснюється спроба визначити роль меморіальних дощок в посиленні присутності Харківського університету в символічному просторі міста. Проаналізовано динаміку активності відкриття меморіальних дощок, пов'язаних із Харківським університетом, коло осіб, яким вони присвячені. Досліджено, яким чином такого роду події були відображені в засобах масової інформації.

03.18.12.0116/225849. Імператорський Харківський університет і початки української археографії. Журба О.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.38-44. - укр. УДК 930 (477).

Розкриті основні напрямки ґенези археографії на Слобожанщині наприкінці XVIII - на початку XIX ст. Визначено місце Імператорського Харківського університету в становленні археографічної діяльності в регіоні. Виявлення, використання та публікація історичних джерел розглядаються в археографічному, історіографічному та історико-культурному контексті. Особлива увага приділена археографічному сегменту творчості І. Квітки та першим харківським журналам.

03.18.12.0117/225850. Університетські "місця пам'яті" у спогадах харківських професорів та студентів XIX - початку XX ст. Іващенко В.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.45-55. - укр. УДК 930.2:378.4.011.3-05(477.54).

У статті на основі аналізу комплексу спогадів професорів та вихованців Харківського університету XIX - початку XX ст. виокремлюються "місця пам'яті" тогочасної університетської корпорації, що виникали навколо кількох ключових аспектів (початок університетської історії, її періодизація, знакові події, головні діючі особи, локалізація університету у просторі). Також розглядаються питання співвідношення автобіографічної та колективної пам'яті, функціонування механізмів перетворення особистих спогадів на колективні.

03.18.12.0118/225851. Студенти педагогічних навчальних закладів Харківщини 1920-х - 1930-х рр.: аналіз чисельності та соціального складу. Комарницький О.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.56-64. - укр. УДК 378.141 (477.54) "19" - 057.87.

У статті аналізується чисельність та соціальний склад студентства педагогічних навчальних закладів Харківщини. Зокрема, показано, як позначилися на чисельності студентства так звані "чистки". Автор доводить, що у студентському середовищі в першій половині 1920-х рр. робітничо-селянський і партійно-комсомольський прошарки були незначними. Їх зростання спостерігається з другої половини десятиліття, а домінування відбудеться в 1930-х рр. За національністю більшість студентства становили українці, а за статтю - жінки.

03.18.12.0119/225852. Одеса і Новоросійський університет в метричних книгах: історико-джерелознавчий аспект. Левченко В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.65-72. - укр. УДК 930.1.

У статті на підґрунті архівних джерел розглянута тема взаємодії Новоросійського університету і міста, зокрема, на прикладі метричних книг Олександрівської церкви Новоросійського університету показано сталі взаємини між університетом і містом в Одесі в другій половині XIX - на початку XX століття.

03.18.12.0120/225855. "Випробування північчю": нарис історії студентських будівельних загонів Харкова у Тюменській області. Петровський В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.90-98. - рос. УДК 930.1.

Стаття присвячена історії діяльності студентських будівельних загонів, сформованих на базі вищих навчальних закладів Харкова, на території Тюменської області. Розглядаються витоки зародження руху і появи перших харківських студентських трудових загонів на Півночі. Особлива увага приділяється трудовим звершенням учасників руху, їхньому внеску у промислове освоєння та соціально-економічний розвиток Тюменського регіону.

03.18.12.0121/225856. Українське студентство в 1917 - 1921 рр.: проблеми історіографії. Підлісний Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.99-108. - рос. УДК 930.1.

Статтю присвячено дослідженню історіографії проблеми трансформацій соціокультурного портрету студентства України в період Революції та Громадянської війни. Автор констатує, що вивчення даної проблеми було розпочато ще у 1920-х рр. та триває по сьогоднішній день. У той же час, малодослідженими залишається ціла низка її аспектів, серед яких динаміка змін соціального складу студентства протягом 1917 - 1921 рр., нерадянські форми студентської самоорганізації, неполітичні напрямки діяльності студентства.

03.18.12.0122/225857. Корпоративна символіка як складова практик саморепрезентації Харківського університету кінця XX - початку XXI ст. Рачков Є.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.109-117. - укр. УДК 392.1+929.6: 378.091.8 (477.54)"19 201".

У статті на основі компаративістського і семіотичного підходів досліджується використання різноманітних форм символіки у практиках саморепрезентації Харківського університету кінця XX - початку XXI ст. Відзначається, що для сучасного етапу характерно конструювання нових форм університетської символіки, які будуються на міжнародній практиці та є синтезом вітчизняних і західноєвропейських університетських традицій. Простежується

кореляційний зв'язок між особливостями формування та функціонування символіки і станом університетської корпоративної свідомості.

03.18.12.0123/225859. Роль Харківського університету в створенні та становленні громадських та приватних вищих навчальних закладів (на початку ХХ ст.). Удовичка Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.125-132. - укр. УДК 947.084.8(477)"19 20".

У статті характеризується роль Харківського університету у створенні громадських і приватних вищих навчальних закладів, а саме показано діяльність провідних університетських професорів у справі відкриття і подальшому функціонуванні нових вишів, особливість використання університетських програм при формуванні змісту навчання у зазначених навчальних закладах та ін. Автор робить висновок про нерозривний зв'язок принципів університетської освітньої системи і основних підходів до організації навчання у вишах нового типу.

03.18.12.0124/227159. Особливості забезпечення національної безпеки України шляхом здійснення розвідувальної діяльності: історичний досвід Запорозької Січі. Жуков В.О., Коломоець Т.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66546/82245>>. - укр. УДК 356.35:355.401:355.486(477.64).

Розглянуто питання проведення розвідувальної діяльності як складової забезпечення життєво захищених інтересів людини, громадянина, суспільства і держави. Проаналізовано схожі риси воєнно-політичної ситуації в часи Запорозької Січі та тієї, в якій наразі опинилися окремі області Сходу України, з метою подолання несприятливих факторів та ефективного забезпечення національної безпеки України. Запропоновано заходи з удосконалення розвідувальної діяльності України шляхом переймання розробок та позитивного досвіду функціонування воєнно-політичної організації Запорозька Січ в умовах гібридної війни.

03.18.12.0125/227267. Особливості забезпечення національної безпеки України шляхом здійснення розвідувальної діяльності: історичний досвід Запорозької Січі. Жуков В.О., Коломоець Т.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66546/82245>>. - укр. УДК 356.35:355.401:355.486(477.64).

Розглянуто питання проведення розвідувальної діяльності як складової забезпечення життєво захищених інтересів людини, громадянина, суспільства і держави. Проаналізовано схожі риси воєнно-політичної ситуації в часи Запорозької Січі та тієї, в якій наразі опинилися окремі області Сходу України, з метою подолання несприятливих факторів та ефективного забезпечення національної безпеки України. Запропоновано заходи з удосконалення розвідувальної діяльності України шляхом переймання розробок та позитивного досвіду функціонування воєнно-політичної організації Запорозька Січ в умовах гібридної війни.

03.29 Історія окремих процесів, сторін і явищ людської діяльності

03.18.12.0126/223722. Видання-попередники "Харьковского календаря". Янкул О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.14-18. - укр. УДК 930:050.9(477.54).

Статтю присвячено виданням, що передували виходу статистико-інформаційного збірника "Харьковский календарь" (1869-1917 рр.). Наводяться приклади схожих за змістом газет, журналів, календарів, які видавалися в Харкові до появи "Харьковского календаря". Автор робить висновок про те, що це видання друкували відповідно до усталених традицій видання подібних календарів, а також про те, що по мірі розширення інформації у ньому, збірник став незамінним джерелом інформації і не мав аналогів у Харкові й губернії.

03.18.12.0127/223747. Ідея об'єднаної Європи у поглядах Докії Гуменної. Сачко Д.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25, С.120-124. - укр. УДК 930.1:303.446.4.

Стаття присвячена інтелектуальній спадщині Докії Гуменної, зокрема аналізу її ідеї об'єднаної Європи. Особлива увага приділяється поглядам письменниці на причини міжнародних конфліктів. Розкрито основні аспекти трактування Д. Гуменною місця України в об'єднаній Європі, права на статус суверенної держави, що у своєму розвитку спирається на давні державницькі традиції. Визначено, що ідея Докії Гуменної була на свій час актуальною та обґрунтованою.

03.18.12.0128/225601. Слов'янофіли і західники у взаємних оцінках 1850-х рр. Каплін О.Д., Харченко І.М. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.79-89. - рос. УДК 94(470+571).

У статті досліджується один з ключових епізодів у взаємній оцінці історичних поглядів західників і слов'янофілів у другій половині 1850-х років, а саме: після виходу друком VI тому "Історії Росії з найдавніших часів" С.М. Соловйова (1856 р.). Враховуючи, що про знаменитого історика і його спадщину сказано за більш ніж півтора століття чимало (хоча багато з цього вимагає переосмислення), більш докладно йдеться про судження його опонентів.

03.18.12.0129/225614. Канадський фронтір очима іммігрантів (кінець ХІХ - початок ХХ ст.). Ходченко О.О. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.242-251. - укр. УДК 94(71+(47+57)+(436+439))-054.7"18 19".

Стаття присвячена психоемоційному сприйняттю іммігрантами з українських земель процесу переселення, облаштування на фронтірних територіях канадського Середнього Заходу, переосмислення понять "свій" та "чужий".

03.18.12.0130/225845. Викладання та вивчення східних мов у Харківському університеті (1805-1917 рр.). Чувпило О.О., Чувпило Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51, С.161-173. - рос. УДК 378.4(477.54)"1805 1917":811.1 8.

Стаття присвячена історії вивчення східних мов у Харківському університеті в 1805-1917 рр. У ній показано, що Харківський університет у дореволюційний період свого існування був одним із найважливіших центрів розвитку орієнтальної лінгвістики в Російській імперії, а університетські вчені зробили значний внесок у становлення української та світової науки про Схід.

03.41 Археологія

03.18.12.0131/226820. Концептуальна модель управління проектами роботизації підводних археологічних досліджень. Надточий А.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №44(1266), С.75-85. - укр. УДК 005.8.

Підводна археологія - сучасна галузь науки, яка розвивається стрімкими темпами. Вона постійно удосконалює методи як суто археологічних досліджень, так і засоби та інструменти для досягнення поставленої мети. На підставі аналізу застосування сучасних підводних апаратів-роботів у галузі підводних археологічних досліджень запропонована систематизація завдань проектного менеджменту. Розглянуто основні принципи розробки концепції удосконалення управління проектами роботизації підводних археологічних досліджень, які можуть бути покладені в основу розробки і створення актуального для вітчизняної археології прикладного наукового напрямку - впровадження нових роботизованих технологій ведення підводних археологічних досліджень, підвищення їх продуктивності та якості, також зменшення ризику для життя і здоров'я учасників археологічних експедицій. Запропоновані засоби додатково стимулюють створення новітніх технологій у сфері вітчизняної робототехніки при виконанні задач підводної археології на малих і великих глибинах.

03.61 Етнографія й історична антропологія

03.18.12.0132/224131. Легенда про походження запорожців та її східноіранські паралелі. Рахно К.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.179-185. - укр. УДК 821.161.

Стаття присвячена одній із легенд про зародження Запорозької Січі, відображенню в ній субстратних явищ. Паралеллю до цієї легенди є іранські перекази про заснування Хорезму, що збереглися в середньовічних авторів і у фольклорі деяких груп узбеків і каракалпаків.

03.18.12.0133/225597. "Свої", "чужі", "інші": проблеми та перспективи імагології. Посохов С.І. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.28-42. - укр. УДК 930.2:316.347.

Стаття присвячена визначенню ключових проблем та перспектив розвитку імагології - міждисциплінарного напрямку досліджень, здебільшого спрямованого на вивчення процесів формування та функціонування етнічних уявлень. Зазначається, що на становлення імагології істотно вплинули дослідження різних форм національної та групової ідентифікації, які були здійснені в другій половині ХХ ст. В результаті міждисциплінарної взаємодії та розширення предметного поля межі імагології в наш час виявилися вельми розмитими. Проте, важливість вивчення процесів стереотипізації "своїх", "чужих" та "інших" актуалізує наявні напрацювання в цій галузі. Робиться висновок, що на сьогодні предмет імагології значною мірою пов'язаний з проблемою культурного успадкування, відзначається, що останнім часом спостерігаються намагання розширити коло джерел імагології та вдосконалити методи такого роду досліджень.

03.18.12.0134/225635. Про участь українців у появі індоєвропейського світу та в сучасній ноореформації планети. Корсак К., Корсак Ю. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.126-132. - укр. УДК 140.8+330.366+378.1.

Стверджується, що українці є прямими нащадками тих, хто створив на Близькому Сході продуктивне землеробство. Обравши для Вітчизни місце на чорноземях і поєднавшись із мисливцями-аріями, вони сформували народ трипільців. Перші у світі вони одомашнили коня, винайшли колісний транспорт і зрештою організували гігантський простір Великого Трипілля на основі мідних шахт Каргали і аграрних зон. Високі технології бронзової ери концентрувалися на теренах Великого Трипілля. Тисячі років зростала хмара тегів (яку історики помилково назвали "протоіндоєвропейська мова") і культурно-економічний вплив на Євразію. Велике Трипілля раптово зникло під ударом "вулканічної зими" - вибуху вулкану Санторін. Це й стало поштовхом для відомих переселень аріїв (чи великотрипільців) з багатьма мовними, культурними, технологічними й економічними наслідками. Це був перший глобальний подарунок слов'ян прото-українців індоєвропейським народам. Він назавжди змінив світ і навіть зараз забезпечує прогрес людства. Ми пропонуємо звернути увагу на екологічно безпечні ноотехнології та сукупність багатьох ноонаук (Нооглосарій). Нові поняття являють собою "хмару ноотегів", яка вже поступово поширюється у світі. Це означає початок нооодуховлення світу, ноореформації засад життєдіяльності людей, порятунку від колапсу і ноорозвиток.

03.81 Допоміжні історичні дисципліни

03.18.12.0135/225604. Щоденникові записи німецької домогосподарки як медіум пам'яті. Бобилева С.Й. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.115-127. - рос. УДК 930.2:821.112.2-94.09:[32+008](470+571).

У статті розглядається сприйняття подій кінця ХІХ - початку ХХ ст. німецькою колоністкою Ельзою Клюдт, висловлене на сторінках її "Щоденника". У цілому щоденникові записи надають інформацію про життя в німецьких колоніях та родинах німецьких колоністів. Основна частина "Щоденника" присвячена питанням Першої світової війни та періоду громадянської війни, особливо тим подіям, які відбувалися на півдні українських земель. Ельза

Клюдт, яка була релігійною жінкою та дружиною пастора, на сторінках "Щоденника" відзначала не тільки політичні події, але і ментальні зміни у середовищі німецьких колоністів, що відбувалися під впливом соціальних, політичних та економічних факторів в епоху революції та громадянської війни.

03.18.12.0136/225609. Основні канали ознайомлення українського суспільства другої половини XIX - початку XX ст. з власним минулим. Кароева Т.Р. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.188-200. - укр. УДК 94(477)"186 191".

У статті характеризуються основні канали ознайомлення українців з національною історією у другій половині XIX - на початку XX ст. на під російських етнічних землях. Цими каналами були: усна народна творчість (основний канал комунікації між поколіннями в межах традиційного суспільства), візуальні образи (ікони, народні картини, лубочні картинки), книжкова продукція (основний канал трансляції досвіду для суспільства, що модернізується). Визначено основні сюжети та постаті, що масово популяризувалися в зазначений період. Указано основні перспективні напрямки наукових студій у досліджуваній площині.

03.18.12.0137/225610. Проблеми кордонів Східної України: історіографічні нотатки. Куделко С.М. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.201-209. - укр. УДК 930.2(477.54 .62)"16 20":159.923.35.

Статтю присвячено проблемі політичних кордонів і етнічних рубежів між українцями і росіянами в ареалі історико-географічного регіону "Слобідська Україна". Робиться висновок про те, що існуючий ментальний конфлікт розуміння цих кордонів між двома найбільшими слов'янськими народами став однією з передумов сучасної кризи відносин між Україною і РФ.

04 СОЦІОЛОГІЯ

04.01 Загальні питання соціології

04.18.12.0138/224552. Міфи про соціальну статистику, професійна підготовка соціологів та інформаційна безпека держави. Хижняк Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.92-95. - укр. УДК 316:74.

У статті доводиться, що два потоки інформації - статистичної і соціологічної - слугують інформаційній безпеці держави, адже дані статистичних обстежень і соціологічних досліджень в демократичному суспільстві виступають інформаційною базою прийняття управлінських рішень на різних рівнях і в різних сферах суспільного життя. Висновки автора ґрунтуються на тому, що у викладанні статистики соціологам цю науку і сферу практичної діяльності не можна зводити лише до збору інформації про масові суспільні явища або до процедур, які зумовлюють точність вимірювання цих явищ. Розвинена соціологічна уява передбачає, що соціологи усвідомлюють, як соціальна статистика створює новий вид знання, як вона зводить безліч різномірних кількісних даних до якісних показників, створює нові сутності у вигляді понять, які існують лише в межах статистики. Автор акцентує на тому, що для підвищення інформаційної безпеки держави необхідна співпраця соціологів і статистиків, подолання міфів про статистику в процесі професійної підготовки соціологів.

04.11 Загальні проблеми сучасної соціології

04.18.12.0139/224497. Вплив постмодерних реалій на ціннісний світ сучасної людини (за М. Маффесолі). Плющ В.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.142-145. - укр. УДК 316.25.

У статті аналізуються ідеї французького соціолога, яскравого представника постмодерністської думки Мішеля Маффесолі. Розглядаються питання трансформації ціннісного світу сучасної людини, співвідношення новітніх феноменів трайбалізму, емоціоналізму та презентизму в сучасному суспільстві. Зазначається, що предметом спостережень французького науковця у контексті соціології повсякденності стали амбівалентні соціокультурні процеси сучасності, які визначають суперечливі наслідки постмодерного розвитку соціальних реалій. Підкреслено, що за висновками М. Маффесолі, суспільство розвивається не лінійно і не циклічно, а за спіраллю, повертаючись до соціокультурних явищ, які частково вичерпали себе в історичному плані, що забезпечує не докорінну трансформацію суспільства, а лише його трансфігурацію, тобто змінену форму і сенс певних соціальних явищ.

04.15 Методологія соціології. Методика і техніка соціологічних досліджень

04.18.12.0140/224202. Соціальні проблеми наукових досліджень. Трусей Л.М., Трусей Л.Г. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.147-154. - укр. УДК 002.2.

Стаття присвячена проблемі міждисциплінарних досліджень соціальної направленості в такий тяжкий для всього людства період, як перехід від епохи варварства до епохи цивілізації. Відсутні фундаментальні наукові праці

загального характеру, які б були фаховим інструментом у соціальній практиці. Окремі міждисциплінарні дисципліни не в змозі відповісти на всі питання сьогодення. Очевидно, на наш погляд, що деякий набір міждисциплінарних дисциплін, системно об'єднаних на принципах міжсистемних взаємодій, сформує достатній з точки зору повноти інструментарій вивчення та прогнозування соціальних явищ. Актуальність теми підкреслюється тим, що складність соціальних процесів надалі буде збільшуватись.

04.18.12.0141/224252. Ризик-комунікація у проблемному полі соціальних наук. Кривошеїн В.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.58-70. - укр. УДК 316.45:364.043:351.9.

На основі розкриття змісту нормативного, інструментального (технократичного) та реалістичного (соціолого-культурологічного) підходів визначено, що ризик-комунікація відображує певний набір зв'язків, відносин і дій, що виникають у суспільстві під час сприйняття ризику, оцінки його людьми та необхідності діяти з метою мінімізації ризику або зменшення до прийняттого рівня негативних наслідків його впливу. Проведена демаркація ризик-комунікації з інформуванням про ризики, комунікативними ризиками, кризовою комунікацією. Показано, що ризик-комунікація спрямована на те, щоб переконати громадськість утриматись від ризикованої поведінки або обрати менш ризикований варіант дій.

04.18.12.0142/224254. Вітчизняна соціологія освіти: теоретико-методологічні та історичні засади. Пилипенко В.Є., Волянська О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.81-105. - укр. УДК 316.013.

У статті розглядаються теоретико-методологічні та історичні засади вітчизняної соціології освіти, радянський та пострадянський періоди розвитку останньої. Становлення цієї дисципліни пов'язується з функціонуванням суміжних галузей знання: соціології молоді, соціології сім'ї, соціології культури, соціальної психології. Рівень та якість освіти завжди відігравали велику роль у соціальній мобільності, процесах формування елітних груп. Саме латентна функція освіти (надання людині певного статусу, відтворення соціальної нерівності), в першу чергу, є сферою дослідження соціологів. У силу цього дискусії у радянській соціології освіти нерідко мали досить гострий політичний підтекст. Значна увага в статті приділяється тому, як змінювався фокус соціологічних досліджень під впливом "цензури" і в період "зняття заборон". Соціологія освіти і сьогодні вирішує низку "прикордонних" питань теоретичного розмежування з педагогікою, економікою освіти, демографією. Вельми відмінними є існуючі в ній теорії для вироблення образу об'єкта і норм його дослідження. Не завжди є придатними методи, що зарекомендували себе в інших галузях, зокрема методи кількісного аналізу.

04.18.12.0143/224480. Методологічна травма в соціологічних полях України. Яковенко Ю.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.9-27. - укр. УДК 316.1.

Україні. Акцентується увага на тенденції зниження вимогливості щодо обов'язкового представлення методологічної бази дослідження у його програмі, звітних матеріалах, публікаціях за одержаними результатами, зокрема щодо нормативного оформлення статей, що друкуються у фахових виданнях України з соціології. Наводяться приклади порушення зазначеної норми у статтях, опублікованих протягом 2015 та 2016 років у двох провідних вітчизняних виданнях соціологічної спрямованості. Зазначається, що претензії деяких авторів на теоретичну значущість їхніх публікацій не є обґрунтованими у випадку відсутності постановки наукової проблеми, формулювання якої має обов'язково передбачати низку питань теоретичного змісту. Підкреслюється, що ситуація, яка склалася в українській соціології, може бути пояснена так званою методологічною травмою, яка є характерною й для дослідників інших пострадянських країн. Формулюється висновок про те, що розвиток соціологічної науки в її теоретичних та емпіричних контекстах можливий лише за умов подолання методологічної травми, яку переживають соціологи.

04.18.12.0144/224481. Політична репрезентація нових соціальних нерівностей: перспективи та труднощі соціологічної розробки проблеми. Мурадян О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.28-35. - рос. УДК 316.334.3:316.344.

У статті актуалізується фундаментальна наукова проблема, що пов'язана з недостатністю соціологічних знань про сутність та характеристики нових соціальних нерівностей. Беручи до уваги надзвичайно складну соціальну ситуацію, що склалася в Україні після переломних подій 2014-го року, автор вказує на викликане посиленням протиріч та поглибленим соціальним розшаруванням зростання соціальної напруженості. З огляду на це автор робить висновок про необхідність пошуку засобів зниження напруженості та протидії соціальному розшаруванню. Для цього автор пропонує здійснити аналіз нових соціальних нерівностей як найбільш актуальних та гіпотетичних найбільш значимих для сучасних процесів. Відзначаючи вкрай розмитий і неконкретний характер поняття "нові соціальні нерівності", автор вважає за необхідне розробку основ аналізу відповідного феномену, починаючи з концептуально-термінологічного рівня. Для цього автором здійснено евристичний аналіз поняття "нові соціальні нерівності" та гносеологічних перспектив дослідження політичної репрезентації нових соціальних нерівностей. Автор робить висновок про можливість подолання термінологічних та аналітичних труднощів дослідження нових соціальних нерівностей завдяки концентрації аналізу на їхній політичній репрезентації, що не тільки відбиває, але й частково обумовлює нерівності, що репрезентуються.

04.18.12.0145/224482. Поняття суспільства в екзистенціальній соціології Майкла Вейнштейна. Мельников А.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.36-40. - рос. УДК 316.25.

У статті подано загальну історико-теоретичну характеристику проекту екзистенціальної соціології американського дослідника М. Вейнштейна. В його основу закладено інтерпретацію суспільства як "активної трансценденції". Це спрямовано на подолання класичної суб'єктоб'єктної дихотомії соціології та крайнощів її позитивістських і конструктивістських позицій. Важливими рисами екзистенціальної соціології Вейнштейна є звернення до проблеми

історії даного напрямку, критика соціологічного об'єктивізму і спроба загальнотеоретичної концептуалізації екзистенціалізму для аналізу суспільства. Серед центральних проблем і відповідних понять екзистенціальної соціології виокремлюються спільність досвіду, автентичності, сенсорні стани та емоції, невизначеність соціальних феноменів, цільові орієнтації і такі негативні ефекти масового суспільства, як егоїзм, подвійна мораль, короборація, відчуження і відчай. До перспектив розвитку зазначеного напрямку віднесена необхідність аналізу різних модусів соціальної залученості з точки зору діалектичної динаміки автентичної екзистенції і процесів об'єктивізації соціальної реальності.

04.18.12.0146/224483. Соціокультурний капітал вимушених мігрантів: теорія і проблема вимірювання. Батаєва К.В., Попова О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.41-52. - рос. УДК 316.4:330.14.012.

У статті представлені теоретичні основи та емпіричні показники феномена "соціокультурний капітал вимушених мігрантів". Соціокультурний капітал - це сукупність соціальних і культурних ресурсів соціальних акторів (як індивідів, так і соціальних груп/спільнот), які можуть бути використані для досягнення певних цілей, отримання прибутку та оптимізації соціальних позицій. Систематизовані емпіричні індикатори соціокультурного капіталу вимушених мігрантів, в результаті чого здійснено розрізнення показників скуюючого (bonding), поєднуючого (bridging) і зв'язуючого (linking) соціального капіталу, виявлені акціональні аспекти об'єктивованого модусу культурного капіталу, показники статичної та динамічної форм сертифікованого культурного капіталу, когнітивно-мовні аспекти інкорпорованої форми культурного капіталу, а також емпіричні показники культурно-просторової мобільності вимушених мігрантів.

04.18.12.0147/224484. Метафора "руйнування політичного простору" як інструмент критичної соціології розділеного суспільства. Литовченко А.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.53-60. - рос. УДК 316.334.3:321.

У статті здійснюється критичне осмислення метафоричності мови соціології та політичної соціології, зокрема, терміну "політичний простір". Робиться спроба критичної абсолютизації метафори "політичний простір" за допомогою її розширення за рахунок вторинної метафори "руйнування політичного простору". Обґрунтовується особлива актуальність даної проблематики для політичної соціології розділених суспільств. В якості тестового кейсу використовується політична ситуація і суспільно-політичні процеси в Україні 2012-2013 років. Для перевірки ефективності критичної абсолютизації метафори "руйнування політичного простору" застосовується міждисциплінарна логіка критичної і історичної соціології. Робиться висновок про продуктивність метафори "руйнування політичного простору" у формуванні гіпотез при аналізі розділених суспільств в політичній соціології.

04.18.12.0148/224485. Проблеми та перспективи емпіричної ідентифікації ідеологічних уявлень масової свідомості. Білоус Є.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.61-67. - укр. УДК 316.276, 316.75, 316.752.

У статті проаналізовано підходи до емпіричної ідентифікації ідеології, поняття якої переосмислено та розглянуто на рівні ідеологічних уявлень мас. З'ясовано сутність, особливості та недоліки існуючих способів вивчення ідеології у масовому сприйнятті. Встановлено, що пряме вимірювання ідеології можливе через постановку закритого запитання у формі шкали з протилежними ідеологічними позиціями, закритого переліку основних ідеологічних течій, або відкритого запитання стосовно самоідентифікації. Незважаючи на відносну методологічну простоту, пряме вимірювання не завжди дозволяє отримувати валідні результати. Труднощі виникають через нетривіальність порушених тем та недостатню компетентність носіїв ідеологічних уявлень, які не мислять складними категоріями. Доведено, що ідеологічні уявлення мають зв'язок із базовими цінностями та життєвими принципами, які більш доступні для сприйняття, а відтак - вимірювання. Для вирішення проблеми емпіричної ідентифікації ідеологічних уявлень, запропоновано використовувати методику діагностики соціальної спрямованості особистості, в основі якої - дослідження ціннісних орієнтацій. Стаття може бути цікавою для політологів, соціологів, філософів та інших фахівців, які звертаються до аналізу ідеології та ідеологічних процесів, зокрема на рівні ідеологічних уявлень мас.

04.18.12.0149/224486. Соціологія про тривогу в контексті індивідуалізації. Іванова Т.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.68-72. - укр. УДК 316.613.4.

В статті розглядається тривога як суспільний феномен. Соціологічний розгляд тривоги здійснюється з використанням ідей Е. Дюркгейма, а також з урахуванням робіт З. Фрейда, який вважав тривоги реакцією на виникнення цивілізації та ускладнення соціальної структури. Для сучасного суспільства переживання тривоги є дуже характерною ознакою, оскільки актуалізується один з соціальних процесів який активізує переживання тривоги - процес індивідуалізації. Цей процес, з одного боку, відображаючи суспільство модерна, надає окремій особистості можливості для розвитку, а з іншого - породжує відчуження, самотність та тривогу. Сучасна людина не готова до реалізації особистої індивідуалізації, не маючи відповідного потенціалу, соціальних та психологічних ресурсів. Неможливість індивідуалізації також стає фактором формування та переживання тривоги. Крім того, сучасне суспільство ризику формує особливу індивідуальність людини, для якої характерні риси розколотості та фрагментованості. Тривога розглядається як проблема соціуму та культури, оскільки вона опосередковує сприйняття соціальної ситуації як загрозової з метою її уникнення. У цьому контексті тривога розуміється як засіб, за допомогою якого людина може сконструювати спосіб інтерпретації загрозової ситуації.

04.18.12.0150/224487. Особливості вивчення безпеки життєдіяльності як соціального явища. Калашнікова Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.73-79. - укр. УДК 316.4:373.2.034.

У статті на основі спорідненості понять "безпека" та "безпека життєдіяльності", апелюючи до типологізації визначень концепту безпеки (В. Ліпкан) та систематизації аспектів його вивчення (В. Родачин), реалізовано спробу уточнення змісту безпеки життєдіяльності як соціального явища, а також з'ясування основних можливих соціологічних напрямів його дослідження. Зокрема, безпеку життєдіяльності визначено як складову втілення культури безпеки, складне утворення, що передбачає формування мотивації безпечного життя, спрямування базової культури безпечної поведінки, розвиток таких компетенцій як сформованість комплексу знань й навичок своєчасного розпізнавання можливих загроз безпеці, знання стандартних правил поведінки в екстремальних ситуаціях, вміння реалізовувати дії щодо самозбереження. Серед можливих соціологічних напрямів його вивчення схарактеризовано об'єктивно-суб'єктивний, структурно-функціональний, соціокультурний та науковий. Останній з яких є найперспективнішим, зважаючи на його комплексність, можливість поєднати у собі три попередні.

04.18.12.0151/224489. Міжкультурна комунікація як предмет міждисциплінарного теоретизування. Максимович О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.85-89. - укр. УДК 303.094.

У статті здійснюється аналіз концептуалізації феномену міжкультурної комунікації крізь призму ключових підходів міждисциплінарного конструювання відповідного поняття в умовах соціокультурних реалій сьогодення. Розкриваються основні положення теорій міжкультурної комунікації Е. Холла, Г. Хофстеде та Г. Тріандіса. Наголошується, що в обставинах посттериторіального світу відбувається глибинна трансформація смислу концепту "міжкультурна комунікація". Робиться висновок, що перетинання в межах одного соціального простору різних соціокультурних контекстів, трансформація функціонального навантаження концепту "міжкультурна комунікація", актуалізують звернення саме до соціокультурного підходу до аналізу відповідного феномену. Пропонується визначення поняття міжкультурної комунікації на основі теоретичних розробок представників Харківської соціологічної школи. Підсумовується, що, враховуючи кросдисциплінарну природу феномену міжкультурної комунікації, його наукові студії характеризуватимуться чітко окресленим міждисциплінарним підходом.

04.18.12.0152/224490. Дослідження листів як знанневих агрегатів: можливості та обмеження. Голюков О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.90-94. - рос. УДК 316.74:001.

Стаття присвячена аналізу можливостей соціологічного дослідження листів як специфічних текстів. Автор, засновуючись на власній концепції в області соціології знання, описує основні епістемологічні, методологічні та процедурні можливості та обмеження, що відкриваються перед соціологами при аналізі листів як знанневих агрегатів. Зокрема, використовуючи результати власного дослідження, автор демонструє, яким чином листи можуть бути проаналізовані з точки зору соціології знання як агрегат, сконструйований із суджень, що входять до особливих універсумів або до особливого універсуму. Автор приходить до висновку, що листи можуть досліджуватися не лише як джерело соціологічної інформації про те, що в них відображується, але і як власне агрегований набір знанневих суджень.

04.18.12.0153/224491. Евристичний потенціал акторно-мережевої теорії у вивченні ієрархічних соціальних відносин та структур. Бойко Д.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.95-100. - рос. УДК 316.2.

Стаття присвячена дослідженню ролі і місця речей у процесах символічного насильства у (пост)сучасному суспільстві. У ній проводиться критичний огляд евристичного потенціалу акторно-мережевого підходу в рамках досліджень з вищевказаної теми. Здійснюється аналіз основних положень і принципів концепцій Б. Латура і Дж. Ло, аналіз можливостей до застосування АНТ для вивчення ієрархічних соціальних відносин. Наводиться критика акторно-мережевого підходу зарубіжними і вітчизняними авторами, а також спроб інтерпретацій даної теорії в різних теоретико-методологічних напрямках. Пропонується авторська теоретико-методологічна схема, побудована на синтезі акторно-мережевої теорії та конструктивістського структуралізму. Співставляються концепти мережі і поля, фрейму і позиції, зв'язку та диспозиції і ін. для універсалізації постструктуралістської методології у вивченні матеріальних об'єктів у соціальних взаємодіях.

04.18.12.0154/224492. Застосування дискурс-аналітичного підходу у дослідженні комерційної реклами. Герус О.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.101-109. - укр. УДК 316.77:659.1.

У статті здійснено порівняльну характеристику сучасних методик дискурс-аналізу. Визначено, що особливого значення в контексті конструювання соціальних практик набувають дослідження невербальних елементів комунікації, які вимагають від соціолога навичок розпізнавання сигналів. Розглянуто ряд шкіл і напрямів, що утвердилися в ролі самостійних дослідницьких практик та володіють своєю методологією. Кожен підхід характеризується теоретичними положеннями, що включають в себе особливе розуміння дискурсу, дискурсивної та соціальної практики. Використання цих теорій дозволило визначити оптимальну теоретико-методологічну схему дослідження соціальних практик споживання та їх конструювання в сучасному полі комерційної реклами.

04.18.12.0155/224493. Аналіз рангових шкал у масових опитуваннях. Костенко Я.О., Сидоров М.В.-С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.110-117. - укр. УДК 303.2, 303.62, 303.71.

Проблема вимірювання у соціології є завжди актуальною. Особливо це відчутно при конструюванні інструментарію для анкетного опитування. Один з типів шкал, які намагаються оминати у паперових опитуваннях - рангові. У електронних опитуваннях застосування рангових шкал є значно простішим. Відкритим залишається питання інтерпретації відповідей на такі шкали. У роботі проаналізовано набір з 14 преференцій абітурієнтів вибору спеціальності при вступі до ВНЗ. Спочатку цей набір розглядається як 14 порядкових ознак, потім - як одна рангова ознака з 14 альтернативами, які респондентам потрібно було виставити за зростанням важливості. Далі на основі

відповідей на порядкові ознаки був побудований рейтинг преференцій. Для аналізу рангової ознаки було застосовано два методи: метод Шульце та метод Борда. Для кожного з методів було побудовано рейтинги та пояснено принципи, за якими здійснювався аналіз у кожному з цих підходів. Результати було записано у зведені таблиці та здійснено порівняння цих результатів: як аналізу порядкових шкал з методами Шульце та Борда, так і самих методів між собою. У кінці роботи сформульовано рекомендації щодо застосування цих методів у соціальних дослідженнях.

04.18.12.0156/224494. Валідизація уточненої методики базових індивідуальних цінностей Шалома Шварца: результати двох претестів. Нагорняк К.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.118-126. - укр. УДК 316.752:303.622.33.

У статті представлені результати двох пілотажних досліджень уточненої методики базових індивідуальних цінностей Шалома Шварца, яка була перекладена українською мовою. Методика має більші можливості деталізації і оцінки цінностей людини у порівнянні з попередньою версією. У сучасній версії моделі виділяється 19 базових цінностей, які розміщуються на мотиваційному колі за принципом: сусідні цінності є найбільш сумісні, протилежні знаходяться в конфлікті одна з одною. Англійську версію даної методики було перекладено на українську мову та протестовано в межах двох пілотів. Отримані результати дозволили перевірити концептуальну та емпіричну валідність кожного твердження, що є індикаторами вимірюваних цінностей. В ході двох претестів було отримано відповіді 960 респондентів методом онлайн-опитування та 136 респондентів методом анкетування. Експлораторний факторний аналіз дозволив оцінити, наскільки індикатори кожної з 19 цінностей мали релевантний переклад з англійської версії методики. За результатами претестів було сформульовано рекомендації щодо подальшої адаптації та удосконалення української версії методики PVQ-57.

04.18.12.0157/224504. Семантика "радянського/пострадянського/українського" в просторі сучасного українського міста: досвід ментального картографування. Міхно Н.К. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.188-193. - укр. УДК 316.334.

Основна увага в даній статті зосереджена на виявленні особливостей семантичного простору сучасного українського міста в умовах зміни ідеологічних конструкцій, шляхом змін у топологічному оформленні та перекодифікування об'єктів міського простору. Методологічними орієнтирами виступають положення конструктивістської парадигми та семіотичного підходу. Висновки, представлені в статті, базуються на результатах досліджень, проведених із залученням якісної стратегії соціологічного дослідження - ментальне картографування та візуальний аналіз фактичного матеріалу. Об'єктом емпіричної експлікації теоретичних конструкцій виступає міський простір Дніпра. Зафіксовано та представлено, що зміни в загальній знаковій структурі ментально-символічного простору Дніпра відображають процеси, які протікають на національному, пострадянському та глобальному рівні. Виявлено, що міський простір Дніпра в радянську добу відзначався дуже високим рівнем ідеологізації, що проявлялося у меморіалах, топонімах та навіть в архітектурних забудовах. На сьогоднішній день відбулося збільшення національного історичного дискурсу, завдяки конструюванню в рамках міського простору ландшафтів пам'яті, які відображають націоцентричну модель історичної пам'яті.

04.18.12.0158/224514. Соціологічний аналіз мобільних гаджетів: прагматичний поворот vs акторно-мережева теорія. Дикань Б.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.263-268. - рос. УДК 316.472.43.

В статті пропонується авторський варіант відповіді на питання, як може соціологія вивчати предмет, з яким читає взаємодіє кожен день: носить у кишені, тримає в руках і навіть під час читання цих рядків має при собі - мобільний гаджет. З огляду на рівень поширеності таких пристроїв у повсякденності соціальних акторів, їхній вплив на соціальні взаємодії не можна обійти стороною. Соціологами вже вивчається дана проблематика, проте в основному в рамках кількісних досліджень. Автором пропонується розглянути мобільні гаджети у контексті соціальних взаємодій крізь призму теорій Б. Латура, а також Л. Болтанські і Л. Тевено. Вибір підходів зумовлений як увагою авторів до речей в рамках соціологічної моделі, так і можливістю вивчення об'єкта на макро- і мікрорівнях. У ході розгляду можливостей застосування зазначених теорій до вивчення гаджетів, проводиться також їх порівняння: чи не є вони суперечливими, чи можливо їх одночасне застосування. Ставиться питання, які ризики і проблеми криються в експансії мобільних гаджетів у повсякденне життя; які нові нерівності вони породжують і як змінюють звичні повсякденні практики.

04.18.12.0159/224540. Що можна і що не можна змінювати в соціальному: до поняття протоколу (за результатами якісного дослідження). Голіков О.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.13-19. - укр. УДК 316.74:001.

У статті здійснюється концептуалізація протоколу як знаннєвого конструкту, тобто як інструменту синтетичного (макро- і мікро-) вибудовування агентом і структурами соціального знання. З використанням методології "синтетичних" теоретиків (П. Бурдьє, Е. Гідденс, Н. Луман, Н. Еліас) автор доводить, що традиційні схожі концепти (такі, як фрейми чи інститути, структури чи габітуси) в тому чи іншому вигляді "дрейфують" до однієї з полярних парадигматичних оптик (макро- чи мікро-), тоді як поняття протоколу дозволяє вибудувати теорематику соціології знання без очевидного крену в один з боків. Підкреслюється, що одним з варіантів дослідження протоколів може бути дослідження замовчуваного, очевидного, недискутованого, непроговорюваного, - всіх тих доксичних структур, з яких конститується здоровий глузд. Формулюється висновок, що протоколи є порядком організації знання, який вкрай рідко оспорується і активно (тобто діяльнісно) захищається соціальними агентами.

04.18.12.0160/224542. Теоретико-методологічні підходи до соціологічного аналізу прикордоння. Максимович О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.26-30. - укр. УДК 303.094.

У статті здійснюється аналіз концептуалізації прикордоння крізь призму ключових підходів міждисциплінарного конструювання відповідного поняття в умовах соціокультурних реалій сьогодення. Основні твердження статті розкривають феномен прикордоння в часовому, геополітичному та геокультурному вимірах. Наголошується, що в обставинах посттериторіального світу відбувається глибинна трансформація смислу поняття кордону, який все важче піддається територіальним визначенням, стає все менш фізично видимим та водночас більш складним і прозорим. Робиться висновок, що перетинання в межах одного соціального простору різних соціальних контекстів, трансформація функціонального навантаження концепту прикордоння зумовлюють необхідність звернення саме до соціокультурного підходу до аналізу відповідного феномену.

04.18.12.0161/227194. Теоретико-методологічні основи категорії "соціальна інфраструктура". Дегтяр А.О., Бублій М.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/6.pdf>. - укр. УДК 351.9.

У статті узагальнено теоретико-методологічні основи соціальної інфраструктури, визначено її основні функції, класифіковано внутрішню будову та складові, а також надано пропозиції з удосконалення розвитку соціальної інфраструктури.

04.18.12.0162/227197. Методи вимірювання та індикатори довіри. Гуськова Е.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/9.pdf>. - укр. УДК 316.454.4.

Розглядаються методи вимірювання такого соціального феномену, як довіра, наявність високого рівня якої в суспільстві вважається запорукою соціальних, економічних і політичних трансформацій. Оскільки відсутня єдина універсальна методика вимірювання довіри, автор описує чинні - якісні, експериментальні й кількісні (соціологічні); наводить приклади найпоширеніших опитувальників і пропонує використовувати під час аналізу рівня довіри індекс розвитку демократії та індекс сприйняття корупції. Насамкінець зіставляються результати міжособистісної та інституційної довіри.

04.21 Суспільство як система. Соціальні відносини і процеси

04.18.12.0163/224196. Модифікація цінностей інформаційного суспільства. Стасевська О.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.93-102. - укр. УДК 008:316.722.

Стаття є продовженням наукового дослідження автора щодо нових ціннісних смислів буття людини постсучасності. Автор аналізує ціннісні основи розвитку інформаційного суспільства та доходить висновку про те, що в нових умовах відбувається не жорстке протистояння новоутворених та традиційних цінностей, а модифікація останніх, наповнення їх новими смислами.

04.18.12.0164/224201. Баланс влади та владних відносин (Н. Еліас): антропологічні наслідки в контексті військово-соціального управління. Севрук І.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.138-146. - укр. УДК 101:321.01:355.

У статті надано аналіз методологічного значення ідей Н. Еліаса щодо характеру та сутності владних стосунків для удосконалення сучасних практик військово-соціального управління. Розкрито зміст понять "баланс влади", "власний диференціал", проаналізовано відносини асиметрії як відносини взаємозалежності між "сильними" та "слабкими". Простежено опосередкований характер впливу влади у складних структурах, якими є військові структури, що формує "анонімну владу організації", "структурну владу" або "примус обставин". Особлива увага приділяється значенню для військово-соціального управління висновків Н. Еліаса про антропологічні наслідки влади та владних стосунків, серед яких твердження щодо влади як структурної особливості усіх людських стосунків, що формує "всюдиприсутність" влади, про відносний характер влади (її не можна "мати", вона встановлюється як взаємодія принаймні двох осіб), про динамічність, мінливість влади, про наявність балансу влади не тільки між індивідами, а й між групами та інші.

04.18.12.0165/224251. Соціальна структура українського суспільства в контексті постсоціалістичних трансформацій. Козловець М.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.41-57. - укр. УДК 316.344.2.

У статті досліджено контури нової соціальної структури сучасного українського суспільства, охарактеризовано специфіку соціально-стратифікаційних процесів у західних розвинених країнах і в нинішній Україні. Вказуючи на залежність становлення й розвитку соціальної структури суспільства від радикальних суспільних перетворень в усіх сферах суспільного життя, насамперед в економічній, автор стверджує, що соціальне розмежування українського суспільства набуває критичної межі. Розглянуто поняття середнього класу, його основні характеристики та чинники, що впливають на його становлення. Обґрунтовано необхідність формування в українському суспільстві чисельного та впливового середнього класу як соціальної бази демократії і запоруки його стабільності.

04.18.12.0166/224258. Україна перед викликами XXI ст. Требін М.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.141-156. - укр. УДК 316.324.8.

XXI ст. кидає людству, у тому числі й Україні, величезну кількість викликів, на які необхідно відповісти. Зрозуміти спектр загроз і тенденції розвитку світового співтовариства - найважливіше завдання для людства. Визначено глобальні ризики, а також тенденції, які можуть посилити їх або змінити співвідношення між ними. Ризики

поділяються на п'ять категорій: економічні, екологічні, геополітичні, соціальні та технологічні, що ґрунтовно досліджені.

04.18.12.0167/224503. Взаємодія третього сектору та влади у регулюванні соціальних проблем в сучасній Польщі. Лесняк В.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.183-187. - укр. УДК 321 (438).

У статті досліджується проблема співпраці між органами державного управління та громадськими організаціями в Польщі. На основі аналізу наукової літератури та законодавчих норм вирішено основні завдання дослідження. Окреслено умови розвитку громадянського суспільства в Польщі, визначено правові основи співпраці між владною адміністрацією та громадськими організаціями в Польщі у регулюванні соціальних проблем. Особливу увагу приділено визначенню основних засад партнерства та форм фінансової і позафінансової співпраці між органами державного управління і неурядовими організаціями в Польщі у вирішенні питань соціальної політики. У результаті дослідження з'ясовано, що основним правовим інструментом співпраці між органами державного і місцевого управління та неурядовими організаціями є Закон про діяльність суспільно корисної і волонтерської, що визначає насамперед механізми взаємодії та правову базу для дотування суспільно корисної діяльності, яку здійснюють громадські організації. У процесі аналізу узагальнено ефективні елементи польського досвіду в створенні механізмів співпраці між громадськими організаціями та владними інститутами в сфері регулювання завдань соціальної політики.

04.18.12.0168/224509. Наслідки геноциду кримськотатарського народу в роки Другої світової війни, етнічних обмежень у повоєнні десятиліття через призму етносоціальних трансформацій сучасного Криму. Куртсеїтов Р.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.222-233. - рос. УДК 355.01:94(100)1939 1945(=512.19).

У статті аналізується етнодемографічна ситуація в довоєнній Кримській АРСР, вплив наслідків Другої світової війни на загальну чисельність населення півострова. Акцентується увага змінах етнічної структури населення в результаті репресій за національною ознакою, виселенні кримськотатарського народу та інших етнічних груп, на політиці радянського тоталітарного режиму щодо репресованих народів у післявоєнний період. Розглядається вплив законодавчих і нормативних актів СРСР щодо репресованих народів на правове становище, етнокультурний і національний розвиток кримських татар. Визначаються негативні наслідки їхнього тривалого утримання в місцях спецпоселень: ліквідація етніміа, виключення з реєстру народів і мов СРСР, жорстка заборона на повернення та проживання в Криму, репресивні заходи щодо учасників національного руху. Зазначається, що зміна становища народу у зв'язку з демократизацією в СРСР і початком масового повернення на Батьківщину супроводжувалась непослідовністю у прийнятті та виконанні рішень держави щодо кримськотатарського народу. Робиться висновок про існування комплексу невіршених проблем у різних сферах життєдіяльності кримських татар.

04.18.12.0169/224541. Розвідки класиків теорії суспільства ризику: схожість і відмінності наукових позицій. Дейнеко О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.20-25. - англ. УДК 316.25. Стаття присвячена аналізу основних положень теорії суспільства ризику, представлених у розвідках У. Бека, Н. Лумана, Е. Гідденса. Спираючись на дослідження першоджерел, автор здійснює спробу структурування теорій суспільства ризику завдяки виокремленню схожості і відмінності наукових позицій класиків цього соціологічного напрямку в поглядах на соціальну природу ризику як конститuantу соціального в сучасних суспільствах. У статті представлені основні напрямки критики теорії суспільства ризику у творчому доробку У. Бека, проаналізована онтологія ризику як складової комунікацій і соціальних систем у теорії Н. Лумана, наведені ризик-оптимістичні прогнози, представлені у роботах Е. Гідденса. Особливу увагу приділено аналізу категоріального апарату теорій суспільства ризику класиків цього напрямку. У висновках дослідження йдеться про спільну позицію класиків теорії суспільства ризику щодо подвійної присутності ризику на структурному та діяльнісному рівнях як індикатора синтетичності їхніх соціологічних підходів. Автор аргументує тезу про трансформацію загроз і небезпек, з якими стикаються сучасні суспільства, у соціальні ризики. У дослідженні наведені "слабкі сторони" теорій суспільства ризику, наявність яких актуалізує необхідність подальшої розробки означеної проблематики, в тому числі вітчизняними соціологами.

04.18.12.0170/226552. Концептуальні підходи до розвитку суспільства з динамічною сервісно-орієнтованою структурою. Євсюкова О.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.68-78. - укр. УДК 351.

Проведена оцінка діяльності урядових та неурядових організацій в процесі надання послуг населенню. Встановлено, що зміцнення ролі організацій громадянського суспільства відбулося в західноєвропейських країнах в результаті економічних і політичних криз, а також децентралізації державної влади і глобалізації суспільних процесів. Вказано на ряд подібних процесів, що відбувалися у західноєвропейських країнах і які впливають на сучасну діяльність громадянського суспільства. Встановлено, що для розвитку українського суспільства з динамічною сервісно-орієнтованою структурою потрібно налагодити взаємовідносини органів публічної влади та інститутів громадянського суспільства. Визначено, що для цього необхідно подолати серйозні проблеми, що породжують конфлікти. Розглядаючи питання розвитку суспільства з динамічною сервісно-орієнтованою структурою зазначено на значних змінах у трактуванні терміну публічного управління. У системі забезпечення якості сервісних послуг виділено вузлові питання: значне зростання кількості виданих у світі сертифікатів систем менеджменту якості відповідності вимогам стандарту; підходи до впровадження системи якості на підприємствах та в органах влади мають багато спільного; із зростанням добробуту змінюється спектр потреб, а отже, і спектр відчуттів; формується нова ідеологія держави як надавача послуг; іноземний досвід яскраво свідчить, що мова повинна йти про комплексний підхід. Визначено фактори користі для клієнтів: покращення доступу до послуг, висока якість послуг, прозорість та врахування потреб клієнтів; вплив суспільства на вироблення рішень та прийомів

роботи адміністрації, а користь для адміністрації - у зростанні ефективності дій при зменшенні витрат, що дозволить реалізувати інші завдання; зростанні прозорості послуг, що призводить до росту іміджу адміністрації; покращенні механізму комунікації та зворотного зв'язку з клієнтами; зменшенні можливостей для корупції, а значить і звинувачень у корупції.

04.18.12.0171/227151. Роль та місце інституту територіальної самоорганізації населення у профілактиці соціального сирітства. Ящук Л.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/21.pdf>. - укр. УДК 352:347.639.

У статті розглядається роль інституту територіальної самоорганізації населення як первинної ланки в профілактиці та попередженні соціального сирітства, пропонуються шляхи поліпшення взаємодії між місцевими громадами та сім'ями.

04.18.12.0172/227207. Компаративний аналіз сутнісних характеристик поняття "врядування". Петренко В.П., Струк Н.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/19.pdf>. - укр. УДК 35.1:84.

У статті уточнюється сутність, взаємозв'язок і відмінності трактувань понять "врядування" і його складових, які відповідають критеріям сталого розвитку суспільства. Розкрито значення, специфічні особливості та вимоги до диференціації понять "теоретичне врядування", "належне врядування" і "практичне врядування". Запропоновано модель трансформації теоретичних положень належного врядування в практичні результати сталого розвитку суспільства. Зроблено припущення, що домінують складовою "належного врядування" є "належне економічне врядування", обґрунтовано його пріоритетну важливість для подальшого вдосконалення врядування та продемонстровано можливі напрямки необхідних і доцільних досліджень у розвитку проблематики економічного врядування в теорії та практиці публічного управління та адміністрування.

04.18.12.0173/227240. Територіальна громада: основні ознаки, рівні та особливості. Коваль Г.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/22.pdf>. - укр. УДК 352.07.

У статті розглянуто погляди науковців на феномен територіальної громади в Україні, визначено її основні ознаки та рівні, а також досліджено класифікацію територіальних громад та зроблено спробу дослідити особливості вирішення соціальних проблем за участю територіальних громад.

04.41 Соціальні класи, спільноти і групи

04.18.12.0174/224525. Молодь у суспільстві нерівних: можливості та ризики самореалізації. Сокурянська Л.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.327-331. - укр. УДК 316.344:316.346.32-053.6.

У статті аналізуються результати загальнонаціонального дослідження "Соціальні нерівності: сприйняття українським суспільством", здійсненого за фінансової підтримки Міжнародного фонду "Відродження" Соціологічною асоціацією України протягом лютого - вересня 2017 року. Підкреслюється, що авторська гіпотеза щодо становища молоді в суспільстві нерівних знайшла своє підтвердження у матеріалах цього дослідження. Зокрема зазначається, що у порівнянні з іншими віковими групами українська молодь не відрізняється більш високими показниками соціальної нерівності; більше того, що стосується таких нових видів нерівності, як цифрова нерівність, "мобільна" нерівність тощо, молодь має певні переваги у порівнянні зі старшими поколіннями. Робиться висновок, що сучасну українську молодь не можна назвати найбільш знедоленою групою, втраченим поколінням, що у неї з'являються можливості реалізації своїх життєвих, зокрема професійних, планів завдяки тим ресурсам (вік, освіта), якими вона володіє.

04.18.12.0175/224527. Соціальне становище літніх людей та ставлення до старості в українському суспільстві очима молоді. Познанська К.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.340-345. - укр. УДК 316.34.

У статті розглядається проблема соціального становища літніх людей у сучасному українському суспільстві. Українська нація, як і інші європейські нації, є старіючою. Згідно із демографічними показниками, кількість літніх людей перевищує кількість молоді, що породжує низку проблем, які відбиваються на всіх сферах українського соціуму. В даний час посилюється увага до геронтологічної проблематики в контексті усвідомлення статусу літніх як особливої соціальної проблеми. В статті представлено результати соціологічного дослідження практик ставлення молоді до людей похилого віку та власної старості в сучасному українському суспільстві. Виявлено, що мають місце негативні вікові стереотипи молоді стосовно труднощів, пов'язаних із старістю (самотність, бідність, низька соціальна мобільність, власна неспроможність і потреба в догляді й підтримці з боку державних інституцій). В той же час, на думку автора, такі стереотипи мають латентний, завуальований характер, поширюються й діють, в першу чергу, поза сім'єю та знаходять прояв не в агресивних формах, а в практиках виключення літніх людей із соціально престижних сфер діяльності.

04.18.12.0176/226542. Молодіжні рухи як основа громадянського суспільства. Кіндрат Л.Р. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.167-179. - укр. УДК 329.78.

У статті розкрито зміст поняття молодіжного руху. Висвітлено основні риси (добровільність, підзвітність і підконтрольність керівництва членам руху, незалежність, гласність у роботі, колегіальність, неприбутковість, орієнтованість на суспільне благо, пост бюрократична внутрішня структура), функції (виховна, опозиційна, захисна, кадрова, інтегрована, комунікативна, контролююча) та класифікації молодіжних рухів (за масштабом: локальні, загальнонаціональні, та міжнародні (глобальні) молодіжні рухи; за метою діяльності: мобілізація, філантропія,

посередництво, соціальна солідарність, зміна, творення; за сферами діяльності: культура й відпочинок, освіта й наукові дослідження, охорона здоров'я та соціальні послуги, навколишнє середовище, міжнародні відносини, релігія, ділові й професійні асоціації, спілки, право, агітаційно-пропагандистська діяльність і політика; за характером відносин із владою: рухи-симбіоти, рухи-фаворити, рухи-партнери, інертні рухи, рухи-критики, рухи-антагоністи). Наголошено, що останнім часом на соціально-політичній арені з'являються молодіжні рухи, основна діяльність яких зосереджена у віртуальному просторі. Обґрунтовано необхідність подальших наукових досліджень в даній сфері (теоретична складова) та посилення уваги до молодіжного руху з боку органів влади (практична складова).

04.51 Соціологія сфер соціального життя, соціальних явищ та інститутів

04.18.12.0177/224065. Образи України та Росії у свідомості запорозької молоді (за даними вільного асоціативного експерименту). Хейлік Т.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.300-306. - рос. УДК 82.091:159.9.018:316.6-053.67(477.64-2).

Стаття присвячена дослідженню суб'єктивних образів України та Росії у свідомості запорозьких студентів. Результати базуються на даних вільного асоціативного експерименту, що широко й успішно використовується у психолінгвістиці. Визначено найбільш частотні асоціати, вербальні реакції, спільні для слів-стимулів, власні назви, що пов'язані з кожною країною у свідомості студентів.

04.18.12.0178/224255. Професійне самовизначення: проблеми теорії та практики. Погрібна В.Л., Підкуркова І.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.106-117. - укр. УДК 316.344.24-027.561.

У статті визначається місце професійного самовизначення молоді в системі соціалізації. Аналіз даного феномену крізь призму "теорії збагачення праці" Ф. Герцберга дозволив авторам довести, що результати професійного самовизначення полягають у змінах у структурі свідомості особистості, які відбуваються поступово, супроводжуються формуванням професійних інтересів і приводять до свідомого вибору професії, розкриття власного професійного потенціалу та розбудови професійної кар'єри.

04.18.12.0179/224260. Професійна мобільність як фактор професійної успішності. Прохоренко Т.Г. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.167-174. - укр. УДК 316.444.5.

У статті розглянуто сутність і структуру професійної мобільності як важливого чинника професійної та соціальної адаптації людини до швидкоплинних змін в усіх сферах сучасного суспільства. Акцентується увага на ролі професійної мобільності в механізмах успішної самореалізації особистості в професійній діяльності та кар'єрному просуванні, звертається увага на її особливості в сучасних умовах.

04.18.12.0180/224355. Роль засобів масової комунікації у розвитку інформаційної культури вітчизняного соціуму в умовах "гібридної війни". Прудникова О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.33-42. - укр. УДК 1:316.4:008.

Визначено особливості впливу засобів масової комунікації на розвиток інформаційної культури українського суспільства в умовах "гібридної війни". Розкрито позитивні та негативні аспекти діяльності засобів масової комунікації у вітчизняному інформаційно-культурному полі. Проаналізовано напрямки діяльності суб'єктів інформаційного простору України в контексті протистояння інформаційній агресії.

04.18.12.0181/224361. Експлікація аксіологічного аспекту концепту "історична пам'ять". Стасевська О.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.123-135. - укр. УДК 130.1:124.5.

Концепт "історична пам'ять" становить одну з основ самоусвідомлення людини, її ідентифікації в культурному просторі. Осмислення історичної пам'яті є особливо актуальним в час, коли в українському суспільстві відбувається трансформація духовних цінностей, соціальних інститутів і моральних регуляторів життя. Стаття присвячена визначенню концепту "історична пам'ять", його структурних та функціональних особливостей, а також експлікації його аксіологічних характеристик.

04.18.12.0182/224363. Кризові прояви духовності у повсякденності інформаційного суспільства. Михайловський Р.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.144-155. - укр. УДК 1:316.4.

Показано, що в інформаційному суспільстві має місце неоднозначний вплив прогресу на формування стереотипів поведінки, ціннісних установок, стилю життя, духовного світу людини в цілому. Наголошується, що повсякденність інформаційного суспільства є і причиною, і глом прояву кризи духовності, яка супроводжується змінами ментальних і психічних структур.

04.18.12.0183/224488. Проблеми оновлення поняттєвого апарату соціології медіакommунікації за умов персоніфікованої комунікації в мережах. Суська О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.80-84. - укр. УДК 316.28: 772.3.

Перетворення та зміни асиметричних відносин в інформаційному просторі на симетричні поставили перед соціологами мас-медіа питання пошуку найбільш адекватного категоріального апарату, що дозволило б пояснювати нові процеси та появу нових факторів в метакомунікаційному просторі мас-медіа. Формування інформаційного поля, персоніфікація, "інтраперсоналізація" (індивідуалізація його інформаційного вибору як прояв "я"-суб'єктного), або ж у випадку міжособистісного спілкування в мережах - персоніфікована "інтерперсоналізація", тенденції розвитку партисипаційної журналістики або "журналістики співучасті", - все це вимагає сучасного соціологічного пояснення та удосконалення наукового контенту (зокрема релевантного категоріального апарату), який дозволяє глибоко проникнути у вивчення новітніх медіапроцесів.

04.18.12.0184/224495. Моделі поширення повідомлень в онлайн соціальних мережах: властивості, структура, особливості застосування. Черній П.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.127-134. - укр. УДК 303.09; 308.

Стаття присвячена проблемі комплексного застосування теоретичних моделей, які використовуються при дослідженні онлайн-поширення інформації в соціальних мережах. Наведено три теоретичні підходи до дослідження трансформацій у суспільстві, викликаних виникненням та поширенням нових форм комунікації, а також запропоновано формальне моделювання, яке ефективно застосовується до вивчення особливостей онлайн-комунікації в соціальних мережах та може розглядатися в якості четвертого підходу. Виділено три складові формальних моделей поширення онлайн-повідомлень в соціальних мережах: типологія повідомлень, мережева модель, формальна модель поширення сигналів. Описані основні властивості складових елементів моделі та особливості об'єктів моделювання. Особливо увага приділена можливостям застосування двомодальних мережевих моделей. Описано перспективні напрямки розвитку формальних моделей онлайн-поширення інформації у соціальних мережах.

04.18.12.0185/224496. Фотографія як інструмент включення/виключення: деконструкція довіри. Десенко Д.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.135-141. - рос. УДК 316.42.

Стаття присвячена розгляду фотографії крізь призму її здатності включати / виключати індивідів в конституювані образи, спільноти, знання. Фотографія створює "ідеальні" світи, здатні як стимулювати бажання індивіда інтегруватися в співтовариство, долучитися до якоїсь практики, так і продемонструвати обивателю образ виключених, тим самим закріпивши в ньому підпорядкування існуючому порядку. Беручи участь у виробництві знання, фотографія використовується як супровідний матеріал в цьому процесі. Але навіть в епоху цифрових технологій, коли довіра до фотографії вже далеко не абсолютна, фотографія і її похідні продовжують користуватися попитом як глобальна технологія породження світів, здатна включати(ся) в буржуазний порядок.

04.18.12.0186/224498. Світова гібридна війна або буржуазний бланкізм? Есе пам'яті концепту гібридної війни. Нехай спочиває з миром. Кононов І.Ф. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.146-153. - рос. УДК 316.485.26.

У статті здійснено епістемологічний аналіз концепту "гібридна війна". Показано, що його поширення можна пояснити лише позанауковими факторами, аналіз яких здійснений у даному тексті. Акцентовано увагу на тому, що концепт "гібридна війна" виник у США. З'явившись як технічний термін, це словосполучення за Дж. Буша молодшого стало складовою частиною обґрунтування експорту демократії. Методологічною основою перетворення терміну "гібридна війна" у концепт стала теорія модернізації. Підкреслимо, що в Україні офіційними ідеологами створена метафізика гібридної війни, яка, зокрема, спирається на цивілізаційний підхід. Зазначено, що, з точки зору цього підходу, військовий конфлікт між Росією і Україною є ціннісним конфліктом, який неможливо раціонально розв'язати. Виявлено, що епістемологія "гібридної війни" занурена в інтереси правлячих класів консолідованого Заходу, Росії та України. Доведено, що подібні війни породжує явище, яке автор пропонує називати "буржуазним бланкізмом". Людські ресурси цього явища знаходяться в середовищі прекаріату, особливо його молодих представників, позбавлених реальних життєвих перспектив.

04.18.12.0187/224499. Лінія розмежування на Донбасі: кордон між "своїми" чи з "чужими"? Хобта С.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.154-160. - укр. УДК 316.6:316.485.26(477.61 .62).

У статті розглядаються територіальні зміни, викликані війною на Сході України та їхнє сприйняття населенням зони конфлікту. Військовий конфлікт визначається як "заморожений". Доводиться, що війна фрагментувала соціальний простір суспільства. Стійкої реальності набула лінія розмежування (атрибут усіх "заморожених" конфліктів) між підконтрольними та непідконтрольними уряду територіями Луганської та Донецької областей. Вона наразі частково виконує функції державного кордону, обмежуючи поля іституційного вливу України та ЛНР/ДНР і РФ. Це по-новому структурує життєві практики мешканців цього регіону. На основі результатів дослідження в Луганській області доводиться, що лінія розмежування порізала життєвий простір мешканців області, розділивши простори їхнього існування на простір, з яким індивід пов'язує свої перспективи (перспективний простір, Батьківщина), в якому він реалізується і забезпечує своє життя, заробляє (інституційний простір), та простір, в якому він живе (повсякденний простір). Лінія розмежування не сприймається мешканцями області як кордон, що розділяє "своїх" і "чужих". Це тимчасовий бар'єр між "своїми". Мешканці регіону продовжують себе бачити однією спільнотою, сподіваючись на мирне вирішення конфлікту і об'єднання територій. Показано, що політика України стосовно квазідержавних утворень (ЛНР/ДНР) в цілому не відрізняється від політики інших метрополій у "заморожених конфліктах". Ізоляція непідконтрольних територій, відкладення вирішення ситуації, що склалася, може в перспективі лише ускладнювати знаходження компромісу, а пропаганда з обох сторін буде лише поглиблювати розкол.

04.18.12.0188/224501. Чинники нерівності політичної участі в сучасному українському суспільстві: досвід застосування бінарної логістичної регресії. Уджмаджурідзе Г.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.167-174. - укр. УДК 316.62+323.2.

У статті здійснюється аналіз чинників формування нерівності політичної участі в сучасному українському суспільстві. Автор актуалізує питання нерівності політичної участі як нової форми прояву соціальної нерівності в українському суспільстві. Підкреслюється взаємозв'язок рівня нерівності політичної участі та загального рівня політичної нерівності в суспільстві. У статті здійснено структурування теоретико-методологічних наробок західної соціології щодо визначення детермінант формування нерівності політичної участі в суспільстві. Для реалізації мети дослідження здійснюється статистичний аналіз значимості та впливовості різноманітних чинників детермінації рівня

та типів політичної участі за допомогою процедури бінарної логістичної регресії на основі масиву Омнібусу КМІС за грудень 2015 року. На основі інтерпретації отриманих даних визначаються чинники, які здатні детерминувати нерівність політичної участі в реаліях українського суспільства. За допомогою комплексного аналізу отриманих рівнянь розробляються рекомендації щодо політик зменшення рівня нерівності політичної участі серед населення.

04.18.12.0189/224502. Польсько-українські програми як спосіб рішення соціально-економічних нерівностей прикордонних регіонів. Партицький С., Древняк А., Блащак Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.175-182. - англ. УДК 332.122(1-77):339.94(477:438-04).

Стаття розглядає програми ЄС як інструмент пильної уваги до ефектів соціально-економічних нерівностей, що спостерігаються на території Польщі і України, а також як засіб їх вирішення і мінімізації. Охарактеризовані характеристики співробітництва, розпочатого розглянутими країнами. Показані і проаналізовані фактори, що гальмують, а також ті, що активують спільноти досліджуваних районів. Прикордонні райони, завдяки їх важливості у розвитку регіонів або держав, розуміються як ключовий елемент політики розвитку як в рамках Європейського Союзу, так і в окремих його країнах. Прикордонне співробітництво стало важливим елементом вирівнювання нерівності і підвищення рівня розвитку регіонів, що беруть участь у ньому. Воно відіграє важливу роль у розвитку діяльності в сфері економіки, розвитку місцевих громад і зміцненні зв'язків між жителями даних районів, просуванні регіону і його культурних цінностей. Аналіз проводився на основі документів з фінансування співпраці в аналізованій період і аналізу економічних проектів. Отримані дані були використані для аналізу мереж, створених на основі ресурсів економічних проектів.

04.18.12.0190/224505. Соціологічний моніторинг "Публічна безпека та довіра до правоохоронних органів" як крок до розвитку засад ком'юніті полісінг в Харківській області. Сердюк О.О., Шілстон Т., Сокурєнко В.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.194-201. - англ. УДК [316.624:316.354:351.74](477.54).

У статті представлені результати опитування жителів Харкова і Харківської області з проблем публічної безпеки і довіри до правоохоронних органів, проведеного Харківським національним університетом внутрішніх справ у співпраці з Головним управлінням Національної поліції Харківської області за підтримки Консультативної місії Європейського Союзу, в рамках "Щорічної програми безпеки Харківської області" і "Регіональної програми публічної безпеки і порядку в Харківській області 2016 - 2017". Автори проаналізували проблеми оцінки роботи поліції за допомогою якісних і кількісних методів. Автори підкреслюють важливість вивчення громадської думки як основного елементу оцінки поліцейської діяльності. Серед компонентів ком'юніті полісінг (поліцейської діяльності спрямованої на потреби місцевої громади) автори виділяють наступні: близькість, видимість і доступність поліції; рішення довгострокових проблем; проактивна профілактика; багатосторонні партнерські відносини; активну участь громадян в правоохоронній діяльності. Автори стверджують, що подібні дослідження повинні бути регулярними, і результати повинні впливати на складання "Щорічної програми безпеки регіону". Результати досліджень та щорічних звітів за програмою безпеки повинні відкрито публікуватися, щоб громадяни бачили, що проблеми безпеки їхнього регіону відображені в пріоритетах не тільки поліції, але і інших відомств. У дослідженні проаналізовано ряд суб'єктивних та поведінкових показників, таких як: сприйняття публічної безпеки, оцінка діяльності поліції в дзеркалі громадської думки, довіра до правоохоронних органів, взаємодія з поліцією, віктимологічні показники, проблеми правоохоронної діяльності в місцевій громаді і очікування місцевих жителів від правоохоронних органів. Автори розглядають це дослідження як крок від "реактивної поліцейської діяльності" до проактивної поліцейської діяльності заснованої на моделі "ком'юніті полісінг" в Харківській області.

04.18.12.0191/224507. Панацея Таврії: топонім "приємний у всіх відношеннях". Гоманюк М.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.209-215. - рос. УДК 316.648.4:81'373.21(477.75).

У статті розглядається процес поширення топоніма "Таврія" і розширення сприйняття кордонів таврійського регіону. Робиться припущення, що якщо в радянську добу причини цього явища мали ідеологічний сенс, то в роки української незалежності вони почали набувати маркетингового характеру. В ході цього процесу змінився і неформальний центр регіону - зараз на нього претендує Херсон, хоча історично центром Таврії/Тавриди є Сімферополь. На думку автора широке використання "таврійської" лексики в різних сферах може призвести до поширення "таврійської" ідентичності серед населення південних областей.

04.18.12.0192/224511. Мобільні комунікації у транзитному просторі метрополітену: соціологічний нарис. Петренко-Лисак А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.239-243. - укр. УДК 316.621.395:746+625.4.

Стаття висвітлює тему вивчення міського транспорту в рамках соціологічного дискурсу. Для вивчення обрано метрополітен, як специфічний вид міської просторової мобільності. У тексті йдеться про особливості простору метрополітену, як транзитного. Розглядаються артефактні та просторові особливості метрополітену як міського підземного простору високої пересувної мобільності, якому притаманна просторова гібридність в межах дихотомії приватне vs. публічне. Окремим аспектом розглянуто комунікативні практики користувачів метрополітену - пасажирів, які використовують мобільні пристрої під час перебування в просторі метрополітену. З'ясовано особливості використання такого пристрою, як смартфон. Зокрема, описано практики та особливості поведінкових стратегій пасажирів метро, які заповнюють час перебування в просторі метрополітену читанням, прослуховуванням музики чи аудіо літератури, переглядом відео, іграми тощо. Звернено увагу на таке явище як "ввічлива неувага" або "етика байдужості". Охарактеризовано роль культурних заходів самого метрополітену, що спрямовані сформувати не тільки ставлення до простору метрополітену, але й вплинути на почуття і відчуття пасажирів в їхніх буденних практиках міських переміщень.

04.18.12.0193/224513. Особливості сучасних ігрових комп'ютерних практик (на прикладі населення м. Кам'янське). Шеломовська О.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.253-262. - укр. УДК 316.77:379.828:004.9.

Представлені основні положення і результати дослідження особливостей функціонування комп'ютерних ігор в сучасному соціокультурному просторі та виявлення специфіки ігрових комп'ютерних практик українців на підставі емпіричного соціологічного опитування. Запропоноване розуміння комп'ютерної гри як виду ігрової діяльності, який здійснюється із застосуванням електронних пристроїв та інтерактивних мультимедійних технологій і призводить до створення віртуального (альтернативного) простору соціальних і соціокультурних взаємодій, у який занурюється людина, що грає. Встановлено основні риси і ознаки комп'ютерної гри. Аналіз результатів анкетування населення м. Кам'янське дозволив визначити час, який пересічна людина приділяє комп'ютерним іграм, тривалість захоплення ними, наявність випадків гри замість навчання або роботи. На основі цих критеріїв удосконалено типологію гравців у комп'ютерні ігри. Проаналізовано існуючі різновиди ігор, визначені їх характерні риси та рівень популярності серед аудиторії. Виявлені основні критерії для вибору гри споживачами та рівень асоціювання гравців з комп'ютерними персонажами. Окреслені проблеми віртуальної реальності, ігрової залежності та виокремлені показники ігрової ідентичності комп'ютерних гравців.

04.18.12.0194/224515. "Ані з Європою, ані з Росією": відстежуючи думки в Харкові. Філіппова О.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.269-274. - англ. УДК 316.654(477.54-25):327(477).

Традиційний поділ України на Захід і Схід не враховує, що кожен регіон, особливо на сході України, є досить гетерогенним, з істотними відмінностями між сільськими і міськими районами та етнокультурним розмаїттям їхніх мешканців. У традиційній схемі аналізу визнається, що історична спадщина європейської імперії вплинула на певну узгодженість поглядів жителів західних регіонів, однак, як і раніше, залишається неясним, як історична спадщина дорядяньського і радянського періодів формує велике розмаїття думок по всій Центральній, Південній та Східній Україні, тобто на значній території країни. Подібний підхід не може також пояснити наявність широкої різноманітності поглядів в окремих регіонах України. Дана стаття є певним кроком у цьому напрямку, оскільки в ній здійснюється аналіз поглядів мешканців одного із міст Східної України - Харкова. Дослідження включає в себе кілька методів: вторинний аналіз даних соціологічного опитування, що проведено Київським міжнародним інститутом соціології навесні 2014 року; кібер-етнографію і текстовий аналіз - вивчення публічних обговорень певних проблем в соціальних мережах (той же період). Хоча дослідження, що представлено в даній статті, є попереднім, воно наочно показує, що харків'яни демонструють різні думки і погляди, і Харків не вписується в поширені стереотипи "проросійського регіону". Загальновідомо, що взимку і навесні 2014 р. Харків став свідком великих демонстрацій, як за, так і проти Майдану. Однак, мало відомим є той факт, що за умов досить сильної опозиції Майдану серед значної частини населення, в розпал кризи в 2014 р. більшість харків'ян виступала проти сепаратизму і приєднання до Росії. Таким чином, "антимайданні" установки не слід просто прирівнювати до проросійської позиції. Очевидно, що потрібні більш глибокі дослідження для розуміння характеру опозиції Майдану і того, як це впливає на відносини з Києвом, Європою та Росією. Серйозна занепокоєність харків'ян корупцією режиму Януковича, економічними проблемами регіону, а також підтримка ними децентралізації говорить про те, що вони готові вирішувати ці проблеми, отримавши посилений контроль над місцевою політикою та більш широке представництво в політичних установах. Крім того, на тлі того, що значна частина населення Харкова виступала проти інтеграції з ЄС, існувала досить сильна підтримка членства в ЄС. Аналіз публічних обговорень в соціальних мережах ще раз демонструє те, що опозиція ЄС не обов'язково тягне за собою підтримку Росії. Для багатьох харків'ян лояльність до України як до незалежної держави не пов'язується априорі з необхідністю вибору між ЄС і Росією, й багато харків'ян не хочуть робити такий вибір - феномен, що заслуговує на більш глибоке дослідження.

04.18.12.0195/224518. Міжкультурна комунікація в університеті: історичний досвід і виклики сучасності. Бакіров В.С., Ушакова Н.І., Хижняк Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.286-293. - укр. УДК 316.736:378.4.064.3.

Стаття присвячена проблемі міжкультурної комунікації в університеті в ракурсі минулого і сьогодення. Авторами розкрито історичний аспект входження міжкультурної комунікації в академічне життя університетів. Наголошується на тому, що проблема міжкультурної комунікації у навчальному процесі та у повсякденному житті студентів стає гострою і актуальною в умовах інтернаціоналізації освіти, зокрема збільшення в університетах кількості іноземних студентів. Узагальнено досвід Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна зі створення системи академічної адаптації іноземних студентів. Остання базується на сучасних технологіях освіти та ідеях міжкультурної комунікації. Показано, що сучасний університет у просторі міжкультурної комунікації займає особливе місце. Для підвищення ефективності міжкультурної комунікації пропонується зосередити увагу університетів на формуванні у студентів, у тому числі іноземних, міжкультурної компетентності. Показано, що таку компетентність доцільно виховувати у спеціально організованих формах і ситуаціях міжкультурної комунікації. Обґрунтована доцільність розробки та впровадження навчальних програм, позанавчальних акцій, які сприяють підвищенню толерантності в освітньому середовищі через активізацію міжкультурних комунікацій і готовність до використання їхніх сучасних форм і видів.

04.18.12.0196/224520. Теоретичні погляди на роль освіти як фактору стратифікації. Ліпич Л.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.297-303. - укр. УДК 316.334:37.

У статті аналізуються концептуально-теоретичні погляди на роль освіти класиків соціологічної думки, звертається увага на методологію вивчення проблеми. Зазначається, що освіта в теоретичній спадщині соціологів розглядається одним із факторів відтворення соціальної структури суспільства. Підкреслюється, що соціологічна

інтерпретація проблем навчання і виховання залежить від обраної методології аналізу. Акцентується, що переосмислення теоретичної спадщини щодо ролі освіти в суспільстві має важливе значення для аналізу процесів, які відбуваються в сучасному суспільстві. Аргументується висновок, що соціологічний підхід має можливість обґрунтувати залежність системи освіти від історичного типу соціальних структур, що й визначає пріоритетність її дослідження в соціології.

04.18.12.0197/224526. Медіасоціалізація сучасної молоді: виклики і відповіді. Зінчина О.Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.332-339. - укр. УДК 316.774:654.1.

У статті аналізується соціалізуючий вплив сучасних медіа на молодь, його позитивні та негативні наслідки. Розглядається медіаповедінка молоді як система дій особистості в медіапросторі, яка включає різноманітні форми медіаспоживання та медіавиробництва, що зумовлюються її медіавподобаннями і спрямовуються на задоволення комунікативних, інформаційних, когнітивних, культурних, рекреаційних та інших потреб. Визначаються особливості формування особистості сучасної молоді людини як представника "цифрового покоління", зокрема дуальний вплив на цей процес реального і віртуального світів. Особлива увага приділяється новим медіа, зокрема інтернету, та тим можливостям, які він надає молоді для задоволення її потреб. Аналізується феномен інтернет-аддикції, його типи, прояви та ризики. Акцентується роль сім'ї як традиційного інституту соціалізації у формуванні медіа поведінки молоді. Формулюється висновок про необхідність формування медіакультури особистості, що визначається як готовність та підготовленість людини до ефективної взаємодії з медіа, як спосіб поведінки в інформаційному середовищі, що забезпечує мінімізацію ризиків медіавпливу.

04.18.12.0198/224528. Дозвіллеві практики сільської молоді Харківщини: ціннісна зумовленість вибору. Агамір'ян Л.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.346-352. - укр. УДК 316.4.066.

У статті аналізуються дозвіллеві практики підлітків Харківщини, їхня структура, мотивація та ціннісна детермінація тих чи інших видів дозвіллевої діяльності підліткової молоді. Розвиваючи позицію, згідно з якою дозвіллеві практики призначені для задоволення духовних і соціальних потреб людини, автор висуває гіпотезу, що на вибір конкретного виду дозвілля, зокрема творчого, впливають ціннісні орієнтації підлітка. Наводяться дані факторного аналізу дозвілля сільських підлітків Харківщини, який дозволив виокремити такі групи дозвіллевих практик, як активне рекреаційно-розважальне дозвілля, пасивне рекреаційно-розважальне дозвілля, прагматичне дозвілля, пізнавальне дозвілля, туристсько-ігрове дозвілля, освітньо-комунікативне дозвілля, творчо-естетичне дозвілля, віртуальне дозвілля, спортивно-оздоровче дозвілля та ескапістське дозвілля. Кореляційний аналіз допоміг виявити чинники вибору дозвіллевих практик, зокрема орієнтації на цінності соціального статусу, референтної спільноти, сім'ї, улюбленої справи, спілкування, безтурботного життя, свободи. На основі отриманих даних автор формулює мінімальну базову модель цінностей (7С), які відіграють найбільш значущу роль у виборі дозвілля підлітками. Підкреслюється необхідність подальших досліджень обраної проблематики, зокрема вивчення ціннісної зумовленості таких різновидів творчих дозвіллевих практик підлітків, як технічна та художня творчість.

04.18.12.0199/224545. Віряни Українських Православних Церков Київського та Московського Патріархатів: соціально-демографічна диференціація та політичні погляди. Богдан О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.41-49. - англ. УДК 316.74:2.

Послугуючись даними опитування Київського міжнародного інституту соціології, проведеного у травні 2016 року, у статті представлено порівняння вірян двох найбільших українських церков - Українських Православних Церков Київського та Московського Патріархатів - за базовими соціально-демографічними характеристиками, мовними уподобаннями, національною ідентичністю та поглядами щодо бажаної міжнародної політики України. Дані не показують статистично значущих відмінностей за віком або розподілом на сільське та міське населення. Під питанням незначні відмінності в рівні освіти, доходів, а також перевагах щодо мови спілкування (статистично значимі на рівні 0,95, але не на рівні 0,99). Попри відмінності у макрорегіональному розподілі, національній ідентичності та поглядах щодо міжнародної політики, переважна більшість вірян обох Церков вважають себе "лише українцями/українками", без поєднання цієї ідентичності з російською або будь-якою іншою. Хоча помітна диференціація має місце з погляду російської ідентичності (не включаючи мовні переваги) та бажаних взаємин з Російською Федерацією, ці відмінності навряд чи можна інтерпретувати як принципово розмежувальні, адже незалежність України має сильну підтримку серед послідовників обох Церков і різні типи політики мають примітну підтримку в межах кожної з них.

04.18.12.0200/224546. Герої та антигерої в історичній пам'яті жителів Донбасу та Галичини: порівняльний аналіз. Прядко О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.50-60. - укр. УДК 316.4.051(477).

У статті здійснюється порівняльний аналіз героїв та антигероїв в історичній пам'яті жителів Донбасу та Галичини. Наводяться результати дослідження, проведеного кафедрою філософії та соціології Луганського національного університету імені Тараса Шевченка в рамках дослідницького проекту "Життєві світи Сходу та Заходу України: рух назустріч". Формулюється висновок про те, що думки мешканців Донбасу та Галичини щодо героїв та антигероїв України суттєво відрізняються, що зумовлюється регіональними відмінностями у формуванні історичної пам'яті. Підкреслюється, що проблема визначення героїв та антигероїв України потребує подальшого вивчення та переосмислення у зв'язку з подіями, що відбуваються сьогодні в Україні. Особлива увага приділяється аналізу причин вибору тих чи інших героїв чи антигероїв, зокрема тих характеристик відомих особистостей, за якими респонденти відносять їх до тієї чи іншої категорії.

04.18.12.0201/224548. Конструювання української національної ідентичності засобами прихованого навчального плану. Щербак І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства:

- методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.68-75. - укр. УДК [316.356.4+159.923.2]:[371.219:371.214.11].
- У статті аналізуються чинники конструювання національної ідентичності в умовах сучасного українського суспільства. Акцентується увага на такому з них як освіта, зокрема прихований навчальний план. Розглядаються теоретичні засади дослідження системи освіти як інституту, що здійснює потужний вплив на формування соціальних ідентичностей. Досліджується специфіка феномену національної ідентичності, її зумовленість неоднозначністю розуміння нації. Визначаються індикатори різного змістовного наповнення національної ідентичності. Приводяться результати аналізу дискурсивного конструювання української національної ідентичності через об'єктивований аспект прихованого навчального плану - шкільні підручники. Виявляються політичні та етнічні ідентитети національної ідентичності, представлені у розглянутих підручниках. Для визначення впливу політик ідентичностей, що реалізуються у прихованому навчальному плані, здійснюється кількісний аналіз соціологічної інформації, за допомогою якого виокремлюються три групи значень національної ідентичності та їхньої інтеріоризації учнівською молоддю.
- 04.18.12.0202/224549. Мовні стилі як політико-ідеологічна зброя: соціологічний аналіз особливостей висвітлення подій у Сирії 2011-2016 років у ЗМІ РФ та США. Черняк К.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.76-81. - рос. УДК 316.774:070:81'272(73+(470+571)):355.01(569.1)"2011 2016".
- У статті аналізується використання мовних стилів у текстах ЗМІ США та РФ, в яких освітлюються події у Сирії 2011-2016 років. Підкреслюється, що проблематика мовних стилів є маловивченою як у зарубіжній, так й у вітчизняній соціології. Акцентується увага на тому, що аналіз мовних стилів є важливим для розуміння механізмів формування "громадської думки" та ставлення окремої особистості, груп та суспільства в цілому до інформації, що отримується. На прикладі аналізу текстів ЗМІ США та РФ демонструється, як мовний стиль може впливати на формування певного сприйняття інформації, у тому числі в межах політичної та ідеологічної боротьби. Підкреслюється необхідність подальших досліджень в галузі обраної автором проблематики, зокрема розробки оптимальної схеми аналізу мовних стилів.
- 04.18.12.0203/226551. Соціальні мережі як засіб суспільного розвитку. Динник І.П. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.60-68. - укр. УДК 304:316.472.4.
- У статті розглянуто основні методологічні та практичні проблеми з'ясування ролі соціальних мереж у побудові конструктивного та комунікативного діалогу як засобу суспільного розвитку у взаємовідносинах держави та суспільства; відповідно до цього розкрито сутність соціальних мереж в умовах трансформаційного розвитку України; ідентифіковано взаємозалежність соціальних мереж у відносинах держави та суспільства з реформуванням інституційних структур держави та охарактеризовано значення соціальних мереж як платформи для зворотного зв'язку та інформаційного обміну в управлінській діяльності.
- 04.18.12.0204/226935. Інституційна природа суспільної стабільності в Україні. Лагутін В.Д. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.23-37. - укр. УДК 330.341:330.837.
- У статті проаналізовано сутність суспільної стабільності в контексті інституційного підходу. Обґрунтовано необхідність забезпечення стабільності в суспільстві з позицій триєдності ринку, перерозподілу і реципрокності. Розглянуто інституційну структуру громадянського суспільства в економічному, соціальному й етично-духовному (гуманітарному) аспектах. Доведено, що системне реформування інститутів є одним із найважливіших чинників переходу від стабільності до розвитку суспільства в Україні.
- 04.18.12.0205/227013. Роль громадянського суспільства у процесах формування та розвитку організаційної культури публічного управління. Гайдученко С.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/4.pdf>. - укр. УДК 35.082.4.
- У статті проаналізовано сучасний рівень взаємодії органів публічної влади з громадянським суспільством; досліджено вплив культурного діалогу між органами публічної влади і громадянським суспільством на формування складових організаційної культури публічного управління; систематизовано правові формати взаємодії органів публічної влади з громадянським суспільством, а також визначено причини низького рівня культурного діалогу між органами публічної влади і суспільством та шляхи його підвищення.
- 04.18.12.0206/227051. Концептуальні підходи до розроблення інформаційної політики держави у кризових умовах. Твердохліб О.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/19.pdf>. - укр. УДК 351+32:659.3(477).
- У статті розглянуто основні особливості та концептуальні засади щодо розроблення державної інформаційної політики в умовах кризових ситуацій. Матеріал базується на аналітичному дослідженні подій останніх років, пов'язаних із проведенням інформаційно-психологічних операцій, що набувають ознак інформаційної війни в Україні. Автором запропоновано методи і шляхи подолання наслідків, спричинених цими негативними явищами.
- 04.18.12.0207/227163. Криптократія (тіньова влада) як протипага публічній владі. Лопушинський І.П., Акимченков О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/7.pdf>. - укр. УДК 339.923:061.1.
- У статті розкривається походження і суть криптократії (тіньової влади), показано її форми та особливості виявлення в різних суспільствах, доведено потребу подолання проявів "тіньової влади" в сучасному українському суспільстві.
- 04.18.12.0208/227195. Трансформація в умовах глобалізації функцій інституту держави, громадянського суспільства та їх взаємодія. Дегтяр О.А., Непомнящий О.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/7.pdf>. - укр. УДК 364.2.

У статті визначено теоретико-методологічні основи трансформації в умовах глобалізації функцій інституту держави, громадянського суспільства та надано пропозиції з удосконалення засобів їх взаємодії.

04.18.12.0209/227222. Політичний анекдот як атрибут громадянського суспільства. Демченко В.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/4.pdf>. - укр. УДК 351.9.

У статті висвітлюються особливості політичного анекдоту як чинника формування громадянського суспільства. Досліджується його функціонування переважно в період тоталітарної радянської ідеологічної системи, коли саме вже поширення анекдоту загрожувало кримінальною відповідальністю.

04.18.12.0210/227224. Сучасна Україна: конфліктогенні чинники розвитку соціально-політичних процесів. Хмельницька М.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/6.pdf>. - укр. УДК 35-027.21.

У статті розглянуто конфліктогенні чинники формування політико-управлінської сфери життя українського суспільства. Проаналізовано погляди сучасних учених на проблеми правових і управлінських конфліктів. Визначено, що основною причиною конфліктів є не правові колізії, а суб'єктивний чинник - особистість політичного чи управлінського лідера.

04.18.12.0211/227230. Взаємодія держави і громадянського суспільства в Україні в контексті сучасних викликів. Мартиненко В.Ф. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/12.pdf>. - укр. УДК 351.83.

У статті проаналізовано постійні проблеми, що існують у різних галузях національного господарства України. Увагу акцентовано на тому, що різні проблеми зумовлюють потребу переходу від наздоганяльного методу управління до превентивного.

04.61 Соціологія особистості і поведінки

04.18.12.0212/224256. Ресурси та ризики самостійності особистості в сучасному українському суспільстві: соціологічні аспекти аналізу. Погрібна В.Л., Сахань О.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.118-131. - англ. УДК 316.612.

У статті аналізується якісно нове явище - вихід на соціальну арену великої кількості самостійно діючих особистостей. Людина стає не просто формальним агентом історичного процесу, а отримує можливість впливати на різні аспекти власної життєдіяльності. Доводиться, що переосмислення українцями реалій сьогодення, розуміння сутності процесів, що відбуваються в суспільстві, бажання мати впевненість у завтрашньому дні та реальний захист своїх прав і свобод, прагнення пришвидшити впровадження європейських стандартів у всіх сферах суспільного життя сформували у значної частини українського соціуму почуття відповідальності за свою країну, готовність взяти активну участь у демократичних перетвореннях, процесі реформування держави та розвитку інститутів громадянського суспільства, захисті інтересів співгромадян, намагання знайти власні способи участі у суспільно-політичному житті та взаємовідносин із владою. Авторами зазначається, що ментальна самостійність в умовах сучасної України стає основним зовнішнім ресурсом та індикатором рівня домагань людини і оцінки ступеня її індивідуального контролю характеристик життєдіяльності, відносної автономності й впливу на оточуючий світ. На основі характеристики внутрішніх ресурсів особистості - психофізіологічних, інтелектуальних та набутих в процесі навчання і різних соціальних практик знань, вмінь і навичок - доводиться, що поведінка, яка не спирається на ці ресурси, є пасивною та зазвичай малоефективною, а умовами, що забезпечують можливість розвитку самостійності особистості, є її відносна незалежність та наявність ресурсного потенціалу ситуації. Досліджуючи ризики самостійності особистості в сучасній Україні, автори підкреслюють, що у більшості людей вони асоціюються з можливими негативними наслідками для них соціальних змін, що відбуваються. У першу чергу, це побоювання підвищення рівня відповідальності за власні дії, які призводять до виникнення та поширення в суспільстві такого специфічного явища, як стратегія пристосовувальної активності. У цій стратегії ризики самостійності оцінюються людьми вище, ніж преференції, що отримуються внаслідок її розвитку, і, відповідно, обмежують самостійність. Ще один ризик самостійності особистості визначається, як "ризик соціальної пам'яті", пов'язаний з тим, що значна кількість українців досі відчуває фантомну належність до СРСР, і "радянськість" продовжує впливати на їх соціальне самопочуття та поведінку. Проведений аналіз дозволяє авторам дійти висновку, що перспективи розвитку самостійної особистості в Україні містяться в напрямі цілісної самореалізації, і саме в такий спосіб люди набувають можливості активно реалізувати свій індивідуальний та соціальний потенціал.

04.18.12.0213/224547. Волонтерська діяльність як фактор формування соціального капіталу особистості. Проценко О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.61-67. - рос. УДК 316.663:364-322.

У статті подано стислий огляд теоретичних та емпіричних досліджень волонтерства, визначено певну специфічність особливості наукового вивчення даного феномену, обґрунтовано доцільність запропонованого автором підходу до аналізу волонтерства як соціокультурного феномену та соціокультурних практик. Доведено, що такий підхід дозволяє сконцентруватися на тих аспектах волонтерства, які сприяють формуванню соціологічної суб'єктності учасників волонтерського руху. Представлені результати авторського дослідження, проведеного серед волонтерів Харкова. Проаналізовано механізми формування соціального капіталу волонтерів-членів організацій і волонтерів, що діють самостійно. Підкреслено значимість подальших досліджень соціального капіталу волонтерів, як для академічної сфери, так і для практичної діяльності волонтерських організацій та різних державних структур.

04.91 Історія соціології

04.18.12.0214/224555. Читаючи і перечитуючи "Археологію знання" Мішеля Фуко. Ковальова І.Д. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.115-119. - рос. УДК 316.25:394.

Есе присвячено розгляду концепції висловлювання М. Фуко в перспективі проблематики соціального розриву. "Неадекватні", емоційно насичені, незрозумілі або амбівалентні за значенням життєві ситуації, які розкриває перед нами авторка, мотивують її звернення до окремих аспектів концепції. Зокрема, актуалізується питання про зв'язок висловлювання й дискурсу, висловлювання й мови, значення висловлювань й їх послідовності, тощо. Авторка акцентує увагу на складності концепції М. Фуко, парадоксальності його бачення, пов'язаних з цим особливостях стилю його текстів. Ця складність стає для авторки опорою в інтерпретації життєвих ситуацій, що в обставинах соціальної невизначеності, змін, трансформацій хвилюють, вражають, розривають повсякденність. Настає складності допомагає знаходити смисл висловлювань поза поширеними штампами, наприклад "декомунізація", "побутового сепаратизму", тощо. Шлях, що таким чином намічає авторка, веде від інтерпретації певного висловлювання до розуміння часу, в якому ми живемо.

04.18.12.0215/224556. У пошуках дискурсу тілесності: порівняльний аналіз ідей Георга Зіммеля і Мішеля Фуко. Лігачова А.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.120-125. - рос.

У статті аналізуються можливості, проблеми і перспективи соціологічної інтерпретації тілесності крізь призму творів образотворчого мистецтва. Полем концептуального пошуку дискурсу тілесності в даній публікації стають інтерпретація творчості Мікеланджело Георгом Зіммеlem і застосування методу "археології знання" до творчості Едуарда Мане Мішелем Фуко. Як активний метод навчання пропонується інтегрований міжпредметний підхід, який використовує візуальне сприйняття при вивченні проблеми тілесності студентами магістратури, що спеціалізуються в галузі соціології.

05 ДЕМОГРАФІЯ

05.11 Загальні проблеми народонаселення

05.18.12.0216/225593. Сучасна міжнародна міграція: глобальний формат, регіональні суперечності. Столярчук Я.М. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №38, С.316-327. - укр. УДК 339.92.

У статті розкрито ключові риси й особливості розвитку міграційних процесів на глобалізаційному етапі світогосподарського поступу. Проаналізовано специфіку міграції інтелектуальних ресурсів та її вплив на конкурентні позиції держав імміграції. Значну увагу приділено аналізу регіональних суперечностей міграційних процесів, пов'язаних з наростанням політичної нестабільності.

05.18.12.0217/226209. Демографічні чинники впливу на відтворення трудового потенціалу України. Карабанова О.В. // Моделювання та інформаційні системи в економіці. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2016, №92, С.188-197. - укр. УДК 314.114 . 116(477).

Стаття присвячена науковому обґрунтуванню та визначенню демографічних чинників, що впливають на стан і розвиток трудового потенціалу України, з метою реалізації інноваційної стратегії розвитку країни. Доведено необхідність статистичного вивчення ключових чинників впливу на чисельність трудового потенціалу України та його структуру. Окреслено заходи щодо підвищення ефективності використання трудового потенціалу України.

05.18.12.0218/226580. Роль статистики в державному регулюванні демографічних проблем та розвитку соціальної політики України. Івашків Ю.Д. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.69-77. - укр. УДК 351.

В статті розглянуто роль статистики в регулюванні демографічних проблем. Для прийняття виважених, своєчасних, ефективних та коректних політичних рішень державним органам необхідно володіти точною і достовірною інформацією щодо розвитку суспільних явищ, мати теоретичне та методичне підґрунтя досліджень соціальних та економічних проблем. В Україні завдання збору, опрацювання, аналізу та поширення інформації щодо демографічних явищ та процесів, розроблення та вдосконалення єдиної методології досліджень кількісних та якісних характеристик населення покладено на органи державної статистики. Враховуючи кількісні та якісні характеристики будується державна політика у соціальній сфері та охоплює соціальний захист практично всього населення. Проте характерними рисами соціальної моделі побудованої на статистичних характеристиках населення являється низька ефективність, нездатність вирішити сучасні соціальні проблеми. Сьогодні пріоритетним напрямом соціальної політики є перехід до нової, ефективнішої моделі соціальної політики - адресної соціальної системи, що характеризується диференційованим підходом до виконання соціальних функцій держави стосовно різних верств населення, перерозподілом соціальних витрат держави на користь найбільш уразливих груп населення, підвищенням ефективності соціальної системи, зниженням соціальної напруженості в суспільстві. При цьому адресність виділених на соціальні послуги коштів усуне усередненість і зарегламентованість у задоволенні соціальних потреб. Практика більшості розвинутих країн довела необхідність дотримання і поєднання цих принципів.

10 ДЕРЖАВА І ПРАВО. ЮРИДИЧНІ НАУКИ

10.01 Загальні питання

10.18.12.0219/226764. Інноваційна компетентність юристів: сигнали для правової освіти. Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.61-64. - англ. УДК 330.1:347.96:001.895.

In the twentieth century a new innovative model of social and economic development increasingly spreads. An innovative sphere becomes the main object of a governmental policy. Executives of leading companies give advantages to stimulation of innovative processes and creative behavior of employers. Legal services firms (hereinafter - LSFs) are not exclusions. Legal innovations are consequences of changes of customer needs, particularly in those sectors of the economy, which dynamically develops. In the twentieth century a new innovative model of social and economic development increasingly spreads. An innovative sphere becomes the main object of a governmental policy. Executives of leading companies give advantages to stimulation of innovative processes and creative behavior of employers. Legal services firms (hereinafter - LSFs) are not exclusions. Legal innovations are consequences of changes of customer needs, particularly in those sectors of the economy, which dynamically develops. In the twentieth century a new innovative model of social and economic development increasingly spreads. An innovative sphere becomes the main object of a governmental policy. Executives of leading companies give advantages to stimulation of innovative processes and creative behavior of employers. Legal services firms (hereinafter - LSFs) are not exclusions. Legal innovations are consequences of changes of customer needs, particularly in those sectors of the economy, which dynamically develops. In the twentieth century a new innovative model of social and economic development increasingly spreads. An innovative sphere becomes the main object of a governmental policy. Executives of leading companies give advantages to stimulation of innovative processes and creative behavior of employers. Legal services firms (hereinafter - LSFs) are not exclusions. Legal innovations are consequences of changes of customer needs, particularly in those sectors of the economy, which dynamically develops.

10.18.12.0220/226776. Юридичний аутсорсинг. Набатова О.О., Мовчан Д.Г. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.91-93. - англ. УДК 330.123.6:34.

In conditions of the world market variability and instability of the economic environment, the legal outsourcing is becoming an economically viable legal service. Legal outsourcing is not a new concept. Lawyers have always outsourced work to other lawyers with special knowledge as well as knowledge of foreign law elements of transactions in other jurisdictions.

10.18.12.0221/226780. Світові тенденції у розвитку юридичної освіти. Жданова В.А. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.100-102. - англ. УДК 330.1:34+378.

The world of the 21th century changes every day. We often hear that many lawyers will lost their jobs or even disappear as unnecessary things for the nearest future. I believe, lawyers will always make a difference for society, but in new ways and forms of activity, job and behavior. For these reasons legal education should be open for changes and new opportunities, which our future allows.

10.18.12.0222/226798. Інноваційні трансформації юридичного бізнесу та правничої освіти. Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.64-73. - англ. УДК 330.1:340:37:001.895.

Проаналізовано сутність інноваційних процесів, розмежовано юридичні інновації та інновації в юридичній діяльності. Обґрунтовано передумови інноваційного розвитку юридичної фірми. Досліджено вплив технологічних інновацій на розвиток юридичного бізнесу. Особливу увагу приділено віртуалізації юридичних послуг. Дана критична оцінка сучасному стану правничої освіти в Україні. Поставлено завдання щодо її інноваційного реформування.

10.18.12.0223/226927. Правова допомога в системі юридичного консалтингу: змістовні рівні та форми. Марченко О.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №4(31), С.83-92. - англ. УДК 330.1:340-048.88.

Розкрито загальне та особливе у змісті понять правової, правничої, юридичної допомоги. Визначено місце та роль юридичного консалтингу в системі правової допомоги. Розкрито соціальний, професійний та конкретно-практичний рівні послуг юридичного консалтингу як підприємницької форми юридичної допомоги.

10.18.12.0224/226939. Міжнародні юридичні мережі: стратегічне партнерство в глобальному конкурентному середовищі. Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.72-85. - укр. УДК 339.9:340.111.5:061.2.

У статті розкриваються причини формування й сутнісні ознаки мережевих організацій. Автор характеризує основні моделі ділових мереж та особливості мережевої взаємодії підприємців. Обґрунтовує рівні, організаційні принципи і типи міжнародних мереж юридичних фірм, їх конкурентні переваги та недоліки. Особлива увага приділяється інтернаціоналізації бізнесу українських юридичних фірм.

10.07 Загальна теорія держави і права

10.18.12.0225/224188. Діалектична єдність інформаційних прав та інформаційної свободи: до усвідомлення проблеми. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.5-15. - укр. УДК 1:316.4.

У статті обґрунтовується, що гарантії прав і свобод людини щодо інформаційної сфери належать до найважливіших засад формування правової держави та громадянського суспільства. Показано, що право є засобом, який за допомогою спеціальних правових методів дозволяє реалізувати інформаційну свободу людини. Будучи породженням і результатом природного розвитку всього суспільства, право повинно враховувати інтереси як усього

суспільства, так і індивіда. Право надає людині низку можливостей, скориставшись якими, вона зможе реалізувати притаманну їй інформаційну свободу.

10.18.12.0226/224194. Смыслові виміри правового життя: гносеологічний аспект. Коваленко І.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.74-84. - укр. УДК 340.12+1:316.3.

У статті показане феноменологічне розуміння права як горизонту життєвого світу. Обґрунтовано, що смыслові характеристики життєвого світу задають контекст інтегративної інтерпретації, метою якої є розуміння смислів права, що містяться у структурах свідомості. Конкретизований зміст концепту правового життя в його смыслових вимірах. Зроблений висновок, що у гносеологічному аспекті правове життя може бути визначене як форма потенційної змістовності права, яка реалізується у діяльності суб'єкта права, актуальних формах правосвідомості та є первинною по відношенню до теоретичних тверджень про право.

10.18.12.0227/224195. Метод деконструкції у нарації та інтерпретації права. Мелякова Ю.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.85-92. - рос. УДК 340.12.

У статті обґрунтовується доцільність методологічного відходу від дедуктивно-номологічного оповідання й пояснення права у бік трансгресії правових смислів та формування метаправового простору через нарративний дискурс. Отримує теоретичне обґрунтування необхідність поширення принципів деконструкції, постструктуралізму і синергетики на правову реальність з метою узгодження способів буття позитивного права й хаотичного інформаційного простору постмодерну.

10.18.12.0228/224248. Інтеріоризація політико-правових цінностей в політичній свідомості особистості. Герасіна Л.М. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.8-20. - укр. УДК 316.334.3:124.5.

У статті здійснюється соціолого-правове обґрунтування тези, що в структурі політичної свідомості відбувається гармонійне поєднання та інтеріоризація політико-правових цінностей на об'єктивному підґрунті взаємозалежності політики і права; визначено їх зміст і органічний зв'язок з політичною культурою та правовою мораллю.

10.18.12.0229/224250. Правова ментальність і правова культура: проблеми взаємодії. Клімова Г.П. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.32-40. - англ. УДК 316.334.4:340.115.4.

У статті представлені основні теоретико-методологічні підходи до аналізу сутності правової культури. Особливу увагу приділено розкриттю специфіки аксіологічного контексту даного соціального феномену. Поняття правової культури - багатогранне, багатоаспектне. Тому для його аналізу використовуються різноманітні теоретико-методологічні підходи. Серед них: суб'єктивний, діяльнісний, антропологічний, технологічний, якісний, соціологічний, аксіологічний та ін. Так, відповідно до суб'єктивного підходу під правовою культурою розуміється певний ступінь знання законодавства та поваги до норм права. Це дуже звужує поняття правової культури. За його межами опиняються такі суттєві явища, як правовий статус особистості, правова поведінка та ін. Насправді поза правовою культурою опиняються і самі правові норми, оскільки мова йде не про ці норми, а лише про ставлення до них. Послідовна реалізація зазначеного підходу при аналізі правової дійсності приводить до ототожнення правової культури з правосвідомістю. У відповідності до діяльнісного підходу правова культура розглядається як правотворча діяльність. Цим саме з правової культури виключаються інші, до того ж в не меншій мірі важливі, види юридичної діяльності, наприклад, правозастосовча діяльність, або діяльність громадян з підвищення свого правосвітнього рівня тощо. З правової культури випадає уся репродукційна, відтворююча діяльність. Антропологічне розуміння правової культури виходить з того, що культура охоплює все, що відрізняє життєдіяльність людини і суспільства від природи, що існує, тобто всі боки людського буття. Виходячи з цього широкого розуміння культури, в науковій літературі можна зустріти досить широкі визначення правової культури. Зразком може бути розуміння правової культури як системи матеріалізованих та ідеальних елементів, що належать до сфери дії права і їх відбиття у свідомості й поведінці людей. Існують й інші підходи до розуміння правової культури. Її визначають як соціальний механізм, за допомогою якого забезпечуються у відповідності з досягнутим рівнем правової свідомості виробництво, зберігання і передача правових цінностей, інформації, традицій, що допомагають правомірній і соціально активній поведінці людей; як процес поступового розвитку правової дійсності, який постійно вдосконалюється; як вираження державного правового досвіду конкретних соціальних спільнот і індивідів в матеріальних і духовних процесах, продуктах життєдіяльності, в навичках і цінностях, які впливають на їх юридично значиму поведінку; як більш високу й містку форму правосвідомості; як правове середовище людей, сукупність текстів, будь-коли легітимованих як правових, і механізм з їх створення, зберігання і трансляції; як прогресивно-ціннісну частину актуального і юридичного буття правової системи. Не припиняючи плідності підходів до визначення поняття правової культури, що були наведені, ми приєднуємося до тих вчених, котрі дотримуються аксіологічного підходу до його трактовки. Даний підхід до пояснення специфіки і змісту правової культури є найбільш розповсюдженим. Аксіологічний підхід до осмислення культури дозволяє об'єднати її різноманітні якості навколо поняття цінності, оскільки цінності і обумовлюють ззовні, з глибин індивідуального і соціального життя те, що ми називаємо культурою народу і суспільства. Найважливіше значення в їх формуванні належить правовій ментальності. Зміст правової ментальності відображає процес правокультурного розвитку, що проявляється як в характері мислення, так і в образі дії. Він по-своєму унікальний. Це специфічний і невіддільний від соціальної ментальності. Правова ментальність грає активну роль у формуванні правової культури. Вона не дає трансформувати позитивне право в самодостатню, відірвану від соціального буття мляву юридичну догму, оскільки являє собою духовно-правову психологічну інваріанту, яка має консервативні форми відтворення властивих їй цінностей. Завдяки цьому правова ментальність виступає тим стрижнем, за допомогою якого правова культура суспільства функціонально забезпечує власну культурну специфіку, а правові системи зберігають національну ідентичність. Правова ментальність зберігає і передає наступним поколінням все цінне в правовій культурі, дозволяє запозичувати кращі зразки правової культури інших країн і відторгати чужі даній правовій культурі правові

ідеї, теорії, норми. Найважливіше значення для забезпечення дії ментального механізму правової культури мають її функції. Правова культура виконує в суспільстві пізнавальну, регулятивну, нормативно-ціннісну, комунікативну і прогностичну функції. Правова ментальність дає можливість правовій культурі зберегти свою власну ідентичність, не розчинитися у множинних зіткненнях з іншими правовими культурами. Загальнолюдські, загальноцивілізаційні, етнічні, корпоративні, групові та інші правові цінності складають "генетичний код" правової ментальності, який обумовлює особливості правової свідомості та правової поведінки різних націй, народностей, соціальних груп і окремих індивідів. Через ці цінності правова ментальність формує свій власний неповторний духовний світ, що дозволяє їй розвинути свою внутрішню сутність і аксіологічний зміст. Завдяки цьому ціннісний "генетичний код" правової ментальності виступає ядром правової культури.

10.18.12.0230/224354. Вплив "політичної доцільності" на буття правових норм та цінностей у сучасному вітчизняному державотворенні. Мануйлов Є.М., Калиновський Ю.Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.20-32. - укр. УДК 1:316.3+340.12.

Проаналізовано сутнісні характеристики принципу "політичної доцільності". Визначено вплив його реалізації на буття правових цінностей та норм в процесі розбудови української держави. Показано негативні та позитивні аспекти прийняття політичних рішень на основі принципу "політичної доцільності". Доведено, що застосування принципу "політичної доцільності" у вітчизняному політико-правовому просторі може посилювати легітимізаційний потенціал діючої влади або навпаки дестабілізувати систему політичних відносин.

10.18.12.0231/224358. До проблеми обґрунтування процесуальності правового життя. Коваленко І.І., Кальницький Е.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.65-89. - укр. УДК 340.12+1:316.3.

Статтю присвячено концептуалізації онтологічних засад правового життя. Проведений аналіз розвитку проблематики процесуальності в історії філософії та феноменології права. Розглянуті традиційні феноменологічні вчення, можливості структурно-функціонального підходу та теорії систем, простежений перехід від базового уявлення про структурність до процесуальності як головного предмета практичних та теоретичних проблем пізнання соціальної реальності. Показано, що феномен правового життя виявляє структурні властивості, що існують тільки у процесуальному вимірі. Обґрунтовано, що вирішення проблеми пошуку онтологічних засад правового життя полягає у формуванні інтегративного досвіду опису права.

10.18.12.0232/224359. Буття права та буття у праві: від перформативу до перформансу. Мелякова Ю.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.90-113. - укр. УДК 340.12.

Онтологічна проблема буття права знаходить своє вирішення в деконструктивному естетичному полі виразних можливостей - перформансі. Множинність способів вираження права і довільне їх застосування здатні надати структурі права динамізму, а присутньому в ній суб'єкту - справжнього розуміючого буття. На зміну семантичним формам буття права приходить онтологія його тілесності й присутності.

10.18.12.0233/224362. Право як спосіб освоєння минулого: правда, справедливість, примирення. Сатохіна Н.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.136-143. - англ. УДК 340.12.

У даній статті право розуміється як спосіб освоєння минулого в разі масштабних порушень прав людини. На прикладі теорії і практики правосуддя перехідного періоду такі ключові стратегії освоєння минулого, як констатація правди, встановлення справедливості та примирення розглядаються як форми взаємного визнання. Самий феномен транзитивного правосуддя мислиться як "гранична ситуація", що дозволяє прояснити справжню природу права як антитези насильству і його фундаментальний зв'язок з миром.

10.18.12.0234/224458. Питання антикорупційної освіти в Кавказькому та Чорноморському регіонах. Крюссманн Т. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.169-182. - англ. УДК 340.11:316.

Розглянуто питання організації антикорупційної освіти в державах Чорноморського і Кавказького регіонів. Аргументовано, що використання електронних ресурсів, зокрема методу "універсальної інструментальної системи", схваленого Офісом ООН із боротьби з наркотиками і злочинністю, недостатньо для викорінення причин корупції в цих регіонах. Як альтернативу, запропоновано інтенсифікувати антикорупційну освіту в контексті європейської політики добросусідства і зокрема Східного партнерства. Це передбачає обов'язкову підтримку з боку громадянського суспільства, незалежних засобів масової інформації, а також незалежності судових та урядових органів.

10.18.12.0235/224460. Класифікація правових обмежень як засобів регулювання суспільних відносин. Левада О.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.194-201. - укр. УДК 342.766.

Наведено авторську модель класифікації правових обмежень як засобів регулювання суспільних відносин залежно від різних соціально-правових критеріїв. На основі аналізу положень актів чинного законодавства України розкрито сутність наведених видів правових обмежень.

10.18.12.0236/224565. Поняття речі в контексті визначення об'єкта речового правовідношення. Ходико Ю.Є. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.78-85. - укр. УДК 347.21.

Досліджено поняття речі в контексті визначення об'єкта речового правовідношення. Проаналізовано вказану проблематику крізь призму як українського законодавства, наукової доктрини, так і законодавства Австрії, Азербайджану, Естонії, Іспанії, Молдови, Нідерландів, Німеччини, Туркменістану, Узбекистану, Франції, Модельного цивільного законодавства держав СНД. Обґрунтовано висновки, що мають теоретичне і практичне значення щодо окресленого питання.

10.18.12.0237/224593. Вимагання неправомірної вигоди: теоретичні і практичні проблеми, викликані законодавчим вірусом, та їх комплексне вирішення. Киричко В.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.61-77. - укр. УДК 343.35.

Доведено наявність у системі Кримінального кодексу України законодавчого вірусу, дія якого має своїм наслідком безпідставне визнання злочинними діянь осіб, які вимушено запропонували, пообіцяли або надали неправомірну вигоду внаслідок учиненого щодо них вимагання неправомірної вигоди спеціальними суб'єктами злочинів, передбачених статтями 154, 368, 3683, 3684, 3692 КК. Запропоноване комплексне вирішення теоретичних і практичних проблем, викликаних цим вірусом.

10.18.12.0238/224596. Чи не (за)багато політики, (за)мало права у підходах до державної експертної монополії? Калужна О.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.104-120. - укр. УДК 343.98.

Викладено роздуми про переваги й недоліки державної монополії на виконання судових експертиз. Констатовано очевидні переваги виконання судових експертиз у системі державних експертних установ з точки зору мети отримання науково-обґрунтованого висновку експерта, такого, що ґрунтується на сучасних даних науки, техніки, ремесла: розвинена мережа державних експертних установ у регіонах, широке коло виконуваних видів судових експертиз; науково-дослідницькі підрозділи державних експертних установ; система підвищення кваліфікації судових експертів; система розробки нових та удосконалення існуючих експертних методик; інформаційно-довідкові обліки та колекції в системі ДНДЕКЦ та НДЕКЦ при Головних управліннях НП в областях та м. Києві; державне фінансування та забезпечення технічним інструментарієм та видатковими матеріалами для експертних досліджень тощо. Водночас окреслено й недоліки такої моделі організації судово-експертного забезпечення правосуддя: відсутність конкуренції між судовими експертами; зловживання судових експертів у формі давання завідомо неправдивих висновків для прикриття чіхось зловживань або для приховування злочинів; обмеження сторін судового процесу у диспозитивному праві вільного надання доказів; штучне обмеження можливостей пізнання обставин провадження (використання всіх можливостей для встановлення істини в справі). Зроблено висновок, що закріплена "судовою реформою" (Законом № 2147-VIII в редакції, що набуде чинності 18.03.2018 р.) модель судово-експертного забезпечення судочинства в Україні є етапом в історичному його розвитку, який, природно, мав би видозмінюватися залежно від її ефективності та запиту суспільства, громадських, професійних та державних інституцій. З причин корпоративних і політичних інтересів, корупційної складової, зловживань судових експертів тощо державна судово-експертна монополія не є ідеальною моделлю судово-експертного забезпечення правосуддя. Тому вона зазнаватиме перегляду та трансформації.

10.18.12.0239/224601. Правовий нігілізм. Пошук засад у вітчизняній історії. Бурова О.К. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.166-174. - укр. УДК 340.12:17.037(091).

Статтю присвячено з'ясуванню джерел правового нігілізму у вітчизняній історії, що були пов'язані з особливостями історичного минулого (перша третина ХХ ст.). Вони змінили соціальний стан людини і її ставлення до права. Явища українського сьогодення здебільшого наслідують минуле і ним пояснюються. Зроблено спробу зрозуміти шляхи зміни status quo.

10.18.12.0240/225139. Автономія волі як основоположний принцип регулювання забезпечення зобов'язань. Покачалова А.Г. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.93-104. - укр. УДК 341.9.

У зв'язку із зростанням кількості укладених забезпечувальних договорів, ускладнених іноземним елементом, особливо актуальною постає проблема колізійного регулювання останніх. Дана стаття присвячена висвітленню поняття та правової природи автономії волі сторін як основоположного принципу колізійного регулювання забезпечення зобов'язань. Автор дослідив різні точки зору науковців щодо правової природи автономії волі сторін. Особлива увага була присвячена основним питанням, які виникають при дослідженні принципу автономії волі сторін, а саме умовам застосування, часовим межах, формі вираження автономії волі, дійсності договору про вибір права, сфері дії обраного права, вибору сторонами Lex mercatoria в якості застосовного права тощо.

10.18.12.0241/227005. Соціально-економічна ефективність юридичного консалтингу в контексті інвестиційного підходу. Марченко О.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №2(33), С.91-107. - укр. УДК 33.01:364-787.82 322.01:346.543.

У статті обґрунтовано зміст інвестиційного підходу до аналізу соціально-економічної ефективності юридичного консалтингу на основі показника віддачі інвестицій юридичних фірм у людський капітал юристів. Розкрито значний розрив між обсягами інвестицій у юридичний персонал і валового доходу національних юридичних фірм. Доведено, що застосування юридичним бізнесом моделі дешевої робочої сили призводить до втрат якості та професійного рівня консалтингової діяльності, падіння соціально-економічної ефективності та конкурентоспроможності юридичного консалтингу.

10.18.12.0242/227006. Якість інтелектуальних послуг: економіко-правовий зміст. Ярмак О.В. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №2(33), С.108-120. - англ. УДК 330.126.6-021.4:347.77.

У статті проаналізовано споживчий та виробничий підходи до визначення якості інтелектуальних послуг та обґрунтовано її специфічні ознаки: сприйнята споживачем якість, ресурсна, процесна, результативна якість та якість інтелектуальної праці. На основі визначення витрат на оплату інтелектуальних послуг як інвестиції у знаннєві ресурси розкрито зміст інвестиційної складової їх якості. Визначено мережеву, персоналізовану та інноваційну складові якості. Обґрунтовано інституційні критерії, зміст та рівні соціальних норм якості: міжнародні, національні, регіональні, внутрішньо фірмові, індивідуально-договірні.

10.18.12.0243/227125. Феноменологія історичного підходу в державно-управлінських дослідженнях. Древаль Ю.Д. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/33.pdf>. - укр. УДК 35.

Проаналізовано питання щодо значення історичного підходу для повноцінного розуміння сутності сучасних державно-управлінських відносин. Систематизовано основні напрямки використання історичної спадщини, які доцільно з'ясовувати в межах вузького та широкого підходів.

10.18.12.0244/227130. Теоретико-методологічні засади вивчення законодавчого процесу в державному управлінні. Сорока С.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/38.pdf>. - укр. УДК 351.07 .08.

У статті розкриваються основні теоретико-методологічні засади вивчення законодавчого процесу в державному управлінні. Значну увагу приділено визначенню кола суб'єктів, характеристик основних принципів і стадій законодавчого процесу.

10.18.12.0245/227221. Аналіз дотримання принципу цілісності і збереження форми держави в її штучних і природних теоріях. Бутирська Т.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/3.pdf>. - укр. УДК 35-027.21 .22.

У статті проведено порівняльний аналіз штучних і природних теорій держави як основного концептуального базису державного будівництва; обґрунтовано, що застосування штучних теорій держави завдає непоправної шкоди і заводить державне будівництво в екзистенційний глухий кут; виявлено, що головною причиною безвихідності штучних теорій держави є ігнорування ними фундаментального принципу цілісності держави, без дотримання якого неминуче відбувається її розпад; показано, що штучне домінування будь-якої з численних граней держави на шкоду її цілісності спотворює причинно-наслідковий зв'язок явищ, що завжди призводить до згубної для держави втрати зв'язку з реальністю.

10.18.12.0246/227244. Правова доктрина, наукова спільнота та влада: окремі питання співвідношення та взаємодії. Семеніхін І.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64208/63892>>. - укр. УДК 340.143.

Досліджено співвідношення та взаємодію державної влади й наукової спільноти. Форми, ступінь та інтенсивність впливу підготовлених правниками наукових висновків та пропозицій на державно-правову практику, а також їх змістове наповнення так чи інакше залежать від державної влади, зокрема від наявного державно-політичного режиму. Аналіз зарубіжного й вітчизняного досвіду свідчить, що лише продуктивний діалог між владою та правознавцями, наявність вільного ринку ідей, свобода наукової творчості, незалежність академічної спільноти, які мають визнаватись і захищатись державою, є умовами вироблення ефективних і корисних суспільству наукових положень.

10.18.12.0247/227303. Теоретико-прикладні питання поняття "ціни" злочинності та її обчислення. Голіна В.В., Брояков С.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/114246/113202>>. - укр. УДК 343.9.

Досліджено правову природу й внутрішню структуру такої категорії, як "ціна" злочинності. Визначено концептуальні підходи до встановлення "ціни" злочинності та проаналізовано перспективи їхнього розвитку. Виділено проблемні питання пов'язані з визначенням окремих інтегративних елементів "ціни" злочинності.

10.18.12.0248/227306. Виконавчий напис нотаріуса: поняття та ознаки. Серветник А.Г. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/115431/113154>>. - укр. УДК 347.961.

Розкрито природу та основні доктринальні підходи, що характеризують поняття "виконавчий напис нотаріуса" як правову категорію. На основі виокремлення фундаментальних ознак цього поняття запропоновано авторський підхід до його визначення, який відображає багатогранність даної правової категорії.

10.18.12.0249/227317. Віктимність жінок: проблемні аспекти. Ткачова О.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/118836/114134>>. - укр. УДК 343.9-055.2.

Розглянуто проблему віктимізації особистості жінки, розкрито особливості формування відчуття страху у жінки та запропоновано шляхи її вирішення.

10.09 Історія держави і права

10.18.12.0250/224257. Ментальна підойма української державності на початку ХХ ст. Поліщук І.О. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.132-140. - укр. УДК 316.334.3:323.21(477).

У статті розкривається специфіка формування ментальних чинників виникнення Української Народної Республіки на початку ХХ ст. Найбільш важливі фактори та етапи тогочасного українського державотворення відтворюються за допомогою методу історичної ретроспективи. Метою даної статті є виявлення політико-ментальних особливостей українського народу на підставі аналізу історичної форми державності - УНР. Проект Конституції УНР запроваджував Українську державу, головними принципами функціонування якої були: традиційний демократизм (який свідчить про збереження народоправчої домінанти в політичній ментальності українства), принцип розподілу влади, усіяке гарантування прав національних меншин (що вказує на безумовну толерантність українства у ставленні до громадян інших національностей) та ін. Проект Конституції УНР передбачав створення парламентської республіки, адже Всенародні Збори (парламент) виступали головним органом державної політики.

10.18.12.0251/224444. Безпідставне збагачення у праві Давнього Риму. Карнаух Б.П. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.17-28. - укр. УДК 347.551.

Досліджено зобов'язання, що виникають із набуття або збереження майна без достатньої правової підстави, у праві Давнього Риму. Установлено, що зобов'язання із безпідставного збагачення не становило собою єдиного

генерального правовідношення, а радше було лише узагальненою назвою декількох окремих випадків, у яких набуття майна вважалось безпідставним. Детально з'ясовано особливості кожного з таких випадків: підстави виникнення, предмет, зміст та відповідальність сторін.

10.18.12.0252/224560. Залучення профспілок до здійснення нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю в Україні у 1917-1921 роках. Терела Г.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.20-30. - укр. УДК 331.105.44:349.2(477).

На основі аналізу постанов, інструкцій, об'їзників Народного комісаріату праці УСРР, документів місцевих відділів праці, як загальновідомих, так і вперше виявлених у архівних фондах, визначено організаційно-правові форми та порядок залучення профспілок до здійснення нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю у період установа радянської влади в Україні.

10.18.12.0253/224567. Кондикція і ввідикація у римському праві. Ваштарева Є.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.95-104. - укр. УДК 347.551.

Розглянуто проблему конкуренції між кондикційним та ввідикаційним позовами у праві Давнього Риму. На основі дослідження першоджерел доведено, що в різні історичні періоди погляди на співвідношення зазначених позовів змінювалися. Якщо в добу кодифікації Юстиніана переважала думка про елективну конкуренцію, то юристи-класики взагалі не допускали конкуренцію цих позовів, вважаючи, що кожен із них має власну сферу застосування.

10.18.12.0254/224587. Конституційний процес за доби Української Центральної Ради (1917-1918 роки). Козаченко А.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.8-16. - укр. УДК 340.15.

Проаналізовано особливості створення Українською Центральною Радою конституційної комісії та її діяльності з розробки проекту Конституції України. У липні 1917 р. комісія підготувала перший проект Конституції України - "Статут вищого управління України". У грудні 1917 р. Мала Рада затвердила другий проект Конституції УНР. 29 квітня 1918 р. вона прийняла третій проект Конституції УНР - "Статут про державний устрій, права і вольності УНР". Проекти Конституції України 1917-1918 рр. не набули чинності, але вони свідчать про високий рівень розвитку вітчизняної конституційної думки.

10.18.12.0255/224588. Концептуальні засади розвитку директорії УНР: дискусії щодо парламентської та радянської моделей влади. Древаль Ю.Д., Гоцуляк С.Л. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.17-25. - укр. УДК 930.22.(477).

Досліджено історію відновлення та розвитку української державності доби Директорії Української Народної Республіки (УНР) або "Другої УНР". Уточнено сутність та особливості розвитку політичних і державницьких платформ українства у період Директорії УНР. Виявлено дві оптимальні моделі державотворення, а саме: парламентської та радянської, яким надавали перевагу за часів Директорії УНР.

10.18.12.0256/226553. Децентралізація публічної влади в Київській Русі. Мануїлова К.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.78-86. - укр. УДК 35.071.6.

У статті проаналізовано особливості становлення та існування децентралізованої публічної влади в Київській Русі. Зазначено, що перші ознаки децентралізованого управління з'явилися у східних слов'ян ще до утворення державності. Підкреслено, що децентралізація влади посилилась за добу роздробленості Київської Русі. Визначені наслідки децентралізації влади Київської Русі та надано рекомендації щодо реформування сучасної української публічної влади.

10.18.12.0257/226566. Історичне коріння регіоналізації в європейських країнах. Васильєва О.І. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.185-194. - укр. УДК 353.

В статті зазначено, що після другої світової війни світове державотворення розпочало пошук шляхів удосконалення демократичних форм місцевої та регіональної влади. Розвиток усіх провідних країн світу супроводжувався децентралізацією у прийнятті рішень та розширення прав регіонів. Доведено, що дослідження історичного коріння регіоналізації в європейських країнах з метою визначення загальноєвропейських управлінських тенденцій в організації регіонального та місцевого рівнів управління в умовах реформування територіальної організації влади задля ефективності й демократії є досить важливим та актуальним науковим завданням.

10.18.12.0258/226567. Історична ретроспектива реалізації місцевого самоврядування в Україні. Васильєва Н.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.194-205. - укр. УДК 352.

В статті зазначено, що місцеве самоврядування виходить з тенденцій розвитку суспільства, затверджує демократичні засади людського існування. Сьогодні не існує єдиного та найбільш точного наукового визначення. Місцеве самоврядування в Україні має дуже давню історію. Після втрати державності Київ (столиця Київської Русі) у різні часи входив до складу Великого князівства Литовського, Речі Посполитої і Московського царства (Російської імперії), Радянського Союзу. Сьогодні в Україні знов ведеться робота з формування оптимальної моделі місцевого самоврядування. Громадяни мають стати в центрі всіх найбільш важливих демократичних процесів в українському суспільстві. Процесам утворення громадянського суспільства, як головної умови розвитку місцевого самоврядування будуть присвячені наші подальші дослідження.

10.18.12.0259/226584. Становлення та розвиток національної антикорупційної політики: історико-теоретичний аспект. Новак А.М. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.99-107. - укр. УДК 351.88:342.951.

У статті проаналізовано теоретичні основи дослідження протидії корупційним проявам в системі публічного управління, концептуальні засади модернізації національної антикорупційної політики. Охарактеризовано процес становлення та розвитку національної антикорупційної політики. Доведено, що при виробленні антикорупційної

політики в Україні вагомим завданням публічного управління виступає визначення стратегії, тактики та конкретних заходів антикорупційної діяльності. Основою національної антикорупційної політики визначено удосконалення антикорупційного законодавства, поширення суспільного негативного ставлення до корупції, причин її виникнення та поширення. Встановлено, що ефективність національної політики запобігання та протидії корупції в Україні, крім наявності відповідної політичної волі, вимагає належного законодавчого забезпечення, формування дієвої системи державних органів, забезпечення належної координації антикорупційної політики, превентивних заходів запобігання корупції, а також їх подолання.

10.18.12.0260/227062. Демократичне врядування в контексті українського державотворення: історико-методологічний аналіз. Гумен Ю.Є. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/30.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті обґрунтовано й досліджено місце демократичного врядування в теорії державного управління. Розглянуто теоретико-методологічні проблеми демократичного врядування, сучасний стан і потенціал дальшого розвитку принципів і підходів демократичного врядування в державному управлінні. Здійснено аналіз сучасних підходів до визначення поняття "демократичне врядування" окремими вітчизняними науковцями і запропоновано власне його трактування. Запропоновано власне бачення формування еволюції понятійного апарату в контексті історичного аналізу українського державотворення.

10.18.12.0261/227122. Демократичне врядування в контексті українського державотворення: історико-методологічний аналіз. Гумен Ю.Є. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/30.pdf>. - рос. УДК 351.

У статті обґрунтовано й досліджено місце демократичного врядування в теорії державного управління. Розглянуто теоретико-методологічні проблеми демократичного врядування, сучасний стан і потенціал дальшого розвитку принципів і підходів демократичного врядування в державному управлінні. Здійснено аналіз сучасних підходів до визначення поняття "демократичне врядування" окремими вітчизняними науковцями і запропоновано власне його трактування. Запропоновано власне бачення формування еволюції понятійного апарату в контексті історичного аналізу українського державотворення.

10.18.12.0262/227127. Підготовка перших виборів до державної думи Російської імперії в Україні і місцеве самоврядування (1905-1906 рр.). Коник О.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/35.pdf>. - укр. УДК 94(477):[342.53:324]:342.25"1905 1906".

Розглянуто участь селянських і дворянських станових органів самоврядування в організації перших думських (парламентських) виборів у Російській імперії наприкінці 1905 - на початку 1906 рр. Висвітлено способи вирішення російською бюрократією нових завдань державного реформування з опорою на старі управлінські структури, зокрема місцевого самоврядування на селі. Зроблено висновок про невідповідність урядових прагнень створити контрольований представницький орган реальним результатам, оскільки перші вибори завершилися обранням переважно демократичного складу депутатського корпусу.

10.18.12.0263/227147. Організація фінансового контролю в українських містах за часів Магдебурзького права у XVI-XVIII ст. Александрович О.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/17.pdf>. - укр. УДК 352.071.

У статті досліджено досвід здійснення фінансового контролю на прикладі діяльності органів міського самоврядування в українських землях за часів Магдебурзького права XVI-XVIII ст. На підставі узагальнення історичних джерел визначено склад, організаційну структуру, функції та повноваження міських контрольних інституцій (лонг'ерій) в історичному розвитку.

10.18.12.0264/227160. Право на самовизначення як соціокультурний принцип епохи подолання наслідків колоніалізму. Бекіров Н.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/4.pdf>. - укр. УДК 316.75:141.7.

У статті розглянуто питання про самовизначення народів у межах аналізу міжнародних актів - Декларації про принципи міжнародного права 1970 року та Декларації ООН про права корінних народів 2007 року. Також описано різновиди поведінки колишнього підлеглого та колишнього панівного етносів в умовах постколоніального стану.

10.18.12.0265/227186. Роль народного віча у формуванні політики децентралізації публічної влади України (кінець 2013 - початок 2014 рр.). Мануїлова К.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/30.pdf>. - укр. УДК 352 354.

У статті досліджено особливості утворення та функціонування народного віча наприкінці 2013 - на початку 2014 рр. Підкреслено, що народне віче в добу Революції Гідності сформувалося стихійно. Зазначено, що ключовою вимогою віча Майдану було запровадження децентралізації публічної влади. Зауважено, що після перемоги революції в Україні розпочато масштабні перетворення в напрямку децентралізації публічної влади.

10.18.12.0266/227288. Центральна Рада та проблема реформи місцевого самоврядування: листопад 1917 р. - квітень 1918 р. (до 100-річчя утворення). Козаченко А.І. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/91894/99321>>. - укр. УДК 340.15.

Висвітлено діяльність Центральної Ради, що мала на меті проведення реформи місцевого самоврядування. III Універсал Центральної Ради передбачав розширення повноважень органів земського самоврядування, але підпорядковував їх Генеральному секретарству внутрішніх справ. Агресія більшовицької Росії та поглиблення кризи земського самоврядування змусили Центральну Раду IV Універсалом проголосити проведення позачергових виборів народних (земських) рад. Конституція УНР 1918 р. передбачала принципово нову систему місцевого самоврядування, котра будувалася на принципах децентралізації влади.

10.18.12.0267/227320. Земське самоврядування за доби Української Держави Павла Скоропадського (квітень-грудень 1918 року). Козаченко А.І. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/122784/130192>>. - укр. УДК 340.15.

Проаналізовано діяльність земського самоврядування за доби Української Держави гетьмана П. Скоропадського. Навесні 1918 р. земства перебували у стані організаційно-господарського занепаду. Це стало підставою для проведення радикальної реформи земського самоврядування. Але в процесі проведення реформи гетьманський уряд скасував такі демократичні принципи місцевого самоврядування, як виборність, самостійність і рівність органів державної влади та місцевого самоврядування. Земське законодавство гетьмана П. Скоропадського запроваджувало антидемократичну систему виборів.

10.18.12.0268/227324. Інститут медіації в Україні (національно-історичний аспект). Денисова Р.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/126194/130222>>. - укр. УДК 347.965.42.

Досліджено медіацію як один з альтернативних способів вирішення правових конфліктів в Україні в національно-історичному контексті, а також проблеми її впровадження та проведення.

10.15 Державне (конституційне) право і управління

10.18.12.0269/224446. Вплив фундаменталізації прав людини на становлення права на справедливий судовий розгляд. Сакара Н.Ю. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.43-54. - укр. УДК 347.91 .95:342.7.

Запропоновано при визначенні природи права на справедливий судовий розгляд відштовхуватися від феномену фундаменталізації прав людини. Під останньою розуміється еволюція прав людини, внаслідок якої відбулося визнання можливостей, що належать кожній людині від народження, як фундаментальних прав з міжнародним гарантуванням їх здійснення та судового захисту. Обґрунтовано, що в результаті фундаменталізації прав людини право на справедливий судовий розгляд з права-привілеї перетворилося на фундаментальне право, яке є універсальним стандартом прав людини і складовим елементом принципу верховенства права, тобто фундаменталізація прав людини виступила методологічним концептом права на справедливий судовий розгляд.

10.18.12.0270/224462. Право на життя в умовах ситуацій насильства всередині держави, що не досягають рівня збройного конфлікту. Усманов Ю.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.210-221. - укр. УДК 341.3:341.6.

Стаття присвячена актуальній на сьогодні темі визначення меж захисту права на життя під час ситуацій порушення внутрішнього порядку та обстановки внутрішньої напруженості. Досліджено умови і ситуації, їх особливості, коли незважаючи на наявність міжнародного і регіонального захисту людина правомірно може бути позбавлена права на життя, що свідчить про відносний характер такого права. Саме наявність одночасного міжнародного захисту права на життя і можливості його обмеження в умовах ситуацій порушення внутрішнього порядку та обстановки внутрішньої напруженості робить важливим таке наукове дослідження.

10.18.12.0271/225137. Українські суди та захист прав людини. Муравйов В.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.68-75. - англ. УДК 342.56(477):341.231.14.

Стаття присвячена взаємодії українських судів загальної юрисдикції та Конституційного суду України в сфері захисту прав людини. У ній підкреслюється, що їх незалежне функціонування не забезпечує ефективний захист прав і свобод людини і значною мірою збільшує кількість юридичних звернень з боку українських громадян до Європейського суду з прав людини. Особлива увага приділена ролі Конституційного суду України у питаннях захисту прав людини, який поєднує функції конституційного контролю та конституційного нагляду. Його діяльність зосереджена на офіційному тлумаченні Конституції України. Увага приділена переліку тих, хто може звертатися до Конституційного суду, який включає окрім органів влади фізичних і юридичних осіб. Розглянуті питання ініціювання слухань у Суді. Також широко аналізується діяльність Конституційного суду стосовно тлумачення Конституції у світлі Європейської конвенції з прав людини та інших міжнародних договорів, які пов'язані з захистом прав людини. У статті робиться наголос на внеску інших українських судів у затвердженні конституційної концепції захисту прав і свобод в Україні. Переважна більшість постанов такої вищої судової установи у системі судів загальної юрисдикції як Верховний суд України стосується рішень Європейського суду з прав людини. Як зазначається у статті незалежне функціонування Конституційного суду і судів загальної юрисдикції не сприяє співробітництву обох гілок судових установ. Суди загальної юрисдикції вільні у апеляційних зверненнях до Конституційного суду. Навіть коли подаються апеляції до Конституційного суду його рішення не є обов'язковими для судів загальної юрисдикції. Спеціальна увага приділена запровадженню інституту конституційної скарги та його позитивного впливу на захист прав людини в Україні.

10.18.12.0272/226530. Демократичне лідерство в контексті процесів децентралізації. Мішин А.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.68-76. - укр. УДК 351334.78.

У статті проаналізовано теоретичні аспекти децентралізації як основи в утвердженні демократичної моделі управління. Доводиться важливість запровадження реформи з децентралізації влади на шляху розвитку України як демократичної правової держави. Автор досліджує проблеми децентралізації в Україні, визначає переваги децентралізованого управління та можливі ризики. Робиться висновок, що впровадження процесів децентралізації на засадах демократичного лідерства сприятиме посиленню демократії в державі та підвищенню її стабільності.

10.18.12.0273/226583. Два роки реформи: проблеми децентралізації публічної влади України. Мануїлова К.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.91-99. - укр. УДК 072.1.

У статті на основі аналізу даних різних міжнародних, а також вітчизняних аналітичних і статистичних організацій з'ясовано, що темпи проведення реформи з децентралізації публічної влади України є сьогодні незадовільними. Подано аналіз найбільш складних проблем в українському суспільстві, які стали причинами гальмування процесів впровадження реформи з децентралізації публічної влади в Україні. З'ясовано, що найбільшими перепонами у створенні децентралізованих органів публічної влади в Україні являються: кризові явища в соціально-економічній галузі та в політичній сфері; тривале військове протистояння на сході держави; недосконалість та неповна розробка чинного законодавства з реформи; відсутність в Конституції України закріплення засад децентралізації публічної влади; значний негативний вплив олігархів на управління українською державою.

10.18.12.0274/227026. Реформування місцевого самоврядування як основа впровадження децентралізаційних моделей управління. Лопушинський І.П., Оленковська Л.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/17.pdf>. - укр. УДК 35:316.46 (477) (063).

У статті досліджується нормативно-правове підґрунтя реалізації реформування місцевого самоврядування в Україні, передбачене пакетом антикризових реформ, окреслюються загальні проблеми процесу, визначаються першочергові потреби щодо внесення змін до чинного законодавства в частині забезпечення процесу реформування місцевого самоврядування, наголошується на дотриманні структури моделей міжнародних практик реформування місцевого самоврядування та дотримання ратифікованих Україною міжнародних документів.

10.18.12.0275/227027. "Децентралізація" та "глибока децентралізація": співвідношення понять у контексті сьогодення. Молодцов О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/18.pdf>. - укр. УДК 352.071(043.3).

У статті розкрито перспективи концептуально-правового та реального впровадження концептів "децентралізація" та "глибока децентралізація" у контексті ухвалені концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

10.18.12.0276/227045. Еволюція українського законодавства про електронне урядування: проблеми і перспективи. Бухтатий О.Є. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/13.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті здійснюється хронологічний аналіз етапів формування українського законодавства про електронне урядування та визначається механізм реального запровадження в Україні елементів електронного уряду.

10.18.12.0277/227154. Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ: теорія і практика. Мартиненко В.Ф. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/24.pdf>. - укр. УДК 35(075.8).

У статті обґрунтовано потребу за допомогою відповідних і достатніх методологічних, конституційних інструментів гарантувати на практиці норму Конституції "Носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ...". Приділено увагу застосуванню методологічних інструментів, які використовуються для гарантування конституційних прав громадян.

10.18.12.0278/227156. Дисциплінарна матриця місцевого самоврядування та її роль у становленні конституційної концепції місцевого самоврядування в Україні. Філіппова В.Д. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/26.pdf>. - укр. УДК 352.07.

У статті розглядається сутність місцевого самоврядування, його місце і роль у механізмі сучасної демократичної країни. Висвітлено етапи розвитку місцевого самоврядування в Україні. Визначено, що дисциплінарна матриця місцевого самоврядування дозволяє визначити місцеве самоврядування як право місцевої влади та її реальну спроможність самостійно регулювати й управляти частиною державних справ у рамках закону та в інтересах свого населення. Доведено, що поряд із теоріями місцевого самоврядування, на розвиток конституційної концепції місцевого самоврядування та її зміну в певний період часу істотний вплив здійснює поточне законодавство.

10.18.12.0279/227187. Нормативно-правове забезпечення безпосередньої демократії на місцевому рівні в Україні (еволюція системи місцевих виборів і референдуму). Мочков О.Б. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/31.pdf>. - укр. УДК 352.07:316.3.

Стаття розглядає особливості нормативно-правового забезпечення безпосередньої демократії на місцевому рівні в Україні. Проведено аналіз законодавчого регулювання форм прямої демократії - виборів, референдуму, зборів громадян, подання громадських ініціатив тощо. Запропоновано вдосконалити правові норми, що регулюють участь громадян у вирішенні питань місцевого розвитку.

10.18.12.0280/227219. Деякі аспекти проблеми інституціональної синхронізації процесів децентралізації в Україні. Молодцов О.В., Радченко О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/31.pdf>. - укр. УДК 35.072.

У статті досліджується інноваційність методології інституціональної матриці на прикладі децентралізації влади в Україні. Розпочаті інституціональні зміни в системі публічного управління мають відповідати закону збереження стабільності та незмінності природи базових інститутів чинної інституціональної матриці. При цьому всі інституціональні зміни у сферах економіки, політики, ідеології тощо мають відбуватися за рахунок уведення адекватних інституціональних форм, а не руйнації базових інститутів. Наведено аргументи щодо потреби розгляду децентралізації як процесу синхронних інституціональних змін у сферах політики, економіки та ідеології. З цього погляду розкрито концептуальну незавершеність чинної програми децентралізації, що потребує переосмислення з погляду синхронізації означених інституціональних змін. Доведено, що сучасний стан інституціональної системи України має ознаки інституціонального вакууму та інституціонального хаосу. Обґрунтовано, що поступовий рух до поставлених цілей децентралізації передбачає врахування особливостей інституціональної матриці, властивої для

України, зокрема принципним є інституційне перетворення екстрактивних інститутів публічного врядування на інклюзивні.

10.18.12.0281/227255. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. Гетьман Є.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302/63902>>. - укр. УДК 342.6(100).

Здійснено порівняльний аналіз підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади України та іноземних держав. Розглянуто можливість і доцільність запровадження позитивного досвіду останніх в нормотворчу діяльність органів виконавчої влади України.

10.18.12.0282/227256. Наукові погляди на проблему історії виникнення вітчизняного конституціоналізму. Козаченко А.І. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/67549/63891>>. - укр. УДК 340.15.

Проаналізовано погляди українських науковців на проблему виникнення вітчизняного конституціоналізму, який, як політико-правове явище, вони пов'язують з утворенням Української держави, що постала в результаті національно-визвольної війни під проводом Б. Хмельницького в середині XVII ст., та прийняттям Конституції П. Орлика 1710 р. Процес формування сучасного конституціоналізму розпочався з прийняттям Конституції України 1996 р. і триває й зараз.

10.18.12.0283/227263. Правова система України в контексті глобалізації. Сидоренко О.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/71965/66946>>. - укр. УДК 340.15(477):005.44.

Розглянуто сутність глобалізаційних процесів, їх вплив на утворення та реалізацію права. Виявлено закономірності розвитку правової системи України, а також позитивні й негативні наслідки глобалізації для держави в цілому.

10.18.12.0284/227265. Гарантії реалізації права загального надкористування. Біловус Р.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/77161/72868>>. - укр. УДК 349.6.

Розглянуто основні правові аспекти гарантій реалізації права загального надкористування, зроблено спробу проаналізувати та визначити їх форми забезпечення та специфічні особливості. Виявлено недоліки правового регулювання зазначеного питання та з'ясовано можливі шляхи їх подолання у чинному законодавстві.

10.18.12.0285/227271. Передумови інституалізації досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції. Лазукова О.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/84168/82253>>. - укр. УДК 343.11"363" "364".

Проаналізовано сучасні національні передумови інституалізації досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції. Відзначено, що детермінантами нормативного закріплення зазначеного інституту виступають об'єктивні та суб'єктивні чинники. З'ясовано сутність розглядуваного інституту, його місце в системі кримінального процесуального права. Звернено увагу на поліаспектне призначення інституту досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції.

10.18.12.0286/227296. Місце кодифікаційного акта у правовій системі України. Гетьман Є.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/104724/100046>>. - укр. УДК 340.130.54.

Досліджено основні ознаки кодифікаційного акта, надано авторське визначення поняття "кодифікаційний акт". Розглянуто основні види кодифікаційних актів у правовій системі України.

10.18.12.0287/227297. Об'єкти державної регіональної політики: господарсько-правовий аспект. Тертишна Л.С. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/104745/100047>>. - укр. УДК 346.22.

Досліджено об'єкти державної регіональної політики, які потребують господарсько-правових заходів впливу з боку держави. Встановлено, що універсальним для всіх об'єктів державної регіональної політики є такі господарсько-правові засоби, як державно-приватне партнерство та спеціальні режими господарювання. Визначено модель державно-приватного партнерства у вигляді тристоронньої угоди між державою, органами місцевого самоврядування та суб'єктом господарювання.

10.18.12.0288/227302. Теоретико-правове дослідження поняття, сутності та ознак державного управління. Марценко Н.С. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/113400/113160>>. - укр. УДК 351.

Розглянуто наукове розуміння поняття "управління". Здійснено комплексний аналіз основних доктринальних підходів до розуміння поняття "державне управління". Досліджено основні ознаки державного управління та з'ясовано сутність даної правової категорії. Обґрунтовано поняття державного управління як внутрішньо організаційну, виконавчо-розпорядчу, систематичну, цілеспрямовану та підзаконну діяльність державних органів, спрямовану на виконання чинного законодавства та регулювання різного роду суспільних відносин у різних сферах функціонування держави.

10.18.12.0289/227307. Корупція в системі держави Україна: формалізація проблем на засадах методики системного аналізу. Оболенцев В.Ф. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117244/113201>>. - укр. УДК 343.9.

У статті з використанням методики системного аналізу формалізуються проблеми, що існують у системі держави Україна, пов'язані з корупцією, та обґрунтовуються їх вербальні моделі. Звертається увага на різний зміст і ступінь проблемності корупції для окремих груп населення країни.

10.18.12.0290/227308. Проблеми забезпечення безпеки України в контексті політики НАТО щодо Російської Федерації. Яковюк І.В., Трагнюк А.Р. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117245/113204>>. - укр. УДК 341.

Досліджено питання впливу відносин НАТО - Росія на забезпечення безпеки України. На підставі аналізу російсько-української кризи та її впливу на ситуацію в регіоні Східної Європи, низки декларацій і комюніке самітів НАТО визначено основні завдання НАТО щодо розробки стратегії боротьби з новими загрозами безпеці, спричиненими діями Росії щодо України. Окреслено основні завдання щодо зміцнення східного флангу Альянсу.

10.18.12.0291/227309. Правові підстави відступу України від окремих зобов'язань, визначених міжнародним пактом про громадянські і політичні права та конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Чевичалова Ж.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117278/113197>>. - укр. УДК 341.231.14-048.23(477).

Розглянуто правові підстави відступу України від окремих зобов'язань, визначених Міжнародним пактом про громадянські і політичні права та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, а також його відповідність вимогам, що впливають з Конвенції та практики Європейського суду з прав людини.

10.18.12.0292/227310. Генезис правового регулювання не договірних зобов'язань, що виникають з односторонніх правомірних дій. Ігнатенко В.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117286/113150>>. - укр. УДК 347.44-028.76.

Розглянуто еволюцію виникнення у світовій цивілістичній науці зобов'язань з односторонніх правомірних дій починаючи з римського приватного права, в якому було розроблено й урегульовано поняття квазіконтрактів, до яких належало ведення чужих справ без доручення та безпідставне збагачення. Виявлено тенденцію до створення окремого інституту зобов'язань з односторонніх правомірних дій. ЦК України втілює в собі світовий досвід цивільних кодифікацій починаючи з ЦК Наполеона, НЦУ та кодексів інших європейських держав і ґрунтується на положеннях ЦК УРСР 1922 та 1963 рр.

10.18.12.0293/227314. Модельні статuti господарських товариств за законодавством України та великої Британії: порівняльна характеристика. Щокіна О.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117608/113262>>. - укр. УДК 346.2 (477+410).

Досліджено законодавче регулювання модельних статутів господарських товариств у Великій Британії та Україні. Встановлено суттєві відмінності у регулюванні модельних статутів у цих країнах, зокрема, у принципах їх застосування до товариств. З'ясовано недоліки вітчизняного законодавства у цій сфері й надано пропозиції з його вдосконалення.

10.18.12.0294/227318. Соціальний захист і соціальне забезпечення в умовах євроінтеграції України: окремі аспекти. Клименко А.Л. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/119583/114133>>. - укр. УДК 338.24.021.8.

Розглянуто міжнародно-правові стандарти у сфері соціального забезпечення. Констатовано необхідність поступового реформування системи соціального забезпечення в країні з метою максимально можливого наближення до відповідних міжнародних стандартів, закріплених в актах МОП.

10.18.12.0295/227332. Межі конституційного контролю у провадженнях за конституційними поданнями та конституційними скаргами: теоретичні аспекти. Литвинов О.М., Богуш В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/129439/130197>>. - укр. УДК 342.565.2.

У статті порушено питання, пов'язані із з'ясуванням актуальних меж повноважень Конституційного Суду України у провадженнях за конституційними поданнями та конституційними скаргами, дослідженням уже не чинного законодавчого механізму виходу за межі предмета конституційного контролю, вивченням законодавства іноземних держав у частині надання конституційним судам права ініціювати конституційну перевірку та оцінку ймовірного судового активізму Конституційного Суду України за відсутності відповідних законодавчих приписів.

10.18.12.0296/227335. Незалежність судової влади як конституційна цінність та принцип конституційного ладу України. Кулешов Д.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/131289/130214>>. - укр. УДК 342.56.

Проаналізовано політико-правову природу та соціальну цінність незалежності судової влади як одного з визначальних принципів конституційного ладу, з'ясовано його значення для розвитку України як демократичної, правової держави, досліджено форми та способи його гарантування; доведено, що незважаючи на відсутність прямого конституційного закріплення, принцип незалежності судової влади України втілено в тексті Основного Закону України опосередковано - через інші конституційні принципи; розглянуто проблемні аспекти забезпечення реальної незалежності судової влади на сучасному етапі державно-правового розвитку України.

10.18.12.0297/227336. Принцип поділу державної влади та система стримувань і противаг: генезис і запровадження в Україні. Малишкіна Н.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/132069/130215>>. - укр. УДК 342.5 (477).

Проаналізовано процес зародження, становлення та запровадження в державно-правову практику принципу поділу державної влади та його невід'ємного елементу - системи стримувань і противаг. Розкрито зміст принципу поділу державної влади та визначено, що собою являє система стримувань та противаг. Зроблено висновок про необхідність закріплення на конституційному рівні ефективної системи стримувань і противаг, без якої практична реалізація принципу поділу влади неможлива.

10.17 Адміністративне право

10.18.12.0298/225422. Маркетинг органів державної влади та місцевого самоврядування України: результати емпіричного дослідження. Борисова Т.М. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.158-168. - укр. УДК 339.138.

У статті представлено результати ініційованого автором дослідження маркетингової діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування України. Представлено аналіз маркетингових заходів протягом 2014-2015 рр., витрат на такі заходи, замовленої соціальної реклами в розрізі тематичних напрямків, обсягів фінансування і способів поширення, організаційних форм маркетингової діяльності, форм співпраці із неурядовими організаціями в напрямку соціального маркетингу.

10.18.12.0299/226524. Сучасні проблеми публічного управління та адміністрування в Україні. Іщенко М.П., Самойленко Л.Я. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.7-15. - укр. УДК 351.

У статті проведено аналіз стану розвитку системи публічного управління і публічного адміністрування в Україні. Розкрито проблему багатовимірності і багатоваріантності публічного управлінського процесу в усіх його виявах і вимірах. Розкрито складність вироблення оптимальних управлінських рішень на основі закономірностей, притаманних публічним і приватним відносинам. Публічне управління і адміністрування розглядається як сфера діяльності, у якій професійне призначення фахівців полягає у здійсненні публічних адміністративних послуг на державному, регіональному та місцевому рівнях. Запровадження в діяльність органів влади, громадських і самоврядних організацій стандартів демократичного публічного адміністрування. Оптимізація системи публічного управління і адміністрування в Україні розробляється в аспекті поглиблення взаємозв'язків і взаємодії суб'єктів управління та носіїв влади на соціально-економічні процеси згідно з загальними закономірностями і суспільно-значущими потребами громадян, а також функціями і повноваженнями органів влади. Основним завданням оптимізації системи публічної влади в Україні є вироблення і реалізація ефективних управлінських рішень і збалансованості повноважень і функцій різних структур владно-управлінської системи.

10.18.12.0300/226526. Управлінська компетентність керівника органу державного управління в сфері освіти як передумова здорового соціально-психологічного клімату в колективі. Лукіна Т.О., Весельська М.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.23-32. - укр. УДК 35.081:005.336.2.

У статті розглядається управлінська компетентність керівника органу державного управління в сфері освіти як чинник формування соціально-психологічного клімату в колективі. Схарактеризовано взаємозв'язок між стилем керівництва та соціально-психологічною атмосферою в колективі. Наголошено, що саме рівень сформованості управлінської компетентності керівника органу державного управління в сфері освіти виступає дієвим чинником і передумовою здорового соціально-психологічного клімату в колективі. Виявлено показники, за якими може здійснюватися опосередкована оцінка рівня управлінської компетентності керівника органу державного управління у сфері освіти вищим органом управління, наприклад під час атестації. Виокремлено окремі групи завдань управлінців та надано рекомендації щодо покращення соціально-психологічного клімату в колективі за результатами аналізу особистісних і ділових якостей керівників органів державного управління у сфері освіти.

10.18.12.0301/226529. Основні підходи до оцінки ефективності модернізації державної служби. Ліндюк О.А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.57-67. - укр. УДК 35.08:005.591.6:005.336.1]:303-047.44.

У статті розглянуто основні методологічні та практичні проблеми оцінки ефективності модернізації державної служби. Вивчено наявні теоретико-методологічні підходи до визначення контролю, ефективності, оцінки. Розглянуто види оцінки та складники процесу оцінювання, перелік критеріїв для визначення ефективності модернізації державної служби. Запропоновано визначення сутності понять: "модернізаційний контроль", "ефективність модернізації державної служби" та "оцінка ефективності модернізації державної служби". Розглянуто методичні підходи до контролю оцінювання ефективності модернізації державної служби, на основі чого обґрунтовано методологію оцінки ефективності модернізації державної служби. Доведено необхідність застосування контролю та оцінки ефективності модернізації державної служби на всіх етапах модернізації з метою забезпечення достовірною та обґрунтованою інформацією щодо перебігу процесів модернізації.

10.18.12.0302/226544. Особливості здійснення місцевого самоврядування на районному рівні в Україні. Савенок В.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.189-195. - укр. УДК 351.

У статті проаналізовано особливості здійснення місцевого самоврядування на районному рівні в Україні. Зазначено, що про демократизацію країни не може йтися без наявності місцевого самоврядування. Тому дуже важливим є конституційне закріплення статусу місцевого самоврядування та процесуальної форми його функціонування в Україні.

10.18.12.0303/226561. Удосконалення нормативно правового забезпечення взаємодії та співпраці органів державної влади та громадськості в рамках реалізації угоди про асоціацію. Лихач Ю.Ю. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.141-150. - укр. УДК 354:316.776:342.6:341.244.3:341.244.7.

У статті досліджується існуючий механізм та перспективні напрями взаємодії органів державної влади та громадськості в контексті реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

10.18.12.0304/226570. Кадрове забезпечення органів місцевої влади в умовах реформування. Савенок В.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.225-231. - укр. УДК 352.

В статті зазначено, що основними напрямками реформування системи територіальної організації влади в сучасних умовах повинне стати впровадження новітніх технологій управління і підготовка нового покоління управлінців. Цей процес зумовлений інтеграційними зусиллями України щодо наближення до європейських стандартів. Підкреслено, що система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації муніципальних службовців має набути гнучкості, здатності адаптуватися до нових завдань, що виникають в ході муніципальної реформи, та перманентного оновлення нормативно-правової основи місцевого самоврядування.

10.18.12.0305/226590. Інститут державної служби в системі державного управління. Карпунець А.С. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.153-161. - укр. УДК 35.351 354.

У статті розкрито інституціональний підхід до феномену "державної служби". Зроблено акцент на соціальному інституті державної служби. Окреслено змістовні характеристики державної служби як складного соціального інституту в системі державного управління. Наголошується на важливості налагодження зв'язку між інститутом державної служби та суспільством в умовах трансформації. Аналізуються питання довіри, професіоналізму та етики державної служби. Визначається, що реформування публічного управління в Україні має здійснюватися на основі концепцій "доброго врядування", "нового державного менеджменту" та "політичних мереж". Наголошується, що перетворення державної служби України в структуру, що діє відповідно до високих стандартів сервісу вимагає вирішення проблем бюрократизму, корупції, протекціонізму, не публічності, непрозорості державної служби та налагодження зворотного зв'язку із суспільством.

10.18.12.0306/226591. Зарубіжний досвід адміністративного реформування: організаційні та інституціональні засади теоретичного аналізу. Лозицька І.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.161-169. - укр. УДК 351.82.

У статті досліджено сучасні підходи щодо засад реформування державного управління на у контексті впровадження зарубіжного досвіду проведення системних реформ. У статті удосконалено підходи щодо організаційних засад впровадження зарубіжного досвіду в практику державного управління в Україні. Запропоновано підходи щодо напрацювання методології аналізу трансформаційного процесу в системі державного управління з урахуванням зарубіжного досвіду. Методологія впровадження зарубіжного досвіду напрацьована шляхом дослідження інституціональних чинників та тенденцій розвитку державного управління. Запропоновані напрями подальших досліджень реформування державного управління відповідно до сучасних європейських тенденцій функціонування систем публічного управління.

10.18.12.0307/226594. Надання інформаційної безпеки як складова сервісної діяльності органів влади: нормативно-правове забезпечення в Україні. Шайхет С.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.184-192. - укр. УДК 342.9(477).

Здійснено аналіз чинного нормативно-правового забезпечення та досліджено низку законопроектів сфери інформаційної безпеки в контексті реалізації сервісно-орієнтованої державної політики України. Визначено ряд проблемних питань щодо організації інформаційної безпеки, які не врегульовані на нормативному рівні та потребують невідкладного вирішення. Обґрунтовано рекомендації щодо подальших заходів із удосконалення нормативно-правового поля надання інформаційної безпеки як гарантованого сервісу держави.

10.18.12.0308/227012. Сучасні технології добору кадрів: перспективний досвід для публічної служби в Україні. Бондарева Л.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/3.pdf>. - укр. УДК 331.108.

У статті розглянуто сутність і значення добору кадрів у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Визначено основні методи пошуку кадрів, показано сучасні технології їхнього добору, серед яких виокремлено прямий пошук, хедхантинг, рекрутинг, скринінг та нетворкінг. Доведено можливість використання сучасних технологій добору кадрів, що використовуються в умовах ринкової економіки, у діяльності органів публічної влади.

10.18.12.0309/227014. Кадровий потенціал органів державної влади як об'єкт наукових досліджень. Михалевська Л.Б. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/5.pdf>. - укр. УДК 35.08:32:351](4+477).

У статті розкривається сутність поняття "кадровий потенціал органів державної влади" та з'ясовуються шляхи створення оптимального кадрового потенціалу державної служби.

10.18.12.0310/227019. Соціологічний вимір сучасних практик надання адміністративних послуг у діяльності центрів надання адміністративних послуг України. Коробов В.К. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/10.pdf>. - укр. УДК 316.613.42.

У статті аналізуються результати соціологічного дослідження сучасних практик надання адміністративних послуг в Україні в цілому і зокрема - у Херсоні. Дослідження проведено в парадигмі соціологічного акціоналізму, із застосуванням дослідницької стратегії "action research". Застосовувались опитування, експертні оцінки, спостереження, аналітичні методи.

10.18.12.0311/227023. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи державного управління. Степанов В.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/14.pdf>. - укр. УДК 35.078: 316.77.

У статті розглянуто формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення як складової інформаційної інфраструктури сфери держави, що забезпечує єдність і взаємозв'язок процесів виробництва, пошуку, збереження,

обміну, поширення й споживання інформації. Доведено, що в умовах становлення демократичного суспільства питання підвищення якості інформаційно-аналітичного забезпечення та ефективності управлінських рішень набувають особливої актуальності. При цьому ефективною формою здійснення ІАЗ у системі державного управління має бути система з підвищеними адаптаційними можливостями, основне завдання якої полягає в оперативному реагуванні на умови зовнішнього середовища. Зроблено висновок про те, що розробка методології інформаційно-аналітичного забезпечення повинна будуватися на використанні новітніх теоретичних підходів, сформульованих сучасною наукою, та на правовій основі системи державного управління.

10.18.12.0312/227024. Практика вдосконалення підвищення кваліфікації керівного складу сільських і селищних рад у Херсонській області. Білорусов С.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/15.pdf>. - укр. УДК 351 354:004.43.

Розглянуто сутність процесу підвищення кваліфікації керівного складу сільських і селищних рад, систематизовано основні його цілі на основі досліджень щодо функціонування місцевого самоврядування, управління людськими ресурсами та використання проектного менеджменту. Здійснено аналіз підвищення кваліфікації сільських і селищних голів з метою вдосконалення професійної підготовки керівного складу сільських і селищних рад.

10.18.12.0313/227036. Стратегії вивчення другої (англійської) мови державними службовцями. Бранецька М.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/4.pdf>. - укр. УДК 81'243:378.147.

У статті проаналізовано наявні стратегії навчання іноземної мови як другої. Окрема увага надається вибору найефективнішої стратегії навчання іноземної мови державних службовців.

10.18.12.0314/227037. Професійна соціалізація державних службовців в умовах реформування державної служби в Україні. Коваль Г.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/5.pdf>. - рос. УДК 35.08:316.61.

У статті розкрито основні проблеми професійної соціалізації державних службовців в Україні. Аналізуються різні підходи до вивчення процесу професійної соціалізації на державній службі як складової загальної соціалізації особистості. Розглядаються чинники професійної соціалізації державного службовця в період активної модернізації державної служби.

10.18.12.0315/227038. Деполітизація (департизація) публічної служби як вагома складова адміністративної реформи в Україні. Лопушинський І.П., Лопушинська І.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/6.pdf>. - укр. УДК 35.08.

У статті розглядається сучасний стан деполітизації (департизації) публічної служби в Україні, висвітлюється європейський досвід вирішення цього питання, аналізується нормативно-правове забезпечення означеної проблеми та окреслено перспективи побудови в нашій країні політично нейтральної публічної служби.

10.18.12.0316/227039. Професійна компетентність державних службовців у контексті реформ в Україні. Науменко Р.А., Тимцуник В.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/7.pdf>. - укр. УДК 35.071.1.005: 37.001.895.

У статті розглядаються проблеми вдосконалення професійної компетентності державних службовців в контексті реформування державної служби та пошуку основних чинників її удосконалення.

10.18.12.0317/227046. Використання методу зважених балів у механізмі адміністративно-територіального реформування. Герасимюк К.Х. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/14.pdf>. - укр. УДК 352.075.

У статті розглядаються актуальні питання реформування районної ланки територіального поділу. Визначаються принципи територіального реформування, зокрема принцип відповідності територіальних одиниць соціально-економічному районуванню. Виокремлюються показники територіального реформування на районному рівні.

10.18.12.0318/227057. Механізми подолання опору добровільному об'єднанню територіальних громад. Баран М.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/25.pdf>. - укр. УДК 352:332.021.8.

У статті виокремлено та схарактеризовано нормативно-правовий, фінансовий, організаційно-інституційний та інформаційний механізми подолання опору змінам, які супроводжують процес добровільного об'єднання територіальних громад.

10.18.12.0319/227059. Перспективний план об'єднання територіальних громад Херсонщини: крок до децентралізації чи збереження районної номенклатури? Оленковська Л.П., Попова І.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/27.pdf>. - укр. УДК 332.1.

У статті здійснено аналіз Перспективного плану об'єднання територіальних громад Херсонщини з погляду дотримання вимог методики об'єднання територіальних громад і врахування реальних потреб населення цих громад. Основна увага надається ймовірності реалізації такого сценарію, його відповідності економічним, соціальним особливостям громад.

10.18.12.0320/227060. Питання професійної готовності органів місцевого самоврядування до впровадження проектного менеджменту в практичну діяльність. Руда І.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/28.pdf>. - укр. УДК 353: [005.8:332.14] (043.3).

У статті аналізується питання професійної готовності органів місцевого самоврядування в Україні до впровадження проектного менеджменту в практичну діяльність. Розглянуто основні перешкоди на шляху до впровадження проектного менеджменту в діяльність органів місцевого самоврядування країн з перехідною економікою. Визначено

основні законодавчі та організаційні можливості щодо підвищення професійної компетенції посадовців органів місцевого самоврядування в Україні.

10.18.12.0321/227061. Теоретичні засади та основні напрямки реформування місцевого самоврядування й децентралізації влади в Україні. Серьогін С.М., Гончарук Н.Т. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/29.pdf>. - укр. УДК 35.08.

Проаналізовано основні положення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, яка визначає напрямки, механізми і строки формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних і доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян у всіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Установлено потребу формування законодавчої бази з питань діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на новій територіальній основі з визначенням їх повноважень і ресурсного забезпечення відповідно до вимог Концепції. Установлено потребу вирішення проблеми понятійно-категорійного забезпечення та вибору базової парадигми і теорії місцевого самоврядування. Розкрито зміст етапів реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні.

10.18.12.0322/227124. Сучасне зарубіжне розуміння соціальної інженерії та її можливості в державному управлінні. Драгомирецька Н.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/32.pdf>. - укр. УДК 35.351.

Розглядається сучасне розуміння соціальної інженерії за умов розвитку ІКТ. За основу беруться зарубіжні визначення категорії "соціальна інженерія" у контексті маніпуляцій та діяльності державних службовців на новому рівні надання послуг. Акценти робляться на документах ЄС, які стосуються інноваційної ІТ-взаємодії між суб'єктами державного управління та населенням.

10.18.12.0323/227132. Ігрові технології прийняття управлінських рішень у системі підготовки державних службовців. Воронов О.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/1.pdf>. - укр. УДК 35.077:005.311.6.

Розглянуто теоретичні підходи до ігрового моделювання процесу прийняття управлінських рішень у системі професійної підготовки державних службовців. Сформовано практичну модель ділової гри з прийняття управлінських рішень. Запропоновано посилити психологічну складову в ігрових технологіях, що застосовуються для підготовки державних службовців до прийняття управлінських рішень.

10.18.12.0324/227134. Державна кадрова політика України: сутність, сучасний стан і перспективи розвитку. Витко Т.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/3.pdf>. - укр. УДК 35.08.

У статті висвітлюються теоретичні засади державної кадрової політики, зокрема її понятійно-категорійний апарат, розглядається сучасний стан деяких кадрових процесів у сфері державної служби України, аналізується їх нормативне правове забезпечення та окреслено перспективи побудови ефективної, компетентної публічної служби.

10.18.12.0325/227137. Використання поліграфа як інструмента запобігання та боротьби з корупцією державних службовців. Ковальов В.Г., Брус Т.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/6.pdf>. - укр. УДК 35.086:343.352.

У статті проаналізовано можливість та особливості застосування досліджень з допомогою поліграфа в органах державної влади. Розглянуто нормативні засади використання поліграфа в ході формування кадрового потенціалу. Запропоновано застосування поліграфа як механізму запобігання та боротьби з корупційними проявами в органах державної влади.

10.18.12.0326/227140. Аналіз упровадження електронного урядування в діяльність органів державної влади Херсонської області. Мединська Г.А. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/9.pdf>. - укр. УДК 352.075:328.3.

У статті проаналізовано проблеми впровадження електронного урядування в Херсонській області та запропоновано шляхи їх вирішення.

10.18.12.0327/227150. Організаційно-правові механізми забезпечення партисипативної демократії (демократії участі) у системі місцевого самоврядування. Попова І.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/20.pdf>. - укр. УДК 35.075.1: 321.72.

У статті висвітлено питання щодо змісту поняття "партисипативна демократія", проаналізовано історичні особливості становлення й розвитку ідеї партиципації в науковому дискурсі, розкриваються організаційно-правові механізми забезпечення партисипативної демократії в системі місцевого самоврядування: місцеві референдуми, місцеві вибори, загальні збори громадян за місцем їхнього проживання, місцеві ініціативи, громадські слухання, органи самоорганізації населення, опитування громадян тощо.

10.18.12.0328/227157. Перші результати об'єднання громад: вивчені уроки. Оленковська Л.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/27.pdf>. - укр. УДК 332.1.

У статті здійснено аналіз процесу об'єднання громад в Україні, визначено можливі перспективи та ризики процесу щодо бажаного комплексного підходу до об'єднання з урахуванням інтересів усіх суб'єктів на рівні району (чинного елементу адміністративно-територіального устрою) та області.

10.18.12.0329/227165. Компетентнісний вектор у процесі формування суб'єктів державного управління. Попович Н.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/9.pdf>. - укр. УДК 35-027.21 22:005.57:[32:35.07].

У статті досліджується змістова складова професійної компетентності державного службовця. Запропоновано формулювання компетентності лідерства різних рівнів.

10.18.12.0330/227170. Контроль за змістом інформації в державній інформаційній політиці України. Гандзюк К.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/14.pdf>. - укр. УДК 351.84:3643.

Досліджується інформаційна політика органів державної влади в контексті Закону України "Про військово-цивільні адміністрації", а також дотримання стандартів забезпечення принципів свободи слова в умовах інформаційної війни. Пропонується використання комунікативних технологій на рівні місцевих органів державної влади для посилення інформаційної безпеки.

10.18.12.0331/227172. Системи підтримки ухвалення рішень у соціальних ієрархічних системах. Дурман О.Л., Мазур О.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/16.pdf>. - укр. УДК 351.

Статтю присвячено аналізу чинної на сьогодні моделі інформаційно-комунікаційного забезпечення державного управління, а також адаптуванню інформаційно-комунікаційних технологій до управлінської діяльності шляхом проектування архітектури систем підтримки ухвалення рішень (СПУР) управлінської діяльності, створення функціональних зв'язків між елементами моделі та реалізації СПУР у програмному продукті, що відповідає стандартам корпоративної інформаційної системи - відкритому, масштабованому і з перспективою функціонального розширення.

10.18.12.0332/227176. Пріоритетні напрямки розвитку електронного уряду та електронної демократії на прикладі електронних консультацій з громадянами міста та регіону. Огнєва О.Є., Четет А.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/20.pdf>. - укр. УДК 005.953.

Розглянуто сутність поняття "електронні консультації" як одного з механізмів понять "електронний уряд" та "електронна демократія" як пріоритетного напрямку взаємодії влади, громадськості та бізнесу. Проаналізовано приклади вітчизняного та зарубіжного досвіду використання електронних консультацій з громадянами.

10.18.12.0333/227178. Забезпечення ефективності державного управління у Карпатському Єврорегіоні в контексті європейської інтеграції України. Парубчак І.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/22.pdf>. - укр. УДК 351.84.

Досліджено комплекс заходів із міжрегіональних аспектів державного управління відповідно до компетенції місцевих органів влади. Проаналізовано наявний взаємозв'язок суспільних відносин на транскордонних територіях та роль і місце в них органів місцевого самоврядування. Розглянуто систему механізмів державного управління із забезпечення ефективності євроінтеграційних процесів в Україні. З'ясовано актуальність удосконалення міждержавних і міжрегіональних аспектів державного управління на територіях Карпатського Єврорегіону.

10.18.12.0334/227179. Особливості формування системи державного управління в умовах безпеки та надзвичайних ситуаціях. Полковниченко Д.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/23.pdf>. - укр. УДК 351:911.372.7.

Систематизовано принципи побудови системи державного управління у контексті безпеки. Досліджено основні типи державного управління в умовах надзвичайних ситуацій (реактивний і превентивний). Визначено тип надзвичайного державного управління в Україні.

10.18.12.0335/227184. Модель поєднання регіонального кластеру та суб'єктів місцевого самоврядування на рівні об'єднаних територіальних громад з центрами в малих містах: системний аспект. Артеменко А.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/28.pdf>. - укр. УДК 352:303.052.

У статті наведено модель поєднання регіонального кластеру та суб'єктів місцевого самоврядування, реалізація якої має відбуватися в об'єднаних територіальних громадах з центрами в малих містах. Викладено системне обґрунтування запропонованої моделі.

10.18.12.0336/227185. Поліпшення якості надання адміністративних послуг в умовах розвитку співробітництва територіальних громад в Україні. Записний Д.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/29.pdf>. - укр. УДК 342.97:35.07(477).

У статті розглядаються питання поліпшення якості надання адміністративних послуг в умовах розвитку співробітництва територіальних громад і реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні. Вивчено питання відкритості влади, забезпечення ефективної взаємодії з громадянами в контексті вдосконалення якості надаваних адміністративних (муниципальних) послуг. У цьому зв'язку надається серйозна увага питанням оцінювання громадянами діяльності відповідних органів влади щодо надання адміністративних (муниципальних) послуг. На засадах аналізу сучасного стану місцевого самоврядування, вивчення досвіду зарубіжних країн, дослідження кращих вітчизняних і міжнародних практик подано пропозиції щодо дальшого розвитку національної системи надання адміністративних послуг.

10.18.12.0337/227200. Відкриті дані як інструмент інформаційного забезпечення прозорості публічної влади. Дурман М.О., Тохтарова І.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/12.pdf>. - укр. УДК 005.953.

У статті розглянуто принципи відкритості інформації про діяльність органів публічної влади, нормативно-правову базу використання наборів відкритих даних, показано приклади використання таких даних на державному, регіональному й місцевому рівнях.

10.18.12.0338/227212. До проблеми законодавчого забезпечення професійного навчання публічних службовців за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування". Лопушинський І.П., Топалова Е.Х. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/24.pdf>. - укр. УДК 35.088.6.

У статті на основі аналізу чинної та перспективної нормативно-правової бази щодо професійного навчання публічних службовців розглядаються питання законодавчого забезпечення реформування системи професійного навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування в Україні. Наводяться основні напрями змін до нормативно-правового забезпечення цього процесу.

10.18.12.0339/227213. Нові підходи до організації конкурсів на державну службу. Толкованов В.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/25.pdf>. - укр. УДК 35.088.6.

У статті розглядаються актуальні питання вдосконалення набору на державну службу, зокрема через проведення централізованих конкурсів. На засадах аналізу українського законодавства, дослідження зарубіжного досвіду та кращих практик розроблено конкретні рекомендації щодо проведення конкурсів на державну службу.

10.18.12.0340/227216. Пріоритетні завдання та підходи до модернізації місцевого самоврядування на сучасному етапі: вітчизняний та зарубіжний досвід. Толкованов В.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/28.pdf>. - укр. УДК 352.07(477).

У статті розглядаються актуальні питання модернізації та реформування місцевого самоврядування в Україні. На засадах аналізу сучасного стану місцевого самоврядування, вивчення досвіду зарубіжних країн надано пропозиції щодо дальшої реалізації реформи децентралізації в Україні.

10.18.12.0341/227220. Законодавче забезпечення функціонування територіальних громад в Україні. Коваль Г.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/32.pdf>. - укр. УДК 352.9.

У статті проаналізовано законодавчу базу у сфері реформування системи місцевого самоврядування та державної влади; усебічно висвітлено основні нормативно-правові документи щодо діяльності територіальних громад; досліджено особливості законодавчого регулювання діяльності територіальних громад.

10.18.12.0342/227232. Web-сайти як основний інструмент доступу до електронних інформаційних ресурсів органів державної влади. Набока С.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/14.pdf>. - укр. УДК 005.953.

Проведено огляд теоретичних засад формування та доступу до інформаційних ресурсів. Здійснено моніторинг сайтів Херсонської, Львівської, Дніпропетровської та Київської обласних державних адміністрацій щодо наповненості та ступеня їх інформаційної відкритості.

10.18.12.0343/227238. Оцінка розвитку інституту державної служби в Україні: результати соціологічного дослідження. Карпунець А.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/20.pdf>. - укр. УДК 35.351 354.

У статті аналізується соціологічна інформація та результати соціологічного дослідження, проведеного автором серед державних службовців з метою з'ясування проблем і перспективних напрямків реформування державної служби України. Виявлено оцінювання державних службовців щодо низки ключових проблем, зокрема інформаційної відкритості, професійної компетентності, корупції та перспектив реформування державної служби України.

10.18.12.0344/227239. Державні службовці як особлива соціально-професійна група. Непомнящий О.М., Дегтяр О.А. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/21.pdf>. - укр. УДК 35.084.

У статті розглянуто державних службовців як особливу соціально-професійну групу. Досліджено соціальну сутність і специфіку професійної діяльності державного службовця як суб'єкта конкретної соціально-професійної групи, колективу, органу державної влади.

10.18.12.0345/227242. Реформа місцевого самоврядування: досвід зарубіжних країн та вітчизняна практика. Ружецька І.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/24.pdf>. - укр. УДК 35.072.1.

У статті розглядаються актуальні питання реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні та інших зарубіжних (європейських) країнах. На засадах вивчення міжнародних нормативно-правових актів з питань децентралізації та місцевого розвитку, аналізу основних типів реформ місцевого самоврядування, результатів їх упровадження в різних зарубіжних країнах наведено пропозиції щодо дальшої реалізації реформи місцевого самоврядування в Україні.

10.18.12.0346/227254. Теоретичні підходи щодо поняття адміністративної послуги. Туркова О.К. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66134/63987>>. - укр. УДК 342.95 (477).

Розглянуто формування різних підходів до визначення поняття "адміністративна послуга", напрями розробок елементів інституту адміністративних послуг, проаналізовано стан законодавчого регулювання процедури надання адміністративних послуг, їх основні ознаки, визначено найбільш проблемні та перспективні напрями подальших досліджень.

10.18.12.0347/227258. Відповідальність посадових осіб місцевих державних адміністрацій за порушення у сфері земельних відносин. Самородов А.С. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/70093/65405>>. - укр. УДК 343.9.

Розглянуто питання відповідальності посадових осіб місцевих державних адміністрацій за порушення у сфері земельних відносин. Проаналізовано наукові публікації з даної проблематики, класифіковано види юридичної відповідальності та надано їх характеристику. Висвітлено особливості дисциплінарної, адміністративної та кримінальної відповідальності посадових осіб місцевих державних адміністрацій у сфері земельних відносин.

10.18.12.0348/227266. Проблеми юридичної відповідальності за незаконне полювання. Овдієнко В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/77163/72879>>. - укр. УДК 349.6:639.

Розглянуто теоретичні питання, пов'язані з дослідженням проблем юридичної відповідальності за правопорушення у галузі мисливства. Охарактеризовано сучасний стан та сформульовано пропозиції щодо вдосконалення нормативного забезпечення поновлення прав суб'єктів мисливства в процесі притягнення до кримінальної та адміністративної відповідальності осіб, що вчинили правопорушення, в результаті яких відбулося протиправне добування об'єктів фауни.

10.18.12.0349/227270. Правові аспекти розширення повноважень місцевих рад у галузі земельних відносин. Шульга М.В., Ігнатенко І.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/83986/82252>>. - укр. УДК 349.41.

Досліджено процес децентралізації влади щодо розподілу її повноважень у галузі земельних відносин щодо володіння, користування і розпорядження землею. Встановлено, що сьогодні на законодавчому рівні значно розширено повноваження органів місцевого самоврядування в галузі земельних відносин. Але ці зміни лише започатковують впровадження Концепції реформування. Необхідно продовжувати і в подальшому впроваджувати їх у життя шляхом нормативного закріплення і внесення змін до чинного законодавства.

10.21 Фінансове право

10.18.12.0350/224305. Імплементация митного законодавства України в контексті євроінтеграційних процесів. Матросова В.О. // Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2016, №28(1200), С.61-64. - укр. УДК 351.72(4 9); 347.73(4 9).

Досліджено основні елементи митної справи та шляхи її адаптації до світової системи товарообігу. Проаналізований зв'язок міжнародного та національного рівнів митного регулювання, імплементатії міжнародних норм на національному рівні. Визначені основні шляхи адміністративного та нормативно-правового ребілдингу у контексті інтеграційних процесів, першочергові завдання перебудови митного регулювання в Україні.

10.18.12.0351/224563. Закон України "Про споживче кредитування": нові стандарти захисту прав позичальників. Янищен В.П. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.52-62. - укр. УДК 347.457.

Проаналізовано положення чинного законодавства України та Європейського Союзу, що регулює відносини у сфері споживчого кредитування. Розглянуто сутність споживчого кредитування, склад суб'єктів та правову форму його здійснення. Розкрито зміст найважливіших прав споживача кредитних послуг (зокрема, право на отримання інформації, право на відмову від договору про споживчий кредит та дострокове повернення кредиту), а також особливості відповідальності споживача за договором про споживчий кредит.

10.18.12.0352/224577. Особливості діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері публічних фінансів. Клімова С.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.199-210. - укр. УДК 351:322.871.

Висвітлено особливості діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері публічних фінансів: це певним чином узгоджена і організована система органів; суб'єктом виступає держава в особі органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; складовими елементами системи виступають також державні заклади, організації, установи; форми і методи публічної адміністрації у сфері публічних фінансів визначаються перш за все характером забезпечувальної функції публічного управління.

10.18.12.0353/224578. Суспільно-правові договори як основа для створення, модифікації та припинення правовідносин з урахуванням податкового законодавства (німецькою мовою) / *Offentlich-rechtliche verträge als grundlage der entstehung, anderung und beendigung von rechtsverhältnissen unter berucksichtigung des steuerrechts*. Пуделька Й. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.211-217. - Німецька УДК 347.73.

Згідно з німецьким законодавством, яке відповідає законодавству багатьох європейських та пострадянських країн, адміністративна процедура може бути укладена з двома різними результатами. У більшості випадків адміністративні дії будуть спрямовані на прийняття адміністративного акта. Це централізована форма державного управління, з якою прями права виправдані, змінені або припинені. Так, наприклад, абстрактне право на конституційно захищене майно гарантує, що людині дозволено будувати на тій території, що їй належить (так звана "свобода будівництва"), реалізується шляхом прийняття адміністративного акта, а саме дозволу на будівництво. Тільки цей дозвіл на будівництво дає конкретній людині конкретне право на будівництво конкретної споруди (згідно з поданими архітекторськими документами). Таким чином, закон про будівництво може бути застосований тільки шляхом видачі дозволу на будівництво, так само його можна зняти шляхом скасування дозволу на будівництво або змінити його зміст. Іншою формою адміністрування, яка може бути використана для здійснення адміністративної процедури відповідно до законодавства ФРН, є публічний договір. На практиці це зустрічається набагато рідше в порівнянні з адміністративним актом і не є безперечним як інструмент дій адміністрації.

- 10.18.12.0354/224586. Ухилення від податків і законодавство в Нігерії. Нвоча Маттгев Енія. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.286-297. - англ. УДК 341.
- Досліджено питання ухилення від сплати податків в Нігерії та його вирішення на законодавчому рівні. Цей процес набув у країні масового характеру, що призвело до ненадходження значних коштів до дохідної статті державного бюджету, необхідних для розвитку національної економіки. Більшість нігерійських підприємців, які зобов'язані сплачувати податки, зазвичай не схильні робити це добровільно й всіляко намагаються ухилитися від їх сплати в державну казну. Нехтування або відмова платити податки незмінно тягнуть за собою різні види покарання. Розглянуто концептуальні аспекти можливості застосування обмежень, санкцій і нормативних положень, причини та наслідки ухилення від сплати податків. Проаналізовано закони про прибутковий податок з населення, про прибутковий податок з підприємств і Федеральний закон про податок на доходи фізичних осіб.
- 10.18.12.0355/225147. Реформа правового регулювання системи клірингу та розрахунків за цінними паперами в Україні. Виговський О.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №129, С.65-73. - англ. УДК 341.96.
- Розкриваються зміни у правовому регулюванні системи клірингу та розрахунків за цінними паперами в Україні, які спрямовані на гармонізацію українського законодавства про цінні папери до європейських та міжнародних регуляторних стандартів. Приділяється увага ключовим положенням Закону України "Про депозитарну систему України", що стали одним з наріжних каменів законодавчої бази регулювання ринку цінних паперів. Ці положення порівнюються з нормами Конвенції УНІДРУА щодо матеріально-правових норм відносно цінних паперів, які знаходяться у володінні посередників 2009 року, та оцінюється рівень гармонізації українського законодавства про цінні папери з міжнародними стандартами. Приділяється особлива увага концепції цінних паперів, які знаходяться у володінні посередників; досліджується питання передачі та реалізації прав на цінні папери та прав за цінними паперами відповідно до зазначеного закону, а також питання неспроможності посередників та її впливу на відносини між посередниками та власниками цінних паперів. Приділяється увага регулюванню неттінгу в Україні та основним змінам, запровадженим у законодавстві в цьому зв'язку. Підбиваються підсумки аналізу та робиться загальний висновок щодо ступеня завершеності процесу гармонізації законодавства у сфері регулювання цінних паперів та регулювання системи клірингу та розрахунків.
- 10.18.12.0356/226589. Особливості правового забезпечення та функціонування програм з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні. Гасимов Ровзад Афат Огли. // Наук. вісник Акмії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.146-153. - укр. УДК 351.
- У статті досліджуються особливості правового забезпечення суспільства з інформаційного розвитку, а також питання інформатизації та електронного урядування в Україні.
- 10.18.12.0357/227169. Громадська експертиза як складова громадського контролю щодо механізмів державного управління видатками місцевих бюджетів (на прикладі м. Херсона). Вірлич Є.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/13.pdf>. - укр. УДК 354:336.5.02.
- У статті розглядаються основні наукові та практичні аспекти проведення громадської експертизи в Україні у складі громадського контролю щодо механізмів державного управління видатками місцевих бюджетів на прикладі міста Херсона.
- 10.18.12.0358/227225. Механізми державного забезпечення результативності фінансової безпеки в національній економіці. Бондаренко А.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/7.pdf>. - укр. УДК 378:372.77(477).
- У статті вдосконалено механізми державного забезпечення фінансової безпеки в національній економіці. Зокрема, визначено місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки суспільства. Досліджено засоби державного забезпечення результативності фінансової безпеки в національній економіці. Установлено взаємозв'язок між правовим забезпеченням фінансової безпеки та її результативністю. Виокремлено критерії забезпечення результативності фінансової безпеки національної економіки.
- 10.18.12.0359/227249. Оновлена концепція контролю правильності визначення митної вартості товарів, які ввозяться (імпортуються) на митну територію України. Федотов О.П. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64247/63986>>. - укр. УДК 338.246.025.
- Досліджено концептуальні засади контролю правильності визначення митної вартості товарів, які ввозяться (імпортуються) на митну територію України. На основі аналізу чинного законодавства України з питань державної митної справи розкрито проблемні питання, які виникають при формуванні "орієнтованих показників" митної вартості товарів, що використовуються в системі управління ризиками при митному оформленні товарів, які ввозяться на митну територію України в митному режимі імпорту (випуску для вільного обігу).
- 10.18.12.0360/227260. Реалізація способів захисту цивільних прав сторін договору банківського вкладу (депозиту) в судовій практиці. Моїсеєнко Ю.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/71488/66726>>. - укр. УДК 347.45 .47.
- Досліджено особливості реалізації способів захисту цивільних прав договору банківського вкладу (депозиту) в судовій практиці. Відзначаючи вичерпність способів судового захисту, передбачених у ЦК України, звернено увагу на недосконалість цього положення, навіть з урахуванням можливості застосування судом способів захисту, визначених законом бо договором. Визнано необхідним реалізувати на законодавчому рівні положення проекту ГПК України щодо можливості визнання судом у рішенні ефективного способу захисту порушеного права, якщо закон або договір не визначають такого способу.

10.18.12.0361/227274. Фінансово-управлінські відносини: організаційно-правовий аспект. Клімова С.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86194/82255>>. - укр. УДК 342.922.

Висвітлено окремі значущі характеристики фінансово-управлінських відносин. У статті доводиться, що система фінансово-управлінських відносин включає в себе дві площини - наднаціональну і національну. Виникають ці відносини для вирішення фінансових питань з метою задоволення спільних узагальнених публічних потреб суспільства, його окремих соціальних груп та членів, держави й територіальних громад.

10.18.12.0362/227277. Особливості правової регламентації електронних грошей в Україні: цивільно-правовий аспект. Петрофанова К.Р. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86684/82259>>. - укр. УДК 347.122 (477).

Розглянуто особливості правової регламентації електронних грошей в Україні. Проаналізовано поняття "засіб платежу", "законний платіжний засіб", "електронний платіжний засіб" та їх співвідношення з поняттям "електронні гроші". З'ясовано цивілістичну природу електронних грошей.

10.18.12.0363/227290. Особливості практичного застосування зарахування зустрічних однорідних вимог у ліквідаційній процедурі. Чубар Т.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/99018/99328>>. - укр. УДК 346.9.

Розкрито зміст ліквідаційної процедури банкрутства. Проаналізовано особливості практичного застосування зарахування зустрічних однорідних вимог у ліквідаційній процедурі.

10.18.12.0364/227291. Щодо місця податкового планування в системі податкового права. Бондаренко М.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/101322/99329>>. - укр. УДК 347.37.

Розглянуто актуальні питання нового для українського податкового права правового явища - податкового планування. Значною мірою увагу зосереджено на ідеї парадоксальності явища податкового планування. На основі дослідження правових, філософських і лінгвістичних позицій науковців зроблено висновок про податкове планування як "правове утворення" в системі філософських термінів і "правовий інститут" у системі податкового права.

10.18.12.0365/227301. Щодо визначення терміна "митні спори". Калантай М.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/110563/113203>>. - укр. УДК 342.951:336.24.07.

Статтю присвячено встановленню сутнісних ознак митного спору й визначенню терміна "митний спір". Це дає можливість визначити коло правових спорів, а також встановити їх види, які прямо чи опосередковано пов'язані зі здійсненням державної митної справи, однак не належать до числа митних спорів.

10.18.12.0366/227312. Реалізація принципів регулювання ринку цінних паперів Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO) та їх запровадження в Україні. Шовкопляс Г.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117307/113157>>. - укр. УДК 346.5(477):33.06.

Досліджено проблеми державного регулювання на ринку цінних паперів та адаптації українського законодавства щодо фондового ринку до принципів Міжнародної організації комісій з цінних паперів.

10.18.12.0367/227329. Правове регулювання неплатоспроможності та банкрутства (ретроспективний і порівняльно-правовий аспекти). Вольвач Б.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/127190/130226>>. - укр. УДК 346.5(477):336.279.

Розглянуто проблеми вдосконалення змісту правового регулювання економічних відносин у сфері неплатоспроможності та банкрутства. Особливу увагу приділено правовідносинам у сфері неплатоспроможності й банкрутства, а також проблемі їх правової регламентації. Здійснено ретроспективний і порівняльно-правовий аналіз на прикладі країн з розвинутою економікою.

10.18.12.0368/227330. Основні дисфункції законодавства України про об'єднання підприємств холдингового типу. Менів Я.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/127823/130232>>. - укр. УДК 346.2:330.33.

Статтю присвячено питанням створення в Україні холдингових структур серед господарських організацій великого бізнесу. Особливу увагу приділено правовому забезпеченню діяльності об'єднань асоційованих підприємств холдингового типу та оптимізації чинного законодавчого регулювання створення і функціонування холдингових компаній.

10.23 Господарське право

10.18.12.0369/224443. Недійсність договору: законодавче регулювання та види. Крат В.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.8-16. - укр. УДК 347.132.6.

Досліджено питання недійсності договору. Проаналізовано проблематику законодавчого регулювання і видів недійсності договору крізь призму судової практики. Доведено необхідність установити загальні правила щодо оспорювання фінансових правочинів боржника.

10.18.12.0370/224448. Класифікація господарсько-правових засобів реалізації державної регіональної політики. Тертишна Л.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.70-77. - укр. УДК 346.22.

Розглянуто проблеми відсутності єдиної класифікації та систематизації господарсько-правових засобів реалізації державної регіональної політики. Запропоновано критерії класифікації господарсько-правових засобів реалізації

такої політики, на підставі яких здійснено відповідну систематизацію. Установлено, що завдяки визначенню засобів реалізації державної регіональної політики можливо зрозуміти, яким саме переліком господарсько-правових інструментів їй необхідно володіти для теперішнього і подальшого функціонування.

10.18.12.0371/224564. Регулювання особливостей укладення електронних договорів: порівняльно-правовий аналіз. Філатова Н.Ю. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.63-77. - укр. УДК 347.441.

Проаналізовано особливості укладення електронних договорів. Зроблено спробу відповісти на питання, чи існує необхідність в окремому регулюванні процедури укладення таких договорів на законодавчому рівні. Зокрема, досліджено особливості вираження оферти, акцепту і визначення моменту укладення електронних договорів. Проаналізовано особливості правового регулювання укладення електронних договорів на рівні міжнародних правових документів і законодавства окремих країн. На основі проведеного дослідження сформульовано такий висновок: внесення змін до чинного законодавства з метою особливого регулювання питань укладення електронних договорів найчастіше є надлишковим і суперечливим, воно призводить до виникнення паралельних режимів регулювання традиційних "паперових" договорів і електронних. Натомість існує необхідність у правильному застосуванні положень чинного законодавства з урахуванням специфіки електронних договорів.

10.18.12.0372/224570. Базові чинники законотворення в сфері формування спеціальних режимів інноваційної діяльності. Вакім В.Е. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.121-133. - укр. УДК 346.5:005.591.6.

Розглянуто зміст та мету спеціального режиму господарювання як взаємопов'язані явища. Зауважено на неможливості сформувати спеціальний режим інноваційної діяльності у вигляді універсальної константи, яка була б однаково ефективною для усіх об'єктів такого режиму. Тому запропоновано застосовувати при формуванні спеціальних режимів інноваційної діяльності такі методологічні підходи, що враховують специфіку окремого об'єкта або групи об'єктів.

10.18.12.0373/224597. Зовнішньоекономічні операції з металобрухтом: господарсько-правовий аспект. Шимко А.Р. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.121-131. - укр. УДК 346.7:669(477).

Досліджено господарсько-правове забезпечення здійснення зовнішньоекономічних операцій з металобрухтом. Виявлено суттєві недоліки господарського законодавства, що регламентує експорт та імпорт металобрухту. Висвітлено проблему відсутності регулювання процесу ціноутворення на внутрішньому ринку металобрухту. Досліджено відповідність законодавчих реформ у сфері експорту та імпорту металобрухту у відношенні до міжнародно-правових зобов'язань України. Запропоновано способи модернізації та вдосконалення чинного законодавства у досліджуваній сфері.

10.18.12.0374/226785. Принципи господарського права як засіб правового регулювання. Лавренюк Т.А. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.146-157. - укр. УДК 346.11.

У статті окреслено коло питань, які підлягають вирішенню з метою надання принципам господарського права практичного змісту та підвищення ефективності всього господарсько-правового механізму. Звернуто увагу на специфіку та комплексний характер галузі господарського права, що повинно бути враховано при визначенні та відповідній класифікації його принципів. Ставиться питання можливості гармонійного поєднання публічного та приватного інтересів за допомогою принципів права. Підкреслено особливий зв'язок господарського права з економікою та необхідність побудови змістовної основи принципів господарського права на загальних принципах функціонування ринкової економіки.

10.18.12.0375/226786. Правові форми об'єднання підприємств у господарській організації великого бізнесу. Менів Я.О. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.157-169. - укр. УДК 346.2:330.33.

У статті окреслено проблемні питання правової визначеності організаційно-правових форм функціонування великого бізнесу. Констатовано, що недосконале законодавче регулювання діяльності компаній холдингового типу створює ситуацію, коли поряд із формально утвореними холдингами на чолі з керуючою компанією в Україні функціонують корпоративні структури, які не пов'язані формальними зв'язками, але мають ознаки холдингових компаній. Обґрунтовано необхідність детальної законодавчої урегульованості.

10.18.12.0376/226787. Актуальні питання правової кваліфікації суб'єктів малого бізнесу. Омаров А.М. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.169-181. - укр. УДК 346.2(477).

У статті розглядаються підходи до визначення та значення суб'єктів малого підприємництва, особливості кваліфікації малого бізнесу в Україні. Виділено ряд існуючих економічних та юридичних проблем, запропоновані шляхи вирішення та удосконалення сфери малого бізнесу.

10.18.12.0377/226788. Регіональна політика держави: завдання господарсько-правового забезпечення. Тертишна Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.181-193. - укр. УДК 346.22.

Статтю присвячено дослідженню господарсько-правового механізму забезпечення функціонування державної регіональної політики в Україні. Проаналізовано існуючу нормативно-правову базу на наявність у ній необхідного та достатнього понятійного апарату, а також переліку господарсько-правових засобів ефективної реалізації державної регіональної політики. Визначено основні дефекти законодавчої бази, що регулює державну регіональну політику.

10.18.12.0378/226801. Відносини екологічного господарювання як напрям розвитку законодавства України. Задихайло Д.Д. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.96-107. - укр. УДК 349.6:346.14.

У статті розглянуто проблему необхідності правової інституціоналізації екологічного господарювання як чинника вирішення екологічних проблем господарсько-правовими засобами. Поставлено питання щодо необхідності здійснення ґрунтовної ревізії законодавства України в напрямі перебудови його на рейки ідеології сталого розвитку.

Висловлені пропозиції удосконалення конституційно-правового блоку регулювання екологічних відносин. Поставлено питання щодо інституціоналізації відносин "екологічних інновацій" як ключового чинника зняття суперечності економічних та екологічних інтересів.

10.18.12.0379/226802. Проблемні питання систематизації та кодифікації конкурентного законодавства та його практичного застосування. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.108-119. - укр. УДК 346.546.

Стаття присвячена проблемі забезпечення економічної конкуренції в процесі створення ефективного ринкового середовища, розробки й впровадження правил справедливої поведінки господарюючих суб'єктів на ринку, захисту від заборонених видів монополістичної діяльності та антиконкурентних дій. Велика кількість законів та нормативно-правових актів у цій сфері не створює необхідний режим функціонування нормального ринкового середовища. Виникає нагальна необхідність систематизації актів конкурентного законодавства та перегляду самого механізму його впливу та ефективності практичного застосування, зокрема припинення численних правопорушень у цій сфері.

10.18.12.0380/226804. Архітектура інноваційних відносин в механізмі реалізації спеціальних режимів господарювання. Вакім В.Е. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.132-144. - укр. УДК 346.5:005.591.6.

Стаття присвячена пошуку елементів інноваційних відносин, які можуть стати об'єктом спеціального правового режиму інноваційної діяльності. Автором розглянуто та доповнено структуру національної інноваційної системи та визначені ті її підсистеми, що потребують активізації діяльності. Зауважено, що адресний підхід до формування механізму спеціального режиму має базуватися на диференціації сфер господарювання та визначення, де такий режим може створити сприятливі умови для інноваційного розвитку. Як потенційні об'єкти спеціального режиму господарювання запропоновано розглядати також і виробничі кластери та окремі види технологій.

10.18.12.0381/226805. Господарсько-правові засоби реалізації державної регіональної політики. Тертишна Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.145-158. - укр. УДК 346.22.

Статтю присвячено комплексному дослідженню господарсько-правових засобів, за допомогою яких забезпечується ефективне функціонування державної регіональної політики. Визначено, що поряд з основними засобами регулювання такої політики, які закріплені Господарським кодексом України, існують спеціальні засоби, що містяться в інших нормативно-правових актах. Встановлено, що дія всіх цих господарсько-правових засобів спрямована на регулювання єдиного об'єкта - державної регіональної політики, однак на законодавчому рівні відсутня їхня класифікація, систематизація та консолідація.

10.18.12.0382/226806. Аутсорсинг як об'єкт державної промислової політики (господарсько-правовий аспект). Косінова К.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.159-170. - укр. УДК 346.3.

Стаття присвячена аналізу використання аутсорсингу на трьох основних рівнях: мікрорівні, макрорівні та мегарівні. Здійснено аналіз взаємодії різних суб'єктів на різних рівнях застосування аутсорсингу та переваги, які може отримати держава від таких господарсько-правових відносин. Визначено завдання господарсько-правової політики в сфері аутсорсингових відносин. Сформульовано позиції щодо публічних інтересів у сфері аутсорсингових відносин, а також щодо особливостей економічної політики держави в цій сфері.

10.18.12.0383/226931. Державний механізм макроекономічного впливу як цілісний об'єкт законодавчого забезпечення. Задихайло Д.В. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №4(31), С.130-142. - укр. УДК 346:347.721.

У статті звернуто увагу на відсутність законодавчої систематизації нормативно-правового матеріалу, що забезпечив би системне функціонування державного макроекономічного регулювання. Адже правове забезпечення функціонування такого механізму розподілено між джерелами різних галузей законодавства, що перешкоджає його чіткому і узгодженому функціонуванню. Акцентовується увага також і на необхідності законодавчої деталізації застосування окремих правових засобів такого механізму з огляду на забезпечення законності в процесі використання державою власних організаційно-господарських повноважень. Відтак, актуалізовано питання про створення на першому етапі віртуального нормативно-правового комплексу регулювання відносин державного макроекономічного регулювання для забезпечення узгодженості та системного характеру нормотворчої діяльності в цій сфері.

10.18.12.0384/226932. Реформування механізмів господарсько-правового регулювання різних галузей і секторів національної економіки. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №4(31), С.143-155. - англ. УДК 346.13.(094).

У статті досліджується поетапне реформування механізму господарсько-правового забезпечення ринкових відносин. Визначаються необхідні інституційні зміни та процеси реформування окремих інститутів господарювання, підкреслюються важливі аспекти у реформуванні господарсько-правового механізму.

10.18.12.0385/226933. Проблеми притягнення до господарсько-правової відповідальності за правопорушення у сфері публічних торгів. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №4(31), С.156-167. - укр. УДК 346.546.

Виявлення та припинення антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання, як одного із найнебезпечніших правопорушень у сфері економічної конкуренції, є пріоритетним напрямом роботи органів Антимонопольного комітету України. Однією із форм прояву антиконкурентних узгоджених дій є спотворення результатів торгів, аукціонів, тендерів, що має певні недоліки законодавчого регулювання, зокрема щодо виявлення, доведення та притягнення до відповідальності.

10.18.12.0386/226942. Модель національної економіки в координатах балансу економічної влади (правовий аспект). Задихайло Д.В. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.124-136. - укр. УДК 346.14:330.532(477).

Стаття присвячена розгляду внутрішніх змістовних чинників, що визначають зміст і спрямування національних економічних моделей різних країн. Автор вважає, що таким внутрішнім чинником є специфічна формула розподілу та балансування економічної влади в межах національної економічної системи. Консолідовані суб'єкти окремих типів економічної влади, зокрема такі, як великий бізнес, малий бізнес, власники природних ресурсів, власники інноваційних продуктів, працівники, споживачі, зрештою, держава тощо, за визначених умов набувають характеру владної макроекономічної суб'єктності та безпосередньо й опосередковано впливають на агрегатні параметри функціонування національних економік. Ключовими проблемами є правова консолідація зазначених суб'єктів за типом влади, їх правова конституціалізація та створення системи взаємодії, стримувань і противаг, що насамкінець і створює можливість коригувати суспільно необхідну формулу розподілу та балансу між названими типами влади в національній економічній системі. Саме така формула і буде визначати основні особливості національної моделі ринкової економіки. Ключова умова життєздатності такої моделі - забезпечення економічного народовладдя.

10.18.12.0387/226946. Господарсько-правове забезпечення інноваційного інвестування: проблеми та пропозиції (за результатами наукової дискусії). Єфремова К.В. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.176-182. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

В Україні майже сформована правова основа регулювання інвестиційних відносин. Однак нинішній стан правового регулювання інноваційного інвестування достатньою мірою ще не відповідає сучасним вимогам ринкових відносин і потребує суттєвого вдосконалення. Передумовами постійної трансформації інвестиційного та інноваційного законодавства є передусім економічні та соціальні зміни, а також нестабільна політична ситуація в нашій країні. Інвестиційна діяльність повинна розглядатися як важливий елемент економічного та господарського обороту, а також організації виробництва і реалізації його результатів. Особливою формою інвестування є інноваційна діяльність. Значне напруження в регулюванні відносин, пов'язаних з організацією та впровадженням інноваційної діяльності, полягає саме в інвестуванні в цю діяльність.

10.18.12.0388/227247. Правозастосовні проблеми публічних закупівель як механізму інвестування. Олефір А.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64237/63900>>. - укр. УДК 346.12:613 614.

Досліджено основні правозастосовні проблеми сфери публічних закупівель, у тому числі можливості застосування закупівельного механізму для активізації ключових сегментів економіки крізь призму Угоди про державні закупівлі СОТ та Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Запропоновано шляхи вдосконалення законодавства щодо залучення посередників до виконання договорів про закупівлю, регулювання умов цих договорів і ціноутворення.

10.18.12.0389/227273. Загальні засади та вимоги до створення непідприємницьких товариств. Кацюба К.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/85150/82254>>. - укр. УДК 347.19.

Проаналізовані питання, пов'язані зі створенням непідприємницьких товариств в Україні. Запропоновано етапи їх створення й досліджено особливості вимог на кожному з них, що надасть можливість з'ясувати їх правову природу та особливості створення.

10.18.12.0390/227286. Проблеми публічних закупівель крізь призму європейського досвіду. Олефір А.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/89582/99325>>. - укр. УДК 346.22:332.021.

Розглянуто актуальні проблеми системи публічних закупівель України та напрями вдосконалення вітчизняного законодавства. Систематизовано тенденції розвитку законодавства ЄС у цій сфері.

10.18.12.0391/227295. Теоретичні засади інституціоналізації інноваційного інвестування в господарському праві. Врублевська К.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/104544/100045>>. - укр. УДК 346.543:330.341.1.

Розглянуто актуальні проблеми основних правових форм інноваційного інвестування в контексті формування комплексного інституту господарського права - інституту інноваційного інвестування як одного з найперспективніших механізмів правового забезпечення господарської діяльності в Україні, а також можливість самостійного розвитку та законодавчої інституціоналізації інноваційного інвестування.

10.18.12.0392/227305. Загальна характеристика та види суб'єктивного обов'язку в корпоративних правовідносинах. Надьон В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/115429/113151>>. - укр. УДК 347.4.

Розглянуто категорію суб'єктивного обов'язку в корпоративних правовідносинах, який за загальним правилом прийнято поділяти на загальний, спеціальний і локальний. Автором запропоновано ще й змішаний обов'язок, тобто сукупність елементів загального та локального або спеціального та локального, а також можлива сукупність загального, спеціального та локального обов'язку. Приділено увагу розподілу корпоративних правовідносин на регулятивні та охоронні й зроблено висновок, що суб'єктивний обов'язок в корпоративних правовідносинах слід класифікувати виключно за ознакою регулятивності.

10.18.12.0393/227311. Правова природа відносин між непідприємницьким товариством та його учасниками. Кацюба К.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117305/113153>>. - укр. УДК 347.19.

Розкрито сутність правової природи відносин між непідприємницьким товариством і його учасниками. Проаналізовано погляди науковців щодо визначення та зміст корпоративних прав у непідприємницьких товариствах. Зроблено висновок, що в непідприємницькому товаристві існують два види правовідносин - внутрішньо корпоративні та майнові, які регулюються різними методами цивільного права.

10.18.12.0394/227319. Проблеми захисту прав учасників публічних закупівель. Олефір А.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/120978/130223>>. - укр. УДК 346.22:332.021.

Досліджено проблеми захисту прав учасників публічних закупівель на різних етапах проведення тендерів зі здійсненням юридичної кваліфікації діянь та проаналізовано судову практику. Визначено "слабкі місця" закону, на підставі яких замовники та учасники можуть зловживати своїми правами, з метою їх усунення розроблено пропозиції до законодавства.

10.18.12.0395/227322. Принципи господарського права у Господарському кодексі України. Лавренюк Т.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/125971/130229>>. - укр. УДК 346.11.

Розглянуто проблеми законодавчого закріплення принципів господарського права на рівні основного галузевого акта - Господарського кодексу України та проаналізовано його статті 5 і 6.

10.18.12.0396/227326. Удосконалення механізму публічно-приватного партнерства в Україні (правовий аспект). Мазалова А.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/126566/130230>>. - укр. УДК 346.2(477):331.107.5.

Розглянуто світовий і вітчизняний досвід розвитку публічно-приватного партнерства. Проаналізовано законодавство України щодо публічно-приватного партнерства, визначено основні проблеми правового регулювання та шляхи їх вирішення. Здійснено порівняльний аналіз Закону України "Про державно-приватне партнерство" та Модельного закону про публічно-приватне партнерство. Запропоновано використати положення Модельного закону для вдосконалення української моделі публічно-приватного партнерства.

10.18.12.0397/227327. Проблема структурування суб'єктів організаційно-господарських повноважень в інноваційній сфері. Бабай Д.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/126675/130669>>. - укр. УДК 346.22:342.518(477).

Розглянуто необхідність створення чіткої та ефективної системи суб'єктів організаційно-господарських повноважень у сфері інноваційного розвитку.

10.18.12.0398/227331. Загальна характеристика договору транспортного експедирування. Довгуша М.П. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/127827/130219>>. - укр. УДК 347.763.

Розглянуто загальну характеристику договору транспортного експедирування. Незважаючи на його законодавче визнання, а також існування чисельних наукових праць, присвячених дослідженню цього зобов'язання, проблеми із застосуванням, реалізацією та регулюванням цієї юридичної конструкції все ж таки існують. Зроблено висновок про те, що особливістю договору транспортного експедирування є можливість експедитора надавати послуги як фактичного (технічного) характеру, так і юридичного.

10.18.12.0399/227339. Деякі питання, що постають при здійсненні прав на спільне майно. Сурженко О.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/133664/130206>>. - укр. УДК 347.214.2:347.65.

Розглянуто проблему спадкування, зокрема у випадку, коли до складу спадщини увійшло спільне майно, що перебувало у спільній сумісній власності спадкодавця та спадкоємців. Йдеться про житло, що було набуто у власність внаслідок приватизації. За законодавством України особи, які приватизували житло, могли набути його як у спільну часткову, так і у спільну сумісну власність. В останньому разі у відсутність визначення часток у праві спільної власності нотаріуси вважають за неможливе спадкування допоки в судовому порядку не будуть визначені частки співвласників. Доведено, що співвласники, які є спадкоємцями, можуть за взаємною домовленістю визначити ці частки без звернення до суду.

10.27 Цивільне право

10.18.12.0400/224566. Порівняльна характеристика електронних, готівкових та безготівкових грошей. Петрофанова К.Р. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.86-94. - укр. УДК 347.122(477).

Розглянуто економічну специфіку електронних грошей та їх функції у цивільних правовідносинах, здійснено порівняльну характеристику електронних, готівкових та безготівкових грошей. З'ясовано місце електронних грошей серед об'єктів цивільних прав.

10.18.12.0401/224568. До питання співвідношення самоохорони і самозахисту права власності в Україні. Ляшевська Л.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.105-112. - укр. УДК 47.513.

Розглянуто питання охорони особою своїх прав та її співвідношення із захистом; проаналізовано позиції вчених з цього питання. Наголошено на складності проблем використання засобів охорони та відшкодування шкоди у цьому випадку.

10.18.12.0402/227287. Міжнародно-правові стандарти професійної діяльності адвоката в цивільному процесі України. Шпак М.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/89807/99656>>. - укр. УДК 347.921.4.

Розглянуто європейське та міжнародне законодавство, що регулює діяльність адвоката як професійного процесуального представника в цивільному процесі. Проаналізовано праці провідних вітчизняних учених з проблем наближення законодавства України, що регулює адвокатську діяльність, до європейських і міжнародних стандартів, зокрема в цивільному процесі.

10.18.12.0403/227294. Конституційні засади юрисдикції цивільних судів. Лимарь І.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/104148/99322>>. - укр. УДК 347.45 47.

Розкрито зміст і сутність конституційних засад юрисдикції цивільних судів. Проаналізовано підходи вчених щодо визначення поняття "юрисдикція". Через призму аналізу практики Європейського суду з прав людини у сфері застосування ст. 6 Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини досліджено ознаки "правового спору". Основну увагу зосереджено на розумінні ст. 124 Конституції України в новій редакції відповідно до вимог Закону України "Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)" від 02.06.2016 р.

10.18.12.0404/227304. Особливості реалізації прав споживачів за договором про виконання робіт (надання послуг). Янишен В.П. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/115218/113152>>. - укр. УДК 347.122:366.5.

Розглянуто особливості реалізації прав фізичних осіб - споживачів за договорами про виконання робіт і надання послуг. Розкрито обсяг і зміст прав споживачів на стадіях укладення та виконання договорів про виконання робіт та надання послуг. Акцентовано увагу на співвідношенні спеціальних та загальних правових норм у сфері реалізації прав споживачів за договорами про виконання робіт (надання послуг).

10.18.12.0405/227316. Правові форми спеціального режиму інноваційної діяльності. Вакім В.Е. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/118830/113158>>. - укр. УДК 346.5:005.591.6.

Визначено основні недоліки ринку інновацій в Україні, необхідність усунення яких актуалізує формування спеціального режиму інноваційної діяльності. Сформульовано об'єкти спеціального режиму, визначено, що форма спеціального режиму має кореспондувати особливостям того чи іншого об'єкта. Проаналізовано законодавство України щодо форм спеціальних режимів інноваційної діяльності. Запропоновано розглядати державно-приватне партнерство як одну із форм спеціального режиму господарювання.

10.18.12.0406/227323. Матеріальне благо в цивільному праві та податковому законодавстві. Єфімов О.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/126184/130218>>. - укр. УДК 437.21.

Досліджено благо як об'єкт цивільних, трудових і податкових правовідносин. Виявлено умови віднесення об'єкта цих відносин до категорії "благо", що дозволяють розглядати благо як об'єкт оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Запропоновано доповнити Податковий кодекс України нормою, спрямованою на гармонізацію цивільного, трудового та податкового законодавства.

10.18.12.0407/227328. Гарантії суб'єктивних прав і свобод як елемент правового статусу людини і громадянина. Остапенко В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/127019/130216>>. - укр. УДК 342.7 (477).

Визначено місце судових гарантій у системі юридичних гарантій конституційних прав і свобод людини. Розглянуто класифікацію юридичних гарантій конституційних прав і свобод людини. Проаналізовано місце і значення права на справедливий судовий розгляд у системі юридичних гарантій прав людини через призму розгляду практики Європейського суду з прав людини у сфері застосування ст. 6 Конвенції про захист прав та основоположних свобод людини.

10.18.12.0408/227340. Мотив порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Курафеев В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/136469/133490>>. - укр. УДК 343.22.

Досліджено форми мотивів як обов'язкові ознаки суб'єктивної сторони складу порушення рівноправності громадян залежно від їх расової й національної належності, релігійних переконань, інвалідності та ін.

10.31 Цивільно-процесуальне право (цивільний процес)

10.18.12.0409/224463. Закон про права дітей в Нігерії та права дитини з обмеженими можливостями: необхідність чи надмірність? Айанвачуку М.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.222-229. - англ. УДК 347.637.

Права дитини закріплені в Законі Нігерії про права дітей 2003 року. Цей Закон містить конкретні положення щодо прав дитини з обмеженими можливостями. Автор статті піддає критиці актуальність цих положень в світлі інших законодавчих актів Нігерії. Аргументовано, що ці положення є надлишковими і непродуктивними, тому вони мають бути вилучені.

10.18.12.0410/224562. Рішення суду як підстава виникнення, зміни, припинення та поновлення суб'єктивного цивільного обов'язку (теоретичний та практичний аспект). Надьон В.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.43-51. - укр. УДК 347.4.

Розглянуто питання виникнення, зміни, припинення та поновлення суб'єктивних обов'язків на підставі рішення суду. Визначено, в яких випадках з винесеним рішенням суду, що набрало законної сили, виникає суб'єктивний обов'язок, а в яких - цивільно-правова відповідальність. Надані певні пропозиції щодо удосконалення даного питання.

10.45 Спадкове право

10.18.12.0411/227245. Обов'язки спадкоємців, що виникають при спадкуванні за законом. Надьон В.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64229/63893>>. - укр. УДК 347.

Проаналізовано питання, пов'язані з обов'язками спадкоємців при спадкуванні за законом. Запропоновано обов'язки, покладені на спадкоємців і визначені ЦК, поділити на два види: загальні та спеціальні. Це надасть можливість розподілити обов'язки, в першому випадку, для спадкоємців як за законом, так і за заповітом, у другому - обов'язки, які характерні виключно для спадкоємців за заповітом.

10.47 Сімейне право

10.18.12.0412/227034. Аспекти трансформації державного управління у сфері соціально-правового захисту дітей без батьків в Україні. Харченко Ю.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/25.pdf>. - укр. УДК 347.639:351.763.

У статті здійснено аналіз соціально-правового захисту дітей без батьків через історичну призму трансформаційних процесів у суспільстві. Доведено потребу виховання дітей без батьківської опіки у сімейних формах з активним втручанням у зазначені процеси громади та інститутів громадянського суспільства.

10.18.12.0413/227168. Понятійно-категорійні особливості взаємодії держави з громадськістю у процесі реалізації сімейної політики. Антонова О.Р. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/12.pdf>. - укр. УДК 342. 5.

Розглядається термінологічна база, що регламентує взаємодію держави з громадськістю у процесі реалізації сімейної політики. Зокрема, визначено поняття "сімейна політика", особливістю якої є солідарний характер виконання зобов'язань суб'єктами взаємодії, оскільки вона в цивільно-правовому полі позначає неподільний предмет виконання дій та являє собою спільну відповідальність учасників процесу.

10.51 Аграрне право

10.18.12.0414/224572. Організаційно-правове забезпечення інноваційного розвитку в аграрному секторі економіки України. Панченко В.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.143-154. - укр. УДК 349.42(477).

Системний аналіз чинного законодавства щодо інноваційного розвитку в аграрному секторі економіки України довів, що стверджувати про цілісну та взаємоузгоджену систему нормативно-правових актів у цій галузі передчасно. Розглядуване законодавство потребує подальшого вдосконалення з метою активізації належного рівня організаційно-правового забезпечення інноваційного розвитку шляхом концентрації ресурсів держави на пріоритетних напрямках науково-технічного оновлення сільськогосподарського виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках.

10.53 Правові проблеми охорони довкілля

10.18.12.0415/224452. Правова політика Європейського Союзу у сфері охорони та раціонального використання вод. Черкашина М.К. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.109-117. - укр. УДК 349.6:556:061.1ЄС.

Розглянуто основні питання водної політики Європейського Союзу щодо охорони вод та раціонального водокористування. Виокремлено три законодавчі хвилі, впродовж яких було прийнято ряд директив та рішень, що встановили: екологічні стандарти якості для конкретних видів води та граничні величини викидів; суворі правила щодо поводження зі стічними водами та використання нітратів у сільському господарстві; правила щодо запобігання забрудненню підземних вод від сільськогосподарських відходів; захист морського навколишнього середовища; стандарти питної води тощо. З метою концентрації, раціоналізації та стандартизації, а також покращення ефективності європейського законодавства у сфері захисту води було розроблено Рамкову директиву про воду, в основу якої покладено інтегроване управління водними ресурсами і яка тісно переплітається з іншим водним законодавством ЄС, що спрямоване на усунення загроз, породжених забрудненням та гідроморфологічними змінами внаслідок як природних, так і антропогенних факторів.

10.18.12.0416/224575. Поняття та особливості правової охорони біосферних заповідників в Україні. Гольонко Р.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.176-191. - укр. УДК 349.6:502.211(477).

Проаналізовано національне законодавство та законодавство деяких країн СНД щодо охорони біосферних заповідників зокрема та природно-заповідного фонду загалом, виявлено недоліки у правовому регулюванні. З'ясовано зміст та охарактеризовано особливості правової охорони біосферних заповідників, виділено її основні форми. Сформульовано визначення поняття "правова охорона біосферних заповідників". Запропоновано шляхи удосконалення національного законодавства про охорону біосферних заповідників.

10.18.12.0417/224576. Природні заповідники як об'єкти еколого-правового заповідання. Пономаренко О.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.192-198. - укр. УДК 349.6.

Розглянуто питання правового статусу природних заповідників як об'єктів еколого-правового заповідання. Одним з основних напрямів сучасної стратегії екологічної політики України має стати імплементація міжнародних стандартів в організації та охороні природних заповідників як об'єктів природно-заповідного фонду держави, вдосконалення законодавства про природно-заповідний фонд відповідно до рекомендацій Загальноєвропейської стратегії збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (1995 р.) щодо формування Загальноєвропейської екологічної мережі як єдиної просторової системи територій країн Європи з природним або частково зміненим станом ландшафту.

10.18.12.0418/225308. Міжнародний режим боротьби зі зміною клімату та національне право: досвід України. Медведєва М.О. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.78-84. - англ. УДК 349.6+504.38:551.588.74(477).

Стаття присвячена аналізу взаємозв'язків та проблемних питань правового регулювання боротьби зі зміною клімату на національному рівні. Метою цієї статті є доведення того факту, що фрагментація правового режиму боротьби зі зміною клімату на міжнародному рівні може призводити до фрагментації та проблем з виконанням на рівні національного права. Автор припускає, що той факт, що питання зміни клімату регулюється різними міжнародно-правовими режимами, впливає на національне законодавство і політику. Автор аналізує різні сфери законодавства України, присвячені боротьбі зі зміною клімату та приходиться до висновку, що українське законодавство щодо пом'якшення та адаптації до кліматичних змін є спорадичним та незв'язаним, воно не забезпечує інтегрованого та системного управління. Всі галузеві правові акти з питань енергетики, енергоефективності, відновлюваних джерел енергії, сільського господарства, охорони атмосфери та ін. потребують глибокого перегляду в світлі міжнародних зобов'язань України щодо пом'якшення та адаптації до зміни клімату. Назріла необхідність ухвалити нове законодавство про моніторинг, звітність та верифікацію викидів парникових газів у різних секторах.

10.18.12.0419/227261. Інтеграція природно-правової доктрини до еколого-правової науки, доктрини, політики та законодавства: деякі аспекти. Анісімова Г.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/71672/66676>>. - укр. УДК 349.6.

Стаття містить науково-теоретичний аналіз питань, пов'язаних із використанням еколого-правової доктрини у правотворчому процесі, при розробленні нормативно-правових актів та адаптації їх до європейських стандартів. Еколого-правова доктрина розглядається як різновид галузевої правової доктрини, її системоутворюючий елемент, теоретико-методологічний фундамент правової системи, джерело (форма) екологічного права. Зроблено спробу дослідити вплив природно-правової доктрини на формування загальнотеоретичних положень науки екологічного права, еколого-правової доктрини, еколого-правових відносин, визначити напрями та шляхи вдосконалення державної екологічної політики й законодавства.

10.18.12.0420/227268. Правові проблеми управління у сфері функціонування та розвитку біосферних заповідників України. Гольонко Р.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/76621/82250>>. - укр. УДК 349.6(477):502.211(1-751.3).

З'ясовано та охарактеризовано особливості й відмінності понять "управління" та "державне управління" у сфері функціонування та розвитку біосферних заповідників. Запропоновано класифікацію суб'єктів управління у даній сфері. Проаналізовано компетенцію органів державного управління, виявлено недоліки у механізмі державного управління у сфері функціонування та розвитку біосферних заповідників зокрема та природно-заповідного фонду загалом. Запропоновано шляхи вдосконалення системи органів державного управління заповідною справою.

10.18.12.0421/227275. Конституційний інститут охорони довкілля: порівняльно-правовий аспект. Задихайло Д.Д. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86633/87347>>. - укр. УДК 349.6:342.51.

Розглянуто проблему рівня та обсягу конституційно-правового регулювання екологічних відносин у конституціях цілої низки країн світу під кутом зору переліку об'єктів екологічного права, що знайшли конституційно-правове відображення, а також кола засобів законодавчого регулювання та техніки їх застосування щодо впливу на екологічну сферу. Зроблено висновок про те, що інституціалізація екологічних відносин є вимогою часу і має здійснюватись через виокремлення в структурі сучасних конституцій спеціального підрозділу - інституту "Екологічна система".

10.18.12.0422/227283. Радіоактивні відходи: проблеми правового регулювання. Кинтікова М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86891/82392>>. - укр. УДК 349.6.

Розглянуто питання правового регулювання поводження з радіоактивними відходами в Україні, запропоновано внести деякі зміни в класифікацію за критерієм питомої активності й доповнити її новою категорією - дуже низькоактивні відходи.

10.18.12.0423/227285. Генеза наукових досліджень правових проблем заповідників. Пономаренко О.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/116517/110533>>. - укр. УДК 349.6.

Розглянуто генеза наукових досліджень правових проблем природних заповідників як об'єктів еколого-правового заповідання та визначено сучасний рівень правового регулювання проблем їх функціонування.

10.18.12.0424/227289. Захист прав та охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання: матеріальний і процесуальний аспекти. Григорчук М.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/95300/99327>>. - укр. УДК 346.14.

Проаналізовано правову природу категорії "захист прав і охоронюваних законом інтересів суб'єктів господарювання". Обґрунтовано матеріально-процесуальну природу даного правового інституту й надано авторське визначення цього поняття.

10.55 Земельне право

10.18.12.0425/224571. Правове регулювання набуття права власності на земельні ділянки для ведення фермерського господарства в Україні. Корнієнко Г.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.134-142. - укр. УДК 349.412.24(477).

Аналіз правового регулювання набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення для ведення фермерського господарства довів, що у цьому процесі існують певні перепони для засновників і членів таких господарств. Зроблено висновок, що процедура набуття права власності та права користування земельними ділянками із земель державної та комунальної власності закріплена тільки у Земельному кодексі України. Право на одержання безоплатно земельної ділянки із земель державної або комунальної власності мають дієздатні громадяни України, які мають досвід роботи у сільському господарстві або спеціальну освіту, здобуту в аграрному навчальному закладі. Ці вимоги розповсюджуються не тільки на засновників фермерських господарств, а й на їх членів.

10.18.12.0426/224573. Правове забезпечення охорони земель лісогосподарського призначення. Шарапова С.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.155-163. - укр. УДК 349.4.

Системний аналіз законодавства у сфері управління в галузі використання та охорони земель лісогосподарського призначення дозволяє стверджувати, що воно перебуває на етапі становлення і потребує вдосконалення. Правові заходи щодо охорони земель лісогосподарського призначення набувають принципового значення, оскільки створення ефективної системи заходів є одним із ключових способів реалізації державної політики у галузі охорони земель.

10.18.12.0427/225586. Методичні підходи до оцінки земельних ресурсів в обліку. Юрченко Т.В. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №38, С.230-244. - укр. УДК 657.

Досліджено основні види оцінки земельних ресурсів залежно від мети та методів її проведення. Здійснено аналіз нормативно-правових актів, які регламентують порядок проведення оцінки земельних ресурсів. З'ясовано, що вартість, за якою земельні ресурси відображаються в обліку залежить від способу набуття їх у власність та/або користування, а також від мети їх використання. Встановлено, що в бухгалтерському обліку для оцінки земельних ресурсів використовуються такі види вартостей, як: первісна (історична (фактична) собівартість або справедлива вартість) та переоцінена.

10.18.12.0428/227025. Самоврядний контроль у сфері земельних відносин в Україні: сучасний стан і шляхи вдосконалення. Кравченко Т.А. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/16.pdf>. - укр. УДК 349: 353.2(332.2).

Досліджено сучасний стан самоврядного контролю у сфері земельних відносин. З'ясовано, що в Україні самоврядний контроль розвинуто недостатньо, що знижує результативність впливу під час вирішення низки земельних питань, які мають важливе значення для суспільства. Обґрунтовано потребу формування чіткої та ефективної системи самоврядного контролю за земельними ресурсами, проведення інституціональних і організаційних змін. Подано пропозиції щодо вдосконалення правового регулювання самоврядного контролю у сфері земельних відносин.

10.18.12.0429/227282. Правові аспекти здійснення нормативної грошової оцінки земель в Україні. Співак І.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86890/82381>>. - укр. УДК 349.41.

Проаналізовано правові аспекти нормативної грошової оцінки земель в Україні. Визначено напрями вдосконалення діяльності у сфері грошової оцінки земель.

10.18.12.0430/227299. Деякі теоретико-прикладні аспекти забезпечення права загального природокористування в Україні. Анісімова Г.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/108941/113159>>. - укр. УДК 349.6:502.

Розглянуто концептуальні положення права загального природокористування та надано рекомендації щодо його модернізації з урахуванням розвитку системи еколого-правових відносин і реформаційних процесів у суспільстві та законодавстві, принципів сталого еколого-економічного розвитку держави й міжнародного досвіду екологоохоронної діяльності. Зроблено спробу дослідити вплив природно-правової доктрини на формування загальнотеоретичних положень права загального природокористування, визначити напрями вдосконалення державної екологічної політики й законодавства у даній сфері.

10.18.12.0431/227334. Деякі питання ефективного використання земель за законодавством України. Кондратюк А.С. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/131210/130234>>. - укр. УДК 349.4.

Земля є головним засобом виробництва в сільському господарстві, і тому ефективно її використання приводить до підвищення результатів господарювання. В законодавстві України існують прогалини, які стосуються питання ефективного землекористування, і тому слід визначити сутність цього поняття та його проблематику.

10.59 Водне право

10.18.12.0432/227248. Проблеми правового регулювання використання водних джерел в Україні. Черкашина М.К. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64242/63901>>. - укр. УДК 349.6-032.2(477).

Проаналізовано та розкрито зміст правових понять "вихід підземних вод", "водний об'єкт", сформульовано правове визначення поняття "водне джерело", встановлено місце водних джерел серед інших водних об'єктів водного фонду України, проаналізовано статус водного джерела як джерела питного водопостачання. Виявлено та досліджено проблеми правового регулювання використання водних джерел, зокрема, окреслено проблемні питання регламентації загального та спеціального користування водними джерелами.

10.18.12.0433/227262. Визначення та склад земель водного фонду України. Дроваль О.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/71961/66944>>. - укр. УДК 349.6.

Теоретично узагальнено та запропоновано нове вирішення наукового завдання, яке полягає у встановленні особливостей, специфіки та змісту правового режиму земель водного фонду. Виходячи зі змісту теоретичних положень, результатів вивчення сучасних наукових напрацювань, а також аналізу національного законодавства України та зарубіжного досвіду у зазначеній сфері, сформульовано низку висновків, які можуть мати як теоретичне, так і практичне значення. Досліджено передумови виокремлення земель водного фонду як окремої категорії земель, сформульовано доктринальне поняття вказаної категорії земель, їх основне цільове призначення, проаналізовано правове регулювання цих земель в законодавстві України та запропоновано зміни до національного законодавства.

10.63 Трудове право

10.18.12.0434/226943. Соціальна цінність трудового права. Костюченко О.Є. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.137-148. - укр. УДК 349.2:340.114.

Стаття присвячена дослідженню соціальної цінності трудового права як цивілізаційного досягнення суспільства. Піддано критиці сучасну ідеологію реформування трудового законодавства України. Обґрунтовано необхідність визнання пріоритету трудових прав та інтересів працівника, виходячи з того, що право на працю - природне право, а здібності людини до праці забезпечують її життєдіяльність і містять потенціал для розвитку.

10.67 Право соціального забезпечення

10.18.12.0435/224316. Аналіз системи соціального захисту населення України. Ларка Л.С. // Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2016, №28(1200), С.115-119. - укр. УДК 349.3(4 9).

Запропоновано семантичні диференціали для оцінювання системи соціального захисту населення України. Метою статті є аналіз організації соціального захисту пенсіонерів, багатодітних сімей, безробітних, постраждалих в наслідок аварії на ЧАЕС та інвалідів. Завданнями статті є обґрунтування показників оцінювання соціального захисту основних цільових аудиторій. Наведено статистичні дані щодо кількості пенсіонерів та розміру середньої пенсії, системи пільг для багатодітних сімей, динаміки рівня безробіття, фінансування потреб постраждалих від аварії на ЧАЕС та організації соціального захисту інвалідів. Зроблено висновок про необхідність удосконалення системи соціального захисту населення.

10.18.12.0436/227177. Оптимізація інформаційно-ресурсного забезпечення діяльності університетів третього віку. Палагнюк Ю.В., Павлова Ю.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/21.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті досліджено рівень інформаційно-ресурсного забезпечення в установах для навчання дорослих на прикладі Миколаївської громадської організації Освітній Центр "Університет третього віку". На основі проведеного авторського дослідження запропоновано рекомендації щодо оптимізації інформаційно-ресурсного забезпечення діяльності університетів третього віку й підтверджено результативність таких заходів, що було реалізовано з метою оптимізації інформаційно-ресурсного забезпечення ГО "Освітній Центр "Університет третього віку". Доведено, що вони сприяють інформаційній освіченості слухачів та оптимізації навчально-виховного процесу цієї установи.

10.71 Правоохоронні органи

10.18.12.0437/224261. Нормативні акти етичної поведінки поліцейських як необхідна частина законодавчого забезпечення їхньої співпраці із суспільством. Трофименко В.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.175-185. - укр. УДК 316.334.4.

У публікації аналізується нормативна база європейських країн з позицій наявності правил (кодексів) етичної поведінки поліцейського. З боку досвіду європейських країн робиться аналіз національних Правил етичної поведінки поліцейських. Оцінюючи в цілому Правила позитивно, автор звертає увагу на їхні певні недоліки.

10.18.12.0438/224360. Медійно-інформаційна сторона роботи національної поліції. Трофименко В.А. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.114-122. - укр. УДК 340.12.

Реформа правоохоронної системи, яка привела до створення національної поліції, проходить на тлі інформаційного вибуху у нашій країні. Велика кількість різноманітних ЗМІ і не тільки повинна бути використана правоохоронною системою для роз'яснення свого місця у суспільстві та зміцнення свого позитивного образу. Але все це повинно проводитись у рамках діючого законодавства про інформацію.

10.18.12.0439/224582. Використання соціологічних методів у дослідженні роботи суду. Підкуркова І.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.247-253. - укр. УДК 316.018.22:342.56.

Проаналізовано можливості використання найбільш розповсюджених соціологічних методів у процесі вивчення різних аспектів діяльності суду. Окреслено напрями застосування різних методів у дослідженні роботи суду залежно від їх призначення. Подано приклади застосування соціологічних методів у практиці судових досліджень. Особливу увагу приділено методу карток громадянського звітування, його сутності та особливостям.

10.18.12.0440/226576. Професіоналізація публічно-управлінської діяльності нотаріуса у контексті формування раціональної системи нормотворення в Україні. Аршава І.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.35-46. - укр. УДК 35.07:347.961.

У статті обґрунтовано теоретико-методологічні засади державного управління розвитком нотаріату в системі нормотворчої діяльності, що відзначається інтенсивними та багатоплановими процесами трансформації українського суспільства та держави. Уточнено зміст понять "державне регулювання нотаріальної діяльності" та "державне управління функціонуванням та розвитком нотаріату". Обґрунтовано цільову структуру, межі та методи державного управління нотаріатом і проаналізовано потенціал зворотного впливу нотаріату на ефективність державного управління, перспективи державотворення та суспільного розвитку. Запропоновано проактивну модель державного управління розвитку нотаріату, формалізовану через зміни у співвідношенні суб'єктності у триаді "державна - нотаріат - нотаріус" й, відповідно, перехід до взаємодії у системі "державне управління нотаріатом - професійне самоврядування нотаріусів - індивідуальне самоуправління нотаріальною діяльністю на рівні окремого нотаріуса".

10.18.12.0441/227047. Реформування системи органів внутрішніх справ у державній стратегії національної безпеки України. Парубчак І.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/15.pdf>. - укр. УДК 351.746.1.

Досліджено комплекс заходів гарантування національної безпеки України відповідно до компетенції органів державного управління. Проаналізовано взаємозв'язок суспільних відносин як цілісний складний об'єкт національної безпеки у сфері управління внутрішніми справами країни. Розглянуто систему ОВС із забезпечення національної безпеки в контексті їх роботи в галузі здійснення правоохоронної діяльності. З'ясовано актуальність концепції реформування ОВС як напрямку модернізації правоохоронних органів у секторі безпеки держави.

10.18.12.0442/227218. Сутність провадження з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та його пов'язаність із провадженням з нотаріального посвідчення правочинів. Летнієва О.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/30.pdf>. - укр. УДК 35:347.214.2-047.32(477).

Статтю присвячено дослідженню сутності провадження з державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та пов'язаності реєстраційної та нотаріальної дій в аспекті виконання нотаріусом функцій державного реєстратора прав на нерухоме майно.

10.18.12.0443/227257. Державницька позиція відносно існуючого протиріччя щодо застосування оперативного штабу як органу управління сучасними регіональними силами охорони правопорядку. Орлов М.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/68911/64006>>. - укр. УДК 353.9.

Розглянуто державницьку позицію відносно існуючого протиріччя щодо застосування оперативного штабу як органу управління сучасними регіональними силами охорони правопорядку та напрямки їх подолання, зокрема: розкрито сутність протиріч, які виникають у разі формування оперативних штабів в регіоні держави; показано наслідки з організації управління регіональними силами охорони правопорядку у разі запровадження оперативних штабів; запропоновано замінити оперативні штаби єдиним органом управління регіонального рівня. Розкрито переваги застосування єдиного органу управління регіональними силами охорони правопорядку порівняно з оперативними штабами.

10.18.12.0444/227281. Застосування "нетрадиційних" методів отримання інформації в діяльності правоохоронних органів. Хілінський С.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86889/82376>>. - укр. УДК 343.98.06.

Розглянуто сучасний стан та перспективи застосування "нетрадиційних" методів отримання інформації в діяльності правоохоронних органів.

10.18.12.0445/227292. Взаємодія служби пробації з відділами інформаційно-аналітичного забезпечення головних управлінь Національної поліції при здійсненні нагляду за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Чабаненко Т.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/102704/99331>>. - укр. УДК 343.8.

Розглянуто правове регулювання та форми організації взаємодії органу пробації з відділами інформаційно-аналітичного забезпечення головних управлінь Національної поліції України в областях та в м. Києві при здійсненні нагляду за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, та надано пропозиції щодо вдосконалення даного напрямку спільної діяльності зазначених суб'єктів.

10.77 Кримінальне право

10.18.12.0446/224594. Співвідношення диверсії (ст. 113 КК України) і терористичного акту (ст. 258 КК України). Климосюк А.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.78-92. - укр. УДК 343.31.

Висвітлено співвідношення диверсії та терористичного акту, яке включає у себе: 1) порівняльний аналіз кримінально-правових норм, передбачених статтями 113 та 258 КК України; 2) дослідження питань про конкуренцію цих норм і відмежування її від сукупності таких злочинів.

10.18.12.0447/224602. Перенесення тягаря доведення корупційних злочинів у законодавстві Індонезії (англійською мовою). Нугрохо Хибну. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.175-192. - англ. УДК 342.841.

Корупція стає найбільшим ворогом багатьох країн світу, в тому числі Індонезії. Боротьба з корупцією сьогодні істотно посилюється, але вона є марною, якщо не забезпечена відповідними законодавчими нормами. У цих умовах

тягар перенесення доведення в основному спрямований на те, щоб допомогти правоохоронним органам знаходити й розкривати активи, якими володіє підозрюваний і які отримано злочинним шляхом. Принцип перенесення тягара доведення походить з англо-саксонської правової системи і досі застосовується щодо деяких злочинів, таких як хабарництво, в Малайзії та Сінгапурі. В Індонезії положення принципу перенесення тягара доведення набули чинності в 1960 р. з прийняттям першого закону про корупційні злочини. Проте впродовж більш ніж півстоліття ці законодавчі положення ніколи не застосовувались. Це пояснюється тим, що статті, які стосуються цього принципу, не забезпечують його регулювання. Тож метою статті є аналіз недоліків у реалізації принципу перенесення тягара доведення в корупційних злочинах, а також шляхів їх усунення в правоохоронній роботі.

10.18.12.0448/226807. Функції кримінального права та їх співвідношення із функціями закону про кримінальну відповідальність. Зінченко І.О., Шевченко Є.В. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.171-187. - укр. УДК 343.01.

Стаття присвячена з'ясуванню ролі та значення кримінального права для держави, суспільства та особистості на сучасному етапі їх розвитку. Доведено, що кримінальне право є особливою галуззю права, з притаманними лише йому унікальними інструментами правового регулювання. З'ясовано, що питання про функції та завдання кримінального закону тісно пов'язані з поглядами на предмет кримінального права крізь призму уявлень про взаємний правовий зв'язок держави зі злочинцем. Підтверджено, що існуюча доктрина взаємообумовленості мети кримінального права та закону про кримінальну відповідальність із завданнями КК впливає на формування функцій кримінального права, формує "інтелектуальний каркас" для подальшого глибокого дослідження змісту предмета й методу кримінального права, може сприяти пропозиціям "de lege ferenda" до приписів ст. 1 КК.

10.79 Кримінально-процесуальне право (кримінальний процес)

10.18.12.0449/224583. Алогізми у кримінальному процесуальному законодавстві. Лейба О.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.254-263. - укр. УДК 340.13;343.1.

Визначено характерні ознаки законодавчих дефектів, що спричинені порушенням правил логіки і негативно позначаються на понятійно-категоріальному апараті кримінального процесуального законодавства. Виокремлено алогізми у розміщенні нормативного матеріалу в межах закону; алогізми у причинно-наслідкових зв'язках; алогізми, що призводять до неможливості практичної реалізації правового припису та породжують так звані "мертві норми"; алогізми в деонтологічних модальностях. Сформульовано пропозиції щодо усунення та подолання описаних законодавчих дефектів.

10.18.12.0450/227250. Особливості проведення допиту осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру на стадії досудового розслідування. Шингарьов Д.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64257/63989>>. - укр. УДК 343.102.

Досліджено актуальну для сучасної правозастосовної практики та теорії кримінального процесу проблеми, пов'язаної із проведенням допиту осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Проаналізовано підходи до процесуального статусу вказаної категорії осіб; з'ясовано зміст такого правового поняття як кримінальна процесуальна дієздатність та її вплив на можливість проведення допиту. Виявлено недоліки положень чинного КПК України та надано пропозиції щодо законодавчих змін, спрямованих на їх усунення.

10.18.12.0451/227269. Судово-фармацевтичне вивчення фактів отруєння внаслідок незаконного обігу на етапі вживання фальсифікованих алкогольних напоїв. Шаповалов В.В., Шаповалов В.В., Зброжек С.І., Шаповалова В.О., Осинцева А.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/77093/82251>>. - укр. УДК 615.212.214:178.8.

У статті з позиції судової фармації розглянуто факти отруєння громадян внаслідок незаконного обігу на етапі вживання фальсифікованих алкогольних напоїв. Виявлено загрозливі масштаби обігу (виробництво, розповсюдження, збут, вживання тощо) цих напоїв для сфери економіки та охорони здоров'я України. Запропоновано законодавчі ініціативи щодо змін у статтях 199 та 204 Кримінального кодексу України відносно посилення кримінальної відповідальності за незаконний обіг (виготовлення, зберігання, облік тощо) з метою збуту та збуту цих напоїв і визначено подальші напрямки досліджень щодо медичного страхування постраждалих від алкоголю в ланцюзі правовідносин "лікар-пацієнт-провізор-адвокат".

10.18.12.0452/227272. Організаційні засади участі спеціаліста у проведенні обшуку. Яремчук В.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/84883/82274>>. - укр. УДК 343.98.

Досліджено організацію участі спеціаліста при проведенні обшуку. Проаналізовано нормативно-правові акти, які регламентують участь спеціаліста при здійсненні обшуку. Виділено проблемні питання щодо організації залучення спеціаліста під час обшуку. Запропоновано форми допомоги, які надаються спеціалістом при проведенні обшуку.

10.18.12.0453/227276. Застосування позовної давності до вимог про визнання недійсними рішень загальних зборів: аналіз судової практики. Крат В.І. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86674/82258>>. - укр. УДК 347.191.3.

Проаналізовано застосування позовної давності до вимог про визнання недійсними рішень загальних зборів у судовій практиці крізь призму поширення/непоширення позовної давності, її виду та початку перебігу. Для забезпечення визначеності в цивільних відносинах та стабільності цивільного обороту запропоновано уніфікувати й встановити скорочену позовну давність для будь-яких вимог про визнання недійсними рішень загальних зборів.

10.18.12.0454/227300. Судово-фармацевтичне вивчення дорожньо-транспортних пригод, вчинених під впливом психоактивних речовин. Шаповалов В.В., Шаповалов В.В., Гудзенко А.А., Шаповалова В.А., Осинцева А.А. // Теорія

і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/109000/114288>>. - укр. УДК 615.212:214.178.8.

У статті здійснено поглиблений судово-фармацевтичний аналіз причин дорожньо-транспортних пригод, які сталися в результаті керування транспортними засобами у стані алкогольного сп'яніння або під впливом психоактивних речовин. Запропоновано внести відповідні зміни до ст. 286 Кримінального кодексу України та Постанови Кабінету Міністрів України "Про Правила дорожнього руху" від 10.10.2001 р. № 1306.

10.81 Кримінологія

10.18.12.0455/224453. Проблема розмежування кримінальної та адміністративної відповідальності за порушення заборон одержання неправомірної вигоди й подарунків, шляхи її вирішення. Киричко В.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.118-131. - укр. УДК 343.3 .7.

Обґрунтовано, що порушення заборон щодо одержання неправомірної вигоди є корупційним діянням і тягне за собою кримінальну відповідальність, а порушення заборон щодо подарунків є правопорушенням, пов'язаним з корупцією, і тягне за собою адміністративну відповідальність.

10.18.12.0456/224454. Кримінальна відповідальність штучного інтелекту. Радутний О.Е. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.132-141. - англ. УДК 343.22+343.412:004.056.

Досліджено питання впливу об'єктів робототехніки на сучасне життя людства, можливість створення штучного інтелекту, який рівний інтелекту людини, або перевищує його, можливості та доцільність визнання штучного інтелекту, який фізично втілений в об'єкті робототехніки, об'єктом та(або) суб'єктом кримінально-правових правовідносин, зв'язок інформаційної безпеки з дослідженнями штучного інтелекту та їх результатами.

10.18.12.0457/224455. Публічні заклики як наскрізний кримінально-правовий термін: постановка питання. Рубашенко М.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.142-149. - укр. УДК 343.301 (477).

Підтримано впровадження в науковий обіг "наскрізних кримінально-правових понять" (термінів). Обґрунтовано необхідність дослідження публічних закликів та пов'язаних з ними діянь як наскрізних термінів. Аргументовано наскрізну природу публічних закликів, розповсюдження матеріалів із закликами, виготовлення та зберігання матеріалів із закликами. Пропонується при дослідженні наскрізних термінів завжди зважати на контекст їх використання та системні зв'язки з іншими кримінально-правовими термінами.

10.18.12.0458/224456. Об'єкт запобігання злочинності як фундаментальна кримінологічна проблема. Голина В.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.150-160. - укр. УДК 343.97.

Стаття присвячена подальшому дослідженню теоретичних і прикладних питань, пов'язаних із проблемою об'єкта запобігання злочинності.

10.18.12.0459/224579. Тіньова зовнішня торгівля і корупція на митницях. Головін Б.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.218-230. - укр. УДК 343.98.

Розкрито кримінологічну природу корупції у сфері митних правовідносин і доведено її зв'язок з тіньовою зовнішньою торгівлею. Запропоновано стратегію зниження рентабельності тіньової зовнішньої торгівлі і перекриття каналів контрабанди державами, що мають спільний кордон як магістральний напрям запобігання корупції на митницях.

10.18.12.0460/224581. Складові механізми забезпечення прав осіб, постраждалих від торгівлі людьми. Сергєєва Л.М., Сергєєв А.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.240-246. - укр. УДК 351.76:343.4.

Окреслено етапи вчинення злочину торгівлі людьми, визначено складові комплексного механізму забезпечення захисту прав осіб, які постраждали від торгівлі людьми.

10.18.12.0461/224595. Злочинність іноземців і апатридів в Україні: результати анкетування правоохоронців. Калініна А.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.93-103. - укр. УДК 343.9 (477).

Наведено результати проведеного автором анкетування працівників Національної поліції та Служби безпеки України, яке здійснювалося з метою ознайомлення з думкою правоохоронців стосовно деяких аспектів запобігання злочинності іноземців і апатридів в Україні. Розглянуто питання латентності, детермінації злочинності зазначених категорій осіб, а також пропозиції правоохоронців щодо її запобігання.

10.18.12.0462/227138. Клептократія як влада злодіїв: чинники формування та шляхи запобігання. Лопушинський І.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/7.pdf>. - укр. УДК 328. 184:328.185.

У статті акцентується увага на дослідженнях основних чинників та умов, за яких в українському суспільстві ще в недалекому минулому мали місце ознаки клептократії, для якої характерні такі прояви як корупція, лобізм, непотизм, хабарництво та шахрайство. Стверджується, що саме негативні тенденції в політичній, соціальній та економічній сферах тодішньої України призвели до нагромадження значного кримінального потенціалу в суспільстві. Показано, що кожна з цих тенденцій базувалася на достатньо великій кількості відповідних чинників, які у своїх групах формували певні системні утворення. Доводиться потреба вжиття відповідних превентивних заходів щодо запобігання проявів клептократії в Україні сьогодення.

10.18.12.0463/227152. Взаємовідносини органів влади та громадськості у сфері протидії торгівлі людьми: аналіз ситуації в Україні. Жуковська Г.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/22.pdf>. - укр. УДК 351:343.431.

У статті акцентується увага на дослідженні основних чинників та умов, за яких в українському суспільстві мають місце прояви торгівлі людьми. Стверджується, що саме вироблення чіткого, узгодженого, дієвого механізму

взаємодії державного апарату та громадянського суспільства сприятиме подоланню проблеми торгівлі людьми. Показано проблеми, які існують у взаємовідносинах влади та громадськості в зазначеній сфері. Доводиться потреба життєвих відповідних заходів щодо запобігання торгівлі людьми в Україні.

10.18.12.0464/227223. Теоретико-методологічні підходи до формування державної антикорупційної політики в контексті національної безпеки України. Парубчак І.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/5.pdf>. - укр. УДК 351.84.

Проаналізовано підходи до вивчення корупції, розглянуто їх типологію з метою виявлення недоліків і обґрунтування потреби розгляду корупції в межах еволюційного підходу. Досліджено походження корупції як об'єктивного явища, що виникає в ході соціальної еволюції, для виявлення взаємозв'язків з політико-правовими і соціально-економічними громадськими механізмами. Осмислено поняття держави, розкрито самоорганізацію її внутрішньої структури, визначено місце, займане в ній корупцією. Описано механізм функціонування державно-організованого суспільства, визначено місце в ньому корупції та сформульовано пропозиції щодо зниження рівня корупції в Україні.

10.18.12.0465/227246. Обсяг відшкодування шкоди державою фізичній особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення. право регресу держави до винної особи. Хмельова Н.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64233/63898>>. - укр. УДК 347.

Досліджено проблеми реалізації прав потерпілих осіб від злочину на відшкодування шкоди державою за законодавством України, а також чинне цивільне законодавство України, що регламентує відносини з відшкодування шкоди державою особі, яка потерпіла від кримінального правопорушення. Розглянуто питання обсягу відшкодування шкоди державою, їх граничні межі, залежність розміру відшкодування від матеріального становища потерпілого як гарантії дотримання принципу соціальної справедливості, встановлення порядку регресної вимоги держави до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

10.85 Криміналістика

10.18.12.0466/224459. Нормативне забезпечення та практика реалізації процесуального порядку надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції. Лазукова О.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.183-193. - укр. УДК 343.102:355-271.

Проаналізовано особливості процесуального порядку надання дозволу на проведення негласних слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції, а також наявні на сьогодні проблеми практико-прикладного характеру, пов'язані з реалізацією положень ст. 615 Кримінального процесуального кодексу України.

10.18.12.0467/224580. Організація залучення спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій. Яремчук В.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.231-239. - укр. УДК 343.98.

Досліджено проблеми залучення спеціаліста до розслідування злочинів. Розглянуто організаційні питання, що виникають у слідчого при запрошенні спеціаліста, групи чи бригади спеціалістів. Висвітлено проблемні аспекти щодо визначення слідчим необхідних видів спеціальних знань, мети запрошення спеціаліста, доцільної форми його виклику, необхідності ознайомлення спеціаліста із певними матеріалами кримінального провадження, а також з якої установи буде запрошено спеціаліста.

10.18.12.0468/227252. Регіональне волосся людини: інформація для інтерпретації в судовій практиці. Канюка О.Ю., Морозкіна Н.В., Юськів О.Б. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/64268/63993>>. - укр. УДК 340.692.

Зроблено спробу систематизувати й узагальнити інформацію щодо характеристики регіонального типу волосся. Окреслено специфічний мікроморфокомплекс ознак для довгого волосся голови, короткого товстого та довгого волосся обличчя, короткого товстого волосся тіла, довгого волосся тулубу й пушкового волосся.

10.18.12.0469/227253. Роль документів у розслідуванні злочинів. Глібко В.М. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/65762/63988>>. - укр. УДК 343.982.4.

Надано загальну характеристику та розкрито значення документів у розслідуванні злочинів у сфері господарської діяльності. Розглянуто поняття документа, його реквізити та вимоги, що висуваються до нього. Звернено увагу на основні правові документи, що регулюють їх поняття, оформлення та використання.

10.18.12.0470/227313. Залучення групи спеціалістів при розслідуванні злочинів. Яремчук В.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117310/113199>>. - укр. УДК 343.98.

У статті розглянуто питання участі декількох спеціалістів при плануванні слідчих (розшукових) дій, а також групи спеціалістів одного або різних профілів у проведенні слідчих (розшукових) дій. Розкрито консультаційну допомогу декількох спеціалістів, що здійснюється після проведення слідчої (розшукової) дії.

10.87 Міжнародне право

10.18.12.0471/224445. Визнання та виконання рішень іноземних судів у цивільних справах у контексті практики Європейського суду з прав людини. Цувіна Т.А. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.29-42. - укр. УДК 347.932.

Досліджено проблемні питання визнання та виконання рішень іноземних судів у цивільних справах на рівні національних правопорядків через призму положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. Установлено, що проблематика визнання та виконання рішень іноземних судів розглядається Європейським судом у контексті принаймні декількох конвенційних прав, зокрема, процесуальних прав - права на справедливий судовий розгляд (п. 1 ст. 6 ЄКПЛ) та права на ефективний засіб правового захисту (ст. 13 ЄКПЛ), а також матеріальних прав - права на мирне володіння майном (ст. 1 Першого протоколу до ЄКПЛ) та права на повагу до приватного і сімейного життя (ст. 8 ЄКПЛ).

10.18.12.0472/224461. Межі дії принципу верховенства права ЄС щодо конституції: *Acquis Constitutionnel* Конституційного Трибуналу Польщі. Довгань Г.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.202-210. - укр. УДК 342(438)(061.1ЄС).

Багато конституційних судів держав-членів ЄС використовують доктрину контр-лімітів для захисту своєї конституційної ідентичності. У статті проаналізовано рішення Конституційного Трибуналу Польщі, в яких розглядається співвідношення принципу верховенства права ЄС та принципу верховенства конституції. Судді не поділяють підхід Європейського Суду Справедливості щодо абсолютного верховенства права ЄС. Визначено межі дії принципу верховенства права ЄС щодо Конституції Польщі. До них віднесено норми Конституції Польщі, які формують її ідентичність. Наведено позиції представників польської доктрини щодо цього питання, які звертають увагу на формування конституційного плюралізму в ЄС.

10.18.12.0473/224585. Принципи та умови застосування контрзаходів у сучасному міжнародному праві. Чернявський А.Л. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.278-285. - укр. УДК 341.29.

Досліджено умови застосування контрзаходів у сучасному міжнародному праві. Доведено, що порядок застосування контрзаходів недостатньо врегульований нормами міжнародного права і носить переважно некодифікований звичаєвий характер. Проаналізовано принципи застосування контрзаходів в сучасних умовах; обґрунтовано, що право застосовувати контрзаходи може бути реалізовано не тільки потерпілою державою, а й третіми державами чи міжнародними організаціями. Характер і розмір контрзаходів мають бути пропорційними вчиненому правопорушенню, а саме застосування контрзаходів завжди носить обмежений характер і здійснюється з метою спонукання виконання правопорушником своїх обов'язків. Окреслено критерії правомірності застосування контрзаходів.

10.18.12.0474/224599. Суд справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі як прообраз Суду справедливості ЄС. Комарова Т.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.144-153. - укр. УДК 341.645.5:177.9:061.1ЄС.

Окреслено історію створення Суду справедливості Європейського Співтовариства вугілля та сталі, який став прообразом теперішнього Суду справедливості Європейського Союзу. Проаналізовано модель, на основі якої був створений Суд, а також чинники, що вплинули на створення Суду саме в тому вигляді, в якому він розпочав свою активну діяльність щодо формування автономного правопорядку майбутнього Європейського Союзу. Досліджено вплив на визначення функції Суду, як національної практики держав - засновниць Європейського Співтовариства вугілля та сталі, так і міжнародного досвіду.

10.18.12.0475/224600. Міжнародні механізми захисту права на життя в умовах збройних конфліктів. Усманов Ю.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.154-165. - укр. УДК 341.3.

Стаття присвячена актуальній на сьогодні темі міжнародних механізмів захисту права на життя під час міжнародного та немежнародного збройних конфліктів. Збільшення кількості збройних конфліктів у світі, а з ними й порушень права на життя, зумовлює необхідність узагальнення теорії і практики міжнародних органів, які сприяють та забезпечують захист фундаментального права на життя людини. Саме тому в статті розкриваються, порівнюються й узагальнюються нормативні, теоретичні і практичні інструменти в межах міжнародних механізмів захисту права на життя в умовах воєнних протистоянь.

10.18.12.0476/225259. До питання про екстериторіальну дію російського закону і міжнародне право. Задорожній О.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.50-69. - англ. УДК 341.223.2(477.75):327.5(470).

У статті розглядається питання порушення норм міжнародного права з боку Росії по відношенню до України. У статті також аналізуються проблеми в застосуванні норм міжнародного права з боку Росії. В ході російської агресії проти України, перша здійснює військову окупацію Кримського півострова і частини Донецької і Луганської областей і переслідує громадян України (Н. Савченко, О. Сенцова, О. Кольченка, Г. Афанасьєва, Ю. Солошенко та інших) в порушення норм міжнародного права. Російське керівництво і доктрина намагаються обґрунтувати відкриття справ проти громадян України, однак, їхні аргументи юридично і фактично слабкі. Показовою в цьому відношенні є справа Савченко, яка стала важливим інструментом пропаганди Росії для пояснення "звірств Київської хунти". Аналіз показує, що справа Савченко могла бути використана для виконання різних завдань - починаючи від скасування санкцій, введених проти Російської Федерації, і закінчуючи збільшенням числа російських добровольців у війні проти України. Інший детально проаналізований в статті випадок зловживань Росії - справа проти О. Сенцова, який був обвинувачений у створенні терористичної групи і вчиненні двох терористичних актів. Один з найбільш неприйнятних юридичних аргументів Російської Федерації є кваліфікація агресії як не міжнародного збройного конфлікту. У зв'язку з цим, російська влада і доктрина міжнародного права наполягають на тому, що держава не зв'язана нормами щодо міжнародних збройних конфліктів, викладених в Женевській конвенції про поводження з військовополоненими (III) по відношенню до Савченко. У той же час, значна кількість фактів свідчить про агресивну війну Збройних Сил Російської Федерації, розв'язану проти України в Донецькій і Луганській областях. Росія також грубо порушила норми міжнародного гуманітарного права та міжнародного права в галузі прав людини.

10.18.12.0477/225260. Правове регулювання функціонування інформаційних систем у межах Шенгенського простору. Мушак Н.Б. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.70-81. - укр. УДК 341.23:[316.32:004](4-672ЄС).

Стаття присвячена дослідженню правового регулювання транскордонних інформаційних систем, які діють у межах Шенгенського простору. Такими інформаційними системами є Шенгенська інформаційна система, Візова інформаційна система та Європейська інформаційна система авторизації подорожей. Інформаційні системи надають можливість вільного доступу до бази даних як прикордонним, так і правоохоронним органам держав-учасниць Шенгенського простору, які, в свою чергу, мають змогу швидко та оперативно співпрацювати та взаємодіяти задля підтримки національної безпеки, громадського порядку та ефективної боротьби з організованою злочинністю, перетином кордонів нелегальними іммігрантами, торгівлею наркотиками тощо. Статтею встановлено, що окрім співробітництва між відповідними компетентними органами держав-учасниць Шенгенського простору інформаційні системи також виступають інструментами реалізації свободи пересування осіб, сприяючи водночас забезпеченню громадського порядку, національної безпеки кожної з європейських держав. Детально проаналізовано основні завдання та призначення нової Європейської інформаційної системи авторизації подорожей. Зокрема, система стосується тих країн, які вже мають укладені угоди про безвізовий режим з Європейським Союзом. На практиці це означатиме, що як і раніше, громадяни "безвізових" країн матимуть змогу подорожувати до держав-учасниць Шенгенського простору без віз, але від них вимагатиметься обов'язкова авторизація через цю систему перед здійсненням подорожі. Проаналізовано правові акти Європейського Союзу, західну та вітчизняну доктрину щодо функціонування транскордонних інформаційних систем у межах Шенгенського простору.

10.18.12.0478/225309. Поняття державного суверенітету в міжнародному праві. Кубальський В.Н. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.85-96. - укр. УДК 341.1 8.

У статті досліджено зміст поняття "державний суверенітет", його міжнародно-правові властивості та особливості концепції державного суверенітету в міжнародному праві на сучасному етапі. Наведені міжнародно-правові акти, які містять юридичну оцінку подій 2014 року в Криму. Особливого значення проведене дослідження набуває у зв'язку з втратою Україною суверенітету над окремими частинами території України. Поняття державного суверенітету в міжнародному праві ґрунтується на принципах міжнародного права, передусім таких як незастосування сили та погрози силою у міжнародних відносинах, суверенної рівності держав, невтручання у внутрішні справи держав, непорушності кордонів та територіальної цілісності держав. Але в більшості міжнародно-правових актів поняття "державний суверенітет" застосовується передусім в поєднанні з принципом територіальної цілісності держав. Зроблено, зокрема, висновок про те, що в рамках міжнародного права доцільно розробити більш ефективні механізми для захисту державного суверенітету, враховуючи необхідність його захисту від сучасних форм виявів міжнародного злочину "агресія", який супроводжується інформаційними, торгівельними, а також "гібридними" війнами.

10.18.12.0479/225320. "Мова ненависті" в міжнародному та європейському правовому контексті. Медведєва М.О., Дібрівна Е.А., Кухарчук Р.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.95-105. - укр. УДК 341.231.14:342.7(4).

Доведено, що в міжнародно-правовому дискурсі використовується поняття "мова ворожнечі", яке не має узагальненого та чіткого визначення. Відзначається, що при використанні терміну "hate speech", між правом на свободу слова та вираження поглядів та заборонаю дискримінації за будь-якими ознаками виникає конфлікт. Наголошується на тому, що концепція "мови ворожнечі" у нинішньому використанні суперечить фундаментальним принципам верховенства права, бо являє собою загрозу для демократичних основ суспільства. Беззастережне впровадження концепції "hate speech" у законодавство європейських держав може загрожувати праву на свободу слова, свободу віросповідання та свободу зібрань, оскільки дає підстави для встановлення необґрунтованих обмежень щодо реалізації зазначених прав та свобод людини.

10.18.12.0480/225372. Європейські стандарти оцінки EVS-2016 та їх взаємозв'язок з європейським законодавством. Якубовський В.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.77-89. - англ. УДК 330.1.

Дана стаття присвячена аналізу нової редакції Європейських Стандартів Оцінки EVS-2016 та їх взаємозв'язку з Європейською законодавчо-нормативною базою. Виконаний аналіз структури та змісту так званої "Блакитної Книги" стандартів EVS-016, які вийшли у світ під егідою Європейської Групи Асоціацій Оцінювачів (ТЕГоВА) та вступили в дію з липня 2016 р. Підкресленим є той факт, що дані стандарти є високо структурованим документом, який включає до себе не тільки безпосередньо п'ять базових стандартів вартісної оцінки майна, але й низку інших документів до яких відносяться Керівництва та Технічні документи. Тісна взаємопов'язаність стандартів ТЕГоВА з Європейською законодавчою базою яка притаманна цим стандартам є їхньою відмінною особливістю у порівнянні з іншими міжнародними стандартами в цієї галузі. Це особливо підкреслює той факт, що самі стандарти вже увійшли в законодавче поле Європейського Співтовариства, включаючи відповідні Директиви та Регламенти, які мають обов'язковий характер. Це суттєво підвищує роль та значущість стандартів EVS-2016 як в міжнародній так і в вітчизняній практиці виконання робіт з вартісної оцінки що в свою чергу має бути врахованим при розробки наступної редакції національних стандартів оцінки.

10.18.12.0481/225373. Концепція "безпечної третьої країни" у праві Європейського Союзу. Мушак Н.Б. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.90-98. - укр. УДК 341.231.14:341.17.

Стаття присвячена дослідженню концепції "безпечної третьої країни" у праві Європейського Союзу. Проаналізовано низку міжнародно-правових документів, які визначають зміст концепції "безпечної третьої країни". Надано визначення "безпечної третьої країни". Зокрема, безпечною третьою країною слід визначено країну, територію якої перетинала особа по дорозі до тієї держави, у якій вона клопоче про надання притулку, з можливістю

такої особи клопотати про надання притулку і скористатися відповідними процедурами. По-суті, концепція "безпечної третьої країни" застосовується державами-членами ЄС лише в тих випадках, коли можна з упевненістю гарантувати, що іноземці зможуть використовувати справедливі процедури надання притулку на території, через яку вони пройшли, а також таким особам буде гарантовано ефективний захист їх правам. Статтею також встановлено випадки застосування державами-членами ЄС даного поняття. Зокрема, їх компетентні органи впевнені в тому, що у відповідній третій країні: життя і свобода заявника не наражаються на небезпеку за ознакою раси, віросповідання, національності, належності до певної соціальної групи або політичних переконань; у державі дотримується принцип заборони висилання відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.; у країні застосовується принцип заборони на висилання в разі порушення права на незастосування тортур, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, передбаченого міжнародним правом; існує можливість клопотати про надання статусу біженця і, в разі надання такого статусу, отримувати захист відповідно до Женевської конвенції про статус біженців 1951 р.

10.89 Міжнародне приватне право

10.18.12.0482/227278. Щодо принципу найбільш тісного зв'язку в сучасному міжнародному приватному праві. Чевичалова Ж.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86692/82264>>. - укр. УДК 341.9:164.041.

Розглянуто принцип найбільш тісного зв'язку в міжнародному приватному праві. Проаналізовано історичні передумови виникнення і формування феномену найбільш тісного зв'язку як формули прикріплення і принципу міжнародного правного права, основні концепції щодо застосування цього феномену у договірних і позадоговірних відносинах. Досліджено групи основних критеріїв визначення тісного зв'язку правовідношення з тим чи іншим правопорядком. Наведено основні норми міжнародних договорів і національних законодавств, які відображують розробленість критеріїв визначення тісного зв'язку у договірних правовідносинах, що були запозичені з Римської конвенції про договірні зобов'язання.

10.91 Держава і право окремих країн

10.18.12.0483/224189. Системоутворююча роль правових цінностей та норм у вітчизняному державотворенні. Калиновський Ю.Ю. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.16-25. - укр. УДК 1:316.3+340.12.

Досліджено системоутворюючу роль правових цінностей та норм у вітчизняному державотворенні. Проаналізовано національну ідею українського народу у ціннісному вимірі. Визначено особливості взаємодії правових та моральних цінностей як підґрунтя державотворення. Обґрунтована необхідність розробки національної правової ідеології у контексті сучасних завдань розбудови української держави.

10.18.12.0484/224447. Європеїзація приватного права в Україні. Порівняльний аналіз у галузі зобов'язального права. Хоффман Т. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.55-69. - англ. УДК 341.9.

Доля Угоди про асоціацію між Європейським Союзом і Україною, підписаної у березні-червні 2014 р., демонструє перебіг більш ніж 20-річного процесу зближення ЄС та України: серія амбітних стрибків на захід, не всі з яких були достатньо сильними, щоб повною мірою відповідати юридичній реалізації правових реформ і, що не менш важливо, - відсутність політичної волі. Багато було написано про плюси і мінуси європеїзації України, і такі публікації почастишають після того, як ескалація, що триває сьогодні, нарешті припиниться. Проте небагато написано про те, чого вже досягнуто з точки зору юридичної гармонізації, особливо у сфері, менш зачепленою політикою, - сфері зобов'язального права. У цій статті здійснюється порівняння українського законодавства про зобов'язання з європейськими ініціативами гармонізації: представлено проект загальної системи відліку (DCFR), мета якого - окреслити галузі права, де можливе подальше зближення.

10.18.12.0485/224457. Держава Україна як система: системний підхід до запобігання корупції. Оболенцев В.Ф. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.161-168. - укр. УДК 343.98.

Розглянуто сутність держави Україна як системного об'єкта. Обґрунтовано доцільність використання системного підходу до розроблення заходів запобігання корупції в Україні.

10.18.12.0486/224559. Розвиток унітарних відносин в Україні як одна з умов формування сучасної правової системи. Сидоренко О.О. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.8-19. - укр. УДК 340.15(477):005.44.

Розглянуто питання оптимізації державного устрою в сучасній Україні в умовах реформування правової системи відповідно до європейських стандартів. Аргументовано висновок, що на сучасному етапі державотворення оптимальною є унітарна форма державного устрою, однак необхідними є практичні дії у напрямі децентралізації державної влади для будівництва цивілізованої держави.

10.18.12.0487/224569. Правова природа корпоративних відносин та їх місце в правовій системі України. Колосов Р.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.113-120. - укр. УДК 346.1:347.191 (477) (045).

Розглянуто понятійні засади корпоративних відносин і з'ясована їх права природа. Проаналізовано існуючі теорії виникнення та походження корпоративних відносин, зроблено спробу визначити їх місце в системі права України. Сформульовано висновки і пропозиції, спрямовані на вдосконалення законодавства, які можуть бути підґрунтям для подальших наукових досліджень.

10.18.12.0488/224589. Правова система України: вітчизняна правова традиція та проблеми трансформації. Степаненко К.В. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.26-34. - укр. УДК 340.116.

Проаналізовано основні тенденції у визначенні змісту національної правової системи у вітчизняній правовій науці. Надано аргументи щодо доцільності побудови національної правової системи України як змішаної або правової системи інтегративного типу, що містить ознаки континентального та загального права. Доведено, що інтегративний характер правової системи, що враховує особливості континентального та загального права одночасно, вимагає більш широкого використання правового прецеденту.

10.18.12.0489/226763. Юридичні практики "Pro bono": зміст та чинники розвитку в Україні. Марченко О.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.50-60. - укр. УДК 330.1+340(477).

Розкрито зміст юридичних послуг "Pro bono" та характеризувано їх відмінності порівняно з послугами юридичного консалтингу, безоплатною правовою допомогою, благодійністю юристів. Обґрунтовано взаємозв'язок юридичних практик "Pro bono" та соціальної відповідальності юридичного бізнесу. Визначено головні чинники розвитку юридичних практик "Pro bono" в Україні.

10.18.12.0490/226767. Нові тенденції на ринку юридичних послуг України. Камінська Т.М., Гейвандов В.А. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.68-71. - англ. УДК 338.46+34(477).

Legal services market is an attractive segment of the tertiary sector of national economy. Unfortunately, legal business in Ukraine fell by 30 % in the years of 2015-2016. Despite this fact, we can confidently assert that the legal services market in Ukraine operates quite powerful. The financial equivalent of the market volume is amounted to approximately 700 million dollars (or 12 billion in UAH). This is good figure, but there are still reserves to grow and develop. This market is an integral part of the national economy and meets international quality, requirements and standards of legal practice today. It is also market of healthy monopolistic competition without pure monopoly that hampers the unfair struggle between market units.

10.18.12.0491/226784. Стимулювання інноваційної діяльності: порівняльно-правовий аспект. Вакім В.Е. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.134-146. - укр. УДК 346.5:005.591.6.

Розглянуто закордонний досвід стимулювання інноваційної діяльності. Проведено аналіз змін національного законодавства України щодо спеціальних умов здійснення інноваційної діяльності.

10.18.12.0492/226803. Правові засоби формування інвестиційного потенціалу України. Бударна В.О. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30), С.120-131. - укр. УДК 346.543.

У статті досліджуються правові засоби та механізми формування інвестиційного потенціалу України як фактору реалізації економічної політики держави. Аналізуються проблеми його сучасного законодавчого забезпечення. Досліджується характерна риса державної економічної політики, яка полягає в тому, що вона оформлюється у вигляді законів і цільових програм, розрахованих на довгострокову перспективу. Доведено, що об'єднання розрізаних фінансово-інвестиційних ресурсів і спрямування їх в інвестиційні програми, а також ефективне використання наявних фінансових інструментів вимагає управління інвестиційним потенціалом. Стверджується, що особливістю формування сучасної системи правового регулювання щодо відтворення інвестиційного потенціалу країни полягає у доповненні загальних принципів господарсько-правового забезпечення інвестиційної діяльності в країні в цілому та взаємозв'язку з економічними інтересами країни.

10.18.12.0493/226944. Проблема модернізації чинного інвестиційного та інноваційного законодавства України в сучасних умовах. Остапенко Ю.І. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.149-161. - укр. УДК 346.13.(094).

У статті звернуто увагу на відсутність систематизованого підходу до законодавчого забезпечення інноваційного та інвестиційного секторів економіки. Адже систематизація відповідного правового матеріалу, його якісна складова та деталізація застосування окремих правових засобів у регулюючому механізмі інноваційного та інвестиційного законодавчих інститутів дозволили підняти економіку країни на вищий щабель. Відтак актуалізовано питання щодо концептуальних підходів до процесу вдосконалення та модернізації відповідних законодавчих інститутів, а також встановлення необхідних методів стимулювання відповідних законодавчих процесів.

10.18.12.0494/227030. Механізми формування безпеки держави. Домбровська С.М., Полторак С.Т. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/21.pdf>. - укр. УДК 35.078.

У статті висвітлюється питання якісного формування безпеки держави, розглядається процес формування науково-теоретичної бази і правових основ забезпечення внутрішньої безпеки та загальний науково-методологічний підхід у вирішенні проблем забезпечення зовнішньої безпеки держави.

10.18.12.0495/227139. Омбудсмени у скандинавських країнах ЄС в умовах децентралізації публічної влади. Мануїлова К.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/8.pdf>. - укр. УДК 352 354.

У статті досліджуються становлення та функціонування інституту омбудсмена в Швеції, Фінляндії, Данії. Пропонуються рекомендації щодо перетворень українського інституту омбудсмена в умовах децентралізованої публічної влади.

10.18.12.0496/227158. Забезпечення прав корінних народів: міжнародні документи та українські реалії. Топалова Е.Х. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/28.pdf>. - укр. УДК 340.115:340.

У статті розглядається еволюція міжнародного правового регулювання статусу корінних народів, аналізується нормативно-правове забезпечення статусу корінних народів в Україні.

10.18.12.0497/227164. Методологічні аспекти теорії інституціональних матриць у контексті динаміки інституціональних змін (частина 1). Молодцов О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого

самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/8.pdf>. - укр. УДК 351.83:316.323.

У статті розкрито основні позиції теорії інституціональних матриць та їх методологічне значення для проведення виваженої інституціональної політики щодо впровадження нових для України інститутів.

10.18.12.0498/227171. Політико-управлінське лідерство у сфері державної політики безпеки і благополуччя дітей Канади. Держановська С.Л. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/15.pdf>. - укр. УДК 35.08:323.39.

Стаття досліджує систему політико-управлінського лідерства у сфері державної політики безпеки і благополуччя дітей Канади, описує всіх учасників, які беруть участь в ухваленні рішень щодо формування, розвитку та виявлення пріоритетів у цій сфері, підкреслює визначальну роль надійної системи, збудованої на відповідних політичних та адміністративних інституціях, а також інститутах омбудсменів та адвокатів із захисту прав дітей та молоді, недержавних організаціях і коаліціях.

10.18.12.0499/227264. Основні напрямки курсу реформ у КНР у 70-90 роках XX століття. Лизогуб В.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/73222/68499>>. - укр. УДК 340.158.

Стаття присвячена комплексному аналізу процесу реформування в КНР наприкінці XX ст., зокрема, основних напрямів, цілей, завдань, особливостей політики модернізації й відкритості. Досліджено головні аспекти "соціалізму з китайською специфікою", політико-правову ідеологію реформ і вплив традиційних конфуціанських цінностей. Завдяки детальному вивченню значної кількості монографічної літератури встановлено методи, характер та особливості перетворень у КНР.

10.18.12.0500/227298. Законодавче регулювання іноземних інвестицій у кНР у період політики реформ і відкритості. Лизогуб В.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/105919/101361>>. - укр. УДК 340.158.

Здійснено комплексний аналіз законодавчого регулювання іноземних інвестицій у КНР. Розглянуто стан, стратегії та цілі законодавства про іноземні інвестиції, визначено методи, характер та особливості його розвитку.

10.18.12.0501/227315. Інтерпретація специфіки голосування на основі пропорційної виборчої системи під час загальних виборів глави регіону в Індонезії. Ванда З.А. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/118828/113276>>. - укр. УДК 342.827.2.

Розглянуто специфіку голосування на основі пропорційної виборчої системи на загальних виборах глави регіону. Результати дослідження архівних документів дозволяють дійти висновку, що голосування, проведене за цією системою, як і загальні вибори глави регіону в Яхукімо Ріджені (провінція Папуа) і в провінції Балі, є конституційними. Що стосується виборців, які активно користуються своїм правом голосу на основі взаємної згоди або угоди, також є конституційними і законними, з огляду на те, що система або модель виборів стали для них уже звичними, хоча у виборах ще присутній певний елемент примусу. Загальні вибори глави регіону, проведені в провінції Балі, не суперечать конституції країни і їх результати підтверджені рішенням Конституційного суду. На підставі положень п. 1 ст. 22Е "Про проведення загальних виборів", в тому числі і загальних виборів глави регіону, вибори регіонального уряду проводяться також на основі прямого і рівного виборчого права при таємному голосуванні кожні п'ять років.

10.18.12.0502/227321. "Европейская социальная модель": проблемы осмысления. Окладная М.Г., Трагнюк А.Р. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/125746/130237>>. - укр. УДК 341.1:316.334.3(4).

Исследуется феномен европейской социальной интеграции и тем самым устанавливаются основы, необходимые для ответа на вопрос: что представляют собой Европейская социальная модель, каким образом она соотносится с национальными моделями социального государства, какое влияние на нее осуществляет экономическая интеграция в ЕС на современном этапе.

10.18.12.0503/227325. Поняття, ознаки та функції торговельної марки у праві Європейського Союзу. Ярмук В.Ю. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/126562/130238>>. - укр. УДК 341.2(088.72)(4-672 ЄС).

Статтю присвячено правовому аналізу та встановленню особливостей визначення понять торговельної марки у законодавстві Європейського Союзу та національному законодавстві його держав-членів і в науковій літературі. Виокремлено істотні ознаки торговельної марки, що відрізняють її від інших засобів індивідуалізації та результатів інтелектуальної діяльності, а також досліджено функції торговельної марки.

10.18.12.0504/227333. Конституционное право на проведение расследований Комиссией по борьбе с коррупцией в Индонезии. Сетьягама Азис. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/130823/131099>>. - укр.

В статье предпринята попытка проанализировать права Комиссии по борьбе с коррупцией (КБК) по расследованию деятельности членов Законодательного собрания Индонезии. Это вызвано тем, что многие официальные лица заявляют о коррупционных деяниях, в которых подозреваются и члены Законодательного собрания, и обращаются в аппарат КБК с запросом о праве их участия в управлении бюджетом страны. Запрос касается и апелляции в связи с использованием членами Законодательного собрания при голосовании электронного удостоверения личности. В ходе анализа использовались положения Закона № 17/2014 о Народном консультативном конгрессе, Законодательном собрании, Совете региональных представителей и Совете народных представителей, а также Закона № 30/2002 о Комиссии по борьбе с коррупцией. Для изучения общественного мнения о праве на апелляцию в Законодательное собрание использованы результаты социологического опроса. Исследование показало, что право на расследование, данное Законодательным собранием, согласно Конституции, является законным, поскольку оно выступает одним из трех прав Законодательного собрания. Тем не менее, право проведения опроса

о законности использования электронного удостоверения личности, рассмотренное Законодательным собранием, фактически препятствует выполнению КБК своих обязанностей по предотвращению любого коррупционного деяния в Индонезии. Кроме того, проведенный опрос также имеет свои плюсы и минусы, потому что общество еще не готово ему.

10.18.12.0505/227337. Характеристика демократических инструментов реализации конституционных норм в Индонезии. Вардана Доди Джая. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/132230/130242>>. - укр. УДК 34(4 9).

В статье рассмотрены теоретические вопросы реализации конституционных норм при подготовке и принятии законодательных актов в Индонезии. Основными инструментами реализации демократии определены открытый доступ общественности к информации в процессе подготовки и принятия нормативно-правовых актов и предоставление гражданам возможности подавать жалобы и предложения в соответствующие органы, которые должны реагировать на них в процессе подготовки и принятия этих актов. Основным инструментом реализации конституционных норм является гарантирование доступности информации и свободы выражения гражданами своего мнения при подготовке и принятии законодательных актов, которое существует хотя и формально, но по-прежнему носит процедурный характер. Другим инструментом является возможность использовать механизм подачи жалоб, что в определенной степени имеет мобилизационный характер, но оказывает значительно большее психологическое воздействие на сознание общественности, чем любая другая форма. На основе теоретической модели Южно-Африканской Республики в Индонезии разработано собственную "Модель реализации участия общественности", по которой граждане объединяются преимущественно в группы и частные организации по интересам, которые выступают от имени всей общественности.

10.18.12.0506/227338. Порядок судового оскарження підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади. Гетьман Є.А., Гетьман К.О. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/133648/130236>>. - укр. УДК 342.924.

У статті досліджено проблемні питання оскарження підзаконних нормативно-правових актів органів виконавчої влади України. Встановлено, що порядок оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади можна поділити на адміністративний і судовий.

11 ПОЛІТИКА. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

11.07 Методологія політичних досліджень

11.18.12.0507/227153. Компоненти комунікативних зв'язків політико-адміністративної системи та методологія їх дослідження. Попович Н.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/23.pdf>. - укр. УДК 35-027.21 22:005.57:[32:35.07].

У статті досліджується комунікативна природа компонентів політико-адміністративної системи. Описано особливості використання системного та структурно-функціонального методів дослідження. Проаналізовано структуру комунікативних зв'язків політико-адміністративної системи.

11.09 Історія політичних вчень

11.18.12.0508/224192. Теократичні ідеї Августина Блаженного та їх середньовічна імплементація. Жданенко С.Б. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.53-63. - укр. УДК 1:316.4.

У статті на прикладі теократичних ідей Августина Блаженного показано, що політична думка в епоху Середньовіччя була тісно пов'язана з теологією. Обґрунтовується, що головним принципом середньовічної політичної думки, що знайшов своє найбільше вираження у XIII ст., є теократизм, перевага вищої цінності - Бога - надідеями і держави, і особистості, узятих як цінності. Доводиться, що теократичний принцип, по-своєму сформульований і обґрунтований у вченні Августина, поступово затверджувався й у практичному житті разом зі зміцненням церковної організації.

11.18.12.0509/225133. Витоки української дипломатії: доба Київської Русі. Головченко В.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.17-27. - англ. УДК 327.82(477)"085 134".

Чимало західних політологів розцінили проголошення Україною своєї незалежності 24 серпня 1991 року як одну з найважливіших геополітичних подій у ХХ ст., що для долі Європи може мати таке ж значення і вплив на ситуацію в регіоні, як і возз'єднання Німеччини роком раніше. Сучасна українська дипломатія виводила у світ незалежну Україну в набагато сприятливіших умовах завершення холодної війни та порівняно мирного розпаду СРСР, після більш ніж 40-річної, хоч і багато в чому формальної, але все-таки фізичної присутності УРСР у структурах і на форумах ООН в якості її держави-співзасновника. Сьогодні Україна стверджує своє місце в багаторівневій ієрархічній будові міжнародної системи, її позиція є істотною для формування архітектури цієї системи не лише на регіональному, але й на глобальному рівнях. Тим більш важливим для зовнішньополітичного відомства нашої

держави є критичне врахування національного історичного досвіду і вміння робити з нього потрібні конструктивні висновки, що, в цілому, зводяться до принципового положення, якого дотримується увесь сучасний цивілізований світ: у незалежної й самодостатньої держави немає постійних друзів, а є лише постійні інтереси. Без критичного вивчення й урахування власних історичних інтересів і уроків суверенного розвитку України - державницьких, геополітичних, цивілізаційних, соціально-економічних - неможливо зрозуміти той принциповий факт, що сучасне становлення України як суверенної держави - природний і логічний підсумок її минулого шляху.

11.18.12.0510/227166. Політико-ідеологічні конструкти Візантії у дзеркалі сьогодення. Радченко О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/10.pdf>. - укр. УДК 316.75:141.7 (399) "03 14".

У статті здійснено аналіз основних політико-ідеологічних конструктів Візантійської імперії, передумов і чинників їх виникнення й трансформації як ідейно-теоретичного фундаменту обґрунтування сучасного авторитаризму Путіна, визначено загрози неовізантизму в контексті його трансформації в конструкт "Руського миру" як "двигуна" російської агресії в Україні.

11.15 Теорія політичних систем. Внутрішня політика

11.18.12.0511/223864. Соціальний вплив: теорії, інструменти й приклади використання пропаганди і спонукальних заяв під час виборів у Польщі 2015 року. Синовець А. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №19, С.21-29. - англ. УДК 007: 304: 001: 32.019.5 (438).

Метою представлено дослідження є аналіз теорій, механізмів та інструментів соціального впливу на прикладі польських виборчих кампаній 2015 р. Розглядається актуальність питання ефективності впливу медіа-контенту на споживача інформації в контексті досягнення очікуваних результатів такого впливу (зміни поведінки, зміни ставлення тощо). Дослідження включає як теоретичну, так і емпіричну компоненти. Теоретичні основи спираються на концепції соціального впливу і формування громадської думки, включаючи класичну працю Дж. Заллера "Природа і походження громадської думки" (1992). Емпірична частина включає контент-аналіз прикладів комунікаційних технік, що використовувалися у Польщі під час президентських і парламентських виборів 2015 р. У ході дослідження з'ясовано, що методи, описані і класифіковані американським Інститутом аналізу пропаганди ще в далекому 1937 р., широко й ефективно використовувалися в ході останніх польських виборчих кампаній, попри загальне зростання рівня медіаграмотності та медіа-компетентності населення.

11.18.12.0512/225266. Формування сприйняття агресії Російської Федерації в Україні російськими ЗМІ на початку 2015 року. Запорожець О.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №131, С.15-21. - англ. УДК 32.019.51(477.52 .6):316.776.23(470+571).

У статті досліджено російську пропаганду щодо збройного конфлікту на Сході України на прикладі повідомлень телеканалу "Первый канал" за січень-березень 2015 року. Основними темами повідомлень у цей період були: обстріли населених пунктів Донбасу українською армією, гуманність ополченців та їхні військові успіхи, милітаристська і лицемірна політика українського уряду, вплив США на політику українського уряду, проблеми з військовою мобілізацією в Україні, а також гуманітарна допомога РФ жителям Східної України. Мета пропаганди - дискредитація української влади і делегітимізація її дій щодо врегулювання конфлікту на Сході України. Для цього російськими ЗМІ використано низку маніпулятивних методів, які дали змогу спотворити дійсність і впродовж тривалого часу вводити громадськість в оману щодо реального перебігу подій в Україні.

11.18.12.0513/225302. Єгипет під владою Абделя Фаттаха аль-Сісі: внутрішні виклики для розвитку. Ігнат'єв П.М. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.4-17. - англ. УДК 321:620.94.

Єгипет вважається демографічним велетнем світу і відзначається важливим стратегічним розташуванням на перетині різних континентів. Країна перебуває під владою військових генералів з 1952 р., а перші відкриті та прозорі президентські вибори відбулися тут тільки в 2012 р. Останній період військового правління на чолі з Хосні Мубараком тривав із 1981 по 2011 рр. Цей був час відносної стабільності та відсутності радикальних реформ, коли Єгипет виживав за рахунок значної допомоги з боку США і коштів, які залишали у країні іноземні туристи. У статті запропоновано відповідь на питання, чи змінилася ця ситуація після подій "Арабської весни" і нетривалого правління Мухаммеда Мурсі. Проаналізовані такі проблеми як демографічний вибух і пов'язаний із ним значний рівень безробіття, примусова військова служба, відсутність доступного житла, гострий дефіцит водних ресурсів. Автор намагається встановити, яким чином Єгипет протистоїть цим викликам у роки правління Абделя Фаттаха аль-Сісі. Задля цього він досліджує, як при новому главі держави розвиваються такі сфери економічної активності як туризм, обслуговування транзиту суден Суецьким каналом та забезпечення населення грошовими переказами, а також оцінює ефективність роботи бавовняної галузі сільського господарства.

11.18.12.0514/225304. Роль медіа-пропаганди в умовах "гібридної війни". Юськів Б.М., Хомич С.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.27-43. - укр. УДК 32.019.51.

Предметом дослідження стала "гібридна війна", яку веде на Сході України Російська Федерація. Особливістю "гібридної війни" є те, що в ній нарівні з військовими ресурсами активно використовуються ресурси невійськові, насамперед пропагандистські. Дослідження має на меті аналіз зв'язку між інтенсивністю бойових дій сепаратистів, підтримуваних російською армією і спеціальними силами РФ на Сході України, з одного боку, і пропагандистськими повідомленнями російських медіа, з іншого боку. Доведено, що російська медійна пропаганда має значно більший вплив на активність сепаратистів, ніж міжнародні заходи, які безпосередньо стосуються врегулювання російсько-українського конфлікту. Побудовано модель множинної регресії, яка демонструє, як середньоденне за тиждень сумарне число обстрілів ЗСУ з важких озброєнь плюс пострілів з ручної зброї з боку сепаратистів залежить від

частоти появи певних слів у новинах Russia Today протягом тижня. Отримана модель є придатною для прогнозування бойової активності сепаратистів у зоні АТО.

11.18.12.0515/225313. Сутність феномену внутрішньої геополітики Російської Федерації. Кондратенко О.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.4-15. - англ. УДК 327(470).

Проаналізовано сутність внутрішньої геополітики Російської Федерації (РФ) та її вплив на зовнішньополітичний курс Москви. З'ясовано, що на фоні активізації російського націоналізму відбулася активізація сепаратистських настроїв у російських національних автономіях, зокрема в Північному Кавказі (Чечня, Дагестан), що у підсумку призвело до двох чеченських війн, а також до формування невдоволення діями центру в Татарстані, Південному та Східному Сибірові тощо. Однак, після внутріполітичних та внутрішньо економічних потрясінь 1990-х рр. Росією було окреслено курс на відновлення статусу великої держави. Важливим фактором для російського керівництва є підтримка його зовнішньополітичного курсу широкими верствами населення. Простежено, що рівень електоральної підтримки російського президента цілком залежить від успіхів Російської Федерації на міжнародній арені. Кремль активно культивує та використовує імперські настрої російського суспільства задля обґрунтування необхідності повернення Росії "несправедливо позбавленого" статусу великої держави. Саме тому, експансіоністська геостратегія влади знаходять активну підтримку як серед представників російської інтелігенції, так і широких суспільних верств.

11.18.12.0516/225316. Протидія російській агресії в інформаційній сфері. Яковенко Н.Л., Піскорська Г.А. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.40-48. - англ. УДК ((470+571):(477)):316.776.23.

Агресія Росії проти України реалізувала концепцію новітньої гібридної загрози. Інформаційні засоби стають інструментами силового впливу. Створено можливості для їх поєднання з військовими силовими засобами Системне здійснення РФ негативного інформаційно-психологічного впливу на українське суспільство є однією з найбільш значущих загроз інформаційній безпеці України. Проблема ефективної протидії пропагандистському впливу російських ЗМІ сьогодні надзвичайно актуальна для ЄС та України, де стратегічний наратив перебуває в процесі формування. І тут, дійсно, співпраця України, ЄС та інших міжнародних акторів є надзвичайно важливим та плідним аспектом взаємодії.

11.18.12.0517/225317. Дилеми сучасного розвитку демократії: теорія та практика. Погорська І.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.49-67. - англ. УДК 321.7.

Керованість сучасних глобальних і регіональних процесів безпосередньо залежить від успіху багатосторонньої взаємодії, пошуку колективних взаємоприйнятних рішень. Тому зовнішня політика сучасних держав в основному спрямована на створення більш стабільної, передбачуваної і безпечної міжнародної обстановки на основі розвитку моделі демократії, де було досягнуто ефективний баланс між національними і колективними інтересами політичних акторів. Нинішній етап є предметом серйозних наукових дискусій. Стверджується, що ситуаційні заходи не можуть кардинально змінити модель демократичного розвитку на світовому просторі, оскільки це не тягне за собою зміни концептуальної основи системи багатостороннього співробітництва. Сучасні дослідження виділяють фундаментальні роботи, в яких представлені систематизовані інтеграційні функції, що поєднують економічні, історичні, політичні, культурні та психологічні аспекти аналізу форматів демократичного розвитку.

11.18.12.0518/225374. Think Tanks та інституційні реформи в Україні. Ступницький О.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.99-110. - укр. УДК 339.91.

У статті аналізуються особливості діяльності сучасних аналітичних і девелоперських центрів США ("Think Tanks") як недержавних науково-дослідних та інформаційно-аналітичних організацій, що генерують ідеї і розробляють рекомендації для національних урядових та міжнародних інститутів, забезпечуючи конструктивний діалог з рішення соціально-економічних та політичних проблем у ланцюгу "державно-бізнес-суспільство". Це креативні дослідницькі колективи для поглибленого розгляду питань публічної політики, завдяки яким стало можливим перетворення інтелектуальної діяльності із індивідуального творчого акту у колективну роботу по створенню нових засад. В Україні для представників наукового співтовариства, що створюють основну частину значущих аналітико-прогнозних і політико-теоретичних концепцій, поняття "Think Tank" є відносно новим. Відсутність повноцінної мережі інститутів громадянського суспільства і достатньої доступності до медійних ресурсів та майданчиком для їх просування з метою впливу на практику прийняття економічних рішень і політичні процеси пов'язано із непрозорістю діяльності державного істеблшменту та відторгненням політичних еліт, що до цього часу додержуються принципу етатизму (верховенство держави). Сьогодні використання симбіозу потенціалу наукового співтовариства і розробок "Think Tank", як аналітичних центрів, є однією із найважливіших умов інституційних реформ в Україні, ефективної внутрішньо економічної та зовнішньополітичної стратегії розвитку країни. Однак, на жаль, процес усвідомлення того, що саме сучасні "Think Tank" є засобом соціальної інженерії у цілому і політичного консультування зокрема, забезпечення незалежної політичної та соціально-економічної експертизи, відбувається повільно та суперечливо.

11.18.12.0519/226540. Взаємодія громадянського суспільства та держави у контексті інформаційної безпеки України. Головка А.А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.155-159. - укр. УДК 321(477) +351:65.

В статті висвітлене комплексне дослідження щодо місця та ролі інститутів громадянського суспільства в загальній системі інформаційної безпеки держави. За основу було взято сучасний суспільно-політичний досвід України в умовах воєнно-інформаційної агресії (гібридної війни). У фокусі наукового аналізу знаходяться такі інститути як громадські об'єднання, неурядові аналітичні центри та засоби масової інформації, що виступають у ролі стратегічних партнерів уряду в секторі безпеки. Обґрунтовано доцільність залучення недержавних інституцій до

реалізації безпекової політики. Перераховано основні інститути, які виступають у ролі суб'єктів захисту національних інтересів в інформаційній сфері. Крім того, систематизовано шляхи поліпшення функціонування механізму взаємодії між громадянським суспільством та органами державної влади в контексті забезпечення інформаційної безпеки. За результатами дослідження сформульовано висновки.

11.18.12.0520/227129. Державно-управлінський дискурс у критеріях конструктивності та деструктивності. Попович Н.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/37.pdf>. - укр. УДК 35-027.21 22:005.57:[32:35.07].

Досліджуються особливості взаємовідносин "політика - адміністрація" у контексті їх комунікативної природи. Доводиться, що на ефективність політико-управлінської комунікації політичний дискурс безпосередньо здійснює як конструктивний вплив, так і здатен викликати деструктивні зміни.

11.18.12.0521/227243. Розвиток партисипативної демократії в умовах реформування місцевого самоврядування. Самелюк Л.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/25.pdf>. - укр. УДК 35.072.1.

У статті розглядаються актуальні питання розвитку партисипативної демократії в Україні та інших зарубіжних (європейських) країнах. На засадах вивчення міжнародних нормативно-правових актів, аналізу основних видів партисипативної демократії, результатів їх запровадження подано пропозиції щодо підвищення рівня участі громадян у суспільному житті на місцевому рівні в умовах запровадження реформи місцевого самоврядування в Україні.

11.25 Теорія міжнародних відносин. Зовнішня політика і дипломатія

11.18.12.0522/224598. Сепаратизм в об'єднаній Європі: стара проблема з новим обличчям (англійською мовою). Яковюк І.В., Окладна М.Г., Орловський Р.Р. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.132-143. - англ. УДК 341.211:323.173(4).

Досліджено питання, пов'язані з розвитком сепаратизму в Європейському Союзі. Наголошено, що розвитку сепаратизму певною мірою сприяють процеси глобалізації та регіональної інтеграції, які можуть відігравати як інтегративну, так і деструктивну роль. Проаналізовано передумови розвитку сепаратизму в умовах європейської інтеграції, а також форми його реалізації. Реалізація Європейським Союзом регіональної політики, що заснована на принципах солідарності і субсидіарності, не знімає проблему сепаратизму в об'єднаній Європі як такої. Значною мірою це обумовлено тим, що в сучасних умовах культурно-мовна ідентичність не завжди використовується сепаратистськими рухами в їх боротьбі. Дедалі більшого значення набувають економічні чинники цього процесу. Сепаратизм в ЄС має й іншу особливість. Вона пов'язана з питанням членства в Європейському Союзі сепаратистських регіонів держав-членів у разі їх виходу з "материнської" держави. Зазначено, що у випадку позаправового механізму виходу зі складу держави прагнення сепаратистських регіонів набути членства в ЄС зіткнеться насамперед зі спротивом тих держав-членів, які мають у своєму складі подібні регіони. Інститути ЄС сьогодні також стоять на позиції не визнання права регіонів держав-членів автоматично набути членства в Євросоюзі у разі виходу зі складу "материнської держави". Обґрунтовано висновок, відповідно до якого в перспективі в об'єднаній Європі вимоги щодо самовизначення регіонів будуть все частіше розглядатися через інститути Європейського Союзу в умовах посилення напруги між ЄС, його державами-членами та регіонами держав-членів.

11.18.12.0523/225132. Велика гра у Белуджістані. Ігнат'єв П.М., Сахаренко О.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.4-16. - укр. УДК 323.15+327.58[(581)+(55)+(549.1)].

У статті проаналізовані особливості політичної та економічної ситуації у історичному регіоні під назвою Белуджістан, який нині контролюється Пакистаном, Афганістаном та Іраном. У зв'язку з особливостями географічного розташування, бідністю ґрунтів і дефіцитом водних ресурсів, території компактного помешкання белуджів є найменш заселеними і найбільш відсталими в економічному відношенні. Це зменшує інтерес урядів трьох країн до їх розвитку та створює передумови для радикалізації белуджів і сепаратизму, вияви якого поглиблюються етнічними та конфесійними відмінностями між ними і представниками інших етно-релігійних груп. З іншого боку, території історичного Белуджістану мають належні передумови для економічного зростання завдяки вигідному прикордонному розташуванню, протяжній береговій смугі у Пакистані та Ірані, значним природним ресурсам на шхалт вугілля, природного газу, залізної руди та мармуру. Зазначається, що політична еліта трьох країн має забезпечити представників народу белуджів справедливою часткою прибутків від продажу місцевої продукції, обмежити міграцію зuboжілого населення з інших регіонів, а також поважати права людини. У статті доведено, що виконання таких рекомендацій дозволить звести нанівець проблему белуджістанського сепаратизму.

11.18.12.0524/225134. Сирійсько-турецькі взаємини в контексті близькосхідної регіональної системи міжнародних відносин. Кравчук О.А. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.28-39. - укр. УДК 94(560:569.1).

В статті проаналізовані визначальні чинники еволюції сирійсько-турецьких міждержавних відносин по завершенні холодної війни, особливої уваги надано з'ясуванню місця водної й курдської проблем у взаєминах двох держав. Після Першої світової війни в Сирії й багатьох інших арабських державах Турецьку Республіку сприймали передусім як правонаступницю Османської імперії, що протягом кількох віків колонізувала ці країни й перешкоджала їхньому цивілізаційному розвитку. А з розпадом біполярної системи міжнародних відносин між Сирією й Туреччиною спалахнула серйозна боротьба за вплив у регіоні. Важливою безпековою проблемою в сирійсько-турецьких взаєминах залишилася водна, тобто питання розподілу ресурсів ріки Євфрат, оскільки особливістю близькосхідної гідрографії є вкрай нерівномірний розподіл запасів прісної води. Нормалізація двосторонніх міждержавних відносин окреслилася тільки з приходом до влади в Турецькій Республіці поміркованої

ісламістської Партії справедливості й розвитку на чолі з Реджепом Таїпом Ердоганом, чия зовнішня політика спрямована на встановлення тісніших зв'язків із країнами Близького Сходу й помітнішу посередницьку роль в урегулюванні арабсько-ізраїльського конфлікту. Відразу ж після консолідації владної вертикалі Партія справедливості й розвитку почала дистанціюватися від Ізраїлю для того, щоб налагодити більш відвертий діалог з країнами Машрику.

11.18.12.0525/225136. Українське і сирійське питання у міжнародних відносинах як дві сторони однієї геополітики. Кондратенко О.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.68-75. - англ. УДК 357.5 (477+569.1): 355.356.

Розкрито зміст протистояння між провідними центрами світового впливу - ЄС, США та РФ, яке призвело до загострення ситуації одразу у двох країнах. З'ясовано, що Україна як і Сирія ризикує перетворитися на головний плацдарм геополітичної боротьби між Росією та Заходом. Військова присутність Росії в Сирії зокрема полягає у створенні військових баз на Близькому Сході та Середземномор'ї шляхом підтримки існуючого режиму в Дамаску. Розширення стратегічного впливу РФ полягає також у забезпеченні контролю нафтогазового ринку та транзиту енергоресурсів до ЄС. Продовження військового втручання Росії в Україні й Сирії справило глибокий вплив на ситуацію у сфері безпеки на пострадянському просторі та Близькосхідному регіоні. Така реальність змушує всіх учасників врегулювання даних конфліктів переглянути свою зовнішньополітичну стратегію й подальші плани відносно України та Сирії. ЄС і США обстоюють виключно мирний план дипломатичного вирішення кризи на сході України через відведення протидіючих сторін від лінії зіткнення та проведення демократичних виборів. Водночас, у Сирії основним завданням для Заходу є боротьба з ІДІЛ та усунення від влади нинішнього авторитарного режиму. Росія не проявляє особливого зацікавлення щодо врегулювання зазначених регіональних криз та має намір і надалі підтримувати нестабільність як в Євразії, так і Близькому Сході.

11.18.12.0526/225138. До проблеми "виконання Україною мінських домовленостей". Задорожній О.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №128, С.76-92. - укр. УДК 341.223.2(477.75):327.5(470).

Стаття присвячена питанню порушення домовленостей, досягнутих в результаті Мінського процесу, з боку Росії та представленню останньою Мінських угод як обов'язкових до виконання виключно Україною. У статті розглядаються спроби російських високопосадовців і представників доктрини звинуватити Україну у невиконанні цього документа. Автора вказує на конкретні кроки України на напрямку реалізації положень Мінських угод (наприклад, Україна прийняла Закон "Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей") і аналізує слабкі аргументи Росії про нездатність України підтримувати перемир'я. В результаті дослідження реалізації Мінської угоди стає очевидним, що мета Росії юридичними засобами перетворити конфлікт у внутрішню українську проблему; впливати на внутрішню та зовнішньополітичні рішення України за допомогою маріонеткових "ДНР" та "ЛНР", де право вето є пріоритетом; дестабілізувати політичну і соціальну ситуацію в Україні, підірвати її економіку і обороноздатність за допомогою вищевказаних утворень. Автор приходить до висновку те, що деескалація є номінальною через відмову Росії припинити незаконні дії.

11.18.12.0527/225143. Політика центральноазіатських держав (Казахстану, Туркменістану і Узбекистану) в енергетичному секторі. Дорошко М.С., Волошенко І.О. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №129, С.4-15. - укр. УДК 327+351.824.11(574:575.1:575.4):621.31.

Важливим компонентом забезпечення економічної безпеки держав Центральної Азії є енергетична безпека, адже енергетичні ресурси мають критично важливе значення для поліпшення якості життя населення і розширення можливостей для всіх держав регіону. Казахстан, Туркменістан і Узбекистан є тими країнами, де енергетичні ресурси є сферою глибокою зацікавленості поза регіональних сил. По суті, енергетична безпека є пріоритетним напрямком зовнішньої політики усіх країн регіону, які намагаються отримати максимальну вигоду від продажу власних запасів нафти і газу. Енергетичні ресурси Туркменістану і Казахстану сприяли розширенню співробітництва з такими країнами, як Китай, Росія, США та багато інших. Автори аналізують особливості енергетичної політики Казахстану, Туркменістану і Узбекистану, особливості співпраці із зовнішніми партнерами, а також проблеми, що існують в енергетичному секторі.

11.18.12.0528/225145. Еволюція підходів до розуміння гегемонії в теорії міжнародних відносин. Романюк Н.А., Пурий М.Р. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №129, С.34-46. - укр. УДК 327.01:327.8.

У статті розглянуто теоретичні підходи реалізму, лібералізму, марксизму та конструктивізму до дослідження, аналізу та розуміння явища гегемонії в науці про міжнародні відносини. Проаналізовано основоположні твердження ключових представників кожного з запропонованих теоретичних напрямів щодо гегемонії. Підкреслено важливість теоретичного доробку представників кожного напрямку та доведено їх безпосередній вплив на формування і розвиток відповідної теорії у рамках науки про міжнародні відносини. Зокрема, аналізуються теоретичні погляди таких провідних у сфері міжнародних відносин науковців та теоретиків, як: Джон Айкенберрі, Роберт Гилпін, Чарльз Кіндлбергер, Джон Міршаймер, Джон Ратгі, Александр Вендт та Крістіан Реус-Сміт. Крім цього, були досліджені погляди Антоніо Грамші, Роберта Кокса, Роберта Кеохейна та Джозефа Ная, які лягли в основу теорії гегемонії в рамках міжнародних відносин. Наголошено на основоположному впливі теоретичних підходів реалізму, лібералізму, марксизму та конструктивізму на розуміння явища гегемонії в наукових колах, а також на теоретичне обґрунтування та практичну реалізацію цього явища в міжнародних відносинах. Підкреслено актуальність дослідження явища гегемонії з погляду теорії і практики міжнародних відносин.

11.18.12.0529/225146. Катастрофа рейсу MH17: чи справді РФ не має до неї відношення? Задорожній О.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №129, С.47-64. - англ. УДК 341.223.2(477.75):327.5(470).

Розглядаються аргументи, які використовує Росія для обвинувачення України у катастрофі малайзійського Boeing 777, яка сталася 17 липня 2014 р. Зокрема, в статті аналізуються наступні лінії аргументів представників російської влади та доктрини: ствердження, що держава, на території якої було вчинено злочин несе відповідальність; дискредитація розслідування інциденту, спрямованого на знаття підозри та обвинувачень Росії; критика ідеї і процедури створення міжнародного трибуналу з розслідування злочинів, пов'язаних із збиттям МН-17. Автор вказує на абсурдність, протиріччя, а також на необґрунтованість позицій російської влади та доктрини міжнародного права як з точки зору міжнародного права, так і з точки зору фактів. У свою чергу, автор кваліфікує трагедію з точки зору міжнародного права на тлі загального контексту агресивної війни Російської Федерації проти України. Автор також наводить аргументи на користь міжнародного кваліфікованого розслідування аварії та створення міжнародного трибуналу для притягнення винуватців трагедії до відповідальності.

11.18.12.0530/225148. Боротьба з корупцією в Україні як передумова запровадження безвізового режиму з Європейським Союзом. Мушак Н.Б. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №129, С.74-81. - англ. УДК 341.231.14:341.17.

Єдиною не реформованою складовою, яка залишається в рамках правової системи України є система українських судів. Основними факторами, що негативно впливають на діяльність судів в Україні є політична та економічна корупція. Якщо порівнювати ступінь впливу на діяльність судів, то можна сказати, що діяльність КСУ найбільше потерпає від політичної корупції, в той час, коли економічна корупція істотно впливає на діяльність судів загальної юрисдикції. Для реалізації правових актів у сфері боротьби з корупцією в Україні створено відповідну систему органів. Її складають: Національне антикорупційне бюро України (далі - НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне агентство з питань запобігання корупції (далі - НАПЗК) та Агентство з розшуку/повернення активів. У статті визначено, що серед невирішених проблем залишається питання запуску Національним агентством із запобігання корупції системи електронного декларування, що відбувся 15 серпня 2016. Запуск системи електронного декларування є останнім зобов'язанням України щодо запровадження Європейським Союзом безвізового режиму для нашої держави. Остаточне рішення щодо виконання Україною всіх критеріїв Плану дій з візової лібералізації було ухвалене Комісією ЄС 18 грудня 2015 р. У документі зазначається, що Україна виконала всі критерії, встановлені з чотирьох блоків ПДВЛ. Відповідно на сьогодні очікується надання Євросоюзом безвізового режиму для України. Загалом для ефективної реалізації антикорупційної політики в Україні необхідно запровадити системний підхід. Адже корупцію неможливо знищити і повністю викоринити в якомусь конкретному публічному органі або за допомогою певних окремих установ. Явище корупції є системним, відповідно і долати її потрібно лише спільними зусиллями. Для цього необхідно забезпечити принцип незалежності роботи антикорупційних органів та унеможливити їх політичну залежність від правлячої влади; налагодити ефективну роботу Національного агентства з питань запобігання корупції, Національного антикорупційного бюро, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Агентства з розшуку/повернення активів з обов'язковим інформуванням громадськості по результати їх діяльності; забезпечити покарання для посадовців, що вчинили корупційні злочини, з неможливістю подальшого зайняття посади державного службовця тощо.

11.18.12.0531/225255. Цілі та принципи партнерства у відносинах між ЄС та Африканським Союзом. Толстов С.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.4-12. - англ. УДК 327:061.1ЄС.

У минулому Африканський континент традиційно вважався "заднім двором" європейських колоніальних імперій. Згодом механізм партнерства Африка - ЄС був закладений на саміті Африка - ЄС в Каїрі в 2000 р. У 2005 р. Європейська Комісія опублікувала оновлену стратегію ЄС щодо Африки, спрямовану на створення євро-африканської пакту для прискорення розвитку Африки. З того часу на обох континентах відбулися значні зміни, які зумовили перегляд підходів у взаєминах між ЄС і Африканським Союзом. 29 червня 2016 р. Комісія Африканського Союзу та ЄС підписали третій етап "Програми підтримки Африканського Союзу". Цілі відносин стратегічного партнерства між ЄС і Африканським Союзом передбачають широке коло пріоритетів у різних галузях, у т.ч. активізацію політичного діалогу, допомогу в цілях розвитку, спільне управління і спільну відповідальність, співпрацю в сфері безпеки, регулювання міграцій, сприяння трансрегіональним проектам і т. п. Спільні документи ЄС і АС орієнтовані на зміцнення двостороннього співробітництва у вирішенні глобальних проблем, розподіл витрат, взаємну підзвітність, солідарність і взаємну довіру, рівність і справедливість, повагу до міжнародного права і угод, гендерну рівність та недискримінацію. Однак фактичні результати взаємодії в таких пріоритетних галузях, як забезпечення миру і безпеки, сприяння демократії, добре управління, права людини, сталий і всебічний розвиток, економічне зростання, розвиток людського потенціалу та континентальна інтеграція залишаються досить низькими. У зв'язку з цим європейські політичні експерти відзначають низьку ефективність концепції "нормативної влади" ЄС і спроб застосування елементів зовнішнього управління щодо африканських держав.

11.18.12.0532/225256. Виклики та загрози безпеці країн Центральної Азії у зв'язку з російською анексією Криму 2014 року. Мінгазутдінов І., Мінгазутдінова Г. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.13-23. - укр. УДК 327.8:351.746.1] (575):341.223.2(477.75)"2014.

У статті розглянуто позицію керівництв центральноазійських країн щодо анексії Криму Росією на початку 2014 р., проаналізовано основні виклики та загрози безпеці країнам регіону в рамках агресивної політики РФ. Досліджено основні елементи впливу Росії та Китаю на центральноазійський регіон на початку XXI ст. Традиційними важелями впливу на регіон з боку Росії залишалися військові бази, розташовані в трьох з п'яти країн Центральної Азії, а також фактори поставки зброї для підтримки державних армій та наявність російськомовних меншин в країнах регіону. У свою чергу, Китай здійснював закріплення своїх позицій за рахунок імпорту нафтогазових ресурсів, залучення інвестицій та пропозицій вигідної економічної співпраці. З'ясовано, що події 2014 р. справлятимуть великий вплив на розстановку сил в центральноазійському регіоні. Зокрема, прагнення Росії розширити свій вплив на власну традиційну зону інтересів - пострадянську Центральну Азію - лише підштовхнуло лідерів п'яти країн до глибшої співпраці з основними російськими конкурентами - Китаєм та США, а також до розвитку співробітництва з

Північноатлантичним альянсом. Так, в сфері купівлі природних ресурсів Китай взяв курс на витіснення Росії з центральноазійського ринку, а відносини Центральної Азії зі США та НАТО укріпилися у сфері безпеки.

11.18.12.0533/225257. Проблема глобальної зміни клімату в контексті міжнародної безпеки. Шевченко О.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.24-38. - укр. УДК 349.6:[351.746:007](100).

В кінці ХХ століття до традиційних загроз міжнародної безпеки відносили загрозу глобальної ядерної війни, поширення ядерної зброї, релігійні війни, міжетнічні конфлікти і озброєний сепаратизм. Однією з головних особливостей міжнародного середовища початку ХХІ століття є трансформація міжнародних загроз, які виникають як з вини людини, так і без її втручання. Йдеться про такі глобальні виклики міжнародній безпеці, які спричинені наслідками зміни клімату. До них відносять природні катаклізми; утворення непридатних для життя територій; удар по біологічній різноманітності планети; нестача питної води, голод і епідемії; підвищення рівня світового океану. В свою чергу ці виклики мають абсолютно вимірювані політичні і фінансові наслідки. Усвідомлення цих проблем на найвищому політичному рівні є першою складовою їх вирішення. Іншим важливим інструментом їх вирішення - є інформаційна складова, тобто роз'яснення міжнародній громадськості потреби в адаптації та пом'якшенні кліматичних змін. Автор показує, що більшість глобальних проблем, пов'язаних зі зміною клімату не існують самі по собі, вони тісно переплітаються, взаємно доповнюючи одна одну, а їх вирішення є предметом міжнародної і у тому числі інформаційної безпеки.

11.18.12.0534/225258. Лідерство та гегемонія в геостратегії неформальних неоімперій. Гольцов А.Г. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №130, С.39-49. - англ. УДК 327.2.

Аналізуються дискусійні питання співвідношення гегемонії та лідерства в міжнародних відносинах, зокрема в контексті геостратегії неформальних неоімперій. В ідеалі лідерство певного актора означає, що інші актори добровільно сприймають запропоновані ним цінності, норми та правила, визнають за ним повноваження проводити політику для реалізації спільних цілей. Гегемонія полягає у домінуванні певного актора (гегемона) над іншими акторами, встановленні контролю над ними, нав'язуванні своїх політичних, економічних, культурних цінностей. Гегемонія в міжнародних відносинах здійснюється, як правило, приховано і часто репрезентується в якості лідерства. Лідерство і гегемонія можливі на різних рівнях геополітичної організації світу. Ми розглядаємо лідерство та гегемонію як механізми реалізації геостратегій могутніх акторів міжнародних відносин, особливо неформальних неоімперій. Кожна із сучасних неформальних неоімперій розробляє та втілює в життя геостратегію, спрямовану на забезпечення своєї гегемонії, зазвичай прихованої, у межах певного геопростору і реалізує її засобами як "твердої", так і "м'якої" сили. США, що є головним "центром" Західної макроімперії, намагається зберегти своє світове лідерство і водночас забезпечити собі приховану гегемонію в стратегічно важливих регіонах світу. ЄС є неоімперським об'єднанням і здійснює геостратегію "м'якої" гегемонії. Росія виступає проти гегемонії Заходу і за формування у світі багатополярного порядку з "балансом сил". РФ проводить на міжнародній арені неоімперську геостратегію, спрямовану зростання своєї ролі у світі і забезпечення гегемонії в пострадянському просторі.

11.18.12.0535/225265. Росія і Рада Європи: криза відносин в контексті інверсії демократичного розвитку. Шинкаренко Т.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №131, С.4-14. - англ. УДК 327.7:341.1(470+571)+(061.1ЄС).

Стаття присвячена проблемі кризи у відносинах між Російською Федерацією (РФ) і Радою Європи (РЄ) в контексті інверсії демократичного розвитку Росії. При підготовці статті використовувався методологічний інструментарій транзитологічного підходу, зокрема "теорія хвиль" демократизації, підхід до розуміння трансформаційних процесів у Східній Європі як нелінійного процесу, моделі "переходу з відкритим фіналом". У ХХІ ст. РЄ опинилась перед серйозними викликами, зумовленими як кризовими явищами в державах-членах ЄС, так й інверсією демократичного транзиту в пострадянських країнах, перш за все в Росії. РЄ не змогла реалізувати свої основні функції у східноєвропейських країнах: регулятивну, прогностичну, а також світоглядно-аксіологічну. На фоні демократичної інверсії стала особливо помітною функціональна слабкість деяких органів та інститутів РЄ, що разом із лобізмом і корупцією представників пострадянських держав ускладнило діяльність Організації. Подолання інституційної кризи та посилення ролі РЄ передбачає як продовження реформування Організації, так і повернення нормативного виміру і ціннісного підходу у зовнішню політику європейських держав.

11.18.12.0536/225267. Ставлення Німеччини до євроінтеграційних та євроатлантичних прагнень України. Крушинський В.Ю., Приймак Б.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №131, С.22-33. - укр. УДК 327.7((430):(477)):(061.1ЄС):(1-622НАТО).

Незважаючи на давню історію відносин, Україні довгий час відводилася другорядна роль у німецькій східноєвропейській політиці. Українсько-німецькі відносини знаходилися у тіні німецько-російських. Це призводило до непослідовності у розбудові німецької стратегії щодо України та її євро - та євроатлантичних прагнень. Іншою причиною є певний дуалізм зовнішньої політики Німеччини - як національної держави з одного боку, а з іншого - як неформального лідера ЄС, найвпливовішої країни цього об'єднання, чия зовнішня політика певною мірою впливає і на загальноєвропейську. Як неформальний лідер ЄС ФРН бажає посилення цієї організації, у тому числі й шляхом розширення та залучення до неї нових держав. Але виходячи з тих самих позицій вона не може допустити входження до ЄС економічно слабких та політично нестабільних держав, що ослабить організацію. Такої ж думки притримуються й національна німецька зовнішня політика, оскільки збільшення кількості слабких економік в ЄС збільшить навантаження на економіку ФРН. З одного боку це надовго відтермінує вступ України до ЄС і НАТО, але водночас ситуація може змінитися на краще внаслідок позитивних змін в Україні. Злам ХХ і ХХІ ст. характеризується істотними змінами формату відносин між країнами, у тому числі між східноєвропейськими, зокрема Україною та Німеччиною істотно змінюється. Відбувається відмова від концепції фіксованих сфер впливу, політичної зверхності одних держав над іншими. Німеччина і значна частина країн регіону об'єднані у рамках Європейського союзу та НАТО. У Східній Європі з'явилися нові потужні центри сили, насамперед Польща, що

намагається відігравати самостійну роль. Це диктує Німеччині необхідність брати до уваги польську позицію при розбудові зовнішньополітичних стратегій у регіоні.

11.18.12.0537/225268. Мультилатералізм як зовнішньополітична стратегія ФРН у європейській системі міжнародних відносин. Кривонос Р.А. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №131, С.34-51. - укр. УДК 327:94(430).

Актуальність дослідження підходів Федеративної Республіки Німеччина в європейській субрегіональній підсистемі міжнародних відносин визначається необхідністю наукового обґрунтування розбудови українсько-німецької співпраці в складних умовах глобалізованого світу. Метою статті є узагальнення досвіду використання мультилатералізму у зовнішній політиці Федеративної Республіки. На основі проведеного аналізу зроблено висновок про ефективність багатосторонніх підходів у довготривалій перспективі і їх неефективність у короткотривалій, особливо, у випадках провокування конфліктів з боку агресивних держав.

11.18.12.0538/225303. Економічні санкції як інструмент зовнішньої політики. Седляр Ю.О. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.18-26. - англ. УДК 327.8.

У статті розглядаються чинники, що визначають природу економічних санкцій у теорії міжнародних відносин. Виклад розпочинається з висвітлення концептуальних засад дослідження економічних санкцій у розрізі методологічного підходу політичного реалізму, лібералізму та конструктивізму. З'ясовуються обставини, що обумовлюють ефективність використання економічних санкцій як інструмента зовнішньої політики держав. Оцінюються перспективи подальших наукових розвідок з особливостей застосування економічних санкцій, насамперед у розрізі зовнішньополітичного аналізу.

11.18.12.0539/225305. Концептуальне забезпечення політики глобального лідерства США постбіполярної доби. Литвиненко Н.П., Погоріла Н.А. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.44-51. - англ. УДК 327.8.

Проаналізовано концептуально-теоретичні засади забезпечення політики глобального лідерства США постбіполярної доби. У цьому контексті поглиблено досліджено стратегію глобального лідерства США за президентства Б. Клінтона. На концептуальному рівні розглянуто наявні стратегії глобального лідерства США за президентства Дж. Буша молодшого. Подальшого розвитку набула ліберально-реалістична концепція лідерства США за президентства Б. Обами. Виявлено основні відмінності у зовнішньополітичних стратегіях між республіканською та демократичною адміністрацією США постбіполярної доби. Зазначається, що США й надалі відіграватимуть вирішальну роль у світовій політиці, а концептуальне і прикладне забезпечення політичних і безпекових стратегій США, які впливають на міжнародну політику, є невід'ємною складовою геополітичних інтересів США.

11.18.12.0540/225306. США у Латинській Америці: ключові актуальні інтереси та методології їх захисту. Кулінич Т.О. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.52-66. - англ. УДК 327(4 9); 930.22(4 9).

У статті розглядається сучасний комплекс ключових інтересів США у регіоні Латинської Америки. Виділяються такі основні групи інтересів, як політико-безпекові, економічні та комбіновані, з яких найбільш значущими є інтереси у сфері протидії наркотрафіку. Констатується, що економічний інтерес, попри його формальну вторинність, є одним з основних для зовнішньої політики США у Латинській Америці на сучасному етапі. США зацікавлені у збереженні свого впливу на величезний латиноамериканський ринок та подальшому залученні людських та виробничих потужностей регіону до процесу розвитку економіки Сполучених Штатів. Економічні інтереси США просуваються на тлі широкого комплексу інтеграційних проєктів, серед яких НАФТА, ДР-КАФТА, ФТАА та низка двосторонніх ЗВТ. Досліджується інтерес США у галузі боротьби з торгівлею наркотиками, що обумовлює розбудову і розвиток важливого сегменту діалогу США та ЛАКБ. Визначено, що, попри неоднозначність проміжних підсумків війни з наркотиками, проблема наркотрафіку становить важливий чинник збільшення впливу та присутності США у регіоні. Розглядаються методи реалізації інтересів США у країнах ЛАКБ. Зокрема, виділяються класичні методи та сучасні методи м'якої сили.

11.18.12.0541/225307. Еволюція поняття регіону у дослідженні міжнародних політичних регіонів. Константинов В.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №132, С.67-77. - укр. УДК 327.7.

Дослідження присвячено методологічній проблемі становлення та еволюції поняття "регіон" у міжнародно-політичних дослідженнях регіональних систем та інститутів. Трансформація підходів та множинність аспектів, які вивчають дослідники міжнародного регіоналізму, зумовлюють важливе місце проблеми термінології у спеціалізованих дослідженнях. Оскільки поняття регіону є центральним для розуміння місця та ролі території у дослідженні регіоналізму, визначення напрямів та результатів трансформації терміну у наукових роботах є важливим чинником ефективності наукових розвідок регіональної проблематики міжнародних відносин. У статті розглянуто поступову трансформацію поняття регіону від перших спроб, які у політичній географії було зроблено для перенесення поняття в площину вивчення міжнародних феноменів, із урахуванням особливостей міжнародно-політичного контексту, до становлення окремих методологічних підходів міжнародно-політичних досліджень до визначення поняття регіону та його використання в межах різних теорій та наукових шкіл у вивченні міжнародного регіоналізму та регіоналізації. Становлення в політичній науці міжнародного регіоналізму як окремого феномену не в останню чергу пов'язано саме із розробкою гнучких та різноманітних підходів до визначення поняття. Визначено зв'язок трансформації визначення поняття регіону у міжнародно-політичних дослідженнях із еволюцією підходів до вивчення феномену міжнародного регіоналізму, множинністю аспектів регіоналізму в міжнародних відносинах, ускладненням типології регіоналізму в процесі розвитку міжнародного співробітництва у різних просторах світової системи.

11.18.12.0542/225314. Застосування м'якої сили Сполученими Штатами шляхом використання багатосторонньої дипломатії у період президентства Дж. Буша-молодшого та Б. Обама. Матвієнко В.М., Гавриленко І.І. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.16-25. - англ. УДК 327.82(73):341.123.

Багатостороння дипломатія в сучасному світі є значним фактором м'якої сили, оскільки демонструє прихильність до глобальних цілей та міжнародного співробітництва, бажання враховувати інтереси не тільки союзників, але й недружньо налаштованих держав, та наявність чіткого бачення світового розвитку, що підвищує привабливість держави. У статті було проаналізовано підходи до багатосторонньої дипломатії адміністрації двох президентів Сполучених Штатів - Дж. Буша-молодшого та Б. Обама. У результаті дослідження було з'ясовано, що Сполучені Штати переважно нехтували потенціалом м'якої сили, яка могла б бути отримана у разі більш активного використання багатосторонніх механізмів, надаючи перевагу одностороннім діям на міжнародній арені за адміністрації Дж. Буша-молодшого, і ця тенденція великою мірою продовжувала зберігатися і за президента Б. Обама, не дивлячись на декларування його прихильності до міжнародних зобов'язань, хоча, в цілому, йому вдалося підвищити значення багатосторонньої дипломатії для США та покращити імідж цієї держави у світі.

11.18.12.0543/225315. Еволюція позиції КНР щодо миротворчої діяльності ООН. Скороход Ю.С. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.26-39. - укр. УДК 327(510):[341.232:341.123].

Після набуття КНР членства в ООН в 1971 р. її підхід щодо операцій ООН з підтримання миру (ОПМ ООН) суттєво був змінений, принаймні, тричі: з 1981 р.; з 1989/1990 рр. та з 2003 р. В статті розглянуто особливості підходу Китаю щодо операцій з підтримання миру ООН в період 1971-1980 рр., як до інструменту втручання наддержав у внутрішні справи малих держав. Проаналізовано характерні риси позиції Китаю в 1981-2003 рр. щодо розвитку теорії та практики миротворчості ООН. Наголошено, що на противагу попередньому періоду (1971-1980 рр.) китайська опозиція ОПМ ООН мала обмежений, а не всеохоплюючий характер, оскільки Китай керувався при визначенні своєї позиції не ідеологічними мотивами, а національними інтересами, насамперед необхідністю формування сприятливих зовнішніх умов для реалізації внутрішнього курсу реформ. Значна увага в статті присвячена дослідженню змін китайської політики в сфері миротворчої діяльності, які розпочалися в 2003 р., і були позначені істотним зростанням масштабів участі Китаю в ОПМ ООН. Розглянуто переосмислення китайським керівництвом ролі ОПМ ООН в зовнішньополітичній стратегії Пекіну; визначено політичні та репутаційні вигоди Китаю від участі в миротворчих операціях ООН. Обґрунтовано висновок, що політику Китаю в ООН в цій сфері характеризує гнучкість та прагматизм.

11.18.12.0544/225319. Співвідношення структури та процесу регіоналізації в Європі: дискурс-аналіз інтеграційних стратегій інститутів транскордонної співпраці на прикладі євро регіону Маас-Рейн. Маковський С.О., Колодій Р.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.77-94. - англ. УДК 327:061.1ЄС:323.174(493+492+430).

Дана стаття присвячена вивченню інтеграційних стратегій інститутів транскордонного співробітництва на прикладі євро регіону Маас-Рейн. Головні питання, піддані ретельному розглядові, полягали у з'ясуванні того, що визначає сприйняття цими інститутами владної структури процесу регіоналізації, яким чином таке сприйняття проявляється та як воно формує їхній владний статус відносно місцевих, національних та наднаціональних органів влади. Для знаходження відповідей на ці питання автори аналізують структуру процесу регіоналізації у його ретроспективному вимірі, а потім проводять дискурс-аналіз головного програмного документа інституту євро регіону в традиціях філософії М. Фуко, щоб з'ясувати, як він розглядає владну структуру регіоналізації як форми транскордонної інтеграції та як намагається сформувати його сприйняття іншими акторами. Автори пояснюють, що процес регіоналізації настільки складний та багатограний, що неминуче призводить до конкурації між різними зацікавленими сторонами, які водночас намагаються обстояти свій владний статус, окреслити свої права й обов'язки та зберегти імпліцитний контроль над тим, як сприймають їх інші суб'єкти. У ході аналізу сформульовано висновок про те, що інститути євро регіону використовують безліч інструментів дискурсивного характеру для належної саморепрезентації й таким чином намагаються утвердити для себе провідну роль у процесі подальшої регіоналізації, при цьому відтіняючи внесок наднаціональних структур та покладаючи вину за її недостатнє втілення на національні органи. Євро регіональні інститути фактично привласнили дискурс регіоналізації та розбудували інфраструктуру контролю та регулювання, що визначає спосіб, в який вони формують екстралінгвістичну реальність, зокрема владні відносини в регіоні.

11.18.12.0545/225366. Зовнішня політика Єгипту в період правління Абдель Фаттаха ас-Сісі. Ігнат'єв П.М., Бовсунівський П.В. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.4-15. - англ. УДК 327:354-057.341(620).

Стаття присвячена революційним змінам у зовнішній політиці Арабської Республіки Єгипет після приходу до влади Абделя Фаттаха Ас-Сісі. Автори зазначають, що новий президент почав проводити багатовекторну політику, відмовившись від цілковитої орієнтації на США. Задля цього Єгипет диверсифікував постачальників техніки для збройних сил за рахунок Франції та Російської Федерації, водночас поглибивши економічні зв'язки з Китаєм та державами ЄС. Традиційно у центрі уваги єгипетської зовнішньої політики перебувають монархії Перської затоки, що надають суттєву фінансову допомогу режиму. У статті зазначається, що загострення водного дефіциту змушує Єгипет проводити більш активну політику як щодо країн Африки загалом, так і по відношенню до державних акторів басейну річки Ніл зокрема, однак ці спроби недостатні і здійснюються занадто пізно. Автори роблять висновок, що вичерпавши дипломатичні засоби, Єгипет може вдатися до військової сили для захисту водної безпеки від Ефіопії, однак така політика призведе до погіршення відносин із США і зменшення єгипетського впливу в Африці.

11.18.12.0546/225367. Людина XXI століття в міжнародних відносинах: дипломатична логіка гри. Лісовський П.М. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.16-26. - укр. УДК 327.5:[316.774:351].

Автор статті розглядає нову парадигму людини XXI століття, в якій дипломатичний образ культури, що логічно обумовлений на міжнародній арені, має нагальне значення. Спостережено, що така дипломатична логіка є феноменальною як якість переосмислення міжнародних інтересів у системі наукового значення. Виявлено превентивні методи дипломатії, серед яких конструктивна модель "гра грою" відіграє пріоритетну роль. Розкрито ОБСЄ як дипломатичну платформу у боротьбі із транснаціональними викликами та загрозами. Ця організація з безпеки і співробітництва в Європі є чинником її європейської інтеграції. При цьому демократія як дискурсивне поле у дипломатії визначається стратегічною метою міжнародного розвитку. У цьому сенсі показано глобалізацію як різновекторний вплив на дипломата-міжнародника. Втілений матричний спосіб діалектичних взаємних відносин між державами в дипломатичному полі, в якому логіка правосуб'єктності є істинною гарантією державного суверенітету і трансформації в міжнародному світі. Прогнозовано в чергових циклах між цивілізаційних протиріч нову парадигму дипломатичної консолідації людства як створення софійного середовища.

11.18.12.0547/225369. Проект "велика Євразія" в геостратегії Російської Федерації. Гольцов А.Г. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.41-52. - укр. УДК 327:913(470+571).

Геостратегія держави передбачає, зокрема, розробку проектів її діяльності щодо певних регіонів світу, країн та територій. Сучасна геостратегія Росії у світі ґрунтується на концептуальних засадах формування багатопольярного порядку. У 2016 році Росія виступила ініціатором створення "великого Євразійського економічного простору". Реалізація геоekonomічного (та водночас геополітичного) проекту "Велика Євразія" повинна забезпечити інтереси Росії та посилити її позиції на континенті. Проект "Велика Євразія" передбачає економічне об'єднання таких провідних країн Азії, як Росія, Китай, Індія, Пакистан, Іран, а також багатьох інших. Шанхайська організація співробітництва (ШОС) може стати головною основою для формування "Великої Євразії". Китай як наймогутніший в Євразії економічний актор, реалізовує трансрегіональний проект "Один пояс, один шлях", що призведе до суттєвого посилення його геополітичного впливу на континенті. Росія має ризик перетворитися на залежну від Китаю партнера. Припускається, що геостратегія Росії щодо Китаю передбачає його геополітичне "збалансування" шляхом залучення до взаємодії Індії, Ірану та інших країн. У геостратегії Росії реалізація проекту "Велика Євразія" пов'язана із подальшою розбудовою на пострадянському просторі Євразійського економічного союзу (ЄАЕС). Досить значні протиріччя між провідними учасниками можуть перешкоджати реалізації проекту "Велика Євразія". Сучасна Росія має недостатній економічний потенціал для здійснення своєї геостратегії в Євразії.

11.18.12.0548/225370. Африканський та латиноамериканський вектор геостратегії Російської Федерації. Кондратенко О.Ю. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.53-65. - укр. УДК 327(470 6+8).

Доведено, що Росія навіть попри економічні проблеми намагається демонструвати статус стратегічного партнера щодо країн африканського та латиноамериканського регіону через укладання різного роду партнерських угод. Виходячи з цього, Росія починаючи із 2000-х рр. прагне відновити свій вплив в даних регіонах, які були традиційною сферою присутності СРСР у період холодної війни. РФ намагається також здобути прихильність серед кола африканських країн через скасування колишніх радянських боргів та встановлення економічних зв'язків, переважно комерційного характеру. Участь у миротворчих місіях в африканських країнах також розглядається Росією як демонстрація присутності в регіоні. Проте Росія ризикує бути витісненою з регіону Китаєм, який як потужніший суперник розглядає Африку в ролі полігона для реалізації стратегії геоекономічного "завоювання". Ключовими країнами для реалізації стратегії відновлення присутності Росії в зазначеному регіоні є: Куба, Венесуела, Нікарагуа та частково Бразилія. На тлі поодиноких маневрів російських ВПС та ВМФ Москва здійснює періодичні заяви про відновлення колишніх радянських військових баз у латиноамериканських країнах. Однак таку риторику РФ можна розцінювати більшою мірою як геополітичний PR з метою репрезентації віртуальної величі Росії.

11.18.12.0549/225371. Концепція м'якої сили у зовнішній політиці: російське бачення. Олексін Ю.П. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2018, №134, С.66-76. - англ. УДК 271.2.327(477+470).

Робота присвячена дослідженню феномену "м'якої сили" в зовнішній політиці РФ. Має визначити рівень її впливу в суміжних регіонах та можливості застосування для реалізації геополітичних цілей РФ, дослідження зв'язків між компонентами системи, через яку Росія реалізує т. з. м'яку. Особлива увага приділена аналізу структури "м'якої сили" в розумінні РФ і особливостей її застосування, що дозволяє зробити висновки щодо доцільності застосування терміну "м'яка сила" по відношенню до складової частини зовнішньої політики Росії, а також встановити залежність між умовами застосування м'якої сили та її змістом, порівнявши особливості впливу "м'якої сили" в різних країнах. На основі характеристики оригінальної концепції м'якої сили обґрунтовується доцільність використання терміну "м'яка сила" по відношенню до зовнішньої політики Росії; на цій основі визначено відмінність "м'якої сили" як складової політики Росії та оригінальної концепції, що дозволяє окреслити структуру впливу та визначити умови ефективності застосування інструментів "м'якої сили" у зовнішній політиці РФ.

11.18.12.0550/225634. Проблеми глобалізаційно-просторової інтеграції світу. Пешко Б. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.120-125. - укр. УДК 005.44:44316.4.063.3(100).

Идеться про інтеграційні та дезінтеграційні процеси, які відбуваються в сучасній глобалізаційно-просторовій структурі світу. Досліджується роль міжнародних урядових і громадських організацій в інтеграції світового простору. Розкрито особливості інтеграції на пострадянському просторі та спрямованості України на євроінтеграцію. Охарактеризовано глобалізаційні проблеми другої половини XX і початку XXI ст. Обґрунтовано перевагу культурно-ціннісних, гуманітарних форм інтеграції над економічною доцільністю та матеріальною вигодою. Звернуто увагу на потребу переосмислення людством своєї цілісності та єдності як унікальної соціальної системи та специфіки свого глобалізаційного буття в умовах сучасного просторового континууму. Показано позитивні та негативні тенденції існування єдиного людства.

11.18.12.0551/226564. Електронна дипломатія як предмет наукових досліджень. Рибченко А.С. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.164-173. - укр. УДК 327.82.

Висвітлено провідну роль інформаційно-комунікативних технологій в розвитку системи державного управління, міжнародної політики та електронної дипломатії. Розкрито основні етапи становлення електронної дипломатії як якісно нового виду дипломатичних взаємовідносин між країнами, опосередкованого сучасними комунікативними технологіями. Досліджено теоретичне осмислення поняття електронної дипломатії західноєвропейськими дослідниками, науковцями ближнього зарубіжжя та вітчизняними вченими. На основі порівняльного аналізу та виокремлених характеристик електронної дипломатії зроблено висновок про те, що в умовах цифрового розвитку всіх сфер суспільства поява електронної дипломатії є закономірним явищем, що виступає новим шаблоном в системі взаємодій і комунікацій держави та структур громадянського суспільства і окремих індивідів.

11.18.12.0552/226587. Основні теоретичні підходи до визначення сутності державного управління прикордонною безпекою в контексті забезпечення національної безпеки у зовнішньополітичній сфері. Сіцинський Н.А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.125-133. - укр. УДК 351.86:355.

У статті досліджується проблема реформування безпекового та оборонного сектору держави, які виконують специфічні завдання із забезпечення національної безпеки України. Наголошено, що нові загрози національній безпеці України у зовнішньополітичній сфері, зумовлюють потребу реформування системи державного управління у сфері прикордонної безпеки. Розглянуто основні теоретичні підходи до визначення сутності державного управління у сфері прикордонної безпеки. Автором розкрито сутність поняття державного управління прикордонною безпекою України в контексті забезпечення національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері.

11.18.12.0553/226588. Україна і МАНІВЕЛ: процедури оцінювання відповідності національної системи ПВД/ФТ міжнародним стандартам. Бисага К.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.133-146. - укр. УДК 351:342.5.

Протидія легалізації (відмиванню) злочинних доходів набула для України критично важливого значення в силу необхідності проведення складних для країни соціально-економічних реформ на шляху інтеграції у європейську спільноту. Будь-який успіх у реформуванні держави є неможливим, якщо вона не зуміє подолати відмивання "брудних грошей" як основу корупції і економічної злочинності. Постійний контроль за антилегалізаційною роботою держави з боку міжнародних організацій має стратегічне значення для подальшого розвитку української національної системи протидії відмиванню доходів та фінансуванню тероризму (далі - ПВД/ФТ). Саме тому стаття присвячена висвітленню питання моніторингу та контролю за Україною Спеціальним Комітетом експертів Ради Європи з питань взаємної оцінки заходів боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму (МАНІВЕЛ), на який покладено завдання оцінки дотримання основних міжнародних стандартів по боротьбі з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму та ефективність їх реалізації, а також підготовка рекомендацій для національних органів щодо необхідних поліпшень в їх антилегалізаційних системах.

11.18.12.0554/227044. Проблеми та перспективи розвитку українсько-польського кордону в аспекті транскордонного співробітництва. Борисенко О.П., Лебедева А.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/12.pdf>. - укр. УДК 351.746.1:339.56.

У статті розглядається одна з проблем розвитку транскордонного співробітництва прикордонних регіонів України і Польщі, а саме режим перетину кордону. Аналізується сучасний стан, проблеми українсько-польського кордону та шляхи їх вирішення.

11.18.12.0555/227058. Розвинена місцева демократія - гарант входження України до європейського цивілізаційного простору (політологічний зріз). Некряч А.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/26.pdf>. - укр. УДК 342.72 .73 (477).
У статті здійснюється аналіз становлення місцевої демократії в складних реаліях українського сьогодення, визначається роль і місце територіальної громади в зміцненні демократичних засад у контексті нових підходів трансформації публічної влади на місцевому рівні.

12 НАУКОЗНАВСТВО

12.09 Розвиток науки

12.18.12.0556/224317. Сучасні тенденції в ергономіці. Погорелов С.М., Горбунов М.П. // Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2016, №28(1200), С.120-125. - рос. УДК 001; 001"313"; 001.18.

Метою ергономіки як науки є "оптимізація діяльності системи в цілому, максимізація її соціально-економічного ефекту, збереження здоров'я людини і безпека життєдіяльності". Разом з тим пріоритетним завданням ергономіки продовжують визначати економічний ефект від функціонування виробничої системи, у той час як соціальної

складової виділяється останнє місце за залишковим принципом. У контексті оптимізації як цілі ергономічної системи та гармонізації складових як принципу її вдосконалення мова про перевагу економічного чинника йти не може. Отже, суперечності притаманні самій парадигмі сучасної ергономіки.

12.18.12.0557/224747. Виклики четвертої промислової революції "Індустрія 4.0" перед вченими. Кузнецов Ю.М. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2(61), С.67-75. - рос. УДК 165.19:621.9.06.

В статті сформульовані основні напрямки досліджень в результаті четвертої промислової революції "Індустрія 4.0", яка знезацька з'явилася для суспільства, бізнесу, виробничих технологій та освіти. Відзначається, що людства підійшло до нового стану свого цивілізованого розвитку і повинно використовувати принципи дисциплінарності, взаємозалежностей і взаємопроникнення змісту NBICS-технологій, що займають зверхнє положення. Викладений досвід київських політехніків при створенні верстатів нових поколінь і їх механізмів, формування нових поглядів на креативну форму передачі знань і запропоновано впроваджувати нову спеціалізацію "Інноваційний інжинірінг".

12.18.12.0558/225620. Методологічні аспекти інноваційного розвитку сучасної науки. Чорноморденко Д. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.27-31. - укр. УДК 167.

Осмилюється проблема "інноваційності" сучасної науки. У центрі уваги автора - основні способи визначення цього поняття, виходячи з розуміння "інноваційної діяльності". Автор пропонує пояснення взаємозв'язків між інновацією та евристиками як різними аспектами когнітивних досліджень. Обґрунтовується думка, що інноваційність є неодмінною, базовою властивістю сучасної методології науки, поруч із нелінійністю, синергетичністю, евристичністю, емерджентністю. Досліджуються два найпоширеніші евристичні методи - "евристика доступності" та "мозковий штурм" як такі, що мають спільну природу з інноваційністю наукової діяльності. Також аналізуються особливості методології сучасних наукових досліджень з урахуванням інноваційності та евристичності як основних характеристик дослідження складних комплексних проблем. Інновація визначається як характеристика нових способів побудови методології. Пропонується порівняння інновації з іншими формами наукових досліджень.

12.31 Наукова праця. Наукова творчість

12.18.12.0559/225643. Алгоритмічне забезпечення програмної системи аналізу наукових публікацій. Берлізов Є.В., Гап'як В.М., Любченко В.В. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №23(99), С.53-57. - англ. УДК 004.89.

Розглянуто алгоритми, що застосовуються для автоматизованого здобування та аналізу інформації про наукові публікації. Для здобування інформації запропонований алгоритм, що складається з чотирьох кроків - лексичний аналіз, нормалізація терміналів, об'єднання і фільтрація сутностей. Аналіз інформації запропоновано виконувати за допомогою алгоритму базованому на мінімальному кістяковому дереві.

13 КУЛЬТУРА

13.07 Теорія, методологія і філософія культури

13.18.12.0560/225629. Смерть з інтеркультурної та інтеррелігійної перспектив / Tod aus interkultureller und interreligiöser Sicht. Штьогер П. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.89-97. - німецька. УДК 393.

Для багатьох смерть є найістотнішою провокацією та найбільшою невизначеністю. Смерть стосується не лише припинення тілесного існування, а й торкається чогось "за межею". У своїй невимовності й неохопності смерть часто окреслюється в метафорах, алегоріях, образах. Різні народи, культури і регіони створили різноманітні концепції визначення цього поняття. У багатьох із них смерть зображується як двері до нового життя, але є й такі, що визначають її як незворотне завершення. Також існують уявлення про смерть як джерело жаги до життя, позбавлення тягарів світу чи квиток для подорожі до інакшого. Такими є підходи до феномену смерті в мистецтві, літературі, музиці й ритуалах різних епох.

13.09 Історія культури. Історія вивчення культури

13.18.12.0561/226578. Державна політика Української РСР в культурній сфері 1960-х рр.: асоціація "Франція - СРСР". Дутчак Г.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.54-62. - укр. УДК 351.

У статті здійснено аналіз культурного співробітництва України і Французької Республіки напередодні і після 1960-х рр. Потужним державним впливом на співробітництво двох держав мала Асоціація "Франція - СРСР". Аналізується позитивний досвід співпраці у різних сферах культури: музика, образотворче мистецтво, література та ін.

13.11 Культура в сучасному світі

13.18.12.0562/223775. Культурний імперіалізм у дискурсі глобалізації (суб'єктивні фактори). Зражевська Н.І. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №18, С.22-32. - англ. УДК 007 : 304 : 001 : 316.77.

У статті розглянуті суб'єктивні причини експансії глобальної культури в локальні культури. Головна мета цього дослідження - проаналізувати суб'єктивні фактори культурного імперіалізму та довести, що психологічні, маркетингові, технологічні причини є не менш важливими, ніж ідеологічні та економічні причини глобалізації. Отже, суб'єктивними аспектами культурної глобалізації вважаємо виробництво дискурсу, в якому великим нарративом зроблено виклик різноманітності практик споживання. Культурний імперіалізм відбувається завдяки "медіаглобалізації", оскільки саме медіакультура є панівною в сучасному культурному дискурсі.

13.18.12.0563/224190. Інформаційно-культурна безпека України в умовах "гібридної війни". Мануйлов Є.М., Прудникова О.В. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.26-36. - укр. УДК 1:316.774.

Досліджено сутнісні характеристики інформаційно-культурної безпеки України. Визначено основні загрози інформаційно-культурній безпеці нашої держави. Показана корелятивність розвитку інформаційної культури та становлення інформаційної безпеки України в умовах "гібридної війни". Узагальнено основні підходи до розуміння інформаційної зброї та особливостей її застосування проти нашої держави у сучасних умовах.

13.18.12.0564/224200. Мовна маргінальність як культурний феномен. Піреєва Г.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.126-137. - рос. УДК 316.624.2:81'276.3.

У періоди корінних перетворень відбувається загострення проблем у культурній сфері. Виявляється відсутність спільної мови. Криза соціальної структури виражається у зниженні планки культурних цінностей не тільки на побутовому рівні, а й у літературній, театральній та інших сферах культурного життя. Інформація легко перетворюється на дезінформацію, обслуговуючи егоцентричний досвід і не співвідносячись із загальнолюдськими смислами. Мова обслуговує культуру, а не визначає її.

13.18.12.0565/224510. Етнокультурна диверсифікація: реалії та перспективи України на шляху до мультикультуралізму. Паронікан А.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.234-238. - укр. УДК 316.347.

Автором розкриті реалії та перспективи в Україні на шляху до мультикультуралізму у контексті етнокультурної диверсифікації вітчизняного суспільства. Визначено, що українське суспільство є вельми диверсифікованим. Автор зауважує, що розмаїття етнокультурних спільнот, які складають українській народ, очолює низку проблемних питань, котрі стосуються майбутнього України. В Україні етнокультурне різноманіття спостерігається як стан етнічної "мозаїчності" зі слабкими чи конфліктними горизонтальними зв'язками між різними етнічними групами. Автор виділяє основні проблемні тенденції етнокультурної диверсифікації в Україні: повільний процес формування уніфікованої нації та одночасна дезінтеграція та прекарізація етнокультурних спільнот. В Україні означені процеси є змішаними і тому у соціумі створюються несприятливі перспективи щодо толерантного ставлення до етнічних спільнот. Констатується, що мультикультурний вектор, який має стати основою подальшої побудови вітчизняного суспільства, має бути включений у державну політику та громадський дискурс одночасно із посиленням процесів консолідації української нації.

13.18.12.0566/227128. Проблема формування європейської культурно-інституціональної ідентичності України. Молодцов О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/36.pdf>. - укр. УДК 316.752.4.

У статті розкрито основні проблеми формування європейської культурно-інституціональної ідентичності України з погляду понять інституціональної культури, інституціонального капіталу інфраструктури культурно-інституціональної ідентичності держави.

13.15 Організація і управління в галузі культури

13.18.12.0567/227032. Організація та управління розвитком гуманітарної сфери держави на основі концепції синергетичної парадигми. Парубчак І.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/23.pdf>. - укр. УДК 351.84:35.072.2:342.5 (477).

Розглянуто проблему вироблення ефективної державної політики в гуманітарній сфері на основі синергетичного підходу. Досліджено методологічні підходи до моделювання складних соціальних процесів та чинники детермінації еволюції. Проаналізовано основні аспекти взаємодії держави та громадянського суспільства на основі їх оптимальної збалансованості в гуманітарній сфері. З'ясовано головні чинники синергетичної парадигми в організації та управлінні розвитком гуманітарної сфери держави.

13.19 Культура окремих країн і народів

13.18.12.0568/224151. Динаміка функціонування весільних побажань та тостів в українському та російському фольклорі. Щербак С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.308-313. - укр. УДК 398.2:821.161.1.

Статтю присвячено дослідженню структурних особливостей жанрових різновидів паремій (весільних побажань, тостів) з точки зору проявів у них національного менталітету та відображення в них фрагментів національного

колериту. Виявлено засоби та прийоми вираження рис національного характеру українського та російського народів та основні принципи, на яких ґрунтоване розмежування побажань, тостів. Досліджуючи такі паремії, як весільні побажання, тости, ми помітили, що тематика багатьох аналізованих творів відображає життя та побут українського та російського народу і їх національні риси характеру: доброта, щастя, матеріальний достаток.

13.18.12.0569/225043. Часова орієнтація культури у дзеркалі паремій: на прикладі східнослов'янських та арабських прислів'їв. Завгородня Д.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.120-126. - рос. УДК 821.161.1:398(=161)(=411.21).

Проведено зіставний аналіз східнослов'янських та арабських паремій, у яких відтворено традиційні для різних культур уявлення про час, визначаються основні подібності та відмінності у сприйнятті та оцінці минулого, сьогодення та майбутнього.

13.18.12.0570/227028. Система духовних цінностей українців: творці та захисники. Демченко В.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/19.pdf>. - укр. УДК 351.84:35.072.2:342.5.

У статті наведено сторінки із життя деяких відомих і не дуже відомих діячів української культури радянського часу. Майже в кожній названій особі - трагічна доля, оскільки всі вони творці власне української національної культури та мистецтва, а не імперської радянської. Ці люди свідомо вибрали такий шлях - шлях до незалежності України як держави, шлях до незалежності українців як нації.

13.61 Охорона пам'яток історії і культури

13.18.12.0571/226217. Безпека пам'яток культури з металів. Індутний В., Мережко Н., Пірковіч К. // Товари і ринки. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №1(23), С.36-49. - укр. УДК 737.23-049.5.

На основі експериментальних досліджень металічних артефактів стародавньої історії описано головні хімічні та структурні ознаки процесу природного перерозподілу речовин. Вивчено сліди перекристалізації металів пам'яток історії, а також виділення шкідливих сполук на поверхні, які можуть становити небезпеку для реставраторів, працівників музеїв, колекціонерів.

14 НАРОДНА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА

14.01 Загальні питання народної освіти і педагогіки

14.18.12.0572/223591. Сайт наукового журналу як інструмент інтернет-маркетингу знань науково-освітніх установ. Ілляшенко С.М. // Маркетинг і цифрові технології. Одеса: Одеський нац. політехн. ун-т, 2017, №1, т.1, С.6-19. - укр. УДК 339.138:004.738.5:378.4.

Викладено результати аналізу комунікативної ефективності сайту наукового журналу "Маркетинг і менеджмент інновацій" з позицій: динаміки відвідуваності (кількість сеансів, відвідувачів, переглянутих сторінок, у тому числі загалом і за один сеанс, тривалість сеансу), структури відвідувачів та авторів статей за країнами, пристроїв і каналів заходів на сайт, мовної структури статей, тематичної спрямованості статей журналу, структури авторів за рівнем кваліфікації тощо. Виконано аналіз комунікативної ефективності сайту журналу та заходів, що їх реалізує редакційна колегія. Виявлено основні недоліки комунікативної політики і зазначено шляхи їх усунення. Аналіз підтвердив достатньо високий рівень комунікативної ефективності сайту, а також актуальність тематичної спрямованості розділів журналу. Результати аналізу доцільно використовувати як методичну допомогу редакційним колегіям нових журналів.

14.18.12.0573/223923. Інформаційно-аналітична система формування даних абітурієнтів. Малеева О.В., Белоконь Ю.А., Пироженко В.В. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. Н.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №78, С.204-217. - рос. УДК 004.62.

Розглянуто питання створення і застосування інформаційно-аналітичної системи для обліку і аналізу даних абітурієнтів. Проведено оглядовий аналіз існуючих засобів обліку даних про вступ у вищі навчальні заклади. Наведено опис теоретико-множинної моделі подання процесів формування відомостей про абітурієнтів. Спроектовано базу даних про абітурієнтів. Розроблено принципovu архітектуру інформаційної системи формування відомостей про абітурієнтів, що ґрунтується на взаємодії з геоінформаційною системою ArcGIS. Проведено статистичний облік і аналіз даних про вступ до вищих навчальних закладів. Побудовано діаграми і тематичні карти, що візуалізують результати аналізу.

14.18.12.0574/223924. Дослідження факторів впливу на вступ до вищих навчальних закладів на основі методів Data Mining. Мазорчук М.С., Пантелеева А.Ю., Трофимова І.А. // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Нац. аерокосмічний ун-т ім. Н.Є.Жуковського "ХАІ", 2017, №78, С.218-227. - укр. УДК 004.89.

Розглянуто методи і моделі виявлення значущих факторів, що впливають на результат вступу абітурієнтів до вищих навчальних закладів (ВНЗ). Як приклад для аналізу використано базу даних за результатами вступу 2009 року.

Загальна популяція досліджуваних становила 460710 абітурієнтів. Аналіз виконано за 43 факторними ознаками. У процесі аналізу запропоновано використовувати комплекс методів, що базуються як на статистичній теорії аналізу даних, так і на методах інтелектуального аналізу (Data Mining). Усі розрахунки здійснено з використанням відомого інструментарію для статистичної обробки даних SPSS. Головним результатом дослідження є висновки щодо справедливості вступу абітурієнтів до ВНЗ на основі результатів національного іспиту - зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО).

14.18.12.0575/223940. Формування конкурентоспроможного ландшафту на ринку освітніх послуг України. Гусєва Г.Г. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.58-62. - укр. УДК 37.014.5.

У статті проведено аналіз існуючих стандартів для Вищих навчальних закладів в Україні та наслідки використання таких стандартів на ринку праці. Обґрунтовано необхідність урахування потреб ринку праці при плануванні підготовки фахівців та викладачів ВНЗ як стратегії формування конкурентоспроможності ВНЗ та поліпшення освітнього ландшафту в Україні.

14.18.12.0576/224543. Роль інституту освіти в забезпеченні інформаційної безпеки держави (з позицій неінституціонального підходу). Кузіна І.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.31-34. - укр. УДК 316.74 :378 (477).

Актуальність дослідження ролі інституту освіти в забезпеченні інформаційної безпеки держави обумовлена ситуацією, яка склалася в країні, а саме зростаючою кількістю загроз інформаційній безпеці. Інститут освіти розглядається як дієвий інструмент, який може сприяти запобіганню або мінімізації наслідків загроз. В статті описуються чотири механізми, завдяки яким інститут освіти може виконати функцію забезпечення інформаційної безпеки держави. Ідеться, зокрема, про формування критичного мислення особистості, освітлення існуючих інформаційних загроз у науковому дискурсі та громадських дебатів, підготовку кваліфікованих кадрів, які безпосередньо забезпечують інформаційну безпеку держави, а також підвищення фінансових витрат на забезпечення інформаційної безпеки держави.

14.18.12.0577/224591. Поняття та зміст конституційного права на освіту. Якушина О.С. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.44-52. - укр. УДК 342.733.

Визначено поняття конституційного права на освіту як у суб'єктивному, так і в об'єктивному значенні, проаналізовано обов'язок отримання повної загальної середньої освіти, розкрито зміст конституційного права на освіту.

14.18.12.0578/225361. Філософські аспекти якості освіти. Пономарьов О., Квасник О. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.49-58. - укр. УДК 378:37.01:130.2.

Розглянуто та надано визначення змісту дефініції якості освіти та визначено критерії його оцінки у межах сучасних наукових досліджень. З'ясовано, що ефективність нової парадигми освіти ґрунтується на глибокому філософському осмисленні її сутності, завдань і сенсу якості в умовах інноваційного характеру суспільного розвитку. Розкрито особливості умов формування та реалізації якості освіти в сучасному світі та чинники, які обумовлюють складність та багатогранність прояву її змісту.

14.18.12.0579/226833. Аспекти формування критеріїв оцінки якості освітніх послуг. Перпері Л.М., Оборський Г.О., Паленний Ю.Г., Голобородько Г.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №44(1266), С.163-167. - укр. УДК 658.562.012.7.

Проаналізовано складові забезпечення якості, які пов'язані з визначенням вимог до якості освітніх послуг усіх зацікавлених сторін; провадженням внутрішніх нормативних документів стосовно різних видів діяльності в сфері забезпечення якості ЗВО; отриманням даних і інформації при проведенні моніторингу, вимірюванні, аналізі, оцінюванні; оцінкою якості; підтвердженням відповідності та сертифікації. Розглянуто два підходи до формування критеріїв оцінки якості освітніх послуг та визначено необхідність врахування потреб безпосередніх споживачів цих освітніх послуг.

14.18.12.0580/226859. Influence of recreational activity on elderly teachers' life quality. Fedoryuk O., Popel S. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2015, №22, С.3-8. - англ. УДК 796.011.3:371.71+370.113.2.

У результаті досліджень цілого ряду авторів показано, що у викладачів похилого віку виявляється низький рівень рухової активності і високий індекс маси тіла. При цьому більшість опитаних респондентів мають бажання займатися рекреаційними заходами, однак тільки незначний відсоток людей у віці 50-65 років займаються ними регулярно. Мета роботи - оцінити ефективність програми підвищення рекреаційної активності (ППРА) та її впливу на якість життя викладачів віком 50-65 років. Методи: Обстежено 150 викладачів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Івано-Франківського національного медичного університету та Івано-Франківського національного технічного університету у віці 50-65 років (57 чоловічої і 93 жіночої статі). Всі учасники експериментальної програми були обстежені для визначення рівня соматичного здоров'я та якості життя. Учасники займалися за ППРА протягом 50 хв. кожен день. Ефективність ППРА була визначена за результатами анкети короткої форми, яка складалась з 36 запитань. Результати: Впровадження ППРА дозволило суттєво змінити погляди викладачів на роль рухової активності та її вплив на якість їх життя. Встановлено, що зміни стосуються покращення психофізіологічного стану (показники збільшилися з 47,8% до 82,3%) та рівня соматичного здоров'я (з 12,5% до 43,0%), при цьому частка викладачів, які постійно відчували дискомфорт і біль в ділянці серця зменшилась з 53,4% до 12,0%. Висновки. 1. Стиль життя більшості викладачів похилого віку характеризується низьким рівнем соціального інтересу до фізичної культури і заходів з підтримки високого рівня рухової активності. Низька рекреаційна активність є загальною тенденцією для всіх респондентів. 2. Впровадження у повсякденне життя

викладачів програми з підвищення рекреаційної активності дозволяє покращити їх якість життя і підтримати на достатньому рівні стан соматичного здоров'я, що підтверджується даними про функціональні резерви організму.

14.18.12.0581/227146. Якісний аналіз законодавчої бази України у сфері неперервної освіти. Шістопал Ю.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/16.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті розглянуто правові механізми державного управління сферою неперервної освіти в Україні. Висвітлено поняття та сутність освітньої політики держави в умовах євроінтеграції. Також проаналізовано відповідність української законодавчої бази у сфері неперервної освіти європейським нормам якості. Визначено пріоритети України у співпраці з ЄС в освітній сфері. Запропоновано шляхи підвищення якості та розвитку нормативно-правової бази у сфері неперервної освіти в Україні.

14.18.12.0582/227279. Питання господарсько-правового забезпечення діяльності у сфері освітніх послуг. Таран Л.В. // Теорія і практика правознавства. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10), <<http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/86694/84901>>. - укр. УДК 346.2.

Наведено класифікацію послуг у сфері освіти, зокрема, визначено основні та додаткові освітні послуги. Проаналізовано особливості надання послуг у позашкільній освіті.

14.07 Загальна педагогіка

14.18.12.0583/223634. Напрямки виховання майбутньої еліти в сучасних умовах. Резніченко О.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.381-387. - укр. УДК 37.013.

У статті розглянуто питання формування громадської позиції майбутньої еліти нації на основі концепції державної програми роботи з обдарованою молоддю в XXI столітті в сучасних умовах розвитку України. Досліджено еволюцію розвитку роботи з обдарованою молоддю в другій половині XX століття. Визначено, що особливістю навчання майбутніх фахівців інженерної галузі є високий рівень нервового і розумового напруження та малорухливість, тому що 70-90 % навчального часу вони перебувають переважно перед екраном комп'ютера сидючи, що збільшує навантаження на органи зору та нервову систему й значно погіршує рівень його здоров'я. Ці факти необхідно враховувати під час проведення позааудиторної виховної роботи. У ході дослідження встановлено, що одним із пріоритетних напрямків організації виховної роботи у ВНЗ є робота з виховання лідерів-професіоналів. Показано, що саме навчальний заклад, як структурний компонент цілісної відкритої соціально-педагогічної системи, має стати стрижнем у створенні умов та реалізації завдань щодо формування фахівця нового покоління.

14.18.12.0584/223638. Роль самовдосконалення у духовному розвитку людини та його механізми. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.387-394. - рос. УДК 37.03.

У статті розглянуто поняття духовності людини та її роль у духовному розвитку суспільства. Людина розглядається як космопланетарна істота, яка володіє енерго-інформаційними властивостями і підкоряється у своєму розвитку космічним законам. Розвиток свідомості людини на цьому рівні здійснюється на базі самовдосконалення самої людини. Обґрунтована необхідність зміни мислення з екстравертного на інтровертне, спрямованого усередину себе. Методологією цього процесу є "робота над собою", що надає можливість оволодіти практикою психічного й духовного самовдосконалення, які тісно пов'язані між собою. Тому треба приділяти більше уваги у процесі навчання самосвідомості й самопізнання, навчати молодих людей створювати образ самого себе реального й ідеального і прагнути до досягнення останнього шляхом саморозвитку і самовдосконалення. треба зрозуміти механізми і спрямувати їх на самовдосконалення, використовуючи волю, концентрацію думки, спрямовану уяву. Контрольована уява здатна відкрити розум, активізувати почуття і віру людини. Необхідно навчитися будувати свою уяву, контролювати її та керувати нею. Велику роль при цьому відіграє самонавіювання. У статті окреслені способи оволодіння людиною практикою психічного самовдосконалення, названі його механізми. Показана необхідність методів переконання, яскравих прикладів впливу духовної сили на стан розуму, спосіб життя, моральну поведінку людей.

14.18.12.0585/223750. Формування уявлень дітей і підлітків про традиції народів світу шляхом вивчення національних ігор для виховання толерантного ставлення до людей різних національностей. Гальченко Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.5-15. - укр. УДК 394.4 : 793.3 -053.6 (100).

На основі теоретичного аналізу літературних джерел з фізичної культури і матеріалів спеціалізованих періодичних видань визначено значення використання національних ігор у системі фізичного виховання і спорту для виховання толерантного ставлення до людей різних національностей; узагальнено досвід поширення національних ігор різних народів задля формування уявлень дітей і підлітків про традиції, звичаї людей різних національностей. Використання національних ігор різних народів в сучасній фізкультурно-спортивній роботі дає змогу впливати на розвиток підростаючого покоління, виховувати толерантне ставлення до людей різних національностей, також вчить придбання навичок здорового способу життя, задоволенню життєво важливих потреб у фізичній активності. Визначено, що національні ігри стали фундаментом для виникнення сучасних спортивних ігор. Тому любов, прищеплена змалечку, з часом переростає в любов до занять фізичною культурою, надає можливість розширити кругозір дітей і підлітків про традиції, звичаї людей різних національностей і, безумовно, дасть нашій країні визначних спортсменів. Виходячи з того, що рухливі й національні ігри були і залишаються найдоступнішим і улюбленим засобом, слід робити наголос на впровадженні їх в урочну і позаурочну форми роботи. Учні отримують домашнє завдання законспектувати та вивчити гру та історію, звичаї, з нею пов'язані.

14.18.12.0586/223951. Формування мотивації професійної самореалізації вчителів у системі методичної роботи. Куценко Т.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.124-128. - укр. УДК 371.132.

У статті теоретично обґрунтовано суть мотивації професійної самореалізації вчителів у системі методичної роботи, яка полягає в необхідності актуалізації внутрішнього потенціалу для здійснення педагогічної діяльності, формування професіоналізму особистості, а її результатом є позитивні зміни суб'єктів освітнього процесу. Доведено, що прагнення досягати успіху й запобігати невдачам є головним у формуванні мотивації професійної самореалізації вчителів. З'ясовано, що формування мотивації професійної самореалізації вчителів відбувається в системі методичної роботи.

14.18.12.0587/223953. Використання зарубіжного досвіду застосування інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Майнаєв Ф.Я. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.136-142. - укр. УДК 378.147:004.

Проаналізовано дослідження зарубіжних фахівців із питання впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у процес навчання. Розглянуто можливість застосування досвіду Джоанни Данлеп, Діани Лауріллард, Патріка Лоуентала у вітчизняній вищій школі з урахуванням особливостей національної системи вищої освіти. Акцентовано увагу на дидактичному потенціалі соціальних мереж: швидке отримання інформації, удосконалення навичок висловлювати думку, надбання досвіду участі в дискусіях, формування самоідентичності особистості.

14.18.12.0588/223964. Проблема сутності та особливостей формування етнічної ідентичності українців. Абасалієва О.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.6-13. - укр. УДК 168.1:316.64(477)17.035.3-057.86.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства особливої ваги набувають дослідження етнічної свідомості. Вивчення психологічних чинників її формування дозволяють розкрити внутрішні механізми та оптимальні умови її розвитку. Метою статті є вивчення особливостей сутності та формування етнічної ідентичності українців. Досліджуються вікові та територіальні груп щодо особливостей етнічної ідентичності. Встановлено особливості когнітивного, афективного та поведінкового компонентів етнічної ідентичності українців та чинники, що впливають на її формування. Розкриваються особливості самоіфуну українців різних вікових і територіальних груп.

14.18.12.0589/223966. Природовідповідний метод викладання як інструмент збереження здоров'я особистості. Беляєва Е.Ф., Зубкова Л.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.24-28. - укр. УДК 37.015.3:159.954.2.

Стаття обґрунтовує важливість застосування в навчальному процесі методики, яка базується на природних для людини принципах засвоєння інформації. В її основі лежить принцип природовідповідності, що сприяє цілісному розвитку людини й активізації її потенційних можливостей. Метою даної методики є змотивувати навчальний мислеобраз як мікроструктуру знання з навчального предмета, навчити мислити образами, створити системне асоціативне мислення, яке дозволить у короткий час засвоїти великі обсяги інформації і закласти її у довготривалу пам'ять.

14.18.12.0590/224011. Система оцінювання знань як одна із технологій компетентнісного підходу до навчання. Козуб С.М., Козуб П.А. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.73-80. - укр. УДК 378.14:371.13.

Запропоновано розглядати оцінювання знання як технологію кількісної оцінки інформації, якою володіє суб'єкт навчання. Оцінка знань є кількісною величиною, яка завжди припускає порівняння з певним еталоном, незалежно від методу отримання оцінки, вибору методу порівняння або еталона. Підхід до оцінки знань як повноцінної технології вказує на можливість створення єдиного підходу до оцінювання знань, а не у вигляді використання "містечтва" або "досвіду" вчителя. У той же час, проведений аналіз вказує на неможливість створення єдиного найкращого методу оцінювання, але можливо і необхідно створити детальний технічний опис кожного з відомих методів оцінювання, що дозволить їх класифікувати, а через деякий час уніфікувати методи їх використання для різних педагогічних ситуацій.

14.18.12.0591/224013. Педагогічні системи у творі Амелі Нотомб "Словник імен власних". Криворучко С.К., Ричкова Л.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.94-105. - укр. УДК 821.133.1(493) - 3 Нотомб. 09.

У творі "Словник імен власних" 2002 р. бельгійська франкофонна письменниця А. Нотомб осмислює соціальні системи, втілює ідею руйнівного впливу виховання на психіку дитини і підлітка. На ідейному рівні втілено антивиховні методи, які стали загальноприйнятими і розповсюдженими. В особистості обраної дитини А. Нотомб розкриває педагогічні системи: дошкільних дитсадків, школи, балетної освіти як злочинні заклади, які спрямовані за знищення волі, радості, і навіть здоров'я майбутнього покоління.

14.18.12.0592/224019. Визначення поняття "lifelong learning" у світовій педагогічній думці. Наливайко О.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.152-160. - укр. УДК 378.018.43:004.

На основі аналізу наукової літератури, автором було проведено глибокий аналіз різних точок зору вчених щодо визначення поняття "Lifelong learning" та його складових частин. Зокрема з'ясовано, що виникнення поняття "Lifelong-learning" є наслідком поступової трансформації освіти як найважливішого елемента соціальної структури. Виявлено, що поняття "Lifelong learning" включає в себе не тільки потенційні можливості особистісного та професійного розвитку протягом усього життя, а й інституційну систему забезпечення безперервності у загальній і професійній освіті та її наступність.

14.18.12.0593/224191. Постсекулярні тенденції у духовному житті сучасних соціумів і перспективи оновлення виховних практик освіти. Фінін Г.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.45-52. - укр. УДК 37.013.73.

У статті аналізуються постсекулярні тенденції у духовному житті сучасних соціумів і перспективи оновлення виховних практик освіти. Висвітлюються особливості впливу релігії на процеси патріотичного виховання у системі освіти. Запропоновані рекомендації щодо впровадження позитивного досвіду провідних країн з питань взаємодії світської та релігійної освіти й виховання.

14.18.12.0594/224356. Сучасні інформаційні технології у виховних практиках навчального закладу. Фінін Г.І. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36), С.43-51. - укр. УДК 37.013.

Зроблена спроба проаналізувати ключові напрями використання інформаційних технологій у виховних практиках навчального закладу. Наведено основні функції соціальної комунікації: інформаційна; експресивна; прагматична. Використання інформаційних технологій повинно передбачати створення єдиного освітнього простору. Потрібна інтеграція інформаційних технологій і традиційних форм патріотичного виховання.

14.18.12.0595/224464. Питання змісту освіти: теоретичні та практичні аспекти. Кузнецова О.Ю. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.230-237. - англ. УДК 378.

У статті розглянуто основні теорії змісту освіти і визначено сучасні тенденції формування останнього. Висвітлено історичні аспекти розвитку концепцій формування змісту освіти. Охарактеризовано пріоритети теорій змісту освіти з точки зору концепцій матеріальної, формальної, прагматичної освіти. Теорії змісту освіти відображають різні філософські і педагогічні підходи, що впливають на визначення цілей освіти, відбір змісту, методів навчання й навчальних матеріалів. Наголошено на доцільності врахування положень різних теорій змісту освіти при формуванні навчальної програми з певної навчальної дисципліни для конкретного рівня освіти, оскільки науковцями доведено хибність абсолютизації однієї і доцільність зваженого використання елементів різних з них. Запропоновано тлумачення терміна "навчальна програма" й виділено напрями побудови і структурування змісту освіти. Тенденції формування змісту освіти знаходять прояв у всіх освітніх предметних сферах, зокрема у сфері вищої освіти. Окреслено специфіку відбору й формування змісту іншомовної освіти відповідно до базових положень різних теорій змісту освіти.

14.18.12.0596/224670. Модель індивідуальних траєкторій навчання в інтелектуальній навчальній системі підтримки академічної сумлінності. Шерстюк В.Г., Жарікова М.В. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №4(59), С.218-224. - рос. УДК 378.4.

У статті розглянуто особливості реалізації індивідуальних траєкторій навчання в інтелектуальних навчальних системах на основі сценарно-прецедентного підходу. Формалізовано поняття проблемної ситуації, навчальної задачі, методу вирішення, визначено рівні ієрархії прецедентів. Представлено основні етапи процесу навчання, що дозволяє забезпечити придбання учнем необхідних компетенцій шляхом реалізації адаптивних сценаріїв, що потребують вирішення множини навчальних задач на заданій множині проблемних ситуацій.

14.18.12.0597/225577. Застосування інтерактивних методів у навчальному процесі на основі зв'язку науки та бізнесу. Білич А.В. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №38, С.146-155. - укр. УДК 378.4.091.33-027.22:001.9:338.22.

У статті розкрито основні методи інтерактивного навчання, використання яких стає все актуальнішим в умовах необхідної взаємодії практичного та теоретичного знання, науки та бізнесу. Наводяться також конкретні приклади використання таких методів, як навчальна дискусія, мозковий шторм і кейс-технології, які були практично апробовані під час навчального процесу. Крім того, розкрито переваги та недоліки кожного із методів і запропоновані шляхи до їх удосконалення з урахуванням тих завдань, які стоять перед навчальним процесом.

14.18.12.0598/225631. Педагогічна етика: нова комунікативна парадигма. Рик С. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.104-108. - англ. УДК 37.013.

У статті йдеться про комплекс складних морально-етичних проблем, на які наштовхується освіта України в процесі інтеграції до європейського простору і які суттєво впливають на педагогічну сферу, вимагаючи від українських учених, педагогів, філософів сучасних інноваційних рішень. Підкреслюється, що українська система освіти інтенсивно трансформується і є об'єктом уваги фахівців ряду галузей соціогуманітарного знання в плані виявлення нового етичного забезпечення діяльності педагога в умовах нових комунікативних процесів.

14.09 Історія освіти і педагогіки. Персоналія

14.18.12.0599/223609. Досвід підготовки інженерів залізничного транспорту у провідних навчальних закладах України на початку ХХ століття. Шаргун Т.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.166-174. - укр. УДК 37(091)(4 9).

У статті досліджено стан підготовки інженерів залізничного транспорту в Україні та проведено аналіз форм і методів навчання фахівців залізничної галузі на початку ХХ століття на прикладі провідних вищих навчальних закладів. Встановлено, що вдосконалення форм і методів підготовки інженерів залізничного транспорту в Україні у цей період базувалося на досягненнях тогочасної педагогіки професійної школи, вимог залізничної галузі та стосувалося перш за все: оптимізації термінів підготовки інженерів для залізничної галузі; диференційованого підходу до присвоєння освітньо-кваліфікаційних звань, розрядів та ступенів; упровадження предметної системи навчання; органічного включення в навчальний процес системи виробничої практики; удосконалення організації роботи науково-технічних гуртків; організації роботи бібліотек та їх забезпечення літературою; відрядження випускників за бюджетний рахунок за кордон із метою вдосконалення знань тощо.

14.18.12.0600/223934. Зміст роботи кафедри педагогіки Харківського державного педагогічного інституту (30-ті роки ХХ сторіччя). Башкір О.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.17-24. - укр. УДК 378.14(09) (477.54)'19'.

Кафедра педагогіки в 30-ті роки ХХ сторіччя перебувала на етапі свого становлення як провідної в новоутвореному вищому навчальному закладі - педагогічному. У статті розглядається зміст роботи кафедри педагогіки Харківського державного педагогічного інституту в зазначений період, який становлять організаційний, політико-просвітницький, навчально-методичний і науковий напрями.

14.18.12.0601/223956. Становлення елементарної освіти у Великій Британії у першій третині ХІХ ст. Мокроменко О.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.157-164. - укр. УДК [373.31(410)]"18".

У статті висвітлюється становлення елементарної освіти у Великій Британії у першій третині ХІХ століття.

14.18.12.0602/223967. Навчання та виховання дітей у ХІХ сторіччі у закладі "нового типу". Боченко О.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.29-32. - укр. УДК 37.091.21 - 056.45 "18".

У статті розглядаються особливості педагогічного процесу у навчально-виховному закладі для обдарованих дітей, який працював за програмою університету у ХІХ сторіччі. Цей заклад мав назву ліцею, був розташований у Царському Селі. Саме у цьому ліцеї навчався О.Пушкін.

14.18.12.0603/223977. Теоретичне обґрунтування етапів еволюції ідеї диференційованого навчання учнів середніх загальноосвітніх закладів у другій половині ХХ ст. Наливайко О.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.100-108. - укр. УДК 373.5.013.41(477)-"195".

У статті висвітлено процес розвитку ідеї диференційованого навчання учнів середніх загальноосвітніх закладів у педагогічній науці другій половині ХХ століття. Виділено та узагальнено три етапи еволюції ідеї диференційованого навчання у школі досліджуваного періоду.

14.18.12.0604/224008. Мовленнєва компетентність викладача як складова авторитету педагога в контексті історичної спадщини А.С.Макаренка. Вигранка Т.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.45-49. - укр. УДК 378.091.12.011.3-051:37.09.14.

У статті розглянуто зміст та особливості мовленнєвої компетентності викладача як складової авторитету педагога за системою А.С.Макаренка на прикладі анкетування студентів. Визначено теоретичні складові мовленнєвої компетентності. Проведено аналіз мовленнєвих та комунікативних особливостей педагога. Вказано на необхідність удосконалення мовленнєвої діяльності як запоруки підвищення авторитету педагога.

14.18.12.0605/224016. Підготовка майбутніх учителів-філологів у Республіці Туреччина: історико-педагогічний аспект. Маракли Е.Ш. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.129-136. - укр. УДК 371.33.

У статті на основі наукового історико-педагогічного аналізу обґрунтовано особливості підготовки майбутніх учителів-філологів у Республіці Туреччина. Автором визначено провідні історичні етапи розвитку системи вищої педагогічної освіти в Республіці Туреччина. Розглянуто вплив основних державних законопроектів на реформування вищої освіти, досліджено зміни, які відбулися в педагогічній університетській освіті (уніфікація, автономність та свобода, конкурентоспроможність, фінансування). Проведено кількісний аналіз щодо зростання турецьких університетів, як позитивного моменту становлення вищої педагогічної освіти в Республіці Туреччина.

14.18.12.0606/224018. Діяльність закладів елементарної освіти у Великій Британії останньої третини ХІХ ст. Мокроменко О.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.144-151. - укр. УДК [373.31(410)]"18".

Стаття вивчає діяльність закладів елементарної освіти у Великій Британії останньої третини ХІХ ст. Проаналізовано нормативну базу розвитку елементарної освіти. Визначено міру громадсько-приватної та державної ініціативи у діяльності закладів елементарної освіти у Великій Британії на даному етапі.

14.18.12.0607/225363. Розвиток ціннісного досвіду педагогічної майстерності І.А. Зязюна у вимірах теорії поколінь. Семенова А. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.72-84. - укр. УДК 378.05 + 378.12 + 379.

В статті досліджується сутність розвитку ціннісного досвіду педагогічної майстерності І.А. Зязюна у вимірах теорії поколінь. З'ясовано, що сутність цього розвитку відповідає природі "живої організації", яка віддзеркалюється та розвивається у логіці динамічних і хаотичних процесів у сучасному суспільстві. Розвиток ціннісного досвіду педагогічної майстерності проходить етап серйозних поколінських трансформацій в умовах непередбачуваного, багатозначного сучасного освітнього простору. Тенденції розвитку ціннісного досвіду ґрунтуються на етичних, естетичних переконаннях, загальнолюдських цінностях, вірі та відстоюванні ідеалів Істини, Добра і Краси освітянської спільноти.

14.18.12.0608/225608. "Свої" та "чужі" в університетській пам'яті (на матеріалах спогадів про Харківський університет 1920 - 1930-х рр.). Іващенко В.Ю. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.174-187. - укр. УДК 378.4.091.21(477.54)(093)"1920 1930".

У статті робиться спроба дослідити процес трансформації університетського співтовариства в умовах реформування системи освіти в Україні в 1920 - 1930-ті рр. Особлива увага приділяється аналізу шляхів формування, функціонування та трансформації образів-уявлень "свій", "чужий" "інший" в університетській пам'яті. Зокрема, на матеріалах мемуарних та автобіографічних текстів аналізуються соціальні, національні, культурні, світоглядні, ментальні та інші протиріччя, характерні для університетського співтовариства цього періоду.

14.18.12.0609/225854. Образ Харківського університету, віддзеркалений у мистецтві. Павлова О.Г. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.81-89. - укр. УДК 930.1. У статті мова йде про наявну різноманітну образотворчу спадщину, в якій знайшла відображення історія Харківського університету. Це образи будівель університету, професорів, випускників, співробітників, студентів, попечителів, меценатів та інших особистостей, які були причетні до історії університету і відтворені в живописі,

графіці, скульптурі, пластичних мистецтвах. На сьогодні виявлено понад 250 такого роду творів мистецтва XIX - початку XXI ст., створених відомими митцями.

14.18.12.0610/225859. Роль Харківського університету в створенні та становленні громадських та приватних вищих навчальних закладів (на початку XX ст.). Удовицька Т.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Історія. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52, С.125-132. - укр. УДК 947.084.8(477)"19 20".

У статті характеризується роль Харківського університету у створенні громадських і приватних вищих навчальних закладів, а саме показано діяльність провідних університетських професорів у справі відкриття і подальшому функціонуванні нових вишів, особливості використання університетських програм при формуванні змісту навчання у зазначених навчальних закладах та ін. Автор робить висновок про нерозривний зв'язок принципів університетської освітньої системи і основних підходів до організації навчання у вишах нового типу.

14.18.12.0611/227217. Дослідження феномену освітньої функції демократичної держави у працях давньогрецьких філософів. Баранова А.С. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/29.pdf>. - укр. УДК 37.035.4.000.141.

У статті досліджуються та аналізуються питання феномену освітньої функції демократичної держави у працях давньогрецьких філософів. Зазначається, що саме високий рівень освіченості громадянина давньогрецьких держав-полісів здійснював позитивний вплив на розвиток античної демократії. Установлено, що, на думку античних філософів, забезпечення належного рівня освіти серед молоді було одним з обов'язків-функцій тогочасних демократичних держав.

14.15 Система освіти

14.18.12.0612/223581. Генеза поняття "тезаурус" теорії управління освітою. Козлова О.Г. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.87-92. - укр. УДК 371:351.851.

У статті розкрито сутність поняття "тезаурус", представлені результати понятійно-термінологічного аналізу наукової літератури щодо трансформації поняття тезаурус в теорії управління освітою. Проведене дослідження дозволило виокремити три напрями розвитку тезаурусу вітчизняної теорії управління освітою: запозичення іншомовних понять; обґрунтування окремих управлінських понять та понятійних систем вирішення певних управлінських проблем; поява перших робіт, в яких зроблено спробу представити тезаурус теорії управління освітою як цілісне системне явище. Визначено, що еволюція лексикографічної форми тезаурусу спричинила виникнення безлічі її різновидів, вичерпний опис яких може надати розгорнута класифікація. Доведено, що проблема понятійно-термінологічного апарату дуже складна, вирішувати яку можна лише на основі системно-комплексного підходу; розробка понятійно-термінологічного апарату в освіті сприяє більш глибокому усвідомленню сутності явища, а, відтак, і більш ефективному управлінню будь-якою системою, що репрезентує це явище.

14.18.12.0613/223936. Сутність, фактори розвитку та умови підвищення професійного статусу вчителів. Васильєва С.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.30-37. - укр. УДК 371.135.

У статті дано визначення поняття "професійний статус вчителя", виявлено фактори які впливають на його розвиток, та встановлено умови спрямовані на поліпшення професійного статусу вчителя.

14.18.12.0614/223941. Запровадження інноваційних методик як основа модернізації освіти в Україні. Денисова Н.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.63-67. - укр. УДК 371.132.

У статті обґрунтовано впровадження в освітній процес вищого навчального закладу I-II рівня акредитації інноваційних методик як одного з напрямів модернізації вищої освіти України. На основі порівняльного аналізу показників традиційних занять і занять із застосуванням інноваційних методик зроблено висновок про переваги останніх. Особливу увагу присвячено організації сучасної лекції як виду навчального заняття. Подано короткий опис методів: "Зигзаг", "Навчаюся сам", "Заповнення фліпчартів", "Запитання - відповідь", "Логічний ланцюжок".

14.18.12.0615/223945. Роль викладача в дистанційному навчанні. Іваненко Л.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.87-92. - укр. УДК 378.013.77.

У статті розглянуті особливості використання дистанційного навчання як нової форми отримання освіти, яка органічно вбирає в себе комп'ютерні та Інтернет-технології. Показані відмінності дистанційного навчання від традиційного. Виявлено, що дистанційне навчання може розглядатися як самостійна форма навчання, тому що володіє істотними відмінностями, які не можуть бути реалізовані в традиційній формі, але все ж не зможе повністю замінити традиційні види навчання. Показано, що розвиток дистанційного навчання змінює способи, методи і засоби освітнього процесу у вищій школі, сприяє інтенсифікації навчального процесу, покращує інформаційне ресурсне забезпечення, є передумовою для розробки якісно нової методики навчання студентів у вищих навчальних закладах. Показано як якісно змінюється роль викладача: з транслятора знань він перетворюється на організатора успішного навчального процесу і творця ефективної навчального середовища. Викладач в системі дистанційного навчання здійснює навчально-методичне забезпечення і вирішує організаційні питання, пов'язані з контролем успішності і якістю засвоєння навчального матеріалу студентами в процесі навчання. Визначено основні функції викладача в дистанційному навчанні.

14.18.12.0616/225417. Маркетинг в освітній діяльності. Телетов О.С. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.78-86. - укр. УДК 339.138:339.187+378:339.138 (477).

В статті обґрунтовано, що нові закони України "Про вищу освіту" та "Про наукову і науково-технічну діяльність" спрямовані на модернізаційні зрушення в системі управління вищими навчальними закладами й сприяють підвищенню ролі маркетингу освіти та освіти з маркетингу. Застосовано класичну загальну схему маркетингової діяльності для умов окремого ВНЗ. Наведено результати маркетингового дослідження чинників впливу на

майбутніх абітурієнтів щодо вибору вищого навчального закладу та спеціальності для подальшого навчання. Підтверджено, що в умовах адміністративної реформи доцільно поглиблювати взаємодію між науково-освітніми закладами, бізнесовими утвореннями та владними структурами на загальнодержавному та регіональному рівнях.

14.18.12.0617/225453. Інформаційні і збутові системи маркетингу в умовах високих ризиків бізнесу. Шафалюк О.К. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.441-449. - укр. УДК 65.01;338.2;658.8;659.2.

Стаття присвячена актуальним проблемам ризиків розвитку сучасного бізнесу, зокрема на ринку освітніх послуг. Критично проаналізовано підходи в організації інформаційних і збутових систем у маркетингу вищих навчальних закладів. Представлено пропозиції за результатами експериментів щодо впровадження нових аналітичних технологій, ефективної інтеграції зусиль зацікавлених осіб бізнесу, суб'єктів ринку.

14.18.12.0618/226371. Підходи до оцінювання компетентностей та вимірювання результатів навчання освітніх програм. Оборський Г.О., Перпері Л.М., Голобородько Г.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №19(1241), С.157-162. - укр. УДК 658.562.012.7.

Розглянуто підходи до оцінювання компетентностей та вимірювання результатів навчання на рівнях освітніх програм та окремих освітніх компонент за допомогою використання побудов дерев для аналізу співвідношення: компетентності - програмні результати навчання - результати навчання освітніх компонент. Запропоновано матрицю оцінювання відповідності результатів навчання, яка може бути використана в якості ефективного інструменту для оцінювання якості результатів навчання на етапі розробки освітніх програм.

14.18.12.0619/226527. Розвиток національної системи освіти як пріоритет державного управління в сучасних умовах. Алексеева К.А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.32-40. - укр. УДК 338.246.

У статті обґрунтовано розвиток національної системи освіти як пріоритету державного управління. Досліджено трансформацію поглядів на стратегічну функцію освіти в історичній ретроспективі та проаналізовано проблеми та тенденції розвитку системи освіти України. Доведено, що за умови збереження наявного стану речей у вітчизняній освіті, в Україні не вдасться запобігти гальмуванню економічного розвитку.

14.18.12.0620/226593. Шляхи запровадження державно-громадської моделі управління освітою. Сизон В.Г. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.174-184. - укр. УДК 35.081.7.

У статті визначено завдання органів місцевого самоврядування і громадських організацій в управлінні освітою, шляхи та інструменти запровадження державно-громадської моделі управління освітою. Основними шляхами запровадження державно-громадської моделі управління освітою визначено: здійснення модернізації структури системи управління освітою на всіх рівнях із чітко визначеною компетенцією органів управління освітою на кожному з рівнів: державному, регіональному та базовому; посилення ролі сільських, селищних, міських рад в управлінні освітою на місцевому рівні; забезпеченні фінансової спроможності органів місцевого самоврядування до виконання наданих повноважень у системі управління освітою; забезпеченні узгодженості дій органів влади і громадянського суспільства, спрямованих на підвищення політичної і правової культури громадян, утвердження в суспільній думці цінності громадської активності; сприянні досягненню нового якісного рівня розвитку громадських інституцій, здатних ефективно співпрацювати з органами влади, здійснювати громадський контроль за їх діяльністю.

14.18.12.0621/226983. Стан системи позашкільної освіти дітей та молоді України. Павлова Ю., Виноградський Б., Стефанків М., Зікрач Д. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаніка, 2017, №25-26, С.210-218. - укр. УДК 374 (477).

Мета роботи - охарактеризувати сучасний стан системи позашкільної освіти дітей та молоді шкільного віку на прикладі роботи гуртків, секцій, клубів загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів спортивного та оздоровчого спрямування Івано-Франківської області. Використано теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової літератури, соціологічні та статистичні методи дослідження. Існуючі гуртки/ секції дозволяють залучити до оздоровчої діяльності лише кожного десятого школяра. Недостатньо залученими є соціально-уразливі групи населення. Послугами системи позашкільної освіти користуються більше хлопці, ніж дівчата. Показано статистично значимий вплив ($p < 0,005$) типу навчального закладу, статі дитини та одночасної дії цих чинників на загальну кількість осіб у закладі системи позашкільної освіти. Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра/ спеціаліста мають 63,87% фахівців з позашкільних навчальних закладів.

14.18.12.0622/227053. Механізми розвитку державної політики в галузі педагогічної освіти України. Філіппова В.Д. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/21.pdf>. - укр. УДК 351+37.014.

У статті розглядається сутність механізму формування та реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти України. Аналізуються проблеми державної політики у сфері педагогічної освіти та пропонуються механізми їх усунення. Одним із варіантів пропонується методика сценарного прогнозування, що серед іншого, на думку автора, допомагає забезпечити розроблення гнучкої державної політики в галузі педагогічної освіти.

14.18.12.0623/227131. Інноваційні пріоритети регіональної освітньої політики. Стасюк Г.Є. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/39.pdf>. - укр. УДК 351 354.

У статті висвітлено сутність освітніх інновацій, розкрито зміст інноваційної освітньої політики на регіональному рівні. Проаналізовано види регулювання інноваційної діяльності в галузі освіти. Серед іншого визначено чинники інноваційних процесів в освіті регіону, що зумовлюють перехід до сталого інноваційного розвитку регіональної системи освіти, де інноваційна освітня політика з метою підготовки конкурентоспроможних професійних кадрів має вирішити низку нагальних завдань.

14.18.12.0624/227135. Про вдосконалення управління освітою і наукою України на основі концепції інтелектуалізації. Дзвінчук Д.І., Петренко В.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/4.pdf>. - укр. УДК 351.85 (042.4).

Інтелектуалізацію управління системою та суб'єктами освіти і науки України в умовах становлення й розвитку знаннєвої економіки доказово подано як необхідну й доцільну діяльність, спрямовану на вирішення більшості наявних сьогодні в цій системі проблем. Авторами на основі аналізу ієрархічної структури системи та мережі прямих і зворотних зв'язків між її елементами обґрунтовано потребу й доцільність реінжинірингу вітчизняної системи освіти і науки з пріоритетною інтелектуалізацією її системи управління. Визначено також основні напрямки й умови інтелектуалізації процесів управління системою освіти, освітніми процесами і процедурами. З цією ж метою запропоновано використати концепцію інтелектокористування, уже відомі управлінські технології інтеграції та мотивації інтелектуальної активності людських ресурсів, а також такі інструменти інтелектуалізованого управління і менеджменту, як синтелектика, синергізація і синархія, експериментальна апробація яких у системах управління й менеджменту виробничих і освітніх закладів продемонструвала певні позитивні результати.

14.18.12.0625/227167. Управління ризиками в процесі формування та реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти. Філіппова В.Д., Грабарь Ю.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/11.pdf>. - укр. УДК 351+37.014.5.

У статті досліджено ризики, що виникають у процесі формування та реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти та запропоновано методологію управління цими ризиками. Визначено, що "ризиками в процесі формування та реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти" є можливість виникнення несприятливої ситуації або невеликого результату розвитку системи педагогічної освіти в результаті певних управлінських рішень чи дій. Виходячи з цього, до основних ризиків віднесено фінансово-економічні, нормативно-правові, організаційно-управлінські та соціальні. Доведено, що реалізація інтегрального управління ризиками та впровадження системи контролю через ключові показники ризиків у процесі формування та реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти мають забезпечити ефективність і результативність діяльності системи педагогічної освіти.

14.18.12.0626/227191. Акме-управління інноваційним розвитком закладів освіти. Антонов В.М., Голобородько К.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/3.pdf>. - укр. УДК 37.035.

У статті розглядається проблема інноваційного розвитку освітнього закладу на принципах таких наук, як акмеологія (управлінська акмеологія), кібернетична акмеологія, психологія, поведінкова психологія, диференційна психологія та HRM (Human Resource Management) - керування людськими ресурсами. Ураховано надбання психології управління кадрами, розкрито завдання та напрямки кібернетичної управлінської акмеології. Наголошується на специфіці управлінської діяльності та доцільності використання перевірених акмеологічних технологій. Висвітлено засоби акме-управління інноваційним розвитком закладу освіти, основні типи керування. Окрема увага надається застосуванню основних положень нової науки кіберакмеології.

14.18.12.0627/227215. Стан та перспективи реформування освіти в умовах децентралізації влади в Україні. Лопушинський І.П., Ковнір О.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/27.pdf>. - укр. УДК 351.

Процес децентралізації влади в Україні передбачає реформування всіх сфер життєдіяльності як держави, так і місцевих громад. Одним із найбільших секторів публічних послуг, яким користується населення, починаючи з рівня окремої громади, є освіта. У рамках децентралізації реформу освіти Уряд визначив як основну серед решти реформ в Україні. Головною метою такого реформування є делегування повноважень і відповідальності за управління освітою та її фінансування демократично обраним органам місцевого самоврядування і школам зі збереженням при цьому повноважень щодо визначення освітньої стратегії країни та загальною напрямку освітньої реформи за Міністерством освіти і науки України. Досягнення визначеної державою мети відбуватиметься в процесі децентралізації освіти, концепція та основні напрями якої нині знаходяться лише на стадії розроблення.

14.18.12.0628/227228. Удосконалення механізмів публічного управління в інклюзивній освіті України. Криштанович М.Ф. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/10.pdf>. - укр. УДК 351.371.376.2.

У статті досліджуються механізми публічного управління щодо діяльності інклюзивної освіти в Україні. Доведено потребу запровадження змін у формах і способах реалізації публічного управління спеціальними закладами для дітей з особливими освітніми потребами. Проаналізовано й обґрунтовано наявність нерівних можливостей зазначених груп дітей у виборі видів освіти та освітніх послуг, недостатнє виконання спеціальними закладами функцій соціалізації дітей з особливими потребами. Запропоновано визначення та структурну модель комплексного механізму публічного управління розвитком інклюзивної освіти в загальноосвітніх закладах.

14.23 Дошкільна освіта. Дошкільна педагогіка

14.18.12.0629/223652. Особливості впливу спрямованого навчання на формування основних рухів у дітей дошкільного віку. Коваленко Ю.О., Некрасова О.П., Фастовець В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.27-32. - укр. УДК 371.3 : 796.012.5 -052.5.

Досліджено вплив методу спрямованого навчання основним рухам дітей дошкільного віку. Під час дослідження з'ясовано, що на початку експерименту найкраще діти володіли ходьбою (помилки відмічено у 50% хлопчиків і 48% дівчаток). Найгірше діти володіли технікою метання (помилки відмічено в 92% хлопчиків та в 90% дівчаток). Середній бал оцінки техніки виконання рухів хлопчиками складав від 1,6 бала до 2,0 балів, у дівчаток - від 1,1 до 2,0 балів. Рівень показників фізичної підготовленості більшості дітей перебував на низькому рівні. Наприкінці дослідження встановлено підвищення якості засвоєння дітьми рухів і підвищення рівня фізичної підготовленості.

Середній бал оцінки техніки виконання рухів хлопчиками складав уже від 2,4 бала до 3,0 балів, у дівчаток - від 2,5 до 3,0 балів. Безпомилкове виконання основних рухів спостерігали у 82-100% хлопчиків і дівчаток. Виявлено достовірні зміни показників фізичної підготовленості дітей за всіма тестами, окрім метання м'яча. Отже, спрямоване навчання сприяло більш якісному засвоєнню основних рухів дітьми і підвищенню рівня їхньої фізичної підготовленості.

14.25 Загальноосвітня школа. Педагогіка загальноосвітньої школи

14.18.12.0630/223610. Проектувальна діяльність педагога в умовах реалізації морфологічної матриці інноваційних елементів уроку. Штефан Л.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.174-179. - укр. УДК 373.1.013.

Сучасна інноваційна парадигма в освіті значною мірою реалізується за рахунок запровадження у педагогічний процес проектних підходів, які дозволяють цілісно та системно розглянути основні ланки педагогічного процесу. У центрі уваги статті було визначення шляхів проектування сучасного уроку на інноваційній основі у професійно-технічних навчальних закладах. Методологічним підґрунтям до проведення цієї роботи стали когнітивний, діяльнісний, компетентнісний, особистісно-орієнтований, диференційований, культурологічний підходи та концепція аутопоетичних систем. Серед основних методів, використаних у дослідженні, були метод морфологічного аналізу та прийоми педагогічної техніки, які реалізуються на основі конструктору уроку. Результатом цієї роботи стала адаптація алгоритму застосування методу морфологічного аналізу до умов проектування уроку. На цій підставі було розроблено морфологічну матрицю його інноваційних елементів. Її застосування дозволить перевести проектування уроку у творчу площину, де він розглядатиметься як синергетична система, що весь час знаходиться у динамічному стані.

14.18.12.0631/223614. Особливості організації тьюторського супроводу підлітків. Осадча К.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.211-216. - укр. УДК 373.1.013.

У статті висвітлюються вікові характеристики підлітків, відповідно до яких особливості організації тьюторського супроводу учнів середніх класів набувають специфічних рис. На основі аналізу наукових праць (Ковальова Т.М., Кунаш М.А., Ісакова О.А., Трегубова О.Г. та ін.) у статті розглядаються ці специфічні особливості. Тьюторський супровід в основній школі розуміється як педагогічна діяльність, суть якої полягає в превентивному освоєнні учнем компетенцій, умінь і навичок самостійного планування освітнього і життєвого шляху, формуванні і реалізації індивідуальної освітньої програми, умінь і навичок вирішення проблемних ситуацій. Зазначається, що тьюторська діяльність з учнями середньої школи в основному спрямована на підтримку інтересу до навчання з орієнтацією на вибір групи предметів, що цікавлять, та допрофільну підготовку. З'ясовано, що основними у тьюторській діяльності з учнями середньої школи є діагностичні методики, метод проектів, метод портфоліо, а також такі форми роботи як консультації, тренінги, змагання, навчально-дослідна діяльність.

14.18.12.0632/223615. Організаційно-когнітивні аспекти технології формування комунікативної компетентності керівників ЗНЗ в Україні та розвинених країнах світу. Чеботарьова І.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.217-226. - укр. УДК 373.1.013.

У роботі наведені організаційно-когнітивні аспекти технології формування комунікативної компетентності керівників ЗНЗ в процесі їх професійної підготовки. В ході дослідження нами було обґрунтовано та проаналізовано особливості технологічних аспектів формування комунікативної компетентності керівників ЗНЗ в національній освіті та розвинених країнах (США, Німеччині, Великобританії). Розглянувши світовий та вітчизняний досвід формування комунікативної компетентності, ми дійшли висновку, що нагальна необхідність наявності комунікативної компетентності у керівників ЗНЗ лише починає усвідомлюватися. Все це призводить до того, що студентам-управлінцям доводиться набувати комунікативні вміння переважним чином "природнім" шляхом - поза вищим навчальним закладом. Тоді як, у розвинутих країнах формування комунікативної компетентності є ключовим фактором ефективного навчання. Формування комунікативних навичок відбувається паралельно із засвоєнням фахових знань, базується на когнітивному та риторичному принципах.

14.18.12.0633/223649. Підвищення рівня фізичної підготовки старшокласників засобами тренажера TRX. Голець В.А., Смирнов М.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.10-15. - рос. УДК 371.3 : 796.015.5 : 796.02-053.66.

У статті викладені матеріали дослідження впливу занять на тренажері TRX, який розвиває силу, рівновагу, гнучкість і стабільність корпусу одночасно. Це досягається за допомогою TRX, портативного продуктивного засобу, який використовує гравітацію і вагу тіла людини. Здійснено порівняльний аналіз показників фізичного здоров'я і функціональних показників учнів, які навчаються в загальноосвітніх школах з різною організацією навчально-виховного процесу. Представлені можливості використання тренажерного комплексу для вдосконалення структури рухових дій старшокласників. Впровадження широкого арсеналу технічних засобів у практику навчально-тренувального процесу відкриває нові перспективи, пов'язані з підвищенням ефективності фізичної підготовленості. В експерименті брали участь 24 учня віком 15-16 років. Дається оцінка рівню розвитку фізичних якостей. Встановлено достовірні зрушення контрольних показників. Статистично значущі відмінності зареєстровані між показниками експериментальної та контрольної груп в контрольних випробуваннях: присіді до відмови, бігу на 100 м, підніманні тулуба в сид за 1 хвилину, стрибку в довжину з місця. Доведено ефективність розробленої програми застосування концентрованих засобів.

14.18.12.0634/223664. Теоретичні та методичні особливості викладання навчального предмета "Основи здоров'я". Богдановська Н.В., Одинець Т.Є. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.104-109. - укр. УДК 372.8.

У статті визначено фактори успішності викладання навчального предмета "Основи здоров'я". Формування здорового способу життя в учнів загальноосвітніх шкіл через освіту виокремлено як один із пріоритетних напрямів державної політики в її розвитку. Одним зі шляхів оновлення її змісту й узгодження із сучасними потребами є орієнтація навчальних програм на набуття ключових компетентностей і створення ефективних механізмів їх запровадження. Мета - визначити теоретико-методичні особливості викладання "Основа здоров'я" в умовах сучасної загальноосвітньої школи. Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури та всесвітньої інформаційної мережі Інтернет; індукція, дедукція та класифікація. Теоретичний аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження засвідчив, що успішність формування в дітей навичок здорового способу життя, а також прийняття самостійних рішень стосовно підтримки та зміцнення свого здоров'я забезпечується створенням низки педагогічних умов, розвитком мотиваційної, когнітивної та поведінково-діяльничної сфери вихованців на уроках та в повсякденній життєдіяльності. Успішна практична реалізація та викладання навчального предмета "Основи здоров'я" можливі на основі таких компонентів: мотиваційного (поєднання знань основ збереження життя і здоров'я з ціннісними орієнтаціями на задоволення соціально-значимих і особистісно-орієнтованих потреб); операційного (засоби, методи і форми організації діяльності, способи планування і регулювання її перетворювальними процесами); інформаційного (поєднання в собі знання про фізичну, соціальну, психічну, духовну складову здоров'я, основні умови і способи його збереження, основні засади здорового способу життя та безпеки життєдіяльності).

14.18.12.0635/223690. Особливості застосування засобів рукопашного бою у фізичному вихованні учнів ліцею. Дядечко І.Є., Коваленко Ю.О., Нечай О.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.10-17. - укр. УДК 796.86:37.037.1 -053.5.

Наведено результати дослідження особливостей фізичної підготовки юнаків засобами рукопашного бою відповідно до їхніх вікових і психофізіологічних особливостей, які навчаються в ліцей-інтернаті з посиленою військово-фізичною підготовкою. З'ясовано вплив експериментальної методики на показники силових і координаційних здібностей юнаків 16-17 років засобами рукопашного бою. Встановлено, що наприкінці дослідження зросли і мали достовірний приріст показники координаційних здібностей. Особливо істотних змін зазнав показник здатності адекватного вирішення рухового завдання, він мав найвищий відносний приріст. Також достатньо високий відносний приріст склав за тестами "Рівновага" і "Складна сенсомоторна дія". Встановлено більш суттєві зміни в силових показниках юнаків, які істотно зросли наприкінці дослідження. Найбільший приріст зафіксовано за двома тестами (у кидках партнера і підйомах партнера заднім поясом за 20 с, підйом партнера заднім поясом за 20с). Визначено шляхи оптимізації навчально-тренувального процесу юнаків засобами рукопашного бою.

14.18.12.0636/223692. Про розробку навчальних програм з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. Омеляненко І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.22-29. - укр. УДК 371.214: 796.0113.

У статті аналізуються вимоги до розробки навчальної програми з фізичної культури для школярів загальноосвітніх навчальних закладів, передбачені нормативними документами та рекомендовані педагогами і фахівцями з фізичного виховання, які пропонують враховувати специфіку предмета "Фізична культура". Серед таких вимог - нормативні положення та різні точки зору науковців щодо структуризації навчальної програми та наповнення змістом її компонентів. До того ж, розглядається перелік характерних рис навчальної програми, зібраних з літературних джерел в інший напрям вимог до такого документа планування процесу фізичного виховання школярів. Виявлено властивості навчальної програми, притаманні будь-якому офіційному паперу. Пропонуються ймовірні можливості побудови навчальної програми, які можуть бути використані потенційними авторами у їхніх розробках, що свідчить про невпинну полеміку науковців з проблеми вимог до розробки навчальної програми.

14.18.12.0637/223693. Особливості формування фізичного та психічного здоров'я у молодших школярів на уроках фізичної культури і позакласних заняттях у школі. Потапова О.В., Маліков М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.29-38. - укр. УДК 37.037.1:159.922.72-053.5.

Проаналізовано науково-методичний матеріал, та визначено, що основні причини розвитку відхилень у фізичному та психічному здоров'ї, а як наслідок у подальшому, девіантної поведінки в дітей молодшого шкільного віку виникають внаслідок політичної, соціально-економічної та екологічної нестабільності суспільства. На це впливають також посилення впливу конвенуальності, зміни в ціннісних орієнтаціях молоді, несприятливих сімейно-побутових відносин, відсутності контролю за поведінкою, надмірної зайнятості батьків. Соціальні фактори посилюють недоліки сімейного, шкільного та позашкільного виховання. Слабшає увага до особистості учня, його життєвого досвіду, інтересів, цінностей, емоційної сфери. У поданому матеріалі розкрито психолого-педагогічну сутність формування фізичного та психічного здоров'я через застосування корекційної діяльності і її профілактичну спрямованість у школі, а також обґрунтовано та систематизовано основні форми роботи з дітьми на уроках та позакласних заняттях з фізичної культури для формування фізичного та психічного здоров'я молодших школярів. Беручи до уваги той факт, що найбільш активний процес соціалізації, опанування головних сутнісних сил, оволодіння соціальними нормами і потребами відбувається в дитинстві, особливо в молодшому шкільному віці, який характеризується найбільш активним періодом соціалізації людини, нами розроблено та запропоновано основні форми роботи з дітьми та поетапна програма для формування фізичного та психічного здоров'я молодших школярів у школі протягом навчального дня.

14.18.12.0638/223781. Організаційно-методичні умови здійснення рекреаційно-оздоровчої діяльності школярів у процесі фізичного виховання. Кашуба В.О., Гончарова Н.М., Бутенко Г.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.19-26. - укр. УДК 796.015.456.

На основі аналізу літературних джерел сформульовано коло проблемних питань щодо здоров'я дітей шкільного віку на сучасному етапі розвитку сфери фізичної культури та спорту. Розглянуто можливість розширення змісту позаурочної форми роботи молодших школярів за рахунок реалізації рекреаційно-оздоровчої діяльності з використанням засобів оздоровчого туризму. Розкрито зміст оздоровчого туризму як засобу фізичного виховання,

що має різнобічний вплив на здоров'я дітей в молодшого шкільного віку, характеризуються значним оздоровчим ефектом, високою емоційністю занять, сприяє підвищенню рухової активності дітей, забезпечує можливість реалізації рекреаційної складової фізичного виховання. Запропоновано організаційно-методичні умови здійснення спортивних і розважальних заходів, що реалізуються через комплекс соціальних, педагогічних і організаційних умов. Соціальні умови забезпечують ряд соціальних передумов для доступного використання різних видів рухової активності у вільний час. Педагогічні умови складаються з комплексу форм та методів виконання фізичних вправ. Організаційні умови передбачають цілеспрямоване створення середовища, сприятливого для оздоровлення. Єдність комплексу запропонованих умов дозволяє реалізувати багатовекторну структуру впливу на здоров'я дітей шкільного віку та впровадити фізкультурно-оздоровчу діяльність у процес фізичного виховання.

14.18.12.0639/223782. Вивчення педагогічних основ сучасного уроку фізичної культури. Кузьміна Л.І., Чиженок Т.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.26-31. - рос. УДК 37.037.1: 79.

Розглядається проблема вивчення педагогічних основ побудови сучасного уроку фізичної культури в загальноосвітній школі. Встановлено, що за змістом уроки в молодших класах переважно носять комбінований характер, тоді як у середніх та старших класах проводять в основному видові уроки фізичної культури. Визначена моторна щільність уроків залежно від виду та типу уроку. На уроках удосконалення техніки фізичних вправ і розвитку рухових якостей може досягати 60-70%, а на уроках розучування рухових дій може знаходитись на рівні 50%. Встановлено, що моторна щільність уроків постійно змінюється в залежності від різного змісту навчального матеріалу. Вивчено показники тривалості різних частин уроку в учнів різних класів та виявлено, що основна частина уроку перевищує підготовчу і заключну частини. У середніх і старших класах тривалість основної частини уроку більше ніж підготовча і заключна частини. Було з'ясовано, що тривалість різних частин уроку фізичної культури залежить від педагогічного стажу викладачів, яка змінюється з віком учнів.

14.18.12.0640/223785. Сучасний стан здоров'я молодших школярів загальноосвітніх закладів. Потапова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.47-55. - укр. УДК 373.535:613.

У статті проаналізовано стан здоров'я та його основні складові, а саме - фізичне, психічне та соціальне здоров'я молодших школярів м.Запоріжжя. Протягом дослідження відібрано діагностичний арсенал для повного дослідження здоров'я молодших школярів. Для вивчення та визначення рівнів здоров'я теоретично визначено його критерії, показники та рівні, проаналізовано причини виникнення відхилень у здоров'ї, практично визначено рівні фізичної підготовленості молодших школярів на основі тестування рухливих навичок за тестами, передбаченими шкільною програмою з фізичної культури. Рівень фізичного розвитку визначався за допомогою антропометричних показників та розрахункових показників з розшифровки електрокардіограми (функціональний стан серцево-судинної системи) та спірометрії (функціональний стан дихальної системи). Також використано для визначення інтегрального показника фізичного здоров'я програму "Школяр", мотивація та активність і соціальне здоров'я вивчалось анкетуванням дітей та їхніх батьків. Зроблено висновок про причини зниження фізичного здоров'я та обрано основні шляхи оптимізації рухової активності молодших школярів протягом навчального дня для розвитку функціональних систем організму молодших школярів. У дослідженні брали участь 386 учнів молодшого шкільного віку (6-10 років), які навчаються в гімназії № 71, ЗВНК 109, школи-інтернату № 3 м. Запоріжжя. Отримані результати мають практичне значення, і подальша робота в школі повинна ґрунтуватися на підвищенні інтересу молодших школярів до шкільних занять; залученні батьків до активної участі в шкільному житті дитини; формуванні здоров'я, засвоєнні й слідування правилам здорового способу життя; становленні загальної культури молодшого школяра для подальшої позитивної соціалізації та інтеграції здорових учнів у доросле суспільство.

14.18.12.0641/223789. Вивчення стану роботи з туризму в загальноосвітніх навчальних закладах м. Запоріжжя. Чиженок Т.М., Коваленко Ю.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.75-82. - укр. УДК 796.011.3 -057.875 : 372.55.

Розглянуто проблему організації роботи з оздоровчого туризму в загальноосвітніх школах. Проаналізовано зміст навчального матеріалу з туризму в шкільних програмах різних років для учнів 5-9 класів загальноосвітніх шкіл. Досліджено, що залишаються мало вивченими питання оцінки знань учнів, забезпеченість навчальних закладів туристським спорядженням, а також стан організації туристської роботи в загальноосвітніх школах взагалі. Дід час дослідження здійснили аналіз змісту навчального матеріалу шкільної програми з варіативного модуля "Туризм". Методом анкетування визначено рівень знань школярів з питань туризму. Вивчено наявність туристського спорядження в загальноосвітніх школах м. Запоріжжя, з переліком обладнання в шкільній програмі з фізичної культури, необхідного для вивчення модуля "Туризм". Результати дослідження свідчать, що більшість учнів загальноосвітніх шкіл виявили низький рівень спеціальної теоретичної підготовки з туризму. Анкетування вчителів фізичної культури 10-ти загальноосвітніх шкіл м. Запоріжжя підтвердило також недостатню теоретичну підготовку з туризму. Наявна кількість туристського обладнання у школах м. Запоріжжя не відповідає стандартним нормам, передбаченим шкільною програмою з варіативного модуля "Туризм".

14.18.12.0642/223808. Моделювання процесу фізичного виховання школярів у контексті соціалізації особистості. Ідрісова Н.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.41-49. - рос. УДК 373.5. 015.311:613.8.

Проаналізовано сучасні концепції фізичного виховання засобами фізичної культури, соціально-психологічні теорії ціннісно-нормативної системи особистісного розвитку школяра і віково-рольових очікувань. Визначено, що у фізичному вихованні європейських школярів застосовуються навчальні практики фізичної культури, які базуються на загально-фізичній підготовці учнів, вихованні адекватної особистості за допомогою фізичних вправ та концепції розвитку фізичних, психічних і соціальних якостей індивіду. Обґрунтовано, що для виховання здорового члена суспільства необхідна переорієнтація фізичного виховання на особистість школяра як на суб'єкт соціальних відносин. Тому в сучасному фізичному вихованні необхідний взаємозв'язок антрополого-онтологічних чинників та соціально-психологічного вибору. Наведено авторську модель поетапного фізичного виховання школярів у

контексті їхнього соціального та психічного розвитку. Метою її побудови є задоволення вимог суспільства до адекватного виконання здорової особистістю своїх статусних соціальних ролей. Таке моделювання фізичного виховання відповідає особистісно-орієнтованій спрямованості навчання фізичної культури й сучасним вимогам, що пред'являються до цілей і завдань компетентнісного навчання. Передбачається, що для ефективності фізичного виховання учнів на усіх етапах навчання в школі необхідне застосування різних сполучень моделей фізичної культури. Подібна варіативність дозволяє забезпечити взаємозв'язок з особистісними особливостями соціально-психологічного розвитку. Наведена модель поєднує практичні концепції фізичної культури і теоретична побудова соціально-психологічних віково-рольових очікувань, відрізняється універсальністю, вимірювані об'єктивних та суб'єктивних показників і можливістю адаптації до можливих соціально-педагогічних змін.

14.18.12.0643/223811. Діагностика координаційної підготовки учнів молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання. Кузьміна Л.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.61-67. - рос. УДК 37.037.1: 613.71.73 -053.5.

Вивчено проблему виховання координаційних здібностей у фізичному вихованні як одну з найбільш значущих. Дослідження різних авторів показали, що закладений в молодшому шкільному віці добрий фундамент КС зберігається і в майбутньому. Це є важливою передумовою для більш швидкого і якісного оволодіння новими видами рухових дій в середньому і старшому віці. Проведено діагностику рівня розвитку координаційних здібностей в учнів молодшого шкільного віку. Обґрунтовано засоби, що комплексно впливають на різнобічний і цілеспрямований розвиток КС в учнів молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання. Експериментальним шляхом доведено, що при виборі вправ для ефективного впливу і розвитку КС необхідно дотримуватися таких критеріїв: новизна, хоча б часткова; незвичайність і зумовлені цим неординарні вимоги до координації рухів. Так, в експериментальній групі учнів були отримані достовірні відмінності в показниках рівня розвитку КС порівняно з контрольною групою у віці 8-9 років. Найбільший відносний приріст зафіксовано в показниках стійки на одній нозі, метанні м'яча на точність правою і лівою рукою відповідно, в рухливій грі-тесті "П'ятнашки", найменший - в човниковому бігу. Отримані в процесі експерименту дані, дають підстави рекомендувати запропоновану систему фізичних вправ для розвитку КС в процесі уроків фізичної культури з учнями молодшого шкільного віку.

14.18.12.0644/223813. До питання педагогічного аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури. Наумчук В.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.74-84. - укр. УДК 371.32: 796: 37.091.321.

Удосконалення багатогранної діяльності вчителя передбачає проведення ґрунтовного аналізу діяльності всіх суб'єктів навчально-виховного процесу, порівняння визначених цілей та завдань з отриманими результатами. Першочергового аналізу потребує урок фізичної культури - основна форма занять спортивними іграми, які у фізичному вихованні школярів мають значне різноманітне представництво і реалізуються протягом усього періоду навчання. Для вчителя фізичної культури аналіз уроку є важливим інструментом управління педагогічною діяльністю, проявом творчих здібностей і зусиль. Якісний педагогічний аналіз сприяє не тільки кращому проведенню уроку, але й розвитку професійного мислення, оволодінню методами наукового дослідження. Уміння методично грамотно та різнобічно проводити аналіз уроку свідчить про рівень майстерності педагога й уможлиблює його професійне зростання й удосконалення. Сутність педагогічного аналізу предметного ігрового уроку фізичної культури полягає у виявленні результативності конкретного заняття в навчально-виховному процесі, визначенні його питомої ваги у виявленні системи визначених цілей. Оскільки класичне виховання школярів передбачає навчання руховим діям, виховання фізичних якостей, оволодіння спеціальними фізкультурними знаннями та формування свідомої потреби в заняттях фізичними вправами, зміст аналізу уроку фізичної культури має забезпечувати детальний розгляд та оцінку вказаних сторін навчально-виховної діяльності, висвітлювати шляхи отримання реальних результатів уроку і включати пропозиції щодо подальшого покращання роботи. При цьому він має враховувати специфіку спортивних ігор і бути адаптованим до конкретних організаційно-педагогічних умов.

14.18.12.0645/223937. Теоретичні основи визначення класифікації методів навчання в системі фізичного виховання загальноосвітніх навчальних закладів. Васюков Ю.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.38-45. - укр. УДК 796.011.3.

У статті розглядаються теоретичні аспекти проблеми методів навчання. Висвітлюються загальнодидактичні підходи до визначення поняття "методи навчання" та їх провідні функції. Орієнтуючись на досягнення сучасної дидактики наводяться варіанти вирішення проблеми класифікації методів навчання. Пропонується власне бачення номенклатури методів навчання, які необхідно використовувати в процесі навчання учнів фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах.

14.18.12.0646/223946. Метод проектів як засіб професійної самореалізації учителів старшої школи. Кіриченко С.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.93-97. - укр. УДК 371.132.

У статті теоретично обґрунтовано суть освітньої проектувальної діяльності вчителя як процесу отримання освітнього продукту, що вимагає якісних знань і вмінь професійної самореалізації під час планування, безпосереднього виконання педагогічних дій на творчому рівні, організації співпраці й партнерських стосунків. Доведено, що метод проектів є засобом професійної самореалізації учителів старшої школи. З'ясовано, що використання методу проектів у роботі з учнями старших класів позитивно впливає на професійне самовизначення, самоорганізацію, співпрацю.

14.18.12.0647/223965. Зміст морального виховання у школах США. Бельмаз Я.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.14-23. - укр. УДК 37.034.556.

Статтю присвячено проблемі морального виховання. Зокрема, автор досліджує зміст морального виховання в школах США. Розглядаються три основні підходи до визначення змісту морального виховання: індоктринативний, утопічний, когнітивно-структуральний. У роботі аналізується зміст різних програм морального виховання, зокрема,

таких як: "Позитив Екшн", "Проект розвитку дитини", "Уроки характеру", "Особиста і соціальна відповідальність", "Другий крок запобігання насиллю серед молоді", "Розсудливі вчиння", "Мир та ненасилля".

14.18.12.0648/223971. Теоретичні основи професійної орієнтації школярів на військову службу за контрактом у системі військово-патріотичного виховання. Дем'янишин В.М., Пивоваров С.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.53-62. - укр. УДК 331.101.37:355.2.

У статті розглянуто теоретичні основи професійної орієнтації школярів на військову службу за контрактом у системі військово-патріотичного виховання. Основна ідея проведеного дослідження - навчання предмету "Захист Вітчизни" офіцерами військових формувань та правоохоронних органів спеціального призначення. Наукова новизна одержаного результату полягає у визначенні поняття "професійна орієнтація школярів на військову службу за контрактом у системі військово-патріотичного виховання".

14.18.12.0649/223975. Дослідницька діяльність на уроках географії у загальноосвітній школі. Іванова О.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.84-92. - рос. УДК 373.5.016:911.2 (045).

У статті, на підставі узагальнення наукової теорії й особистого досвіду, обґрунтовуються актуальність і практична значущість організації дослідницької діяльності в навчальному процесі загальноосвітньої школи. Позначаються проблеми розвитку дослідницької діяльності в процесі трансформації системи освіти. Дослідницька діяльність учнів розглядається в контексті вирішення освітніх завдань, досягнення конкретного результату навчання як сукупного інтелектуального, творчого і соціокультурного продукту. Пропонуються конкретні засоби досягнення оптимальних результатів використання дослідницької технології засвоєння змісту навчальних дисциплін на прикладі географії, розкриваються її переваги для учнів, педагогів, батьків і загальноосвітніх установ.

14.18.12.0650/223979. Національні цінності у змісті букварів та їхня роль у формуванні особистості (початок ХХІ століття). Новосельська Н.Т. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.114-122. - укр. УДК 373.3.011.3:17.022.1-027.542:811.161.2(075.2) (477) "2003 2012".

Дослідження національних цінностей, виявлення своєрідних зв'язків між ними, визначення їх ролі і місця у вихованні та формуванні особистості учнів початкових класів набуває особливого науково-практичного значення в сучасних умовах. У статті визначено сутність національних цінностей, досліджено відповідність змісту букварів початку ХХІ століття компонентам національних цінностей. Схарактеризовано тексти, що сприяють формуванню особистості молодших школярів через систему національних цінностей та понять.

14.18.12.0651/223987. Теоретичні підходи до розробки предметного інформаційно-навчального середовища для навчання інформатики за технологією "перевернутий клас". Хміль Н.А., Нікольський С.Б., Корчма С.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.190-197. - укр. УДК 378.016:004.438.

У статті розглянуто теоретичні підходи до розробки предметного інформаційно-навчального середовища для навчання інформатики за технологією "Перевернутий клас", етапи створення предметного інформаційно-навчального середовища за допомогою ресурсів і засобів відкритого програмного забезпечення. Подано реалізацію і доцільність використання розробленого предметного інформаційно-навчального середовища в навчальному процесі. У дослідженні використовувався досвід застосування створеного середовища для вивчення інформатики в середній школі. Результатом дослідження є рекомендації з використання відкритого програмного забезпечення, переваги авторських матеріалів для проведення уроків інформатики за технологією "Перевернутий клас" за допомогою розробленого предметного інформаційно-навчального середовища.

14.18.12.0652/224544. Шкільна молодь українського пограниччя: перспективи та ризики реалізації життєвих стратегій. Сокурянська Л.Г., Щудло С.А. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.35-40. - укр. УДК 316.346.32-053.6.

У статті на базі матеріалів міжнародного соціологічного дослідження "Молодь на пограниччях Центральної та Східної Європи" здійснюється порівняльний аналіз перспектив та ризиків реалізації життєвих стратегій випускників шкіл східного та західного пограниччя України, а також Польщі та Угорщини. Автори розглядають життєву стратегію як своєрідну соціальну, культурну і особистісну проєкцію індивіда на своє власне майбутнє. На основі емпіричних даних доводиться, що суттєвих відмінностей між молоддю Львівщини та Харківщини не спостерігається, лідируючою цінністю залишається сім'я, високою є значимість самореалізаційних цінностей. Домінуючу позицію у життєвих стратегіях молоді посідає здобуття вищої освіти. Показники орієнтації української молоді на продовження навчання у вищій школі суттєво перевищують аналогічні дані щодо польської молоді, що може мати як свої переваги, так і суттєві ризики для України. Виявлено досить високі оцінки молоді своїх шансів щодо реалізації життєвих планів.

14.18.12.0653/225324. Вальдорфська школа: системно-синергетичний підхід. Іонова О. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.3-10. - укр. УДК 371.4.

У статті розглянуто основні аспекти використання системно-синергетичного підходу до аналізу вальдорфської школи, що є прикладом релевантного прояву синергетичної парадигми в освітньому процесі. Досліджено різні рівні організації й діяльності вальдорфського навчального закладу, а саме: функціонування школи як соціального інституту; філософське осмислення суті навчання й виховання, образу людини, яка розвивається; психологічне обґрунтування процесів її розвитку й саморозвитку; зміст вальдорфської освіти, форми та методи його засвоєння школярами; забезпечення педагогічного впливу особистості вчителя на дитину.

14.18.12.0654/227173. Правові основи державного управління розвитку дистанційного навчання у сфері середньої освіти. Карпеко Н.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/17.pdf>. - укр. УДК 351.37.047.16.

У статті розглянуто проблеми розвитку дистанційного навчання в системі освіти України та його нормативно-правове підґрунтя. Визначено роль держави у провадженні електронних форм навчання та його вплив на стан якості освіти в Україні. Окреслено проблемні питання та напрямки дальших досліджень.

14.18.12.0655/227229. Реформування загальної середньої освіти в Україні: євроінтеграційний вибір. Лопушинський І.П., Ковнір О.І. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/11.pdf>. - укр. УДК 37.0:37.011.

У статті розглянуто стан загальної середньої освіти та перспективи її реформування в світлі нового Закону України "Про освіту", доведено нагальну потребу такого реформування на основі європейської практики та останніх вітчизняних наукових досліджень з проблем управління й педагогіки.

14.29 Спеціальні (корекційні) школи. Дефектологія

14.18.12.0656/223637. Особливості викладання історії в спеціальних навчальних закладах. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.302-308. - укр. УДК 376.02.

Стаття присвячена аналізу психологічних особливостей викладання історії у спеціальних навчальних закладах та процесу підготовки майбутніх випускників до вступу у вищі навчальні заклади. Актуальність дослідження пов'язана з процесом удосконалення методик викладання. Застосовуються як загальнонаукові (аналіз, синтез, дедукція, індукція, конкретизація), так і спеціальні педагогічні, нейропсихологічні та дидактичні методи. В результаті роботи вивчені нейропсихологічні властивості засвоєння інформації підлітками, залежність навчального процесу від нейрофізіології. Показані властивості пам'яті, засоби її тренування та вдосконалення. Рекомендовано приділяти увагу розвитку емоційного центру мозку, що безпосередньо пов'язаний із тривалою пам'яттю. Автори виокремлюють ряд чинників, що сприяють розвитку пам'яті, пропонують дидактичні методи її тренування. Розглядається роль позакласних заходів у процесі підвищення інтересу до предмету та розширення світогляду вихованців. Розглянуто практичні методи стимулювання психічних процесів: дидактичні ігри, конкурси, замальовки, застосування класичної музики, проведення масових заходів під час викладання історії. Автори доходять висновку, що лише комплексне застосування педагогічних та психологічних методів, врахування індивідуальності дитини здатне принести результат.

14.18.12.0657/223663. Педагогічні умови розвитку пізнавальної діяльності слабозорих дітей засобами ігор. Бессарабова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.94-104. - укр. УДК 376.352:159.938.343.32 -053.5.

Розглянуто проблему наукового обґрунтування педагогічних умов розвитку пізнавальної діяльності слабозорих дітей. Розкрито зміст поняття "педагогічні умови" та особливості його застосування щодо теоретичного обґрунтування ефективних засобів розвитку пізнавальної діяльності слабозорих дітей засобами ігор. Показано, що умовою психофізичного розвитку дитини дошкільного віку є гра. Педагогічний потенціал гри для розвитку дітей дошкільного віку зумовлений її провідним характером, вона виступає засобом первинної соціалізації особистості, забезпечує входження в систему суспільних стосунків і сферу емоційно насиченої комунікації. Розвиваючі можливості гри проявляються в активізації, актуалізації природних резервів людського організму, що дають поштовх до удосконалення її інтелекту, волі, емоційної сфери. Дидактичні можливості гри полегшують входження дитини у світ знань, збагнення нею основ наук, прилучення до соціокультурної спадщини. Діагностичні можливості гри дозволяють відслідковувати динаміку інтелектуального, діяльного й емоційного росту людини. Гра як джерело духовного збагачення, фактор психічного розвитку дитини органічно вписується в спосіб її життя. У свою чергу спосіб життя дитини обумовлене її загальним, фізичним і психічним станом. Доведено, що для ефективного використання ігор у розвитку пізнавальної діяльності слабозорих дітей слід дотримуватися таких педагогічних умов: створення спеціального корекційно-розвивального середовища; забезпечення систематичного медико-психолого-педагогічного супроводу корекційно-розвивальних занять; індивідуалізація та диференціація ігор відповідно до можливостей дітей. Важливою складовою організації корекційно-виховного процесу є наявність педагогічних умов розвитку пізнавальної діяльності слабозорих дітей.

14.18.12.0658/223790. Використання дидактичних ігор для покращення зорово-просторового орієнтування в слабозорих дітей дошкільного віку. Бессарабова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.83-90. - укр. УДК 376.352:159.938.343.32 -053.5.

Розглянуто проблему використання дидактичних ігор для покращення зорово-просторового орієнтування у слабозорих дітей дошкільного віку. Доведено, що часткове або глибоке порушення його функцій викликає низку відхилень у фізичному і психічному розвитку дитини. Неповнота, неточність, фрагментарність, сповільненість зорово-просторового орієнтування дітей з порушенням зору призводять до загального збіднення їх предметних уявлень, зниження рівня чуттєвого досвіду, мотиваційного боку пізнавальної діяльності. Ці недоліки, в свою чергу, зумовлюють відхилення в розвитку психічної і рухової сфери слабозорих дітей і негативно впливає на їх готовність до навчання у школі і успішність опанування навчальної програми. Розкрито зміст понять "гра" та "дидактична гра" і особливості її використання в корекційній роботі. Доведено, що обов'язковим елементом психофізичного розвитку дитини є гра, яка виступає засобом їхнього навчання, розвитку і соціалізації. Встановлено, що відібрані ігри та ігрові завдання повинні відповідати віку і психомоторному розвитку дитини. Наведено приклади дидактичних ігор для розвитку сенсорної сфери і сенсорної діяльності, підвищення гостроти зору, дрібної моторики рук.

14.18.12.0659/223794. До питання фізичної підготовленості молодших школярів із депривацією зору в процесі фізичного виховання. Савлюк С.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.108-115. - укр. УДК 616.28-008.13 .14:373.3.

Наведено оцінку фізичної підготовленості дітей 6-10 років із депривацією зору (ДЗ) у процесі фізичного виховання спеціальної школи-інтернату. Мета: дослідити розвиток фізичних якостей дітей молодшого шкільного віку з депривацією зору (ДЗ) спеціальної школи-інтернату в процесі фізичного виховання. Вивчено завдання

дослідження: охарактеризувати силові якості школярів 6-10 років із ДЗ та провести їх порівняльний аналіз з аналогічними показниками практично здорових однолітків. Матеріал: у дослідженні взяли участь 135 молодших школярів 6-10 років із ДЗ та 186 практично здорових однолітків того ж віку. Вивчення особливостей рухової підготовленості дітей із ДЗ засвідчує їх специфіку та своєрідність. Визначено показники динамометрії та силового індексу у хлопчиків і дівчаток 6-10 років із ДЗ статистично вірогідно нижчі, ніж у їхніх практично здорових однолітків ($p < 0,01$): середня кількість стискання у 6 річних хлопчиків із ДЗ становить $4,4 \pm 2,5$ кг, тоді як у практично здорових ровесників - $13,5 \pm 1,3$ кг, у дівчаток із ДЗ - $3,0 \pm 0,7$ кг, тоді як у практично здорових ровесниць - у 3 рази більше: $11,9 \pm 0,4$ кг. Такі дані спостерігаються за всіма середніми показниками силових якостей у дівчаток і хлопчиків всіх вікових груп із ДЗ у порівнянні з їхніми практично здоровими однолітками. Показники силових якостей у підніманні в положенні сидячи із положення лежачи на спині статистично вірогідно нижчі, ніж у практично здорових однолітків ($p < 0,05$), за винятком 9-річних хлопців, у яких силові якості статистично значуще не відрізняються від практично здорових однолітків ($p > 0,05$).

14.18.12.0660/223820. Корекційний вплив на рухову сферу глухих дітей молодшого шкільного віку засобів оздоровчого туризму. Кунінець О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.130-136. - укр. УДК 376.33.

Представлено пояснювальну частину програми з оздоровчого туризму для глухих дітей молодшого шкільного віку, яка спрямована як на оволодіння глухими дітьми туристською майстерністю, загальне оздоровлення, так і на розвиток у цієї категорії дітей фізичних здібностей, виховання морально-виховних якостей, розкриття індивідуальності кожної дитини, сприяння мовленнєвому й емоційному розвитку. В основу навчальної програми покладено рухливі ігри, естафети загальнорозвивальні вправи, формування спеціальних знань, умінь і навичок з оздоровчого туризму. До програми внесено мовленнєвий матеріал, що представлений для кожного року навчання з 1-го по 4-й класи, розроблений з урахуванням психофізичних особливостей розвитку глухих дітей і зорієнтований на засвоєння ними спеціального словника і фразеології.

14.31 Початкова професійно-технічна освіта. Педагогіка професійної школи

14.18.12.0661/223752. Дослідження впливу професійно-прикладної фізичної підготовки на розвиток силових якостей в учнів професійно-технічних навчальних закладів. Дядечко І.Є., Ковальова М.В., Загребя С.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.22-28. - укр. УДК 796.015.52 : 377 -053.67.

Вивчено проблему професійно-прикладної фізичної підготовки фахівців агропромислового комплексу. Розроблено методику виховання силових здібностей у юнаків професійного ліцею та досліджено їх зміни під впливом системи фізичних вправ професійно-прикладної спрямованості. Отримані дані наприкінці дослідження підтверджують істотний вплив розробленої експериментальної методики виховання силових здібностей у юнаків 15-16 років. Особливий вплив методики позначився на результатах у присіданні на одній нозі (права - 79,35%, ліва - 84,71%), підтягуванні на високій перекладині (55,35%), утриманні гантелі на витягнутих вперед руках (55,85%), згинанні та розгинанні рук в упорі лежачи (32,31%). Найменший приріст склав у стрибках в довжину з місця, де відносний приріст склав лише 12,21%. На основі отриманих даних дослідження і багаторічного спостереження за досягненнями учнів ліцею розроблено комплексний тест оцінки рівня (високий, достатній, середній, низький) їхніх силових здібностей за 7 показниками.

14.35 Вища професійна освіта. Педагогіка вищої професійної школи

14.18.12.0662/223574. Філософські засади концепції фундаменталізації професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій. Бардус І.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.7-17. - укр. УДК 378.

Одна із проблем підготовки майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій у вищих навчальних закладах пов'язана із низьким рівнем здатності студентів до швидкої адаптації до нових умов та самостійного оволодіння новими технологіями. Розв'язати цю проблему дозволить фундаменталізація освіти на основі універсальних загальнометодологічних знань і вмінь. У статті на основі законів діалектики та філософських категорій визначено філософські засади концепції фундаменталізації професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій. В основу концепції покладено три взаємозалежні вихідні положення: фундаменталізація - умова ефективної підготовки; фізико-технічні, математико-інформатичні та філософсько-методологічні навчальні дисципліни - фундаментальні для професійної підготовки ІТ-фахівців; системна диференціація й інтеграція фундаментальних та технічних знань - умова продуктивної професійної діяльності. Доведено необхідність розроблення методичної системи фундаменталізованої професійної підготовки майбутніх ІТ-фахівців на основі концепції системної диференційно-інтегративної фундаменталізації дисциплін комп'ютерного спрямування.

14.18.12.0663/223575. Демократизація управління освітою в контексті сучасних тенденцій розвитку вищої освіти. Харківська А.А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.18-23. - укр. УДК 378.

У статті автором проаналізовано нормативно-правові документи (закон, стратегію, накази, розпорядження тощо), науково-педагогічну та спеціальну літературу та на їх основі розглянуто процеси демократизації управління освітою. Зроблено акцент на засадах педагогічної освіти, таких як: гуманізм, повнота, кількісна і якісна достатність, іманентність розвитку, природовідповідність, неперервність, пріоритетність та демократизм. Автором, узагальнюючи думки вітчизняних та зарубіжних науковців та враховуючи досвід роботи та власні попередні дослідження, було визначено тенденції розвитку вищої освіти. Науковець приходить до висновку, що процес демократизації управління в освіті необхідно розглядати з різних сторін: по-перше, як демократизацію управління

освітнім процесом: процесом навчання і виховання, по-друге, як демократизацію управління освітою загалом так і демократизацію управління окремими освітніми установами.

14.18.12.0664/223577. Імплементція європейських стандартів вищої освіти при викладанні технічних дисциплін для майбутніх інженерів-педагогів. Кіпоренко Г.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.45-53. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті представлено критичний аналіз процесу забезпечення якості освіти на сучасному етапі науково-економічного розвитку України. Виокремлено основні проблеми в забезпеченні якості вищої освіти та поставлено завдання, щодо їх вирішення. Розглянуто Європейську систему забезпечення якості освіти, завдання та вимоги щодо якості вищої освіти, та Європейські стандарти якості, які є підґрунтям її функціонування. На основі проведеного аналітичного дослідження систематизовано основні вимоги та напрямки імплементації Європейських стандартів у освітній простір ВНЗ в межах окремого підрозділу, що здійснює підготовку майбутніх інженерів-педагогів, а саме "Випускаюча кафедра". Запропоновано розподілити освітню діяльність, що здійснює "Випускаюча кафедра" за напрямками імплементації Європейських стандартів вищої освіти. На основі запропонованих напрямків представлено шляхи з удосконалення освітньої діяльності з позиції зацікавлених сторін (студент, викладач, роботодавець, забезпечуючий персонал). Представлено переваги в здійсненні освітньої діяльності підрозділу "Випускаюча кафедра", при підготовці майбутніх інженерів-педагогів, відповідно до напрямків забезпечення якості згідно Європейських стандартів вищої освіти.

14.18.12.0665/223580. Характеристика особливостей професійно-правової підготовки інженера-педагога. Коваленко Д.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.79-86. - укр. УДК 378.

У статті розглянуто специфіку інженерно-педагогічної підготовки як цілісної системи, компоненти якої спрямовані на забезпечення спроможності фахівця виконувати належним чином професійні функції. Схарактеризовано напрями професійної підготовки майбутнього інженера-педагога відповідно до визначених функцій професійної діяльності інженера- педагога: педагогічних і інженерно-виробничих. Розкрито сутність правової підготовки з визначенням суперечностей, що існують відповідно до належності фахівця до конкретної професійної галузі. Визначено аспект важливості правової підготовки інженера-педагога для виконання інженерно-виробничих функцій. Схарактеризовано рівні правової підготовки фахівця відповідно до специфіки професійної діяльності. З'ясовано, що правова підготовка інженера-педагога відображає професійно-правовий рівень. Визначено зміст правового аспекту і відповідно особливості професійно-правової підготовки інженера-педагога, зважаючи на характеристики його педагогічних і інженерно-виробничих професійних функцій.

14.18.12.0666/223582. Зміст і структура феномену "Культура професійного спілкування" в контексті професійної діяльності інженера-педагога. Кочина В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.93-100. - укр. УДК 378.

У статті на основі аналізу літературних джерел професійної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей визначено поняття "культура професійного спілкування майбутніх інженерів-педагогів транспортної галузі" як особистісного інтегрального утворення, яке забезпечує процес взаємообміну інформацією та досягнення оптимальної взаємодії його учасників, характеризується сукупністю інваріантних і варіативних знань й умінь реалізації професійного спілкування, де варіативність визначається видами професійної діяльності цих фахівців та комплексом особистісних якостей, які забезпечують процес професійного спілкування. Визначені й схарактеризовані компоненти культури професійного спілкування майбутніх інженерів-педагогів транспортної галузі, а саме: мотиваційно-ціннісний, когнітивний, діяльнісний, особистісний.

14.18.12.0667/223604. Комунікативна ефективність групи у Facebook як інструменту просування випускової кафедри на ринку науково-освітніх послуг. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С., Ілляшенко Н.С. // Маркетинг і цифрові технології. Одеса: Одеський нац. політехн. ун-т, 2017, №1, т.2, С.83-95. - укр. УДК 339.138:004.738.5:378.4.

Викладено результати аналізу і кількісної оцінки за авторською методикою комунікативної ефективності сторінки (групи) випускової кафедри університету у соціальній мережі Facebook. Визначено основні напрями комунікативного впливу та їх адресатів. Виконано аналіз стану складових елементів Web-культури випускової кафедри як головної складової забезпечення її комунікативної ефективності у інтернет-просторі взагалі і соціальних мережах, зокрема. Розроблено схему цілеспрямованого управління комунікативною ефективністю сторінки (групи) випускової кафедри у Facebook.

14.18.12.0668/223605. Обґрунтування суті поняття "продуктивно-творча компетентність майбутнього інженера-педагога". Масич В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.136-142. - укр. УДК 378.

Продуктивно-творча компетентність є інтегративною особистісно-професійною характеристикою майбутнього інженера-педагога, яка забезпечує його готовність до успішного здійснення професійної діяльності шляхом реалізації творчого потенціалу як власного, так і тих, хто навчається. Процес формування продуктивно-творчої компетентності майбутнього інженера-педагога можна визначити як систематизоване накопичення в її змісті позитивних кількісних і якісних змін, що дозволяють продуктивно здійснювати творчу професійно-педагогічну діяльність. Розглядаючи формування продуктивно-творчої компетентності в межах системи вищої професійної освіти, можна говорити про готовність випускника до професійно-педагогічної діяльності, його здатності застосовувати знання, вміння і досвід для успішної професійної самореалізації, продуктивно використовуючи власний творчий потенціал. Майбутній інженер -педагог зі сформованою продуктивно-творчою компетентністю - це суб'єкт, який володіє певними її компонентами, що дозволяє йому продуктивно, творчо, на найвищому рівні здійснювати професійно-педагогічну діяльність.

14.18.12.0669/223606. Динамічний навчальний план для екстраполяції інноваційних технологій в моді. Рябчикова К.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.143-151. - англ. УДК 378.02:372.8.

Робота присвячена проблемі розроблення навчального плану для студентів, що вивчають дизайн одягу в вищих навчальних закладах. Індустрія постійно стикається з швидким розвитком технологій і впровадженням нових підходів, що у відповідь визначає необхідність освітньої модернізації системи з метою підготовки компетентних фахівців на момент закінчення навчання. Більше детально був проаналізований процес формування компетенції на прикладі навчання дизайну одягу в вищих навчальних закладах. Зокрема, були обговорені швидкі зміни та останні інновації, які запровадили 3D технології та їх широке використання в сфері моди, що визначило необхідність створення нових компетенцій в освіті за сферою моди. Як наслідок, було розроблено теорію, виходячи з припущення, що компетенції можуть бути статичними та динамічними, де динамічні представлені гнучкими дисциплінами, що постійно реформуються. В якості практичної реалізації, було досліджено приклад використання 3D технології студентами Української Інженерно-Педагогічної Академії. Базуючись на проаналізованому матеріалі, були запропоновані методи для створення навчального плану, що дозволять екстраполювати та пристосовувати постійні зміни в індустрії.

14.18.12.0670/223608. Формування концептуальної моделі поняття "хімічні процеси". Шапошник А.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.166-172. - укр. УДК 378.02:372.8.

В статті розглянуто проблеми ефективної підготовки майбутніх фахівців хімічного профілю на засадах формування понятійного мислення. Визначено, що формування системи наукових понять створює умови для розвитку наукового типу мислення майбутнього фахівця. Встановлено, що процес формування поняття супроводжується виділенням суттєвих ознак змісту поняття, встановленням взаємозв'язків між поняттями, узагальненням образно-просторових, словесно-мовних, предметних та інших компонентів. Визначено, що між поняттями можуть утворюватися логічні, функціональні, послідовні зв'язки, а також зв'язки "частина-ціле", "причина-наслідок", "елемент-множина" та ін. Розроблено концептуальні моделі понять "хімічні процеси", "гомогенні хімічні процеси", "гетерогенні хімічні процеси". За основу було використано модель семантичних ознак. Для цих понять визначено множини ознак призначення, складу та будови, принципу та механізму дії, характеристик та параметрів. Встановлено, що для цих концептуальних моделей понять характерними є наявність функціональних зв'язків, а також зв'язків "частина-ціле", "елемент-множина".

14.18.12.0671/223611. Використання соціальних мереж в процесі навчання майбутніх інженерів. Бабиц Т.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.180-188. - укр. УДК 378 378.

У статті розглянуто використання соціальних мереж як засіб навчання майбутніх інженерів. Метою статті є дослідження і визначення основних напрямків використання соціальних мереж і пошуку зручних інструментів для навчання. З метою вивчення цього явища, було проведено дослідження серед студентів різного профілю щодо використання ними соціальних мереж. На основі опитування молодих людей визначено яким чином соціальні мережі допомагають їм у процесі навчання. Для опитування було створено форму он-лайн опитування на базі Google Форма. Проблема використання новітніх технологій в процесі навчання мають досить велике значення у процесі розвитку сучасної вищої освіти. Особливо при підготовці майбутніх інженерів. Тому сучасний інженер це творець нового і сучасної технології не стоять на місці, і потребують постійного вдосконалення і розвитку. Технології змінюються, що в свою чергу потребує від студентів постійного розвитку і вдосконалення свої знань. Для цього досить ефективно використовувати соціальні мережі, які є досить ефективним і зручним інструментом для навчання студентів, а також засобом вдосконалення знань студентів, а також викладачам. Не можна забувати і про зручний інструмент комунікації яким і є соціальні мережі. Після чого проаналізовані: найпопулярніші інструменти, що використовуються в процесі навчання у соціальних мережах. Можна зробити висновок, що використання соціальних мереж має перспективи для навчання інженерів.

14.18.12.0672/223613. Удосконалення інформаційно-методичної компетентності студентів педагогічного ВНЗ засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Дрокіна А.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.196-200. - укр. УДК 378 378.

Стаття присвячена проблемі підготовки студентів педагогічного ВНЗ в умовах інформатизації освіти. З'ясовано, що інформаційно-методична компетентність є однією з найважливіших складових професійної компетентності педагога, в результаті якої підвищується його інтелектуальний потенціал і конкурентоспроможність. У ході нашого дослідження виявлено, що формування інформаційно-методичної компетентності майбутніх вчителів має проектуватися як відкрита, багатоконпонентна динамічна система, яка інтегрує в собі спеціальну, інформаційну, психолого-педагогічну і предметно-дидактичну підготовку майбутніх фахівців. На основі аналізу потенціалу та дидактичних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій обґрунтовано доцільність їх впровадження для підвищення рівня інформаційно-методичної компетентності студентів педагогічного вищого навчального закладу. З'ясовано, що інформаційно-методична компетентність майбутніх учителів формується в інформаційно-освітньому середовищі з використанням ІКТ, а також в умовах безперервної самоосвіти.

14.18.12.0673/223616. Формування спеціальних компетентностей в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів географії. Борисенко К.Б. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.247-252. - укр. УДК 378.

У статті аналізуються проблеми формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії, шляхом організації навчального процесу, що забезпечує становлення і розвиток спеціальних компетентностей, розкрита технологія формування спеціальних компетентностей, визначена роль педагогічної та польової практик у цьому процесі. За основу взята компетентнісна модель фахівця. В роботі надано ґрунтовний аналіз наукових джерел з проблематики дослідження, висвітлені процедурні аспекти формування спеціальних компетентностей, сутність ключових понять, їх складових та обґрунтовано застосування певних форм і методів для досягнення цілей

навчального процесу в класичному університеті. Наголошується на тому, що вчитель залишається ключовою фігурою в передачі знань та соціального досвіду молодим поколінням, тому від рівня його компетентності в результаті залежить якість навчання і виховання. До перспектив дослідження є пропозиція віднести розробку технології формування окремих компетенцій в межах кожної навчальної дисципліни навчального плану на пряму підготовки "Географія".

14.18.12.0674/223617. Формування герменевтичної компетентності менеджерів зовнішньоекономічної діяльності. Давидова Ж.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.263-268. - укр. УДК 378.

У статті обґрунтовано актуальність проблеми формування герменевтичної компетентності майбутніх менеджерів зовнішньоекономічної діяльності в педагогічному процесі ВНЗ. Розглянуто особливості професійної діяльності майбутніх фахівців. Об'єктивним фактором є зростання обсягів інформації і перехід до інформаційної економіки, що визначає необхідність формування відповідних компетентностей для забезпечення конкурентоспроможності випускників на ринку праці та здатності ефективного ведення професійної діяльності. Зазначені особливості обумовлюють необхідність трансформації наявного педагогічного процесу з підготовки менеджерів зовнішньоекономічної діяльності, який має включати педагогічну систему, адаптовану до нових вимог. Її завданням є формування професійної компетентності фахівця, основою якої є професійна спроможність ефективно працювати з інформацією та інтерпретувати її. Аналіз наявної ситуації довів, що завданню формування герменевтичної компетентності приділяється недостатньо уваги. Визначено суперечності, розв'язання яких актуалізує означену проблему.

14.18.12.0675/223618. Аналіз змісту професійної підготовки інженерів- програмістів. Круглик В.С., Осадчий В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.101-110. - укр. УДК 378.1:004.

У статті проаналізовано навчальні плани підготовки фахівців із галузі знань 12 "Інформаційні технології" вищих навчальних закладів України. На їх основі були визначені та згруповані дисципліни в блоки (інформатичний, математичний, програмістський, електроніка, проект-менеджмент, мовний, практичний). Наведений перелік дисциплін із недостатньо висвітленим професійним компонентом. Із метою відбору доцільного змісту професійної підготовки розглянуто навчальні плани провідних зарубіжних університетів. На основі аналізу вітчизняних та зарубіжних навчальних програм були виділені дисципліни, що складають ядро підготовки майбутніх інженерів- програмістів. Для відображення логічних зв'язків між дисциплінами побудована мережна діаграма нормативної частини навчального плану. У дослідженні визначені професійні компетентності, які формуються під час вивчення дисциплін, що становлять ядро професійної підготовки майбутніх інженерів- програмістів.

14.18.12.0676/223619. Аналіз впливу чинників соціальних мереж на підготовку майбутніх інженерів-педагогів. Кулешова В.В., Паюнова А.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.111-118. - укр. УДК 378.

Дослідження присвячено актуальній темі "Аналіз впливу чинників соціальних мереж на підготовку майбутніх інженерів-педагогів". У статті представлені результати пілотажного дослідження в Навчально-науковому професійно-педагогічному інституті Української інженерно-педагогічної академії (м. Бахмут) серед студентів 2-го та 3-го курсу. Наведено результати дослідження, які свідчать про залежність майбутніх інженерів-педагогів від соціальних мереж. Визначено, що найпопулярнішою соціальною мережею є "ВКонтакте" та велика частина студентів проводять в соціальних мережах по кілька годин на день. Основними причинами звернення до мережі є можливість швидкого спілкування, пошуку інформації та проведення свого дозвілля. Наведені особливості підготовки майбутніх інженерів педагогів. Досліджені переваги та недоліки впливу соціальних мереж на студентів. Авторами дана рекомендація, щодо шляхів вирішення проблем, пов'язаних з використанням соціальних мереж. Представлені можливості застосування віртуальних соціальних мереж для потреб у вищому навчальному закладі.

14.18.12.0677/223620. Структура професійно орієнтованого змісту навчання електротехніки майбутніх інженерів-механіків. Лазарев М.І., Мосієнко Г.М., Тарасенко А.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.118-128. - укр. УДК 378.02:372.8.

В статті розглянуто проблему формування структури професійно орієнтованого змісту навчання електротехніки майбутніх інженерів машинобудівного профілю. Запропоновано системний підхід до формування професійно орієнтованого змісту навчання електротехніки. Сформульовані вимоги до змісту навчання дисципліни з врахуванням особливостей сфери професійної діяльності інженера-механіка. Визначено основні складові дисципліни, які базуються на аналізі професійної діяльності інженерів машинобудівного профілю в умовах сучасного виробництва і які є основою змісту професійної підготовки майбутніх машинобудівників. Особливе значення в системі професійно орієнтованої підготовки майбутніх інженерів має максимальне наближення класичних розділів електротехніки до предметної галузі і їх трансформація на основі формування предметно-орієнтованого змісту електротехніки. Визначено перспективи подальшої професіоналізації дисципліни, наближення теоретичних положень до конкретних виробничих вимог, наповнення ідеалізованих визначень реальним фізичним змістом.

14.18.12.0678/223621. Методика формування інформаційної культури іноземних студентів на етапі допрофесійної підготовки в українському ВНЗ. Белікова В.В., Яковенко В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.234-246. - укр. УДК [008:159.922]:378.141.251-054.68.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням впливу сучасних інформаційних технологій на особистість, зокрема іноземних студентів, та необхідністю розробки нових, адаптованих до умов інформаційного суспільства технологій навчання іноземних студентів. У роботі здійснено конкретизацію сутності поняття "інформаційна культура іноземного студента" та його структури, теоретично обґрунтовано та розроблено методику формування інформаційної культури іноземних студентів на етапі допрофесійної підготовки в українському ВНЗ; розкрито основні компоненти методики (мета, принципи, зміст, методи і засоби); схарактеризовано основні організаційно-

педагогічні умови оптимізації навчального процесу з дисципліни "Основи інформатики та обчислювальної техніки" (ОІОТ) для формування компонентів інформаційної культури іноземного студента. Стаття буде корисна для науковців, викладачів і фахівців системи вищої освіти, які вивчають проблеми підготовки фахівців для зарубіжних країн.

14.18.12.0679/223622. Персональний кумулятивний коефіцієнт як основа оцінювання знань із професійної педагогіки. Бакатанова В.Б., Васильєв І.Б. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.227-233. - укр. УДК 378.

Свого часу до змісту педагогічної підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей було включено новий авторський курс "Професійна педагогіка". Створення технології його вивчення поставило вимогу розробки певної низки методичних підходів. У статті визначається, що одним із таких підходів було застосування персонального кумулятивного коефіцієнта (ПКК). Це дозволило оцінку засвоєння курсу зробити інтегральною (підсумково-поточною), а роботу студентів систематичною. У такий спосіб на практиці було реалізовано дидактичний принцип систематичності навчання. Результати застосування ПКК в Українській інженерно-педагогічній академії свідчать, що в експериментальних групах абсолютну успішність було підвищено на 18,5%, а якісну - на 24%. Наступна перевірка цього підходу в Казахстані (Алматинський гуманітарно-технічний університет, Казахський національний аграрний університет) також дозволила констатувати підвищення академічної успішності: абсолютної - на 21,7%; якісної - на 28,6%. Аналіз перспектив подальших досліджень свідчить, що ПКК може бути застосований при вивченні будь-якого навчального курсу, де використовується тестування та традиційні форми контролю навченості.

14.18.12.0680/223623. Облік особливостей дисциплін циклу "Комп'ютерні технології" у процесі підготовки студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Ящун Т.В., Громов Є.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.253-262. - укр. УДК 378.02:372.8 378.02:372.8.

Доцільність і раціональність використання комп'ютера вже давно не викликають ні в кого сумнівів. Галузі його використання досить широкі, це і мотиваційний етап, і, власне, навчальна його частина, і контролююча діяльність, і організація зворотного зв'язку з учнем. Також комп'ютер активно використовується в науково-дослідній та організаційній діяльності педагога. Отже, кожен майбутній педагог, якими є студенти інженерно-педагогічних спеціальностей, повинен вміти професійно застосовувати ПК у своїй діяльності. Однак використання такого потужного засобу навчання має серйозні проблеми як на етапі пізнання учнями навчального матеріалу, так і в організаційному та методичному аспектах. Отже, майбутні викладачі повинні бути заздалегідь підготовлені до труднощів застосування сучасних комп'ютерних технологій у професійній діяльності. Автори статті спробували розкрити основні проблеми, що виникають при використанні комп'ютера з відповідним програмним забезпеченням в навчальній діяльності. Викладач, знаючи окреслені в статті "підводні камені", буде намагатися їх мінімізувати й організувати процес навчання з використанням комп'ютера з найбільшою ефективністю.

14.18.12.0681/223624. Формування у студентів інженерного профілю умінь розв'язувати творчі завдання. Дубовець О.М., Рубан Н.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.269-281. - рос. УДК 378.

В роботі висвітлено методику формування у студентів інженерного профілю умінь розв'язувати творчі завдання з модернізації існуючих об'єктів на основі відомого закону за яким працює об'єкт, що вдосконалюється не вдаючись до експериментальних досліджень. Запропонована методика реалізується на основі алгоритму. Працездатність методики показано на конкретних прикладах, а саме на засобах вимірювання - поплавкових рівнемірах. В якості базового закону обрано закон, на основі якого функціонує первинний перетворювач - чутливий елемент засобу вимірювання, а його вихідний сигнал перетворюється далі в конкретний результат вимірювання. Для вдосконалення об'єкта пропонується базовий закон перетворити до виду, коли у формулі закону виключені величини, які не вимірюються, а це забезпечить умови для виключення додаткових похибок в результатах автоматичного контролю і регулювання. За цієї умови студентам пропонується розробити схему об'єкту, її описати, зробити висновки та визначити переваги і область його використання. Запропонована методика дозволить формувати у студентів творче мислення та вміння вирішувати творчі завдання не вимагаючи складних експериментальних установок, дозволить в індивідуальному і колективному режимі здійснювати пошук цільового продукту, представленого в формалізованому вигляді.

14.18.12.0682/223625. Формування професійних компетентностей студентів засобами активних методів навчання. Кашута В.С., Рябова О.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.288-293. - укр. УДК 378.

У статті висвітлена теоретично обґрунтована та розроблена методика формування професійних компетентностей студентів Національного фармацевтичного університету з дисципліни "Перша долікарська допомога" засобами активних методів навчання та проведена оцінка її ефективності. Велика увага приділена методиці проведення практичних занять. З метою активізації навчання під час занять застосовано розв'язання ситуаційних завдань, відпрацювання практичних навичок з надання ПДД, вирішення тестових завдань. Розроблена нами методика формування професійних компетентностей студентів засобами активних методів навчання значно активізувала пізнавальну діяльність студентів, підвищила інтерес до вивчення навчальної дисципліни. При перевірці ефективності розробленої нами методики навчання було встановлено підвищення якості успішності навчання студентів в порівнянні з традиційною методикою навчання, що довело ефективність розробленої методики навчання. Перспективним є подальше впровадження активних методів навчання у педагогічний процес.

14.18.12.0683/223626. Визначення підходів навчання майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Лазарева Т.А., Рибакіна О.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.294-301. - укр. УДК 378.

В статті проаналізовано вимоги особистісно-орієнтованого, діяльнісного, системного та компетентнісного підходів до навчання майбутніх інженерів-технологів харчової галузі. Визначено, що навчання повинно бути спрямоване на

становлення індивідуальності, саморозвитку та самореалізації майбутніх спеціалістів, розвитку їх інтелекту, мислення, уваги, пам'яті та уміння проводити прийом розумової діяльності. Зміст навчання має розроблятися з урахуванням специфіки харчової галузі, з наголосом на формування способу дій професійної діяльності на стереотипному, діагностичному та евристичному рівнях. Процес навчання майбутніх інженерів-технологів харчової галузі є системою сформованою з підсистем викладення та учіння, так і власне технології виробництва харчової продукції являють собою систему, тому у навчанні майбутніх інженерів-технологів харчової галузі важливо враховувати принципи системного підходу. Також у статті проаналізовано та сформовано цілі професійної підготовки майбутніх фахівців харчової промисловості та визначено вимоги до професійно-важливих якостей майбутніх спеціалістів.

14.18.12.0684/223627. Засоби формування проектної компетентності у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем. Рудевич Н.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.309-319. - укр. УДК 378.

Стаття присвячена розробленню засобів навчання для формування проектної компетентності у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на основі причинно-наслідкової моделі знань та відповідних методик навчання. Розроблено засоби навчання для вивчення реалізації задач вмикання на паралельну роботу, ліквідації асинхронного режиму та захисту від виткових замикань синхронного генератора. Засоби навчання створені з урахуванням особливостей побудови основних видів систем управління об'єктами енергосистем, а саме автоматики нормальних режимів, протиаварійної автоматики та релейного захисту. Засоби навчання розроблені згідно основних етапів методу навчання для формування проектної компетентності у майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем: ознайомлення з об'єктом управління; формування знань, умінь, навичок з визначення вимог, призначення, принципу дії та структури складових елементів системи управління; формування знань, умінь, навичок з визначення реалізації та параметрів складових елементів системи управління.

14.18.12.0685/223628. Компетентнісний підхід до формування фізкультурної компетентності майбутніх учителів. Соколюк О.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.320-325. - укр. УДК 378.02:372.8.

Здійснений автором у статті аналіз психолого-педагогічних джерел доводить актуальність обраної теми. На основі аналізу науково-педагогічної, спеціальної літератури та власного досвіду роботи у педагогічному вищому навчальному закладі запропоновано використання компетентнісного підходу для підвищення якості фізичного виховання й вирішення задач фахової підготовки майбутніх учителів для надбання фізкультурної компетентності. Автором доведено, що компетентнісний підхід передбачає іншу роль студента в освітньому процесі, в його основі лежить робота з інформацією, моделювання, рефлексія; майбутній фахівець повинен вміти не просто відтворювати інформацію, а самостійно мислити і бути готовим до реальних життєвих ситуацій. Уточнено, що компетентність - інтегроване поєднання особистісних якостей, знань, вмінь та навичок їх практичного використання задля розв'язання різноманітних професійних завдань; фізкультурна компетенція - задані стандартом вимоги до результатів освітньої підготовки бакалавра з дисципліни "Фізична культура" (знання, вміння і способи діяльності), а фізкультурна компетентність - специфічна здатність здійснювати на практиці фізкультурно-спортивну діяльність, що враховує фахові знання, навички, особистісні якості для ефективного використання в конкретній предметній сфері.

14.18.12.0686/223629. Проектна діяльність курсантів морських вищих навчальних закладів при вивченні фізики. Чернявський В.В. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.326-332. - укр. УДК 378.02:372.8.

Проектна діяльність курсантів морських вищих навчальних закладів при вивченні фізики та її значення для оволодіння продуктивними способами пізнання". У статті викладено загальну теорію проектної діяльності курсантів морських вищих навчальних закладів, яка має виключне значення для оволодіння продуктивними способами пізнання. Обґрунтовано, що значні можливості для організації проектної діяльності забезпечує зміст дисципліни "Фізика". Визначено результати, які забезпечує проектна діяльність майбутніх фахівців річкового та морського транспорту та запропоновано методичні засади її організації. Виокремлено методичні функції проектної діяльності та визначено їх зміст. Показано, що проектна діяльність дозволяє побудувати освітній процес не лише в логіці навчальної дисципліни, але й у логіці пізнавальної діяльності, що матиме для кожного курсанта особистісний зміст. Доведено, що зміст курсу фізики не слід перенавантажувати навчальними проектами, а найбільш оптимальним варіантом є виконання проекту як завершення вивчення розділу або певної теми, знання з яких будуть надалі широко використовуватися в професійній діяльності. Зазначено, що зміст навчального проекту також має бути нормованим, оскільки необхідність опрацювання великого обсягу нової інформації у стислі терміни знизить рівень її засвоєння, що надалі неминуче спричинить швидке забування цієї інформації та втрату її актуальності для курсантів. Доведено також, що недоцільно ускладнювати зміст проекту, а, отже, інформація, яка до нього включається, має бути адаптована до освітнього рівня курсантів та їх інтелектуальних можливостей. Визначено, що головною метою проектної діяльності як моделі організації освітнього процесу є покращення освітніх результатів, одержаних при вивченні фізики, за рахунок їх використання в реальних ситуаціях, які можуть виникнути в майбутній професійній діяльності. Наголошено, що проектна діяльність не є науковим дослідженням, а є лише підготовчим етапом до його здійснення, тому вона має бути адекватною відносно своїх цілей і завдань і вимагає комплексного підходу до її організації та методичного забезпечення з метою забезпечення збалансованого формування основ пізнання.

14.18.12.0687/223630. Розвиток професійної мотивації майбутніх лікарів провізорів у процесі формування ІТ-компетентності. Добровольська А.М. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.333-352. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті акцентовано увагу на понятті "професійна мотивація". Схарактеризовано професійно-зорієнтовані мотиви, присутні в процесі формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) майбутніх лікарів і провізорів під час навчання дисциплінам природничо-наукової підготовки (ДПНП). Розроблено методику

оцінювання рівнів професійної мотивації майбутніх фахівців у процесі формування їх ІТ-компетентності під час навчання ДПНП, яка передбачає анкетне опитування суб'єктів освітнього процесу за сформульованими запитаннями та реалізацію алгоритму оцінювання його результатів з використанням відповідних статистичних методів. У межах розробленої методики проведено анкетне опитування суб'єктів дослідження, а також оцінено його результати за передбаченим алгоритмом. Доведено, що процес формування ІТ-компетентності під час навчання ДПНП з використанням розроблених посібників є визначальним для розвитку професійної мотивації майбутніх лікарів і провізорів.

14.18.12.0688/223631. Формування іншомовних здібностей як основа індивідуалізації навчання іноземній мові студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Зеленін Г.І. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.353-357. - рос. УДК 378.02:372.8.

У цій статті розглядається питання формування іншомовних здібностей як основи індивідуалізації навчання іноземній мові студентів інженерно-педагогічних спеціальностей. Автор робить спробу розкрити поняття "індивідуальний підхід", виділити декілька видів індивідуалізації учбового процесу, враховуючи характерні риси підструктур психологічної структури особи студента в методиці викладання іноземної мови і визначити ефективні прийоми і результативні способи їх виконання, розкриває поняття здібності і тісний зв'язок між здібностями студентів та індивідуальним підходом, визначає принципи процесу викладання іноземної мови в інженерно-педагогічному вчн, який орієнтований на формування іншомовних здібностей. У статті вказується, які педагогічні функції виконує учбовий процес, побудований на індивідуальному підході і чому виникає гостра необхідність застосовувати індивідуальний підхід у процесі навчання іноземній мові в інженерно-педагогічному ВчЗ.

14.18.12.0689/223632. Формування у курсанта ДСНС України ціннісного ставлення до професійної діяльності. Демент М.О. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.364-373. - укр. УДК 378.02.

У роботі розкрито формування ціннісного ставлення курсанта ДСНС України до професійної діяльності. У роботі використовувалася комплекс методів теоретичного дослідження: порівняльний аналіз наукової, навчально-методичної та військової літератури з метою визначення стану розробленості проблеми дослідження; аналіз нормативної документації щодо організації навчально-виховного процесу ВчЗ ДСНС України з метою визначення сутності педагогічного стимулювання ціннісного ставлення курсанта до професійної діяльності як основи формування такого ставлення; класифікація та систематизація різних поглядів на проблему обґрунтування сучасних напрямів і шляхів педагогічного стимулювання у курсантів ціннісного ставлення до професійної діяльності. Основні результати роботи полягають у визначенні поняття "педагогічне стимулювання" курсанта до професійної діяльності та основних засобів педагогічного стимулювання, аналізі засад розуміння терміну "ціннісного ставлення" курсанта до професії, з'ясування основних напрямів і шляхів педагогічного стимулювання у курсантів ціннісного ставлення до професійної діяльності. Результатом проведеного дослідження є запропонована автором система засобів педагогічного стимулювання ціннісного ставлення до професійної діяльності, а саме організаційно-діяльнісні й інноваційні ділові ігри, диспути, тренінгові методики, які формують ціннісне ставлення до професійної діяльності.

14.18.12.0690/223633. Рефлексія як підґрунтя професійного саморозвитку викладача вищого навчального закладу. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.374-380. - укр. УДК 378.

Саморозвиток розглядається як неперервний процес постановки і досягнення людиною конкретних цілей за допомогою зміни власної діяльності, поведінки або самого себе на основі внутрішньо значущих прагнень і зовнішніх впливів. Необхідною умовою саморозвитку людини, її професійного становлення і зростання, творчої самореалізації є професійна рефлексія як засіб розкриття внутрішніх сил людини, рушійна сила інтелектуального й культурного розвитку особистості. Педагогічна професія вимагає від викладача постійного саморозвитку в межах відтворення культури, рефлексія ж забезпечує можливість відкриття нових сенсів як передумови адекватного відтворення цінностей і характеризує змістово-результативний бік формування його професійної компетентності. Рефлексія як універсальний механізм самозміни і саморозвитку особистості людини, включеної в освітню діяльність, здатна забезпечити вирішення завдання автономізації кожного з етапів професійної підготовки майбутнього педагога. Результат засвоєння змісту підготовки виражається в усвідомленні студентом своєї індивідуальності, визначенні ним позицій власної педагогічної діяльності, розумінні необхідності самоформування індивідуально-професійного стилю педагогічної діяльності.

14.18.12.0691/223639. Педагогічні умови успішності професійної діяльності викладача вищого навчального закладу. Шалімова І.М., Шалімова А.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.395-404. - укр. УДК 378.

Стаття присвячена проблемі підвищення успішності професійної діяльності викладача ВчЗ. Успішність професійної діяльності (УПД) викладача вищого навчального закладу забезпечується, на нашу думку, функціонуванням таких педагогічних умов: постійним вдосконаленням професійної компетентності викладача вищого навчального закладу; створенням оптимальної педагогічної взаємодії на рівні викладач-студент та створенням різних типів ситуацій успіху. В статті доведено, що реалізація зазначених педагогічних умов сприятиме розвитку мотиваційного, когнітивно-процесуального та рефлексивно-результативного компонентів УПД. В статті зазначається, що впровадження вищезгаданих педагогічних умов призведе до позитивних змін в структурі особистості, а саме: розширення кола інтересів та зміни в системі потреб; актуалізації мотивів професійних досягнень; зростання потреб у самореалізації та саморозвитку; підвищення рівня професійної компетентності; вдосконалення вмінь та навичок; вдосконалення професійно значущих якостей. У відповідності з вимогами організації і проведення експерименту було розроблено методику експериментальної роботи та встановлено основні шляхи її здійснення. Під час дослідно-експериментальної роботи використовувалися: рейтингова оцінка студентів з метою виявлення тих професійно-педагогічних умінь, індивідуальних якостей, які вони вважають значущими для викладача;

колегіальна оцінка, тобто оцінка викладачів викладачами з метою виявлення якостей, які є для них найбільш важливими; самооцінка викладачем власної педагогічної діяльності.

14.18.12.0692/223650. Інноваційні методи навчання на заняттях фізичного виховання у ВНЗ. Гришко Ю.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.16-20. - укр. УДК 796.011.3:378.147:001.895.

У статті розглядається можливість застосування інноваційних методів навчання для підвищення рівня фізичної активності, оздоровлення, мотивованого інтересу студентів до цінностей фізичної культури. Під час занять фізичним вихованням проводився моніторинг успішності та факторів, які впливають на її підвищення і зниження відповідно. Також проводилося систематичне анонімне опитування студентів різних спеціальностей і різних років навчання на базі Запорізького національного університету, дані якого були оброблені і використані, як практичне підтвердження появи певних тенденцій та інноваційних напрямків у навчанні фізичного виховання. Теоретично тенденції були підтверджені при порівняльному аналізі ряду робіт українських дослідників і вчених, що стосуються вказаної теми і були опубліковані в останні десять років. Також у роботі розглянуті глобальні причини, які призвели до появи необхідності в пошуку нових рішень.

14.18.12.0693/223651. Сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті. Долгова Н.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.20-26. - укр. УДК 378.09:796.011.3.

У статті на основі аналізу вітчизняної та зарубіжної наукової літератури обґрунтовано сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті. Узагальнено наукову і спеціальну літературу з проблеми модернізації. Розглянуті наукові праці українських, італійських, американських, польських та російських дослідників. Проаналізовано дефініції модернізації, сформульовані представниками різних наукових галузей у межах теорії модернізації. Виокремлено сутнісні характеристики модернізації. Наголошено на значимості модернізації вищої освіти, зокрема її гуманізації і демократизації. Показано, що осмислення поняття "модернізація" як процесу оновлення, осучаснення, введення нового в мету, зміст, методи та форми навчання й виховання уможливило обґрунтування поняття "модернізація в освіті". Наголошено, що в педагогічних дослідженнях використовуються терміни, близькі за сутністю до поняття "модернізація", зокрема "реформування", "інноваційні процеси". На основі виокремлення сутнісних характеристик модернізації конкретизовано й уточнено змістове навантаження цього поняття щодо вищої школи. Визначено сутність поняття "модернізація фізичного виховання і спорту в університетській освіті", що полягає в оновленні структури та змісту цієї складової навчально-виховного процесу у вищій школі, демократизації підходу до його організації і переорієнтації на формування культури здоров'я студентської молоді. Показано, що в сучасних умовах навчально-виховний процес у ВНЗ повинен бути спрямований на виконання нового соціального замовлення, зокрема на формування здорової, ініціативної, творчої та самостійної особистості. Доведено, що інноваційні зміни у фізичному вихованні студентів та університетському спорті відбуваються при використанні сучасних підходів до управління в означеній сфері.

14.18.12.0694/223654. Підготовка майбутніх фахівців агропромислового виробництва засобами неолімпійських видів спорту. Конох А.П., Карабанов Є.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.36-42. - укр. УДК 378.14:796.03:62.

У дослідженні наведено дані про те, що з боку науковців недостатньо приділено уваги використанню неолімпійських видів спорту в навчанні фізичної культури. Проведено дослідження впливу гирьового спорту на рівень фізичного стану майбутніх фахівців агропромислового виробництва. У дослідженні брали участь 41 студент Таврійського державного агротехнологічного університету. Проаналізовано результати розробленої програми професійно-прикладної фізичної підготовки з використанням вправ гирьового спорту. У виконанні більшості контрольних нормативів студенти експериментальної групи достовірно перевершили показники фізичної підготовленості учасників контрольної групи. Доведено, що програма відповідає основним критеріям формування навчальних програм із фізичного виховання та сприяє розвитку професійно-прикладних фізичних якостей, рухових навичок та підвищенню рівня фізичної працездатності майбутніх фахівців. Дослідження ефективності впливу гирьового спорту на фізичний стан студентів експериментальної групи виявили позитивний вплив. Як наслідок, у студентів покращується діяльність системи дихання, серцево-судинної системи та відбувається зниження ЧСС та артеріального тиску - підвищується економізація роботи систем організму в спокої та при навантаженнях, підвищуються резервні можливості даних систем та скорочується період відновлення після навантажень, удосконалюються обмінні процеси, що сприяє підвищенню стійкості організму до дії несприятливих чинників професійної діяльності.

14.18.12.0695/223655. Дослідження рівня туристської підготовленості студентів факультету фізичного виховання. Омеляненко Г.А., Лагода С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.42-49. - укр. УДК 796.5:796.011.3-057.875.

Проаналізовано особливості організації навчального процесу студентів 2-5 курсів та магістрів зі спеціалізації "Спортивно-оздоровчий туризм" на факультеті фізичного виховання Запорізького національного університету. Визначено види діяльності, що висуваються до фахівців спортивного туризму у вигляді професіограми. Подано результати оцінки рівня успішності студентів з шкільного предмета "Географія", а також академічної успішності студентів з предметів "Спортивне орієнтування", "Туризм з методиками викладання", "Основи екологічного та спортивного туризму" і "Спортивно-педагогічне вдосконалення". Встановлено рівень інтелектуальної підготовленості студентів з цієї спеціалізації. Визначено, що інтелектуальний розвиток студентів різних спеціалізацій, зокрема, зі спеціалізації "Спортивно-оздоровчий туризм" приблизно однаковий і знаходився на досить високому рівні. При цьому студенти спеціалізації "Спортивно-оздоровчий туризм" займали лідируючу позицію за сімома позиціями з дев'яти. За показниками наочно-образного мислення та розподілу уваги студенти інших спеціалізацій виявилися кращими. Шкільна і академічна успішність студентів спеціалізації "Спортивно-оздоровчий туризм" перебуває на високому рівні. Рівень теоретичних знань і практичних вмінь зі спортивно-оздоровчого туризму студентів можна оцінити як достатній.

14.18.12.0696/223657. Оцінка рівня сформованості спеціальних теоретичних знань, вмінь та навичок у студентів факультету фізичного виховання. Соколова О.В., Постолюк О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.56-63. - укр. УДК 378.147: 796.011.3 -057.875.

Вивчено рівень мотивації до занять фізичною культурою і вибору професії вчителя фізичної культури студентів факультету фізичного виховання. Визначено рівень теоретичних знань та практичних вмінь студентів 1 курсу напряму підготовки "Фізичне виховання" з дисциплін навчального плану на основі експертних оцінок викладачів (анатомія, біохімія, рухливі ігри, ОМФК, ТМФВ, баскетбол, гімнастика, легка атлетика). Оцінено динаміку рівня успішності в студентів 1 курсу напряму підготовки "Фізичне виховання" з вищезазначених дисциплін. Встановлено рівень фізичної підготовленості в студентів 1 курсу напрямів підготовки "Фізичне виховання" та "Спорт" за показниками нульового контролю. Встановлено, що серед студентів 1 курсу всіх напрямів підготовки до майбутньої професії ставляться байдуже майже 20%. Результати опитування викладачів свідчили про недостатній рівень володіння студентами вміннями та навичками з баскетболу, гімнастики та легкої атлетики, а рівень теоретичних знань з цих предметів є задовільним. Рівень фізичної підготовленості, як юнаків, так і дівчат 1 курсу всіх напрямів підготовки відповідав середньому рівню. Під час дослідження встановлено, що студентам бракує і теоретичних знань, практичних вмінь з дисциплін, які є базовими в професійній готовності фахівця з фізичного виховання і спорту.

14.18.12.0697/223658. Вивчення динаміки стану здоров'я і фізичної підготовленості студентів спеціальності "Фізичне виховання". Тищенко В.О., Маляренко І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №1, С.63-68. - укр. УДК 613.71.73:378.14-057.875.

Наведено результати динаміки показників стану здоров'я і фізичної підготовленості студенток спеціальності "Фізичне виховання" економіко-правничого коледжу ЗНУ протягом навчального року. Розглянуто динаміку показників серцево-судинної і дихальної системи та показників фізичної підготовленості дівчат під впливом навчального навантаження на початку і наприкінці навчального року. Подана характеристика стану здоров'я дівчат за такими показниками: індексом Скібінського, у.о.; пробами Штанге і Генчі, с; АТ мм рт.ст.; ЧСС уд/хв; життєвого індексу, мл/кг; одномоментної функціональної проби з присіданням, у.о.; за рівнем показників фізичної підготовленості. Оцінка фізичної підготовленості здійснювалася за результатами шести тестів, що передбачені навчальною програмою. У дослідженні брали участь студентки 3-го курсу спеціальності "Фізичне виховання" економіко-правничого коледжу ЗНУ. Проведений аналіз результатів вихідного та заключного тестування стану здоров'я за обраними показниками переконливо свідчить про статистично достовірну позитивну динаміку більшості досліджуваних показників. Встановлено, що середні результати складання тестів з оцінки фізичної підготовленості студенток зросли, особливо у прояві швидкості, спритності і сили м'язів черевного пресу.

14.18.12.0698/223689. Аналіз оздоровчих програм із плавання для студентів вищих навчальних закладів. Бережна-Притула М.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.4-10. - укр. УДК 797.2:378.17.

У статті наведений аналіз існуючих на даний момент оздоровчих програм із плавання. Проаналізована науково-методична література з використання різних оздоровчих методик побудови тренувань. Наведені дані, які розкривають зміст та призначення багатьох тренувальних програм із плавання від різних авторів. Розкриті переваги та недоліки використання найбільш поширених оздоровчих програм для різних груп населення. Особливу увагу приділено тому що серед різних видів спорту, які придатні для оздоровчих, і для спортивних тренувань для різного контингенту людей, ефективним видом рухової активності, здатним підвищувати функціональний стан організму з одночасним розвитком рухових якостей, необхідно відзначити плавання. Незважаючи на існування великої кількості програм тренувань з оздоровчого плавання, більшість із них не мають достатньої ефективності на даний час у зв'язку тим, що були розроблені без урахування найбільш важливих показників - індивідуальних особливостей, віку, фізичної підготовленості, рівня оволодіння технічними елементами плавання. Також негативним фактором є те, що програми складені в минулому сторіччі. Особливу увагу в статті приділено проблемі, суть якої у відсутності в Україні наукових робіт, які б висвітлювали процес оздоровчого плавання для різних груп населення як засіб підвищення їхньої фізичної підготовленості та покращення функціонального стану організму. Також у статті вказані основні етапи оздоровчого тренування, які потрібно враховувати при побудові тренувань з плавання для покращення функціонального стану та стану здоров'я.

14.18.12.0699/223694. Вплив занять з фізичного виховання на рівень розвитку фізичних якостей студентів 18-19 років. Чередниченко І.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.38-46. - рос. УДК 378.037 -053.67.

Наведено результати оцінки показників фізичної підготовленості студентів 18-19 років. Проаналізовано початковий і кінцевий рівні розвитку фізичних якостей. Вивчено зміни показників фізичної підготовленості юнаків і дівчат 18-19 років протягом навчального року. На підставі отриманих результатів проведено оцінку ефективності з фізичного виховання у вищому навчальному закладі. У дослідженні брали участь студенти 2 курсу Запорізького національного університету. Оцінка показників фізичної підготовленості проводилася за такими тестами: біг 100 м, с; човниковий біг 3x10 м, с; нахил з положення сидячи ноги нарізно, см; стрибок у довжину з місця, см; підтягування у висі на перекладині (юнаки) і підтягування у висі на низькій перекладині (дівчата), кількість разів; біг 1000 м (юнаки) і біг 500 м (дівчата), хв. Аналіз результатів проведеного дослідження дозволяє відзначити, що в жодного зі студентів, за жодного з фізичних якостей не виявлено високого рівня. Після закінчення дослідження покращилися показники в тестах на силу і спритність у юнаків; у дівчат - на витривалість, гнучкість, спритність і швидкісно-силові здібності. Достовірність відмінностей була відзначена тільки в юнаків у тесті на силу, за рештою тестів відмінності не достовірні. Результати аналізу динаміки показників фізичної підготовленості юнаків і дівчат 18-19 років свідчать про низьку ефективність занять з фізичного виховання у студентів 2 курсу, тому завданням подальшого дослідження є розробка та впровадження комплексної програми підвищення рівня фізичної підготовленості студентів 18-19 років з використанням різних видів фізичних вправ.

14.18.12.0700/223751. Сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті. Долгова Н.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.16-22. - укр. УДК 378.09:796.011.3.

У статті на основі аналізу вітчизняної та зарубіжної наукової літератури обґрунтовано сутність модернізації фізичного виховання та спорту в університетській освіті. Узагальнено наукову і спеціальну літературу з проблеми модернізації. Розглянуті наукові праці українських, італійських, американських, польських та російських дослідників. Проаналізовано дефініції модернізації, сформульовані представниками різних наукових галузей у межах теорії модернізації. Виокремлено сутнісні характеристики модернізації. Наголошено на значимості модернізації вищої освіти, зокрема її гуманізації і демократизації. Показано, що осмислення поняття "модернізація" як процесу оновлення, осучаснення, введення нового в мету, зміст, методи та форми навчання й виховання уможливило обґрунтування поняття "модернізація в освіті". Наголошено, що в педагогічних дослідженнях використовуються терміни, близькі за сутністю до поняття "модернізація", зокрема "реформування", "інноваційні процеси". На основі виокремлення сутнісних характеристик модернізації конкретизовано й уточнено змістове навантаження цього поняття щодо вищої школи. Визначено сутність поняття "модернізація фізичного виховання і спорту в університетській освіті", що полягає в оновленні структури та змісту цієї складової навчально-виховного процесу у вищій школі, демократизації підходу до його організації і переорієнтації на формування культури здоров'я студентської молоді. Показано, що в сучасних умовах навчально-виховний процес у ВНЗ повинен бути спрямований на виконання нового соціального замовлення, зокрема на формування здорової, ініціативної, творчої та самостійної особистості. Доведено, що інноваційні зміни у фізичному вихованні студентів та університетському спорті відбуваються при використанні сучасних підходів до управління в означеній сфері.

14.18.12.0701/223754. Теоретична складова готовності студентської молоді до здоров'яформуючої діяльності. Кенсьицька І.Л., Пальчук М.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.34-40. - укр. УДК 796.011.3-057.875.

Сьогодні на перше місце у вищих навчальних закладах висувається необхідність турботи про здоров'я студентів. Велика роль у цьому належить формуванню в них навичок здорового способу життя, передумовою успішного оволодіння якими є освоєння теоретичних знань у процесі фізичного виховання у вищому навчальному закладі. У статті наведено результати дослідження, спрямованого на визначення рівня теоретичних знань студентів. У процесі дослідження встановлено, що більшість студентів фрагментарно володіють знаннями, котрі стосуються здоров'я, здорового способу життя, його компонентів. Відсутність ґрунтовних знань у студентів відзначена і в питаннях, які стосуються раціонального режиму дня, загартування, харчування та ін. Отримані результати свідчать і про те, що більшість студентів мають незначний руховий досвід, крім того, вони практично не беруть участі в здоров'язберігаючій діяльності, що, звичайно, позначається і на рівні їхньої загальної культури, і на стані їхнього здоров'я. Головною причиною недостатньої обізнаності студентів в питаннях, котрі стосуються діяльності, є недостатня ефективність процесу фізичного виховання як складової частини загальної структури освіти студентської молоді. Аналіз даних проведених досліджень чітко вказує на необхідність розробки, формування і впровадження в процес фізичного виховання студентів нових радикальних шляхів, його оптимізації.

14.18.12.0702/223755. Особливості типів постави студентів у процесі фізичного виховання на сучасному етапі. Лопачкий С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.40-50. - укр. УДК 796.011.3.

Проаналізовано та узагальнено науковий пласт знань щодо стану постави студентів у процесі фізичного виховання на сучасному етапі. Установлено тенденцію погіршення стану постави студентів від 1 до 4 курсу, найчастіше це кругла спина і сколіотична постава. Порушення постави негативно позначається на функціях внутрішніх органів, серцево-судинної, дихальної та травної систем, негативно впливає на рівні фізичної та розумової працездатності людини. За дослідженнями, проведеними в останні роки, встановлено, що проблема порушень постави зараз є однією з найскладніших. Поширеність порушень постави студентської молоді сягає 80 %, і ця цифра постійно збільшується. Виявлено достовірні відмінності психологічних характеристик з урахуванням площини відхилення хребта: у сагітальній площині достовірно частіше відзначався високий рівень особистісної тривожності, занижена самооцінка, зниження показників настрою і психічної активності. Встановлено, що нормальна постава спостерігається лише серед 33,0 % студентів 1 курсу. Отримані дані свідчать про те, що збільшення кількості студентів з порушеннями постави в подальшому може створити проблемну ситуацію, оскільки потенційно несприятливий ефект такого стану рано чи пізно неодмінно обертається зниженням функціональних можливостей організму окремих індивідуумів.

14.18.12.0703/223757. Боротьба самбо як засіб розвитку фізичних якостей та координаційних здібностей студентів. Лях М.В., Хоменко С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.56-63. - укр. УДК 796.814:796.01212 -057.875.

У статті розглядаються питання розвитку головних фізичних та морально-вольових бійцівських якостей, необхідних для оволодіння прийомами самозахисту та нападу. Висвітлюються питання фізичної підготовки студентів у процесі занять національною боротьбою самбо. Розкриваються такі фізичні якості борця, як швидкість, спритність, витривалість, сила, гнучкість. Зосереджується увага на їх значенні, тлумаченні та впливі на досягнення високої майстерності при виконанні технічних прийомів. На основі наукових джерел розкриваються сутнісні характеристики фізичних якостей самбіста, а також наводяться вправи, що сприяють розвитку цих якостей у процесі тренувальних занять. Зосереджується увага на значимості координаційних здібностей при виконанні технічних прийомів. Автори уперше рекомендують складні козацькі вправи, що сприяють розвитку сили, сміливості, спритності, швидкості та вміння самбіста миттєво розраховувати час і блискавично діяти в неочікуваних ситуаціях, а також детально описують вправи "Коник" і "Стрибунець". Розглядають самбо як засіб, найбільш сприятливий мотив і потужний спонукальний імпульс до вдосконалення фізичних і морально-вольових якостей. Пропонують вирішувати проблеми фізичної підготовки та розвитку координаційних здібностей студентів шляхом їх залучення до факультативних занять боротьбою "Самбо".

14.18.12.0704/223758. Ефективність комплексного використання різних видів фізичних вправ у підвищенні рівня фізичної підготовленості студенток 18-19 років. Чередниченко І.А., Тищенко В.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.63-72. - рос. УДК 378.037 -053.67.

Вивчено особливості зміни показників фізичної підготовленості студентів 18-19 років в умовах вищого навчального закладу під впливом методики комплексного використання різних видів фізичних вправ. У дослідженні брали участь студентки 2 курсу Запорізького національного університету. Оцінка показників фізичної підготовленості проводилася за такими тестами: біг 100 м, с; човниковий біг 3x10 м, с; нахил з положення сидячи ноги порізно, см; стрибок в довжину з місця, см; піднімання у висі на низькій перекладині, кіл-ть разів; біг 500 м, хв. Встановлено, що в процесі занять за традиційною програмою не відзначається достовірних змін їх швидкісних, швидкісно-силових, силових здібностей, рівня розвитку витривалості, гнучкості та сили. Навпаки, включення до навчального процесу з фізичного виховання методики комплексного використання різних видів фізичних вправ сприяло достовірному поліпшенню всіх показників фізичної підготовленості студенток експериментальної групи, які були краще, ніж на початку дослідження і в порівнянні з дівчатами контрольної групи. Доведено, що комплексне використання різних видів фізичних вправ в навчальному процесі з фізичного виховання студенток 2 курсу є більш ефективним, ніж заняття за традиційною програмою. Загалом отримані результати свідчили про високу ефективність різних видів фізичних вправ в навчальному процесі студенток 18-19 років в умовах вищого навчального закладу.

14.18.12.0705/223779. Структурно-функціональна модель формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності. Верховська М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.5-14. - укр. УДК 378.096 : 796. 011. 3(477).

У статті наведено розроблену, теоретично обґрунтовану структурно-функціональну модель, що забезпечує реалізацію організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності. Розглядаючи зміст професійної діяльності вчителя фізичної культури, увагу приділено такій понятійній конструкції, як "фізкультурно-оздоровча технологія". При розробленні структурно-функціональної моделі ми зазначили кінцеву мету, а саме сформованість психологічної, науково-теоретичної, практичної, психофізіологічної та фізичної готовності майбутніх учителів фізичної культури щодо впровадження в практику загальноосвітніх навчальних закладів різновидів сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій з метою підвищення інтересу учнів до занять фізичною культурою, забезпечення необхідної рухової активності; розвитку, збереження та зміцнення їхнього здоров'я. Поданий у статті варіант структурно-функціональної моделі формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності не вичерпує всіх її аспектів. Разом з тим, наведені в статті результати теоретичного аналізу проблеми дали нам можливість розробити таку структурно-функціональну модель формування відповідної готовності, що дозволяє визначити організаційно-педагогічні умови, які, на нашу думку, забезпечують ефективність реалізації цієї моделі експериментальним шляхом.

14.18.12.0706/223784. Сучасний стан готовності вчителів фізичної культури до використання фізкультурно - оздоровчих технологій у професійній діяльності. Нестеров А.В., Артеменко В.В., Мілаєв О.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.38-46. - укр. УДК 378.096 : 796.

У статті висвітлено теоретичний аналіз проблеми сучасного стану готовності вчителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності, який дав змогу визначити необхідні наукові положення, за якими буде будуватися процес формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності під час фахової підготовки у ВНЗ. Важливою складовою для формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у нашій роботі є аналіз та облік реальних показників цієї готовності вчителів фізичної культури на практиці. Серед цих показників такі, що характеризують наявність знань, практичних вмінь та навичок, особисто-професійні якості, що складають основу компетентності вчителя фізичної культури та дають змогу використовувати фізкультурно-оздоровчі технології у практиці ЗНЗ. Для цього нами було проведено й відображено в статті результати пілотного експерименту щодо сучасного стану готовності вчителів фізичної культури до використання фізкультурно-оздоровчих технологій у професійній діяльності.

14.18.12.0707/223786. Рівень практичних вмінь з плавання студентів Запорізького національного університету. Сінюгіна М.Б., Чипко О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.55-60. - укр. УДК 005.584796.322 : 796.071.

Вивчено рівень сформованості практичних вмінь з плавання на основі експертної оцінки викладачів (за 10-бальною системою). Проаналізована динаміка успішності студентів 2 курсу напряму підготовки "Фізичне виховання" і "Спорт" факультету фізичного виховання ЗНУ з дисципліни "Плавання з методиками викладання" поточного і минулого навчальних років. Проведено тестування спеціальної фізичної підготовленості з дисципліни. Дослідження проведено на базі у ДЮСШОР "Мотор-січ" з плавання та стрибків у воду. У дослідженні взяла участь студентки 2 курсу факультету фізичного виховання напрямів підготовки "Фізичне виховання" (59 осіб), "Спорт" (25) у загальній кількості 84 особи, викладачі факультету фізичного виховання, які проводять заняття з плавання у ЗНУ. Визначено, що існуюча кількість навчальних годин не дає можливості студентам у повному обсязі засвоїти теоретичні аспекти дисципліни та оволодіти на практиці технікою спортивних та прикладних способів плавання. Рівень практичних вмінь студентів факультету фізичного виховання з плавання є задовільним. Середній бал успішності студентів напрямів підготовки "Фізичне виховання" і "Спорт" відповідав задовільному і доброму рівням. Існуюча кількість навчальних годин, яка відведена на засвоєння вмінь з плавання, не дає можливості засвоїти спортивні та прикладні способи плавання.

14.18.12.0708/223787. Дослідження рівнів фізичної підготовленості і фізичного здоров'я студентів Запорізького педагогічного коледжу. Соколова О.В., Семикін Д.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.60-66. - укр. УДК 796.011.3 -057.875 : 373.58 (477.64 -2).

Сучасна гуманістична парадигма освіти повинна не просто дати студентам обсяг знань, а сформувати таку людину-фахівця, яка має світоглядні переконання, здатна творчо мислити, приймати рішення, на основі своєї життєвої позиції, яка узгоджена з інтересами інших людей. Майбутній учитель повинен дбати про своє здоров'я, фізичну досконалість, бути готовим до самовиховання і вміти передавати учням отриманий досвід. У сучасних педагогічних дослідженнях укріпились положення, що заняття фізичною культурою є одним з головних напрямів оздоровчої роботи в навчальних закладах. Однак на практиці навчальний процес з фізичної культури в частині збереження і зміцнення здоров'я є малопродуктивним. Аналіз досліджень підтверджує, що значна частина викладачів з фізичної культури орієнтується на практичну установку, пов'язану лише з підвищенням фізичної підготовленості й зростанням спортивно-технічних результатів; нерідко ігнорується формування мотиваційної сфери студентів, спрямованої на реалізацію здорового способу життя та зміцнення здоров'я. Метою нашого дослідження є оцінка рівнів фізичної підготовленості і фізичного здоров'я студентів Запорізького педагогічного коледжу протягом навчання. Засвідчено, рівень здоров'я студентів педагогічних коледжів характеризується як "небезпечний" для можливості виникнення захворювань. Студенти усіх відділень притаманні нижчі за середній і низькі рівні соматичного здоров'я. З роками навчання в коледжі спостерігається погіршення соматичного здоров'я студентів.

14.18.12.0709/223805. Вивчення динаміки мотивації і показників здоров'я в студенток коледжу впродовж навчального року. Голець В.О., Омеляненко Г.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.18-25. - укр. УДК 796.012.1 :316.628 -057.875.

Під час теоретичного аналізу досліджуваної проблеми встановлено поступове зниження рівня здоров'я студентів. Особливу тривогу викликає здоров'я дівчат старшого шкільного віку, недостатній рівень якого в подальшому негативно вплине на їхню репродуктивну функцію. А досвід та численні наукові дослідження свідчать, що в більшості студентів не сформована належна мотивація до занять фізичною культурою, вони без зацікавлення ставляться до цієї важливої дисципліни. Під час дослідження вивчалася динаміка мотивації до занять фізичною культурою і спортом дівчат протягом навчання в коледжі з 2 по 4 курс, а також досліджувалися зміни показників їхнього здоров'я впродовж навчального року. Під час анкетування з'ясували структурні компоненти ставлення дівчат до занять фізичною культурою і спортом. Досліджувалася динаміка рівня соматичного здоров'я дівчат на основі індексу маси тіла, життєвої ємності легень, динамометрії кисті, ЧСС, АТ, а також відновлення показника ЧСС після 20 присідань. Встановлено зниження рівня мотивації студенток від 2 до 4 курсу до занять фізичною культурою і спортом. Негативної динаміки показників здоров'я і його рівня в цілому не виявлено. Наприкінці навчального року кількість дівчат, які мали рівень здоров'я, нижчий за середній і низький, зменшилася, а з середнім - збільшилася.

14.18.12.0710/223807. Застосування методу колового тренування на заняттях з фізичного виховання студентів ВНЗ технічного профілю. Данильченко С.І., Корнієнко Д.С., Мілкіна О.В., Мотуз С.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.34-41. - укр. УДК 796.412:796.012.

Розглянуто нові методичні підходи щодо процесу організації та побудови занять з фізичного виховання студентів Запорізького національного технічного університету спеціалізації аеробіка. На основі аналізу літератури за темою дослідження, отриманих експериментальних даних встановлено, що проблема є актуальною для сучасних вимог до фізичного виховання студентів ВНЗ. Зокрема, специфіка навчально-тренувальних занять фізичного виховання зі студентами різних спеціальностей показує, що для їх поліпшення, модернізації та збільшення ефективності необхідно впроваджувати в процес навчання різні універсальні форми та методи розвитку рухових здібностей. Найбільш зручними в цьому сенсі вважаються комплексні засоби аеробіки, особливо ті, які є найбільш доступними та простими у виконанні. Визначено індивідуальні морфофункціональні особливості та рівень рухової підготовленості студентів ВНЗ технічного профілю різних спеціальностей. Розроблено та експериментально обґрунтовано диференційовану методику виховання рухових здібностей у студентів, яка ґрунтується на застосуванні методу колового тренування. Обґрунтовано та експериментально апробовано авторський комплекс вправ колового тренування, що сприяє ефективному розвитку рухових якостей студентів. Загалом, результати експерименту свідчать про те, що вправи аеробіки, які склали комплекси колового тренування, є досить ефективним засобом впливу на оптимізацію та удосконалення навчально-виховного процесу з фізичного виховання у ВНЗ та розвитку в студентів рухових здібностей. За період педагогічного експерименту встановлено позитивну динаміку у вихованні основних фізичних якостей у студенток, які брали участь у дослідженні, відзначено суттєву перевагу в рівні розвитку сили, витривалості й швидко-силових здібностей.

14.18.12.0711/223809. Обґрунтування ефективності використання методики Табата на заняттях з фізичного виховання студентів ВНЗ. Кокарев Б.В., Щербій С.А., Данильченко С.І., Шеховцова К.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.49-56. - укр. УДК 796.412:796.012.

Розглянуто питання ефективності застосування методики Табата на заняттях з фізичного виховання студентів 1-2 курсів ВНЗ для покращення фізичної підготовленості студенток 17-20 років. Цей спосіб позитивно впливає на швидкісні дані, збільшує витривалість, зміцнює серцево-судинну систему. Займаючись за запропонованою авторською методикою, студентки змогли досягти кращої фізичної форми, що знайшло вираження в більшому прирості показників загальної витривалості, швидко-силових здібностей, гнучкості, стрибучості. На початку експерименту було виявлено, що за всіма представленими тестами статистично значущих відмінностей між результатами контрольної та експериментальної груп не було. Аналіз моніторингу фізичної підготовленості студенток 1-2 курсів під час експерименту показав позитивну динаміку основних фізичних якостей студенток у процесі занять з фізичного виховання. Згідно з аналізом отриманих результатів доведено високу ефективність використання запропонованої системи. Визначено позитивний вплив занять на фізичну підготовленість студентів, показано позитивну динаміку основних фізичних якостей студенток у процесі занять з фізичного виховання. У студенток, які брали участь в експерименті, з'явилася переконаність у необхідності регулярно займатися фізичною культурою та спортом, оскільки ця програма плавно та рівномірно опрацьовує всі основні групи м'язів, покращує працездатність, поставу та фігуру, створює сприятливий психоемоційний фон для подальшого фізичного вдосконалення. Можна констатувати, що ця методика може розглядатися як новий зміст навчального процесу з фізичного виховання та засіб формування загальнокультурної компетенції, що характеризує готовність її

використання для самовиховання, підвищення адаптаційних резервів організму та зміцнення здоров'я студентської молоді.

14.18.12.0712/223810. Мовленнева культура майбутніх учителів фізичної культури як вагомий компонент загальної професійної підготовки. Конох А.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.56-61. - укр. УДК 071.4 : 81271 : 378.047.

Досліджено проблему формування професійно-мовленневої культури майбутніх фахівців фізичного виховання. Обґрунтовано теоретико-методичні засади генези мовлення та культури вчителя фізичної культури. Визначено соціально-філософські, психолого-педагогічні та оздоровчо-педагогічні передумови розвитку системи формування професійно-мовленневої культури майбутніх фахівців фізичного виховання. Виокремлено структурні компоненти системи формування професійно-мовленневої культури майбутніх фахівців фізичного виховання. У процесі аналізу існуючих концепцій виокремлено основні аспекти, які впливають на функціонування наукової організаційно-методичної системи формування мовленневих умінь: соціокультурний, психологічний та педагогічний.

14.18.12.0713/223812. Порівняльний аналіз рівня фізичної підготовленості студентів різних спеціальностей. Насонкіна О.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.67-74. - укр. УДК 796.012.1-057.875.

Досліджено проблему фізичної підготовленості студентів. Під час дослідження встановлено, що хлопці-студенти всіх груп, що досліджувалися мали гарний рівень підготовленості в рамках курсу "Легка атлетика з методикою викладання". Зазначено, що студенти різних спеціальностей мали неоднакові показники тестових вправ із різним ступенем достовірності. Встановлено, що студенти групи "зимові циклічні види спорту" продемонстрували достовірно вищі результати у штовханні ядра порівняно зі студентами груп "літні циклічні види спорту", "спортивні танці та фітнес" та "викладачі та психологи", а також студенти групи "інформатика та менеджмент" мали достовірно вищі результати ніж студенти групи "викладачі та психологи". Встановлено, що дівчата мали доволі низький рівень підготовленості. Порівняння результатів студенток різних спеціальностей показало, що студентки групи "інформатика та менеджмент" мали достовірно більш низькі показники у бігу на 100 м, штовханні ядра та стрибку у висоту по відношенню до студенток групи "літні циклічні види спорту" та "зимові циклічні види спорту". Студентки групи "літні циклічні види спорту" продемонстрували достовірно вищі результати у штовханні ядра по відношенню до показників інших груп.

14.18.12.0714/223814. Ефективність самостійних занять для покращення результатів оцінювання рівня фізичної підготовленості студентів КНТЕУ. Самоленко Т.В., Биковська Л.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.84-90. - укр. УДК 796.322 : 796.021.6: 796.071 : 001.328.

Досліджено рівень фізичної підготовки студентів, які за віком належать до однієї вікової категорії 18-20 років. У результаті отриманих даних було змінено відсоткове співвідношення навчального часу на розвиток фізичних якостей у студентів. У навчальному процесі студентам надавались самостійні домашні завдання, проводились індивідуальні консультації та розроблені щоденники самоконтролю. Проведені дослідження свідчать про ефективність самостійних занять у студентів КНТЕУ, що своєю чергою сприяє формуванню у молоді позитивного ставлення до занять фізичними вправами та спортом, потреби у регулярних заняттях з фізичного виховання та необхідності фізичного удосконалення. Отримані дані довели, що однією з важливих умов успішного навчання, підтримки розумової та фізичної працездатності на високому рівні є наявність великого запасу засвоєних алгоритмів виконання різноманітних рухових навичок. Аналізуючи результати дослідження, зроблено висновки, що завдання самостійної роботи дозволить покращити результати наступних оцінювань рівня фізичної підготовленості студентів. Отже, в університеті необхідно організувати різноманітні форми занять з підготовки до тестування. Для студентів заняття з фізичного виховання також проводити у формі секційних, факультативних, індивідуальних та консультативних.

14.18.12.0715/223846. Практичне значення та сучасний підхід до професійно-прикладної фізичної підготовки студентів медичних вищих навчальних закладів. Гуреева А.М., Сазанова І.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.5-11. - укр. УДК 796.011.3:61-057.875.

Встановлено, що в більшості студентів спостерігається недостатній розвиток загальних професійно важливих якостей, вони мають низький рівень кондиційної фізичної підготовленості та не спроможні якісно працювати на виробництві. На основі проведеного аналізу науково-методичної літератури констатували, що зміст робочих програм з дисципліни "Фізичне виховання" у вищих навчальних закладах не містить чітких науково обґрунтованих методичних вказівок з організації занять із студентами різних спеціальностей. Також констатовано відсутність програмного забезпечення з розділу професійно-прикладної фізичної підготовки. Виявлено стан проблеми професійно-прикладної фізичної підготовки студентів медичних вищих закладів у теорії і практиці вітчизняної та зарубіжної вищої медичної освіти; досліджено практику професійно-прикладної фізичної підготовки як основу формування готовності майбутніх лікарів до трудової діяльності. Виділено завдання професійно-прикладної фізичної підготовки для формування професійних якостей та навичок, які необхідні майбутньому медичному фахівцю; представлено форми й методи, які спрямовані на організацію та вдосконалення процесу фізичного виховання, та професійно необхідні якості студентів медичних вищих навчальних закладів.

14.18.12.0716/223933. Управління навчальними практиками на засадах співробітництва і партнерства як умова професійної самореалізації майбутніх інженерів. Ануфрієва О.Ф. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.12-16. - укр. УДК 372.3.007.1.

У статті розглянуто процес управління навчальними практиками на рівні організації педагогічної взаємодії між учасниками освітнього процесу, що стимулює їх до професійної самореалізації, набуття досвіду самоменеджменту. Відмічено, що формування професійної самореалізації залежить від правильно підібраних методів управління навчальними практиками. Уточнено поняття "управління навчальними практиками майбутніх інженерів" як

стимулювання розвитку професійної самореалізації майбутніх інженерів, формування вміння студентів співпрацювати та взаємодіяти між собою.

14.18.12.0717/223938. Мовленнєва компетентність - основа сучасної підготовки майбутніх педагогів гуманітарних спеціальностей. Вигранка Т.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.46-51. - укр. УДК 378.011.3-051:81`24.

У статті розглянуто особливості та основні характеристики моделі мовної компетентності як складової академічної освіти сучасних фахівців гуманітарного профілю. Узагальнено теоретичні засади, здійснено огляд особливостей застосування мовних компетентностей академічної освіти для фахівців. Обґрунтовано основні мовленнєво-комунікативні складові мовної компетентності забезпечення професійної майстерності у фахівців гуманітарного профілю.

14.18.12.0718/223939. Особливості використання модальних дієслів як засобу вираження проблематичності дії у формуванні англомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. Горovenko O.A. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.52-57. - англ. УДК 378:811.111'367.625.

У статті розглянуто особливості використання модальних дієслів із значенням проблематичності дії; доведено необхідність їх використання під час формування англомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземної мови.

14.18.12.0719/223943. Комп'ютерне навчання важлива концепція освіти студентів. Єфремов С.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.75-81. - укр. УДК 378.192.36.032.26. Стаття присвячена використанню комп'ютерного навчання у вищих учбових закладах. Встановлено, що комп'ютерне навчання впливає та вносить значні зміни в пізнавальну діяльність студента, залучає студентів до дослідницької роботи, створює навчання в режимі діалогу, дає можливість отримувати способами застосування комп'ютера в навчальній діяльності.

14.18.12.0720/223944. Активізація інтересу студентів до гри на фортепіано. Заря Л.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.82-86. - укр. УДК 378.147.091.33.

У статті розглядаються можливості проведення роботи, спрямованої на розвиток інтересу студентів до гри на фортепіано. Також розглядаються психологічні особливості всебічного навчання, розвитку, формування навичок гри студентів на фортепіано в системі підготовки вчителя музичного мистецтва загальноосвітньої школи, музичного керівника дошкільного дитячого закладу. Автор розглядає рішення проблеми розвитку інтересу до гри на фортепіано в зв'язку з психологічною та педагогічною роботою викладача спеціального фортепіано. Зазначено, що свідомість студентів, маючи в основі інтерес, завжди пов'язане з емоціями й почуттями. Рекомендуються певні форми роботи зі студентами, де враховується розвиток психологічних чинників інтересу, таких як: сприйняття, увага, мислення, пам'ять, емоція.

14.18.12.0721/223950. Концептуальні положення моделювання мовної діяльності людини в комп'ютерних системах як наукове підґрунтя інформатичної освіти у вищій школі. Крехно Т.І., Мицюра І.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.118-123. - укр. УДК 371.314.

У статті розглянуто концептуальні положення моделювання мовної діяльності людини в комп'ютерних системах як науково-теоретичного підґрунтя інформатичної освіти у вищій школі. Формалізація мовномисленнєвих процесів трактується як передумова інтелектуалізації комп'ютерних технологій; формування у студентів наукових основ лінгвістичного комп'ютерного моделювання представлено як обов'язкова кваліфікаційна характеристика майбутніх фахівців.

14.18.12.0722/223952. Роль викладача у подоланні страху говоріння у студентів на заняттях з іноземної мови. Лешньова Н.О., Павлова Л.В., Сергеева О.А. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.129-135. - укр. УДК 811.111:378.147.091.33.

Стаття присвячена аналізу ролі викладача у подоланні страху говоріння у студентів на заняттях з іноземної мови на немовних факультетах. В статті розглядаються найбільш оптимальні інтерактивні види діяльності, які сприяють процесу подолання страху. Особлива увага приділяється факторам, які позитивно впливають на формування мовленнєвих компетенцій у студентів та створюють емоційно-комфортну атмосферу в аудиторії.

14.18.12.0723/223954. Методи дискусії у викладанні іноземної мови студентам ВНЗ. Макарова С.В., Ульява Г.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.143-148. - укр. УДК 371.135:81 233:371.213.2:372.4.

У статті розглянуто метод дискусії як один з інтерактивних методів навчання іноземній мові у ВНЗ, його особливості та вимоги щодо його використання, зроблено висновок на основі наведеної інформації. Показані види дискусії, розглянуті їх основні відмінності, приклади використання на практиці та ефективність окремого виду, з огляду на характерні особливості кожного виду дискусії.

14.18.12.0724/223957. Евристика як високорозвинене логічне мислення. Ремзі І.В., Сідельнікова В.К., Гапон В.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.165-170. - укр. УДК 378.013.77.

У статті на підставі створеної шляхом міждисциплінарного аналогового підходу моделі евристичного етапу творчого мислення та за встановленого взаємозв'язку логічного і творчого у складі мислення людини укладені засади технологій навчання студентів універсальному мисленню.

14.18.12.0725/223958. Деякі аспекти підготовки майбутніх вчителів до інноваційної діяльності. Репко І.П. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.171-178. - укр. УДК 378.8:001.895.

Автор статті наголошує, що завданнями інноваційної освіти у виші є забезпечення високого рівня інтелектуально-духовного особистого розвитку студента; створення умов для оволодіння навичками наукового стилю мислення; засвоєння методології нововведень у професійній сфері. Матеріал статті розкриває особливості інноваційної освіти та можливості освітнього процесу сучасного ВНЗ для формування готовності до інноваційної діяльності майбутнього вчителя загальноосвітнього закладу. Автор характеризує основні етапи, роль теоретичних знань, практичних занять та педагогічної практики у організації цілісної системи підготовки до інноваційної діяльності майбутніх вчителів.

14.18.12.0726/223959. Організаційна культура викладача вищої школи. Рибалко Л.С. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.179-183. - укр. УДК 372.3.007.1.

У статті встановлено, що невід'ємною складовою професіоналізму та педагогічної майстерності є організаційна культура викладача, розвиток якої вносить нові орієнтири в педагогічний процес вищої школи. Зазначено, що сформовані вміння планувати, організовувати, контролювати, коригувати педагогічний процес забезпечують розвиток організаційної культури викладачів. Уточнено поняття "організаційна культура викладача" як здібність викладача планувати й організовувати педагогічний процес, будувати міжособистісні взаємини в колективі на засадах гуманізму й демократизму.

14.18.12.0727/223961. Методична підготовка майбутніх учителів у процесі навчання. Упатова І.П. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.191-197. - укр. УДК 378.147.88.

В статті подано зміст та різні аспекти методичної підготовки майбутніх вчителів початкової школи під час навчальних занять та умови її успішного здійснення; зазначено методичні знання, вміння, досвід діяльності, яких мають набути студенти під час опанування навчальними дисциплінами; проаналізовано можливості щодо методичної діяльності при виконанні практичних та самостійних робіт. Результати наукового пошуку дали змогу визначити перелік методичних знань і умінь майбутніх учителів початкової школи.

14.18.12.0728/223963. Формування стратегічного компонента іншомовної комунікативної компетентності учасників програм академічної мобільності. Шульга І.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.206-213. - рос. УДК 811.161.1'243:[378.147.091.33:005.966.3.

Статтю присвячено питанням формування стратегічного компонента іншомовної комунікативної компетентності учасників програм академічної мобільності, важливість якого зростає в ситуаціях дефіциту лінгвістичних ресурсів. Визначено сутність компенсаторних стратегій. Описано алгоритм навчання таких стратегій в основних ситуаціях академічного спілкування під час підготовки українських студентів до навчання в закордонних університетах.

14.18.12.0729/223968. Актуальні проблеми створення науково обґрунтованого змісту навчальної дисципліни "педагогіка фізичного виховання" для вищих навчальних закладів фізкультурного спрямування. Васьков Ю.В., Малєв В.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.33-40. - укр. УДК 378.016:796(045).

У статті розглянуто актуальні проблеми створення науково обґрунтованого змісту навчальної дисципліни "Педагогіка фізичного виховання" для вищих навчальних закладів фізкультурного спрямування. Проведений аналіз сучасних підручників і навчальних посібників засвідчив про відсутність теоретичного обґрунтування розробки проблеми педагогіки фізичного виховання як наукової та навчальної дисципліни. Пропонується авторський варіант основних модулів навчальної дисципліни, наводиться орієнтовний зміст відповідної навчальної програми. Окремо висвітлюється питання підготовки викладачів до проведення навчальних занять і роль студентів в організації самостійної роботи як суб'єктів навчального процесу.

14.18.12.0730/223969. Підготовка майбутніх філологів в системі вищої професійної освіти на основі компетентнісного підходу. Вигранка Т.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.41-46. - укр. УДК 378.147.091.33:81'271.

У статті розглянуто зміст та особливості компетентнісного підходу до педагогічної підготовки майбутніх фахівців-словесників. Визначено складові компоненти компетентностей філологів - лінгвістичної, мовної, мовленнєвої, комунікативної. Проведено аналіз мовленнєвих та комунікативних особливостей фахівців мовних спеціальностей. Вказано на необхідність організації їхньої мовленнєвої діяльності виходячи з чіткого уявлення про складові даної діяльності та її характерні особливості.

14.18.12.0731/223970. Сучасні педагогічні технології як умова підвищення педагогічної майстерності майбутніх вчителів. Вітюк І.С. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.47-52. - укр. УДК 371.14.001.76-057.4(045).

У статті розглядаються сучасні педагогічні технології як умова підвищення педагогічної майстерності майбутніх учителів. Висвітлюється роль педагогічних технологій для майбутніх фахівців початкової школи. Розроблено та запозичено безліч майстер-класів сучасних педагогічних технологій навчання, які підвищують педагогічну майстерність учителів молодших класів. Показано найрізноманітніші класифікації сучасних педагогічних технологій, над якими працює педагогічний колектив початкової школи. Акцентовано увагу на використанні майстер-класів з метою оптимізації навчального процесу. Значна увага приділена лідерству та принципам лідерства. Показана методика формування комунікативної компетентності майбутнього лідера. Акцентовано увагу на методичних матеріалах та комп'ютерних програмах.

14.18.12.0732/223972. Сучасні орієнтири у формуванні світосприйняття майбутнього педагога: від дуальності до цілісності. Діте Л.А. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.63-70. - рос. УДК 378.011.3-051:005.336(045).

У статті розглядається проблема формування світосприйняття майбутнього вчителя в умовах сучасності. Провідним принципом виступає спрямованість процесу на трансформацію матеріальної, дуальної свідомості в духовну свідомість єдності. В умовах енергетичних перетворень, масового пробудження людства необхідно відпустити звичні погляди та звернутися до нових знань. Змістом виховної роботи, що формує особистість

майбутнього педагога, мають стати спрямованість на вміння моделювати реальність на новому витку еволюції свідомості; глибока переконаність у тому, що лише сама людина будує реальність свого життя, щохвилини обираючи: звинуватити світ або змінити себе, усвідомлено відпускаючи старі звички й еталони поведінки.

14.18.12.0733/223973. Формування морально-духовних якостей студентів в контексті гуманізації освіти. Донцов А.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.71-76. - укр. УДК [034:01:132].

В статті висвітлюються пріоритетні напрямки формування морально-духовних якостей студентів у контексті подолання розбіжності між критеріально-оцінювальним компонентом моральної свідомості студентів і його співвідношенням до практичних форм навчально-пізнавальної діяльності. Обґрунтовується необхідність посилення освітнього впливу вишів на формування культури морально-духовних та інформаційних потреб студентів, оптимізацію моральної рефлексії, спрямованої на їх залучення до самоосвіти та самовиховання. Критеріально-оцінювальний підхід розглядається як провідний ланцюг взаємодії морально-духовного та художньо-естетичного компонентів системи вищої освіти.

14.18.12.0734/223974. Роль професійного самопізнання в підвищенні педагогічної майстерності вчителя. Єрмак Ю.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.77-83. - укр. УДК 378.011.3-051:005.336.(045).

В статті розкрито суть професійного самопізнання майбутнього вчителя як особистісної якості, спрямованої на реалізацію прагнення якомога глибше виявляти й реалізовувати внутрішній потенціал. Обґрунтовано необхідність використання прийомів професійного самопізнання, що підвищують педагогічну майстерність вчителя. Відзначено, що продуктивність професійного самопізнання вчителя підвищується в процесі самовиховання та самоосвіти. Виявлено перешкоди, що заважають професійному самопізнанню вчителя в процесі підвищення педагогічної майстерності.

14.18.12.0735/223976. Питання формування лексичних навичок у студентів немовних факультетів університету. Лешньова Н.О., Павлова Л.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.93-99. - укр. УДК 811.111'373:37.091.33.

У статті розглядаються проблеми навчання новій лексиці студентів університету, які вивчають англійську мову в якості другої мови на немовних факультетах. Особлива увага приділяється найбільш ефективним методам, які сприяють швидкому подоланню проблем оволодіння новою лексикою та питанням стимулювання недовільної пам'яті студентів при роботі, як в аудиторії, так і при виконанні домашнього завдання. Надаються рекомендації щодо роботи зі студентами з дуже низьким початковим рівнем знань.

14.18.12.0736/223978. Визначення суті поняття "мобільного навчання". Наливайко О.О., Черноус Н.А. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.109-113. - укр. УДК 378.018.43:004.

Авторами, на основі аналізу наукової літератури, теоретично обґрунтовано важливість застосування мобільного навчання у закладах вищої освіти. Виділено різні підходи до трактування поняття "мобільне навчання". Виявлено, що мобільне навчання ґрунтуються або на технологічних особливостях мобільних пристроїв, або на дидактичних можливостях, які надаються цими технологіями.

14.18.12.0737/223980. Національно-патріотичне виховання майбутніх педагогів у період державотворення. Понамарьова Г.Ф. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.123-133. - укр. УДК 378.937+37.035.6.

У статті визначено основні напрями виховання майбутніх педагогів. Обґрунтовано одну із ключових домінант виховання, якою ми вважаємо формування національної самосвідомості як інтегрованої якості особистості. У контексті характеристики сучасного студентства називаються його особливості та умови ефективності виховного процесу у вищому навчальному закладі. На підставі аналізу якості сучасного виховання вказано на критерії його оцінювання. Результатом глибокого аналізу педагогічної теорії і досвіду національно-патріотичного виховання молоді стали запропоновані форми, методи, засоби та визначені підходи до побудови структурно-функціональної моделі варіативної системи виховної роботи у вищих педагогічних навчальних закладах, проектування якої є джерелом інноваційних змін виховного простору, зокрема щодо основних детермінант педагогічного забезпечення виховання студентської молоді.

14.18.12.0738/223981. Характеристика мотиваційно-цільового компонента підготовки майбутніх педагогів до роботи з дітьми трудових мігрантів. Сабат Н.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.134-141. - укр. УДК 371.134.

У статті схарактеризовано мотиваційно-цільовий компонент підготовки майбутніх педагогів до роботи з дітьми трудових мігрантів. Представлено результати дослідження щодо формування ціннісного ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності. Розроблено практичні рекомендації щодо сформованості навчальних та пізнавальних мотивів майбутніх учителів початкових класів.

14.18.12.0739/223982. Моніторинг професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в системі педагогічної освіти. Смірнова Я.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.142-151. - укр. УДК 37.012:373.211.24.

Матеріали цієї статті висвітлюють результати моніторингу професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти. Визначено умови, за яких моніторинг є чинником професійного становлення майбутніх вихователів, схарактеризовано зміст роботи на послідовних етапах моніторингу. Встановлено, що моніторинг є чинником професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів за умови його об'єктивності, систематичності, гуманістичної спрямованості.

14.18.12.0740/223983. Інноваційні тенденції у формуванні співацької культури майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей. Соболева О.Д., Цехмістро О.В., Дубовська О.Л. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.152-156. - укр. УДК 378.011.3-051:784(045).

У статті проаналізовано інноваційні тенденції формування співацької культури майбутніх спеціалістів мистецьких спеціальностей. Визначено основні підходи, методи постановки вокального голосу з використанням авторських нетрадиційних методик. Розглянуто поняття психотехніки співу як сучасного напрямку навчально-виховної роботи з голосом в умовах вищих навчальних закладів. Заявлена проблематика є перспективною для подальших досліджень в галузі пошуку інноваційних підходів, методів, що повинні удосконалити вокальну педагогіку найширшим арсеналом засобів з урахуванням вимог часу.

14.18.12.0741/223984. Громадянсько-патріотичне виховання студентів засобами освітнього процесу у ВНЗ. Степанець І.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.157-164. - укр. УДК 378+37.017.4+37.035.6.

У статті, на основі наукових узагальнень педагогічних ідей і досвіду, визначено сутність, мету, шляхи та обґрунтовано значимість громадянсько-патріотичного виховання студентської молоді, виокремлено його компоненти й схарактеризовано взаємозв'язок з політичним і моральним вихованням. Пропонуються форми та конкретизуються засоби використання змісту навчальних дисциплін щодо громадянського і патріотичного виховання в освітньому процесі вищих навчальних закладів України. Узагальнено досвід виховної роботи у Кошарському закладі "Харківська гуманітарно-педагогічна академія" Харківської обласної ради, який представлено як систему виховних впливів, що характеризуються різноманітністю, комплексністю, взаємозв'язком, послідовністю тощо і здійснюються на рівні різних суб'єктів освітнього процесу та позааудиторної роботи.

14.18.12.0742/223985. Якість художньо-естетичного виховання майбутніх учителів художньої культури, музичного мистецтва, етики та естетики. Ульянова В.С. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.170-181. - укр. УДК [37.014(477)(043)].

У статті на основі аналізу наукових джерел обґрунтовано сутність художньо-естетичного виховання у ВПНЗ, складовою якого є якість музичної освіти, розглянуто поняття "якість", "забезпечення якості вищої освіти", "виховання", "художньо-естетичне виховання". Визначено художньо-естетичне виховання майбутніх учителів художньої культури і майбутніх учителів музичного мистецтва, етики та естетики у ВПНЗ як процес опанування ними основ естетичної культури, естетичних норм і принципів набуття мистецьких знань і вмінь, що складають основу естетичної активності.

14.18.12.0743/223988. До питання про критерії, показники та рівні сформованості лінгвосціокультурної компетентності іноземних студентів-філологів. Чень Чунься. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.198-206. - рос. УДК 811.161.1'243'27:378.147.091.33.

Статтю присвячено розробці принципів діагностики рівня сформованості вмінь спілкування іноземною мовою. Описано принципи виділення критеріїв, показників і рівнів навченості. Критерій - якісна характеристика об'єкта, показник - його кількісні параметри. Відповідно до компонентів лінгвосціокультурної компетентності - когнітивного, діяльнісного й особистісного виокремлено гносеологічний, операційний, аксіологічний критерії. Запропоновано перелік рівнів і показників сформованості кожного компонента компетентності.

14.18.12.0744/223989. Професійна підготовка майбутніх педагогів-хормейстерів у педагогічних навчальних закладах. Юришева Л.В., Коржавих І.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.207-212. - укр. УДК 378.011.3-051:78.071.2(045).

Статтю присвячено проблемі професійної підготовки майбутнього педагога-хормейстера вищої школи. Автори розглядають особливості хормейстерської підготовки студентів у педагогічному навчальному закладі. Серед дисциплін музичного циклу диригування є одним із основних предметів. Він є найскладнішим в опануванні та вивченні і необхідним у подальшій роботі в школі. Працюючи вчителем музичного мистецтва, молодший спеціаліст, як правило, веде й позакласну роботу, організовує хори, вокальні ансамблі, різноманітні музичні колективи, та, викладаючи музичне мистецтво в класі, він не може обійтися без хорового диригування, адже кожен клас на уроці - це невеличкий хор. Тому курс "Хорове диригування" посідає одне з головних місць у циклі спеціальних дисциплін навчального плану.

14.18.12.0745/224003. Методологічні підходи як підґрунтя професійної підготовки студентів педагогічного університету до дистанційного навчання. Алієв Х.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.5-11. - укр. УДК 371.33.

У статті розкрито методологічні підходи професійної підготовки студентів педагогічного університету до дистанційного навчання. Автором зазначено, що структура методологічного знання передбачає три рівні проблеми розвитку: загальнонауковий рівень заснований на системному підході; конкретно-науковий - на практичному використанні в процесі професійної підготовки студентів педагогічного університету до дистанційного навчання положень особистісно орієнтованого, компетентнісного та діяльнісного підходів у їх взаємодії та технологічний.

14.18.12.0746/224004. Теоретичні засади професійної самореалізації майбутніх інженерів під час навчальної практики. Ануфрієва О.Ф. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.12-19. - укр. УДК 372.3.007.1.

У статті досліджено питання професійної самореалізації студентів вищих технічних навчальних закладів. Розкрито мета і завдання, методи, форми, зміст підготовки до професійної самореалізації під час навчальних практик. Обговорено доцільність проведення контролю за процесом самореалізації та вдосконалення навчальної практики з метою підвищення якості вмінь розв'язувати навчальні та виробничо-професійні завдання, виконувати посадові обов'язки інженерів, удосконалювати знання майбутніх інженерів про сутність професійного розвитку та самореалізації. На основі проведених спостережень з'ясовано сформованість інтересу до професійної

самореалізації, що є запорукою успіху в професійній діяльності майбутнього інженера. Окреслено перспективи професійної самореалізації майбутніх інженерів, запропоновано шляхи її формування.

14.18.12.0747/224005. Комунікативне лідерство як основа формування компетентного інженера-педагога. Бондаренко В.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.20-26. - укр. УДК 378.663.015.3.

У статті розглянуто одну з нагальних проблем підготовки інженерів-педагогів, конкурентоздатних на сучасному ринку праці. Автор вирішує проблему удосконалення такої підготовки через формування навичок комунікативного лідерства як основи професіоналізму компетентного інженера-педагога. Окрім того, автор виокремлює певні особистісні якості інженера-педагога, без оволодіння якими така підготовка є неможливою.

14.18.12.0748/224007. Створення кросвордів та тестів з математики та фізики, як засіб формування інструментальної компетентності майбутніх учителів. Брославська Г.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.35-44. - укр. УДК 378.147.

У статті здійснюється спроба проаналізувати доцільність створення, за допомогою програми Microsoft Excel, проектів (кросвордів та тестів) з фізики та математики як ефективних засобів формування інструментальних компетентностей майбутніх учителів фізики та математики в процесі фахової підготовки; розкривається можливість проектної діяльності; даються рекомендації до створення, за допомогою програми Microsoft Excel, проектів (кросвордів та тестів) освітнього призначення. Розкриваються шляхи орієнтації процесу навчання на розвиток особистості студента, формування його інструментальної компетентності як майбутнього вчителя математики та фізики.

14.18.12.0749/224010. Формування морально-духовних потреб майбутніх учителів. Донцов А.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.65-72. - укр. УДК [034:01:132].

У статті розглядається проблема формування морально-духовних потреб майбутніх учителів. Викладені деякі критичні зауваження щодо недостатнього використання потенціалу вищої освіти у формуванні морально-духовних потреб майбутніх учителів. Означені різні підходи щодо створення найбільш оптимальних умов підвищення ефективності системи вищої освіти у формуванні морально-духовних потреб майбутніх вчителів.

14.18.12.0750/224012. Метод проектів як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Комишан А.І., Щокіна Н.Б. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.81-93. - укр. УДК 378.147.

У статті розглядається метод проектів як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Аналізуються погляди науковців щодо місця методу проектів в освітньому процесі сучасного ВНЗ. Розкривається визначення сутності методу проектів, характеризуються його види та етапи реалізації. Наводиться досвід підготовки науково-педагогічних працівників на курсах підвищення кваліфікації до впровадження методу проектів в освітній процес вищих навчальних закладів.

14.18.12.0751/224017. Формування мотивації до занять оздоровчим фітнесом у студентів вищих навчальних закладів. Мкртічян О.А., Маракушин А.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.137-143. - укр. УДК 796.012.

У статті розглянуті основні напрями формування мотивації до занять оздоровчим фітнесом у студентів ВНЗ. Визначена можливість застосування основних принципів оздоровчого фітнесу під час занять зі студентами. В системі вищої освіти пріоритет віддається їх інтелектуальному розвитку студентів на шкоду їх фізичному розвитку і здоров'ю. Мотивацією до занять оздоровчим фітнесом та її формування у молоді безперечно є підвищення рівня їхньої фізичної підготовленості, впевненості у собі, а також розвиток спеціальних професійно важливих фізичних якостей.

14.18.12.0752/224022. Роль соціально-гуманітарних дисциплін у професійній підготовці фахівців природничих спеціальностей. Попенко Н.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.180-190. - укр. УДК 378.147.091.3:5:[3+7 9.

У статті розглянуто роль соціально-гуманітарних дисциплін у професійній підготовці фахівців природничих спеціальностей. Розкрито та проаналізовано основні проблеми, що виникають при їх викладанні. Обґрунтовано необхідність вивчення цих дисциплін у межах освітніх програм підготовки фахівців природничого профілю. Наведено аргументи стосовно важливості зміни підходів до викладання дисциплін соціально-гуманітарного циклу, що полягають у поглибленні та переорієнтації співпраці між науково-педагогічними працівниками гуманітарних і природничо-наукових дисциплін.

14.18.12.0753/224023. Реалізація технології формування професійно-комунікативної компетентності іноземних студентів у вищих технічних навчальних закладах. Приходько А.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.191-199. - укр. УДК 378.881.161.

У статті подано опис експериментальної роботи щодо реалізації на практиці технології формування професійно-комунікативної компетентності іноземних студентів у вищих технічних навчальних закладах. Показано, що формувальний етап педагогічного експерименту було спрямовано на реалізацію пропедевтичного, мотиваційно-ціннісного, когнітивно-діяльносного та оцінно-корекційного етапів технології, яка дозволила оптимізувати та інтенсифікувати процес формування зазначеної компетентності відповідно до стандартів галузевої освіти. Встановлено, що результати після експериментального зрізу стосовно рівня сформованості професійно-комунікативної компетентності іноземних студентів вищих технічних навчальних закладів свідчать про ефективність розробленої технології.

14.18.12.0754/224024. Компетентністний підхід в вирішенні проблем англомовних студентів-першокурсників в процесі їх адаптації. Сирова Г.О., Козуб С.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.200-210. - укр. УДК 378.091.212.

В статті розкрито проблеми адаптації англомовних студентів першого курсу до навчання в Харківському національному медичному університеті. Показано, що головними проблемами, в першу чергу, є зміна місця проживання, потрапляння в іншомовне середовище з новими устроями та традиціями. Нами було складено анкету з питаннями, пов'язаними з адаптацією та запропоновано англомовним студентам дати відповіді. Результати анонімного опитування наведено в статті. Також в статті наведено заходи, які проводить кафедра медичної та біоорганічної хімії з англомовними студентами, що покращує процес їхньої адаптації до нових умов життя та навчання в ХНМУ.

14.18.12.0755/224449. Недоліки юридичної техніки викладення окремих норм Бюджетного кодексу України. Клімова С.М. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.78-88. - укр. УДК 342.922 + 340.134.

Висвітлено окремі недоліки юридичної техніки викладення окремих норм Бюджетного кодексу України. Доведено, що бюджетне законодавство повинно утворювати цілісний регулятивний механізм. Наголошено, що особливу увагу при вдосконаленні правових норм слід звертати на техніко-юридичні аспекти, які відбивають інформацію в нормативно-правовому акті. На виконання норм Бюджетного кодексу України слід розробити і прийняти десятки законодавчих і підзаконних актів, без яких утілення правових приписів у життя не відбувається.

14.18.12.0756/224465. Англійська мова для студентів юридичного університету в епоху глобальної культурної та професійної комунікації. Попова Н.О., Петрова О.Б. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №138, С.237-255. - англ. УДК 378.02:372.8.

Розглянуто вплив сучасного статусу англійської мови на особливості викладання іноземної мови в немовних вищих навчальних закладах, зокрема студентам юридичних університетів. У сучасному світі англійська мова стала глобальним засобом міжкультурної та професійної комунікації, що визначає значущість для сучасного фахівця-юриста володіння англійською мовою. Зазначено, що специфіка роботи спеціалістів юридичного профілю пов'язана зі спілкуванням, що визначає важливість комунікативної професійної компетенції, у тому числі - іншомовної. Роль англійської мови як засобу професійної комунікації нині зростає, що мотивує студентів юридичного університету вивчати англійську мову для продовження навчання за партнерськими програмами обміну, магістерськими програмами, а також щоб відповідати вимогам до сучасного правника та конкурентоспроможності і кар'єрного зростання в професійній сфері. Специфіка отримуваної юридичної спеціальності визначає зміст навчання англійської мови, яке здійснюється в межах сучасного компетентнісного підходу і враховує методологічні та дидактичні рекомендації з викладання англійської мови для спеціальних потреб юридичного профілю. Відзначена важливість навчання на автентичному матеріалі, який враховує специфіку фаху, комунікативну спрямованість на професійне спілкування, застосування інноваційних технологій. Надзвичайно важливим в епоху глобалізації культурної та фахової комунікації є професійний розвиток викладачів англійської мови для спеціальних потреб - компетентність щодо сучасної комунікативної методики викладання професійно орієнтованої іноземної мови, організації навчання та застосування інноваційних технологій.

14.18.12.0757/224516. Онлайн-опитування в системі соціологічного моніторингу вищої школи України. Бакіров В.С., Кізілов О.І., Даниленко І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.275-285. - рос. УДК 316.74.01:378(477):303.621.3:004.77.

В статті стверджується, що в системі вищої освіти України в даний час відсутній постійно діючий механізм отримання соціологічної інформації. На думку авторів, цю роль найбільш ефективно може виконати соціологічний моніторинг. Необхідність його створення актуалізована складними процесами, пов'язаними з модернізацією вищої освіти України. В статті представлені особливості створення соціологічного моніторингу на основі використання методу онлайн-опитування. Розглядаються особливості методу онлайн-опитування, його відмінності від традиційних методів збору даних. Робиться висновок про те, що онлайн-опитування стають одним з найбільш поширених методів отримання інформації. В останній час домінуючим різновидом онлайн-опитувань є веб-опитування. Розглянуті процедури та можливості застосування веб-опитування на основі використання комп'ютерної платформи LimeSurvey, як однієї з оптимальних для соціологічного моніторингу техніки реалізації онлайн-опитувань. Розглянуто переваги та можливі ризики організації соціологічного моніторингу вищих навчальних закладів України на основі веб-опитувань.

14.18.12.0758/224517. Інноваційні університети: критерії та підходи. Астахова К.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.281-285. - укр. УДК 378.4(477).

У статті розглянуто питання, пов'язані з підходами та критеріями визначення інноваційності сучасних університетів. Використовуються критерії Бертона Р. Кларка та групи Лісабонської ради, які значно розрізняються в оцінках інноваційності університету, його відповідності потребам часу. Зроблено акцент на складності проходження сучасним університетом межі між традиціями та інноваціями, між формуванням і задоволенням потреб суспільства й індивіда. Автор робить висновок про те, що реальна інноваційна експериментальна діяльність університету приховує в собі немалі ризики, без яких неможливо обійтися, але їх необхідно враховувати. Більш того, далеко не завжди при оцінці інноваційних складових в діяльності університетів можна використовувати виключно макropідходи. Сучасний світ університету такий складний і різноманітний, що є сенс уважніше відноситися до досвіду кожного конкретного університету.

14.18.12.0759/224519. Громадські організації у виші: проблеми ефективності діяльності. Астахова В.І. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.294-296. - рос. УДК 378.014.614:061.2.

У статті подано визначення суті, аналізується роль, завдання і функції громадських організацій, що масово з'являються сьогодні в навчальних закладах на пострадянському просторі не стільки з метою захисту прав і свобод суб'єктів освітнього процесу або представлення їхніх інтересів (у навчальних закладах партнерські відносини часто

складаються об'єктивно), скільки з метою формування у студентів і школярів, а також у їхніх наставників чітких громадянських позицій, самостійності й відповідальності, навичок організаторської й управлінської діяльності, культури поведінки й спілкування, впевненості в собі й готовності працювати для загалу.

14.18.12.0760/224521. Корупційні практики у вищому навчальному закладі: спроба соціологічного аналізу. Ковтун О.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.304-310. - укр. УДК 316.034:378.1.

У статті досліджуються корупційні практики у вищому навчальному закладі на рівні взаємодії "студент - викладач/співробітник" та надаються рекомендації для розробки ефективної антикорупційної стратегії. Автор спирається на результати соціологічного опитування, що було проведене в Запорізькому національному університеті серед студентів 2 - 6-го курсів. Було виявлено, що студенти схильні перекидати відповідальність за здійснення корупційної взаємодії на викладача. Ефективна антикорупційна стратегія ВНЗ можлива за умови орієнтації на заходи, позитивні наслідки яких відтерміновані в часі, а також розуміння необхідності впливати на умови, що уможливають корупційну взаємодію, а не лише боротися з її наслідками. Принципами протидії корупції у ВНЗ є відкритість на формальному рівні й гласність на неформальному. Для досягнення гласності на неформальному рівні необхідним є формування "критичної маси" студентів із нульовою терпимістю до корупції шляхом проведення інформаційно-просвітницької роботи. Автор доводить, що мінімізація корупції пов'язана з втіленням "стратегії заохочення" замість "стратегії залякування".

14.18.12.0761/224522. Детермінуючі фактори формування толерантності у студентському середовищі. Стукал О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.311-315. - укр. УДК 316.647.5.

Ціннісні преференції та поведінкові установки представників студентського середовища є надзвичайно важливими як з точки зору фіксації настроїв і соціального клімату нашого суспільства, так і з позиції відслідковування провідних тенденцій розвитку та трансформації фундаментальних засад інтеракцій індивідів у межах українського соціуму. Толерантність є досить бажаною та необхідною за умов сьогодення рисою особистості, проте її формування є складним і тривалим процесом. Саме у студентському осередку можливим є втілення даного принципу у свідомість і поведінкові моделі молоді. Проте студентство є досить специфічною віковою та субкультурою когортою, що детермінує особливості формування толерантності у даному середовищі, основні з яких подано у статті. Також у публікації представлені дані авторського дослідження, що відображають розуміння факторів формування толерантності безпосередньо представниками студентської спільноти. Зокрема, у якості найбільш детермінуючих чинників респондентами були визначені виховання та вплив сім'ї, референтних груп, соціокультурні умови соціуму, стереотипи. Також були виокремлені важливість освіти та навчання (у першу чергу у школі та ВНЗ), особистий досвід.

14.18.12.0762/224523. Роль соціально-економічних факторів у професійному самовизначенні студентів КНУ імені Тараса Шевченка. Кожекіна Л.Ю., Вдовиченко М.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.316-322. - укр. УДК 316.34 378.

У статті піднімається питання рівного доступу до якісних освітніх послуг у контексті тенденцій переходу до масової вищої освіти як у світі, так і в Україні. В залежності від соціально-економічного становища батьківських родин відбувається своєрідне групування здобувачів освіти з більшими або меншими можливостями. Це зумовлює неоднорідність студентського контингенту навіть в межах одного ВНЗ, коли різні групи студентів характеризуються різною системою цінностей, яка впливає в тому числі на їхні освітні та професійні очікування. На прикладі студентів КНУ імені Тараса Шевченка аналізуються відмінності у освітніх та кар'єрних траєкторіях, а також трудовій активності студентів залежно від матеріального становища їх батьківських родин. Також визначено відмінності респондентів за соціально-структурними параметрами. Робиться висновок про необхідність проведення виваженої політики з боку керівництва ВНЗ для роботи з різними студентськими групами.

14.18.12.0763/224524. Академічна культура: деякі аспекти соціологічної інтерпретації. Пак І.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.323-326. - укр. УДК 316.74:378.017.

У статті розглядається феномен академічної культури, який є одночасно і чинником, і індикатором модернізації системи вітчизняної вищої освіти. Здійснено аналіз існуючих вітчизняних і зарубіжних підходів щодо вивчення структури та визначення поняття академічної культури, зокрема, філософського, психолого-педагогічного, культурологічного тощо, охарактеризовано компетентнісний підхід до розуміння цього феномену. Розширено існуючі уявлення про структуру академічної культури та академічного середовища як своєрідного "простору" її існування. Здійснено спробу узагальнення інтерпретацій поняття "академічна культура" та запропоноване її авторське визначення, сутність якого полягає у розгляді академічної культури як сукупності моделей поведінки, що здобуваються в академічному просторі в процесі адаптації до зовнішнього соціокультурного середовища, внутрішньої інтеграції та розділяються більшістю представників академічного середовища. Авторка стверджує, що академічна культура є складною композицією важливих цінностей і принципів, норм, традицій, способів діяльності, які приймаються академічною спільнотою, а формування та відтворення основних її принципів пов'язане не тільки з університетським середовищем, а й інститутом вищої освіти в цілому.

14.18.12.0764/224550. Практики протидії плагиату в українських ВНЗ як складова академічної доброчесності. Ткаченко В.В., Кожекіна Л.Ю., Денисюк О.Я. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.82-86. - укр. УДК 378.

Ураховуючи введення поняття академічної доброчесності в законодавчу сферу (що передбачається в проекті нового закону "Про освіту"), у статті підкреслюється актуальність дослідження наявних практик сприяння

академічній доброчесності, зокрема запобігання та протидії плагіату, які втілюються у ВНЗ нашої країни. Визначаються поняття академічної доброчесності та плагіату. На підставі проведеного дослідження аналізується характер практик боротьби з плагіатом, що найчастіше використовуються у вітчизняних ВНЗ. Робиться висновок про необхідність подальших досліджень практик академічної доброчесності у ВНЗ України задля ефективного втілення її принципів у вітчизняний освітній простір.

14.18.12.0765/224551. Чи потрібна соціологам професійна етика (досвід викладача ВНЗ). Шевченко С.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.87-91. - укр. УДК 316.1.

У статті розглядається досвід викладання навчальної дисципліни "Професійна етика соціолога". Охарактеризовано теми, які розглянуті в рамках курсу, його логіка та структура, особливості сприйняття студентами окремих тем курсу. Описано теми, які, на думку автора, мають бути додатково включені до курсу (насамперед питання стосунків соціологів з представниками засобів масової інформації) або висвітлені детальніше (Кодекс професійної етики соціолога). З'ясовано, що найбільшу зацікавленість викликає обговорення реальних кейсів, які мали місце в сучасній українській соціології, пов'язаних з проблемами етичного ґатунку, а також складні етичні дилеми сучасного суспільства. Обґрунтовується важливість даного курсу у професійному становленні соціолога та наводяться ідеї щодо його подальшого вдосконалення.

14.18.12.0766/224553. Проблеми та перспективи викладання соціології села в аграрних вишах. Шатохін А.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.96-99. - укр. УДК 37.013.78.

У статті аналізується стан соціально-гуманітарної освіти в Україні. Акцентується увага на необхідності посилити зв'язок викладання соціальних дисциплін з профілем ВНЗ. Особливо це стосується негуманітарних (галузевих) вищих навчальних закладів. Вирішити це питання можливо шляхом створення модульних програм із навчальних дисциплін соціогуманітарного циклу, насичення існуючих нормативних курсів, зокрема соціології, тематикою, яка б враховувала особливості профілю підготовки спеціалістів. Підкреслюється, що це буде сприяти підвищенню якості освіти студентів, практичній спрямованості соціогуманітарних дисциплін для негуманітарних спеціальностей, актуалізує наукові дослідження тощо. Зазначимо, що доповнення класичного курсу соціології в аграрних університетах може стати спеціальний курс "Соціологія села", досвід викладання якого накопичений в аграрних вищих навчальних закладах України та зарубіжних країн. Пропонується структура такого курсу, розроблена автором публікації. Спецкурс включає такі теми, як: методологічні засади дослідження села і селянства; соціальні проблеми трансформації сільського життєвого середовища; нові солідарності та нові нерівності в соціальній структурі села та ін.

14.18.12.0767/224554. Активні методи навчання на факультеті соціології: з досвіду роботи викладача. Юзва Л.Л. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.108-114. - укр. УДК 316+378.147.

Сучасна система освіти переживає кризу. Вона поширюється на всі типи освітніх установ і на університети, зокрема. Створення нової "раціональної" сучасної університетської моделі передбачає відмову від застарілих методів викладання та навчання. Така відмова, зокрема, передбачає впровадження у навчальний процес активних методів викладання та навчання. Автором проведено пілотний онлайн-проект із застосуванням змішаних методів (кількісних та якісних) для конструювання образу освіти в свідомості сучасного українського студента. Результати продемонстрували ті ж аспекти, які вже віддавна артикулюються в українському суспільстві. На їхній основі було ще раз обґрунтовано доцільність впровадження інноваційних методів у процес університетського навчання. У статті запропоновано педагогічні принципи та систему педагогіки, в межах яких можуть бути реалізовані активні методи викладання та навчання. А також описано реальні приклади застосування авторських активних методів для дисциплін соціологічного факультету (для студентів різних рівнів навчання). Багаторічний практичний досвід впровадження і реалізації описаних методів дозволяє наполягати на їхній ефективності та доцільності.

14.18.12.0768/224557. Комунікативна компетентність студентів-соціологів: теоретичні та методичні аспекти аналізу. Ідрісов Б. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.126-131. - рос. УДК 316.+371.132.

Проаналізовано зміст понять "компетентність", "комунікативна компетентність" та визначено їх зміст і особливості застосування. Обґрунтовано, що комунікативна компетентність соціолога є системою придбаних в процесі навчання особистісних якостей, що відбивають професійне мислення. Представлено "Соціолінгвістичний метод визначення комунікативної компетентності студентів", що дозволяє визначити найбільш підготовлених претендентів до роботи в якості інтерв'юєрів. Визначено завдання підвищення якості професійних комунікацій при проведенні соціологічних опитувань.

14.18.12.0769/224558. Рейтинги як репрезентація якості індивідуального і колективного в освітніх практиках. Хижняк О.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38, С.132-139. - укр. УДК 316.74.

Стаття присвячена з'ясуванню співвідношення індивідуального і колективного в забезпеченні якості вищої освіти, що визначається через механізм рейтингування діяльності учасників освітнього процесу. Рейтинги, які застосовуються в освітніх практиках, розглядаються як опосередковане певними оціночними критеріями відображення якості діяльності індивідуальних і колективних суб'єктів. Наголошено, що рейтинги дають можливість збагачення освітньої практики новими смислами за умови науково обґрунтованих процедур їх конструювання і прозорості використання. В умовах модернізації вищої освіти, яка передбачає використання нових інформаційно-комунікативних технологій і, відповідно, нових підходів до якості освіти, суперечливим виглядає співвідношення індивідуального і колективного в управлінні якістю освіти. Система рейтингування стає як поширеною технологією оцінки якості роботи студента, викладача, університету, так і елементом системи управління якістю освіти на різних

організаційних рівнях. Автор доходить висновку, що без заохочування індивідуальних суб'єктів до високоякісної роботи з боку системи управління важко отримати прогнозований високий рейтинг колективного суб'єкта - університету.

14.18.12.0770/224590. Вища юридична освіта: проблемні аспекти визначення змісту поняття у чинному законодавстві. Пироженко О.С., Шкурко В.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №140, С.35-43. - укр. УДК 340.136:37.046(477).

Досліджено проблеми правової регламентації поняття "вища юридична освіта" та їх зв'язок з можливістю реалізації громадянами своїх прав. Запропоновано шляхи усунення розбіжностей у тлумаченні даної категорії через його уніфікацію у профільних актах законодавства.

14.18.12.0771/224635. Моббінг: причини, таксономія, наслідки. Малєєв В.О., Безпальченко В.М. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2(57), С.209-214. - рос. УДК 316.48:005.95.

У цій роботі розглянуті причини, проведена таксономія, проаналізовано динаміка та наслідки моббінгу серед студентів вищого навчального закладу. Показані тенденції прояву проблеми як під час навчання в школі, так і в університеті. Приведені відмінності в кількісному співвідношенні проявів видів моббінгу: чоловіки - жінки, школа --> університет. Виявлені наслідки, що найбільш зустрічаються, при вертикальному і горизонтальному моббінгу. Стратегія з розробки заходів щодо зниження випадків прояву моббінгу у вищій школі повинна базуватися на комплексних статистичних дослідженнях і спиратися на теоретико-методологічні основи системного підходу вирішення цієї проблеми при викладанні фундаментальних та прикладних дисциплін (етика, психологія, економіка, безпека життєдіяльності, охорона праці).

14.18.12.0772/224661. Вплив організаційної структури внз на досягнення цільової функції управління навчальним закладом. Козел В.М., Соколов А.Є. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №4(59), С.155-161. - рос. УДК 65.014.12.

Представлено основні принципи передпроектної обробки інформації при побудові інформаційної системи керування вищим навчальним закладом. Визначено основні методи передпроектного обстеження. Розглянуто вплив організаційної структури вищого навчального закладу на досягнення цільової функції вищого навчального закладу. Представлено взаємозв'язок між документообігом і функціональною структурою організації.

14.18.12.0773/224773. Передумови використання інформаційних технологій в процесі вивчення англійської мови студентами немовних спеціальностей. Радецька С.В. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2(61), С.247-250. - англ. УДК 81'255.4:82.

В статті охарактеризовані та проаналізовані психологічні, педагогічні та методологічні особливості вивчення англійської мови із застосуванням інформаційних технологій у вищих навчальних закладах освіти. Визначені основні передумови використання комп'ютеризованих методів навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей.

14.18.12.0774/224997. Особливості викладання літератури студентам спеціальності "видавнича справа та редагування". Дячук С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.61-65. - укр. УДК 372.882.

У статті йдеться про особливості викладання літератури студентам спеціальності "Видавнича справа та редагування", зокрема про вивчення психології творчості в рамках курсів української та зарубіжної літератури. Знання із психології творчості є важливою складовою частиною професійної підготовки майбутніх редакторів.

14.18.12.0775/225014. Перекладацька компетентність: науково-теоретичний та методичний аспекти її формування у студентів-філологів як майбутніх фахівців. Рудіна М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.61-68. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті розглянуто науково-теоретичний та методичний аспекти формування перекладацької компетентності студентів-філологів як майбутніх фахівців, звернено увагу на широке коло досліджень проблеми як вітчизняними, так і зарубіжними науковцями, відзначено розмаїття сучасних поглядів на методичний аспект, зокрема використання в процесі навчання сучасних інформаційних технологій та методик, що в сукупності сприяють особистісній мотивації студентів до опанування перекладу відповідно до вимог сучасного ринку праці.

14.18.12.0776/225016. Лінгвокультурологічний підхід до вивчення фразеології студентами-аграріями. Тимкова В. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.74-80. - укр. УДК 378.02:372.8.

У статті подано короткі відомості про місце фразеології в мовній картині світу, адже у фразеологічних одиницях знаходимо всю багатогранність історичного минулого народу, його звичаї, традиції і культуру; найбільш точно відображається менталітет. Досліджено особливості функціонування фразеологізмів в офіційно-діловому стилі та в професійному мовленні студентів-аграріїв. Важливим аспектом фахової мовної підготовки студентів-аграріїв є оволодіння фразеологічними нормами сучасної української літературної мови під час вивчення української мови за професійним спрямуванням.

14.18.12.0777/225048. Викладання іноземної мови для студентів технічних спеціальностей з використанням принципів нейродидактики: постановка проблеми. Машкіна О.М., Самофалова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.153-160. - укр. УДК 167 168:811.11+612.8.

Статтю присвячено проблемі формування англійськомовної комунікативної компетентності у студентів технічних спеціальностей з використанням принципів нейродидактики. У статті підкреслюється зростання уваги дослідників до вказаного наукового напрямку та зазначається, що за інтенсифікації міжкультурних контактів у сучасному світі, особливо у сфері науки і технологій, мовна підготовка студентів має враховувати досягнення нейронауки взагалі

та нейродидактики зокрема. У дослідженні розглядаються основні принципи нейродидактики та виокремлюються найбільш значущі для формування іншомовної компетенції студентів технічних спеціальностей.

14.18.12.0778/225169. Краєзнавчі конференції молодих учених на історичному факультеті Харківського університету: історія і досягнення. Вовк О.І. // Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19, С.150-160. - укр. УДК 94(477):378.4.096:055.745.

Стаття присвячена історії найстарішої в Україні краєзнавчої конференції молодих учених. Розглянуто питання її виникнення, проаналізовано характер і спрямованість наукових доповідей, показано значення конференції для підготовки спеціалістів-істориків.

14.18.12.0779/225284. Застосування методу нагрітої нитки для визначення теплопровідності газу у лабораторному курсі фізики. Степанчиков Д.М., Іванюшин Ю.О. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №4(63), С.104-110. - укр. УДК 548.76+621.315.

Розглянуто теоретичні основи методу нагрітої нитки для визначення теплопровідності газу. Запропоновано застосування цього методу на лабораторному практикумі. Необхідне лабораторне обладнання розроблено і протестоване. Представлена методична розробка лабораторної роботи "Визначення коефіцієнту теплопровідності повітря". Тонка спіраль з малим кроком використовується для збільшення опору та робочого діапазону температур. Спіраль слугує одночасно як джерелом тепла так і термометром опору. Використано графічне, табличне та аналітичне представлення результатів експерименту. Для обробки даних та розрахунку похибок запропоновано метод найменших квадратів. Проведено аналіз отриманих результатів.

14.18.12.0780/225325. Психолого-педагогічні засади професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на основі каузального навчання. Рудевич Н. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.11-19. - укр. УДК 378.

В статті розглядається характер прояву законів, закономірностей, принципів та підходів навчання в методичній системі професійної підготовки майбутніх інженерів з автоматизації енергосистем на основі каузального навчання.

14.18.12.0781/225327. Організація особистісна орієнтованого на студента навчання в системі вищої освіти Казахстану. Масирова Р., Савельєва В. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.29-34. - англ. УДК 378.1.

У статті розкрита проблема організації навчання студентів за системою вищої освіти в Казахстані на основі впровадження принципів Болонської декларації. Виявлено основний фактор навчання, орієнтований на особистість того, хто навчається, який має чітко окреслену структуру. З'ясовано його зміст, до складу якого включено ряд компонентів, зокрема компонент набуття навичок діяльності, інтерес до творчості, нетрадиційні евристичні види роботи, формування ціннісних орієнтацій щодо створення новацій у контексті реалізації Болонських принципів у Європейському просторі вищої освіти.

14.18.12.0782/225330. Активізація лідерського потенціалу студентів вищих навчальних закладів у процесі навчання. Михайличенко В., Грень Л. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.57-67. - укр. УДК 378.

Показана необхідність мобілізації ресурсних можливостей у прояві лідерських здібностей майбутніх керівників, тобто активізації їх лідерського потенціалу. Цей процес розглядається як системно організована діяльність студентів у вигляді поетапної реалізації освітніх технологій з розкриття й розвитку лідерського потенціалу, що забезпечує формування лідерських якостей, умінь та навичок ефективного керівництва в освітньому просторі ВНЗ. Активізація лідерського потенціалу майбутніх фахівців припускає рух від стратегії орієнтування до стратегії залучення й збагачення за рахунок сукупності педагогічних умов, які забезпечують процес їх успішного формування й розвитку.

14.18.12.0783/225359. Модель процесу управління іміджем ВНЗ. Романовська О. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.26-37. - укр. УДК 378.1.

Стаття присвячена розгляду такої актуальної проблеми як управління іміджем вищого навчального закладу. Запропоновано модель процесу управління іміджем вищого навчального закладу на підставі проектного підходу та надані рекомендації щодо її впровадження.

14.18.12.0784/225360. Складові лідерської позиції майбутнього інженера. Костири І. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.38-48. - укр. УДК 371.3:159.9.

У статті розглядається проблема формування лідерської позиції студентів під час навчально-виховного процесу у вищих технічних навчальних закладах. Проблема досліджується на основі проведеного педагогічного експерименту, в якому взяли участь студенти декількох технічних вузів міста Харкова. Дослідження містить визначення лідерської позиції майбутнього інженера. У роботі пропонується структура лідерської позиції, яка складається з чотирьох компонентів, і визначено їх співвідношення в структурі лідерської позиції студентів вищих технічних навчальних закладів. У статті підкреслюється важливість розгляду компонентів лідерської позиції не окремо, а в їх сукупності, щодо особистості інженера в цілому. Окреслено перспективи дослідження в цьому напрямку.

14.18.12.0785/225362. Зміст дефініції "якість вищої освіти" в контексті наукових поглядів представників східноєвропейських наукових шкіл. Мороз В., Мороз С. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.59-71. - укр. УДК 378.014:005.6.

Розглянуто розвиток наукової думки щодо визначення категоріального змісту дефініції якості вищої освіти та визначено особливості його формулювання у межах сучасних наукових досліджень; за результатами аналізу змісту наукових поглядів представників східноєвропейських наукових шкіл щодо тлумачення дефініції "якість вищої освіти" було концептуалізовано її зміст; визначено чинники, які обумовлюють складність та багатогранність прояву змісту категорії якості вищої освіти, а також опрацьовано її авторське тлумачення.

- 14.18.12.0786/225364. Особливості вивчення природничо-наукових дисциплін бакалаврами з психології. Хавіна І. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.85-90. - укр. УДК 371.3.
У статті розглядаються дисципліни природничого циклу в професійній підготовці бакалаврів з психології. Детально розглянуто, якими особливостями володіють природничі дисципліни в процесі навчання бакалаврів з психології. Розкрито значення кожної природничої дисципліни в процесі навчання майбутніх психологів. Проаналізовано результати анкетування студентів першого курсу напряму "психолог".
- 14.18.12.0787/225365. Управлінська культура як складова професійної компетентності майбутнього фахівця. Долгарев А., Болдирев К. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.91-97. - укр. УДК 378.147:338.
В статті розглядається проблема формування управлінської культури як складової професійної компетентності фахівця. У сучасній науковій літературі питанню становлення та формування управлінської культури приділяється увага у контексті виховання та навчання майбутніх керівників та управлінців. У сьогоднішніх реаліях управлінську культуру повинен мати фахівець будь-якої галузі.
- 14.18.12.0788/225409. Стратегічне маркетингове планування у вищому навчальному закладі. Василькова Н.В. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.5-14. - укр. УДК 339.138:378.4.
У статті розглянуто основні аспекти та особливості стратегічного маркетингового планування у вищих навчальних закладах, проаналізовано організацію маркетингу та досліджено процес стратегічного планування в окремих закордонних університетах.
- 14.18.12.0789/225411. Поглиблене вивчення Інтернет технологій на факультеті маркетингу. Закревський А.В. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.25-31. - укр. УДК 378.02:372.8.
У даній статті піднімається питання запровадження поглибленого вивчення дисциплін, що пов'язані з Інтернет технологіями у маркетингу. Вказується на об'єктивну необхідність цих заходів з точки зору підвищення конкурентних переваг випускників факультету маркетингу для їх подальшого працевлаштування за спеціальністю. Наводяться порівняльні приклади, що пояснюють цю необхідність. Проведений аналіз маркетингових заходів, їх динаміку змін на ринку України.
- 14.18.12.0790/225412. Аналіз факторів, що впливають на споживчий вибір абітурієнтів на ринку освітніх послуг. Ілляшенко С.М., Конопелько Г.М., Неділько М.О., Старків І.Л. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.32-39. - укр. УДК 338.014.53:338.46.
Викладено основні положення і результати практичної апробації методичного підходу до аналізу факторів, що впливають на вибір абітурієнтами ВНЗ і спеціальностей підготовки. Запропонований підхід дозволяє точно оцінити споживацькі запити на ринку освітніх послуг конкретного регіону як узагальнено, так і в розрізі випускників окремих закладів середньої освіти, що надає можливість обґрунтовано вести профорієнтаційну компанію, диференціювати заходи комплексу маркетингу освітніх послуг конкретних ВНЗ і підвищити тим самим їх дієвість.
- 14.18.12.0791/225414. Маркетинг - освіта в приватних вищих навчальних закладах України: сучасні сценарії розвитку. Луцій О.П. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.51-58. - укр. УДК 378.
У статті розглянуто актуальні проблеми маркетинг-освіти в часи економічного спаду та невизначеності. Особливу увагу приділено методичним підходам і практичним рекомендаціям до формування стратегії розвитку приватних вищих навчальних закладів на основі розробки відповідних сценаріїв. Наведено схему дій приватних навчальних закладів у період соціально-економічної та фінансової кризи.
- 14.18.12.0792/225415. Студент як споживач освітніх послуг у системі маркетингу вищого навчального закладу. Решетнікова І.Л. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.59-67. - укр. УДК 338.46:378.4(477):339.138.
Розглянуто роль студента в системі маркетингу вищого навчального закладу. Доведено, що задля задоволення потреб студента як споживача в сучасних умовах вищій навчальний заклад має застосовувати всі інструменти внутрішнього маркетингу. Особливе місце відводиться контактному персоналу на всіх рівнях спілкування зі студентом та інструментам індивідуального маркетингу.
- 14.18.12.0793/225416. Оцінка якості викладання маркетингу в вищих навчальних закладах: досвід економічного університету в Кракові. Ян В.Виктор. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.67-78. - англ. УДК 378.
Стаття стосується проблеми оцінювання викладання маркетингу в ВНЗ. Показано місце якості навчання у структурі функцій вищого навчального закладу, а також методичні проблеми оцінювання процесу навчання. У практичній частині представлено "спосіб вирішення" проблеми оцінювання процесу: наведено критерії і процедури оцінки занять з маркетингу в Економічному університеті в Кракові. На основі цифр і результатів здійснено спробу вирішити важливіше питання: предметно-змістовні і методологічні проблеми оцінювання, принципи, критерії і методи його проведення. Проблема визначення способу оцінювання викладання маркетингу є важним компонентом ідентифікації маркетингу як галузі науки і дидактики на академічному рівні як у польських, так і в українських ВНЗ.
- 14.18.12.0794/225418. Асортимент послуг вищої освіти: вітчизняні та зарубіжні реалії. Кратт О.А. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.88-99. - укр. УДК 378:334.012.32.
Розглянуто підходи до формування асортиментної політики в університетах США, Великобританії і Німеччині. Виявлено специфічні риси побудови програм підготовки бакалаврів у галузі економіки та менеджменту. Вектором розвитку української вищої освіти є інтеграція в європейський та світовий освітні простори. Порівняльний аналіз

підходів до формування асортиментної політики в Україні та за кордоном виявив наявність принципових відмінностей. Реформування української системи вищої освіти відбувається в напрямку інтеграції в єдиний освітній європейський простір.

14.18.12.0795/225419. Сучасні освітньо-кваліфікаційні характеристики фахівців з маркетингу. Пилипчук В.П. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1), С.99-141. - укр. УДК 378.1.658.8.

У статті запропоновано удосконалений варіант галузевого стандарту "Освітньо-кваліфікаційні характеристики"... фахівців з маркетингу. В основі пропозицій лежать останні положення "Закону про вищу освіту", нормативних документів та зміни в економічній діяльності які відбуваються під впливом глобальних процесів, змін в економіці країни, інформатизації та інших факторів.

14.18.12.0796/225531. Трансфер знань та технологій на прикладі підтримки реалізації студентських стартапів. Поморова О.В., Говорущенко Т.О., Побережний С.Ю., Магдін В.В. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №22(98), С.384-391. - укр. УДК 004.054.

Запропоновано підхід щодо покращення підготовки, розвитку творчого мислення та формування креативності в студентів ІТ-спеціальностей за рахунок підтримки реалізації студентських стартапів Центром трансферу знань та технологій (заснованим в рамках Міжнародного проекту TEMPUS KTU (№ 544031-TEMPUS-1-2013-1-AT-TEMPUS-JPHES). Представлено імплементацію запропонованого підходу на прикладі успішного студентського стартапу "Аутсорсинг "зайвих" справ, або Обмінняй час на гроші!".

14.18.12.0797/225532. Розробка бізнес планів центрів трансферу знань Дніпродзержинського державного технічного університету та Київської державної академії водного транспорту. Yashyna K.V., Karpenko O.O. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №22(98), С.392-397. - англ. УДК 330.341.

Трансфер знань - один з основних видів діяльності сучасного вищого навчального закладу (ВНЗ). При цьому здійснення трансферу знань неможливо без наявності в університеті відповідної інфраструктури. У статті запропоновано підхід до розробки бізнес планів Центрів трансферу знань сучасних ВНЗ. Представлена імплементація описаного підходу на прикладі Дніпродзержинського державного технічного університету та Київської державної академії водного транспорту.

14.18.12.0798/225533. Цілеспрямоване формування рейтингового простору оцінки університетів. Кавіцька В.С., Крісілов В.А., Любченко В.В. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №22(98), С.398-405. - рос. УДК 004.832.22.

Розглядається проблема забезпечення адекватності результатів оцінки університетів рейтинговими системами. Процес оцінки університету рейтинговою системою розглядається як процес оцінки складних об'єктів. Пропонується перетворений простір оцінки університетів, розглядаються його основні властивості. Пропонується метод цілеспрямованого формування простору оцінки університетів, що дозволяє порівнювати рейтингові системи університетів, забезпечуючи адекватність результатів оцінки.

14.18.12.0799/225563. Прогнозування успішності студентів, вивчаючих фундаментальні дисципліни, в залежності від їх інтелектуальних здібностей. Ткач В.О., Войтович О.А. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2018, №2(65), С.201-205. - укр. УДК 378.

В роботі розглянуті способи визначення інтелектуальних здібностей студентів та особливості розвитку деяких компонентів структури інтелекту. Представлені методи стимулювання інтелектуальної діяльності студентів. Проведене тестування серед студентів першого та другого курсу навчання, яке дозволило оцінити їх загальні розумові здібності. Показано, що зв'язок між інтелектуальними здібностями студентів і успішністю навчання, дозволяє прогнозувати потенціал першокурсників та використовувати диференційний підхід до кожного студента.

14.18.12.0800/225571. Практична та наукова складові навчального процесу як основа підвищення якості випускників університетів з економіки і менеджменту агробізнесу. Дем'яненко С.І. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №38, С.84-94. - укр. УДК 378.4.063.014.6:338.43:005.642.4.

У статті розглянуто актуальні проблеми удосконалення навчального процесу з підготовки економістів і менеджерів сфери агробізнесу. Визначено ключові напрямки цього удосконалення та акцентовано увагу на необхідності посилення зв'язків університетів з підприємствами сфери агробізнесу, проходження студентами практики і стажування викладачів на цих підприємствах. Особливу увагу в навчальному процесі слід приділяти науковій роботі студентів. Обґрунтовано, що ключовим елементом результативності навчального процесу підготовки фахівців в університеті є формування базових компетенцій випускників бакалаврського і магістерського освітньо-кваліфікаційного рівнів.

14.18.12.0801/225573. Викладач і студент-фахівець з економіки і менеджменту у системі вітчизняного освітньо-бізнесового середовища. Самойленко А.Г. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2017, №38, С.105-115. - укр. УДК (378.091.212:33:005):(338.22:330.163.3).

У статті встановлено, що якість української вищої освіти досить низька. Узагальнено існуючі перепони в підготовці фахівців з економіки і менеджменту, до яких відносяться слабкий рівень взаємодії підприємств з вищими навчальними закладами, застарілість навчальних матеріалів, матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу, низький рівень оплати праці науково-педагогічних працівників, слабка мотивація студентів до навчання. Визначено, що сучасні реалії освітнього середовища потребують активної всебічної підтримки з боку підприємств вищих навчальних закладів шляхом надавання доступу до практичної інформації, сприяння викладачам поглиблювати свої знання і розуміння сутності економічних проблем, а студентам - розкриттю своїх практичних навичок. Висловлено думку про необхідність швидкого вирішення існуючих перепон шляхом поєднання зусиль

вищих навчальних закладів і суб'єктів господарювання, які мають долучатись як до навчального процесу, так і до його фінансового забезпечення.

14.18.12.0802/225662. Особливості громадянсько-патріотичного виховання студентської молоді на сучасному етапі розвитку України. Оприско О.Б., Дядюра К.О., Панченко В.О. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №23(99), С.180-185. - укр. УДК 006.015.5.

Розглянуто діючі на даний час в Україні нормативно-правові документи щодо громадянсько-патріотичного виховання. Проведено моніторинг рівня національно-патріотичної свідомості студентської молоді. В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею багатокомпонентної та багатовекторної системи розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Зроблено висновок про важливість впливу рівня позанавчальної діяльності на формування особистості громадянина. Встановлено, що значне місце у змісті громадянсько-патріотичного виховання студентської молоді посідає формування культури поведінки особистості, екологічної, правової, фізичної, художньо-естетичної культури. Запропонована концепція, яка визначає нову стратегію цілеспрямованого і ефективного процесу виховання суб'єкта громадянського суспільства. Ключові слова: громадянсько-патріотичне виховання, позанавчальна діяльність, виховний процес, процесний підхід, формування особистості, моніторинг якості, поліпшення якості, планування діяльності, анкетування, соціологічне опитування, громадянин України.

14.18.12.0803/225665. Розробка моделі представлення компетенцій у проектах навчання. Колесніков О.Є., Лук'янов Д.В., Олех Т.М. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №23(99), С.201-209. - рос. УДК 008.5.

Ціннісними напрямками освіти є доступність, гарантування рівних шансів на отримання і створення системи безперервної освіти. На підставі системного аналізу освітньої діяльності ВНЗ для підтримки процесів дистанційної освіти визначено ключові параметри і функціональні підсистеми, що забезпечують ефективність проекту побудови інформаційного середовища університету.

14.18.12.0804/225753. Використання програмного середовища NI Multisim при підготовці студентів напрямів "Електромеханіка" і "Електротехніка". Найдено О.В., Маєвська О.Ю. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2017, №24(100), С.163-167. - рос. УДК 62-83.

Розглядається можливість і доцільність застосування програмного середовища NI Multisim для наскрізної інформаційної підготовки і вироблення необхідних професійно-інформаційних компетенцій студентів напрямів "Електромеханіка" і "Електротехніка", наводяться приклади використання програмного середовища NI Multisim в основних навчальних курсах.

14.18.12.0805/225890. Стан та основні перспективи підготовки висококваліфікованих інженерних та наукових кадрів в галузі агроінженерії. Калетнік Г.М., Адамчук В.В., Булгаков В.М. // Техніка, енергетика, транспорт АПК. Вінниця: Вінницький нац. аграрний ун-т, 2016, №1(96), С.5-15. - укр. УДК 631.3(075.8).

Наведений стан та критично проаналізовано підготовка для країни агроінженерних кадрів, наукових кадрів вищої кваліфікації, в цілому агроінженерної науки та сучасного сільськогосподарського машинобудування. Докладно розглянуті основні перспективи виходу з кризового становища в державі у напрямках підготовки кадрів, проведення фундаментальних та прикладних наукових досліджень сучасного рівня, проектних і конструкторських розробок по створенню сільськогосподарської техніки, яка б відповідала кращим світовим аналогам.

14.18.12.0806/225964. Особистісно-орієнтоване навчання, як складова процесу фахової підготовки спеціалістів інженерного профілю. Ковальова К.В. // Техніка, енергетика, транспорт АПК. Вінниця: Вінницький нац. аграрний ун-т, 2017, №4(99), С.46-50. - укр. УДК 378:37.048.2:371.134.

Одним з пріоритетних завдань аграрної освіти є підготовка спеціалістів інженерного профілю з високим рівнем комунікативної компетентності, адже від здатності ефективно спілкуватись залежить вирішення професійних, суспільних проблем; успішність адаптації майбутніх фахівців в професійному середовищі, якість виконання функціональних обов'язків. В статті доведено, що процес формування комунікативної компетентності майбутніх інженерів-аграрників буде протікати успішно та результативно у разі застосування такої педагогічної умови, як особистісно-орієнтоване навчання.

14.18.12.0807/226211. Прогнозування чисельності учнів, слухачів і студентів навчальних закладів України за міжнародною стандартною класифікацією освіти (МСКО). Кикош Ю.В. // Моделювання та інформаційні системи в економіці. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2016, №92, С.206-214. - укр. УДК 311.21.311:37.091.212(477).

У статті розглянуто та проаналізовано тенденція та обсяги освітніх послуг в Україні. Охарактеризовано проблеми дисбалансу попиту та пропозиції на ринку праці за освітніми рівнями. Сучасний рівень розвитку вітчизняної освіти і науки, темпи та глибина перетворень у цих сферах не повною мірою відповідають потребам українського суспільства. З метою ефективного оновлення навчально-виховного процесу відповідно до демократичних цінностей, ринкових засад економіки, сучасних науково-технічних досягнень, у статті визначено очікувану чисельність учнів, слухачів і студентів навчальних закладів України на найближчу перспективу.

14.18.12.0808/226308. Становлення вищої технічної освіти в Харківському технологічному інституті. Зінченко О.І., Кротенко Г.А. // Вісник НТУ "ХПІ". Транспортне машинобудування. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №5(1227), С.183-188. - рос. УДК 947.091: 378.6.

Національний Технічний Університет "Харківський Політехнічний інститут" (НТУ "ХПІ") є прямим спадкоємцем вищого технічного навчального закладу - Харківського практичного технологічного інституту, який розпочав свою діяльність в 1885 році. Славної історії нашого вузу, його високий вітчизняний і міжнародний авторитет, зросли завдяки багатьом поколінням учених і педагогів. За всю свою історію існування, з моменту утворення Харківського практичного технологічного інституту, наукові та освітні традиції збереглися в сучасному НТУ "ХПІ". Пропонується дослідження становлення технічної освіти у Харківському технологічному інституті: становлення і розвитку

лабораторій і майстерень, курсів лекцій на відділеннях і практичних частин курсів. Досвід вітчизняної вищої технічної школи є актуальним, тому він повинен бути вивчений і широко використовуватися для покращення системи вищої освіти в наш час.

14.18.12.0809/226365. Сучасний стан та особливості викладання основ безпеки життєдіяльності у педагогічних ВНЗ в умовах модульно-рейтингової системи. Годун Н.І., Кебало Т.Г., Миздренко О.М., Харченко Н.А., Буц М.А. // Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №19(1241), С.124-130. - укр. УДК 378.14:[504+613].

У статті проаналізовано сучасні форми навчання та викладання основ безпеки життєдіяльності у педагогічному ВНЗ в умовах модульно-рейтингової системи, окреслено сучасні методи викладання дисципліни для забезпечення якісного формування морально-особистісних, професійно-педагогічних якостей майбутнього педагога. Одним з основних завдань викладання курсу безпеки життєдіяльності є забезпечення повноти знань, умінь і узагальнення знань, зведення їх у систему. Функцію узагальнення курс може виконати певною мірою, якщо на момент його вивчення студент оволодів максимумом знань, які необхідно узагальнити. Розробка та практична реалізація програм медико-біологічних дисциплін із поглибленим валеологічним змістом дозволить із перших курсів розпочати послідовну і систематичну роботу з формування компонентів викладання курсу безпеки життєдіяльності майбутньому вчителю.

14.18.12.0810/226396. Інтернаціоналізація освітнього середовища і вітчизняна вища школа. Солоденко А.К., Погребняк В.П., Дашковська О.В. // Вісник НТУ "ХПІ". Проблеми автоматизованого електропривода. Теорія і практика. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №27(1249), С.17-21. - рос. УДК 378.

Аналізуються євроінтеграційні процеси, що відбуваються в сучасному освітньому і науковому середовищі, у тому числі, інтернаціоналізація вищої освіти. Оцінюється значення Болонської декларації у побудові єдиного Європейського простору вищої освіти та ефективність імплементації положень Закону України "Про вищу освіту", актів Уряду і Міністерства освіти і науки України, направлених на реформування вищої школи України, її інтеграцію в міжнародний простір вищої освіти. Наводяться підсумки зробленого за останні роки та прогнозуються подальші кроки щодо модернізації освітнього процесу у вищій школі.

14.18.12.0811/226538. Стратегії державної політики інтернаціоналізації вищої освіти в країнах Європейського Союзу. Вербицька А.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.138-146. - укр. УДК 351:37.014.5:378:061.1ЄС.

Досліджено національні стратегії інтернаціоналізації вищої освіти країн Європейського Союзу. Виділено основні типи та цілі національних стратегій інтернаціоналізації вищої освіти країн Європейського Союзу. Визначено основні тенденції європейської державної політики інтернаціоналізації вищої освіти.

14.18.12.0812/226539. Зміст та структура програм Європейського Союзу у сфері вищої освіти. Галицька Н.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2, С.146-155. - укр. УДК 378.014.543.3:327.7.

У статті розкрито зміст та структуру програм і проектів Європейського Союзу у сфері вищої освіти, в яких Україна бере участь. Розкривається зміст понять "грант", "міжнародна програма", "міжнародний проект". Зазначається, що вивчення європейського досвіду з питань розвитку вищої освіти, державної політики у сфері вищої освіти, популяризація власної країни забезпечується, зокрема, шляхом участі України у міжнародних освітніх програмах і проектах. Автором наголошується на важливості участі України у європейських програмах і проектах у сфері вищої освіти. Участь у спільних з Європейським Союзом програмах і проектах є запорукою подальшого успішного співробітництва; програми і проекти Європейського Союзу у сфері вищої освіти сприяють не лише професійному розвитку особистості та держави, яку представляє учасник, а й глобальному розвитку.

14.18.12.0813/226581. Механізми забезпечення національних економічних інтересів в системі вищої освіти України. Коврегін В.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.78-84. - укр. УДК 351:372.77] (477).

В статті проаналізовано сучасний стан забезпечення економічної безпеки вищих навчальних закладів, розглянуто проблеми кількісних і якісних параметрів надання освітніх послуг, їх роль в покращенні економічного стану вузу, державно-управлінські засади економічного розвитку вищої освіти.

14.18.12.0814/226597. Механізми визначення виховних технологій в сучасному студентському середовищі. Губенко А. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4, С.209-215. - укр. УДК 351.

В статті проаналізовано основні засади державного управління патріотичним вихованням студентів, як чинника, що консолідує суспільство в цілому, формує в особі студента соціально-значущу спрямованість, допомагає чітко визначити життєві орієнтації. Нині патріотичне виховання студентів символізує ідею історичної спадкоємності, зв'язки поколінь. Організація цієї роботи у ВНЗ передбачає взаємодію усіх суб'єктів освітнього процесу, спрямованого на виховання студентів, формування у них патріотичних переконань і стійких норм поведінки. Головним змістом виховної роботи слід вважати проведення державної політики по формуванню у студентів якостей патріота, особистій відповідальності за дотримання вимог Конституції України.

14.18.12.0815/226664. Модернізація фінансового забезпечення системи вищої освіти в Україні. Лещина Ю.В. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Сер. економічна. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №90, С.44-50. - укр. УДК 336.58-027.551:378.

Розкрито значущість та цільовий характер програми державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми, що стало основою розбудови пропозицій щодо модернізації фінансового забезпечення системи вищої освіти, які базуються на ринкових відносинах і інструментах фінансового ринку. Українська система взаємодіє сформувалася на традиціях комуністичної ідеології часів СРСР і не відповідає викликам сучасності, виходячи з цього формування національної ліберальної держави вимагає радикальних реформ у всіх сферах, причому центральним питанням

усіх реформ повинна бути ідея про громадянське суспільство і свободи, які неможливі без ринкових відносин. На даному етапі за звітами МВФ в Україні відсутня ринкова система, тому саме створення вільного ринку є пріоритетом в реформах, а ключовим питанням серед них є створення ринку в сфері освіти. Враховуючи фінансові можливості держави та домогосподарств, запропоновано створення нової моделі фінансового забезпечення вищої освіти, яка дозволить вирішити питання доступності вищої освіти для різних соціальних верств населення. Ця модель включає етапи акумуляції грошових коштів, які формуються за рахунок частини грошових виплат програми державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми та добровільні внески домогосподарств протягом тривалого часу, етап інвестування цих коштів, який дозволяє їм залишатись на фінансовому ринку та стає підґрунтям для розвитку дитини, а також етап виплат накопичених коштів для фінансування вищої освіти, який співпадає з вступом до вищого навчального закладу.

14.18.12.0816/226701. Розвиток інформаційно-управлінських архітектур вищих навчальних закладів в умовах дезінтеграції. Даніч В.М., Шевченко С.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Сер. економічна. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №92, С.58-66. - укр. УДК 65.014.12.

Стаття висвітлює фактологію, особливості та засади функціонування вищих навчальних закладів, в першу чергу Луганської та Донецької областей, в умовах бойових дій і дезінтеграції територій. Проаналізовано проблеми вищих навчальних закладів, шляхи їх вирішення де-факто і де-юре, особливості організації навчального процесу під час проведення бойових дій. Наведені приклади управлінських рішень керівництва ВНЗ стосовно подолання небезпек, що виникли внаслідок військово-політичної кризи. Основна увага приділена шляхам розвитку інформаційно-управлінських архітектур вищих навчальних закладів в умовах дезінтеграції, впливу політичної ситуації та терористичної загрози на роботу вищих навчальних закладів. Проаналізовано інституціональні особливості функціонування розділених вищих навчальних закладів, проблеми реалізації навчального процесу і умови, що вплинули на розділ ВНЗ. Окреслено проблеми використання дистанційних форм навчання. В статті визначені державні нормативні документи, що впливають на розвиток інформаційно-управлінських архітектур вищих навчальних закладів, проведено їх аналіз. Такими документами виступають концепція стратегічного розвитку ВНЗ, стратегія національної безпеки, військова доктрина, Закон України "Про основи національної безпеки України", а також стратегія або план дій закладів Міністерства освіти, стратегічний план дій підприємств, організацій певної області, районів на випадок військового вторгнення. Визначено ієрархію цих державних нормативних документів, їх роль в забезпеченні якості управлінських рішень стосовно перетворення інформаційно-управлінських архітектур ВНЗ. Також виокремлено ключові пункти таких документів.

14.18.12.0817/226702. Магістратура: освітній прагматизм вищих навчальних закладів. Загірняк Д.М. // Вісник Харківського нац. ун-ту. Сер. економічна. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №92, С.67-78. - укр. УДК 331.5:378.22.

Усі вищі навчальні заклади України пройшли процедуру ліцензування, яка за формальними ознаками дозволила їм здійснювати підготовку висококваліфікованих фахівців, у тому числі і магістерського рівня. Потім відбулася процедура акредитації, яка підтверджувала можливість вищих навчальних закладів здійснювати підготовку магістрів. Абсолютна більшість українських закладів успішно пройшли обидва випробування. За останні два десятиліття більшість навчальних закладів збільшували обсяги ліцензійного набору у магістратуру, пояснюючи це значним попитом. Успішність одних надихнула інших на освоєння нових галузей знань. Збільшення обсягів пропозиції за окремими спеціальностями посилювало конкурентну боротьбу у цьому сегменті ринку послуг вищої освіти. Кожен вищий навчальний заклад самостійно вибирає стратегію і тактику дій, орієнтуючись на власні можливості, з одного боку, і ринкову ситуацію, з іншого. Проведений неупереджений аналіз реалізації потенціалу вищих навчальних закладів Полтавської області з позицій індивідуальних і колективних досягнень дозволив з'ясувати наскільки прагматизм перевищує амбіції закладів. Під час аналізу у діях навчальних закладів з приводу магістерської підготовки виявлені ознаки прагматизму, що демонструє рівень реалізації освітнього потенціалу закладу. Доведено, що показник "обсяг ліцензійного набору" набуває номінального характеру, а, отже, доцільно знизити його статус з нормативного до орієнтовного. Навчальні заклади мають у номенклатурі комерційно успішні програми підготовки магістрів, які дозволяють їм компенсувати втрати за іншими. Оцінка абсолютного і відносного прагматизму у діях закладів з приводу реалізації програм підготовки магістрів довела, що кількість конкурентів або їх відсутність не визначає здатність закладів реалізувати освітній потенціал. Не конкуренція визначає затребуваність освітнього потенціалу закладу, а поведінка споживачів, яку не завжди відрізняє прагматизм.

14.18.12.0818/226791. Економічні пріоритети розвитку університетської освіти в умовах інформаційної цивілізації. Лозовой В.О. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29), С.206-208. - укр. УДК 001.92.

Опублікована монографія доктора економічних наук, професора кафедри економічної теорії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Л. С. Шевченко "Університетська освіта: економічні пріоритети та управління розвитком"¹. Актуальність дослідження економічних та управлінських аспектів розвитку університетської освіти в Україні пояснюється глибокими трансформаційними процесами, що відбуваються у сучасній вищій школі. Вони стосуються механізмів реалізації національних інтересів та соціальної відповідальності у сфері вищої освіти, зміни економічної природи освітнього блага, інноватизації університетської освіти, формування ефективного освітнього менеджменту.

14.18.12.0819/226838. Розробка експертної системи аналізу результатів вступних компаній до ВНЗ. Пазилова А.Т., Капітонов О.Г., Дубовик Т.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №53(1274), С.35-39. - укр. УДК 004.942+574.51.

Аналіз мережі Інтернет на наявність великих обсягів даних про студентів спеціальності "комп'ютерна інженерія". Синтаксичний аналіз (парсинг) сайтів <https://abit-poisk.org.ua> і <https://vk.com>, з використанням мови програмування Python, за допомогою фреймворка Scrapy і vk API. Статистичний аналіз отриманих даних за методом найменших квадратів. Побудова моделей машинного навчання за методами KNN і Random Forest.

14.18.12.0820/226950. Спортивно-оздоровчий туризм у фізичному вихованні студентів. Бейгул І., Шишкіна О. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2017, №25-26, С.13-17. - укр. УДК 796.5.

Визначити вплив спортивно-оздоровчого туризму на студентську молодь. Матеріал і методи: теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел. Результати: спортивно-оздоровчий туризм є невід'ємною складовою загальнодержавної системи фізичної культури і спорту, спрямований на зміцнення здоров'я, розвиток фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини шляхом її залучення до участі у походах різної складності та змаганнях з техніки спортивного туризму. Спортивно-оздоровчий туризм був і залишається традиційною формою пропаганди здорового способу життя, це: доступність у великому віковому діапазоні; великі можливості дозування навантаження; забезпечення зайнятості вільного часу; великий вибір можливостей з видів туризму; можливість займатися круглий рік незалежно від наявності та складу спортивних споруд. Сучасний спортивно-оздоровчий туризм у нашій країні представлений такими основними видами: піший, лижний, водний, гірський, велосипедний, спелеологічний, автомобільний та мотоциклетний. З великого різноманіття видів туризму найдоступнішим для студентської молоді є піший, велосипедний та водний. Подорожі дозволяють студентам задовольняти свої потреби в набутті духовних цінностей, накопиченні та поглибленні знань. Висновки: спортивно-оздоровчий туризм складає частину фізичної культури і спорту, оскільки він служить проявом здорового способу життя, сприяє розвитку та досконалості фізичних якостей, збереженню фізичної працездатності та всебічній підготовці студентів. Особливо важливу роль туризм набуває в організації дозвілля студентської молоді.

14.18.12.0821/227007. Корпоратизація державних університетів: про що попереджають закордонні вчені? Шевченко Л.С. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №2(33), С.121-135. - укр. УДК 33.012.324:378.4.

Узагальнено наукові підходи закордонних учених до визначення сутності процесу корпоратизації університетів. Виокремлено позитивні і негативні наслідки корпоратизації університетів. Особливу увагу приділено таким ефектам корпоратизації, як посилення ресурсної залежності університетів від джерел приватного фінансування, запровадження в університетах корпоративного управління, трансформація вищої освіти з переважно суспільного в переважно приватне благо та перспективи приватизації (акціонування) університетів.

14.18.12.0822/227016. Поєднати освіту з наукою та виробництвом - потреба сучасної системи підготовки фахівців з адміністративного управління. Коваленко М.А., Биков Р.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/7.pdf>. - укр. УДК 378(477).

У статті сформульовано деякі засади організації діяльності університетів відповідно до вимог нового Закону "Про вищу освіту". Висвітлено питання готовності університетів до реалізації вимог цього Закону.

14.18.12.0823/227031. Особливості нормативно-правового забезпечення якості вищої освіти в Україні в умовах євроінтеграції. Опар Н.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/22.pdf>. - укр. УДК 378(477)(094.5).

Проаналізовано нормативно-правову базу управління вищою освітою в Україні; акцентовано увагу на статтях нормативно-правових актів, якими регламентуються питання забезпечення якості вищої освіти в Україні.

14.18.12.0824/227033. Методика розроблення прогностичних сценаріїв процесу формування і реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти України. Філіппова В.Д. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_1/24.pdf>. - укр. УДК 351+37.014.

У статті наведено короткий аналіз чинних підходів до побудови сценаріїв. Висвітлюється сутність прогностичного сценарію та умови його застосування. Розглядається методика розроблення прогностичних сценаріїв процесу формування і реалізації державної політики в галузі педагогічної освіти України.

14.18.12.0825/227043. Військово-патріотичне виховання студентської молоді як запорука належної її підготовки до збройного захисту незалежності України. Бова Т.В., Бова О.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/11.pdf>. - укр. УДК 351.

Воєнна загроза з боку Російської Федерації, що постала перед Українською державою останнім часом, змушує педагогічні колективи вищих навчальних закладів України зосередити свої виховні можливості на формуванні таких якостей особистості студента, що спонукатимуть їх забезпечити належний захист України від агресора.

14.18.12.0826/227055. Методологічні засади формування студентського моностилю у просторі ВНЗ: управлінський аспект. Шапошникова І.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/23.pdf>. - укр. УДК 378.09:316.62-057.87.

У статті описано методологічні засади формування студентського моностилю у просторі вищого навчального закладу. Зазначено, що з функціонального погляду освіта є невід'ємним структурним елементом соціальної системи. Структура і обсяг соціального капіталу визначають стиль життя індивіда через рівень і якість отриманої освіти, а будучи критерієм соціальної стратифікації, освіта значною мірою орієнтується на особисті здібності індивідів, на розвиток яких спрямовано весь процес управління ВНЗ.

14.18.12.0827/227085. Вплив занять рекреаційною руховою активністю на фізичну працездатність студентів. Корольчук А., Нестерова С., Мацейко І. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2017, №27-28, С.133-139. - укр. УДК 792.012.3-057.85.

Метою дослідження є виявити здатність студентів вищих навчальних закладів підвищувати рівень фізичної працездатності під впливом занять рекреаційною руховою активністю. У дослідженні взяли участь студенти чоловічої та жіночої статі віком 17-18 років, що навчаються за гуманітарними напрямками підготовки. У ході дослідження було проведено анкетування, визначено психоемоційний стан студентів, оцінено рівень адаптаційного потенціалу серцево-судинної системи, визначено рівень фізичної працездатності та аеробної продуктивності

організму. Встановлено, що систематичні заняття рекреаційною руховою активністю за фітнес-програмами силового та аеробного спрямування сприяють підвищенню рівня фізичної працездатності студентів.

14.18.12.0828/227101. Формування особистої фізичної культури студентів. Петрица П. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2017, №27-28, С.234-237. - укр. УДК 378.015.31:796.011.3.

Мета. Обґрунтування впливу авторської програми формування особистої фізичної культури студентів. Методи. Використані наступні методи дослідження: теоретичні - аналіз та синтез, узагальнення матеріалів вітчизняної та зарубіжної науково-методичної літератури, тестування, морфо-фізіологічні. Результати і висновок. На основі аналізу даних педагогічного експерименту виявлено, що загальний рівень сформованості особистої фізичної культури студентів знаходиться на низькому рівні (32 бали). Реалізація авторської методики в процесі фізичного виховання дозволила підвищити рівень сформованості особистої фізичної культури студентів до 60 балів, що відповідає середньому рівню.

14.18.12.0829/227126. Стратегічний вимір маркетингу в державному управлінні системою вищої освіти в Україні. Ковальська Н.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/34.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті розглянуто стратегічну сутність маркетингу в державному управлінні системою вищої освіти України. Проаналізовано основні засади маркетингової системи державного управління вищою освітою та визначено структуру системи державного маркетингу в галузі вищої освіти в розрізі трьох вимірів. Обґрунтовано, що сутність стратегічного маркетингу в державному управлінні вищою освітою розкривається в методології стратегічної діяльності.

14.18.12.0830/227141. Оцінювання рівня розвитку нематеріальних ресурсів трудового потенціалу ВНЗ як елемент адміністративно-організаційного механізму державного управління. Мороз С.А. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/10.pdf>. - укр. УДК 354:37.088.2.

Обґрунтовано потребу вирішення науково-практичного завдання щодо опрацювання методики оцінювання суб'єктами державного управління рівня розвитку нематеріальних ресурсів трудового потенціалу вищих навчальних закладів і визначено основні напрямки в організації відповідної роботи експерта; запропоновано використовувати результати оцінювання рівня розвитку нематеріальних ресурсів трудового потенціалу ВНЗ під час формування державного замовлення на підготовку фахівців з вищою освітою.

14.18.12.0831/227161. Механізми державного впливу на формування виховної стратегії вищих навчальних закладів в Україні. Губенко А.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/5.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті проаналізовано сучасні напрямки державного управління виховною системою у вищому навчальному закладі. Доведено, що потрібна науково обґрунтована стратегія управління виховною системою розвитку громадянських засад у студентів ВНЗ, розроблення якої дозволяє вибудовувати систему управління, здатну забезпечити ефективне функціонування виховної системи, а отже досягнення її мети - формування особистості громадянина-фахівця.

14.18.12.0832/227202. Механізми моделювання рівня достатності державної економічної підтримки інноваційного розвитку ВНЗ. Коврегін В.В. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/14.pdf>. - укр. УДК 378:372.77] (477).

Доведено, що з метою вдосконалення управлінського обліку з інноваційної освітньої діяльності ВНЗ необхідно використовувати методики визначення його потреб у фінансово-економічних ресурсах, а також розраховувати комплексний норматив фінансово-економічного забезпечення й оцінювати його рівень допустимості.

14.18.12.0833/227214. Роль вищих навчальних закладів у системі підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад в умовах автономізації діяльності. Баран М.П. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/26.pdf>. - укр. УДК 351:378.

У статті актуалізовано потребу залучення вищих навчальних закладів до реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади як ключового елемента системи підготовки професійних кадрів для добровільно об'єднаних територіальних громад.

14.18.12.0834/227235. Підготовка майбутніх соціальних працівників в умовах європейської інтеграції України. Палагнюк Ю.В., Сиса А.Д. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/17.pdf>. - укр. УДК 387.14:364-43.

У статті висвітлено передумови професійної підготовки та становлення соціального працівника нового покоління, формування високопрофесійної особистості в умовах європейської інтеграції, підвищення ефективності та якості освіти, та пошук нових форм і методів удосконалення професійної майстерності майбутніх соціальних працівників у процесі навчання у ВНЗ.

14.18.12.0835/227237. Організаційно-правові та мотиваційні засади державного управління фізкультурно-спортивною діяльністю студентської молоді. Сіренко Р.Р. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/19.pdf>. - укр. УДК 351:796.011.1:615.825.

Проаналізовано законодавство у сфері управління державною фізкультурно-спортивною діяльністю та питання пропагування масового спорту. Досліджено соціальну цінність масового спорту як дієвий стимулювальний вплив на поширення фізичної культури в соціумі. Окреслено комплекс соціально-мотиваційних заходів щодо підтримки та

розвитку масового спорту серед студентської молоді. З'ясовано потребу вдосконалення організаційних механізмів державного управління фізкультурно-спортивною діяльністю.

14.18.12.0836/227241. Взаємодія регіональних адміністрацій і університетів в управлінні розвитком регіону. Попович Н.Г. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_2/23.pdf>. - укр. УДК 353.1.

У статті аналізуються моделі університетів щодо їх участі в розвитку регіону, з боку регіонів - потенційні можливості використання переваги різних видів діяльності навчальних закладів і їх ролі в контексті державної політики. Доводиться потреба корегування регіональної стратегії розвитку з урахуванням ролі університетів.

14.37 Освіта дорослих. Підвищення кваліфікації. Самоосвіта

14.18.12.0837/223579. Результати експериментальної апробації концептуальної моделі розвитку інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів філологічних дисциплін у системі післядипломної освіти. Дегтярьова Г.А. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.69-78. - укр. УДК 377.4.

Сучасне інформаційне суспільство потребує компетентних у галузі ІКТ педагогів. Це спонукало до дослідження теоретичних і методичних основ розвитку ІК - компетентності вчителів і розробки концептуальної моделі розвитку цієї компетентності вчителів філологічних дисциплін у системі післядипломної освіти. Протягом 2012-2016 рр. ця модель проходила апробацію у Харківській академії неперервної освіти та ще в семи закладах післядипломної педагогічної освіти. Діяльність піддослідних (по 364 вчителя-філолога в експериментальній і контрольній групах) із розвитку власної ІК- компетентності вивчалася в оточенні, наблизеному до повсякденного життя, у звичних для них видах та формах діяльності в курсовий і міжкурсний періоди. Дослідження спиралося на комплекс методів (теоретичних, емпіричних і методів математичної статистики), використання яких дозволило виявити ефективність запровадження в систему післядипломної освіти концептуальної моделі розвитку ІК-компетентності вчителів філологічних дисциплін. У статті розглянуто отримані результати спостереження за впливом участі вчителів-філологів у цих формах і видах діяльності на розвиток і ступінь вияву компонентів ІК-компетентності. Дійшли висновку, що рівень ІК- компетентності зростатиме, якщо в системі післядипломної освіти навчання вчителів - філологів у галузі ІКТ побудувати за розробленою нами моделлю.

14.18.12.0838/223607. Відповідність структурних компонентів, критеріїв та показників розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті. Харківський В.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.152-158. - укр. УДК 377.4.

У статті автором визначено критерії (мотиваційно-рефлексивний, когнітивно-діяльнісний, комунікативно-превентивний), показники та рівні (креативний (вищий), активний (високий), нормативний (середній) розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті. Схематично показано відповідність структурних компонентів критеріїв та показників розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті. Автором для оцінювання рівня розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті запропоновано використовувати засоби кваліметричної діагностики, а саме кваліметричні анкети-вимірники, тести. На основі аналізу науково-методичної, педагогічної та спеціальної літератури розроблено кваліметричну модель оцінки розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті. Подальший науковий пошук автор вбачає у з'ясуванні сучасного стану розвитку правової компетентності фахівців медичної галузі у післядипломній освіті.

14.18.12.0839/223635. Педагогічна логістика як один із методів підвищення майстерності вчителів навчального предмету технології в післядипломній освіті. Армейський О.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.358-363. - англ. УДК 378.046.4.

У статті висвітлено суть педагогічної логістики як одного із методів підвищення майстерності вчителів навчального предмету "Технології" загальноосвітніх навчальних закладів у сучасних умовах; наведено передумови їх формування; розглянуто особливості потоку знань та їх нагромадження в глобальному масштабі; визначено особливості логістики як науки про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків у просторі і в часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача; а також виокремлено підходи щодо підвищення якості контролю набутих знань. У статті показано, які процеси контролю логістика пропонує проводити, а саме: шляхом визначення вихідного, проміжного й кінцевого рівня знань, проведення перевірки знань після вивчення кожного розділу, опитування на заняттях, проведення моніторингових досліджень, анкетування та діагностування. Окреслено специфіку методів та інструментів педагогічної логістики, що дає можливість відкривати шляхи для творчої самореалізації та результативної педагогічної діяльності вчителів загальноосвітніх навчальних закладах.

14.18.12.0840/223949. Використання активних методів навчання у процесі формування готовності вихователів дошкільного навчального закладу до створення безпечного інформаційного середовища для дітей дошкільного віку. Коченгіна М.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.112-117. - укр. УДК 378.046.4.

У статті визначено, класифіковано та схарактеризовано активні методи навчання дорослих, розкрито особливості їх використання для підготовки вихователів дошкільних навчальних закладів щодо створення безпечного інформаційного середовища для дітей дошкільного віку. На основі узагальнення наукової теорії і практики розглянуто зміст і шляхи формування такого середовища.

14.18.12.0841/224009. Професійна компетентність викладачів у закладах післядипломної освіти. Долгопол О.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.50-64. - укр. УДК 378.126.

У зв'язку з набуттям актуальності компетентнісного підходу в навчанні, виникла потреба в перегляді та оновленні переліку компетентностей викладачів закладів післядипломної освіти. У статті аналізуються різні визначення понять "компетентність" та "компетенції". На їх основі дано визначення компетентності як ступеня володіння компетенціями, або однією компетенцією, що є об'єктивізацію професіоналізму. Компетенції визначено як динамічну комбінацію когнітивних та метакогнітивних навичок, демонстрацію знання й розуміння, міжперсональні та практичні навички та етичні цінності. Схарактеризовано знаннєву, операційно-технологічну, ціннісно-мотиваційну сторони діяльності викладача, що і включає компетентність. Дано короткий аналіз досвіду закордонних систем освіти щодо розробки ключових компетенцій. Окреслено ключові (базові) компетентності викладача без педагогічної освіти, який поєднує викладання у закладі післядипломної освіти з роботою лікаря: соціокультурну, правову, оздоровчу, соціально-психологічну, інформаційно-комунікативну, професійно-фахову. Запропоновано додати до цього переліку інформаційну, самоосвітню, творчу компетентності, коротко проаналізовано їх зміст. У статті наголошується на тому, що стратегічною умовою впровадження компетентнісного підходу в систему післядипломної медичної освіти є створення таких організаційно-педагогічних умов, які сприяли б максимальному розвитку здатності викладача оперувати знаннями, бути готовим змінюватись і адаптуватись до нових потреб суспільства, оперувати й управляти інформацією, творчо використовувати здобуті знання, уміти працювати з колегами, прислухатися до їхньої думки, критично оцінювати досягнуте, прагнути до самореалізації творчого потенціалу. Для розвитку ключових компетентностей викладача в системі післядипломної медичної освіти набувають актуальності активні та інтерактивні методи: тренінги, навчальні групові дискусії, диспути, діалоги, новітні технології, ділові ігри, програмоване навчання. Впровадження компетентнісного підходу дасть змогу удосконалювати у викладачів якості, необхідні для реалізації професійної діяльності; уніфікувати результати післядипломної освіти, які можуть бути інтерпретовані та враховані в будь-якому закладі охорони здоров'я будь-якої країни.

14.39 Сімейне виховання. Сімейна педагогіка

14.18.12.0842/224259. Виховний потенціал сім'ї та шляхи його підвищення в умовах побудови громадянського суспільства в Україні. Воднік В.Д. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35), С.157-166. - англ. УДК 316.314.5(477).

Відзначено, що фундаментальні зміни в політичних, соціальних, економічних умовах та в суспільній свідомості громадян України, які привнесли в суспільне життя чимало позитивного, призвели водночас до загострення суперечностей у сімейному вихованні дітей. Уміння їх вичленовувати, розуміти причини і взаємопов'язаність, передбачати шляхи їх розв'язання в інтересах родин та їх окремих членів на державному (у загальній і сімейній політиці держави), фаховому (зусиллями спеціалістів) та індивідуальному рівнях (зусиллями самих членів сімей) значною мірою могло б поліпшити становище сімей в Україні і можливості реалізації їх виховної функції. Наголошено, що вивчення природи виховного потенціалу сім'ї, його особливостей, наслідків, тенденцій має як наукове, так і практичне значення. Воно повинно бути основою для вдосконалювання соціальних відносин і інститутів громадянського суспільства, зміцнення системи соціального контролю, послідовної реалізації заходів соціалізації, відповідальності. Усі вони спрямовані на те, щоб забезпечити максимальний захист особистості, задоволення інтересів громадян, демократизацію і гуманізацію нашого суспільства. Використано дані дослідження, яке проводилось протягом 5-ти років у Харкові з використанням традиційних методів одержання інформації. Підкреслено, що успішна реалізація виховного потенціалу родини в значній мірі залежить від її типу та рівня матеріального забезпечення, культури сімейних стосунків, педагогічної культури батьків, характеру батьківського контролю та рівня поінформованості про життя дитини поза межами сім'ї, особливостей взаємодії сім'ї з дошкільними закладами і школами. Зазначено, що труднощі виконання родинною виховної функції значною мірою пов'язані із відсутністю загальних стратегій виховання дитини в сім'ї, недостатньою підготовкою молоді до материнства і батьківства. Державна політика допомоги сім'ї, материнству, дитинству - один з основних напрямів внутрішньої політики країни. Ідеться про вплив на процеси, що мають виняткове значення для майбутнього розвитку суспільства.

14.43 Спеціалізовані галузі педагогіки. Виправно-трудова педагогіка

14.18.12.0843/223960. Здійснення соціального супроводу дітей, які опинилися в складних життєвих обставинах, фахівцем із соціальної роботи. Сосюра М.О. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.184-190. - укр. УДК 37:36.

У статті розглядається поняття "складні життєві обставини" та "соціальний супровід". Представлено модель соціального супроводу особистості. Розкрито етапи соціального супроводу неповнолітніх, які опинилися в складних життєвих обставинах, та визначено особливості діяльності соціальних працівників (соціальних педагогів) у процесі здійснення соціального супроводу неповнолітніх.

14.18.12.0844/223962. Об'єкти соціально-педагогічної роботи з ресоціалізації наркозалежних осіб в реабілітаційних центрах. Чернецька Ю.І. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.198-205. - укр. УДК 37.013.42.

У статті проаналізовано один із компонентів системи соціально-педагогічної роботи з ресоціалізації наркозалежних осіб - об'єкт. Об'єктами роботи соціального педагога є наркозалежні особи, а також члени їх родин. Наведено соціально-демографічні, медико-психолого-педагогічні характеристики наркозалежних. Спів залежність батьків наркозалежних є негативним фактором впливу на процес реабілітації та ресоціалізації.

14.18.12.0845/223986. Виховання у майбутніх соціальних педагогів гуманістичного ставлення до опікунських сімей в умовах загальноосвітньої середньої школи. Федорова Л.М. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40, С.182-189. - укр. УДК 378.015.31:17.022.1.

У статті розглядаються проблеми виховання у майбутніх соціальних педагогів гуманістичного ставлення до опікунських сімей в умовах загальноосвітньої середньої школи. Виокремлюються такі поняття, як "гуманістичне виховання", "виховання", "гуманність" та "гуманізація освіти". Створюються умови для використання особистісно орієнтованого та інших підходів до роботи з опікунськими сім'ями. Аналізується робота соціального педагога за допомогою моделі соціально-педагогічної роботи з опікунською сім'єю в загальноосвітній середній школі.

14.18.12.0846/225328. Аналіз особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи в США та Україні. Ігнатюк О., Сизикова В. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.35-46. - укр. УДК 378.147.88.

В статті розглянуто досвід професійної підготовки майбутніх фахівців із соціальної роботи в Україні та США. Показано результати огляду наукової літератури з проблеми за кордоном і в Україні. Проведено аналіз спільних та відмінних рис у базових засадах навчання соціальної роботи для України та США. З'ясовано роль проходження практики майбутніми фахівцями із соціальної роботи в Україні та США.

14.18.12.0847/227142. Особливості профілактики когнітивних порушень у людей похилого віку в умовах "університету третього віку". Палагнюк Ю.В., Бойко А.Ю. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/11.pdf>. - укр. УДК 616.89.

У статті досліджено особливості профілактики когнітивних порушень у людей похилого віку в умовах "Університету похилого віку" та виявлено рівень розвитку когнітивної сфери в людей похилого віку в умовах "Університету похилого віку". Досліджено вплив занять в Освітньому центрі "Університет третього віку" на профілактику порушень когнітивної сфери в людей похилого віку порівняно з клієнтами Миколаївського міського територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Заводського району і зроблено висновок, що заняття в Освітньому центрі "Університет третього віку" краще сприяють профілактиці порушень когнітивної сфери в людей похилого віку завдяки інноваційним методикам роботи з людьми похилого віку.

14.85 Технічні засоби навчання і навчальне устаткування

14.18.12.0848/223576. Комплексний моніторинг якості електронних освітніх ресурсів. Бондаренко Т.С. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.32-44. - укр. УДК 371.64 .69.

У статті розглядається організація моніторингу якості на основі процесного підходу, при якому спостереження за якістю ресурсів здійснюється за трьома напрямками: якість реалізації проекту, якість процесу і якість результату їх використання. Враховуючи багатовимірний характер якості електронних освітніх ресурсів її оцінювання запропоновано здійснювати спираючись на використання ієрархічної моделі якості. На верхньому рівні цієї моделі, яка побудована у відповідності з процесним підходом до менеджменту якості, розташовані напрямки моніторингу якості. На наступному рівні ієрархії моделі для оцінювання якості освітніх ресурсів використовуються критерії оцінювання (дидактична якість проекту, методична якість проекту і т. і.). Критерії визначаються показниками, які в свою чергу вимірюють властивості (атрибути) ресурсу. Розглядаються принципові можливості вимірювання показників якості ресурсу у ході моніторингових досліджень. Для оцінювання їх значень пропонується використовувати наступні методи: вимірвальний, реєстраційний, розрахунковий та експертний.

14.18.12.0849/223612. Використання освітніх комп'ютерних технологій у навчальному процесі ВНЗ. Борзенко О.П. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.189-195. - укр. УДК 378.164 .169.

У статті висвітлено актуальну проблему - використання освітніх комп'ютерних технологій в навчальній діяльності студентів ВНЗ. Визначено, що розвиток і вдосконалення комп'ютерів дає значні технологічні можливості для оптимізації навчального процесу, трансформації знань, діалогічної форми взаємодії, формування високої професійної якості шляхом активізації інтересу до навчання, урахування не тільки вікових, а й індивідуально - суб'єктивних властивостей кожного студента. Використання комп'ютерних технологій в творчій роботі викладача має велике значення, тому що дидактичні можливості цих технологій дуже потужні. Відзначені різноманітні форми надання інформації, а також учбових завдань. Описані можливості забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і студентом; поширення поля самостійності та широкого використання ігрових прийомів; надання інструментів контролю результатів засвоєння матеріалу (атестацій, колоквиуми, заліки, іспити); проведення контрольних робіт за матеріалами лекцій, семінарів; контролю підготовки до лабораторних і практичних занять, самоконтролю знань в інтерактивному режиму; визначення рейтингу студентів.

14.18.12.0850/224006. Розробка освітніх електронних ресурсів та їх використання в підготовці курсантів. Борозенець І.О., Сумцов Д.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.27-34. - укр. УДК 371.64 .69.

У статті розглядається використання інтерактивних електронних засобів навчального призначення у процесі підготовки військових фахівців та їх вплив на підвищення якості освіти. Показано, що впровадження інтерактивного інформаційно-дидактичного середовища в процес військово-спеціальної підготовки курсантів дозволяє підвищити успішність та якість навчання.

14.18.12.0851/226398. Концепція створення багатофункціональних комп'ютеризованих навчально-лабораторних комплексів для підготовки студентів технічних спеціальностей. Волянський С.М. // Вісник НТУ "ХПІ". Проблеми автоматизованого електропривода. Теорія і практика. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №27(1249), С.26-29. - укр. УДК 371.64 .69.

Доведено, що створення лабораторної бази на основі новітніх інноваційних ресурсозберігаючих технологій, використання в процесі навчання наочних засобів є одним з пріоритетних напрямків розвитку сучасної вищої освіти, дозволяє активізувати пізнавальну діяльність студентів, підвищити засвоєння матеріалу, стимулювати їх на наукові

пошуки, здобутки, дати змогу отримати необхідний практичний досвід і тим самим забезпечити усебічну якісну підготовку фахівців технічного профілю. Запропонована концепція створення багатофункціональних комп'ютеризованих навчально-лабораторних комплексів, в основі яких лежить використання інноваційних і ресурсозберігаючих технологій. Такі комплекси дають змогу надавати повний комплекс освітніх послуг за обраною навчальною дисципліною як очно, так і дистанційно. Показані можливості роботи діючого зразка багатофункціонального комплексу. Рішення цієї складної задачі дозволило підвищити можливості для покращення якості та ефективності навчального процесу.

14.18.12.0852/227367. Електронні навчальні курси на основі технології Articulate Storyline. Савченко Т., Власенко Л. // Вісник Київ. нац. торговельно-економічного ун-ту. Київ: Київський нац. торговельно-економічний ун-т, 2017, №1(111), С.127-136. - укр. УДК 37.018.43:004.

Визначено переваги застосування елементів дистанційного навчання у вищих навчальних закладах (ВНЗ). Проведено аналіз програмного забезпечення для створення електронних курсів і веб-сайтів. Розглянуто приклад застосування Articulate Storyline для створення інтерактивного мультимедійного курсу освітнього спрямування. Наведено результати створення та впровадження в навчальний процес електронних курсів, що можуть бути застосовані для індивідуального використання та дистанційного навчання.

14.91 Народна освіта і педагогіка в окремих країнах

14.18.12.0853/223636. Компетентнісний аналіз навчальних планів вищої освіти для дизайнерів моди в країнах з перехідною економікою. Курана К., Рябчиков М.Л. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна ак-мія, 2016, №52-53, С.54-61. - укр. УДК 37(4 9).

Країни з перехідною економікою сьогодні прагнуть сформувати людський ресурс для того, щоб підтримати вимогу індустріалізації і розвитку. Уряду країн, що розвиваються, притаманна особлива політика щодо створення потенціалу для розвитку кваліфікованої робочої сили в сфері моди і текстильної промисловості. Для руху вперед в цьому розвитку виникає необхідність проаналізувати, які проектні навчальні програми могли б підтримати необхідність створення кваліфікованої робочої сили в існуючих системах освіти. Це дослідження спрямоване на забезпечення студентів, наукових організацій, викладачів, промисловості і зацікавлених сторін дуже чіткого розуміння того, які предмети викладаються на курсах і яке значення вони мають для спеціаліста. Далі, метою роботи є обґрунтування раціональності формування загальної соціально-культурної компетентності в процесі освіти в сфері моди при вивченні процесів в країнах, що розвиваються. Аналіз навчальних програм ґрунтуються на компетентнісному підході на основі моделі освіти, яка проявляє себе в різних областях компетенції, які необхідні для підтримки зростання економік, що розвиваються і особистості в багатовимірному шляху. У навчальних програмах обрані і вивчені дані з двох державних університетів в Ефіопії та Україні.

14.18.12.0854/224015. Українсько-японські відносини в галузі освіти і науки. Лученко О.О., Огнівенко З.Г. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41, С.120-128. - укр. УДК 37.014.25(477:520).

Стаття висвітлює стан і перспективи двостороннього співробітництва України і Японії в галузі освіти і науки. Надано огляд можливостей, якими можуть скористатися студенти та дослідники, які займаються науковими розробками в цій галузі. Розглянуто такі можливості, як стипендії японського уряду, університетів і приватних організацій; програми мобільності для дослідників тощо. У статті також звертається увага на важливість створення і зміцнення зв'язків між дослідниками й університетами з метою активізації наукового співробітництва між Україною та Японією.

15 ПСИХОЛОГІЯ

15.01 Загальні питання психології

15.18.12.0855/225326. Моральні засади майбутніх практичних психологів та шляхи їх розвитку. Книш А. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.20-28. - укр. УДК 159.9:316.6.

В статті аналізується місце та роль моральних засад в структурі особистості професійного психолога. Розглядається вплив моральності практичного психолога на якість здійснення професійної діяльності. Вивчається сутність моральних засад та особливості їх прояву в різних сферах діяльності практичного психолога. Наводяться результати дослідження особливостей прояву моральних засад майбутніх психологів, що планують працювати у практичній площині. Описуються шляхи підвищення свідомої моральності майбутніх психологів як обов'язкової умови їх професійної компетентності.

15.41 Соціальна психологія

15.18.12.0856/224500. Передвиборчі технології як інструменти соціально-психологічної взаємодії. Фурман А.В., Гірняк А.Н. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.161-166. - укр. УДК 316.6.

У статті виокремлено основні історичні етапи становлення та розвитку політичних технологій; досліджено різновиди та сутнісні характеристики найбільш поширених політичних технологій; з'ясовано рівень персоналізації вітчизняної політики та основні принципи формування програм політичних партій, на підставі даних соціологічного дослідження виявлено рівень впливу передвиборчих технологій на зростання/зниження рейтингу майбутніх депутатів під час виборів до Верховної Ради України VII скликання. Публікація відображає результати науково-дослідницької діяльності Тернопільського обласного відділення САУ, що функціонує на базі кафедри психології та соціальної роботи Тернопільського національного економічного університету. Підкреслено, що ці результати можуть бути застосовані політтехнологами, соціологами і соціальними психологами задля розробки політичної доктрини чи концепції розвитку певної партії, моделей її політичної реклами чи пропаганди певних політичних ідей, а також для збагачення арсеналу інструментів соціально-психологічного впливу на свідомість громадян.

15.18.12.0857/224506. Нерівноцінності тілесності: стан здоров'я, подача їжі та транспортний рух на вагах моралі. Яковенко А.К., Ташченко А.Ю. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.202-208. - укр. УДК 316.7.

У статті представлена спроба створення типології суб'єктів у стані вирішення моральних дилем, пов'язаних з темами стану здоров'я, подачі їжі і транспортного руху, на основі вторинного аналізу результатів емпіричних досліджень Ф. Тромпенаарса і Ч. Хемпдена-Тьорнера. Ця типологія складається з чотирьох типів ("непохитних раціоналістів", "поціновувачів майстерності", "чесних громадян" і "мовчазних друзів") критерієм виокремлення яких стала міра домінування раціональної (модерністської) моралі, що ґрунтується на повазі до держави, громадянського суспільства, нації, класу і професійної спільноти. Ця мораль протистоїть постраціональній (постмодерністській) моралі, яка ґрунтується на повазі до індивіда, який сповідує партикулярний патріотизм, та його близького оточення. Запропоновано пояснювати відмінності між типами та диспропорції всередині них з огляду на структуралістсько-конструктивістське бачення кодифікації практик поведінки у потенційно небезпечних, соціально різномірних та символічно вигідних ситуаціях, представлено П. Бурдьє. Зростання інтенсивності очікування символічної антивигоди від дотримання універсалістської орієнтації у медобслуговуванні, організації ресторану та транспортному пересуванні, як припускають автори, і зумовлює перехід до постраціональної моралі.

15.18.12.0858/225329. Парадокси харизматичного лідерства. Романовський О., Пономарьов О. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.47-56. - укр. УДК 159.9 (075.8):37.035.91(09).

Одним з найпоширеніших різновидів лідерства виступає харизматичне лідерство. Воно відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні нормальної життєдіяльності суспільства. Однак для багатьох рішень і дій, вчинків і поведінки харизматичних лідерів й самого способу їхнього життя та діяльності характерним є прояв цілої низки парадоксів. Вони зумовлені як парадоксальністю самого феномену харизми, так і її впливом на діяльність лідера та його взаємовідносини з іншими людьми. Парадоксальність харизми лідера полягає у її подвійній природі через суб'єктивну приналежність й одночасно об'єктивний характер прояву та впливу на інших людей. Аналіз парадоксів харизматичного лідерства свідчить про їх істотну позитивну роль у взаємодії лідера з іншими людьми та мобілізацію їхніх зусиль і енергії на успішне досягнення заздалегідь визначених цілей.

15.18.12.0859/225331. Харизматичне лідерство як соціально-психологічний феномен. Черваньова З. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1, С.76-86. - укр. УДК 159.942.4:005.32.

У статті розглядається проблема харизматичного лідерства, його особливості, складові та прояви. Харизматичне лідерство - це специфічна властивість, характеристика явища причетності до харизми. В існуючих двох типах управління - харизматичному і адміністративному - харизматичний тип управління є найбільш ефективним у демократичному суспільстві. Сформульовано ті якості харизматичного лідера, які дозволяють йому вести за собою людей: самостійність суджень і здатність до прийняття рішень, спроможність повністю покладатися на себе, незалежність, активність та енергетизм, сугестивні здібності, вміння слухати і чути співрозмовника, особистий магнетизм, вміння зосередити увагу на найголовнішому, мотивувати себе й інших, вміння ставити перед собою та іншими чіткі цілі, впевнено доносити їх іншим людям, привабливість, комунікабельність, здатність знаходити індивідуальний підхід до кожного, вміння стимулювати послідовників на професійне і духовне самовдосконалення, також регулювати свої емоції та почуття, гнучкість, тактовність, відкритість у поєднанні з прямою, надійністю, впевненістю в собі і багатьма іншими подібними якостями. Встановлюються відмінності харизматичного і не харизматичного лідера. Лідер втрачає харизму, коли стає пасивним, губить сприйнятливості до змін status quo, починає слідувати традиційним формам поведінки, а діяльність керованого ним закладу чи соціальної групи стає стабільною і розміреною. Визначаються соціально-психологічні взаємозв'язки лідера з соціальною групою, умови і причини її добровільного підпорядкування харизматичному лідерові. Дається узагальнена характеристика харизматичного лідера, що проявляється в різних аспектах його діяльності. Робиться висновок про те, що харизматичний лідер - це людина сильна, енергійна, що володіє здатністю впливати на групову свідомість, на широкий загал людей, емоційно "заряджати" їх своєю внутрішньою силою, надихати, бути креативним, мобілізувати послідовників на екстраординарні зусилля і дії. Стаття містить пропозиції до концептуальної моделі, яка би висвітлювала організаційні та соціально-психологічні контексти харизматичного лідерства.

15.18.12.0860/225357. Інноваційне формування повного спектру особистісних якостей лідера у всіх видах професійної діяльності на прикладі майбутніх психологів. Романовський О., Бондаренко В. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.3-13. - укр. УДК 378.658:336.

Розглянуто розвиток особистісних якостей лідера в сучасних умовах; проаналізовані погляди вчених на розвиток лідерських якостей з точки зору ситуаційного підходу; вперше був розроблений на основі експериментальних та аналітичних досліджень набір максимальної кількості необхідних особистісних якостей лідера у будь-якому виді професійної діяльності, розглянута необхідність і актуальність розвитку лідерських якостей у майбутніх психологів.

15.18.12.0861/225358. Особливості відновлення, збереження та підвищення коефіцієнту життєвої енергії лідера. Тіняков А. // Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2, С.14-25. - укр. УДК 316.46.058.2.

Розглянуто особливості системи підготовки лідерів, обґрунтовано важливість та необхідність розвитку окремих складових освіти лідера, зокрема коефіцієнту життєвої енергії VQ. Розкрито складові життєвої енергії та сутність потенційної та реальної життєвої енергії. Запропоновано підходи для збереження та підвищення енергетичного потенціалу лідера, приближення реального рівня його VQ до природного (потенціального). За результатами аналізу опрацьовано рекомендації щодо підвищення енергетики лідера, гармонізації та збалансування його життєвої енергії.

15.18.12.0862/226555. Місце лідерства у забезпеченні керівником публічної служби підвищення ефективності діяльності її посадових осіб. Міщук Є.В. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.95-102. - укр. УДК 342.5(477)-057.34.

У статті обґрунтовано, що сучасний керівник публічної служби, маючи владні повноваження, виступає гарантом стабільності правових, організаційних, моральних та психологічних відносин у колективі. Показано, що керівники більшості сучасних публічних служб застосовують авторитарний стиль управління. У ході дослідження виявлено, що керівництво в публічних службах засноване на традиційній владі, при якій посадові особи реагують не на людину, а на посаду. Показано обмеженість застосування економічних стимулів у роботі посадових осіб публічних служб. Обґрунтовано доцільність використання неекономічних мотивів покращення їх діяльності. До них віднесено мотивування цілями, залучення до участі в справах організації, особисте й публічне визнання, систематичні атестації, тренінги, покращення психологічного клімату в колективі. У процесі підвищення ефективності діяльності посадових осіб публічної служби доведено доцільність керівництва на засадах лідерства. Запропоновано застосовувати керівникам-лідерам таку форму управління як вплив через участь. Показано її переваги. Наведено умови запровадження лідерства у стиль керівництва вітчизняних публічних служб.

15.18.12.0863/226994. Ергономіка - важливий фактор формування "універсального" суспільного середовища. Стасюк О., Мазепа М. // Вісник Прикарпатського ун-ту. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський нац. ун-т ім. В.Стефаника, 2017, №25-26, С.281-285. - укр. УДК 615.851.3.

Знання з ергономіки є важливою умовою у формуванні універсального середовища (дизайну) суспільства. Ними повинні володіти архітектори, проєктувальники, дизайнери а також фахівці, які працюють з людьми з особливими потребами. Сформульовано твердження, що універсальне середовище - це середовище як для людей з обмеженими можливостями, так і для звичайних осіб. Це середовище, яке спроектоване для всіх і кожного і для їх максимального комфорту. Описано принципи формування універсального середовища, керівництво якими є необхідним при його формування для забезпечення максимальної зручності та комфорту як для звичайних людей, так і для неповносправних осіб.

16 МОВОЗНАВСТВО

16.01 Загальні питання мовознавства

16.18.12.0864/224136. Син Донеччини, громадянин України: постать Олекси Тихого у спогадах сучасників. Сиротенко В.П., Максименко О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.206-210. - укр. УДК 821.161.2(091).

У статті проаналізовано деякі спогади, присвячені постаті учителя, історика, мовознавця, філософа, правозахисника, українського патріота з Донеччини Олекси Тихого. Актуальність розвідки виявляється не лише в тому, що вперше не просто констатуються певні риси цієї особистості, а визначається їхня суспільна вагомість, значимість для розуміння сутності багатьох суспільно-політичних, морально-ідеологічних проблем сьогодення.

16.21 Загальне мовознавство

16.18.12.0865/223731. Деякі закономірні риси словотвору ойконімів Львівщини (на матеріалі ойконіма села Конів Старосамбірського району Львівської області). Удовенко Л.О. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Історія Укр. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24, С.91-94. - укр. УДК 811.161.2'373.3.

У статті автор досліджує лексико-семантичні, лексико-мотиваційні, структурно-словотвірні особливості ойконіма Конів, вік якого, за переказами мешканців, налічує дев'яност років, визначає деякі закономірні риси словотвору ойконімів Львівщини, наводить факти з різних документів, що пояснюють походження цієї географічної назви, виділяючи з них один, який відповідає всім історично-лінгвістичним умовам виникнення ойконіма.

16.18.12.0866/224026. Особливості усного побутування анекдота. Бережной В.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.12-20. - рос. УДК 398.23:82.0-36.

У статті аналізується специфіка усного функціонування анекдота. Виокремлюються основні вимоги, що висуваються при розповіді до адресата й адресанта, особливості їхньої взаємодії. Робиться висновок про залежність комічного ефекту анекдота в усному побутуванні від характеристик оповідача і слухача.

16.18.12.0867/224046. Комп'ютерний дискурс? Про специфіку метаописів мови. Баркович А.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.174-182. - рос. УДК 81'33.

Науковий супровід сфери комп'ютерно-опосередкованої комунікації вимагає високої коректності референтних метаописів. Істотною характеристикою комп'ютерно-опосередкованої сфери є її висока насиченість семіотичними системами. Комп'ютерний дискурс є сформованим метамовним концептом, що агрегує великий інтерес до сфери комп'ютерно-опосередкованої комунікації не тільки з боку гуманітаріїв, але і з боку технічних фахівців. При цьому, необхідно визнати, що більш коректним терміном для позначення феноменологічної сутності контенту, що функціонує в Інтернеті і на окремих комп'ютерних пристроях, - як показує аналіз ситуації, - є номінація комп'ютерно-опосередкований дискурс.

16.18.12.0868/224047. Словотворення типів іменників із суфіксом -їь в праслов'янській мові. Білоусенко П.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.182-186. - англ. УДК 811.16:81'367.622.

З'ясовано склад іменників із суфіксом-флексією -ь в праслов'янській мові та їхню семантику. Більшість девербативів зі згаданим формантом - абстракти, які називали фізичну або інтелектуальну дію, поведінку, внутрішній стан людини, морально-етичні поняття тощо, відприкметникові абстракти позначали головно означені якості і властивості. Первинні значення могли зазнавати конкретизації: девербативи із вторинним значенням іменували конкретні предмети за процесуальними характеристиками, деад'єктиви - за характерними ознаками, властивостями. У зв'язку із занепадом зредукованих розглядані деривати в українській мові перейшли до похідних, у яких виокремлюється нульовий суфікс, а в початковій формі й нульове закінчення.

16.18.12.0869/224049. Семантичне поле "schwarz/чорний" у німецькому політичному дискурсі. Вовк І.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.192-197. - рос. УДК 811.112.2:81'42:32.

У статті ми проаналізували семантику кольоропозначень із компонентом "schwarz/чорний" у німецькому політичному дискурсі. Ми намагались виявити певні закономірності їх вживання, а також з'ясували, у яких значеннях кольоропозначення "schwarz/чорний" вживаються найбільш часто.

16.18.12.0870/224050. Латинські словотворчі форманти в сучасній французькій мові та особливості їх перекладу. Голтвяниця Н.Ю., Серга Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.197-204. - укр. УДК 81'255=03.133.1.

Стаття присвячена використанню латинських словотворчих формантів у сучасній французькій мові. Основна увага приділяється їх ролі у дериваційних процесах та особливостям їх перекладу українською мовою.

16.18.12.0871/224054. Асоціативно-культурний компонент у прагматичному змісті антропонімів. Дука Л.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.224-229. - рос. УДК 811.161.1:811.161.2:81'373.23.

У статті розглядаються спостереження за функціонуванням прагматично "навантажених" антропонімів з урахуванням культурних російських та українських стереотипів.

16.18.12.0872/224057. Граматичні засоби вираження категорії проспективності в сучасних романських мовах. Кірковська І.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.241-246. - укр. УДК 811.133.1'367.

У статті розглядаються засоби вираження категорії проспективності в сучасних романських мовах. Категорія проспективності розглядається як протікання процесу в його допочатковій фазі. Основний акцент робиться на розгляді дієслівних перифраз, що містять дієслова руху.

16.18.12.0873/224058. Сленг і американський мовний стандарт: особливості взаємодії. Клименко О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.246-251. - укр. УДК 802.0-024:801.54.

У статті аналізуються причини, механізм та наслідки взаємодії сленгу з американським мовним стандартом. Досліджуються особливості запозичення та асиміляції сленгізмів, їх функціонування у літературній нормі. Визначається роль сленгу в збагаченні сучасної літературної англійської мови США та розвитку її лексико-семантичної системи.

16.18.12.0874/224061. Латинські крилаті вислови як джерело вивчення давньоримської історії та культури. Павлюк О.О., Телкова Я.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.265-271. - рос. УДК 811.124:82-84:008.

У статті аналізуються латинські крилаті вислови в семантичному, етимологічному та функціональному аспектах. Розкриваються їх експресія, оцінність, словотворчий потенціал.

16.18.12.0875/224063. Емпатія як категорія лінгвістичної прагматики. Таценко Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.282-288. - укр. УДК 81'38:316.613.4:316.454.52.

У статті репрезентовані різні підходи до тлумачення емпатії в сучасній лінгвістиці. Емпатія досліджується крізь призму лінгвістичної прагматики. Аналізується функціонування емпатійних конверсаційних імплікатур, а також реалізація в комунікативних комплексах принципу кооперації, що сприяє підтриманню гармонійних емпатійних стосунків між комунікантами.

16.18.12.0876/224064. Староукраїнська (руська) мова - фокус соціолінгвальних взаємин у XVII ст. Фаріон І.Д. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.288-299. - укр. УДК 811.161.2:81'0(9).

У статті простежено еволюцію суспільного статусу староукраїнської (руської) мови впродовж XVII ст. В основі дослідження - нерозривні зв'язки між статусом староукраїнської (руської) мови та суспільно-історичними обставинами того часу, формування етнонаціонального та мовного самоусвідомлення, виникнення "новоусвідомленої мовної одиниці" - південно-східного наріччя як основної соціолінгвальної події середньоукраїнської доби та формалізація етнонаціонального феномена простої (руської) мови. Серед позамовних чинників наголошено на формуванні нового суспільного стану - козацтва як основного носія староукраїнської (руської) мови та кульмінаційних міграційних процесах як сплаву західноукраїнських говірок із північними. Підсумовано, що історичні події XVII ст. надали мовному питанню двох яскравих виявів: лінгвоправового та лінгвотеоретичного.

16.18.12.0877/224076. Лінгвістичні перспективи дослідження антропоцентричних дієслів у російських говірках Нижньої Наддніпряни. Бабаніна А.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.74-80. - рос. УДК 811.161.1:81'367.625.

У статті розглядаються перспективи лінгвістичного вивчення антропоцентричних дієслів у російських говірках Нижньої Наддніпряни. Визначено місце майбутнього дослідження в колі сучасних наукових робіт з діалектології та морфології російської мови, сформульовано його об'єкт, предмет, завдання. Визначено специфіку російського регіолекта Нижньої Наддніпряни. Висловлені гіпотези про характер відмінностей у структурі діалектних антропоцентричних дієслів та їх літературних аналогів, намічено шляхи дослідження семантики.

16.18.12.0878/224077. Теоретичні засади дослідження динаміки нульсуфіксальної деривації іменника. Білоусенко П.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.80-92. - укр. УДК 811.161.2:81'367.622.

Розкрито історію розвитку лінгвістичної думки щодо способу творення іменників за допомогою матеріально не виражених суфіксів. З'ясовано, чому похідні іменники типу хода, які не мали у своїй будові префіксів і матеріально виражених суфіксів, тривалий час не були предметом словотвірного аналізу. Стверджується, що розмежування історичного словотвору та етимологічного аналізу дає підставу відмовитися від суфіксального *j* у словотвірній структурі похідних іменників типу гуща (<gust-ja), суша (<such-ja). Суфікси -ь, -ъ, -а в праслов'янській мові поєднували в собі дві функції: словотвірну і флексійну. Описано, чому в українській мові після занепаду зредукованих згадані форманти почали виконувати лише функцію флексій, а словотвірні значення дериватів - виражати значущу матеріальну відсутність афікса.

16.18.12.0879/224079. Комунікативно-семантичні категорії змістової структури підтримки в міжособистісній інтеракції. Буяльська Т.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.98-106. - укр. УДК 811.111'27.

У статті розглянуто диференційні семантичні ознаки комунікативної підтримки, які водночас є інтегральними компонентами змістової структури конститuentних комунікативно-семантичних категорій. Встановлено інтенціональну зумовленість виокремлених категорій згоди, втішання, співчуття, захисту, підбадьорення та схвалення. Визначено відтінки основного значення кожної категорії. Результати аналізу дають можливість вивчення прагматики реалізації встановлених категорій у міжособистісному спілкуванні.

16.18.12.0880/224082. Мовленнєвий етикет як об'єкт поліаспектного вивчення. Деревянко Ю.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.122-131. - укр. УДК 81:395:177:395.6 7.

У статті проаналізовано погляди на явище мовленнєвого етикету, відображені в концепціях різних парадигм. Окреслено функції етикету в комунікативному процесі. Особливу увагу акцентовано на розумінні мовленнєвого етикету як семіотичної системи. Етикетні знаки носять системний характер і виявляються в шаблонних ситуаціях вітання, прощання, подяки тощо. Виявлено опозиційний характер елементів мовленнєвого етикету як знакової системи. Окремо проаналізовано функції вербальних та невербальних етикетних знаків. Підкреслюється необхідність вивчення мовленнєвого етикету, як невід'ємної частини поведінки та культури спілкування комунікантів.

16.18.12.0881/224083. Метамова термінознавства як фрагмент метамови лінгвістики. Добропольська Д.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.131-143. - укр. УДК 81'42:81'373.46.

Прокоментовано погляди різних дослідників щодо визначення понять "метамова" й "метамова лінгвістики". Проаналізовано праці, у яких здійснено спроби впорядкування термінів термінознавства. Окреслено дефініцію поняття "метамова термінознавства" у межах метамови лінгвістичної науки.

16.18.12.0882/224084. Соціолінгвістичний контекст англійської мови в Сингапурі. Домніч О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.143-156. - укр. УДК 811.111'42(595).

Стаття порушує коло питань, що стосуються вивчення й узагальнення спектра соціолінгвістичних досліджень, присвячених одному з репрезентантів вторинних варіантів або лінгвосистем "зовнішнього кола" англійської мови - сингапурській англійській.

16.18.12.0883/224085. Актуалізація прагматичного потенціалу астіоніма Одеса в російськомовних ЗМІ. Дука Л.І., Осепян К.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.156-162. - рос. УДК 811.161.1:81'286:070.

У статті розглядаються особливості функціонування астіоніма Одеса в російськомовних ЗМІ. Комплексна мовна інформація топоніма здійснюється на інтелектуальному та емоційному рівнях шляхом переходу з віртуального плану в потенціальний. Засоби впливу досягаються за вибором журналістів, спираючись на зміст цього астіоніма.

Дослідження побудовано на основі реалізації прагматичного потенціалу назви міста в газетах і журналах України шляхом метафори, метонімії, культурної асоціації тощо. Стаття буде цікава фахівцям у сфері лінгвістики, риторики, історії, географії, країнознавства та культурології.

16.18.12.0884/224086. Творення іменників зі значенням предметної дії в українській мові XI-XIII ст. (суфікси -ьба/-ба). Коваль О.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.162-166. - укр. УДК 811.161.2:81'367.622"10 12".

У текстах давньої руськоукраїнської мови XI-XIII століть зафіксовано іменники зі значенням предметної дії із суфіксом -б(а), виникнення якого сягає ще праїндоевропейської доби. Формант -ба в праслов'янській мові приєднався до основи на -ь, унаслідок чого виформувався суфікс -ьба, за допомогою якого творилися абстрактні іменники. Згадані деривати походили здебільшого від безпрефіксних дієслів, але вряди-годи трапляються відіменні похідні. У статті розглянуто девербативи зі значенням предметної дії як у праслов'янській, так і в давньоруськоукраїнській період. Виявлено деривати, що вказують на активну дію в аспекті перебігу, стану, особливостей поведінки людини, характеру стосунків між людьми та результат дії в праслов'янській мові, показано долю цих лексико-словотвірних типів девербативів в українській мові XI-XIII століть.

16.18.12.0885/224087. Концепти *brot* і *rain* (хліб) у німецькій та французькій мовних картинах світу. Мамедова А.І., Павлюк О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.166-171. - рос. УДК 811.133.1:811.112.2:81373.7.

У статті аналізується фразеологічне представлення концептів *BROT* і *PAIN* (ХЛІБ) у німецькій та французькій мовних картинах світу, а також подається їх порівняльна характеристика. У межах антропоцентричної парадигми в мовній картині світу ці концепти представлені назвами станів і дій людини, моральних і фізичних якостей, рис зовнішності людини, найменуваннями міжособистісних стосунків. Ці ключові концепти відображають культурно-національну специфіку німецької та французької мов.

16.18.12.0886/224088. Номінації тварин як компонент лінгвосеміотичного простору французьких фольклорних текстів для дітей. Мараб'ян К.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.171-178. - укр. УДК 821.133.1.05.

Статтю присвячено дослідженню номінацій тварин як компоненту лінгвосеміотичного простору французького фольклорного тексту для дітей. Лінгвосеміотичні і лінгвокультурні властивості зоонімів аналізуються в ракурсі міфологічно орієнтованого семіозису. На основі аналізу текстів французьких народних загадок, казок, коліскових пісень виявлено основні семіотичні елементи, що впливають на формування національної картини світу французького етносу.

16.18.12.0887/224089. Поняття "прагматичний потенціал" у дослідженні рекламного дискурсу. Мачульська К.Я. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.178-183. - укр. УДК 81'42:659.1.

У статті проаналізовано підходи до визначення поняття "прагматичного потенціалу" в сучасній комунікативній лінгвістиці. Зіставлено визначення терміну "потенціал" в економічній сфері, де його використовують найчастіше, та у прагмалінгвістиці. Розглянуто поняття "прагматичного потенціалу" відносно назв Інтернет-магазинів та їх рекламних слоганів, виокремлено кількісні характеристики рівня використання наявного потенціалу, а також метод їх визначення. Запропоновано визначати рівень використання потенціалу методом опитування носіїв мови. Представлена розвідка продовжує серію досліджень щодо аналізу впливу назв комерційних об'єктів та їх рекламних слоганів на свідомість людини.

16.18.12.0888/224091. *Nomina instrumenti* з суфіксом -ло в українській мові XI-XVII століть. Меркулова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.197-203. - англ. УДК 811.161.2:81'367.622" 0 1".

Субстантиви, до формальної структури яких входить суфікс -ло (< -dlo/-tlo/-slo) > -ло, відомі з праслов'янського періоду. Найпоширенішою групою іменників зі згаданим формантом є *nomina instrumenti* (*greblo, *rylo тощо). У мові XI-XIII століть коло найменувань згаданої семантики розширюється. Виявлені похідні (як успадковані, так і нові) служили для називання механізмів та пристосувань (рило, точило, клепало). Частина з цих слів успадкувала середньоукраїнська мова. Збільшення кількості дериватів із семантикою інструментальності упродовж усіх періодів розвитку мови багато в чому зумовлене появою нових способів промислового виробництва й технічним розвитком суспільства (пущадло 'ланцет', помело 'мітла'). Основною мотиваційною базою для субстантивів аналізованої структури служать дієслова, до основи інфінітива яких приєднується розгляданий суфікс.

16.18.12.0889/224092. Соматична лексика: межі поняття та спроба класифікації. Приходько І.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.203-212. - укр. УДК 81'373:81'367.7.

Окреслено основні аспекти дослідження соматичної лексики, з'ясовано причини звуження цього поняття, сформульовано власний погляд на його межі, запропоновано поділ соматизмів, який враховує переваги наявних класифікацій і водночас компенсує прогалини, зумовлені відчутною "антропоцентричністю" поглядів на саме поняття "соматичний".

16.18.12.0890/224093. Найменування податкової сфери в лексичній системі української мови. Рибак К.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.212-218. - укр. УДК 811.161.2'42:81'276.6.

Розглянуто найменування податкової сфери лексичної системи української мови. Сформульовано та проаналізовано базові поняття податкової системи України в контексті мовознавчих досліджень. Основний акцент робиться на визначенні поняття "найменування податкової сфери" та їхніх складників.

16.18.12.0891/224095. Парадигма емоційно-експресивних модифікацій у синтаксичній системі сучасної англійської мови. Рудоман О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.225-231. - укр. УДК 811.111'371'367.

У статті побудовано субпарадигму основних структурних модифікацій емоційно-експресивного мовлення. На основі виокремлених ознак ядерного речення та вивчених варіантів їхніх деформацій визначено експлікативні та імплікативні експресивні синтаксичні структури.

16.18.12.0892/224096. Лексичні особливості сфери інформаційних технологій у сучасній англійській мові. Сидор А.Р. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.232-236. - англ. УДК 811.111-26.

Мова комп'ютерної техніки є одним з найбільш швидкопоповнюваних шарів спеціальної лексики. Навчання ІТ-термінології полегшує ідентифікацію семантичних ознак, які формують основу для виникнення нових технічних пристроїв і явищ. Актуальність цього дослідження також продиктована недостатньою кількістю досліджень, що розглядають англійську ІТ-термінологію на сучасному етапі її розвитку. У статті зроблена спроба проаналізувати лексичні особливості ІТ-термінології в сучасній англійській мові.

16.18.12.0893/224097. "Weasel words" як один з прийомів реалізації стратегії дискредитації в англійськомовному дипломатичному дискурсі (на матеріалі промов С. Пауер, В. Нуланд, Д. Байера, Дж. Пайетта). Судус Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.237-244. - укр. УДК 811.111'42.

У статті проаналізовано поняття "weasel words" в англійськомовному дипломатичному дискурсі на матеріалі промов англійськомовних дипломатів за 2013-2015 рр., що стосуються конфлікту на сході України. У дослідженні використано класифікації "weasel words", які належать Р. В. Фелд, Г. С. Ді Карло. Встановлено, що умисна двозначність є одним з мовленнєвих прийомів реалізації стратегії дискредитації.

16.18.12.0894/224099. Компаративні фразеологічні одиниці з гастрономічним компонентом в іспанськомовній картині світу: лінгвокультурний аспект. Телкова О.В., Телкова Я.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.250-257. - укр. УДК 811.134.2:81'373.7.

Предметом дослідження є іспанські фразеологічні компаративні конструкції з гастрономічним компонентом. У статті розглядаються структурно-семантичні особливості утворення цих одиниць у взаємозв'язку з лінгвокультурними факторами, що визначають їхню внутрішню форму. Робиться спроба класифікації цих конструкцій за ступенем вмотивованості образної структури. Особливу увагу приділено національно-культурному аспекту компаративних конструкцій, що обумовлюється специфікою іспанськомовної картини світу.

16.18.12.0895/224100. Роль діалектної мови як джерела етимолого-семантичного словника І.І. Огієнка. Юсікова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.257-262. - укр. УДК 811.161.2'28.

Стаття присвячена аналізу деяких аспектів наукової концепції І.І. Огієнка як лексикографа, зокрема проаналізовано особливості побудови словникових статей у його праці "Етимолого-семантичний словник української мови". У дослідженні акцентовано на тому, що в розробці словникових статей автор приділив увагу аналізу семантики лексичних одиниць, зв'язку між граматичною формою живого народного слова і його змістом, питанням семантичної повноти номінативної одиниці. І.І. Огієнко ще на початку розвитку семантичного вчення намагався відтворити структуру семантичного поля окремої лексеми, виділити його компоненти, об'єднані на основі інтегральної семи. Методика представлення мовного матеріалу в "Етимолого-семантичному словнику української мови" у багатьох аспектах є новаторською. Проаналізовані словникові статті у структурі "Етимолого-семантичного словника української мови" І.І. Огієнка свідчать про глибокий інтерес ученого до лексичного багатства рідної мови, комунікативних особливостей слова, до сприйняття номінативної одиниці як одиниці мовлення, семантична повнота якої постає в тексті, про увагу вченого до взаємозв'язків між синтаксичним і лексичним рівнями діалектної мови; до з'ясування процесів номінації, динаміки семантичної структури діалектної лексики.

16.18.12.0896/224105. "Хліб та вода - козацька їда": їжа в українських пареміях. Віват Г.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.33-39. - укр. УДК 821.166.2.

Стаття присвячена студіюванню історії виникнення, розвитку та значення українських паремій, що мають стосунок до української кухні: продуктів харчування та страв. Актуальність дослідження викликана потребою осмислення паремій, що стосуються харчової системи українців як важливого сегменту побутової культури.

16.18.12.0897/224135. Образ козака в текстах сучасної медіа-культури. Сажина А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.200-205. - укр. УДК 82-92.09:357.1.

Ідеться про своєрідне "втілення" образу українського козака в сучасному медіа-тексті. Показано, що сучасний медіа-текст, базуючись на глибокому культурному досвіді та спираючись на психологічні особливості своєї референтної аудиторії, переформатує образ-символ козака, надаючи йому нових рис чи конотуючи з класичним фольклорно-літературним каноном в аспекті утвердження та проголошення моральних, етичних, естетичних цінностей національної культури.

16.18.12.0898/224148. Формування словотвірної структури локативних найменувань в історії української мови (деривати з суфіксами -ина та -чина/-щина). Білоусенко П.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.283-296. - укр. УДК 811.161.2:81'373.611.

Виявлено передумови набуття суфіксом -чина (-щина) здатності творити локативи. На широкому фактичному матеріалі від найдавніших часів до сучасності описано творення просторових назв різних лексико-словотвірних типів за допомогою цього форманта у зіставленні з його попередником - суфіксом -ина.

16.18.12.0899/224949. Категорія інтенсивності у фразеології. Ігнатенко Д.Є. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.5-17. - укр. УДК 81'367.

У статті аналізуються семантичні особливості категорії інтенсивності на матеріалі фразеологізмів, що позначають інтенсивність дії / стану в англійській, німецькій, російській та українській мовах. У роботі розглянуто лінгвістичний статус категорії інтенсивності. Зроблено спробу розмежувати категорію інтенсивності та інші об'єктивні (кількість, якість, градуальність) і суб'єктивно-прагматичні (емотивність, образність, оцінка, експресивність) категорії, які тісно взаємодіють у семантиці фразеологізму.

16.18.12.0900/224950. Квазіпосесивні дієслова неволодіння на позначення почуття посесивного суб'єкта в німецькій та українській мовах. Константинова О.О. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.18-29. - укр. УДК 81'36.

Стаття присвячена аналізу семантики квазіпосесивних дієслів неволодіння на позначення почуття посесивного суб'єкта в німецькій та українській мовах, який відбувається з урахуванням їхніх синтаксичних конструкцій та семантичної сполучуваності. У результаті аналізу виділено спільні риси досліджуваних дієслів у німецькій та українській мовах, а також виявлено специфічні ознаки кожного дієслова.

16.18.12.0901/224952. Словотвірна семантика девербативів типової словотвірної парадигми дієслів динамічної просторової локалізованості в українській і польській мовах. Сегін Л.В. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.36-44. - укр. УДК 81'37; 003; 81'22.

Стаття продовжує цикл публікацій автора зі словотвірної парадигматики слов'янських мов. У ній встановлено семантичні позиції типової словотвірної парадигми, реалізовані похідними від дієслів з префіксом до-/do- в українській і польській мовах. У кожній із мов виявлено спільне та відмінне у реалізації словотвірних значень, з'ясовано глибину семантичних позицій, подано кількісну характеристику продуктивності твірних основ, структурних зон, словотвірних значень.

16.18.12.0902/224954. Особливості однооб'єктного та різнооб'єктного протиставлення на матеріалі сучасної російської та англійської мов. Григор'єва А.В. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.54-65. - укр. УДК 81'27.

Стаття присвячена виявленню типів протиставлення та засобів його вираження. Розглядаються два основних типи протиставлення: по відношенню до одного об'єкта та по відношенню до різних об'єктів. На основі розглянутих типів виділяються підтипи: протиставлення в одному аспекті і в одному часі та протиставлення в різних часових проміжках. Наводяться приклади цих типів. Встановлюються лексичні та синтаксичні засоби вираження протиставлення.

16.18.12.0903/224955. Функціонально-семантичне поле темпоральності в англійській та українській мовах. Демчук Т.Г. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.66-77. - укр. УДК 81'37; 003; 81'22.

У статті розглянуто функціонально-семантичне поле темпоральності та засоби вираження його часового значення в англійській та українській мовах. Лексико-семантичні групи слів зі значенням часової семантики в англійській та українській мовах систематизовані на підставі класифікацій, розроблених М. Г. Сенівим для стародавніх мов та М. В. Всеволодовою для російської мови. Виділено національну специфіку використання слів з часовою семантикою в українській та англійській мовах. В результаті дослідження було розроблено виділити класифікацію лексики, яка передає часове значення в англійській та українській мовах, а також згруповано темпоральну лексику у досліджуваних мовах за належністю до частин мови і за лексико-семантичними групами. Встановлено спільні та відмінні риси часової лексики у зіставлюваних мовах.

16.18.12.0904/224956. Лексичні та синтаксичні способи актуалізації образного порівняння в англійській, українській та польській мовах. Оленяк М.Я. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.78-85. - укр. УДК 81'367.

Стаття демонструє функціональний підхід до вивчення образних порівнянь. Проводиться аналіз термінологічного апарату на позначення компонентів образного порівняння в англійській, українській та польській мовах. Розглядаються морфологічний, лексичний, словотворчий та синтаксичний способи утворення образних порівнянь у зазначених мовах. Досліджується відповідність кожного зі способів утворення образного порівняння традиційній формулі порівняння та визначається ступінь самодостатності відповідних утворень для кваліфікації їх як "образне порівняння".

16.18.12.0905/224957. Структурні особливості уточнювальних конструкцій в сучасній німецькій мові. Солодовник О.Є. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.86-100. - укр. УДК 81'373; 001.4.

Стаття присвячена структурним особливостям уточнення в сучасній німецькій мові. Проаналізовані основні підходи до класифікації структурних моделей уточнювальних конструкцій на сучасному етапі дослідження цієї категорії. У межах формального речення та на рівні парцельованих конструкцій виділено структурні моделі уточнення, характерні для сучасної німецької мови. Проведено кількісний аналіз виявлених структурних моделей.

16.18.12.0906/224958. Місце іменникових трикомпонентів у системі складних слів у середньовісній німецькій мові та їхня структурна організація. Білецька О.В. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.101-111. - укр. УДК 81'28; 81'286.

Стаття присвячена дослідженню структурних особливостей іменникових трикомпонентів у середньовісній німецькій мові. Дослідження базується на корпусі лексичних одиниць, отриманих методом суцільної вибірки із тлумачних словників середньовісній німецької мови М. Лексера та Бенке, Мюллер, Царнке (357 одиниць). У статті систематизовано лексемний склад трикомпонентних іменників, а також визначено місце цих одиниць у загальному словниковому складі середньовісній німецької мови. У процесі дослідження структурних особливостей іменникових трикомпонентів у середньовісній німецькій мові проведений аналіз специфіки їхньої внутрішньої організації з огляду на комплексний характер одного з безпосередніх складників, морфемний склад конститuentів та закономірності появи з'єднувального елемента. Доведено, що домінують моделлю

трикомпонентних іменників у середньовісній німецькій мові є повноскладні детермінативні трикомпозиції, утворені без допомоги з'єднувальних елементів за типом підрядного зв'язку.

16.18.12.0907/224959. Відіменникові дієслова із суфіксом *-iegen* у німецькій мові на початку XVII століття. Захарченко С.М. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.112-120. - рос. УДК 81'0.

Стаття присвячена вивченню відіменникових дієслів із суфіксом *-iegen* в історико-синхронному аспекті. Дослідження ґрунтується на матеріалі автентичних текстів різного типу перших двох десятиліть XVII століття. Розглянуто структурно-семантичні особливості похідних дієслів, визначено їх морфологічну і семантичну вмотивованість; за допомогою формул тлумачення здійснено семантичну класифікацію вищеназваних дериватів.

16.18.12.0908/224987. Українська авіаційна термінологія: проблеми формування та функціонування. Варенко В., Добровольська Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.5-9. - укр. УДК 81'373; 001.4.

У статті проаналізовано проблеми лексичного формування та функціонування авіаційної термінології на сучасному етапі розвитку української мови. Зроблено історичний екскурс до витоків української авіаційної термінології. Звернуто увагу на лексикографічне опрацювання даної проблематики. Особливої уваги приділено проблемам використання власне української лексики, позбавлення української авіаційної термінології ідеологічних догм та переходу на радіообмін українською мовою.

16.18.12.0909/224989. Функціонально орієнтований підхід до дослідження словотвірної моделі німецької мови. Кульчицький В. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.14-20. - укр. УДК 81'366.

У статті досліджується система словотворення сучасної німецької мови у структурно-семантичному, функціональному, номінативному та комунікативному вимірі шляхом аналізу новоутворених похідних слів, не зафіксованих словниками, а також словотвірні одиниці з прозорою семантикою, що позбавлені лексикологічних нашарувань.

16.18.12.0910/224991. Семантична переорієнтація лексики як основний метод творення англійських неологізмів. Носко Ірина. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.26-31. - укр. УДК 811.111'373.43.

Стаття присвячена дослідженню семантичної переорієнтації англійської лексики. Автор класифікує англійські семантичні неологізми та доводить, що саме вони переважають серед усіх інших новотворів сьогодення. Детальний аналіз англійських неологізмів допомагає створити новий погляд на динамічні процеси в англійській лексиці, що впродовж останніх десятиріч засвідчують її тісний зв'язок з новими реаліями та потребами суспільства. Зміни у мові відбуваються так швидко, що досить значне число нових слів, які виникли ще декілька років тому як лексичні неологізми, тобто нові слова, вже перетворилися в семантичні неологізми, оскільки вони розширили свою семантичну структуру шляхом утворення нових лексико-семантичних варіантів.

16.18.12.0911/224992. Алгоритм розпізнавання синтаксичних фразеологізмів (для послідовності чотирьох слів). Ситар Г. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.31-39. - укр. УДК 81'367:81'373.7: 81'32.

У статті здійснено спробу побудови алгоритму розпізнавання синтаксичних фразеологізмів для випадків чотирьох слів, розташованих у тексті посліпль. Спираючись на результати попередніх теоретичних досліджень, виділено формальні і статистичні параметри, за якими можна відмежувати синтаксичні фразеологізми від інших мовних одиниць у корпусі українськомовних текстів.

16.18.12.0912/225007. Морфологічні особливості дитячого мовлення на етапі становлення і оволодіння рідною мовою. Кабадаї А. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.17-24. - укр. УДК 81'342.21-053.2=161.2(045).

Робота присвячена аналізу дитячого мовлення, зокрема морфологічним особливостям турецької мови на етапі її формування у дітей. Предметом аналізу стало мовлення дітей віком від 24 до 36 місяців, яке було розглянуто у морфологічному аспекті. У дослідженні взяли участь 11 малюків, за якими спостерігали в певних часових інтервалах протягом 10 місяців на ігрових майданчиках, у школах та вдома. Записи дитячої мови, що були зроблені під час дослідження, здійснювалися за згодою батьків. Аналізуючи отримані дані, було з'ясовано, що малюки під час вимови змінювали та переставляли окремі голосні та приголосні звуки турецької мови, що спричинювало морфологічні зміни в деяких лексичних категоріях. Протягом дослідження була здійснена класифікація помічених і зафіксованих семантичних та морфологічних змін у мові дітей віком від 24 до 36 місяців, які відбуваються на етапі формування та засвоєння рідної мови.

16.18.12.0913/225008. Класифікація похідних слів сучасної німецької мови на основі семантичних категорій. Кульчицький В. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.24-30. - укр. УДК 81'373:8П.П2.2 (045).

Стаття присвячена розгляду семантичних категорій у словотворі сучасної німецької мови. У ній розкривається суть цих категорій та їх значення при творенні нових слів. Автор підтверджує думку більшості вчених про існування наведених категорій і показує їхній універсальний характер і семантичну природу.

16.18.12.0914/225009. Соціокультурний аспект дослідження культурних стереотипів. Любимова С., Томасевич Н., Мардаренко О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.30-37. - укр. УДК 811.111: 316.77:371.

Поширення міждисциплінарного терміну "стереотип" в лінгвістичних дослідженнях вимагає детального аналізу мовного матеріалу з метою виявлення закономірностей репрезентації у мові соціальних, культурних, когнітивних, прагматичних характеристик стереотипів. В статті надано аналіз соціокультурних чинників появи стереотипу на

- прикладі стереотипу "дівчина-flapper"; визначені соціальні і культурні характеристики стереотипу, які репрезентовано в американському дискурсі 20-тих років минулого століття.
- 16.18.12.0915/225010. До походження назви "Птах Святої Марії" (Alcedo Atthis) в італійській та французькій мовах. Махлін П. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.37-45. - укр. УДК 81'373.6-21:133.1.
У статті розглядається етимологія італійської та французької назв птаха рибалочки "Свята Марія" та пропонуються причини перенесення цих назв. Витоки цієї вторинної номінації, на думку автора, слід шукати у християнській символіці та у дохристиянських язичницьких ритуальних спостережень за птахами (ауспіціях). Зіставлене походження назви "Птах Святої Марії" та назви "Птах Святого Мартина", які відносяться до одного і того ж птаха (Alcedo Atthis).
- 16.18.12.0916/225011. Функція міжзначеннєвих зв'язків лексем у формуванні мовної картини світу Східної Славії XI-XIII ст. Межжеріна Г. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.45-51. - укр. УДК 81'232 (045).
У статті з'ясовано, які міжзначеннєві зв'язки на міжлексемному і внутрішньолексемному рівнях моделюють характерні риси фрагмента "соціально-етична оцінка особи" мовної картини світу Східної Славії XI-XIII ст. Дослідження проведене на матеріалі іменників і прикметників, які в писемних пам'ятках засвідчені в статичних соціально-етичних портретах людини.
- 16.18.12.0917/225012. Німецька орфоепія й орфофонія: постановка проблеми та завдань дослідження. Похитун Т., Умарова А. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.51-56. - укр. УДК 811.112.2*344.
Статтю присвячено дослідженню особливостей функціонування голосних і приголосних фонем у мовленні німців, пов'язаних із орфоепічними та орфофонічними розбіжностями в реалізації німецької вимовної норми.
- 16.18.12.0918/225013. Структурно-функціональні особливості текстів засобів масової комунікації. Ротон Н. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.56-61. - укр. УДК 81'42:[070: [654.19 + 004.738.5].
Стаття присвячена дослідженню особливостей текстів ЗМІ, мови ЗМІ та визначенню основних структурно-функціональних особливостей текстів ЗМІ, а саме: інформаційної, впливової, інтерпретаційної функцій. Особлива увага приділяється експліцитній та імпліцитній оцінкам, структурі, мовним засобам вираження: лексичним, граматико-категоріальним і виразно-стилістичним. Розглянуто основні категорії новин такі як Короткий Зміст та Основний Зміст, семантика та прагматика заголовків та лідів зокрема.
- 16.18.12.0919/225015. Лексико-словотвірні типи назв почуттів в українській мові XI-XIII ст. Сіроштан Т. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.68-74. - укр. УДК 81'366.
У статті на широкому фактичному матеріалі давньої русько-української мови XI-XIII ст. окреслюється коло іменників на позначення внутрішнього світу, почуттів, емоцій людини, розглядається динаміка лексико-словотвірних типів назв почуттів, простежується їх розвиток від праслов'янської мови, встановлюється продуктивність словотворчих засобів.
- 16.18.12.0920/225023. "Емблематичні" координати слова: іконічно-конвенційна корелятивність та семіозис. Солецький О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.117-123. - укр. УДК 81'27.
У статті розглянуто проблему іконічно-конвенційної кореляції у діахронному та семіотичному аспектах. Класифікації та структурування "слова" проєктуються на емблематичні "механізми", що мають давні традиції літературного та культурного смисловпорядкування. На основі структуральних, семіотичних, когнітивних, психолінгвістичних підходів до інтерпретації мовних явищ узагальнюється роль візуально-вербальної взаємодії для значеннєвої еквівалентності.
- 16.18.12.0921/225040. Семантико-етимологічний аналіз орнітонімічних прізвищ запорозьких козаків. Грозовська Н.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.99-104. - укр. УДК 811.161.2'373 232 (477. 64-2).
У статті здійснено семантичний та етимологічний аналіз орнітонімічних прізвищ запорозьких козаків. Зокрема, приділено увагу орнітологічним назвам, які стали основою для творення цих прізвищ. Проаналізовано джерела фіксації досліджуваних прізвищ. Указано на семантичне значення твірних лексем. Розкрито походження орнітологічних назв. Проведено паралелі за їх спорідненістю та відмінністю. Враховано способи творення та функціонування.
- 16.18.12.0922/225042. Застосування метафоричної моделі "соціальна мережа" для опису українських визвольних змагань. Жуйкова М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.113-120. - укр. УДК 81'08.3-3.
Статтю присвячено аналізу метафоричного моделювання як однієї з форм когнітивно-вербальної діяльності людини. Докладно розглянуто текст блогера Юрія Гудименка, що оповідає про події української історії. Для кодування історичної інформації автор використовує матрицю соціальної мережі Facebook, а також стилістичні засоби, притаманні вербальній поведінці користувачів Інтернету.
- 16.18.12.0923/225045. Концепти WASSER і AGUA німецькій та іспанській мовних картинах світу. Клименко Г.І., Мамедова А.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.131-137. - рос. УДК 811. 112. 2 : 398 (=112.2).

У статті на матеріалі народних прислів'їв та приказок подається порівняльний аналіз концептів WASSER і AGUA у німецькій та іспанській мовних картинах світу. Цей концепт розглянуто як самостійний концепт та як частина мегаконцепту ПРИРОДА. Ці концепти відображають культурно-національну специфіку німецької та іспанської мов.

16.18.12.0924/225046. Структура категорії антонімії в англійській та німецькій мовах у зіставному аспекті (на матеріалі лінгвістичних праць). Литвин О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.137-146. - укр. УДК (811.111+811.112.2)'373.422.

У статті розкрито поняття штучної лінгвістичної категорії. Окреслено вербальне наповнення й структуру, зокрема центральну зону лексико-семантичної категорії антонімії в німецькій мові на матеріалі автентичних німецькомовних лінгвістичних праць (монографій, навчальних посібників, лінгвістичних словників), із яких вибрано ілюстративні приклади. Кількісні підрахунки дали змогу виявити як загальну кількість поданих антонімічних пар, так і розподіл пар у структурі категорії. Отримані дані зіставлено із матеріалами англійськомовних лінгвістичних джерел (монографій, навчальних посібників, лінгвістичних енциклопедій). У результаті зіставного аналізу виявлено значні кореляції у структурі, зокрема в центральній зоні, категорії антонімії в англійській та німецькій мовах за семантичним, лексико-граматичним і формально-структурним критеріями.

16.18.12.0925/225047. Функціонування терміна і номена в сучасній англійській термінологічній підсистемі насособудування. Литвинко О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.147-153. - укр. УДК 811.111'37:621.

Стаття присвячена вивченню функціонування терміна і номена в сучасній англійській термінологічній підсистемі насособудування. У роботі наводиться визначення поняття "номен" та його основні характеристики, що дозволяють відмежувати номени від інших типів спеціальних лексичних одиниць (термінів). Наводиться класифікація номенів. У результаті дослідження виявлено, що завдяки стислій формі номени сприяють економії мовних зусиль, а введення назви фірми до складу номенклатурної одиниці забезпечує реалізацію рекламної функції.

16.18.12.0926/225049. Критерії класифікації іменникових модифікаторів в англійській мові. Новосілець О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.160-166. - укр. УДК 81'42.801.

У статті розглядається проблема критеріїв класифікації іменникових модифікаторів в англійській мові. Актуальність статті зумовлена пошуків інтересом до граматичних та прагматичних аспектів вивчення морфології. Мета роботи - проаналізувати та дати оцінку критеріям класифікації іменникових модифікаторів в англійській мові. Перспектива подальших досліджень у цій проблематиці полягає в аналізі розвитку лінгвістичних досліджень у зазначеній галузі.

16.18.12.0927/225050. Видо-часові відношення дієприслівникових форм в українській мові XIV-XIX ст. Оленченко Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.166-172. - укр. УДК 811.161.2'367.625 "13 18".

У статті аналізуються видо-часові відношення дієприслівникових форм в українській мові XIV-XIX ст. Увага акцентується на розмаїтті синонімічних дієприслівникових форм, яке протягом зазначеного періоду поступово слабшало, що призводить до витіснення однієї з форм. Цей процес відповідає загальній тенденції розвитку дієприслівників, у межах якого виявляється закріплення співвідношення "вид - форма".

16.18.12.0928/225051. Назви футбольних команд Запорізької області. Процик І.Р. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.173-177. - укр. УДК 811.161.2'373.47.

У статті представлено назви українських футбольних команд Запорізької області впродовж історії розвитку футболу в XX-XXI ст. Проаналізовано та описано найменування футбольних команд, мотиваційною базою для творення яких стала різноманітна онімна й апелятивна лексика. Показано дію різноманітних чинників, що вплинули на вибір номінацій для футбольних команд у різні періоди української історії.

16.18.12.0929/225052. Диференційні та класифікаційні ознаки мовної клішованої одиниці. Романюк Н.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.178-183. - укр. УДК 811.161.2:81'42.

Дослідження спрямоване на вивчення явища мовного кліше як визначної ознаки всіх рівнів мови, що постійно виникають на зламі різних підходів і наук. У статті зроблений аналіз мовних клішованих одиниць з метою виділення їхніх основних диференційних і класифікаційних ознак. До головних особливостей МКО належать лінгвокультурологічне, емотивне та оцінне значення, здатність до відтворюваності, системність, номінативність, стереотипність і ситуативна зумовленість. Саме вони виокремлюють МКО як самостійне явище в системі лінгвістичних понять сучасного мовознавства.

16.18.12.0930/225053. Проблема вибору базових одиниць для опису емоційної сфери. Рудоман О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.183-192. - укр. УДК 81'367.

У статті розглянуто проблему відбору тих емоційних процесів, які безпосередньо пов'язані з механізмом створення мовлення. Складено психологічну й структурну парадигму, основна вимога яких діагностувати або прогнозувати емоційний стан і мовну специфіку відповідно. З'ясовано, що психологічний класифікаційний ряд повинен охоплювати емоційну сферу загалом й ураховувати функціональні характеристики емоцій. Тому основою для побудови психологічної парадигми (власне лінгвістичної предикативної парадигми) обрано стани афекту, які можуть спонукати до активних дій або пасивного стану, а отже, впливати на мовно-мисленні процеси та вираження оцінки.

16.18.12.0931/225054. Мовна експлікація понять "викладач" і "студент" у текстах студентського інтернет-журналу. Серебрянська І.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.192-198. - укр. УДК 070-057.87:004.738.5.

Стаття присвячена питанню трактування понять "викладач" і "студент" в українському суспільстві та їх мовної репрезентації в текстах студентського інтернет-журналу. Визначено актуальні синтаксичні моделі створення мовного образу викладача, виокремлено сучасні асоціації, пов'язані з поняттям "студент". З'ясовано синтагматичні зв'язки вказаних номінацій.

16.18.12.0932/225056. Абстрактні іменники на -ьба, -оба у словотвірній системі праслов'янської мови. Сіроштан Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.204-209. - укр. УДК 811.161.2'367.622.14.

У статті досліджується словотвірна структура абстрактних іменників із суфіксами -ьба, -оба на матеріалі праслов'янської мови, з'ясовуються особливості їхньої мотивації та визначається продуктивність лексико-словотвірних типів. Аналізовані деривати найчастіше утворюються від дієслівних (із загальним значенням 'опредметнена дія'), рідше - від прикметникових основ (узагальнена ознака, якість '). Вивчення специфіки словотворення абстрактів дописемного періоду дає важливий матеріал для розуміння будови й функціонування таких слів у дериваційній системі української мови.

16.18.12.0933/225057. Деякі особливості функціонування темпоральних синтаксем у структурі діалектного текстоповіді. Юсікова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.209-214. - укр. УДК 811.161.2:81.

Стаття присвячена аналізу деяких особливостей функціонування темпоральних синтаксем як одиниць семантико-синтаксичного рівня мови. Матеріал досліджено в межах синтаксичної структури гуцульської говірки. Проаналізовано деякі синтаксеми неозначеної одночасності, послідовності. Увага зосереджена на явищі протиставлення часових вимірів у тексті, повторів синтаксем. Цікавою особливістю є представлення відношень темпоральної одночасності в тексті через контраст між двома точками на осі часу. Основним засобом вираження темпоральності є адвербіативи.

16.18.12.0934/225060. Дериваційний потенціал дієслів динамічної просторової локалізованості з префіксом do-/do- в українській і польській мовах (субстантивний блок). Сегін Л.В. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.27-36. - укр. УДК [811.161.2+811.162.1]'367.625. Стаття продовжує цикл публікацій автора зі словотвірної парадигматики слов'янських мов. У результаті аналізу встановлено типологію словотвірних значень субстантивної зони дієслів з префіксом do-/do- в українській і польській мовах, з'ясовано глибину семантичних позицій, виявлено спільне та відмінне в реалізації словотвірних значень, словотвірної спроможності дієслів-еквівалентів, подано кількісну характеристику продуктивності твірних основ, словотвірних значень.

16.18.12.0935/225061. Польова стратифікація концептів "SUCCESS" і "УСПІХ" в американській та українській мовній свідомості за результатами психолінгвістичного експерименту: периферійний аспект. Калініченко В.І. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.37-45. - англ. УДК 811.111' 161.2-115.

Статтю присвячено описові польової стратифікації концептів SUCCESS та УСПІХ з фокусуванням на периферійному аспекті їхньої змістової організації та з опертям на реєстр вербальних реакцій, одержаних від американських та українських респондентів за результатами психолінгвістичного експерименту. У межах наукової розвідки узагальнено схарактеризовано зони ближньої, дальньої і крайньої периферії концептів SUCCESS та УСПІХ, визначено їхню амбівалентність у площині американської та української мовної свідомості, встановлено, що реалізація контрастованих концептуальних фрагментів у периферійних зонах здійснюється переважно за рахунок когнітивних ознак інтерпретаційних полів цих концептів із домінуванням ознак інформаційної та утилітарної зон, слабо вираженими є поняттєво-денотативні та перцептивно-когнітивні властивості концептів SUCCESS та УСПІХ на рівні їхньої периферійної організації. Для визначення істотності або неістотності розходження у відносних кількісних показниках обсягу конкретних периферійних зон досліджуваних концептів застосовано формулу критерію Ст'юдента.

16.18.12.0936/225063. Сучасні тенденції дослідження концептуальної метафори в когнітивній лінгвістиці. Краєвська О.Д. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.59-70. - англ. УДК 811.112.2-11.

Стаття присвячена вивченню сучасних тенденцій дослідження концептуальної метафори в когнітивній лінгвістиці з точки зору міждисциплінарного підходу. Розглядається теорія метафори в когнітивній лінгвістиці, яка передбачає, що думка та пізнання, метафора та мова є сторонами єдиної неподільної структури, заснованої на доконцептуальних структурах тілесного досвіду. Вивчаються сучасні тенденції вивчення концептуальної метафори, пов'язані з міждисциплінарним підходом до впливу концептуальної метафори на когнітивні процеси, спілкування та міжкультурну взаємодію, а також концептуальну терапію. Розглядається проблема руйнівного впливу на підсвідомий процес поєднання концептів, що виявляється в інформаційній війні та тоталітарному дискурсі, та питання пошуку ефективної моделі когнітивного захисту. Вивчення взаємозв'язків між лінгвістичними, концептуальними та комунікативними вимірами метафори, що використовуються в різних категоріях дискурсів, може суттєво сприяти створенню спільного міжкультурного ментального простору та стати ефективною основою структурування міжкультурної комунікації та протидії концептуальним системам інформаційної війни, пропаганди та інших руйнівних явищ.

16.18.12.0937/225065. До питання взаємовідношення відмінкової і прийменникової системи в класичних мовах. Сенів М.Г. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.84-103. - укр. УДК 801.55:807+801.561.1:807.

Одним із головних питань у сучасній лінгвістиці залишається питання взаємовідношення прийменника і відмінка в складі прийменниково-відмінкової конструкції. Аспект домінування прийменника або відмінка у складі конструкції по-різному трактується мовознавцями: одні дослідники вказують на те, що прийменник часто розвиває, доповнює,

посилює значення відмінкової форми або уточнює, спеціалізує, ускладнює її. Завдяки своїй семантиці прийменники остаточно дооформлюють, увиразнюють синтаксичні відношення і синтаксичну функцію відмінка, деталізуючи значення, що виражається відмінковою флексією. Інші, навпаки, відзначають, що відмінкові форми в усіх випадках вживання прийменників завжди їх доповнюють і часто уточнюють. 2. За умов семантичної перенасиченості відмінкових форм, мова звертається до нового засобу вираження семантико-синтаксичних відношень у реченні - прийменниково-відмінкових зворотів. Ці форми є складною єдністю співвідносних за значенням компонентів. Своєрідна роль прийменника у формуванні прийменникової конструкції наближає його до флексійної морфеми. Проте можна говорити тільки про наближення до такого стану, оскільки прийменнику властиве й ослаблене лексичне значення, що виявляється, на думку деяких дослідників, у його здатності поєднуватися з певною відмінковою формою для передачі певного значення, переважно просторової або темпоральної семантики. 3. Одним із найважливіших факторів, що видозмінюють відмінкову систему індоєвропейських мов, у тому числі давньогрецької і латинської, було зростання вживання прийменників. Граматичні відношення, що виражалися відмінковими формами, рано почали вимагати конкретизації і уточнення з допомогою прийменників. У першу чергу це мало місце у відмінках, що позначали просторові і часові відношення. Значну роль у редукції відмінкової системи класичних мов відіграло фонетичне ослаблення кінця слова, що позбавляло відмінкову форму її диференційних ознак.

16.18.12.0938/225106. Сатира у військово-політичному дискурсі в Україні 2014-2015 років. Окремі приклади. Гладій А.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.16-22. - укр. УДК 811.32.82-7.

У статті представлені окремі неологізми, які виникли в українській мові упродовж збройного конфлікту на Донбасі в 2014-2015 роках та здійснено їх короткий аналіз. Проаналізовані джерела та витоки цих неологізмів. Вказано на взаємозв'язок окремих неологізмів між собою. Зазначено подвійний або потрійний зміст деяких неологізмів.

16.18.12.0939/225115. Семантичні процеси в лексико-семантичному полі партитивної лексики. Глобіна Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.74-83. - рос. УДК 811.161.1'37.

Розглянуто можливості комунікативної моделі значення при системному описі функціонування одиниць лексико-семантичного поля партитивної лексики в сучасній російській мові. Як і в будь-якій динамічній структурі, у цьому полі спостерігаються "горизонтальні" (внутрішньопольові) і "вертикальні" (міжпольові) семантичні процеси, характерні для існування поля як мікросистеми в лексико-семантичній системі сучасної російської мови. Ілюстративний матеріал налічує 10 тис. прикладів.

16.18.12.0940/225116. Структурно-семантичні характеристики французьких терміноодиниць мистецтва ХХІ століття та особливості їх перекладу українською мовою. Голтвяниця Н.Ю., Серга Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.83-88. - укр. УДК 811.133.1'25:74.

Стаття присвячена терміноодиницям французьких назв течій мистецтва ХХІ століття. Основна увага приділяється їх структурно-семантичним особливостям та способам перекладу українською мовою. За структурою переважна більшість термінів є двокомпонентними та багатоконпонентними. При перекладі проаналізованих термінів були використані інтернаціоналізми, семантичні еквіваленти, калькування (морфемне або лексичне), транскодування (транскрипція і транслітерація), смисловий розвиток з трансформаційними прийомами.

16.18.12.0941/225120. Буттєві дієслова із антропоцентричним значенням у регіолектах Нижньої Наддніпряни. Мацегора І.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.111-123. - рос. УДК 398.2:821.161.1.

Статтю присвячено дослідженню буттєвих дієслів з антропоцентричним значенням у регіолектах російської мови Нижньої Наддніпряни. Описано концептуальну основу виокремлення дієслівної лексики з таким компонентом значення. Зафіксовано специфіку їхнього слововживання, виявлено особливості синтагматичних та парадигматичних характеристик дієслів із буттєвою семантикою. У ході дослідження тематичної групи буттєвих дієслів було виявлено головні та другорядні семантичні підгрупи, описано типи семантичних відношень у парадигматичних зв'язках лексем, які належать до згаданого семантичного угруповання.

16.18.12.0942/225121. Мовна реалізація перцепції комунікативної ситуації "підписання договору" та її відображення в щоденникових записах "Notes sur le Japon, la Chine et l'Inde". Машкіна О.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.123-129. - рос. УДК 81'23 316.6 + 811.133.1 (304). Статтю присвячено проблемі дослідження мовної реалізації процесу перцепції на матеріалі щоденникових записів секретаря французької дипломатичної місії. В статті стверджується про взаємодетермінованість сприйняття та комунікації, на основі чого виокремлюється одиниця дослідження - комунікативна ситуація. У дослідженні розглядаються основні риси феномена перцепції, щоденникових записів як способу вербалізації перцептивного процесу та особливості мовної реалізації комунікативної ситуації "Підписання договору".

16.18.12.0943/225122. Політичні афективи як знаки вербальної агресії в політичному дискурсі. Мельниченко І.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.129-134. - укр. УДК 801.5+802.0.

Стаття присвячена аналізу функціонування політичних афективів у політичному дискурсі для вираження вербальної агресії до політичного опонента, приниження його статусу, завдання шкоди його позитивному іміджу. Політичні афективи покликані змінювати суспільний світогляд, спотворюючи при цьому певні аспекти реальності. Зрозумілість, доступність нейтральної лексики, що становить базу для політичних афективів, робить її універсальним засобом вираження вербальної агресії.

16.18.12.0944/225123. Трихотомія "символ"- "архетип"- "архетипний символ": диференціація та кореляція понять. Микитів Г.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.135-142. - укр. УДК 070:164.02:001.4.

Поняття "символ", "архетип" та "архетипний символ" на сьогодні недостатньо досліджені в науковій літературі в їх взаємозв'язку. У статті конкретизовано дефініції цих термінів, запропоновані представниками різних наук, окреслено взаємозв'язок символу з архетипом, розкрито співвідношення, у якому перебуває трихотомія "символ", "архетип" та "архетипний символ". Символ розглянуто як категорію пізнання, мислення, мови й художньої творчості, що має глибокі корені і сягає ще античної філософії та риторики. Поняття "архетип" витлумачується крізь призму колективного несвідомого. Архетипна символіка загалом є простою та відзначається архаїчним характером, що відображає індивідуально-неповторний досвід суб'єкта.

16.18.12.0945/225125. Тактики емоційної аргументації в комунікативній поведінці ініціатора примирення. Передон Н.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.149-155. - укр. УДК 159.942:316.472.

Виокремлено та проаналізовано особливості застосування тактик переконування, спрямованих на емоційну сферу сприйняття та осмислення інформації. Встановлено, що з метою відновлення комунікативного балансу з об'єктом примирення ініціатор примирення послуговується тактиками емоційної аргументації, до яких належать тактика демонстрації власного емоційного стану, тактика апеляції до попереднього позитивного досвіду спілкування, тактика самоосуду, тактика надання позитивної оцінки якостям та діяльності об'єкта примирення, тактика жарту і тактика посилання на авторитетні джерела.

16.18.12.0946/225126. Найменування податкової сфери у праслов'янській мові. Рибак К.Б. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.155-162. - укр. УДК 811. 16:81276.6:336. 22.

Розглянуто найменування податкової сфери праслов'янського мовного фонду. Виокремлено групи найменувань на позначення видів податків та мита, місця їхнього збору грошового чи натурального еквіваленту, суб'єктів процесу оподаткування тощо. Основний акцент робиться на аналізі найменувань податкової сфери у праслов'янській мові та їхніх складниках. Проаналізовано етимологію зазначеної групи слів у контексті мовознавчих досліджень.

16.18.12.0947/225130. Проблема зв'язку загальноновживаної лексики зі спеціальною. Слюсаренко О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.180-185. - укр. УДК 811.112.2'373.46(045).

Стаття є спробою розглянути проблеми співвідношення загальноновживаної та спеціальної лексики; виявити їхні особливості та відмінності одна від одної; проаналізувати особливості спеціальної лексики, теоретичний опис основних її підкласів (терміни, професіоналізми); визначити функціональні, стилістичні відмінності загальної та спеціальної лексики та проаналізувати їх взаємозв'язок.

16.18.12.0948/225131. Лексикографічне представлення результатів аудіального сприйняття у текстах дефініцій зоонімів. Шевчук А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.185-191. - укр. УДК 811.111'373.2'374.3.

Статтю присвячено проблемі семантизації лексичних одиниць - назв представників тваринного світу в лексикографічних джерелах. Проаналізовано словниковий опис однієї зі сфер емпіричного досвіду людини, а саме: аудіальної. Визначено кількісне співвідношення дефініцій із зазначенням компонента "звук". Описано основні способи представлення емпіричного компонента аудіальної сфери сприйняття, а також розглянуто його змістове наповнення.

16.18.12.0949/226547. Застосування поняття "безпека" в галузі державного управління: етимологія та сучасне тлумачення. Карпенко О.В., Шайхет С.О. // Наук. вісник Ак-мії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3, С.26-35. - укр. УДК 351.

У статті розглянуто особливості безпеки як стрижневої категорії державного управління у етимологічному (мовознавчому) дискурсі. Проаналізовано спливу використання терміну "безпека" в процесі формування понятійно-категоріального апарату науки державного (публічного) управління. Обґрунтовано тавтологічність, омонімічність та синонімічність мовної конструкції "забезпечення безпеки", замість якої у подальших дослідженнях в галузі науки державного управління запропоновано використовувати терміни "гарантування безпеки" або "надання безпеки", які є суголосними з нормами української мови, повністю відповідають сучасному соціально-психологічному сприйняттю суспільства внаслідок формування та реалізації в Україні сервісно-орієнтованої державної політики.

16.18.12.0950/227123. Соціальна семантика слова в політичному контексті. Демченко В.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2015, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2015_2/31.pdf>. - укр. УДК 351.84:35.072.2:342.5.

У статті аналізується соціальне значення окремих, активних у сучасному українському дискурсі слів. Зокрема зазначається небезпечність калькованих із російської мови форм, які до цього часу функціонують у законодавчих і державних документах, а також у зовнішній рекламі та засобах масової інформації.

16.18.12.0951/227162. Українська мова як чинник державної безпеки України. Демченко В.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/6.pdf>. - укр. УДК 351.84:35.072.2:342.5.

У статті здійснено аналіз форм української мови (лексичних, морфологічних, синтаксичних), що мають кальковане від російської мови походження і таким чином становлять небезпеку для українського державотворення. Зокрема, проаналізовано частину тексту одного з найновіших законопроектів - Закону України "Про національну поліцію".

16.18.12.0952/227192. Соціолінгвістична складова підготовки магістрів публічного управління та адміністрування. Демченко В.М. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2017, №1, <http://el-zbirn-du.at.ua/2017_1/4.pdf>. - укр. УДК 351.

У статті висвітлюються основи соціолінгвістики як наукової галузі, її значення в умовах українського сьогодення. Проаналізовано стан українсько-російської двомовності на Херсонщині в контексті постколоніальних сучасних проблем, мовної агресії Росії та національної самоідентифікації громадян України. Обґрунтовано введення курсу "Основи соціолінгвістики" до програми підготовки магістрів публічного управління та адміністрування.

16.31 Прикладне мовознавство

16.18.12.0953/223932. Методи навчання російської мови як іноземної. Андрейко Я.В., Зюзько В.В., Христосенко В.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.7-11. - англ. УДК 811.161.2:614.253.

У статті описано методику викладання російської мови як іноземної на різних етапах вивчення мови. Проаналізовано значущість як традиційних методів (репродуктивних, словесних), так і активних. Описано дискусійні методи, метою яких є покращення і закріплення знань, збільшення обсягу нової інформації, вироблення вміння сперечатися, доводити свою думку, точку зору і прислухатися до думки інших.

16.18.12.0954/224059. Особливості функціонування термінів у науково-технічних текстах і способи їх перекладу. Лінник В.О., Правда Н.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.252-256. - укр. УДК 811.111.133'25.

Розглянуто характерні ознаки термінів, проаналізовано функції термінів у науково-технічних текстах. Особлива увага приділяється способам перекладу термінів для забезпечення еквівалентності та адекватності передачі англійської науково-технічної термінології українською мовою.

16.18.12.0955/224078. Структурно-семантичні характеристики терміноодиниць техніки та особливості їх перекладу (на матеріалі текстів автомобільної галузі). Бондаренко О.М., Медведєва Є.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.93-98. - укр. УДК 811.111'25.

Стаття присвячена структурно-семантичній характеристиці термінів автомобільної галузі. Автори розглядають засоби створення термінів та аналізують ті їх ознаки, які є визначальними на морфологічному, семантичному та синтаксичному рівнях мови. У статті також розглядаються особливості перекладу автомобільної лексики.

16.18.12.0956/224081. Колокаційні особливості військових термінологічних сполучень (на прикладі корпусного перекладу офіційних документів НАТО). Дем'янчук Ю.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.116-122. - укр. УДК 81'21.

У статті розглядаються військові сталі вирази та їх колокаційні властивості. Аналізуються, зокрема, офіційні документи НАТО як особливий міжнародний комунікаційний чинник. Аналіз військових фразеологізмів здійснюється на синтаксичному та стилістичному рівнях. Вказується на важливість якісного перекладу спеціалізованих термінологічних виразів, особливо в умовах геополітичних змін та можливості входу окремих країн до альянсу. Саме застосування корпусного паралельного перекладу дає можливість реалізувати мовно-лінгвістичні вимоги офіційно-ділового стилю: еквівалентність перекладу, збереження прагматики оригіналу в перекладі, що передбачає звернення до визначення особливостей спеціального військового перекладу на всіх мовних рівнях. Відповідно, корпусний переклад військових витягів із документів НАТО став основою для створення короткого словника сталих термінологічних виразів на військово-політичну тематику.

16.18.12.0957/224951. Способи перекладу лексичних одиниць в галузі комп'ютерних технологій (на матеріалі англійської, німецької та української мов). Патріарх В.О. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.30-35. - укр. УДК 81'322; 004.934; 004.912.

Стаття присвячена дослідженню способів перекладу лексичних одиниць в галузі комп'ютерних технологій (на матеріалі англійської, німецької та української мов). Для аналізу виокремлено комп'ютерні англійські та німецькі термінологічні одиниці, що вживалися в науковій сфері ХХ століття. Проведено зіставний аналіз цих одиниць. Згруповано досліджувані терміни відповідно до способів перекладу, розкрито особливості перекладу англійських термінів німецькою та українською мовами.

16.18.12.0958/224993. Робота зі словниковою статтею як початковий етап формування навичок анотування та реферування технічних текстів. Харицька С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.39-43. - укр. УДК 371.134:004.

У статті автор вказує на необхідність формування навичок реферування та анотування для отримання необхідної інформації з іншомовних науково-технічних джерел через роботу зі словниковими статтями. Вказується на необхідність вміти працювати зі словниково-довідниковою літературою. Перелічуються причини, що спонукають майбутніх спеціалістів технічної галузі вміти оперативно вилучати необхідну інформацію, роблячи аотації та реферати науково-технічної літератури. Автор зазначає, що головним завданням сучасної освіти є підготовка людини до морального та професійного самовизначення в ринковій системі відносин, до самостійної взаємодії з динамічним світом.

16.18.12.0959/225005. Національна специфіка при перекладі елементів лексико-семантичного поля електоральної лексики. Акмалдінова О., Письменна О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.5-12. - укр. УДК 81'25.

Стаття присвячена розгляду особливостей змісту лексико-семантичної групи "виборчий процес і електоральні технології"; аналізу морфолого-синтаксичних характеристик, стилістичного оформлення та специфіки функціонування зазначеної лексики; явищ синонімії та варіативності при формуванні лексем; опису методів і прийомів перекладу текстів з електоральною термінологією; обліку системи екстралінгвістичних чинників для досягнення адекватності перекладу.

16.18.12.0960/225059. Дативні транзитивні рефлексивні дієслова в російській мові: особливості походження. Оленяк М.Я. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.15-26. - англ. УДК 81-26.

Пропонована робота розглядає статус рефлексивів в російській мові і доводить наявність у ній дативних транзитивних рефлексивних дієслів. В статті окреслено основні підходи до трактування рефлексивів, визначено місце дативних транзитивних рефлексивних дієслів у системі рефлексивів, охарактеризовано функцію показника зворотності та описано історію утворення дативних транзитивних рефлексивних дієслів у російській мові.

16.18.12.0961/225069. Застосування ентропії Шеннона для виявлення голосової активності в зашумлених звукозаписах. Добровольський Г.А., Тодоріко О.О. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №3(58), С.218-223. - рос. УДК 004.934.2.

У роботі розглядається задача пошуку людської мови в зашумленому звуковому сигналі. Перевіряється гіпотеза про збільшення кількості інформації при наявності мови у відповідних місцях звукозапису. Для перевірки гіпотези було запропоновано спосіб використання ентропії Шеннона для формування навчальної вибірки простого класифікатора. Проведене дослідження показало, що представлений спосіб дозволяє виявити в звукозаписі людську мову навіть якщо співвідношення сигнал/шум не перевищує 0 dB. Даний спосіб визначення голосу передбачається використовувати в системах автоматичної обробки мови і автоматичної перевірки вимови під час навчання іноземній мові.

16.18.12.0962/225646. Розробка інструменту для обробки текстів з неоднорідною структурою. Петік М.В., Думбравяну Р.М., Килат С.В. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2016, №23(99), С.79-82. - англ. УДК 410.

Представлено підхід в розробці системи для обробки неструктурованих текстових даних румунської мови. Метою даного проекту є розробка інструменту SoFTcrates, системи програмного забезпечення для обробки неструктурованих текстових даних для створення структурованих вихідних даних в якості комп'ютерних лінгвістичних ресурсів. Ми описали деякі математичні аспекти в текстовому поданні і представили деякі етапи обробки неструктурованих текстових даних. Крім того, інтерфейс програми проілюстровано. В майбутньому ми постарасмося реалізувати механізми диверсифікації заснованих слів за допомогою словотворчих механізмів і семантичної мережі WordNet. Більш того, ми будемо оптимізувати інтерфейс, щоб мати можливість шукати не тільки завдяки одному слову за раз, а й завдяки кількох слів, які користувач вважає більш відповідними до тексту.

16.18.12.0963/225817. Метод формування фрагментів тексту для пошукових систем на основі розподілу термінів по документу. Кунгурцев О.Б., Ковальчук С.В. // Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський нац. політехн. ун-т, 2017, №26(102), С.48-59. - укр. УДК 004.912.

Розроблено метод, що дозволяє виділити фрагменти тексту на основі аналізу розподілу термінів у відповідь на запит користувача. Описано три підходи встановлення діапазону та формування фрагментів. Представлено алгоритм формування фрагментів. Описано принцип вибору діапазону для кожного терміну. Представлено алгоритм формування фрагментів для конкретного терміну. Також описано принцип порівняння декількох фрагментів між собою.

16.18.12.0964/227183. Інтенсифікація професійно орієнтованого навчання іноземної мови державних службовців (акмеологічний підхід). Бранецька М.С., Акінгін М.О. // Теорія та практика держ. управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2, <http://el-zbirn-du.at.ua/2016_2/27.pdf>. - укр. УДК 81'243:378.147.

У статті розглядається поняття "акмеологічний підхід". Проаналізовано головні принципи акмеологічного підходу в контексті інтенсифікації навчання іноземної мови держслужбовців.

16.41 Мови світу

16.18.12.0965/224052. Китайська мова як лінгвістична комунікація: минуле й сучасність. Джун Н.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.212-216. - англ. УДК [378.147:371.13] (510).

Останнім часом китайська мовна культура викликає величезний інтерес усього світу. Важливість Китаю у світі зростає і політично, і економічно. Наступні кілька років більше уваги буде приділено діалоговому і двомовному спілкуванню для міжнародного обміну інформацією. Традиційна китайська філософія підкреслює важливість розуміння людської природи, збалансованої гармонії через мову. Це є передумовами майбутнього розвитку китайської мови як засобу лінгвістичного спілкування.

17 ЛІТЕРАТУРА. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО. НАРОДНА ПОЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ

17.01 Загальні питання літературознавства

17.18.12.0966/224043. Роль Н. Зборовської у становленні психоаналітичної методології в українському літературознавстві. Томченко М.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.149-156. - укр. УДК 821.161.2:81'23.

Стаття присвячена процесу становлення психоаналізу в українському літературознавстві, а також у ній простежено місце літературно-критичної творчості Н. Зборовської в психоаналітичному дискурсі. Розкриваються основні поняття та переваги психоаналізу як методології дослідження національної літератури.

17.18.12.0967/224045. Близьке у віддаленому внеску (науково-освітня спадщина М.П. Тараненка). Шевченко В.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.166-173. - укр. УДК 82.577.

Стаття містить огляд наукової і освітньої спадщини доктора філологічних наук, професора М.П. Тараненка, його системного й вагомого внеску в дослідження творчості Марка Вовчка, Івана Нечуя-Левицького, теоретичних аспектів структури художнього тексту. Розкрито риси його духовної суверенності, мудрого наставництва, вдумливого керівництва навчально-виховним процесом.

17.18.12.0968/224056. Ономастичні студії В. А. Чабаненка: дослідник надвеликолузької топонімії. Ільченко І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.236-240. - укр. УДК 811.161.2(092)Чаб.

Стаття присвячена ономастичним дослідженням В.А. Чабаненка. Співець рідного краю приділяв велике значення топонімічним назвам, тому що топонім є складовою частиною духовної культури народу. Усе це знайшло відображення в його історико-топонімічних словниках "Великий Луг Запорозький" та "Порожистий Дніпро".

17.18.12.0969/224146. Літературознавчі здобутки і втрати Михайла Бернштейна. Шевченко В.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.266-276. - укр. УДК 821.161.2:82.09.

У статті проаналізовано літературознавчу спадщину доктора філологічних наук, професора М. Бернштейна: праці з історії української літератури, літературної критики, українсько-російських літературних зв'язків, текстології. Визначено його наукові досягнення і зумовлені домінуванням радянської ідеології неминучі втрати в судженнях і висновках. Обґрунтовано значущість індивідуального внеску дослідника у стратегію науки про літературу.

17.18.12.0970/224182. Пародія як феномен літературної критики. Науменко Н.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.146-159. - укр. УДК 821.161.2-1.09.

Визначено особливості пародії не лише як художнього твору, а й як різновиду літературно-критичної розвідки. Зроблено висновок, що пародія, котра, за задумом її автора, має на меті показати й висміяти певні вади твору-оригіналу, насправді при уважному прочитанні установлює критичну парадигму, в якій, по-перше, виявлені вади постають як спосіб "творчої профілактики" майбутньому поетові, а по-друге, дозволяють читачеві уявити й позитиви пародійованого тексту, зокрема й через звертання до першотвору, а також створити в уяві образ автора (і оригіналу, і пародії), відкритий до подальших інтерпретацій. Предметом дослідження у даній статті стали літературні пародії, оприлюднені впродовж ХХ - на початку ХХІ століть, а також твори, які априорі не є пародіями, але виступають такими щодо деяких реалій сьогодення їхніх авторів.

17.18.12.0971/224242. Концепція постнекласической методологической стратегии проф. Александра Огуя. Червінська О.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.174-186. - англ. УДК 82.0 (477) (092) Огуй.

Подано огляд формування літературознавчої концепції українського вченого-германіста Олександра Огуя, висвітлений з 1993 по 2013 рр. на сторінках літературознавчого наукового збірника "Питання літературознавства". Показано поступовість оформлення провідної концепції так зв. Постнекласичної методологічної стратегії вченого, починаючи від першої публікації в "ПЛ", де як зразок продуктивної спроби залучити позачасові лінгвістичні універсалії для порівняння типологічно збіжних жанрових форм доводилася автентичність "Слова о полку Ігоревім" в історико-типологічному зіставленні із середньовічним епосом (Вип. 1, 1993 "ПЛ"). Розглянуто такі статті: "Трьохвимірний поетичний простір "Ланселета" Ульріха фон Цатцікгофена" (рецензія, 2010 р.); "Історико-соціальні жанри середньовічної літератури в постнекласичній методології: принципи класифікації" (2012 р.); "Принцип становлення німецької літератури середньовіччя: подолання кризових етапів через нові жанри" (2013 р.). Остання, найбільш розгорнута за обсягом публікація автора, запропонувала оригінальну і перспективну методику наукового дискурсу (так зв. контент-аналіз, що передбачає урахування соціальних факторів у дослідженні культурних феноменів).

17.18.12.0972/225041. До питання про методи аналізу концепту в сучасних лінгвістичних студіях. Домніч О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.104-112. - укр. УДК 81'1-13:1.008.

У статті порушено коло питань, що стосуються систематизації теоретичних засад концептуального аналізу й опису дослідницьких прийомів і процедур відповідного напрямку. Актуалізація порушених проблем зумовлена відсутністю точного методу дослідження концептів у сучасних лінгвістичних студіях, натомість наявністю сукупності методик, прийомів і дослідницьких процедур, які в результаті намагаються охопити всі сфери існування концепту в різних формах і призводять до єдиної мети - дослідження ментальності певного лінгвосоціуму.

17.07 Теорія літератури

17.18.12.0973/224027. Епіфанія як "раптова духовна маніфестація" існування особистості в новелі Е. Манро "Wood" ("Ліс"). Ботнер В.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.20-26. - укр. УДК 821.111:82-31.

У статті на прикладі новели Е. Манро "Wood" ("Ліс") проаналізована "раптова духовна маніфестація" існування особистості. Зростаючий інтерес до новітніх тенденцій у світовій англійській літературі змушує по-новому поглянути на національну літературу Канади, зокрема на творчість Еліс Манро, яка вважається визнаним класиком канадської англійської літератури, однією з найвизначніших сучасних авторів коротких оповідань, лауреатом Нобелівської премії в галузі літератури. Указується, що новела Е. Манро "Wood" ("Ліс") корелюється з жанровою особливістю, яка насамперед пов'язана з нововведенням, "запатентованим" Дж. Джойсом, - епіфанією (осяянням), "несподіваним поворотом" у сюжеті. У статті доведено, що Е. Манро, зберігаючи зовнішню форму традиційної психологічної малої прози, дотримується модерністської поетики, у якій панує стихія натяку, тобто авторка створює особливий тип "short story", в основі якої лежить не характер, а насамперед якась "епіфанічна ситуація осяяння", на яку реагують персонажі. Підкреслено, що "духовне прозріння", як у фокусі, концентрує почуття, думки, бажання головного героя Роя Фаулера, миті осягнення самого себе, своєї долі. Епіфанія-осяяння стає своєрідним моментом катарсису героя. Відзначається, зокрема, що письменниця переносить дію у внутрішню сферу існування особистості свого героя, органічно підводить його до "зрушення у свідомості", моменту "прозріння", іншого розуміння "happiness" як сенсу свого існування. Також підкреслюється, що реальний факт і емоційний досвід у новелі "монтуються" за допомогою обдуманого стратегії оповідних засобів, вони розташовуються в кульмінаційній точці, у якій стають вершиною. Епіфанія як кульмінаційний момент твору провокує особливий фінал - завершення твору кульмінацією за відсутності розв'язки. Окрім того, у статті акцентується контрастне зіставлення двох планів (перший план пов'язаний зі світом реальності, встановленого порядку, несвободи, другий - зі світом мрії). У статті наголошено, що трагізм буття виявляється на рівні мотивів страждання через самотність, через розрив із землею та рідними, через нерозуміння та неприйняття оточуючими.

17.18.12.0974/224033. Архетип дому в поезії Л. Костенко. Миронюк Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.77-85. - укр. УДК 821.161.2:82-14:398.

У статті зроблена спроба осмислити архетип Дому в поезії Л. Костенко, щоб виокремити місце поетеси в структурі українського художньо-міфопоетичного канону, а також схарактеризувати унікальність авторської поетично-мовної картини світу.

17.18.12.0975/224034. Роман Павла Наніїва "Тричі продана": моделювання образу головної героїні. Мізінкіна О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.85-91. - укр. УДК 821.161.2-311.09.

У статті аналізуються способи творення образу головної героїні у романі П. Наніїва "Тричі продана". Зокрема, увага зосереджена на портреті, характеристичні інших персонажів, авторському коментуванні, поведінці Софії в різних ситуаціях та засобах психологізму.

17.18.12.0976/224037. Силове поле публіцистики Петра Ребра. Сечіна К.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.107-113. - укр. УДК 821.161.2.0-92 (477.64-2).

Стаття присвячена аналізу публіцистики співця Запорізького краю П. Ребра. Звертається увага на тематичний діапазон його публіцистики, жанрову специфіку, деякі елементи поетики.

17.18.12.0977/224040. Хронотоп зустрічі у трилогії У. Самчука "Ост". Стасик М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.132-136. - укр. УДК 821.161.2:82-31.

У статті проаналізовано один із найвідоміших романів У. Самчука "Ост". З'ясовано, що істотне значення для створення концепції людини і світу роману має хронотоп зустрічі. Він виявляє настрої, що панують у суспільстві, забезпечує наявність діалогів, у процесі розгортання яких художньо вирішується порушена проблематика.

17.18.12.0978/224042. Сучасна українська література та футуризм: інтерпретація одного роману. Томбулатова І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.143-149. - укр. УДК 821.161.2.

У статті здійснено спробу інтерпретації роману Й. Козленка "Танжер". При аналізі роману увага приділялася фактам, які репрезентують вплив творчості українських футуристів початку ХХ століття на сучасний текст. Результати такого роду інтеракції прослідковано в статті.

17.18.12.0979/224044. Модель світу-України крізь призму авторського сприйняття в поезії В. Чабаненка. Хом'як Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.156-166. - укр. УДК 821.161.2:82-1.

Стаття присвячена дослідженню поезії В. А. Чабаненка, простежено художнє змалювання моделі світу-України в ній крізь призму авторського сприйняття.

17.18.12.0980/224048. Характеристика кольоронімів у творчості Дена Брауна (на прикладі романів "Код да Вінчі", "Втрачений символ", "Янголи та демони"). Вишницька Я.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.187-192. - укр. УДК 821.111:82-31.

У статті розглядаються кольороніми в романах Дена Брауна, а саме в "Коді да Вінчі", "Втраченому символі", "Янголах та демонах". Ми провели аналіз кольоронімів у трьох романах, намагались виявити певні закономірності їх вживання, що є подібним, що відмінним, а також проаналізували структуру, семантику та прагматичну спрямованість цих слів. Ми з'ясували, які кольороніми автор вживає найчастіше, а також, чи є серед них індивідуально-авторські лексеми.

17.18.12.0981/224051. Етикетні епітети та їх стилістичні можливості в мові української народної лірики. Гриценко О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.204-211. - укр. УДК 811.161.2'373:398.8(477).

У статті аналізуються етикетні епітети, вживані в мові українського пісенного фольклору, а також звертається увага на їх семантику, текстотвірну та стилістичну роль.

17.18.12.0982/224053. Функціонально-семантичне навантаження антропонімів у мовному просторі історичних творів Адріана Кашенка. Драган Ю.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.216-224. - укр. УДК 811.161.2:81'373.23.

Стаття присвячена дослідженню антропонімів у мові історичних творів А.Ф. Кашенка, однієї з яскравих постатей січеславських письменників минулого століття, який майстерно відтворив життєвий устрій та військову звичаї запорозького січового козацтва. З'ясовано загальні ознаки ономастичного простору та смислове навантаження антропонімікону козацької вольності від гетьманів до низового січового козацтва, які вели боротьбу з різними поневолювачами українського народу.

17.18.12.0983/224055. Дискурсивні аспекти лінгвальної реалізації принципу невизначеності. Залужна М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.229-236. - укр. УДК 811.111:81'42.

Статтю присвячено розгляду реалізації принципу невизначеності крізь призму дискурсивних категорій на матеріалі британського постмодерного художнього дискурсу. Визначено релевантність принципу невизначеності для постмодерного дискурсу. Зазначено, що найбільш активно залучені до лінгвальної реалізації принципу невизначеності дискурсивні категорії референційності та інтertextуальності, антропоцентричності та інформативності. Меншою мірою специфіку функціонування принципу невизначеності у постмодерному дискурсі відбивають категорії цілісності, дискретності, зв'язності та просторово-часового континууму.

17.18.12.0984/224060. Уживання форм множини від власних назв у творі Дмитра Донцова "Дух нашої давнини". Микитюк О.Р. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.256-265. - укр. УДК 811.161.2'38+81'366.5.

Лінгвостилістичний аналіз форм множини від власних назв у творі "Дух нашої давнини" показує історію, культуру та суспільне життя українського народу. Дмитро Донцов уживає множинні форми для узагальненого відтворення знаних політичних діячів, могутності українських князів, особливостей гетьманської влади тощо. Форма множини від призвищ творців соціалізму та комунізму - це вияв поширеного ідеологічного впливу на найрізноманітніші верстви населення. Актуальним є дослідження національно-мовної особистості Дмитра Донцова, що відтворює систему цінностей українців.

17.18.12.0985/224062. Застаріла лексика в мовно-художній системі В.А. Чабаненка (на матеріалі поетичної збірки "Оратанія"). Сірик С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.272-281. - укр. УДК 811.161.2.

У статті зроблено спробу проаналізувати застарілу лексику, вживану в поетичному мовленні В.А.Чабаненка, визначено її семантичні групи та з'ясовано їх роль як стилістичного засобу у творах поета.

17.18.12.0986/224067. Відображення національно-культурних особливостей стратегічного мислення китайських та українських письменників в індивідуально-авторських картинах світу. Біляніна В.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.13-18. - укр. УДК 81-115.

У статті аналізуються етнічні та культурні чинники впливу на формування індивідуально-авторської картини світу. Дається характеристика страгатагемам та пояснюється характер їх використання в повсякденній формі спілкування. На базі китайських та українських художніх текстів наводяться приклади присутності діалогових страгатагем у китайській та українській мовній культурі.

17.18.12.0987/224068. Антропологічні пошуки української наукової фантастики (за повістю-феєрією М. Руденка "Народжений блискавкою"). Логвиненко Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.18-24. - укр. УДК 82.09.

У статті викладено погляди М. Руденка на людину. Проаналізовано, як письменник бачить людину, сенс людського існування, способи самовираження, форми суспільного устрою, мораль, світогляд, норми і правила співжиття на планеті й у Всесвіті. Висвітлено авторську концепцію світобудови та місця людини в ній.

17.18.12.0988/224071. Хронотоп темноти в романі Уласа Самчука "Темнота". Стасик М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.38-42. - укр. УДК 821.161.2:82-31.

У статті проаналізовано роман У. Самчука "Темнота". З'ясовано, що хронотоп темноти відіграє роль своєрідного інформаційного сигналу, попередження персонажам і читачам. При цьому, порожнечу духовну і просторову письменник не розділяє. Він виявляє настрої, що панують у суспільстві, забезпечує наявність діалогів, у процесі розгортання яких художньо вирішується порушена проблематика.

17.18.12.0989/224072. Онтологічний вимір прози Михайла Андрієнка-Нечитайла. Ткаченко Т.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.42-50. - укр. УДК 821.161.2-32.09.

У статті з'ясовуються особливості малої прози Михайла Андрієнка-Нечитайла (1894-1982), зокрема, розкриваються смислові домінанти, засоби характеротворення, студіюються світоглядні орієнтири письменника, визначається онтологічний вимір творів митця. Особливу увагу звернено на ідіостиль автора.

17.18.12.0990/224073. Тема школи у творчості сучасної дитячої письменниці Галини Малик. Фоміна О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.50-55. - укр. УДК 161.2.09+929 Малик.

У статті окреслено тему школи у творчості сучасної дитячої письменниці Галини Малик. Охарактеризовано загальні теми школи в українській літературі. Проаналізовано такі твори Галини Малик, як: "Абра&Кадабра", збірка невеличких анекдотичних творів "Сміятись заборонено!", вірші дитячої поетеси.

17.18.12.0991/224074. Поетика кольору в романі "Чорна дошка" Н. Доляк. Хом'як Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.55-63. - укр. УДК 821.161.2:82-31.

Стаття присвячена розкриттю поетики кольору в романі "Чорна дошка" Н. Доляк. Колір у ньому є важливим засобом моделювання голодомору 1932-1933 років на Україні, конкретно: на Вінниччині.

17.18.12.0992/224075. Жанровий синтез у творах української та російської літератур. Шевченко В.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.64-73. - укр. УДК 821.161.2-343.09.

Стаття присвячена розкриттю жанрового синтезу як п'ятого ступеня поділу - рід, вид, жанр, жанровий різновид, жанровий синтез - і його типів як специфічних сукупностей, що моделюють художні якості творів, об'єднують їхні структури в системи.

17.18.12.0993/224090. Семантика імен персонажів англійських, російських та українських літературних казок. Мер'ємова Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.184-196. - укр. УДК 81'37:81'373.2:82-343:811(111+161.1+161.2).

У статті розглядаються найменування персонажів літературних казок, які представляють особливу систему власних назв. У роботі представлена класифікація імен англійських, російських та українських авторських казок з огляду на їх семантичну характеристику. Запропоновано порівняльний аналіз сем найменувань персонажів у трьох мовах. Виділено спільні та відмінні риси функціонування семантики імен персонажів казок у трьох мовах.

17.18.12.0994/224094. Дискурсивні стратегії й тактики неавторитарно-песимістичного типу мовної особистості (на матеріалі новел О'Генрі). Рудик М.К. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.218-224. - укр. УДК 81'1(73)(092)О'Генрі 7.08.

Стаття присвячена вивченню дискурсивно-прагматичних особливостей мовлення та стратегій / тактик як засобів їх вираження. У статті подається огляд думок щодо визначення поняття неавторитарної мовної особистості, обґрунтовуються підходи до класифікації мовних особистостей, характеризуються стратегії замовчування та переконання й тактики їх реалізації у англійськомовному суспільстві, яким воно постає з новел О'Генрі.

17.18.12.0995/224098. Постмодерністська авторська пунктуація як один із прийомів мовної гри (на матеріалі прозових творів представників станіславського феномена). Тепшич А.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.244-250. - укр. УДК 81'42.

У статті доводиться, що порушення правил пунктуації є одним із виявів мовної гри, притаманної постмодерністським текстам. Автор розглядає використання авторських розділових знаків у прозі представників станіславського феномена та виявляє основні тенденції обігравання пунктуації.

17.18.12.0996/224103. Роман у віршах В. Бровченка "Як Мамай до Канади їздив": естетичні засади й стильові ознаки. Біляцька В.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.17-26. - укр. УДК 821.161.2-311.8.

У статті осмислюються естетичні засади роману у віршах Володимира Бровченка "Як Мамай до Канади їздив", побудованого на мотивах подорожі козака-характерника Мамаю канадськими містами й провінціями. Усі конфлікти та колізії у творі мають ідеологічну або моральну розв'язку, оскільки зосереджені на протиставленні політичної, економічної, культурної та інших сфер життя "Країни Рад" і капіталістичного соціуму. Твір відповідає канонам соціалістичного реалізму.

17.18.12.0997/224106. "Алтин-толобас" Б. Акуніна як роман-симулякр. Галич О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.39-44. - укр. УДК 821.161.1.

Стаття присвячена аналізу роману Б. Акуніна "Алтин-толобас", що проливає світло на найбільший симулякр письменника, створення міфу про зародження російської династії Фандоріних і, водночас, змальовує представника останньої її гілки. Роман-симулякр вписується в новітні тенденції розвитку літературного процесу, коли під впливом глобалізації швидкими темпами розвивається квазідокументальна література.

17.18.12.0998/224107. Притчевість у координатах української історії (за романом "Янгол у сірому" Н. Гуменюк). Горбач Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.44-51. - укр. УДК 821.161.2:82-312.2.

Стаття присвячена аналізу роману "Янгол у сірому" Н. Гуменюк крізь призму реалізації в ньому авторської варіації біблійного сюжету про Каїна та Авеля на матеріалі вітчизняної історії I пол. XX ст.

17.18.12.0999/224108. Думи про море як інтертекст роману Д. Мордовцева "Сагайдачний". Гринь Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.51-60. - рос. УДК 398.21:821.161.1-311.6 Мор7Саг.091.

Стаття присвячена аналізу думового інтертексту роману Д. Мордовцева "Сагайдачний", що представлений референцією думи "Бура на морі", а також ремінісценцією та цитуванням думи "Олексій Попович". У статті зіставляється текст роману з текстами відомих варіантів дум, аналізується трансформація та творче переосмислення думового сюжету у творі.

17.18.12.1000/224109. Художнє моделювання історичних подій та образів у романі "Маруся Чурай" Ліни Костенко. Гриньків О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.61-66. - укр. УДК 821.161.2.

Стаття присвячена осмисленню образів історичних постатей на тлі подій часів козащини та з'ясуванню відповідності реальних історичних подій із описаними в контекстуальній площині авторського твору. Актуальність дослідження викликана потребою глибшого усвідомлення ролі козацтва в розвитку українського суспільства.

17.18.12.1001/224110. Концепція сучасної історії в метажанрових текстах (на матеріалі книги "Літопис самовидців"). Даниліна О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.66-72. - укр. УДК 821.161.2.

У статті розглянуто книгу "Літопис самовидців" у контексті концепції сучасної історії. Наголошено на необхідності залучення й визначення нових жанрів і форм опису історичних подій. Зроблено висновок про належність аналізованої книги до метажанрових текстів із виразним автобіографічним підґрунтям. Основою видання є пост у мережі Фейсбук, спочатку в електронному, згодом у друкованому вигляді, який ми кваліфікуємо як сучасний метажанровий варіант автобіографії.

17.18.12.1002/224111. Історична основа роману Л. Гомона "Люди". Димовська А.К. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.72-77. - укр. УДК 821.161.2-311.6 Гомін.

Стаття присвячена аналізу поетики роману маловідомого українського письменника першої половини ХХ століття Л. Гомона (О.Д. Королевича) "Люди" (про перші місяці Другої світової війни та участь в організації антифашистського руху у м. Ніжині викладачів та студентів Ніжинського педагогічного інституту). Історичну цінність твору становить той факт, що його автор - у ті роки викладач інституту - був безпосереднім учасником описаних подій. Художню цінність твору закладено в гуманістичному пафосі та аксіологічно-онтологічному підґрунті тексту.

17.18.12.1003/224112. Інтерпретація козацтва в романтичній прозі Олекси Стороженка. Зінченко Н.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.78-82. - укр. УДК 821.161.2:94.355(477) "14 17".

У статті розглядається тема козацтва в романтичній прозі О. Стороженка. Аналізуються окремі фольклорно-етнографічні твори, вміщені у збірці "Українські оповідання". Визначаються особливості індивідуального стилю письменника.

17.18.12.1004/224115. Одухотворення густативних уподобань козаків у кулінарному романі Л. Гончар та Р. Найди "Козацька кухня: 200 рецептів". Ковпик С.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.94-101. - укр. УДК 821.161.2:82-31:392.8.

У статті проаналізовано кулінарний роман Л. Гончар та Р. Найди "Козацька кухня: 200 рецептів" з точки зору одухотвореності густативних уподобань українського козацтва. Автори статті спробували з'ясувати на стільки представлений кулінарний код української козацької кухні у вказаному романі є одухотвореним. У статті йдеться про харчосмакові уподобання козаків, про функції страв козацької кухні у підтримці здорового способу життя козаків, про кулінарні здібності та винахідливість козаків. С. Ковпик стверджує, що аналізований кулінарний роман - вірєць національного кулінарного патріотизму.

17.18.12.1005/224116. Художній аналіз теми свобод і привілеїв козацтва в романі "Чорна рада" з точки зору методології усної історії. Козачук К.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.101-106. - укр. УДК 821.161.2 (82-311.6):347.28+930.2.

У статті проаналізовано художню інтерпретацію теми свобод і привілеїв козацтва в епоху Руїни, подану в історичному романі П. Куліша. Використані елементи методології усної історії дозволили по-новому розглянути технологію формування суспільної свідомості напередодні виборів гетьмана Лівобережжя, результат яких на довгий час визначив долю України.

17.18.12.1006/224117. Інтермедіальні засоби зображення козацтва у творчості Ю. Яновського. Коробкова Н.К. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.106-110. - укр. УДК 821.1612-31Яновський1 7.08:7.

Статтю присвячено актуальній і досі мало дослідженій проблемі інтермедіальності літературно-художнього твору. Простежено взаємозв'язок архітектурного та малярського інтертексту з ідейно-стильовими домінантами неоромантичного струменя творчого мислення Ю. Яновського на прикладі роману "Чотири шаблі".

17.18.12.1007/224118. Гра з міфами в художніх проєктах альтернативної історії В. Кожелянка. Костецька Л.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.110-116. - укр. УДК 821.161.2:82.0-343.

Романи В. Кожелянка пропонуть ігровий простір, означений координатами альтернативної історії. Твори "Конотоп" і "Дефіляда в Москві" будуються на грі в історію, коли українці використовують свій шанс і отримують можливість змінити перебіг історії. Авторськими художніми стратегіями є гра із національними міфами, поєднання сучасного і минулого, інтертекстуальність. Це представлення комфортного варіанту українського світу.

17.18.12.1008/224119. Художнє висвітлення духовно-моральних цінностей у романі "У череві дракона" М. Руденка. Кравченко В.О., Чудновець С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.116-122. - укр. УДК 821:161.2:82-3.

У статті розглядаються особливості художньої інтерпретації духовно-моральних цінностей у романі М. Руденка "У череві дракона". Прокоментовано вміння автора реалізувати морально-духовні концепти через світоглядні орієнтири.

17.18.12.1009/224120. Художній світ Павла Загребельного. Красненко О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.122-126. - укр. УДК 821.161.2:82-31.

Стаття присвячена характеристиці художнього світу прози Павла Загребельного. Звернено основну увагу на художню реалізацію концептів романів історичної тематики - циклу про Київську Русь ("Диво", "Первоміст" та "Смерть у Києві"). Розглядаються специфічні риси творів триптиху, які є засобами вираження, вербалізації

- концептів дива, творчості, історичної пам'яті, влади та мосту, а також показано особливості часопростору в романі "Диво" Павла Загребельного.
- 17.18.12.1010/224121. Голодомор українського народу в романі С. Талан "Розколоте небо". Ласкава Ю.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.127-131. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6.
У статті висвітлено події, які відбувались на сході України у 1932-1933 рр. і знайшли своє відображення в романі С. Талан "Розколоте небо". Особливу увагу зосереджено на дослідженні особливостей трансформації історичної правди в художню, ролі й місця творчого домислу та вимислу у творі сучасної української письменниці.
- 17.18.12.1011/224122. Художнє моделювання трагедії українського селянства 1920-1930-х рр. у новелістиці З. Дончука. Ленська С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.132-137. - укр. УДК 821.161.2:82-32.
Стаття присвячена осмисленню специфіки художнього моделювання життя пореволюційного села як національної трагедії українства в еміграційній літературі ХХ ст. Розглядаються особливості образотворення та поетики низки маловідомих оповідань З. Дончука, які в неореалістичному дискурсі відбивають ті суспільно-політичні процеси, що докорінно змінили долю українського селянства після поразки національно-визвольних змагань та репрезентують антитоталітарну тематику літератури діаспори.
- 17.18.12.1012/224123. Сміх як засіб адаптації художнього простору Запорозької Січі (за "Записками" Луки Яценка). Литвин Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.138-142. - укр. УДК 821.161.2:82-341:[94.355(477) "14 17"].
Стаття присвячена аналізу засобів комічного і проявів сміхової культури в уривку із "Записок" Луки Яценка, тринадцяти томних мемуарів, що склалися у другій половині ХVІІІ століття. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю запозичити прогалину у вивченні прозових текстів із гумористичною доміантою, що належать до української барокової літератури.
- 17.18.12.1013/224124. Історична ретроспектива в поезиці Івана Низового. Манько А.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.143-147. - укр. УДК 821.161.2-1 Низовий.
Стаття присвячена дослідженню історичної ретроспективи та її значення в поезиці І. Низового. Основний зміст дослідження складає аналіз поезій історичної тематики, що не втратили актуальності й у наш час. Обґрунтовується думка про виділення антирадянської лірики як невід'ємної складової історичної гілки поезій митця.
- 17.18.12.1014/224125. Особливості пародіювання масової культури тоталітаризму в антиутопії О. Ірванця "Рівне/ровно (стіна): нібито роман". Ніколаєнко В.М., Зубець Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.147-151. - укр. УДК 821.161.2:82-31.
У представленій розвідці подано найзагальніші відомості про феномен масової культури, зокрема радянської. Висвітлено специфіку пародіювання мас-культури радянської епохи в постмодерному романі-антиутопії О. Ірванця "Рівне/Ровно (Стіна)". Також досліджено інші засоби художнього вираження: гіперболізацію, гротеск, іронію, різні форми інтертекстуальності.
- 17.18.12.1015/224126. Жанрові особливості роману Л. Кононовича "Тема для медитації". Ніколаєнко В.М., Зуєнко Я.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.152-156. - укр. УДК 821.161.2:82-31.
У статті порушено проблему дослідження жанрової специфіки роману Л. Кононовича "Тема для медитації". Розглянуто особливості реалізації авторських новацій у контексті жанру постмодерного роману. Досліджено особливості інтерпретації автором основних ознак постмодерного тексту: синкретизму різних філософських систем, функційних стилів, монтажу, фрагментарності, нелінійного письма та ін.
- 17.18.12.1016/224127. Образ козака в українській фантастиці. Олійник С.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.156-163. - укр. УДК 821.161.209-3.
У статті зосереджено увагу на особливостях функціонування образу козака у фантастичних творах В. Арєнєва, Т. Завітайла, В. Кожелянка й В. Рутківського. Актуальність дослідження зумовлена популярністю образу козака й козацької тематики в українських фантастичних, особливо фентезійних творах та потребою докладного вивчення особливостей генерування цього образу та його ролі у структурі зазначених художніх творів.
- 17.18.12.1017/224128. Специфіка процесу формування світоглядних орієнтирів особистості в романі "Іловайськ" Є. Положія. Поліщук Є.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.163-168. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6:172.1:316.613.5.
У статті аналізуються світоглядні моделі буття героїв роману - учасників бойових дій на Сході України. Акцентується увага на проблемі свободи особистості, репрезентації концепцій волюнтаризму та фаталізму в художньому тексті. Також порушена проблема сенсу людського існування та ставлення до смерті героїв роману "Іловайськ" Є. Положія.
- 17.18.12.1018/224129. Діалектика історичної випадковості та історичної закономірності в альтернативно-історичних творах. Поліщук О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.168-174. - укр. УДК 82.09.06.
У статті проаналізовано зв'язок категорій "історична випадковість" та "історична закономірність" у філософії художньої альтернативістики. Актуальність дослідження зумовлена посиленням інтересом до альтернативного розвитку історичних сценаріїв та потребою здійснити аналіз взаємозв'язку історичної випадковості та історичної закономірності в альтернативно-історичних творах.
- 17.18.12.1019/224130. Жанрово-стильова специфіка кінороману "Художник" К. Тур-Коновалова, Д. Запрія, О. Лісовикової. Проценко О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.174-179. - укр. УДК 821.161.2-2.

У статті досліджується жанрово-стильова специфіка кінороману К. Тур-Коновалова, Д. Замрія, О. Лісовикової "Художник". З'ясовано способи організації історико-біографічного матеріалу: синтез засобів кіно й літератури (поділ дії на короткі епізоди, монтаж кадрів, документальність, інформування, зміщення часових і просторових площин, авторське втручання у перебіг зображуваних подій тощо).

17.18.12.1020/224132. Поетика малої прози Віктора Положія. Рибцева О.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.185-187. - укр. УДК 821.161.2-3 Положія.

Стаття присвячена дослідженню поетики малої прози Віктора Положія, зокрема жанрової природи, структури рівнів оповіді, характеру образності, стильової своєрідності. Актуальність розвідки пояснюється відсутністю студій творчості письменника та незгасимим інтересом до явища фантастичної літератури.

17.18.12.1021/224133. Поетикальні експерименти чи перевага традицій у зображенні історичних осіб і епохи в романі Юрія Мушкетика "Останній гетьман". Ромас Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.188-197. - укр. УДК 821.161.2-31.09.

Стаття присвячена аналізу прийомів і засобів, які використовуються авторами сучасного роману для зображення колориту епохи та героїв, визначенню особливостей прози Ю.Мушкетика в аспекті поетики. Увага зосереджена на елементах ідіостилю письменника та на окремих його спробах модернізувати текст, відходячи від традиційних для нього засобів характеротворення. Питання переваги традицій та використання поетикальних експериментів розглядається на матеріалі роману "Останній гетьман" Ю. Мушкетика. Актуальність дослідження пояснюється сталим інтересом до творчості цього автора, а також до питання поетики сучасного роману.

17.18.12.1022/224137. Художнє моделювання образів історичних осіб у романі В. Рутківського "Сині води". Слижук О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.211-215. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6.

У статті розкриваються особливості та авторські прийоми художнього моделювання історичних постатей XIV ст., які брали участь у битві на Синіх Водах, описаній в однойменному романі В. Рутківського. Увага зосереджена на поєднанні у художньому полотні роману роздумів про долю українських земель після перемоги князів литовської династії Гедиміновичів зі змалюванням зародження козацтва та його ролі у вирішальних битвах із золотоординцями. Актуальність дослідження полягає в літературознавчому аналізі системи образів сучасного українського роману, адресованому юному читачеві.

17.18.12.1023/224138. "Спогади" Дмитра Павличка: авторська візія української історії ХХ століття. Стадніченко О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.216-225. - укр. УДК 821.161.2:82.0-94.

У статті розглядається книга "Спогади" Дмитра Павличка у двох томах, опублікована 2015 року. Автор статті звертає увагу на те, що книга є синтетичним поєднанням мемуарів, де автор звертається до осмислення свого життя від найперших кроків до сьогодення. Вказується, що багато уваги приділено висвітленню стосунків власне автора спогадів з багатьма його сучасниками: письменниками і громадсько-політичними діячами за період від кінця 1940-х до наших днів. Особливо детально розглядається авторська візія української історії 1940-х років. Виписаний у спогадах образ автора вражає гармонійністю, сконденсованістю і цілісністю, і ніби підіймається над процесами, перебіг яких представлено в спогадах.

17.18.12.1024/224139. Відкриті питання в романі А. Чайковського "Сагайдачний". Теодорович А.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.225-229. - укр. УДК 821.161.2-311.6.

Стаття надає методичні рекомендації щодо висвітлення образу надзвичайно важливої для української історії персоналії гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, а також його епохи в романі А. Чайковського "Сагайдачний". Проведено паралелі між історичними ретроспективами автора роману та українськими геополітичними викликами сьогодення.

17.18.12.1025/224140. "Козацькому роду нема переводу..." О. Ільченка як композиційний варіант українського історичного роману. Тіхавська Т.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.229-233. - укр. УДК 821.161.2.

У статті розглянуто специфіку компонування історичного роману "Козацькому роду..." О. Ільченка. З'ясовано, що, незважаючи на стрункість зовнішньої композиції твору (чіткий поділ на пісні), внутрішня композиція через особливості сюжету, нарації, хронотопу, групування персонажів відзначається більшою строкатістю, що є ознакою прийому "очуднення" історії в художньому творі.

17.18.12.1026/224141. Фольклорні мотиви у творі Д. Гуменної "Благослови, мати!". Філіпенко О.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.233-235. - укр. УДК 821.161.2:398(477+100).

У статті розглянуто світобачення Д. Гуменної крізь призму українського та світового фольклору, міфології на прикладі казки-есею "Благослови, Мати!". Доведено, що в прочитанні трипільської культури письменниця звертає окрему увагу на архетипи українського фольклору (Купала, Ляля, Земля-Жінка), які мають жіноче начало. Наголошено на тому, що фольклорні архетипи у творі "Благослови, Мати!" посідають одне із чільних місць, а жіночі символи є сакральними образами.

17.18.12.1027/224142. "Будемо держати Україну" (образ отамана Марусі в однойменному романі В. Шкляра). Хом'як Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.236-244. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6.

Стаття присвячена аналізу роману В. Шкляра "Маруся", дослідженню засобів характеротворення образу головної героїні - отаманші Марусі.

17.18.12.1028/224143. Художнє моделювання образу Івана Сірка в диології М. Морозенко "Іван Сірко, великий характерник", "Іван Сірко, славетний кошовий". Хом'як Т.В., Іващенко О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.245-253. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6:82.0'06:7.04. Стаття присвячена осмисленню образу легендарного кошового Івана Сірка та розкриттю засобів його характеротворення. Актуальність дослідження пояснюється неухильною увагою до образу легендарного кошового Запорізької Січі.

17.18.12.1029/224144. Художнє моделювання історії в романі "Windows on the world" Ф. Бег'беде. Черкашина Т.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.253-261. - укр. УДК 82.94-821.133.1.

Статтю присвячено дослідженню специфіки художнього моделювання історії в романі "Windows on the World" французького письменника Ф. Бег'беде. Аналізується поетика подвійної оповіді роману, взаємонакладання документально-історичного та автобіографічного дискурсів. Увагу приділено альтісторичним особливостям аналізованого роману.

17.18.12.1030/224145. Історичні візії поезії Ю. Липи. Шапіро В.Й. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.261-266. - укр. УДК 821.161.2Л-1.09:94.

Стаття присвячена аналізу історичних мотивів у поетичній творчості Ю. Липи. Виокремлено основні тенденції його творів у цьому аспекті. Актуальність історичної лірики Ю. Липи зумовлена новими викликами сьогодення, які потребують її переосмислення.

17.18.12.1031/224147. Запоріжжя як "простір пам'яті": імагологічна візія поезії Івана Манила. Юферова О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.276-282. - укр. УДК 821.161.2:82-3.

Іван Манило - поет української діаспори. Смысловим центром його творчості є Запоріжжя. Основні ознаки Запоріжжя як "простору пам'яті", засоби, що використовуються для його втілення, - провідні дослідницькі завдання цього дослідження. Теоретичну основу роботи становлять концепції П. Нора і А. Ассман. У роботі розглядається питання поетики образу Запоріжжя в ліриці Івана Манила, розкривається аспект дуалістичності його образної структури. Поетична модель етнообразу Запоріжжя стискається до формули "степ"- "Дніпро"- "долина"- "Хортиця". Запоріжжя репрезентується як уявний простір. Попри топонімічну точність, спостерігається відсутність візуалізації урбаністичного локусу. Риси відкритості й невизначеності наближають образ Запоріжжя до феномену "простору пам'яті". В І. Манила наявні різні типи механізмів пам'яті, але всі вони зосереджені в пошуку стану соборності, який досягається через "вписування" себе в літературну традицію. Звідси чітка творча позиція: маніфестація підтримки й розвитку попереднього художнього досвіду. У статті окрема увага приділяється специфіці проблеми "слави" в контексті простору пам'яті.

17.18.12.1032/224149. Етимологія назв учасників весільного обряду у творах Т.Г. Шевченка. Грозовська Н.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.296-302. - укр. УДК 821.161.2:392.51.

У статті здійснено етимологічний аналіз назв учасників весільного обряду у творах Т.Г. Шевченка. Зокрема, приділено увагу назвам на позначення головних та другорядних учасників весільного обряду. Автор аналізує назви за їх походженням, спорідненістю, враховуючи лексико-семантичне значення.

17.18.12.1033/224150. Фонові оніми в ідіостилі Р. Іваничука. Ільченко І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.302-308. - укр. УДК 811.161.2:82-311.6.

Стаття присвячена фоновим онімам в історичних романах Р. Іваничука, які становлять невід'ємний компонент структури та вагому частину художнього твору. Фонові оніми, а саме хрононіми, еклезіоніми, етноніми, біблійніми, міфоніми, асоціоніми та домоніми, надають історичним романам різноманітності, виразності й відповідності з тими подіями, які в них змальовуються.

17.18.12.1034/224172. Вставна новела в художній структурі роману М. Фріша "Нехай мене звать Гантенбайн". Астрахан Н.І. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.7-19. - укр. УДК 82.09.

Порушується проблема досягнення художньої цілісності літературного твору в ситуації руху європейської прози від модернізму до постмодернізму. Розглядаються особливості поетики роману М. Фріша "Нехай мене звать Гантенбайн", зокрема організація оповіді, композиція сюжету та образів. Особлива увага приділяється підкреслено другорядним елементам художньої структури (вставним новелам, позасюжетним персонажам, периферійним подробицям), які відіграють визначальну роль у становленні художнього цілого експериментального роману. На матеріалі роману "Нехай мене звать Гантенбайн" аналізується концепція людини, запропонована художнім дискурсом другої половини ХХ століття.

17.18.12.1035/224173. Поетика другорядного в романі "Торжество мізерності" Мілана Кундери. Бовсунівська Т.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.20-31. - укр. УДК 82-1-9Кундера.

Аналізується останній роман Мілана Кундери "Торжество мізерності" з акцентом на змінах у поетиці. Зокрема, йдеться про переосмислення та занепад постмодерністської категорії "симулякр", яка мало залежала від реальності, врешті, втрачала зв'язок із нею зовсім. Образний ряд роману Кундери не має жодного відношення до симулякризації доби постмодернізму. Презентуючи в новому романі й новий підхід до зображення людини, М. Кундера надає перевагу периферійному перед ядерним, маргінальному - перед центральним тощо. Основою нового роману письменника стали анекдоти про Сталіна та його оточення. Звідси нарративна специфіка та мінімізація форми.

- 17.18.12.1036/224175. Поетика помилки в творчості Лесі Українки. Кочерга С.О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.45-61. - укр. УДК 821.161.2.09.
Аналізується художня аберація як чинник поетики Лесі Українки в контексті її модерних шукань. Наголошено, що певні неточності на образному та метафізичному рівнях зазвичай підпорядковані пріоритету художньої правди. Запропоновано приклади семіотичних помилок у локальному тексті Лесі Українки. Доведено важливу сюжетотворчу роль гамартії в драматургії письменниці. Здійснено аналіз оповідання "Помилка", яке репрезентує рефлексії героя над помилковим екзистенційним вибором. У висновках гамартію визнано символом авторського трактування модерного життя, з характерним для нього коливанням індивідуума між самотністю і солідарністю.
- 17.18.12.1037/224176. Жанрові модифікації фарсу в сучасній драматургії. Васильєв Є.М. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.62-77. - укр. УДК 82-2.
Визначено особливості жанрових модифікації середньовічного фарсу в сучасній драматургії. Запропоновано типологію сучасного фарсу (конвенціональний фарс, чорний фарс, соціально-політичний фарс). Проаналізовані жанрові прикмети, особливості сюжету та персонифікації фарсу в творах європейської драматургії кінця ХХ - початку ХХІ століття (М. Фрейн, М. Камолетті, Д. Ортон, П. Шеффер, Е. Нелісон, Г. Адам, А. Біттон тощо). Розглянуто наукові (Л. Сміт, А. Сьєрз, С. Гончарова-Грабовська, Н. Малютіна та ін.) та авторські (Р. Куні) рефлексії щодо фарсового жанрового модуля.
- 17.18.12.1038/224181. Второстепенное в концепции сопротивления и процессов модернизма: переосмысление балтийского минимализма. Ландсбергте-Бехер Ю. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.130-145. - англ. УДК 82.02Модернізм(474).
Балтійська сучасна ідентичність базується на Опорі меншого і натхненна пошуком вторинного, вцілілого у повоєнній історії. Сила Опору була зруйнована й перетворилася в особливе явище культури, де домінує пасіонарність другорядного, меншого, що створює важливу метафору "сну під землею", архетип "Я", здатний підніматися з глибини, відповідний природній стихії. Ця сила "сну в землі" надихнула балтійський модернізм, в якому другорядне й основне чітко розділено: другорядне ліворуч, а все, що кодує вираження людини і нації, - праворуч. Метою балтійського мінімалізму, який шукає меншість, торкається темної сторони часів, є драматургія воскресіння (крім того, секунда в музиці означає інтонаційну клітину або другорядний інтервал, "один крок" від інтервалу пріма. Це все сприяє процесу трансформації. Пасіонарний другорядний виражає свій протест у творчій роботі зі "сталою точкою повороту світу" (Т. С. Еліот).
- 17.18.12.1039/224184. Першорядність "мовчазного" персонажа у прозі Михайла Коцюбинського. Кирилюк С.Д. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.175-188. - укр. УДК 821.161.2.
Проза Михайла Коцюбинського дає можливість простежити багато симптоматичних явищ і рис, притаманних українській літературі кінця ХІХ - початку ХХ століть. Водночас усвідомлення письменником його власної маргінальної позиції в літературному процесі несвідомо провокувало зацентрування уваги на другорядності його ролі як письменника. Затамування (свідоме приховування) власного "голосу" свідчить про несвідоме бажання бути почутим. У цьому виявляється і конфлікт автора з самим собою, і конфлікти, що відбуваються у внутрішньому світі його персонажів у рамках того чи того твору. Мета дослідження полягає в тому, аби означити проблему, вивести її в площину центральних у осягненні текстів М. Коцюбинського. В аналізі важлива роль відводиться "голосам" персонажів (як головних, так і другорядних). Противагою наявному голосу головного чи другорядного героя виступає мовчання, яке варто розглядати як важливий антропологічний чинник. Доводиться, що саме аналіз функції мовчання є ключем до прочитання художніх текстів М. Коцюбинського, як і аналіз функції не-мовчання, за якою першорядна роль наратора втрачається, натомість на перший план проступає другорядне, яке набуває статусу першорядності.
- 17.18.12.1040/224185. Поетика другорядного в координатах сповідальної модальності французького роману першої половини ХХ століття. Стеценко А.С. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.189-199. - укр. УДК 821.133.1"19"[31+248.156(045).
На прикладі романів французьких письменників епохи католицького ренесансу - Ж. Бернаноса, Ф. Моріака, Ж. Гріна - висвітлюється епістемологічне значення другорядного в мистецтві ХХ століття, унаочнюються нарративні стратегії моделювання католицькими письменниками сповідального профілю літератури цього періоду. Доводиться, що онтологічний фон культури початку ХХ століття зумовлює тяжіння французького роману до теми сповіді. Шлях її становлення, однак, проходить через процес глибинних трансформацій під впливом естетичного дискурсу епохи. Одним із головних маркерів оновлення поетики сповіді в художньому вимірі ХХ століття стає інтенсифікація семантики другорядного в її координатах. Причини цього художнього феномену мають комплексне пояснення: по-перше, через звернення до типологічних особливостей сповіді як християнського таїнства, по-друге, через розуміння природи нових мотивів, що лягають в основу сповіді героя роману ХХ століття.
- 17.18.12.1041/224186. Функціональність передмови в цілісному сприйнятті тексту (Вітольд Гомбрович "Транс-Атлантик"). Тичініна А.Р. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.200-216. - укр. УДК 821.162.1Гом411.09.
Розглядаються особливості функціонування паратексту, зокрема його рецептивна складова. Акцентується його участь в оформленні тексту у специфічну інтерпретаційну рамку цілісності, що генерує механізм рецептивної дії, звужує чи розширює горизонт очікування читача. Підкреслюється роль авторської передмови в архітектоніці літературного тексту як певною мірою "проксемічного центру". За результатами рецептивного опитування стосовно роману Вітольда Гомбровича (1904-1969) "Транс-Атлантик" (1953) функція передмови інтерпретується як діалогічна. На основі аналізу трьох авторських передмов (1951, 1953, 1957) і матеріалів письменницького щоденника робиться висновок про нарративну динаміку цих передмов і безпосередній вплив означеного паратекстуального фрагмента тексту на процес декодування змісту роману.

- 17.18.12.1042/224187. Поетика нарративу в романах Антуана Володіна. Чуб В.П. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.217-233. - укр. УДК 821.133.1-31 Володін.09. Досліджено нарративну структуру романів французького письменника Антуана Володіна. Проаналізовано розшарування оповідної інстанції, структуру авторської маски, інтерференцію гомодієгетичного та гетеродієгетичного нараторів, суб'єкту деперсоналізацію; виокремлено концепцію голосу та багатоголосся. Зауважено, що мультиплікація імен та анонімність наратора загострюють деперсоналізацію, надають мовленню синтетичність та мають ідеологічну забарвленість. Виявлено метатекстуальні коментарі, метафікціональну стратегію "тексту в тексті", металептичні зсуви. Констатовано, що розшарування оповідної інстанції та використання трансгресивних конструктивів є не стільки елементами літературної гри, скільки специфічними способами репрезентації акту мовлення, засобами створення ефекту химерності, драматизації відношень література - дійсність. За результатами дослідження встановлено, що виявлена багаторівнева "фальсифікація" оповідної інстанції виконує подвійну функцію: розширення фікціонального всесвіту до меж реального та віддзеркалення метафізичної проблематики постмодерністських антиутопій Антуана Володіна.
- 17.18.12.1043/224236. Роман Дж. М. Кутсі "Володар Петербурга" як фікційна біографія. Кеба О.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.71-93. - укр. УДК 821.111 - 31К.09. Розглядаються особливості художньої трансформації обставин творчої біографії Ф. М. Достоєвського в романі "Володар Петербурга" ("The Master of Petersburg") Дж. М. Кутсі. Охарактеризовано низку інтертекстуальних джерел, що стали основою фікціоналізації образу Достоєвського. Встановлено, що ідейно-художня концепція роману Дж. М. Кутсі "Володар Петербурга" ґрунтується не тільки на художньому інтертексті ("Біси", "Нотатки з підпілля" Ф. М. Достоєвського), але й на біографічному дискурсі та фундаментальних науково-критичних джерелах, що істотно вплинули на формування образу-міфу Достоєвського в західній художньо-естетичній думці, зокрема есеї "Ставрогін" Миколи Бердяєва, "Достоєвський - але в міру" Томаса Манна, "Достоєвський і батьковбивство" Зигмунда Фрейда. Здійснено спробу з'ясувати мотиви звернення автора до "темних" сторін внутрішнього світу Достоєвського і виявити "позитивну програму" роману Кутсі як твору про "п'ятому людського серця", що прозрівається геніальністю митця, але не рятує його від моральних втрат.
- 17.18.12.1044/224237. Трансформація старозавітних жіночих образів у ліриці Розі Ауслендер. Кравчук О.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.94-105. - укр. УДК 821.112.2 - 1Аус.09. З огляду на багатство традиційних біблійних сюжетів та образів у творчості Р. Ауслендер проаналізовано передусім старозавітні жіночі образи: фіктивний образ доньки Мойсея та образ дружини Лота, що перетворилася на соляний стовп. Образ новоствореної доньки пророка у вірші "Я - донька Мойсея" ("Ich Mosestochter") розглянуто як спробу авторки сконструювати свою єврейську ідентичність. Особливу увагу зосереджено на тлумаченні вірша "Соляний стовп" ("Die Salzsäule"), в якому тематизовано різні перспективи взаємозалежності смерті та виживання. Другий ключовий образ вірша - Евридіка, кохана античного співця Орфея. Р. Ауслендер використовує деякі елементи цих двох міфів, надаючи їм нової семантики. На прикладі вибраних поезій показано універсальність біблійних образів, наявних у творчості поетеси.
- 17.18.12.1045/224238. Метафора єврейського народу в англійській поезії Розі Ауслендер на прикладі віршів "The Forbidden Tree" та "The Clinic". Вікирчак І.О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.106-115. - укр. УДК 821.111(430) - 1Аус.09. Розглядається образ єврейського народу в англійській поезії Розі Ауслендер. Показано, що основними мотивами цього періоду стають пошуки нової ідентичності, переживання втрати матері й переосмислення жахів другої світової війни та її наслідків для єврейського народу й Європи в цілому. Аналізуються поезії "Заборонене дерево" і "Клініка". Зокрема, зроблено висновок, що в поезії Розі Ауслендер фенікс залишається сталим символом надії та відродження єврейського народу.
- 17.18.12.1046/224239. Другорядне "Я": феномен іншості та двійництва в сучасній шотландській прозі. Іваненко В.А. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.116-135. - укр. УДК 821.111 (411)-312. Розглядається функціонування другорядних персонажів у сучасній шотландській прозі. Специфіка сутності другорядності висвітлюється в контексті теорії "Каледонської антисизигії", запропонованої Джорджем Грегорі Смітом у дослідженні "Шотландська література: особливості та впливи". Йдеться про особливий тип шотландського менталітету, що оприявнює себе у специфічних формах соціального та естетичного вираження, і, відповідно, у творенні певної специфічної соціально-історичної та мистецької традиції. Другорядність персонажів, таким чином, постає через роздвоєння та поєднання протилежностей, що визначає "шотландський темперамент", який виражається в типових рисах національної літератури: поєднанні двох "настроїв", реалістичного та фантастичного. Визначаються основні функції, які виконує другорядний персонаж у конструюванні головного: функція Іншого, який відкладається у процесі внутрішнього диферансу протагоніста, а також функція віддзеркалення і двійництва, що конструює не тільки художню репрезентацію психологічно-компенсаторних механізмів головного "Я" у змінених станах свідомості, але і специфічно шотландський флер відсутності межі між фантастичним та реальним.
- 17.18.12.1047/224240. Образ країни-сусіда та проблеми самоідентифікації у тревелозі М. Щиг'єла "Зроби собі рай? Калинюшко О.А. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.136-151. - укр. УДК 821.162.1-992.09:(437.1 .2). Здійснено імагологічний аналіз тревелога М. Щиг'єла "Зроби собі рай". Досліджено зв'язок між жанровою формою твору та образом героя-оповідача, який приміряє на себе ролі героя-репортера та героя-мандрівника. Проаналізовано, як зіткнення із простором ментально близького Іншого відбилось на ідентичності героя. Акцентовано на різномірності взаємин героя із близькими йому націями чехів, українців та росіян. Українці та росіяни однозначно маркуються героєм-оповідачем як вороги, ставлення ж героя до чехів амбівалентне. Оповідач

- позиціонує себе чехофілом, він репрезентує ксенофільський гетерообраз чехів із метою вивістити свою батьківщину через приязне ставлення до більш цивілізаційно розвиненої країни.
- 17.18.12.1048/224241. Персоносфера роману А. Кокотюхи "Червоний". Ромас Л.М. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.152-173. - укр. УДК 821.161.2 - 311.6.09.
Досліджено персонифікацію роману "Червоний" сучасного українського письменника А. Кокотюхи. Серед персонажів роману виділено ті, які пізнаються як особистості в історико-культурних та соціально-політичних реаліях. З'ясовано, що композиційною особливістю роману є те, що він написаний у вигляді трьох зошитів від імені трьох другорядних персонажів, ступінь важливості яких визначається їх роллю в розвитку сюжету. Доведено, що комунікація автора з читачем відбувається опосередковано, через експліцитних персонажів із трьох різних історій про одну й ту ж саму людину. Опозицію "двох правд" показано через експліцитних авторів (Клим Рогозний, Григорій Титаренко), представлених у творі образами розповідачів, які виконують функції уявного автора. Проаналізовано моделювання специфічних сукупностей образів роману: представників радянського режиму, вільних людей, переконаних у справедливості своєї боротьби за визволення України від окупантів, і специфічну сукупність табірних об'єктів-персонажів.
- 17.18.12.1049/224244. Дискурс влади і критика споживацтва в романі "Хмарний атлас" Д. Мітчелл. Дроздовський Д.І. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.204-214. - укр. УДК 821.111-312.1.09'06.
Проаналізовано особливості нарративної будови роману "Хмарний атлас". Акцентовано філософські питання, що детермінують літературу пост-постмодернізму. Зроблено висновок, що у романі експліковано мотив переродження людини, візуалізовано уявлення про ірраціональний зв'язок між подіями минулого, теперішнього й майбутнього, про пам'ять як особливий простір, у якому можливий перетин різних модусів темпоральності. Змінними в цій трансформаційній системі постають такі чинники, як стать, гендер, соціальні ролі, релігійні вподобання тощо. Окреслено іманентну сутність "людського", що протистоїть моральній деволюції людини й технологічному апокаліпсису. Так, Сонмі~451 у п'ятій історії постає проти тоталітаризму, що зводить у культ індустрію споживання, створивши з розважальної реклами та інших форм дозвілля ідеологію. Виокремлено форми критики споживацтва і зв'язки між пам'яттю, знанням і дискурсом влади.
- 17.18.12.1050/224636. Перекладацька модель перекладу інтертекстуальних елементів в художніх текстах. Радецька С.В. // Вісник Херсонського нац. техн. ун-ту. Херсон: Херсонський нац. техн. ун-т, 2016, №2(57), С.215-220. - англ. УДК 81'255.4:82.
В статті проаналізовано фактори, які необхідно враховувати при перекладі інтертекстуальних елементів та представлено розроблений алгоритм відтворення інтертекстуальних включень до художнього тексту залежно від їх характеристик.
- 17.18.12.1051/224953. Лінгвокогнітивна модель ідіосинкратичної психічної реальності персонажа (на матеріалі англійського художнього дискурсу). Веприняк І.Д. // Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.45-53. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.
Стаття присвячена розгляду особливостей мовної об'єктивації когнітивної моделі ідіосинкратичної психічної реальності персонажа художнього твору. Теоретико-методологічну основу дослідження становлять сформована З. Фройдом та Ж. Лаканом лінгвістична парадигма дослідження несвідомого, контент-аналітичні та психосемантичні методи аналізу лінгвістичної репрезентації когнітивної моделі сприйняття мовної особистості. У результаті проведеного аналізу розкрито лінгвокогнітивні моделі таких станів порушеної свідомості: біполярного афективного розладу, станів гострого психозу, obsesивно-компульсивного розладу психіки, стану наркотичного сп'яніння та посттравматичного стресового розладу.
- 17.18.12.1052/224988. Маніфестація індивідуально-авторської картини світу в творчості американського письменника індіанського походження Скотта Момадея. Івануса О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.9-14. - укр. УДК 811.8.
У статті розглядаються особливості, роль та способи маніфестації індивідуально-авторської картини світу в творах Скотта Момадея. Особлива увага приділяється способам подачі фонової інформації у досліджуваних творах. Через художню картину світу деміфологізуються етнообрази, етносюжети та етномотиви світосприйняття корінного населення Північної Америки.
- 17.18.12.1053/224994. Фактор національного стереотипу у створенні героя-детектива. Аврамова В., Рибалка І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.44-49. - укр. УДК 82.02.
Стаття презентує результати дослідження національних особливостей образу героя-детектива в оповіданнях Гілберта Кіта Честертона про отця Брауна. Особливу увагу у ході аналізу було приділено вивченню художньої деталі. Психологічні та мовленнєві особливості головного героя також прийняті до уваги. Дослідження проведене з урахуванням даних етнопсихології, що дозволяє зосередитися саме на найбільш характерних національних рисах типового представника англійського суспільства кінця XIX - початку XX століть та констатувати певну ідеалізацію образу отця Брауна.
- 17.18.12.1054/224995. Міфема лосося як носій національної сингулярності у контексті оповідання Шермана Алексі "Найкрутіший індіанець у світі". Базова В. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.49-55. - укр. УДК 821.111 - 14 (73).
У статті проаналізовано ключові варіанти модифікації міфемати лосося крізь призму міфології корінних народів Америки, визначено різноманітність трактувань міфологічного символу.
- 17.18.12.1055/224996. Історичний жанр як теоретико-літературна проблема. Білякович Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.55-61. - укр. УДК 821.161.311.8(477).

У статті розглянуто проблему жанрової специфіки і типології історичних творів, здійснено аналіз і систематизацію наукових підходів до історичного жанру в художньому письменстві, з'ясовано його визначальні параметри, висвітлено рецепцію історичної романістики в сучасній науці про літературу.

17.18.12.1056/224998. Творчість Луїзи Ердрик у контексті діалогу американського літературного мейнстріму та індіанської літератури: транскультуральні виміри. Кот С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.66-72. - укр. УДК 808.1; 82.08.

У статті порушується проблема визначення місця американської письменниці індіанського походження Луїзи Ердрик у сучасному літературному контексті США. Поєднання етнічного та постмодерністського в її творчості не дає можливості однозначного потрактування її творчості ні в межах етнічної індіанської літератури, ані у межах американського літературного мейнстріму. В результаті аналізу доведено, що творчість Л. Ердрик доцільно розглядати в термінах транс-культуральності, що дає можливість урахувати будь-які риси гібридності, що їй притаманні.

17.18.12.1057/224999. Експресіоністський роман в українській літературі: проблема жанрової ідентифікації (на матеріалі романів В. Винниченка "Сонячна машина" та "Слово за тобою, Сталіне!"). Куницька І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.73-79. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.

На основі дослідження романів В. Винниченка "Сонячна машина" і "Слово за тобою, Сталіне!" у статті доводиться теза, що експресіоністський роман є жанровою формою модерністського роману. Романи втілюють задум митця виразити власне сприйняття, втрутитись у хід історичних подій експресивним зображенням власного бачення цих подій. Суб'єктивізована оповідь, фрагментарність сюжетобудови, модерністська система образів, посилені експресивність мовної образності творів свідчать, що романи, які досліджуються, є експресіоністськими творами. Доводиться, що експресіоністський роман актуалізував утопічно-сатиричні форми ренесансного роману.

17.18.12.1058/225001. Діалектика фікціонального, персоніфікованого і реального, суспільно-орієнтованого у романах "The gravity's rainbow" Т. Пінчона і "The tunnel" В. Гасса. Сушко С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.85-91. - укр. УДК 821.111.(73).09 82.0(075.8)+82.09(07).

У статті проаналізовано аспекти діалектичного поєднання фікціонального і реального планів в окремих тематичних сегментах двох американських постмодерністських романів. Наголошено на методологічній доцільності обраного підходу, який сприяє декодуванню авторських стратегій та художніх доміант твору. Розглянуто один з тематичних центрів "Веселки земного тяжіння", тему переосмислення біблійної дихотомії людей на Обраних та Приречених, та окреслено футуристичний мотив підкорення людини волі машини. Окреслено діалектику фікціонального та реального вимірів "Тунелю" в межах історіографічного дискурсу роману.

17.18.12.1059/225002. Основні проблеми реінтерпретації соцреалістичного канону: різновекторність підходів. Федорів У. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.92-99. - укр. УДК 82:801.6; 82Ф1 Ф9.

У статті увагу зосереджено на складній та неоднозначній проблемі сучасного літературознавства - дискурсі соцреалізму, актуальність якого не є даниною моді, а нормальним процесом перепрочитання канону української літератури, невід'ємною частиною якої була і соцреалістична література. Головно проаналізовано різновекторність підходів у дослідженні дискурсу про радянське, що дає можливість для нових літературознавчих інтерпретацій.

17.18.12.1060/225003. (Ре)візії афро-американської літератури крізь призму постісторизму. Шимчишин М. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.100-105. - укр. УДК 82:316.3.

Авторка статті проаналізувала нещодавні повороти у літературознавчих студіях, зокрема у дослідженнях афро-американської літератури. Через осмислення ідей, запропонованих Волтером Бенн Майклзом, стверджується, що в парадигмі постісторизму, коли ідеологічні протистояння замінені відмінностями між ідентичностями, головний наголос зміщено з історії як факту, причини чи знання на поняття пам'яті та перепригадування як найбільш визначальних для постісторичних ідей формування самості. У такій перспективі історичне минуле трансформується у пам'ять. Головна думка статті полягає в тому, що у контексті афро-американської літератури розлогі інтерпретації про расу цілком затьмарили класову нерівність і крім того, вони забезпечують як науковий, так і літературний континуум "раси".

17.18.12.1061/225004. Автоінтерпретація модерністської спадщини в історичному романі-міфі О. Варламова "Уявний вовк". Штепенко О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.105-110. - укр. УДК 82.02.

У статті на матеріалі історичного роману-міфу О. Варламова "Уявний вовк" розглянуто полівекторність авторської інтерпретації модерністської спадщини, а саме літературного досвіду епохи Срібного віку російської літератури. Акцент у роботі робиться на аналізі переплетення міфологізації історії з метадискурсом, який сформовано у художньому просторі твору.

17.18.12.1062/225006. Генеза та жанрові особливості літератури жахів з позицій сучасної науки про переклад. Гудманян А., Іванова А. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.12-17. - укр. УДК 82.03; 82:81'255.2.

У статті досліджено генезу та жанрову специфіку літератури жахів з позицій перекладознавства. Проаналізовано еволюцію жанру літератури жахів у літературознавстві, а також виокремлено доміантні жанрові особливості зазначеної літератури, важливі для їх відтворення в перекладі. Доведено, що література жахів за своєю природою відноситься до тих жанрів, що реалізуються за формулою: емоції персонажів = відгук читачів, а прагматична спрямованість жанру класифікується створенням атмосфери страху та напруженого очікування.

17.18.12.1063/225017. Лінгвостилістика інтимного епістолярію Василя Симоненка. Чухліб Т., Скуратівська Л. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.80-87. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.

Здійснено лінгвостилістичний аналіз листів В. Симоненка до дружини. Установлено, що їм властива розмовність і природність викладу. Тексти містять багато зменшувально-пестливих слів, іронічних ремарок, звертань. Багатство найменувань дружини передає найтонші переживання автора і творить своєрідний портрет коханої. Часто іронічні само-найменування показують ставлення поета до самого себе. На синтаксичному рівні основу листів становлять прості речення, що сприяє емоційності та експресивності викладу.

17.18.12.1064/225018. Сакральні виміри в художньо-філософському поетичному світі Михайла Ситника. Васишин І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.87-93. - укр. УДК 82.02.

У статті розглянуто сакральні мотиви у творчості українського письменника Михайла Ситника. Проаналізовано нерозривний зв'язок *sacrum* у поезіях автора з рідною землею, яка є для нього "священним простором". Досліджено, що сакральні виміри в художньо-філософському світі Михайла Ситника пов'язані з трьома концептами - Бог, Віра, Україна, які визначають "imago mundi" поета і є основою його світовідчуття та світобачення, формуючи на чужині поетичне буття-у-світі поета-емігранта.

17.18.12.1065/225020. Постколоніальний дискурс на пострадянському просторі. Євтушенко С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.99-104. - укр. УДК 82:316.3.

У статті розглянуто проблему функціонування постколоніального дискурсу на пострадянському просторі. Виявлено, що теорія постколоніалізму залишається "білою плямою" на літературній карті Росії. Непопулярність ідей постколоніалізму в Росії обумовлена комплексом причин, серед яких вагоме місце займає імперський досвід. Україна виявилася сприйнятливою одночасно до двох дискурсів - постмодернізму та постколоніалізму. Категоріями постколоніалізму щодо нових явищ в українській культурі послуговується частина дослідників і критиків. Придатність цієї методології до деяких текстів не викликає сумніву.

17.18.12.1066/225021. Мова як складова жіночої суб'єктивності у літературі та філософії постмодернізму. Колієва І. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.104-110. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.

У статті розглянуто проблему мови як невід'ємного чинника становлення жіночої суб'єктивності у літературних та філософських вправах постмодерної сучасності. У статті підкреслюється, що саме літературне осмислення філософських проблем є пріоритетною тенденцією в аналізі критичних праць переважної більшості теоретиків-постмодерністів. Дається спроба проаналізувати роль так званої "жіночої літератури", "жіночої" мови у становленні жіночої суб'єктивності, розглядаються поняття перформансу та перформативності як основних концептуальних інструментів при, у тому числі і гендерній, ідентифікації.

17.18.12.1067/225024. Мала проза Миколи Томенка: поетика жанру. Томенко О. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.123-127. - укр. УДК 82:81-26; 82:81'38.

У статті проаналізовано книгу малої прози Миколи Томенка "Білі автографи", яка вийшла друком цього року, проте самі твори були написані понад 20 років тому. Актуальність дослідження полягає в тому, що це перше наукове дослідження малої прози письменника. Установлено тематику та жанрові особливості текстів, стилістичні та образні особливості новел. Визначено базові категорії, на яких будується мала проза письменника. Проведено паралелі до творчих пошуків В. Стефаніка, М. Коцюбинського, Г. Тютюнника. Розкрито психологізм, кінематографічність та філософічність текстів малої прози.

17.18.12.1068/225025. Запорозький суд над Кирилом Туром: історія, право, художня прагматика. Козачук К.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.5-11. - укр. УДК 821.166.2:34 - Куліш.

У статті розглянуто два епізоди козацького суду в романі П. Куліша "Чорна рада. Хроніка 1663 року". Акцентами аналізу обраного матеріалу стали дані про правову традицію запорозького козацтва, зокрема про формування звичаєвого права на основі прецеденту. Постать підсудного Кирила Тура показано як створений письменником орієнтир для мистецької конструкції, покликаної відобразити сутність реальної шкоди, завданої судовій системі України при гетьмануванні Івана Брюховецького.

17.18.12.1069/225026. Запорозька Січ як етнообраз у романі Ф.В. Булгаріна "Дмитрий самозванец". Марченко Т.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.11-16. - рос. УДК 821.161.1.

У статті розглянуто основні засоби творення одного з центральних у російській літературі українських етнообразів - Запорозької Січі. Фрагменти твору, присвячені її зображенню, визнані критиками та літературознавцями найбільшою творчою удачею автора. Етнообраз містить історико-географічні, етнографічні, побутові, морально описові складові, є важливою часткою у відтворенні екзотичних уявлень про Україну в романтичній картині світу автора. Запорозька Січ - символ безмежної вольниці, потужної, стихійної воїнської сили. Автор статті дотримується притаманних для сучасної ейдології та імагології підходів, згідно з якими поняття "етнообраз" корелює з терміном "національний образ світу". Він конструє не тільки індивідуальні риси, але й етнічну ідентичність зображуваного персонажа, ландшафту, явища, історичної епохи, подаючи деякі його ознаки як типові для певної країни, притаманні для цілого народу в ситуації міжкультурного діалогу і взаємного пізнання.

17.18.12.1070/225027. Мотив самотності в антиутопіях О. Ірванця ("Рівне/Ровно (стіна): нібито роман") та Я. Мельника ("Далекий простір"). Ніколаєнко В.М., Зубець Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.17-21. - рос. УДК 821.161.2:82-31:364.274.

Стаття присвячена аналізу мотиву самотності в антиутопічних романах О. Ірванця та Я. Мельника. Актуальність дослідження пов'язана з постійним інтересом до поданої проблеми не тільки в літературі, а й інших галузях науки.

Представлено авторські інтерпретації парадоксу самотності людини в антиутопічному соціумі, досліджено специфіку змалювання суспільства, у якому функціонують головні герої.

17.18.12.1071/225030. Запорозьке лицарство в літературній інтерпретації Спиридона Черкасенка. Романенко Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.36-40. - укр. УДК 821.161.2 - 3:929 Черкасенко (045).

Стаття присвячена осмисленню художніх візій українського письменства, зокрема Спиридона Черкасенка, про події давнього минулого, коли Запорозька Січ стала осередком козацької вольниці і єдиним можливим засобом порятунку рідної землі від іноземних кривдників. Актуальність цього дослідження можна пояснити невичерпним інтересом до феномену козацтва. Героями творів українських і зарубіжних авторів ставали і реальні історичні постаті, і збірні образи справжніх лицарів. У центрі уваги Спиридона Черкасенка (роман "Пригоди молодого лицаря. Роман з козацьких часів" (1934)) був саме такий герой - втілення мужності, сили, сміливості, відчайдушності, але і ніжної любові до матері й коханої.

17.18.12.1072/225031. Рецепція національного характеру в українській літературі non-fiction. Стадніченко О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.40-45. - укр. УДК 821.161.2:82-94.

У статті розкриваються особливості інтерпретації національного характеру в українській мемуарній прозі. Звертається увага на дослідження цієї проблеми в українській науці. Наголошується на відмінностях у відображенні національного характеру в художніх творах та в літературі non fiction. Предметом дослідження обрано мемуарну прозу українських письменників: "Щоденники" Олеса Гончара та "Спогади" Дмитра Павличка.

17.18.12.1073/225032. Роль фольклорно-етнографічних елементів у типізації образу і психологічної характеристики героя в романі Тимура та Олени Литовченків "Кинджал проти шаблі". Стасик М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.46-51. - укр. УДК 821.161.2:82-31:39.

У статті на прикладі роману Тимура та Олени Литовченків розкривається роль фольклорно-етнографічного матеріалу для творення художнього образу. Аналіз матеріалу показує цікаві вкраплення в розповідь як відомого історичного матеріалу, так і створених фантазією авторів історичних фактів, традицій, звичаїв та обрядів.

17.18.12.1074/225033. Рецепція козацтва в ліриці В. Чабаненка. Хом'як Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.52-58. - укр. УДК 821.161.

Стаття присвячена дослідженню поезії В. Чабаненка, зокрема рецепції козацтва в ній. Розкрито підхід поета до осмислення козацтва, визначено основні поетикальні риси.

17.18.12.1075/225034. Художній світ науково-фантастичних та детективних романів Володимира Єшкілева. Хорошков М.М., Тютюма Т.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.58-63. - укр. УДК 821.161.2Єшк. (045).

Стаття присвячена осмисленню художніх особливостей романів Володимира Єшкілева "Тінь попередника", "Гніздо", а також "Побачити Алькор". Обрані для дослідження романи - яскраві зразки жанрів наукової фантастики та детективу з притаманними постмодерній популярній белетристиці ознаками: інтригуючий сюжет, схильність до провокацій, активна міфотворчість, експлуатація "масонської" теми, езотеричних знань і вчень, "таємної" історії людства, загадок історії тощо. Водночас, художні тексти письменника розширюють жанрові межі сучасної прози, популяризуючи українську літературу з-поміж широкої читацької аудиторії.

17.18.12.1076/225035. Образ нескореної людини в тоталітарному світі роману Наталки Доляк "Загублений між війнами". Чижик К.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.63-67. - укр. УДК 821.161.2-311.6(045).

У статті проаналізовано роман Наталки Доляк "Загублений між війнами". Акцентовано увагу на змалюванні образу нескореної людини в романі, людини, загубленої між війнами та перейнятою боротьбою за власне "я". Досліджено образну систему роману кризь призму головного героя.

17.18.12.1077/225036. Відродження химерної прози XXI століття на фоні зростання національно-патріотичного настрою в суспільстві держави. Шевченко В.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.67-70. - укр. УДК 82.0Е20.

У статті аналізується взаємозв'язок підйому національно-патріотичних настроїв в українському суспільстві та нової хвилі популяризації химерної прози. Подається список імен учених, які присвячували свої праці згаданій проблемі. Коротко йдеться про історію виникнення цього жанру і його основних ознак. Автор робить спробу проаналізувати книги українських авторів, у яких в основі сюжету лежать містичні події і як головні або другорядні персонажі виступають герої українського фольклору. Як приклади химерної прози у статті аналізуються книги Дари Корній і Тали Владмирової, Олени Захарченко, Марини Смагіної, Василя Шкляра. Робиться припущення, що химерна проза продовжує розвиватися і еволюціонувати в XXI столітті. Автор доходить висновку, що активні національно-патріотичні настрої в українському суспільстві стимулюють відродження химерної прози як унікального явища в літературі.

17.18.12.1078/225037. Компаративний аналіз художніх моделювань образів ватажків козацько-селянських повстань. Шевченко В.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.71-80. - укр. УДК 821.161.2 -31.09.

Стаття містить порівняльний аналіз літературознавчого осмислення і зіставлення художніх моделювань образів керівників козацько-селянських повстань Т. Федоровича (Трясила), С. Палія, С. Наливайка у творах Т. Шевченка, В. Сосюри, Ю. Мушкетика, М. Вінграновського, Івана Ле, С. Черкасенка, М. Шашкевича. Визначено своєрідність форм, принципів і засобів трансформації історичних реалій у художні версії, подібні та відмінні ознаки художніх текстів, їх літературознавчих інтерпретацій.

17.18.12.1079/225039. Геопоетичні коди Запорозжя в "Описі України" Гійома Левассера де Боплана. Юферева О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.90-98. - укр. УДК 821.161.2:94 (477 +4).

Мета статті - виявити знаки інсценізації емпіричності, засоби створення презумпції вірогідності, що впливає на появу ознак "імагинативного простору". У праці йдеться про те, що Боплан один із перших включає територію України в географію Європи. Євроцентричність погляду француза є фактором сприйняття України як перехідного простору. Автор також наголошує, що в тексті подорожі поєднуються засоби зовнішньої дескрипції з фікційними елементами. Виявлено, що Боплан наслідує традицію культури бароко, а також середньовічної європейської літератури мандрів. Установлено, що образ Запорозжя реконструюється як семіотизований простір за міфологічною формулою.

17.18.12.1080/225044. Художній хронотоп "Січової скарбниці" крізь призму власних назв. Ільченко І.І. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.127-131. - укр. УДК 821.161.2'373.21.

Стаття присвячена власним назвам у легендах і переказах Нижньої Наддніпряни "Січової скарбниці" В. Чабаненка, які виступають виразниками художнього хронотопу. Власна назва є невід'ємною складовою оброблених мовознавцем фольклорних текстів, виразниками функціональних взаємозв'язків часових та просторових відношень, що художньо трансформовані у площині творів специфічними маркерами історичного та міфологічного часу і простору.

17.18.12.1081/225055. Мовні контрасти як засоби експресивності в мовно-художній системі В.А. Чабаненка. Сірик С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.198-203. - укр. УДК 811.112.

У статті зроблено спробу проаналізувати характерні для мовотворчості Віктора Антоновича Чабаненка експресивні засоби, побудовані на контрастуванні мовних одиниць. Досліджується експресивність на ґрунті контрастування різностильових, різносистемних мовних одиниць, експресивність як результат контрастування логічно й семантично різнопланових мовних елементів, фразеологізмів. Аналізується специфіка введення мовних контрастів до семантичного контексту.

17.18.12.1082/225058. Способи перекладу складних слів з німецької мови на українську (на матеріалі роману Е.М. Ремарка "Три товариші" та двох його перекладів). Білецька О.В., Пересада Є.І. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.5-14. - укр. УДК 811.112.2'347.78.034.

Стаття присвячена дослідженню структурних особливостей складних слів у німецькій мові та способів їхнього перекладу українською мовою. Дослідження виконане на матеріалі композитів, вилучених методом суцільної вибірки з роману Е.М. Ремарка "Три товариші". Корпус аналізованих одиниць налічує 328 складних слів. У статті визначено структурні особливості складних слів, а також досліджено основні перекладацькі трансформації, які застосовуються під час перекладу композитів з німецької мови на українську на прикладі перекладів роману Е.М. Ремарка "Три товариші" М. Дятленка й А. Плюта, а також Д. Радієнко. В результаті проведеного дослідження доведено, що провідним способом перекладу складних слів з німецької мови на українську є переклад аналогом (відповідним словосполученням, складним або простим словом), а найменш розповсюдженими - конкретизація та генералізація значення.

17.18.12.1083/225062. Власне ім'я у художньому творі як перекладацька проблема. Ковтун О.В., Помазан О.С. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.46-58. - укр. УДК 811.111 '373.2.

У статті досліджено основні стратегії і принципи перекладу власних назв, а також їх переваги та недоліки; визначено суб'єктивні та об'єктивні чинники, які впливають на вибір стратегій перекладу; з'ясовано труднощі передачі онімів в художньому творі; визначено етапи в перекладі власних імен, у результаті яких приймається рішення щодо способів їх реалізації на мову перекладу, обираються типи ономастичних відповідників і методи їх формування.

17.18.12.1084/225064. Вербальні засоби комічного ефекту на лексичному рівні в креолізованому тексті англійської анімаційної комедії. Юрковська М.М. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2016, №31-32, С.71-83. - укр. УДК 811.111'42.

Подана стаття відображає результати виконаного дослідження особливостей передачі вербальної інформації в сучасних анімаційних фільмах, статус яких змінився за останні десятиліття. Виявлено, що комічний ефект досягається грою, яка забезпечується арсеналом різнорівневих лінгвостилістичних засобів, яка охоплює всі прошарки тексту. Проаналізовано лінгвостилістичні засоби та прийоми створення гумору та комічного ефекту на лексичному рівні. Описано найбільш характерні для лексичного рівня тексту сучасної англійської анімаційної комедії мовні явища та прийоми створення комічного.

17.18.12.1085/225105. "Україна-минула": образи козацтва в історико-пригодницьких жанрах письменників української діаспори. Варданян М.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.10-16. - укр. УДК [821.161.2-311.3 6.09]-054.7:94(477)"1648 1775".

У статті розглядаються великі епічні історико-пригодницькі жанри - роман Спиридона Черкасенка "Пригоди молодого лицаря" та повість Володимира Радзиковича "Ніч проминула". Твори адресовані для юнацтва, що позначилося на їх жанровій специфіці. Жанрово-стильові особливості аналізованих творів розглянуто в порівняльному ключі. У творах визначено та проаналізовано концепти "свого"- родова та історична пам'ять, національна культура, національний характер.

17.18.12.1086/225107. Імагологічна візія міста в романі М. Тірі "Проїздом у Києві". Горбач Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.22-28. - укр. УДК 821.133.1. (493):82.

Стаття присвячена аналізу імагологічної рецепції образу української столиці в романі франкомовного бельгійського письменника М. Тірі "Проїздом у Києві". У статті простежується, як образ міста, що є фоном, топосом і персонажем

твору, моделюється крізь призму свідомості автора й зумовлюється його світоглядом, впливом соціального оточення, особистим досвідом взаємодії з чужою культурою. Гетерообраз Києва виступає важливим засобом осмислення української історичної дійсності 1917-1918 років і власного етнокультурного "Я".

17.18.12.1087/225108. Запорожці у світлі історичного ревізійнізму постмодерної доби: стратегія деканонізації. Кравченко Я.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.29-34. - укр. УДК 821.161.2: 808.53:930.1.

Стаття присвячена визначенню особливостей постмодерної ревізії козацького міфу в контексті актуальних процесів переосмислення традиційних наративів українського минулого. Аналізу піддаються композиційні та художньо-стильові особливості інтерпретації історичної ролі запорожців у нарисах О. Бузини. Робиться висновок про те, що характерний для сучасної історіографії "підрив сцієнтизму" відбувається засобами стилізації історичної оповіді під постмодерний анекдот.

17.18.12.1088/225109. Маркери національної ідентичності в романі Л. Кононовича "Тема для медитації". Ніколаєнко В.М., Зуєнко Я.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.35-39. - укр. УДК 821.161.2:82-31:159.923.2.

У статті порушено проблему дослідження маркерів національної ідентичності в романі Л. Кононовича "Тема для медитації". Акцентовано увагу на причинах виникнення терміну 'національна ідентичність' у вітчизняному гуманітарному дискурсі та його національній специфіці. Досліджено особливості реалізації в тексті основних політичних і культурних ідентитетів: історії, мови, майнового індивідуалізму українців тощо. Розглянуто авторське трактування репресивних дій комуністичного режиму як спроби нівелювання національних особливостей у межах ведення політики культурної асиміляції.

17.18.12.1089/225110. Символіка повісті "Чорне сонце" Василя Шкляра. Поліщук Є.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.39-44. - укр. УДК 821.161.2:82-31:82.0.7.04.

У статті досліджено своєрідність використання символіки та її значення у повісті Василя Шкляра. Розглянуто архетипи та образи, характерні для української літератури, які використовує у своїй творчості письменник. Основну увагу звернено на трактування образів-символів сонця, Лади, Ангела, системи кольорів.

17.18.12.1090/225111. Морально-етичні проблеми в повісті С. Гридїна "Не такий". Слижук О.А., Чичерова А.Р. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.44-49. - укр. УДК 821.161.2.0-31(092).

У статті досліджуються морально-етичні проблеми, порушені в повісті для підлітків "Не такий" сучасного українського письменника Сергія Гридїна. Розглядаються авторське бачення та особливості художнього відтворення "вічних" тем, які хвилюють тінейджерів: батьки і діти, перше кохання, спілкування з однолітками.

17.18.12.1091/225112. Портрет як один із засобів художнього моделювання голодомору в романі "Чорна дошка" Н. Доляк. Хом'як Т.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.50-57. - укр. УДК 821.161.2-31: 7.041.5.

Стаття присвячена розкриттю функції портрета в романі "Чорна дошка" Н. Доляк, зокрема, як одного із засобів художнього моделювання голодомору.

17.18.12.1092/225113. Переосмислення біблійних образів і мотивів у романе-песні Г. Лютого "Мама-Марія". Шевченко В.Ф. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.58-66. - укр. УДК 821.161.2-31.09.

У статті проаналізовано видозміни біблійних образів і мотивів, розвиток їх полісемантичних структур, комплекс ціннісних духовних орієнтирів, асоціацій, виражально-зображальних засобів у романі-пісні Г. Лютого "Мама-Марія". Особливу увагу звернено на жанровий синтез твору.

17.18.12.1093/225114. Напружено-марковані контексти в художніх творах жанру хорор. Божко О.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.67-74. - укр. УДК 811.111.38:821.111.

У статті розглядаються особливості формування атмосфери саспенс у художніх творах жанру хорор. Аналізуються підходи різних вчених щодо визначення дефініцій поняття "контекст", описуються контекстуальні зв'язки слова в тексті, адже він характеризується множинністю смислів. Також розглянуті особливості реалізації напружено-маркованих контекстів у художніх творах жанру хорор, а саме - текстові способи створення атмосфери саспенс, що формуються залежно від тематичної спрямованості текстового способу (тематична спрямованість може бути пов'язана з людиною, природним явищем) та від обсягу напружено-маркованого контексту, в якому достатньо повно розкривається тема (пропозитивний, комплексний та ситуативний).

17.18.12.1094/225117. Особливості репрезентації реальних живописних полотен у екфрасисному комплексі. Іванченко А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.88-94. - рос. УДК 81'42:811.11.

У представленій статті розглядаються екфрасисні комплекси, виражені власне екфрасисом, поданим у його контекстному оточенні. Автори художніх творів у більшості випадків описують реальні картини, але інколи останні можуть існувати тільки в уяві письменника. При описі реальних полотен автор обмежує себе визначеними рамками реальності та має проявляти чітко окреслену ступінь об'єктивності.

17.18.12.1095/225119. Розширені синонімічні сполучникові поліпредикативні структури та підрядні висловлення (на матеріалі сучасної французької художньої прози). Лепетюха А.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.101-110. - укр. УДК 811. 133. 1: 81'367.7.

У цій статті розширені сполучникові поліпредикативні висловлення з синтаксичною синонімією розглядаються як системні (мовні) вторинні синтагми та пропозиції, феноменологічно реконструйовані шляхом трансформації первинної структури (денотативного ядра), що актуалізуються у вигляді мовленнєвих інновацій-преференціальних

опцій. За допомогою мовної гри адресата визначається ступінь ко(н)текстуальної пертинентності первинної та вторинної синонімічних структур. Класифікуються та аналізуються засоби розширення сполучникових поліпредикативних висловлень, що використовуються адресантом у граматизованих та аграматизованих структурах із синтаксичною синонімією згідно зі стратегіями авторської мовної гри з метою полегшити або ускладнити розпізнавання його комунікативної інтенції адресатом.

17.18.12.1096/225124. Індивідуальний стиль Анатолія Онишка (на матеріалі перекладів поезій Е.А. По). Науменко О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.142-149. - укр. УДК 81'255.4:[811.111:811.161.2].

У статті розглядається категорія індивідуального стилю перекладача. Пояснюється різниця між поняттями "стиль перекладача" та "стиль перекладу". Визначаються домінантні параметри індивідуального стилю А.Онишка на матеріалі його українських перекладів віршів Е.А. По.

17.18.12.1097/225127. Вербалізація концепту "Sun" у художній літературі (на матеріалі художньої літератури США та Англії). Розвод Е.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.162-167. - укр. УДК 811.111'373.6:821.111(410+73).

У статті йдеться про дослідження концепту на рівні художнього тексту. Визначено два основні типи концептів (за С. Аскольдовим-Алексеевим): художні та пізнавальні, а також окреслено їхні основні диференційні ознаки. На прикладах англійської й американської літератур проілюстровано та проаналізовано особливості вербалізації досліджуваного концепту в художніх текстах.

17.18.12.1098/225128. Особливості вживання й правописного відтворення займенників у рукописах Т. Шевченка. Сабліна С.В., Стовбур Л.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.168-174. - укр. УДК 81.367.626:099.3.

У статті проаналізовано закономірності вживання окремих займенникових форм і динаміка їх правописних варіантів у мові автографів Т Шевченка (за збірками "Мала книжка" та "Більша книжка") на тлі еволюції українського правопису ХІХ ст. Доведено, що мінлива лінгвопрактика поета у відтворенні займенників свідчить не тільки про невиробленість граматичної й правописної норми української мови середини ХІХ століття, а й про серйозні зовнішні впливи на формовану тогочасну мовну норму хоча б на прикладі відтворення шевченкових займенників: мова фольклору, говіркові норми південно-західного діалекту, граматичні староукраїнізми й церковнослов'янїзми, вплив авторитетних ідіолектів (П. Куліша). Авторська правка займенників поетом є переконливим прикладом самооцінки мовою стилю. Обмежена вибірковість уживання займенників у мові Т. Шевченка (здебільшого особових і вказівних) може цілком свідчити на користь висновків про початковий період формування їх стилістичної функції в художньому контексті нової української мови.

17.18.12.1099/225129. Варіативність слова і мовна експресія у мовно-художній системі В. Чабаненка. Сірик С.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.174-179. - укр. УДК 811.112.

У статті зроблено спробу проаналізувати характерні для мовотворчості В. Чабаненка експресивні засоби, побудовані на варіативності лексичних одиниць. Досліджується експресивність на ґрунті семантичних, акцентологічних, фонетичних, морфологічних, дериваційних варіантів слова.

17.09 Історія літератури

17.18.12.1100/224025. Розуміння образу мудрості в українській літературі ХVІІ ст. Александрович Т.З. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.6-11. - укр. УДК 821.161.2.09"16".

У статті розглядається потрактування образу мудрості в українській бароковій літературі ХVІІ ст. На матеріалі творів Хоми Євлевича, Касіяна Саковича, Кирила Транквіліона-Ставровецького. Простежується логічний зв'язок між "софійністю" літератури Київської Русі та добою Бароко. Також дається тлумачення мудрості в добу Античності, у християнстві. Розглянувши цей образ у творчості українських барокових письменників ХVІІ ст., авторка робить висновок, що звернення саме до мудрості було зумовлено суспільно-політичними умовами, у яких перебувала Україна в той період. Апелюючи до неї (мудрості), українські письменники намагалися вплинути на читача, застерегти його від помилок, надихнути на активні дії щодо збереження нації та відродження державності, прищепити моральні цінності, пробудити жагу до свободи. Незважаючи на деякі відмінності в розумінні образу, спільним у поглядах письменників є те, що тільки людина, котра керується у власних вчинках порадами мудрості, зможе з честю вийти з непростих життєвих ситуацій, залишитися цілісною, моральною особистістю, яка сповідує християнські цінності й любить свою землю.

17.18.12.1101/224028. І. Тургенєв vs В. Шекспір: специфіка творчого діалогу. Василюк К.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.26-38. - укр. УДК 821.161.1:821.111:82.0'06.

Стаття присвячена висвітленню особливостей творчого переосмислення шекспірівського сюжетно-образного матеріалу у творах "Гамлет Штирського повіту" та "Степовий король Лір" І. Тургенєва. Митець веде полеміку із відомим попередником як на змістовому, так і на формально-стилістичному рівнях. Осучаснюючи сюжети й образи вічних трагедій Великого Барда, відомий письменник і визнаний шекспірознавець представляє власне бачення актуальних проблем російської дійсності, а також пропонує яскраве змалювання певних типажів (таких собі гамлетів і королів лірів). Змінюючи жанровий формат та реінтерпретуючи образну систему вихідних текстів, розширюючи засоби характеротворення, насичуючи наратив російськими реаліями, І. Тургенєв творить оригінально-неповторну національно марковану версію трактування вікових образів і вписує свої твори у світовий шекспірівський дискурс.

17.18.12.1102/224030. Гауптманівська інтерпретація міфу про Іфігенію: між Аполлоном і Діонісом. Гура Н.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.47-57. - укр. УДК 821.112.2-343.

У статті досліджується рецепція міфу про Іфігенію німецького драматурга Герхарда Гауптмана. У пошуках основи драми він пропонував звернутися до людської душі, що перетворилася на поле битви двох протилежних начал. Основна увага сфокусована на трансформації образу головної героїні, якої вона зазнала в німецькій літературі першої половини ХХ ст.

17.18.12.1103/224031. Перші фіксації фольклору Запорожжя в описах мандрівників XVI-XVIII ст. Іваннікова Л.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.58-67. - укр. УДК 398(477.64-2), "15 17".

Стаття присвячена передісторії української фольклористики. Йдеться про перші фіксації фольклору на Півдні України, зроблені в XVI-XVIII ст. Автор простежує певну еволюцію записів від окремих номінацій (топонімів) до сюжетів і власне фольклорних текстів, показує спадковість фольклорної традиції протягом багатьох століть, порівнюючи різночасові записи легенд.

17.18.12.1104/224032. Про бальзаківський складник літературного контексту повісті І.С. Тургенєва "Нещасна". Кравченко Я.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.67-77. - укр. УДК 821.161.1:82-31.

Стаття присвячена з'ясуванню характеру впливу окремих мотивів творчості О. де Бальзака на специфіку характеротворення в повісті І.С. Тургенєва "Нещасна". Зокрема, йдеться про творче засвоєння і переосмислення російським письменником окремих складових бальзаківського феномену "пригніченої жіночності". Наголошується, що аналітика жіночого нещастя в романах О.де Бальзака і повісті І.С. Тургенєва базується на художньому дослідженні комплексу однакових факторів-детермінант, котрі визначають особливості жіночої саморепрезентації. До таких факторів належать: репресивна батьківська влада, помилковість реалізації жіночого бажання, руйнівна дія провінційних звичаїв і матеріальної сфери життя. Зіставлення художньої практики Бальзака і Тургенєва засвідчує, що обидва письменники виявляють і втілюють комплекс онтологічних і культурно-історичних факторів, котрі пояснюють природу жіночої пригніченості. Зазначається, що в художньому світі Бальзака інтерпретація жіночого нещастя визначається характером звичаїв доби. Адже французький письменник насамперед творить об'єктивну соціально-конкретну панораму суспільних відносин. У Тургенєва, навпаки, аналітика жіночого нещастя базується на розумінні його першопричин як явищ онтологічного порядку, часто позбавлених виразної дії зовнішніх, соціально-конкретних детермінант. Однак, зображуючи травматичний душевний досвід "нешасної" героїні, російський письменник використовує прийоми бальзаківського аналітичного методу, заснованого на послідовному включенні до процесу аналізу антропологічних та історичних універсалій жіночого буття.

17.18.12.1105/224035. Варіативні різновиди комічних псевдоморфних персонажів української драматургії першої пол. ХІХ ст. у контексті європейської традиції. Ніколова О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.91-102. - укр. УДК 821.161.2:82-2:82.091"18".

Стаття присвячена розгляду питання про специфіку типології комічних псевдоморфних персонажів (псевдів) української драматургії першої пол. ХІХ ст. в контексті європейської традиції. Визначено основну диференційну ознаку таких персонажів та принципи їх системної класифікації. Виділено основні варіативні різновиди псевдів, мотиви, із ними пов'язані, на матеріалі досліджуваних літератур, а також здійснено їх компаративний аналіз на основі синтезу положень контактено-генетичного та типологічного підходів.

17.18.12.1106/224038. Відбиття історико-ідеологічних поглядів М. Хвильового в новелі "Солонський яр". Сиротенко В.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.113-122. - укр. УДК 821.161.2.(18).

У статті висвітлюються особливості художньої реалізації окреслених історико-ідеологічних поглядів прозаїка, висловлюються думки, що потрактування деяких персонажів новели, її конфліктної природи потребує уточнення з урахуванням сучасних суспільно-історичних реалій. Звертається увага на пейзажно-запахові деталі, які, утворюючи кільцеве обрамлення тексту, увиразнюють поєднання комуністичних та національно-українських симпатій автора.

17.18.12.1107/224041. Міфологічні й окультно-езотеричні джерела образу місяця у творчості М. Волошина. Темна О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.136-143. - рос. УДК 821.161.1 В-1. 09.

У статті розглядаються міфологічні й окультно-езотеричні джерела образу місяця у творчості М. Волошина. Особлива увага приділяється впливу теософії О. Блаватської й антропософії Р. Штейнера. Місяць розглядається як небесний антипод сонця, втілення жіночого початку, символ зла, нижчих матеріальних сил, смерті й розпаду.

17.18.12.1108/224101. Полемічна творчість Стефанія Зизанія та Івана Вишенського: тематика і проблематика. Александрович Т.З., Малинка М.М. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.6-12. - укр. УДК 821.161.2-92(092).

У статті розглядається тематика та проблематика полемічної прози Стефанія Зизанія та Івана Вишенського. З цієї метою аналізується вплив реформації та гуманізму на літературну творчість мислителів. У дослідженні порівнюється спільне та відмінне в потрактуванні тематики та проблематики для обох письменників; підкреслюється думка, що мислителі опрацьовували ті дискусійні питання, які хвилювали сучасників, були актуальними для суспільства кінця ХІХ ст. Авторі стверджують, що зазначені вище полемісти виступали з гострою критикою тогочасної верхівки церкви та держави, обстоювали православну віру, вели мову про переважання зовнішньої обрядовості над внутрішньою в церковних канонах. Дослідники співставляють утопічні держави, створені українськими мислителями протягом ХІХ - ХІХІІІ ст., і проводять паралелі із їх західноєвропейськими відповідниками. Авторі наполягають на тому, що утопічні ідеї Стефанія Зизанія та Івана Вишенського - це реакція на занепад України в кінці ХІХ ст. Також простежується думка, що вдале застосування художніх, стилістичних

засобів, емоційності, цитування Святого Письма тощо допомагають різнобічно й опукло показати весь спектр тем і проблем, які піднімають на сторінках своїх творів письменники.

17.18.12.1109/224104. Англія XIV ст. у дзеркалі "Видіння про Петра Орача" Вільяма Ленгленда. Вельчєва К.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.26-33. - укр. УДК 82-1+930.85.

Стаття присвячена висвітленню історичних умов, які складають контекст алегоричної поеми англійця Вільяма Ленгленда "Видіння про Петра Орача" (XIV ст.), та особливостям відображення у творі сучасної поетові Англії. Увагу приділено тому, яку оцінку Ленгленд дає подіям релігійного, політичного, соціального життя з точки зору релігійного мораліста.

17.18.12.1110/224113. "В своїй хаті своя правда": образ князя Єремії Вишневецького крізь призму проблеми ренегатства (за однойменним романом І. Нечуя-Левицького). Іванченко Р.П. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.93-88. - укр. УДК 821.161.2:82-311.6.

У статті йдеться про суспільно-політичну думку та національно-духовну культуру освіченої верстви України, у формуванні якої вирішальну роль мала історія, яка є одним із головних вогнищ духовності українського народу й творення сучасної державності. На прикладі образу князя Єремії Вишневецького - головного героя однойменного роману І. Нечуя-Левицького - осмислюється проблема ренегатства. Нащадок Байди Вишневецького зрадив свій рід, прислужував Польській державі та її керманічам, захищаючи її від повсталих загонів українських селян і козаків.

17.18.12.1111/224114. Знакові події життя російської імперії у творчій інтерпретації В. Капніста. Казанжи О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.89-93. - укр. УДК 821.161.2.09 Капніст.

Стаття присвячена аналізу історичних поезій В. Капніста. Особлива увага приділяється "Оде на рабство", "Оде на истребление в России звания раба", а також поемі "Видения плачущего над Москвою россиянина". У цих поетичних творах доволі оригінально інтерпретуються запровадження кріпацтва в Україні та події війни з Наполеоном, що робить наше дослідження актуальним в історичному й художньо-літературному планах.

17.18.12.1112/224134. Особливості репрезентації подій громадянської війни в Британії (1642-1652) у новелі Т. Гарді "Анна, леді Баксбі". Росстальна О.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №2, С.197-200. - укр. УДК 82.08.

Стаття присвячена вивченню особливостей репрезентації подій громадянської війни в Британії у новелі Т. Гарді "Анна, леді Баксбі". У фокусі дослідження співвідношення тем приватного й політичного життя, специфіка образної системи та роль іронічного начала у творі. Зображуючи драматичні для історії Англії події в новому ракурсі у форматі малої прози, Т. Гарді здійснює перехід на принципово новий рівень осмислення історії та реального буття.

17.18.12.1113/224178. Література "другого ряду" в контексті розвитку російського історичного роману. Дудніков М.О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.90-105. - укр. УДК 821.161.1-311.6'06.09.

Досліджується процес формування жанру історичного роману. Виявляються його структурні складові: історична достовірність та художній вимисел, домисел; ознаки історіографії та власне художні. Це вимагає особливих шляхів і технологій його вивчення: специфічної рефлексії фактів, їхньої модифікації, художньої трансформації та інтерпретації, образного синтезування, а також врахування його часових, просторових, національно-культурологічних і звичаєво-правових ознак, етнічної ментальності викладу. Робиться наголос на тому, що вершинні здобутки літератури - це результат роботи митців слова різних поколінь. З часом подібні літературні експерименти приводять до результатів, сумірних з багажем класиків. Щоб досягти такого рівня, необхідно побудувати цілісну художню структуру - саме цю невдячну роботу й виконують звичайні талановиті люди. Пропонуються інтерпретації окремих творів, які мають відношення до історико-художньої прози, зокрема історико-авантюрні романи М. Е. Гейнце та М. М. Волконського.

17.18.12.1114/224179. Поезії у прозі як маргінальний жанр української літератури кінця XIX - початку XX століть. Лях Т.О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.106-119. - укр. УДК 821.161.2.09 "18 19".

Розглянуті поезії у прозі українських авторів доби модернізму - Михайла Коцюбинського, Марка Черемшини, Василя Стефаника, Ольги Кобилянської та ін. Досліджено, як у вказаному жанрі виявляються категорії "презентативне/репрезентативне" (Е. Суріо), відбувається зміщення із площини прози в онтологічну комунікацію, де слово чи знак стає полісемантичним, сприймається інтуїтивно, і тому творить метафізичний горизонт художнього твору, що характерно для поезії. Це дає підстави визначати жанр поезій у прозі як маргінальний відносно прозового і поетичного. Показано, що мотив призначення митця, відображення глибинних станів ліричного героя, філософічність, символізм у поезіях у прозі сприяють інтуїтивному входженню до сфери трансцендентного й розглядаються як "презентативне". Водночас у творах вказаного жанру письменники використовують прийоми прози, що є ознакою "репрезентативного".

17.18.12.1115/224180. Шевченківські мотиви в малій прозі письменників-емігрантів 20-30-х років. Жиленко І.Р. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.120-129. - укр. УДК 821.161.2-4-051-054.72"192 193":172.15.

Досліджуються шевченківські образи й мотиви у малій прозі другого ряду української еміграції 20-30-х років. Виявляються художньо-стильові особливості оповідань К. Поліщука, Б. Лепкого, Дмитра Тягнигоре, Лесі Верховинки. Шевченківські мотиви малої прози об'єднано в такі групи: постать митця; його портрет; "Кобзар". Використовуючи теорію архетипів К. Г. Юнга, виокремлено проміжний архетип, що виконує водночас функції Героя (Спасителя) і Мудреця, яким став для письменників діаспори Тарас Шевченко. Домінує у всіх творах шанобливо-

панегіричне ставлення до великого сина України, а його ім'я, будучи світоглядним орієнтиром, надихало митців діаспори до створення прози національно-патріотичного змісту.

17.18.12.1116/224233. "Язык, ты священен": языковые рефлексии в немецкой поэзии Буковины / "Sprache, du heilige": Sprachreflexionen in der deutschen Dichtung der Bukowina. Рихло П.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.25-39. - Німецька УДК 821.112.2(477.85)-1.09.

Розглядається історична та культурна роль німецької мови на Буковині, де вона між 1875 та 1918 рр. Мала статус офіційної та розмовної і навіть після розпаду Габсбурзької монархії ще якийсь час функціонувала на різних рівнях. Це спричинило на Буковині й особливо в її столиці Чернівцях виникнення німецькомовної літератури, початки якої припадають на середину XIX століття. Спочатку усвідомлена як "регіональна література", вона невдовзі розвинулась, насамперед на терені ліричної поезії, у поважний літературний феномен, який у міжвоєнний час досяг свого апогею у творчості таких поетів, як Альфред Марґул-Шпербер, Роза Ауслендер, Давід Гольдфельд, Альфред Кіттнер, Мозес Розенкранц, Іммануель Вайсґлас, Пауль Целан, Альфред Гонґ, Зельма Меербаум-Айзінґер та ін. Унаслідок прогресуючої румунізації краю і загрози повної втрати рідної мови багато чернівецьких німецько-єврейських поетів звертаються до мовної проблематики, яку вони часто тематизують у своїх віршах у трагічному ключі. Після Голокосту й еміграції з Буковини рідна мова перетворюється для поетів-вигнанців на своєрідний синонім вітчизни ("материзна слова"). Стаття аналізує мовну рефлексію чернівецьких німецькомовних авторів як стратегію культурного й екзистенційного виживання.

17.18.12.1117/224234. "По той бік..." "Жінки його мрії". Штейнбук Ф.М. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.40-54. - укр. УДК 82.09.

Стверджується, що творчість єдиного в історії української літератури лауреата Малої Шевченківської премії Олеса Ульяненка і досі залишається на маргінесах літературознавчих досліджень. Пояснюються причини такого ставлення до спадщини письменника і пропонується альтернативний стосовно наявних розвідок, тілесно-міметичний варіант аналізу його текстів на прикладі роману "Жінка його мрії". Доводиться, що нагромадження у творі жайх, пов'язаних з численними та жорстокими смертями персонажів-маргіналів, у діалектичний спосіб обертається з виразно маргінального штибу на поставання дискурсу, який наснажується намаганнями заповнити екзистенціальну порожнечу.

17.18.12.1118/224235. Пасіонарність малої прози: оповідання Зіґфіда Ленца "Das serbische Madchen". Басняк Т.А. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.55-70. - укр. УДК 821.112.2-32Ленц.09.

Підкреслюється, що Україна лише приступає до освоєння спадщини видатного німецького письменника З. Ленца (1926-2014). Аналізується його оповідання "Сербіанка" ("Das serbische Madchen", 1987) з однойменної збірки малої прози періоду європейського визнання його майстерності та літературного авторитету. Рецептється стилістична манера автора, властива його новелам та оповіданням. Письменник зізнавався в захопленні хемінґвейвською манерою письма, яка, завдяки "принципу айсберга", надавала малим жанрам іманентної пасіонарності. Відзначаємо високу креативність ленцівського творчого наслідування у формуванні нової стилістики - насамперед, це спостерігається на рівні сюжетки (любовна інтрига), системи образів (героїня Добриця у контексті людей з натовпу), нарративу (протиставлення небайдужого оповідача позбавленому мови Ахіму), художньої деталі (символіка зламаної навіп ложки), елементів інтермедіальності (перегляд фільму І. Бергмана). Першим поштовхом до рецепції тут стає дата написання, пов'язана зі становленням нової доби європейської історії XX століття, що призвела до падіння Берлінської стіни, розпаду Югославії, появи проломів у залізній завесі між комуністичним табором та країнами Заходу.

17.18.12.1119/224243. Анти-феминистская риторика в советской литературе 60-ых и 70-ых. Попытка альтернативной интерпретации. Табачнікова О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.187-203. - англ. УДК [82(47+57).09:305-055.2]"196 197".

Здійснюється аналіз радянської літератури періодів відлиги і застою (1960 - 1970-ті роки) з гендерної точки зору, піддається переорієнтації існуюча (принаймні на Заході) парадигма сприйняття цієї літератури як анти-феміністської. Спочатку розглядається літературне зображення материнства - особливо у випадку працюючих матерів, - а потім феміністське прочитання цієї літератури в більш загальному ключі. Пропонується альтернативна інтерпретація літературних творів даного періоду (особливо написаних чоловіками), що піддає сумніву їх анти-феміністську спрямованість. Оголюючи приховані комплекси авторів-чоловіків, що стоять за їх часто непримиренною риторикою, доводиться, що домінантою моделлю в цій літературі насправді служить не патріархальна модель, а саме модель материнства, що розуміється в широкому сенсі. Зроблено висновок, що цю літературу слід читати як свого роду шифр, оскільки зовні анти-феміністська, вона не така за своєю суттю.

17.18.12.1120/224245. Австрійська регіональна література 1930-40-х рр.: між літературою "крові та землі" й "асфальтною літературою". Ісапчук Ю.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.215-230. - укр. УДК 821.112.2 (436).09"193 194".

Досліджуються основні етапи становлення австрійської регіональної літератури першої половини XX ст. Акцентується увага на зміні конотації зазначеного напряму у дотуку до суспільно-політичного розвитку країни 1930-40-х рр. Наголошується на спільних і відмінних рисах "гайматкунст" в кайзерівській Німеччині та "провінцкунст" у габсбурзькій Австро-Угорщині, де назва останнього додатково підкреслює основоположну просторову спрямованість та відстороненість від культури великих міст. Простежується перехід німецькомовної регіональної літератури після першої світової війни у бік народно-патріотичного спрямування як підготовки до літератури "крові та землі" ("Blut-und-Boden-Literatur"). Підкреслюється сприйняття та інтерпретація терміна "асфальтна література" ("Asphaltliteratur") адептами націонал-соціалістичної естетики. Звертається увага на успадкування культурної традиції регіонального мистецтва після завершення другої світової війни.

17.18.12.1121/224246. Культурологічний дискурс розповіді А. Аверченко "Смерть африканського охотника". Лебедева М.Л. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.231-246. - рос. УДК 4:802.

Реконструється образна концепція особистості, втілена в оповіданні А. Аверченко "Смерть африканського мисливця" (1914) крізь призму авторських ціннісних орієнтирів і психологічних трансформацій героя, який переживає дорослішання. Вивчення культурологічного дискурсу в проекції художнього висловлювання на соціальний контекст сприяє розкриттю авторського ставлення до персонажів і подій, осмислення заданих у творі філософських опозицій "життя-смерть", "свобода-несвобода". Щирість як найвищий прояв людини, що характерний для дітей і втрачається дорослими, бунт проти буденності, прощання з ілюзіями як реакція на зіткнення з реальним виміром сучасного світу - все це опиняється в об'єктиві автора, який предметно, психологічно і символічно деталізує шкалу життєвих цінностей у рамках художньої цілісності оповідання.

17.18.12.1122/224247. Специфіка маргінального героя у творах німецьких письменників генерації 1968-го року. Орлова М.О. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.247-261. - укр. УДК 821.112.2-3.09.

Пропоноване дослідження позиціонується як спроба міждисциплінарної взаємодії різних наук, які вивчають явище маргінальності, а саме соціології, історії, культурології та літературознавства. Виявлено специфіку маргінального героя в оповіданні П. Шнайдера "Ленц" та в романі У. Тімма "Втеча Кербеля", яка визначається кількома чинниками - трансформаційними процесами в тогочасному суспільстві, соціологічним фактором та психологічним станом протагоністів. Показано, що ці протагоністи є виразами різних типів маргінальності, уособлюючи тих маргінальних героїв, які еволюціонують від героя-бунтаря, героя-люмпена та до героя-емігранта з різним вектором розвитку їх подальшої маргінальності.

17.18.12.1123/224960. La guía medieval para la salud de John Lydgate (the Dietary) (un "best-seller" del siglo XV). Navarro J.A.A. // Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький нац. ун-т, 2015, №30, С.121-129. - Іспанська УДК 821(091).

У статті аналізується поема Джона Лідгейта, написана середньоанглійською мовою, час створення якої припадає на XV ст. ("The Dietary", у перекладі автора статті "A medieval guide for health"). Подається прозовий переклад поеми сучасною іспанською мовою. Текст поеми містить інформацію про домашню медицину, пов'язану із щоденною гігієною та правилами і способами догляду за своїм здоров'ям. Твір Дж. Лідгейта є практично точним перекладом тексту, написаного латинською мовою у XII ст. ("Flos medicinae").

17.18.12.1124/224990. Трансформація фольклорних стереотипів українців у українській класичній літературі. Ляшук Н. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.21-26. - укр. УДК 821(091).

У статті фольклорні стереотипи розглядаються як мовно-естетичні знаки національної культури, які несуть інформацію про складові етнічного стереотипу. Простежено шляхи використання усталених, мовних засобів портретування українців у класичних творах. Виявлено найтиповіші риси українців, що складають національний стереотип.

17.18.12.1125/225000. Значення творчості Олексія Коломійця в літературно-мистецькому процесі (60-і рр. XX ст.). Литвинська С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.79-84. - укр. УДК 821(091).

У статті висвітлено творчість О. Коломійця, який в складний для мистецтва період панування методу соціалістичного реалізму своєю активною творчою діяльністю почав процес руйнування основних принципів офіційного канону в українській драматургії.

17.18.12.1126/225019. Постмодерністські джерела постпостмодернізму: феноменологічні проблеми й нарративні стратегії. Дроздовський Д. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.93-99. - укр. УДК 82(100)(091); 821(100)(091).

У статті йдеться про специфіку конструювання художнього простору у постмодерністському й постпостмодерністському романі. Встановлено взаємозв'язки між постмодернізмом і постпостмодернізмом. Представлено погляди іспанських і американських теоретиків на проблему трансформації постмодернізму в сучасній культурі. Окреслено феномен розщеплення межі між справжньою та фікційною реальностями, що відбувається в результаті особливостей феноменологічного наближення читача до тексту. Проаналізовано специфіку таких термінів, як нарративний пакт і нарративний читач.

17.18.12.1127/225022. Михайло Могиланський у колі неокласиків. Кривенко С. // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. Київ: Нац. авіаційний ун-т, 2017, №35, С.110-117. - укр. УДК 821(091).

У статті висвітлено стосунки літературознавця, критика і письменника Михайла Могиланського з літературною групою неокласиків, встановлено чинники і обставини, що вплинули на їх зближення та літературні взаємини. М. Могиланський був сучасником і старшим товаришем членів цієї літературної групи, одним із перших поціновувачів і критиків їхньої творчості. Спільна участь Могиланського та неокласиків у літературній дискусії 1925-1928 рр., його особисті взаємини з кожним представником групи та їхнім оточенням, епістолярна спадщина митців має важливе історико-літературне значення і потребує ретельного вивчення.

17.18.12.1128/225038. Пам'ять жанру билини в лібрето В.А. Жуковського до опери "Альоша Попович, або страшні руїни". Щедрін І.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.81-89. - рос. УДК 821.161.1.

У статті, з опертям на концепцію пам'яті жанру М.М. Бахтіна, аналізується жанрова специфіка лібрето В. А. Жуковського до чарівно-казкової опери "Альоша Попович, або Страшні руїни" і характер прояву в її структурі елемента билини як одного з жанрів-попередників. Пам'ять жанру билини проявилася у творі Жуковського на рівні етосу, імен і характерів персонажів, а деякі риси Альоші Поповича, можливо, походять від богатырської поеми М.

О. Радищева. Водночас, є і риси, притаманні не для пам'яті билини, а для міжжанрової спільності літературної богатирської казки: установка на нестрогу достовірність, слов'янський політеїзм у світовідчутті тощо.

17.18.12.1129/225104. Олекса Мишанич про історичну основу "Слова о полку Ігоревім". Вакуленко К.Р. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №2, С.5-9. - укр. УДК 821.161.2 "11".

У статті досліджуються праці Олекси Мишанича, присвячені "Слову о полку Ігоревім". Окреслено його досягнення у вивченні та популяризації пам'ятки, у вивченні історичного підґрунтя "Слова", визначено актуальні наукові проблеми, пов'язані з цією пам'яткою.

17.18.12.1130/225626. Шолом-Алейхем, Франц Кафка та реб Нахман із Брацлава: діалог. Полонська А. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.67-73. - англ. УДК 1(091).

Під час Чернівецької конференції 1908 року Іцхок-Лейбуша Перец наголосив, що література мовою їдиш бере свій початок з оповідок про Бешта та казок реба Нахмана. Хасидизм та єврейське просвітництво знаходились у стані війни в єврейських літературах до виникнення явища "неохасидизму", що набув поширення на зламі століть завдяки творам саме Міхи Йосефа Бердичевського та Іцхока-Лейбуша Перца. Отже, важливим є вплив хасидизму на неохасидських письменників, не виключаючи Нобелівського лауреата Шмуеля Йосефа Агнона та філософа Мартина Бубера. На відміну від Іцхока-Лейбуша Перца, засновника неохасидської літератури, Шолом-Алейхем не вважається класиком, зацікавленим у хасидизмі. Втім, видається цікавим, що у творі "Пара" можна спостерігати багато спільних рис з оповідкою реба Нахмана "Про індіка". В тексті Нахмана двоє людей поводяться як індіки і вірять у те, що вони саме ними й є; а у Шолома-Алейхема зображено двох індіків, які мають набагато більше людських рис, ніж їх людське оточення, і яким видається, що вони мають в собі щось більше за просту пташину сутність. Ф. Кафка піднімає те ж питання межі людського і тваринного в оповіданні "Звіт для академії", де йдеться про мавпу, що перетворилась на людину шляхом ретельного копіювання людських способів буття. Існує ймовірність, що написання цього тексту відбулось саме під впливом творчості Шолома-Алейхема.

17.81 Допоміжні літературознавчі дисципліни

17.18.12.1131/224029. Короткий портрет у документальному тексті: акцент на відтворення зовнішності реальної особи. Галич А.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.38-47. - укр. УДК 821.161.2-94.09.

Короткий портрет у документальному тексті складається з одного абзацу або кількох речень, у яких розкривається зовнішність і частково внутрішній світ реального героя. Найчастіше такі портрети є одиничними, концентрованими, зосередженими в одному місці творів. Такий портрет вимагає від автора на малому текстовому просторі раціонально використати кожну портретну деталь, художній засіб, щоб, по можливості, більш-менш повно розкрити сутність реального героя, зовнішність якого відома читачеві з різних джерел.

17.18.12.1132/224036. Антропологічна перспектива літературознавчих текстів. Подлісецька О.О. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.102-107. - укр. УДК 821.161.2. 06.

Стаття присвячена антропологічному підходу до явищ літератури. Аналізуються принципи літературознавчої антропології. Виокремлено метафорологічний та феноменологічний підходи, проведено паралелі між літературознавчою та філософською антропологією, окреслено завдання літературознавчої антропології. Досліджуються особливості функціонування антропологічного аналізу за П. Рікером, М. Бахтіним, Д. Чижевським, Л. Тарнашинською.

17.18.12.1133/224069. Поема "Енеїда" І. Котляревського в контексті культурної парадигми художнього тексту. Луцик Х.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.25-32. - укр. УДК 821.161.2.

У статті окреслено особливості поеми "Енеїда" І. Котляревського в контексті культурної парадигми художнього тексту. З цією метою розроблено концепцію ядрової структурованості побутових реалій твору. Виявлено, що індивідуальні механізми зовнішньої та внутрішньої організації реалій дозволяють підкреслити культурну специфіку оригіналу. Подібні особливості реалій є додатковими маркерами культурного контексту оригіналу, що характеризують творчий метод І. Котляревського.

17.18.12.1134/224070. Тематично-змістові доміанти та риси постмодерного тексту (на прикладі творчості Юрія Щербака). Мележик М.С. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.33-38. - укр. УДК 821.161.2.09+929 Щербак.

У статті зроблено спробу окреслити тематично-змістові доміанти та риси постмодерного тексту у творчості сучасного письменника Юрія Щербака, охарактеризовано специфіку постмодерного стилю на прикладі його творчості Ю. Щербака. Проаналізовано такі твори письменника, як: романи "Час смертохристів: Міражі 2077 року", "Час великої гри: Фантоми 2079 року" та "Час тирана: Прозріння 2084 року", повість "Хроніка міста Ярополя".

17.18.12.1135/224174. Ієрархія метадраматичних конструкцій в художньому тексті (на матеріалі п'єси Павла Ар'є "Людина в підвішеному стані"). Вісич О.А. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.32-44. - укр. УДК 821.161.2-2.

Проаналізовано розширену типологію прийомів метадрами, основна увага приділена таким, як п'єса в п'єсі, роль у ролі, церемонія (ритуал) у п'єсі, адаптивна метадрама та літературна і театральна критика в драмі. Доведено, що п'єса сучасного українського драматурга Павла Ар'є "Людина в підвішеному стані" є прикладом оригінального застосування метадраматичної поетики, зокрема за рахунок концептуально ускладненої ієрархії зазначених прийомів на персонажному та просторовому рівнях.

- 17.18.12.1136/224177. Творча репліка Л. Толстого до М. Костомарова в жанрі мідквел. Волковинська І.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.78-89. - укр. УДК 82.091. Висвітлюється проблема жанрів у ракурсі надтекстових відношень. Зокрема, розглядаються функціональні можливості мідквелу як одного із жанрів, заснованих на інтертекстуальних зв'язках. З'ясовуються особливості взаємодії мідквелу Л. Толстого "Закінчення малоросійської легенди "Сорок літ", виданої Костомаровим у 1881 р." і його претексту - повісті М. Костомарова "Сорок літ". Зроблено висновок про те, що в повісті М. Костомарова крізь призму порушених морально-етичних проблем проглядають глибинні філософсько-теологічні питання, суголосні з духовно-творчими пошуками російського класика. Ключовим і об'єднуючим у творах стає мотив покарання, який, проте, знаходить у текстах різне сюжетне втілення. Показано, що проблема Божої кари розв'язується письменниками по-різному, а їхні тексти утворюють своєрідну діалогію, мета якої - продемонструвати неоднозначність й непередбачуваність законів, людського буття і дати простір читачеві для роздумів і шукань.
- 17.18.12.1137/224232. Видалення тексту як диспозитива ієрархізації другорядного (роман Ж. Вайцмана "Заборонене"). Драненко Г.Ф. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №96, С.7-24. - укр. УДК 821.133.1Вайцман7Заб.09. Розглянуто зміну (інверсію) статусу другорядного в художньому творі на прикладі бінома текст/паратекст. Досліджено функціонування паратексту без тексту на матеріалі "роману-з-приміток" французького письменника Жерара Вайцмана "Заборонене". Із застосуванням методики прагматики тексту У. Еко вивчено наявні в паратексті модули висловлювання, відношення тексту та співтексту, комунікативні інтенції тексту, а також припущення, якими оперує читач-тлумач при актуалізації семантичних рівнів тексту й текстових проявів (не)сказаного. Здійснено впорядкування авторських підрядкових приміток за їх дискурсивно-нарративними функціями. Виділено домінуючі ізопоїї та змістові фрейми, які виступають чинниками взаємодії фабули й топіків твору. Висвітлено ілюкатувну й перформативну сили впливу паратексту роману на реципієнта. Розглянуто підрядкову примітку як рамку-марґінес, яка увиразнює те, що неможливо побачити, почути, сказати, висловити. Зроблено висновок про функціонування акту видалення тексту в романі Ж. Вайцмана "Заборонене" у формі диспозитива у визначенні Дж. Агамбена та про належність роману до "літератури зникання", де панують нарративні, стильові, поетологічні стратегії стирання, зникання, видалення й остаточного зникнення.

18 МИСТЕЦТВО. МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

18.07 Теорія і методологія мистецтва і проблеми мистецтвознавства

- 18.18.12.1138/225625. Ортега-і-Гасет про дегуманізацію сучасного мистецтва. Манчул Б., Подгорна Л. // Наук. вісник Чернівецького нац. ун-ту. Філософія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №780, С.63-66. - англ. УДК 17.023. Проаналізовано концепцію природи і сутності мистецтва Ортега-і-Гасета, яку він найповніше виклав у своїй праці "Дегуманізація мистецтва". Головними рисами "нового мистецтва" Ортега вважає те, що воно не прагне бути зрозумілим для всіх, принципово хоче залишитися непопулярним, орієнтуючись на еліту; уникає трансцендентальності; прагне бути лише твором мистецтва і нічим іншим; оминає будь-які нав'язані ззовні правила і норми; не займається репродукцією реальності, а виконує функцію своєрідної гри і т. ін. Сучасне мистецтво, на відміну від попереднього, диференціює своїх реципієнтів. Ця відмінність очевидна, тому що переважна більшість людей не може зрозуміти новизни. Така людина почуває себе приниженою новим мистецтвом і тому зневажливо до нього ставиться. Саме в цьому Ортега і додає причину непопулярності де гуманізованого мистецтва. Нове мистецтво призначене для задоволення естетичних потреб лише невеликої групи підготовлених людей, які здатні розшифрувати ті коди і символи, які митець використовує в процесі написання твору. Лише еліта здатна зрозуміти істинні наміри митця.

18.15 Організація і управління в галузі мистецтва

- 18.18.12.1139/225408. Концептуальні засади моделювання аукціонів. Кікоть О.Ю. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №33, С.311-324. - укр. УДК [347.238.8+658.727+658.847.7]:519.876.5:004. В статті запропоновано загальний підхід до моделювання аукціонів. Також розглянуто характеристику елементів моделі аукціону, а саме систему припущень, які дозволяють моделювати економічне середовище аукціонних торгів, правила проведення аукціону та алгоритм визначення цінних пропозицій його учасниками.

18.31 Образотворче мистецтво

- 18.18.12.1140/225029. Іван Манжура як дослідник гончарського фольклору Катеринославщини. Рахно К.Ю. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.28-35. - укр. УДК 821.161.

Стаття присвячена гончарському фольклору Катеринославщини в записах Івана Манжури. Фольклорні матеріали Манжури допомагають повніше осягнути образ гончаря у народній творчості українців, простежити його зв'язки з архаїчними світоглядними уявленнями.

18.41 Музика. Музикознавство

18.18.12.1141/223948. Сутність художньої техніки диригування. Коржавих І.М., Юришева Л.В. // Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39, С.106-111. - укр. УДК 378.978.

У статті авторки розкрили сутність поняття "диригування" як процесу художнього спілкування диригента з виконавцями. Автори проаналізували невербальну поведінку диригента у процесі виконання музичного твору, яка виражає внутрішній емоційно-психічний стан диригента, його ставлення до змісту музичного твору і якості актуального звучання; передає цю інформацію виконавцям і слухачам за допомогою рук, міміки, поглядів, рухів корпусу; має здатність відображати особливості інтерпретаційної моделі даного виконавця і його особистісні якості.

18.18.12.1142/225028. Я / ми / вони в історичних піснях Нижньої Наддніпрянщини. Павленко І.Я., Козленко Н.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2017, №1, С.21-28. - укр. УДК 398.8:94 (477.7).

У статті на матеріалі записів історичних пісень, що увійшли до збірань І. Срезневського, Я. Новицького, Д. Яворницького та І. Бесараби, розглядається характер кореляції виконавця та героя, виділяється три типи персонажів історикопісенної спадщини Нижньої Наддніпрянщини, які визначаються як "я", "ми", "він"/"вони", що дозволяє стверджувати про творення текстів у запорозькому середовищі та трансляції серед нащадків, котрі усвідомлювали зв'язок із степовим лицарством.

18.67 Кіно. Кіномистецтво

18.18.12.1143/224183. Оригінальна другорядність: кіносценарій за літературним текстом ("Intermezzo" Сергія Параджанова). Нікоряк Н.В. // Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2017, №95, С.160-174. - укр. УДК 82-2:791.

Доводиться що, другорядний статус кіносценарію, створеного за літературним першоджерелом, не завжди свідчить про його другорядну якість. Нерідко кіносценарій літературного тексту не поступається першоджерелу - він може бути цілком оригінальним, якісним, самостійним. У руслі заданого вектора розглянутий кіносценарій Сергія Параджанова "Intermezzo" (1970), за однойменним текстом М. Коцюбинського.

18.71 Народне мистецтво

18.18.12.1144/224080. Мовноетикетні одиниці як засіб творення експресивних повторів, ампліфікації, градації й тавтології в мові українського пісенного фольклору. Гриценко О.В. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.106-115. - укр. УДК 811:161.2:398.8.

У статті аналізуються можливості мовноетикетних одиниць сприяти оформленню повторів у фольклорнопісенних текстах. Накопичення етикетних лексем та фразеологізмів, зокрема, сприяють утворенню експресивних повторів, ампліфікації, градації, тавтології. Розглянуто повтори етикетних мовних засобів як обов'язкових композиційних елементів народної поезії. Експресивні повтори, ампліфікація, градація, тавтологія етикетних одиниць у фольклорнопісенному мовленні покликані привернути увагу читача. Крім того, нанизування етикетних засобів допомагає передати емоції комунікантів, підкреслити динамічність описуваної ситуації. З'ясовано, що етикетні одиниці в мові народнопоетичних творів є зразком використання різних стилістичних засобів.

19 МАСОВА КОМУНІКАЦІЯ. ЖУРНАЛІСТИКА. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

19.01 Загальні питання вивчення масової комунікації

19.18.12.1145/223685. Сутність феномену факту та його функціонування в мас-медіа. Комова М.В. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №17, С.22-30. - англ. УДК 007 : 303.442.22 (070).

Застосування фактологічного принципу представлення інформації набуває актуальності в умовах глобального використання інформаційного простору як поля протистояння різних моделей цивілізаційного розвитку. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні базового статусу факту та його інтерпретацій в системі мас-медіа. Методологія проведення аналізу ґрунтується на використанні методів систематизації та класифікації. Результати: досліджено сутність феномену факту та його функціонування в мас-медіа; визначено функціональні характеристики фактологічного принципу подання інформації в мас-медіа. Запропоновано систему класифікації

фактів. Висновки: сутність феномену факту та його представлення в мас-медіа виявляється в застосуванні фактологічного принципу подання інформації в ЗМІ. Системність фактологічного поля виявляється у взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних чинників. Класифікація фактів допомагає орієнтуватися у інформаційному середовищі, ефективно використовувати факти для аргументації і доказовості повідомлення в мас-медіа.

19.18.12.1146/226945. Проблеми монополізації та антимонопольного регулювання на ринку інформаційних послуг і соціальних мереж. Швидка Т.І. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32), С.162-175. - укр. УДК 346.242:004.9.

Стаття присвячена розгляду стану ринків соціальних медіа та інших інформаційних послуг в умовах глобалізації. Актуальність розгляду проблеми монополізації даних ринків та неврегульованості всесвітніх монополій інформаційної інфраструктури є вкрай очевидною. Важливо визначити кордони та межі регулювання даних ринків, форми зловживання своїм становищем компаній-монополістів та, нарешті, законодавче забезпечення на наднаціональному рівні.

19.21 Масова комунікація

19.18.12.1147/223688. Трансформація вірусного контенту в процесі комунікативної практики. Захарченко А.П., Цимбал Е.Г. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №17, С.59-71. - англ. УДК 316.77 : 004.624.

Метою дослідження було встановлення типових сценаріїв трансформації вірусного контенту у процесі комунікативної практики, а також усталених напрямків зміни форми та змісту активно поширюваного у мережі контенту. Для цього автори використовували, головним чином, метод описового аналізу для встановлення характеристик медіавірусу на просторах Інтернету, а також метод узагальнення для виявлення загальних закономірностей трансформації вірусного контенту. В результаті проведеного дослідження автори чітко встановили сценарії зміни медіавірусів під час їх поширення на різноманітних веб-платформах, призначених для спілкування. Було з'ясовано шляхи переходу мемів з офлайн-комунікації до онлайн-ої, і навпаки. На підставі отриманих даних, було виявлено причини, з яких відбуваються зазначені зміни, а також встановлені комунікативні середовища, що сприяють вибору певного напрямку трансформації вірусного контенту.

19.18.12.1148/223777. Верифікація контенту в соціальних медіа. Рябічев В.Л. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №18, С.44-61. - англ. УДК 366.652 : 316.77.

Розглянуто питання перевірки інформації, отриманої з Всесвітньої павутини, в тому числі в умовах інформаційної агресії з боку Російської Федерації протягом 2014-2015 років. Метою дослідження було розробити та обґрунтувати сучасні методи протидії поширенню спотвореної інформації та ворожого пропаганди за допомогою методів контент-аналізу, порівняльного аналізу, повнотекстових пошуків, розпізнавання образів, OSINT-методу (розвідка за відкритими джерелами). На конкретних фактах проаналізовано особливості роботи онлайн-журналіста під час воєнних дій та сучасні цифрові інструменти для пошуку, перевірки, порівняння та аналізу різноманітного контенту. Створено набір правил та запропоновано нові методики для роботи репортера соціальних медіа в умовах інформаційної війни.

19.18.12.1149/223865. Чинники віральності контенту українських медіа в соціальних мережах за сучасних умов. Гусак О.О. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №19, С.30-38. - англ. УДК 007: 304: 004.9+070.

У статті розглянуто ключові чинники віральності контенту медіа у соціальних мережах. Розкрито поняття віральності, узагальнено причини, які впливають на популярність інформації, опублікованої у соціальних мережах. Виділено три найбільші групи чинників віральності: контент (його тематика, форма), аудиторія та специфіка соціальної мережі. Проаналізовано контент трьох найпопулярніших у мережі Facebook українських медіа - "Українська правда", "Громадське ТБ" і "ТСН" - для визначення чинників віральності в сучасних українських умовах. За результатами дослідження названо найпопулярніші теми контенту, які спричинюють віральність інформації. Зважаючи на специфіку алгоритму ранжирування постів у стрічці новин Facebook, простежено причини популярності певних матеріалів, які зумовлені ситуацією в країні; емоціями, які викликає публікація; типом контенту; часом активності користувачів у соціальній мережі.

19.18.12.1150/223867. Способи залучення черкаськими інтернет-ЗМІ контенту користувачів соціальних мереж. Коваль С.В. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №19, С.50-58. - англ. УДК 007: 304: 659.3+004.738.5: 316.775.4.

У статті досліджено один з унікальних інструментів сучасного онлайн-середовища - контент, згенерований користувачами медіа. Констатовано, що такий контент є наслідком розвитку інтерактивності аудиторії в руслі технологій Web 2.0. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні природи явища "user-generated content" (UGC), що стає джерелом інформації для інтернет-ЗМІ. Поліфункціональність феномену UGC зумовила комплексний підхід до обрання методів дослідження, серед яких: методи аналізу, синтезу, систематизації та порівняння для вивчення різногалузевих студій; спостереження - для з'ясування способів уведення матеріалів користувацького контенту до журналістських; класифікації - для виокремлення різновидів такого контенту. Ретельне теоретико-практичне студювання окресленого питання дало змогу зробити низку науково значимих висновків. Диференційовано різновиди контенту (відео-, фотоконтент, текстовий UGC, інфографіка та комбінований контент) соціальних мереж, який використовують журналісти для продукування власних матеріалів. Виокремлено способи застосування UGC регіональними інтернет-ЗМІ Черкащини: інформаційний привід, основний текст, доповнення, унаочнення, обрання кута подання в матеріалі, збагачення ексклюзивом. Наголошено, що користувацький контент не замінює професійний журналістський матеріал, але доповнює та розширює його.

19.18.12.1151/223871. Група "Плагіат" як сегмент антиплагіатного дискурсу. Рижко О.М. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.49-60. - англ. УДК 007:304:659.3+378+347.78+316.752.

Метою статті є виявлення найсуперечливіших ділянок в довколаплагіатному дискурсі на основі аналізу контенту відкритої групи "Плагіат" соціальної мережі Facebook, щоб у подальшому сформулювати шляхи подолання проблеми плагіату. Для реалізації мети за допомогою методів аналізу документів (для з'ясування суті, ознак, видів плагіату та класифікації дописів за видами і тематикою й окреслення напрямів діяльності учасників групи) та групування (для впорядкованого опису різнорідних об'єктів - окремі дописи) - було виконано такі завдання і встановлено факти: 1. Проаналізовано змістове наповнення но-винної стрічки групи та розміщені в ній файли - 43 документи стосуються: а) утвердження принципів академічної чесності, профілактики й протидії плагіату та боротьби з ним; б) розроблення "Чорного списку плагіаторів України"; в) оприлюднення даних щодо вчинення плагіату конкретними особами; на основі порівняльних тестових таблиць, сформованих Е. Шестаковою й Т. Пархоменко, нами було укладено реєстр видів академічного плагіату; г) діяльності НАЗЯВО. 2. Дописи (2012-17 рр.) було згруповано за тематикою обговорень (16) і видами повідомлень (13 позицій). 3. Окреслено подальші напрями діяльності учасників групи: а) виявлення конкретних випадків плагіату, оприлюднення їх і боротьба за те, аби плагіатори були покарані; б) боротьба з т.зв. "сміттєвими" журналами; в) профілактика поширення плагіату. Встановлено, що діяльність членів групи "Плагіат" є формуванням своєрідного онлайн-архіву матеріалів про плагіат; їх можна використовувати як емпіричний матеріал для теоретичних узагальнень і як інформаційні приводи для ЗМК; а група "Плагіат" становить суттєвий сегмент соціально-комунікаційного дискурсу, натхненного поширенням плагіату на всі сфери життя соціуму.

19.18.12.1152/223873. Наукова рефлексія концепту соціальної реклами: міжнародний контекст та історичний аспект. Ясір Хамза Салман Аль Худірі. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.71-81. - англ. УДК [659:316] (075.8).

У даному дослідженні вперше в Україні проаналізовано значний масив зарубіжних наукових джерел з соціальної реклами, що дало змогу з'ясувати різні теоретичні підходи до визначення цього соціокомунікаційного явища, основні вектори його досліджень в різних країнах світу, зроблено спробу розширити їх теоретико-методологічні засади. Показано, що наукова думка щодо концепту соціальної реклами в світі не є сталою та однотайною - вона диференціюється в залежності від історичних, культурно-політичних та інших чинників. Американські та європейські вчені протягом понад півстоліття розвивають дослідження цієї теми; на сучасному етапі актуальними напрями є прикладні аспекти соціальної реклами, її соціокомунікаційні методики та ефективність. Розширюється географія наукових пошуків, спостерігається тенденція до глибшого вивчення об'єкта на прикладі реалізованих інформаційних кампаній. Особлива увага приділяється психологічним чинникам впливу на аудиторію, новітнім каналам комунікації та специфіці контенту. З урахуванням міжнародного досвіду та історичних чинників уточнено поняттєвий апарат та окреслено шляхи вдосконалення подальших наукових досліджень соціальної реклами в Україні.

19.41 Журналістика

19.18.12.1153/223686. Техніки репрезентації Іншого в контексті медіа-ритуалізації (на матеріалі тревел-журналів "Мир туризма" і Мандри). Юферова О.В. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №17, С.31-42. - англ. УДК 007 : 304 : 070.

Медіа-ритуалізація є ефективним інструментом репрезентації етнічного Іншого і відіграє провідну роль у тревел-виданнях, але потребує наукового висвітлення. Мета представленої роботи полягає у визначенні технік ритуалізації для створення образу Іншого на матеріалі українських тревел-журналів "Мир туризма", "Мандри" (2010 - 2014 рр.). Для виявлення прихованих значень тексту було задіяно методологію якісного аналізу, головним чином семіотичний метод. У дослідженні окреслені механізми ритуалів переходу, ініціації, що спираються на динамічність взаємообміну полюсів соціальної системи ("праця/відпочинок", "повсякдення/свято"), а також принципи концептуалізації Іншого є базисними в організації сучасного тревел-журналу. У фокусі дослідницької уваги також перебували концепти "дива", "казки", "таємниці", техніки репрезентації "автентичності" Іншого, до яких долучається міфологізація локусу.

19.18.12.1154/223687. Жіноча преса: теорія і досвід досліджень в Україні та Росії. Смеюха В.В., Гребенникова Н.Д. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №17, С.43-58. - англ. УДК 070-055.2 (477) + (470+571).

Мета і завдання даної роботи - узагальнити досліджень жіночої преси, проведені українськими та російськими вченими наприкінці ХХ - на початку ХХІ ст.; визначити основні напрями досліджень з цієї проблематики; виявити спільне та відмінне у підходах українських та російських дослідників; визначити причини посилення дослідницького інтересу до сегменту жіночої періодики. Джерельною базою роботи стали українські та російські дисертаційні дослідження, монографії та статті, присвячені жіночій періодики. Методи. У ході дослідження були використані наступні методи: бібліографічний; методи порівняння та класифікації; теоретико-типологічний, історико-типологічний методи; вторинний аналіз даних, отриманих в результаті інших досліджень. У межах бібліографічного огляду були розглянуті наукові роботи вчених України і Росії, що досліджують жіночу періодики. При цьому, не ставилося завдання описати всі наукові публікації з даної проблематики, перевага надавалася тим науковим працям, які, на думку авторів, зробили найбільш значний внесок у вивчення жіночої преси або вказують на формування нових напрямків у відповідному дослідницькому процесі. Пошук наукових робіт, присвячених жіночій періодики, здійснювався з використанням електронних ресурсів: "Elibrary.ru", "Человек и Наука - библиотека диссертаций по гуманитарным наукам", "Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського" та ін. Наукові праці, присвячені вивченню жіночої преси, класифікувалися відповідно до проблематики, яку вони опрацьовують; опис робіт в рамках виявлених проблемно-тематичних напрямів представлено в хронологічній послідовності. За

допомогою методів порівняння і класифікації виявлялися схожі та відмінні тенденції в розвитку досліджень жіночої преси українськими та російськими авторами. Використання теоретико-типологічного методу дозволило співвіднести результати наукових досліджень із типологічними концепціями жіночих видань. Історико-типологічний метод дав можливість показати роль сучасних досліджень з історії жіночої преси. Основні результати і висновки. У роботі представлено бібліографічний огляд наукових праць українських і російських дослідників, присвячених жіночій періодиці. Автори про-аналізували відповідні наукові праці кінця XX - початку XXI ст.; визначили основні напрямки досліджень з цієї проблематики; виявили спільне та відмінне у підходах українських та російських дослідників; визначили причини посилення дослідницького інтересу до сегменту жіночої періодици. Показано, що на сучасному етапі жіноча преса є об'єктом численних гуманітарних досліджень в Україні та Росії; жіночі періодичні видання вивчаються філологами, істориками, соціологами, культурологами. На активізацію досліджень у сфері жіночої періодици в Україні та Росії вплинули наступні фактори: зміна соціально-політичної ситуації, що справило вплив на систему ЗМІ загалом; розширення сегменту жіночої преси, посилення її економічної значущості, ступеню її впливу на аудиторію. У розвитку жіночої періодици двох країн спостерігаються схожі тенденції, що веде до розвитку схожих напрямків її вивчення. Вчені проводять теоретико-типологічний, історико-типологічний, філологічний, гендерно-лінгвістичний, соціологічний аналіз жіночих видань. Зміни в сегменті жіночої періодици і в процесах її впливу на аудиторний сегмент визначають напрями дослідницького процесу. Якщо впродовж першого десятиліття XXI ст. вчені активно аналізували типологічну трансформацію системи жіночої періодици, розробляли класифікації видань, то в подальшому стало помітним посилення інтересу до жіночої преси з погляду її впливу на ментальні, поведінкові, комунікативні характеристики гендерної аудиторії. Українські автори демонструють більш широкі знання з наукової теорії жіночої преси, зокрема й тому, що спираються не лише на власний теоретичний досвід, але й виявляють інтерес до праць своїх російських колег, що сприяє широті та якості досліджень, дає можливість приділяти більше уваги виявленню нових сторін в дослідницькому процесі. Російські автори використовують в процесі своєї роботи вужчий набір наукових джерел за даною проблематикою, що має наслідком схожість та однотипність робіт. Зроблені авторами узагальнення і висновки доповнюють теоретичні знання в галузі жіночої преси, дозволяють простежити динаміку дослідницького інтересу з відповідної проблематики та напрямки його розвитку в Україні та Росії, що сприятиме визначенню подальших перспектив вивчення жіночої преси.

19.18.12.1155/223776. Соціально-комунікаційні технології пропаганди зв'язків Європи, Німеччини й України в пресі Рейхскомісаріату "Україна" (у період від 1 вересня 1941 р. до 17 липня 1942 р.). Холод О.М. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №18, С.33-43. - англ. УДК 007 : 304 : 070 + 001 + 004.9.

Метою дослідження було виокремлення діапазону, його опис та визначення тенденцій європейсько-українських та німецько-українських зв'язків, декларованих пресою Рейхскомісаріату "Україна" (далі - РКУ) в період від 1 вересня 1941 р. до 17 липня 1942 р. Основними результатами стала диференціація журналістських матеріалів вказаного періоду за двома критеріями. Згідно з першим критерієм, ми визначили діапазон тем журналістських матеріалів за кількістю та якістю у двох таких групах: "українсько-європейські зв'язки" та "німецько-українські зв'язки". За другим критерієм аналізу (кількість та якість основних тенденцій європейсько-українських та німецько-українських зв'язків, декларованих РКУ від першого дня його заснування, 1 вересня 1941 р., до першого дня Сталінградської битви, 17 липня 1942 р.) виокремлено чотири основні тенденції: 1) наполягання на думці про правильність війни Німеччини проти більшовизму; 2) нав'язування думки про необхідність працею допомагати німецькому солдатіві; 3) просування ідеї пріоритетності німецької культури як зразкової для українців; 4) пропагування переваг нового німецького порядку в Україні. Дослідження підтвердило гіпотезу автора, що преса (газети) РКУ до Сталінградської битви активніше використовували соціально-комунікаційні технології пропаганди українсько-німецьких зв'язків, ніж українсько-європейських.

19.18.12.1156/223868. Меморіальна культура в Україні у контексті медіасприйняття історичних проблем (на матеріалі документалістики про Голокост та Голодомор). Грім Ю., Різун В.В., Енцмінгер А., Гаврилець Ю.Д., Тукаєв С.В., Хилько М.М., Носова Б.М. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.8-22. - англ. УДК 007 : 304: 001.

У пропонованій статті подаються результати експерименту з медіаефектів історичної документалістики, проведеного в рамках міжнародного наукового проекту "Інтерпретація історичних проблем у міжнародному телемовленні" командою дослідників Віденського університету та Київського національного університету імені Тараса Шевченка. 185 студентів-добровольців були залучені до експерименту. Досліджувані переглянули документальні фільми про дві історичні трагедії: Голокост 1939-1945 рр. та Голодомор 1932-1933 рр. До і після перегляду досліджувані проходили опитування, яке містило соціально-, національно-ідентифікаційну та психодіагностичну складові. Основним результатом експерименту є виявлення зростання схильності до компромісу, а також зниження конфліктності та агресивності. Зростання показників згуртованості в рамках суспільної групи (Communitas Skills), а також вірності загальним правам людини та готовність допомагати представникам інших культур (Political Humanitas) спостерігалися під впливом обох документальних стрічок.

19.18.12.1157/223869. Професійна журналістська освіта в Східній Європі: український досвід. Сіриньок-Долгарьова К.Г. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.23-36. - англ. УДК 378.047:070(477).

Громадянські революції останнього десятиліття мали принести Україні демократизацію. Вдосконалення очікувалися у сфері медіа та журналістської освіти, яка досі бореться із наслідками радянської моделі навчання, що базується більшою мірою на вивченні теорії. Нещодавно були впроваджені реформи, пов'язані з ухваленням Закону України "Про вищу освіту", але вони наштовхуються на проблеми гуманітарної кризи, зокрема в освіті. Метою дослідження є аналіз журналістської освіти в Україні з точки зору її ефективності, прозорості, практичності і успішного працевлаштування випускників. Досягнення цієї мети було реалізоване завдяки використанню методу онлайн-опитування випускників факультетів і інститутів журналістики України. В результаті проведеного дослідження були підтверджені гіпотези про те, що практичні навички і навчальні практики є основним компонентом

академічного життя студента-журналіста, а напрацьовані під час них знання і вміння (а вже потім - портфоліо і професійні рекомендації) найбільшою мірою впливають на успішне працевлаштування випускника.

19.18.12.1158/223872. Українізаційні тенденції друкованої преси Луганщини 20-х - 30-х рр. XX ст. Ульянова К.М. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.61-70. - англ. УДК 007: 304: 070 (477.52 6).

Мета дослідження - здійснити комплексний аналіз функціонування періодики Луганщини в контексті політики українізації (коренізації), яка запроваджувалась більшовиками в 20-ті - 30-ті рр. XX ст. і сприяла формуванню та усвідомленню національної самоідентифікації українського народу. Методи. Поставлені завдання вирішуються методами синхронного аналізу, які дають повну характеристику наукового об'єкта на конкретному етапі історичного розвитку. Оскільки стаття має переважно описовий характер, стрижневими методами наукового дослідження виступають описові (порівняльно-історичний (компаративний) та ретроспективний), у поєднанні з різними прийомами й процедурами наукового аналізу. Результати. Процеси українізації ЗМК, в першу чергу, позначились на функціонуванні періодичних видань, які масово переорієнтовувались на українську мову. Найпродуктивнішим виявився період кін. 20-х - сер. 30-х рр. XX ст., коли загалом функціонувало близько 100 українськомовних газетних органів. Однак українськими вони були лише формально, на змістовому рівні ці видання увібрали в себе негативні сторони коренізаційних процесів, основним з яких була орієнтація на масовізм, що на практиці означало зведення ролі журналістики до ідеологічного обслуговування партійно-державного апарату. Курс на українізацію був активно підтриманий національно свідомими силами Донбасу, зокрема творчою інтелігенцією, яка координувалася навколо єдиного на той час журнального видання "Забой" / "Літературний Донбас". Діяльність часопису кін. 20-х - поч. 30-х рр. XX ст. позначалася на піднесенні загальнокультурного рівня населення та впливала таким чином на модернізацію національної свідомості луганців. Висновки. Дослідження політики коренізації та її наслідків для пресової діяльності на Луганщині розкриває соціальну природу журналістики загалом, підкреслює її творчий аспект у задоволенні духовно-культурних запитів східноукраїнської спільноти, пов'язаних із захистом національних інтересів Української держави.

19.18.12.1159/224039. Гортаючи поживклі сторінки: огляд публікацій "Донецької газети", м. Слов'янськ, 1942-1943 рр. Сиротенко В.П., Максименко О.Л. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2015, №2, С.122-131. - укр. УДК 947.7+82(477.6)(07).

Стаття присвячена з'ясуванню змістово-проблемних, ідеологічних спрямованостей ряду матеріалів. Хоча редакція поділяла погляди "Просвіти" та ОУН (утвердження національної свідомості, прагнення відродити українську державність, негативне ставлення до більшовизму), в умовах німецької окупації висловлювалася позитивна оцінка "новому порядку". Детально аналізуються статті морально-етичної наснаженості як такі, у яких порушуються питання формування особистості, відстоювання людини як індивіда.

19.18.12.1160/224561. Правові гарантії журналістської діяльності. Поклонська О.І. // Проблеми законності. Харків: Нац. юридичний ун-т ім. Я.Мудрого, 2017, №139, С.31-42. - укр. УДК 342.732:070.13.

Досліджено існуючу систему гарантій діяльності журналістів в Україні. Виділено організаційно-правові та нормативно-правові групи гарантій журналістської діяльності. Проаналізовано сучасний стан дотримання гарантій журналістської діяльності в Україні.

19.45 Засоби масової інформації

19.18.12.1161/223774. Генезис громадського мовника в пострадянському суспільстві. Литовський приклад. Пеціуліс З. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №18, С.8-21. - англ. УДК 007: 304: 654.198 (474.5).

Метою дослідження було проаналізувати розвиток ідеї суспільного мовлення в Литві як одній з пострадянських країн. Литовський випадок є показовим для демонстрації різних інтерпретацій ідеї суспільного мовлення, маніпуляцій відповідними поняттями і нормами, впливу на суспільне мовлення конкуруючих політичних та бізнес-груп. У даному дослідженні ми виділили наступні етапи формування концепції суспільного мовлення в Литві: перші дебати (розвиток законодавчої бази), а також спроби впливу - так звані "деполітизація", "декомерціалізація" та "оптимізація". Було проаналізовано відповідне законодавство Литви і поправки до нього, парламентські обговорення, публікації в пресі. Ми також порівняли литовську концепцію суспільного мовлення із західним тлумаченням. Дослідження дало підстави дійти висновку, що, попри офіційні заяви про обмеження втручання до роботи національної служби мовлення, мали місце спроби впливу і політизації її діяльності. "Деполітизація": в 1996-1997 рр. був змінений порядок формування Ради Литовського радіо і телебачення (LRT), до якої було делеговано представників 15 творчих і громадських організацій. Принципи відбору громадських організацій зазнали критики. "Декомерціалізація": в 2000-2002 рр. LRT критикували за надмірну комерціалізацію і не виконанні своєї державної місії. Було вирішено розробити спеціальну систему фінансування, за якою LRT мала представляти Сейму план фінансування та свідоцтво відповідності запланованих програм державній місії. Введення таких змін могло становити небезпеку прямого політичного втручання у формування змісту програм. "Оптимізація": в 2009-2010 рр. були зроблені спроби радикального реформування управління LRT, які критикувалися за пов'язування мандата членів Ради LRT з політичним календарем, за можливість відкликати членів Ради установами та організаціями, які їх делегували, а також за права Комітету Сейму схвалювати або відхиляти стратегію мовлення LRT. У 2014 р. була розроблена нова модель фінансування LRT, після чого з 2015 р. LRT припинила трансляцію комерційної реклами (окрім деяких визначених випадків). Фінансування LRT розраховується заздалегідь на основі доходів бюджету і акцизного збору за попередній календарний рік.

19.18.12.1162/224512. Принципи соціальної відповідальності в діяльності сучасних українських мас-медіа. Назаренко К.С. // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства:

методологія, теорія, методи. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39, С.244-252. - укр. УДК 316.774:004.738.5(477).

Стаття присвячена визначенню принципів соціальної відповідальності у діяльності сучасної української медіаспільноти. Соціальну відповідальність мас-медіа визначено як соціальну позицію та поведінку суб'єктів мас-медіа (медійників, медійних спільнот та організацій), що спрямовані на дотримання у професійній діяльності стандартів журналістської роботи і дій, які сприяють задоволенню потреб суспільства та налагодженню суспільного діалогу. Представлені фактори, якими зумовлена соціально-відповідальна поведінка медійників: індивідуальні переконання медійника, спрямовані на виконання громадського обов'язку; професійні орієнтації медійної спільноти, засновані на законах журналістської етики; корпоративні стратегії медійної спільноти, що базуються на редакційних принципах і націлені на вирішення соціально-значущих проблем. З огляду на положення професійної журналістської етики визначено принципи соціальної відповідальності у діяльності сучасних українських мас-медіа. Представлено результати емпіричного дослідження, які дозволили з'ясувати уявлення журналістської спільноти Харкова про соціальну відповідальність українських мас-медіа.

19.51 Друк

19.18.12.1163/223778. Семантичні межі поняття "книга нон-фікшн". Зелінська А.А. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №18, С.62-73. - англ. УДК 316.77 : 004.624.

У статті здійснена спроба термінологізації поняття "книга нон-фікшн" у межах теорії видавничої справи. Метою дослідження є етапне підсумування міждисциплінарної дискусії навколо поняття "нон-фікшн" в українському та зарубіжному науковому дискурсі, з'ясування особливостей фахових підходів, окреслення семантичних меж видавничого тлумачення книги нон-фікшн. Під час проведення дослідження застосовано такі методи: бібліографічний (для опрацювання літературних джерел), понятійного аналізу (для опрацювання основних понять і термінів), аналізу і синтезу (для опрацювання характеру вживання термінів та виокремлення їхніх особливостей), узагальнення (для побудови власної дефініції поняття нон-фікшн). Розглянувши різноманітні зарубіжні дефініції поняття "нон-фікшн", автор доходить висновку, що воно вживається у двох значеннях: широкому та вузькому. У ширшому значенні нон-фікшн - це література, яка не містить у собі художнього вимислу. У вузькому значенні нон-фікшн - література, яка має в своїй основі реальні події, документи, факти, біографічні реалії осіб, викладені та інтерпретовані автором за допомогою художніх засобів без спотворення історичної правдивості розповіді. Значимість одержаних результатів полягає в термінологізації поняття "книга нон-фікшн" для застосування у наступних дослідженнях.

19.18.12.1164/225461. Реформа друкованих засобів масової інформації як інструмент сучасного медіа-маркетингу. Бухтатий О. // Економіка та підприємництво. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(2), С.69-81. - укр. УДК 007:304:001.

У статті досліджено та проаналізовано проблематику еволюції функції маркетингу друкованих засобів масової інформації в умовах реформування.

19.61 Телебачення

19.18.12.1165/223684. Методики вивчення агресивності глядачів під впливом телевізійних програм. Гаврилець Ю.Д., Різун В.В., Тукаєв С.В., Макарчук М.Ю. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2015, №17, С.8-21. - англ. УДК 007 : 304 : 001.

Метою пропонованого дослідження було систематизувати методики, які використовують науковці у США та Європейському Союзі для вивчення агресії глядачів під впливом телевізійного насильства. За допомогою класифікації емпіричних праць було сформульовано типологію методик вивчення агресивності глядачів під впливом телевізійних програм. З'ясовано, що два основні види методик, які насамперед використовують американські вчені - це дослідження медіавпливів на агресивну поведінку, а також вивчення впливів медіа на схильність до агресії. При цьому, слід відзначити як складніший із багатьох поглядів для практичного застосування перший підхід, однак він дає змогу отримувати інформативніші дані. У дослідженні акцент зроблено на методиках вимірювання психо-фізіологічних реакцій як ефекту впливу телевізійного насильства.

19.18.12.1166/223863. Об'єктивізація суб'єктивності: світовий досвід відбору теленовинного матеріалу в дослідженнях медіаефектів. Гаврилець Ю.Д., Різун В.В., Тукаєв С.В., Хилько М.М. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №19, С.8-20. - англ. УДК 007: 304: 001.

У дослідженні розглянуто новинний контент телебачення як базовий матеріал для експериментів у соціальних комунікаціях. За науковими працями американських та європейських учених запропоновано класифікацію методів відбору контенту засобів масової комунікації у контексті дослідницької парадигми медіаефектів. Пропонуються різні підходи до відбору новинного матеріалу. Згідно з наведеною класифікацією, всі методики відбору новинного контенту розділені на первинні (метод пулу) та вторинні (тест Self-Assessment Mannequin, метод семантичного диференціалу, шкала Р. Лікерта для позначення емоцій, шкала Дж. Хаскінса для оцінки позитивності / негативності новин). Валідність і надійність цих методик доведена їх успішним застосуванням у дослідженнях медіавпливів, зокрема у працях із ефектів телевізійних новин.

19.18.12.1167/224066. Функціонування анекдоту в розважальному телеконтенті (на матеріалі передачі "Клуб "Белый попугай"). Бережний В.А. // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький нац. ун-т, 2016, №1, С.6-12. - укр. УДК 398(=161.1):394.24:379.823.

У статті досліджуються особливості побутування анекдоту, що потрапляє в нехарактерну для нього сферу - екранну, аудіовізуальну культуру (розважальні передачі на телебаченні). Аналізуються зміни, що відбуваються в жанрі (зокрема, ігнорування деяких його особливостей), функціонування якого підпорядковане новим завданням. Досліджуються особливості зміни комунікативної ситуації (штучна театралізація процесу спілкування) і перетворення анекдоту на естрадний номер.

19.65 Радіо

19.18.12.1168/223870. Музика в радіоєфірі як чинник формування національної ідентичності. Мірошніченко П.В. // Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2016, №20, С.37-48. - англ. УДК 007:[654.195+78](477).

Культура, виражена мовою, є виразником національного характеру, а музика апелює до національних почуттів як складника національної психології. Мета статті - виявити потенціал української популярної музики як чинника формування національної ідентичності в комерційному радіоєфірі. Під час дослідження були застосовані методи систематизації даних, зіставного аналізу, моніторингу. Основні результати дослідження: постколоніальний і посттоталітарний стан свідомості українського суспільства обумовлюють те, що масовий радіослухач недооцінює роль і значення вітчизняної культури, зокрема музичної, в процесі формування національної ідентичності. Популярні радіомовники тривалий час обмежували доступ національного, зокрема україномовного, аудіопродукту до аудиторії. Законодавчі ініціативи зі збільшення квоти україномовної музики в радіоєфірі повинні ґрунтуватися на глибокому аналізі реального стану національної популярної музики, передусім її жанрового розмаїття, та європейського досвіду підтримки національної музики державою.

20 ІНФОРМАТИКА

20.53 Технічні засоби забезпечення інформаційних процесів

20.18.12.1169/226207. Особливості формування складних електронних документів в умовах синтезу інформаційних технологій. Потапенко С.Д. // Моделювання та інформаційні системи в економіці. Київ: Київський нац. економічний ун-т ім. В.Гетьмана, 2016, №92, С.159-175. - укр. УДК 002.5:004.

У статті розглянуто особливості ефективного застосування сучасних підходів до формування складних електронних документів на основі технологій WYSIWYG, програмування та їх синтезу. Показано важливість оцінювання трудомісткості підготовки складних електронних документів та роль даного процесу у виборі відповідних технологій. Розглянуто особливості та сформовано рекомендації щодо ефективного формування документів, які мають типову структуру: інформаційного листа-запрошення до участі у конференції; договору на виконання робіт; збірника наукових публікацій.

21 РЕЛІГІЯ. АТЕЇЗМ

21.41 Релігії, церкви і товариства

21.18.12.1170/224198. Типологічні моделі організації взаємодії релігії й політики в етнопонаціональному процесі. Бортнікова О.Г. // Вісник Нац. ун-ту "Юридична ак-мія Укр. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32), С.111-119. - укр. УДК 2:001.8.

У статті аналізується феномен релігійно-політичних взаємодій в етнопонаціональному процесі та його значимість у формуванні політичної нації в Україні. Аргументуються положення про тип взаємодії як критерію, що визначає характер релігійно-політичної взаємодії (результат впливу однієї організації на іншу). У результаті застосування структурно-типологічного підходу надано типологічну характеристику організації релігійно-політичних взаємодій в етнопонаціональному процесі.

21.18.12.1171/225612. Митрополит Іоан (Максимович) про "свое" та "чуже" в автобіографічному творі "Подорожній" (1711 р.). Посохова Л.Ю. // Харківський історикографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.218-227. - укр. УДК 929Максимович:141.319.8.

Статтю присвячено дослідженню твору митрополита Іоанна (Максимовича) "Подорожній" (оригінал має назву "Есть путник из Чернигова в Сибирь"). Текстологічний аналіз дозволив виявити кілька рівнів розуміння автором "свого"

та "чужого", заснованих на фіксації культурних відмінностей у церковному та громадському житті українських та інших православних єпархій Російської імперії. Зроблено висновок про те, що Іоан (Максимович) формував образи "свого" та "чужого"/"іншого" із яскраво вираженим акцентом на такому аспекті як "культурно свій" та "культурно інший".

21.18.12.1172/227010. Війна і мир... і релігія: релігійна свобода під час російсько-українського конфлікту (за результатами міжнародної конференції). Вовк Д.О. // Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №2(33), С.173-176. - укр. УДК 001.92.

13-14 квітня 2018 р. Центром дослідження верховенства права і релігії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого у співробітництві з Міжнародним центром дослідження права і релігії при Університеті Брігама Янга (США) проведено міжнародну наукову конференцію "Війна і мир... і релігія: релігійна свобода під час російсько-українського конфлікту". У конференції взяли участь професори і наукові співробітники Університету Брігама Янга, Університету Віттенберга, Університету Теннессі, Інституту Кеннана у Міжнародному центрі для вчених імені Вудро Вільсона (усі - США), Університету Астон у Бірмінгемі (Сполучене Королівство), Університету Бремена (Німеччина), Університету Тарту (Естонія), Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, Інституту філософії НАН, Інституту соціології НАН (усі - Україна) та ін.

21.91 Історія атеїзму, релігій і церков

21.18.12.1173/225318. Українські церковні посольства до Російської держави в другій половині XVII - на початку XVIII століть. Кагамлик С.Р. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка, 2017, №133, С.68-76. - англ. УДК 271.2.327(477+470).

У статті аналізується діяльність українських церковних посольств до Російської держави у другій половині XVII - на початку XVIII ст. на матеріалах двох провідних київських осередків - Києво-Печерської лаври та Могилянської академії при Києво-братському монастирі, які мали особливі привілеї. Головною метою для керівництва Києво-Печерського монастиря на той час було збереження титулу лаври і права ставропігії, а також підпорядкування Константинопольському патріарху. Водночас для Києво-Могилянської академії пріоритетним було підтвердження російським урядом її статусу вищого навчального закладу та його матеріальне забезпечення. Відстояти ці права в умовах російського централізму було головним завданням особливих монастирських уповноважених, які, крім дипломатичних функцій у столицях Російської держави, виконували обов'язки церковних адвокатів, захисників довірених їм обителів. Робиться висновок, що завдяки високій освіченості, організаційним здібностям і дипломатичному хисту українських церковних посланців їм вдалося досягти значного успіху і відстояти головні інтереси київських осередків - особливий статус Печерського монастиря та права вищого навчального закладу для Києво-Могилянської академії. Місії українських посланців 60-х років XVII ст. мали важливе церковно-політичне значення. Вони змусили зверхників Російської держави усвідомити несприйняття українським духовенством Московського протекторату і на двадцять років затримали підпорядкування Київської митрополії.

21.18.12.1174/225600. Конструювання меж старообрядництва в російській науковій літературі та публіцистиці XVIII - початку XX ст. Єремєєв П.В. // Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15, С.69-78. - укр. УДК 930(470+571)"17 19":271.222(470+571)-86"16".

Стаття присвячена процесу конструювання меж старообрядництва в російській науковій літературі та публіцистиці XVIII - початку XX ст. Показано, що відсутність внутрішньої єдності старообрядництва, а також брак об'єктивних критеріїв визначення приналежності певної групи віруючих до "старої віри", створювали можливість для дуже різного опису меж такого явища, як старообрядництво. Суспільно-політична та конфесійна ангажованість російських авторів XVIII - початку XX ст. грала вирішальну роль при розв'язанні ними даного питання. Включаючи до обсягу поняття "старообрядництво" одні релігійні групи та виключаючи з нього інші, дослідники різних суспільно-політичних та конфесійних поглядів свідомо чи несвідомо намагалися представити старообрядництво у тому світлі, яке було вигідне для захисту їхніх переконань.

АВТОРСЬКИЙ ПОКАЖЧИК

Fedoryuk O.	0580	Білоусенко П.І.	0868, 0878, 0898
Karpenko O.O.	0797	Білякович Л.	1055
Navarro J.A.A.	1123	Білянїна В.І.	0986
Popel S.	0580	Біляцька В.П.	0996
Yashyna K.V.	0797	Блащак Д.	0189
А		Бобилєва С.Й.	0135
Абасалїєва О.М.	0588	Бова О.В.	0825
Аврамова В.	1053	Бова Т.В.	0825
Агамїр'ян Л.В.	0198	Бовсунївська Т.В.	1035
Адамчук В.В.	0805	Бовсунївський П.В.	0545
Айанвачуку М.А.	0409	Богдан О.В.	0199
Акимченков О.В.	0207	Богдановська Н.В.	0634
Акінгін М.О.	0964	Богдашина О.М.	0023, 0068
Акмалдінова О.	0959	Богомазова Л.Н.	0040
Александрович О.О.	0263	Богуш В.В.	0295
Александрович Т.З.	1100, 1108	Боженко А.О.	0047
Алексєєва К.А.	0619	Божко О.С.	1093
Алієв Х.М.	0745	Бойко А.Ю.	0847
Андрейко Я.В.	0953	Бойко Д.М.	0153
Анісімова Г.В.	0419, 0430	Болдирєв К.	0787
Антонов В.М.	0626	Бондарєва Л.В.	0308
Антонова О.Р.	0413	Бондаренко А.І.	0358
Ануфрієва О.Ф.	0716, 0746	Бондаренко В.	0860
Армейський О.С.	0839	Бондаренко В.В.	0747
Артеменко А.Г.	0335	Бондаренко Г.А.	0113
Артеменко В.В.	0706	Бондаренко М.О.	0364
Аршава І.О.	0440	Бондаренко О.М.	0955
Астахова В.І.	0759	Бондаренко Т.С.	0848
Астахова К.В.	0758	Борєнько Н.В.	0054
Астрахан Н.І.	1034	Борзенко О.П.	0849
Б		Борисенко К.Б.	0673
Бабай Д.О.	0397	Борисенко О.П.	0554
Бабанїна А.С.	0877	Борисова Т.М.	0298
Бабич Т.П.	0671	Борозенець І.О.	0850
Базова В.	1054	Бортнікова О.Г.	1170
Бакатанова В.Б.	0679	Боряк О.О.	0051
Бакїров В.С.	0195, 0757	Ботнер В.С.	0973
Баран М.П.	0318, 0833	Боченко О.В.	0602
Бараннік А.М.	0072	Бранєцька М.С.	0313, 0964
Баранова А.С.	0611	Брославська Г.М.	0748
Бардола К.Ю.	0041	Брояков С.В.	0247
Бардус І.О.	0662	Брус Т.М.	0325
Баркович А.А.	0867	Бублій М.П.	0161
Басняк Т.А.	1118	Бударна В.О.	0492
Батаєва К.В.	0146	Булгаков В.М.	0805
Башкір О.І.	0600	Буллер А.	0021
Безпальченко В.М.	0771	Бурова О.К.	0239
Бейгул І.	0820	Бутенко Г.О.	0638
Бекїров Н.В.	0264	Бутирська Т.О.	0245
Белоконь Ю.А.	0573	Бухтатий О.	1164
Бельмаз Я.М.	0647	Бухтатий О.Є.	0276
Бережна-Притула М.О.	0698	Буц М.А.	0809
Бережний В.А.	1167	Буяльська Т.І.	0879
Бережной В.А.	0866	В	
Берлізов Є.В.	0559	Вакїм В.Е.	0372, 0380, 0405, 0491
Бессарабова О.В.	0657, 0658	Вакулєнко К.Р.	1129
Белїкова В.В.	0678	Ванда З.А.	0501
Бєляєва Е.Ф.	0589	Вардана Доди Джая	0505
Биков Р.Ю.	0822	Варданян М.В.	1085
Биковська Л.Б.	0714	Варєнко В.	0908
Бисага К.В.	0553	Василїна К.М.	1101
Бїлецька О.В.	0906, 1082	Василїшин І.	1064
Бїлич А.В.	0597	Васильєв Є.М.	1037
Бїловус Р.В.	0284	Васильєв І.Б.	0679
Бїлорусов С.Г.	0312	Васильєва Н.В.	0258
Бїлоус Є.В.	0148	Васильєва О.І.	0257
Бїлоус М.	0010	Васильєва С.О.	0613

Василькова Н.В.	0788	Голтвяниця Н.Ю.	0870, 0940
Васьков Ю.В.	0645, 0729	Гольонко Р.А.	0416, 0420
Васянович О.О.	0053	Гольцов А.Г.	0534, 0547
Ваштарева Є.А.	0253	Гоманюк М.А.	0191
Вдовиченко М.О.	0762	Гончарова Н.М.	0638
Венгер Н.В.	0096	Гончарова Н.О.	0095
Веприняк І.Д.	1051	Гончарук Н.Т.	0321
Вербицька А.В.	0811	Горбач Н.В.	0998, 1086
Верховська М.В.	0705	Горбунов М.П.	0556
Весельська М.В.	0300	Горovenko O.A.	0718
Вельчева К.О.	1109	Гоцуляк С.Л.	0255
Виговський О.І.	0355	Грабарь Ю.Г.	0625
Вигранка Т.В.	0730	Гребенникова Н.Д.	1154
Вигранка Т.В.	0604, 0717	Грень Л.	0782
Виноградський Б.	0621	Григор'єва А.В.	0902
Витко Т.Ю.	0324	Григорчук М.В.	0424
Вишницька Я.С.	0980	Гринь Ю.В.	0999
Віват Г.І.	0896	Гриньків О.В.	1000
Вікирчак І.О.	1045	Гриценко О.В.	0981, 1144
Вірлич Є.М.	0357	Гришко Ю.А.	0692
Вісич О.А.	1135	Грімм Ю.	1156
Віток І.С.	0731	Грозовська Н.А.	0921, 1032
Власенко Л.	0852	Громов Є.В.	0680
Вовк Д.О.	1172	Губенко А.	0814
Вовк І.Л.	0869	Губенко А.О.	0831
Вовк О.І.	0018, 0027, 0114, 0778	Гудзенко А.А.	0454
Воднік В.Д.	0842	Гудманян А.	1062
Войтович О.А.	0799	Гумен Ю.Є.	0260, 0261
Волковинська І.В.	1136	Гуменний В.Л.	0036
Волошенко І.О.	0527	Гура Н.П.	1102
Вольвач Б.В.	0367	Гурєєва А.М.	0715
Волянська О.В.	0142	Гусак О.О.	1149
Волянський С.М.	0851	Гусева Г.Г.	0575
Ворожбит І.В.	0066	Гуськова Е.О.	0162
Воронов О.І.	0323	Д	
Врублевська К.М.	0391	Давидова Ж.В.	0674
Г		Даниленко І.В.	0757
Гавриленко І.І.	0542	Даниліна О.В.	1001
Гаврилець Ю.Д.	1156, 1165, 1166	Данильченко С.І.	0710, 0711
Гайдученко С.О.	0205	Данильян О.Г.	0225
Галицька Н.В.	0812	Даніч В.М.	0816
Галич А.О.	1131	Дашковська О.В.	0810
Галич О.А.	0997	Дегтярєва Г.А.	0837
Гальченко Л.В.	0585	Дейнеко О.О.	0169
Гандзюк К.В.	0330	Дем'яненко С.І.	0800
Ганус С.О.	0024	Дем'янишин В.М.	0648
Гап'як В.М.	0559	Дем'янчук Ю.І.	0956
Гапон В.І.	0724	Демент М.О.	0689
Гасимов Ровзад Афат Огли	0356	Демченко В.М.	0209, 0570, 0950, 0951, 0952
Гейвандов В.А.	0490	Демчук Т.Г.	0903
Герасимюк К.Х.	0317	Денисова Н.В.	0614
Герасіна Л.М.	0228	Денисова Р.О.	0268
Герус О.І.	0154	Денисюк О.Я.	0764
Гетьман Є.А.	0281, 0286, 0506	Деревянко Ю.М.	0880
Гетьман К.О.	0506	Деревянченко В.	0035
Гірняк А.Н.	0856	Держановська С.Л.	0498
Гладій А.Л.	0938	Десенко Д.С.	0185
Глібко В.М.	0469	Дегтяр А.О.	0161
Глобіна Л.В.	0939	Дегтяр О.А.	0208, 0344
Говорущенко Т.О.	0796	Джгун Н.М.	0965
Годун Н.І.	0809	Дзвінчук Д.І.	0624
Голець В.А.	0633	Дзьобань О.П.	0005, 0225
Голець В.О.	0709	Дикань Б.О.	0158
Голіков О.С.	0152, 0159	Димидюк Д.А.	0037
Голіна В.В.	0247, 0458	Димовська А.К.	1002
Голобородько Г.М.	0579, 0618	Динник І.П.	0203
Голобородько К.Ю.	0626	Дібрівна Е.А.	0479
Головка А.А.	0519	Діденко Л.	0009
Головкін Б.М.	0459	Діте Л.А.	0732
Головченко В.І.	0509	Добровольська А.М.	0687

Добровольська Л.	0908	Записний Д.Ю.	0336
Добровольський Г.А.	0961	Запорожець О.Ю.	0512
Добропольська Д.О.	0881	Заря Л.О.	0720
Довгань Г.В.	0472	Захарченко А.П.	1147
Довгуша М.П.	0398	Захарченко С.М.	0907
Долгарев А.	0787	Зашкільняк Л.О.	0022
Долгова Н.О.	0693, 0700	Зброжек С.І.	0451
Долгопол О.О.	0841	Зеленін Г.І.	0688
Долід В.В.	0105	Зелінська А.А.	1163
Домановська М.Є.	0065	Зікращ Д.	0621
Домбровська С.М.	0494	Зінченко І.О.	0448
Домніч О.В.	0882, 0972	Зінченко Н.І.	1003
Донцов А.В.	0733	Зінченко О.І.	0808
Донцов А.В.	0749	Зінчина О.Б.	0197
Дорошко М.С.	0527	Зражевська Н.І.	0562
Драган Ю.М.	0982	Зубець Н.В.	1014, 1070
Драгомирецька Н.М.	0322	Зубкова Л.М.	0589
Драненко Г.Ф.	1137	Зуенко Я.М.	1015, 1088
Древаль Ю.Д.	0243, 0255	Зюзько В.В.	0953
Древняк А.	0189	І	
Дриваль О.М.	0433	Іваненко В.А.	1046
Дроздовський Д.	1126	Іваненко Л.О.	0615
Дроздовський Д.І.	1049	Іваннікова Л.В.	1103
Дрокіна А.С.	0672	Іванова А.	1062
Дубиківська-Кальненко Л.П.	0071	Іванова Д.О.	0111
Дубовець О.М.	0681	Іванова О.І.	0649
Дубовик Т.М.	0819	Іванова Т.В.	0149
Дубовська О.Л.	0740	Івануса О.	1052
Дудніков М.О.	1113	Іванченко А.В.	1094
Дука Л.І.	0871, 0883	Іванченко Р.П.	1110
Думбровяну Р.М.	0962	Іванюшин Ю.О.	0779
Дурман М.О.	0337	Івашків Ю.Д.	0218
Дурман О.Л.	0331	Іващенко В.Ю.	0117, 0608
Дутчак Г.О.	0561	Іващенко О.А.	1028
Дядечко І.Є.	0635, 0661	Ігнатенко В.М.	0292
Дядюра К.О.	0802	Ігнатенко Д.Є.	0899
Дячук С.	0774	Ігнатенко І.В.	0349
Енцимінгер А.	1156	Ігнат'єв П.М.	0513, 0523, 0545
Є		Ігнатюк О.	0846
Євстрат'єв О.	0019	Ідрісов Б.	0768
Євсюкова О.В.	0170	Ідрісова Н.О.	0642
Євтушенко С.	1065	Ілляшенко Н.С.	0667
Єремєєв П.В.	0115, 1174	Ілляшенко С.М.	0572, 0667, 0790
Єремєєва К.А.	0101	Ільницький В.І.	0087
Єрмак Ю.І.	0734	Ільченко І.І.	0968, 1033, 1080
Єфімов О.М.	0406	Індутний В.	0571
Єфремов С.В.	0719	Іонова О.	0653
Єфремова К.В.	0387	Ісапчук Ю.В.	1120
Ж		Іщенко М.П.	0299
Жарікова М.В.	0596	К	
Жванко Л.М.	0102	Кабадаї А.	0912
Жданенко С.Б.	0007, 0508	Кавіцька В.С.	0798
Жданова В.А.	0221	Кагамлик С.Р.	1173
Жидков С.	0082	Казанжи О.В.	1111
Жидков С.О.	0070	Калантай М.В.	0365
Жиленко І.Р.	1115	Калашнікова Л.В.	0150
Жуйкова М.В.	0922	Калетнік Г.М.	0805
Жуков В.О.	0124, 0125	Калиновський Ю.Ю.	0230, 0483
Жуковська Г.Г.	0463	Калинюшко О.А.	1047
Журба О.І.	0097, 0116	Калініна А.В.	0461
З		Калініченко В.І.	0935
Завгородня Д.О.	0569	Калужна О.М.	0238
Загірняк Д.М.	0817	Кальницький Е.А.	0004, 0231
Загороднюк В.	0014	Камінська Т.М.	0490
Загреба С.С.	0661	Канюка О.Ю.	0468
Задихайло Д.В.	0383, 0386	Капітонов О.Г.	0819
Задихайло Д.Д.	0378, 0421	Каплін О.Д.	0128
Задорожній О.В.	0476, 0526, 0529	Карабанов Є.О.	0694
Закревський А.В.	0789	Карабанова О.В.	0217
Залужна М.В.	0983	Карнаух Б.П.	0251

Кароева Т.Р.	0136	Кондратенко О.Ю.	0515, 0525, 0548
Карпеко Н.М.	0654	Кондратюк А.С.	0431
Карпенко О.В.	0949	Коник О.О.	0262
Карпунець А.С.	0305, 0343	Кононов І.Ф.	0186
Кацюба К.В.	0389, 0393	Конопелько Г.М.	0790
Каштанов К.	0075	Конох А.П.	0694, 0712
Кашуба В.О.	0638	Константинов В.Ю.	0541
Кашута В.Є.	0682	Константинова О.О.	0900
Квасник О.	0578	Коржавих І.М.	0744, 1141
Кеба О.В.	1043	Корнієнко Г.С.	0425
Кебкало Т.Г.	0809	Корнієнко Д.С.	0710
Кенсицька І.Л.	0701	Коробкова Н.К.	1006
Кикош Ю.В.	0807	Коробов В.К.	0310
Килат С.В.	0962	Корольчук А.	0827
Кинтікова М.	0422	Корочанська А.О.	0084
Кирилюк С.Д.	1039	Корсак К.	0134
Кириченко М.	0073	Корсак Ю.	0134
Кириченко О.Б.	0106	Корчма С.В.	0651
Киричко В.М.	0237, 0455	Косінова К.С.	0382
Кізілов О.І.	0757	Костенко Я.О.	0155
Кікоть О.Ю.	1139	Костецька Л.О.	1007
Кіндрат Л.Р.	0176	Костиця І.	0784
Кіпоренко Г.С.	0664	Костюченко О.Є.	0434
Кіриченко С.В.	0646	Кот С.	1056
Кірковська І.С.	0872	Коченгіна М.В.	0840
Кісельова Ю.А.	0025	Кочерга С.О.	1036
Клименко А.Л.	0294	Кочина В.В.	0666
Клименко Г.І.	0923	Кравченко В.О.	1008
Клименко О.Л.	0873	Кравченко Т.А.	0428
Климосьюк А.С.	0446	Кравченко Я.П.	1087, 1104
Клімова Г.П.	0229	Кравчук О.А.	0524
Клімова С.М.	0352, 0361, 0755	Кравчук О.В.	1044
Книш А.	0855	Краєвська О.Д.	0936
Коваленко Д.В.	0665	Красненко О.В.	1009
Коваленко І.І.	0226, 0231		
Коваленко М.А.	0822	Крат В.І.	0369, 0453
Коваленко Ю.О.	0629, 0635, 0641	Кратт О.А.	0794
Коваль Г.В.	0173, 0314, 0341	Крехно Т.І.	0721
Коваль О.Ю.	0884	Кривенко С.	1127
Коваль С.В.	1150	Кривонос Р.А.	0537
Ковальов В.Г.	0325	Криворучко С.К.	0591
Ковальова І.Д.	0214	Кривошеїн В.В.	0141
Ковальова К.В.	0806	Криштанович М.Ф.	0628
Ковальова М.В.	0661	Крісілов В.А.	0798
Ковальська Н.М.	0829	Кротенко Г.А.	0808
Ковальчук С.В.	0963	Круглик В.С.	0675
Ковнір О.І.	0627, 0655	Крушинський В.Ю.	0536
Ковпик С.І.	1004	Крюссманн Т.	0234
Коврегін В.В.	0813, 0832	Кубальський В.Н.	0478
Ковтун О.В.	1083	Куделко С.М.	0137
Ковтун О.О.	0760	Кузіна І.І.	0576
Кожекіна Л.Ю.	0762, 0764	Кузнецова О.Ю.	0595
Козаченко А.І.	0254, 0266, 0267, 0282	Кузнецов П.В.	0079
Козачук К.О.	1005, 1068	Кузнецов Ю.М.	0557
Козел В.М.	0772	Кузьміна Л.І.	0639, 0643
Козленко Н.В.	1142	Кулешов Д.В.	0296
Козлова О.Г.	0612	Кулешова В.В.	0676
Козловець М.А.	0165	Куліков В.О.	0060
Козуб П.А.	0590	Кулінич Т.О.	0540
Козуб С.М.	0590, 0754	Кульчицький В.	0909, 0913
Кокарев Б.В.	0711	Кунгурцев О.Б.	0963
Колесніков О.Є.	0803	Куницька І.	1057
Колієва І.	1066	Кунінець О.О.	0660
Колодій Р.В.	0544	Курана К.	0853
Коломоець Т.О.	0124, 0125	Курафєєв В.В.	0408
Колосов Р.В.	0487	Куртсеїтов Р.Д.	0168
Комарніцький О.Б.	0118	Кур'янович А.В.	0086
Комарова Т.В.	0474	Кухарчук Р.В.	0479
Комишан А.І.	0750	Куценко Т.В.	0586
Комова М.В.	1145	Куцепал С.В.	0006

Л			Майнаєв Ф.Я.	0587
Лавренюк Т.А.	0374, 0395		Макаров З.	0015
Лагода С.В.	0695		Макарова С.В.	0723
Лагутін В.Д.	0204		Макарчук М.Ю.	1165
Лазарев М.І.	0677		Макміллан О.Д.	0081
Лазарева Т.А.	0683		Маковський С.О.	0544
Лазукова О.В.	0285, 0466		Максименко О.Л.	0864, 1159
Ландсбергіте-Бехер Ю.	1038		Максимович О.В.	0151, 0160
Лапченко А.С.	0090		Малеева О.В.	0573
Ларка Л.С.	0435		Малеєв В.М.	0729
Ласкава Ю.В.	1010		Малеєв В.О.	0771
Ластовець Н.О.	0078		Малинка М.М.	1108
Лебедева А.Ю.	0554		Малишкіна Н.О.	0297
Лебедева М.Л.	1121		Маліков М.В.	0637
Левада О.В.	0235		Маляренко І.О.	0697
Левченко В.В.	0119		Мамедова А.І.	0885, 0923
Лейба О.А.	0449		Мануїлова К.В.	0256, 0265, 0273, 0495
Ленська С.В.	1011		Мануїлов Є.М.	0005, 0230, 0563
Лепетюха А.В.	1095		Манчул Б.	1138
Лесняк В.Ю.	0167		Манько А.М.	1013
Лехнюк Р.О.	0020		Маньковська Р.В.	0030
Летнева О.С.	0442		Мараб'ян К.А.	0886
Лешньова Н.О.	0722, 0735		Маракли Е.Ш.	0605
Лещина Ю.В.	0815		Маракушин А.І.	0751
Лизогуб В.А.	0499, 0500		Мардаренко О.	0914
Лиман С.І.	0029		Мартиненко В.Ф.	0211, 0277
Лимарь І.В.	0403		Мартинов Р.	0010
Линдгрєн М.	0001		Марценко Н.С.	0288
Линдюк О.А.	0301		Марченко О.С.	0223, 0241, 0489
Лисенко М.С.	0061		Марченко Т.М.	1069
Литвин Л.М.	1012		Масирова Р.	0781
Литвин О.Л.	0924		Масич В.В.	0668
Литвиненко Н.П.	0539		Матвієнко В.М.	0542
Литвинко О.А.	0925		Матросова В.О.	0350
Литвинов О.М.	0295		Махлін П.	0915
Литвинова Т.Ф.	0032, 0098		Маховська С.Л.	0056
Литвинська С.	1125		Махоніна О.Г.	0091
Литовченко А.Д.	0147		Мацєгора І.Л.	0941
Лихач Ю.Ю.	0303		Мацєйко І.	0827
Лігачова А.О.	0215		Мачульська К.Я.	0887
Лінник В.О.	0954		Машкіна О.М.	0777, 0942
Ліпич Л.М.	0196		Медведева Є.Ю.	0955
Лісєнко С.В.	0092		Медведева М.О.	0418, 0479
Лісовський П.М.	0546		Мединська Г.А.	0326
Логвиненко Ю.В.	0987		Межжеріна Г.	0916
Лозицька І.О.	0306		Мележик М.С.	1134
Лозовой В.О.	0818		Мельниченко І.С.	0943
Лопаський С.В.	0702		Мельніков А.С.	0145
Лопушинська І.В.	0315		Мелякова Ю.В.	0227, 0232
Лопушинський І.П.	0207, 0274, 0315, 0338, 0462, 0627, 0655		Менів Я.О.	0368, 0375
Лук'янов Д.В.	0803		Мережко Н.	0571
Лукіна Т.О.	0300		Меркулова О.В.	0888
Луценко С.	0076		Мер'ємова Ю.В.	0993
Луцик Х.Ю.	1133		Миздрєнко О.М.	0809
Луцій О.П.	0791		Микитів Г.В.	0944
Лученко О.О.	0854		Микитюк О.Р.	0984
Любимова С.	0914		Миколєнко Д.В.	0107
Любченко В.В.	0559, 0798		Миронюк Л.В.	0974
Лях М.В.	0703		Михайличенко В.	0782
Лях Т.О.	1114		Михайличенко В.Є.	0584
Ляшевська Л.І.	0401		Михайловський Р.А.	0182
Ляшук Н.	1124		Михалєвська Л.Б.	0309
М			Мицюра І.О.	0721
Магдін В.В.	0796		Мізінкіна О.О.	0975
Маєвська О.Ю.	0804		Мілаєв О.І.	0706
Мазалова А.О.	0396		Мілкіна О.В.	0710
Мазєпа М.	0863		Мінгазутдінова Г.	0532
Мазорчук М.С.	0574		Мінгазутдінов І.	0532
Мазур О.О.	0331		Мірошниченко П.В.	1168
			Міхно Н.К.	0157

Мішин А.О.	0272	Омаров А.М.	0376
Міщук Є.В.	0862	Омельяненко Г.А.	0695, 0709
Мкртчян О.А.	0751	Омельяненко І.О.	0636
Мовчан Д.Г.	0220	Опар Н.В.	0823
Моїсеєнко Ю.М.	0360	Оприско О.Б.	0802
Мокроменко О.В.	0601, 0606	Орлов М.М.	0443
Молодцов О.В.	0275, 0280, 0497, 0566	Орлова М.О.	1122
Моргун О.	0094	Орловський Р.Р.	0522
Моргун О.В.	0108	Осадча К.П.	0631
Мороз В.	0785	Осадчий В.В.	0675
Мороз С.	0785	Осепян К.М.	0883
Мороз С.А.	0830	Осинцева А.А.	0454
Морозкіна Н.В.	0468	Осинцева А.О.	0451
Мосієнко Г.М.	0677	Остапенко В.В.	0407
Мотуз С.О.	0710	Остапенко Ю.І.	0384, 0493
Мочков О.Б.	0279	П	
Муравйов В.І.	0271	Павленко І.Я.	1142
Мурадян О.С.	0144	Павлова Л.В.	0735
Мушак Н.Б.	0477, 0481, 0530	Павлова Л.В.	0722
Н		Павлова О.Г.	0050, 0609
Набатова О.О.	0220	Павлова Ю.	0621
Набока С.І.	0342	Павлова Ю.В.	0436
Нагорняк К.М.	0156	Павлюк О.О.	0874, 0885
Надточий А.В.	0131	Пазилова А.Т.	0819
Надьон В.В.	0392, 0410, 0411	Пак І.В.	0763
Назаренко К.С.	1162	Палагнюк Ю.В.	0436, 0834, 0847
Найденко О.В.	0804	Паленний Ю.Г.	0579
Наливайко О.О.	0603	Пальчук М.Б.	0701
Наливайко О.О.	0592, 0736	Пантелєєва А.Ю.	0574
Насонкіна О.Ю.	0713	Панченко В.В.	0414
Науменко Н.В.	0970	Панченко В.О.	0802
Науменко О.В.	1096	Паронікян А.А.	0565
Науменко Р.А.	0316	Партицький С.	0189
Наумчук В.І.	0644	Парубчак І.О.	0333, 0441, 0464, 0567
Нвоча Маттгев Енія	0354	Паславська Н.О.	0080
Неділько М.О.	0790	Патріарх В.О.	0957
Некрасова О.П.	0629	Паюнова А.В.	0676
Некряч А.І.	0555	Передон Н.О.	0945
Непомнящий О.М.	0208, 0344	Пересада Є.І.	1082
Нестеренко В.О.	0063	Перпері Л.М.	0579, 0618
Нестеров А.В.	0706	Петік М.В.	0962
Нестерова С.	0827	Петренко В.П.	0172, 0624
Нечай О.І.	0635	Петренко-Лисак А.О.	0192
Нижнікова С.В.	0103	Петрица П.	0828
Ніколаєнко В.М.	1014, 1015, 1070, 1088	Петрова Л.О.	0011
Ніколова О.О.	1105	Петрова О.Б.	0756
Нікольський С.Б.	0651	Петровський В.В.	0058, 0120
Нікоряк Н.В.	1143	Петрофанова К.Р.	0362, 0400
Новак А.М.	0259	Петрушенко В.	0003
Новосельська Н.Т.	0650	Пеціуліс З.	1161
Новосілець О.В.	0926	Пешко Б.	0550
Носко Ірина	0910	Петухов А.	0002
Носова Б.М.	1156	Пивоваров С.О.	0648
Нугрохо Хибну	0447	Пикало А.О.	0064
О		Пилипенко В.Є.	0142
Оболенцев В.Ф.	0289, 0485	Пилипчук В.П.	0795
Оборський Г.О.	0579, 0618	Пироженко В.В.	0573
Овдїєнко В.В.	0348	Пироженко О.С.	0770
Огнева О.Є.	0332	Писик А.	0016
Огнівенко З.Г.	0854	Письменна О.	0959
Одинець Т.Є.	0634	Підкуркова І.В.	0178, 0439
Окладна М.Г.	0522	Підлісний Д.В.	0121
Окладная М.Г.	0502	Піреєва Г.І.	0564
Олексін Ю.П.	0549	Пірковіч К.	0571
Оленковська Л.П.	0274, 0319, 0328	Піскорська Г.А.	0516
Оленченко Н.В.	0927	Плющ В.А.	0139
Оленяк М.Я.	0904, 0960	Побережний С.Ю.	0796
Олефір А.О.	0388, 0390, 0394	Повторєва С.	0012
Олех Т.М.	0803	Погорєлов С.М.	0556
Олійник С.М.	1016	Погоріла Н.А.	0539

Погорська І.І.	0517	Романовський О.	0858, 0860
Погребняк В.П.	0810	Романовський О.Г.	0584
Погрібна В.Л.	0178, 0212	Романюк Н.А.	0528
Подгорна Л.	1138	Романюк Н.М.	0929
Подлісецька О.О.	1132	Ромас Л.М.	1021, 1048
Познанська К.В.	0175	Росстальна О.А.	1112
Покачалова А.Г.	0240	Ротон Н.	0918
Поклонська О.І.	1160	Рубан Н.П.	0681
Поліщук Є.С.	1017, 1089	Рубашенко М.А.	0457
Поліщук І.О.	0250	Руда І.В.	0320
Поліщук О.Л.	1018	Рудевич Н.	0780
Полковниченко Д.Ю.	0334	Рудевич Н.В.	0684
Полонська А.	1130	Рудик М.К.	0994
Полторак С.Т.	0494	Рудіна М.	0775
Помазан О.С.	1083	Рудоман О.А.	0891, 0930
Поморова О.В.	0796	Ружецька І.В.	0345
Понамарьова Г.Ф.	0737	Ручинська О.А.	0042
Пономаренко О.О.	0417, 0423	Рябичев В.Л.	1148
Пономарьов О.	0578, 0858	Рябова О.О.	0682
Попенко Н.В.	0752	Рябчиков М.Л.	0853
Попова І.М.	0319, 0327	Рябчикова К.М.	0669
Попова Н.О.	0756	С	
Попова О.О.	0146	Сабат Н.І.	0738
Попович Н.Г.	0329, 0507, 0520, 0836	Сабліна С.В.	1098
Посохов С.І.	0133	Савельєва В.	0781
Посохова Л.Ю.	1171	Савенок В.В.	0302, 0304
Постол О.С.	0696	Савлюк С.П.	0659
Потапенко С.Д.	1169	Савченко Т.	0852
Потапова О.В.	0637, 0640	Сажина А.В.	0897
Потоцький В.П.	0069	Сазанова І.О.	0715
Похитун Т.	0917	Сакара Н.Ю.	0269
Походнякова А.	0034	Самелюк Л.О.	0521
Походнякова А.С.	0039, 0082	Самойленко А.Г.	0801
Правда Н.А.	0954	Самойленко Л.Я.	0299
Приймак Б.І.	0536	Самоленко Т.В.	0714
Приходько А.М.	0753	Самородов А.С.	0347
Приходько І.М.	0889	Самофалова О.В.	0777
Прохоренко Т.Г.	0179	Сатохіна Н.І.	0233
Проценко О.А.	1019	Сахань О.М.	0212
Проценко О.О.	0213	Сахаренко О.В.	0523
Процик І.Р.	0928	Сачко Д.В.	0127
Прудникова О.В.	0180, 0563	Світленко С.І.	0026
Прядко О.В.	0200	Сєврук І.І.	0164
Пуделька Й.	0353	Сегін Л.В.	0901, 0934
Пурій М.Р.	0528	Седляр Ю.О.	0538
Р		Семененко В.І.	0058
Радецька С.В.	0773, 1050	Семеніхін І.В.	0246
Радутний О.Е.	0456	Семенова А.	0607
Радченко О.В.	0280, 0510	Семикін Д.М.	0708
Рахно К.Ю.	0132, 1140	Сенів М.Г.	0937
Рачков Є.С.	0089, 0122	Серветник А.Г.	0248
Резніченко О.М.	0583	Серга Н.В.	0870, 0940
Ремзі І.В.	0724	Сергєєва О.А.	0722
Репко І.П.	0725	Сергєєв А.А.	0460
Решетнікова І.Л.	0792	Сергєєва Л.М.	0460
Рибак К.Б.	0890, 0946	Сердюк О.О.	0190
Рибакова О.О.	0683	Серебрянська І.М.	0931
Рибалка І.	1053	Серьогін С.М.	0321
Рибалко Л.С.	0726	Сетьягама Азис	0504
Рибцева О.Ю.	1020	Сечіна К.В.	0976
Рибченко А.С.	0551	Сидор А.Р.	0892
Рижко О.М.	1151	Сидоренко О.О.	0283, 0486
Рик М.	0017	Сидоров М.В.-С.	0155
Рик С.	0598	Сизикова В.	0846
Рихло П.В.	1116	Сизон В.Г.	0620
Ричкова Л.В.	0591	Синовець А.	0511
Різун В.В.	1156, 1165, 1166	Синюрка С.О.	0033
Розвод Е.В.	1097	Сирова Г.О.	0754
Романенко Л.В.	1071	Сиротенко В.П.	0864, 1106, 1159
Романовська О.	0783	Сиса А.Д.	0834

Ситар Г.	0911	Тищенко В.О.	0697, 0704
Сідельнікова В.К.	0724	Тіняков А.	0861
Сінюгіна М.Б.	0707	Тіхавська Т.О.	1025
Сіренко Р.Р.	0835	Ткач В.О.	0799
Сірик С.В.	0985, 1081, 1099	Ткаченко В.В.	0764
Сірінюк-Долгарьова К.Г.	1157	Ткаченко Т.І.	0989
Сіроштан Т.	0919	Ткачова О.В.	0249
Сіроштан Т.В.	0932	Тодоріко О.О.	0961
Сіцінський Н.А.	0552	Токаленко П.О.	0062
Скворцова І.А.	0088	Токарев А.М.	0044
Скороход Ю.С.	0543	Толкованов В.В.	0339, 0340
Скуратівська Л.	1063	Толстов С.В.	0531
Слижук О.А.	1022, 1090	Томасевіч Н.	0914
Слюсаренко О.В.	0947	Томбулатова І.І.	0978
Смеюха В.В.	1154	Томенко О.	1067
Смирнов М.М.	0633	Томченко М.А.	0966
Смірнова Я.В.	0739	Топалова Е.Х.	0338, 0496
Соболева О.Д.	0740	Тохтарова І.М.	0337
Соколов А.Є.	0772	Трагнюк А.Р.	0290, 0502
Соколова О.В.	0696, 0708	Требін М.П.	0166
Соколюк О.В.	0685	Трофименко В.А.	0437, 0438
Сокурченко В.В.	0190	Трофимова І.А.	0574
Сокурянська Л.Г.	0174, 0652	Трусей Л.Г.	0140
Солецький О.	0920	Трусей Л.М.	0140
Солоденко А.К.	0810	Тукаєв С.В.	1156, 1165, 1166
Солодовник О.Є.	0905	Туркова О.К.	0346
Сорока С.В.	0244	Турстон Р.	0099
Сосюра М.О.	0843	Тютюма Т.С.	1075
Співак І.В.	0429	У	
Стадніченко О.О.	1023, 1072	Уджмаджурідзе Г.Г.	0188
Старків І.Л.	0790	Удовенко Л.О.	0055, 0059, 0865
Стасевська О.А.	0163, 0181	Удовицька Т.А.	0123, 0610
Стасик М.В.	0977, 0988, 1073	Уллах П.Е.	0109
Стасюк Г.Є.	0623	Ульєва Г.М.	0723
Стасюк О.	0863	Ульянова В.С.	0742
Степаненко К.В.	0488	Ульянова К.М.	1158
Степанець І.О.	0741	Умарова А.	0917
Степанов В.Ю.	0311	Упатова І.П.	0727
Степанчиков Д.М.	0779	Усманов Ю.І.	0270, 0475
Стефанків М.	0621	Устименко О.М.	0049
Стеценко А.С.	1040	Ушакова Н.І.	0195
Стовбур Л.М.	1098	Ф	
Столярчук Я.М.	0216	Фаріон І.Д.	0876
Струк Н.П.	0172	Фастовець В.В.	0629
Стукал О.В.	0761	Федорів У.	1059
Ступницький О.І.	0518	Федорова Л.М.	0845
Судус Ю.В.	0893	Федорченко О.	0083
Сумцов Д.В.	0850	Федотов О.П.	0359
Сурженко О.А.	0399	Філатова Н.Ю.	0371
Сусська О.О.	0183	Філатова О.Є.	0048
Сушко С.	1058	Філіпенко О.І.	1026
Т		Філіппова В.Д.	0278, 0622, 0625, 0824
Табачнікова О.	1119	Філіппова О.А.	0194
Таран Л.В.	0582	Фінін Г.І.	0593, 0594
Тарасенко А.І.	0677	Фіют-Дудек А.	0085
Таценко Н.В.	0875	Фомін М.В.	0043
Тащенко А.Ю.	0857	Фоміна О.В.	0990
Твердохліб О.С.	0206	Форкош С.	0028
Темна О.В.	1107	Фурман А.В.	0856
Теодорович А.Ю.	1024	Х	
Тепшич А.І.	0995	Хавіна І.	0786
Терела Г.В.	0252	Харицька С.	0958
Тертишна Л.С.	0287, 0370, 0377, 0381	Харківська А.А.	0663
Телєтов О.С.	0616	Харківський В.С.	0838
Телкова О.В.	0894	Харченко І.М.	0128
Телкова Я.Ю.	0874, 0894	Харченко Н.А.	0809
Тимкова В.	0776	Харченко Ю.П.	0412
Тимцуник В.І.	0316	Хейлік Т.О.	0177
Титар О.	0013	Хижняк Л.М.	0138, 0195
Тичініна А.Р.	1041	Хижняк О.В.	0769

Хилько М.М.	1156, 1166	Шатохін А.М.	0766
Хілінський С.В.	0444	Шафалюк О.К.	0617
Хмельницька М.В.	0210	Швайка І.О.	0077
Хмельова Н.А.	0465	Швидка Т.І.	0379, 0385, 1146
Хміль Н.А.	0651	Шевченко В.В.	1077
Хобта С.В.	0187	Шевченко В.Ф.	0967, 0969, 0992, 1078, 1092
Ходико Ю.Є.	0236	Шевченко Є.В.	0448
Ходченко О.О.	0129	Шевченко Л.С.	0219, 0222, 0224, 0821
Холод О.М.	1155	Шевченко О.В.	0533
Хом'як Т.В.	0979, 0991, 1027, 1028, 1074,	Шевченко С.Л.	0765
	1091	Шевченко С.М.	0816
Хоменко С.В.	0703	Шевчук А.В.	0948
Хомич С.В.	0514	Шеломовська О.М.	0193
Хорошков М.М.	1075	Шерстюк В.Г.	0596
Хоффман Т.	0484	Шеховцова К.В.	0711
Христосенко В.В.	0953	Шимко А.Р.	0373
Ц		Шимчишин М.	1060
Цепков Д.О.	0104	Шингарьов Д.О.	0450
Цехмістро О.В.	0740	Шинкаренко Т.І.	0535
Цимбал Е.Г.	1147	Шипуліна Ю.С.	0667
Ципишев С.І.	0052	Широколава М.В.	0093
Цувіна Т.А.	0471	Шишкіна О.	0820
Ч		Шілстон Т.	0190
Чабаненко Т.В.	0445	Шістопал Ю.М.	0581
Чеботарьова І.О.	0632	Шкабура Я.	0074
Чевичалова Ж.В.	0291, 0482	Шкурко В.І.	0770
Чень Чунься	0743	Шовкопляс Г.М.	0366
Черваньова З.	0859	Шпак М.В.	0402
Червінська О.В.	0971	Штейнбук Ф.М.	1117
Чередниченко І.А.	0699, 0704	Штепенко О.	1061
Черкаська Д.В.	0112	Штефан Л.В.	0630
Черкашина М.К.	0415, 0432	Штьогер П.	0560
Черкашина Т.Ю.	1029	Шульга І.М.	0728
Чернецька Ю.І.	0844	Шульга М.В.	0349
Чернієнко О.В.	0008	Щ	
Черній П.Д.	0184	Щедрін І.Л.	1128
Чернявський А.Л.	0473	Щербак І.	0201
Чернявський В.В.	0686	Щербак С.В.	0568
Чернявський Г.Й.	0031	Щербій С.А.	0711
Чернявський Л.С.	0110	Щокін Ю.В.	0045
Черняк К.В.	0202	Щокіна Н.Б.	0750
Чечет А.С.	0332	Щокіна О.О.	0293
Чиженок Т.М.	0639, 0641	Щудло С.А.	0652
Чижик К.В.	1076	Ю	
Чипко О.О.	0707	Юзва Л.Л.	0767
Чичерова А.Р.	1090	Юришева Л.В.	0744, 1141
Чорний Д.М.	0067	Юрковська М.М.	1084
Чорноморденко Д.	0558	Юрченко Т.В.	0427
Чорноус Н.А.	0736	Юсікова О.В.	0895, 0933
Чуб В.П.	1042	Юськів Б.М.	0514
Чубар Т.М.	0363	Юськів О.Б.	0468
Чувпило Л.О.	0130	Юферева О.В.	1031, 1079, 1153
Чувпило О.О.	0031, 0130	Я	
Чугуй Т.О.	0018, 0046, 0057	Яковенко А.К.	0857
Чудновець С.В.	1008	Яковенко В.В.	0678
Чурсінова О.	0012	Яковенко Н.Л.	0516
Чухліб Т.	1063	Яковенко Ю.І.	0143
Ш		Яковюк І.В.	0290, 0522
Шайхет С.О.	0307, 0949	Якубовська О.З.	0038
Шалімова А.С.	0691	Якубовський В.В.	0480
Шалімова І.М.	0691	Якушина О.С.	0577
Шапіро В.Й.	1030	Ян В.Виктор	0793
Шаповалов В.В.	0451, 0454	Янишен В.П.	0351, 0404
Шаповалова В.А.	0454	Янкул О.М.	0126
Шаповалова В.О.	0451	Яремчук В.О.	0452, 0467, 0470
Шапошник А.М.	0670	Ярмак В.Ю.	0503
Шапошникова І.В.	0826	Ярмак О.В.	0242
Шарапова С.В.	0426	Ясір Хамза Салман Аль Худірі	1152
Шаргун Т.О.	0599	Ящук Л.П.	0171
Шаталов Д.В.	0100	Ящун Т.В.	0680

ПОКАЖЧИК ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2015, №17	1145, 1147, 1153, 1154, 1165
Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2015, №18	0562, 1148, 1155, 1161, 1163
Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2016, №19	0511, 1149, 1150, 1166
Актуальні питання масової комунікації. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2016, №20	1151, 1152, 1156, 1157, 1158, 1168
Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №18	0020, 0039, 0040, 0083, 0084, 0085, 0086, 0087, 0088, 0089, 0090, 0091, 0092, 0093, 0094, 0095
Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №19	0019, 0034, 0035, 0036, 0037, 0038, 0073, 0074, 0075, 0076, 0077, 0078, 0079, 0080, 0081, 0082, 0778
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2016, №128	0240, 0271, 0509, 0523, 0524, 0525, 0526
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2016, №129	0355, 0527, 0528, 0529, 0530
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2016, №130	0476, 0477, 0531, 0532, 0533, 0534
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2017, №131	0512, 0535, 0536, 0537
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2017, №132	0418, 0478, 0513, 0514, 0538, 0539, 0540, 0541
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2017, №133	0479, 0515, 0516, 0517, 0542, 0543, 0544, 1173
Актуальні проблеми міжнародних відносин. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Шевченка, 2018, №134	0480, 0481, 0518, 0545, 0546, 0547, 0548, 0549
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015, №1	0629, 0633, 0634, 0657, 0692, 0693, 0694, 0695, 0696, 0697
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015, №2	0635, 0636, 0637, 0698, 0699
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №1	0585, 0661, 0700, 0701, 0702, 0703, 0704
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №2	0638, 0639, 0640, 0641, 0658, 0659, 0705, 0706, 0707, 0708
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №1	0642, 0643, 0644, 0660, 0709, 0710, 0711, 0712, 0713, 0714
Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №2	0715
Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2015, №2	0177, 0866, 0867, 0868, 0869, 0870, 0871, 0872, 0873, 0874, 0875, 0876, 0954, 0965, 0966, 0967, 0968, 0973, 0974, 0975, 0976, 0977, 0978, 0979, 0980, 0981, 0982, 0983, 0984, 0985, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1131, 1132, 1159

Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №1	0877, 0878, 0879, 0880, 0881, 0882, 0883, 0884, 0885, 0886, 0887, 0888, 0889, 0890, 0891, 0892, 0893, 0894, 0895, 0955, 0956, 0986, 0987, 0988, 0989, 0990, 0991, 0992, 0993, 0994, 0995, 1133, 1134, 1144, 1167
Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2016, №2	0072, 0132, 0568, 0864, 0896, 0897, 0898, 0969, 0996, 0997, 0998, 0999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1108, 1109, 1110, 1111, 1112
Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №1	0569, 0777, 0921, 0922, 0923, 0924, 0925, 0926, 0927, 0928, 0929, 0930, 0931, 0932, 0933, 0972, 1068, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1080, 1081, 1128, 1140, 1142
Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017, №2	0938, 0939, 0940, 0941, 0942, 0943, 0944, 0945, 0946, 0947, 0948, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1129
Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017, №1(111)	0852
Вісник НТУ "ХПІ". Економічні науки. Харків: НТУ "ХПІ", 2016, №28(1200)	0350, 0435, 0556
Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №19(1241)	0618, 0809
Вісник НТУ "ХПІ". Механіко-технологічні системи та комплекси. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №44(1266)	0131, 0579
Вісник НТУ "ХПІ". Нові рішення в сучасних технологіях. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №53(1274)	0819
Вісник НТУ "ХПІ". Проблеми автоматизованого електропривода. Теорія і практика. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №27(1249)	0810, 0851
Вісник НТУ "ХПІ". Транспортне машинобудування. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №5(1227)	0808
Вісник Національного університету "Юридична академія України. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: "Право", 2017, №1(32)	0004, 0011, 0140, 0163, 0164, 0225, 0226, 0227, 0483, 0508, 0563, 0564, 0593, 1170
Вісник Національного університету "Юридична академія України. ім. Я.Мудрого". Філософія, філософія права, політологія, соціологія. Харків: Право, 2017, №4(35)	0005, 0006, 0141, 0142, 0165, 0166, 0178, 0179, 0212, 0228, 0229, 0250, 0437, 0842
Вісник Національного університету "Юридична академія України. ім. Я.Мудрого". Філософія. Філософія права. Політологія. Соціологія. Харків: Право, 2018, №1(36)	0007, 0008, 0180, 0181, 0182, 0230, 0231, 0232, 0233, 0438, 0594
Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2015, №22	0580
Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2017, №25-26	0621, 0820, 0863
Вісник Прикарпатського університету. Фізична культура. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет ім. В.Стефаника, 2017, №27-28	0827, 0828

Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №24	0046, 0047, 0048, 0049, 0050, 0051, 0052, 0053, 0054, 0055, 0056, 0126, 0865
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №25	0018, 0057, 0058, 0059, 0060, 0061, 0062, 0063, 0064, 0065, 0066, 0067, 0068, 0069, 0070, 0071, 0127
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №38	0138, 0159, 0160, 0169, 0199, 0200, 0201, 0202, 0213, 0214, 0215, 0576, 0652, 0764, 0765, 0766, 0767, 0768, 0769
Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №39	0139, 0143, 0144, 0145, 0146, 0147, 0148, 0149, 0150, 0151, 0152, 0153, 0154, 0155, 0156, 0157, 0158, 0167, 0168, 0174, 0175, 0183, 0184, 0185, 0186, 0187, 0188, 0189, 0190, 0191, 0192, 0193, 0194, 0195, 0196, 0197, 0198, 0565, 0757, 0758, 0759, 0760, 0761, 0762, 0763, 0856, 0857, 1162
Вісник Харківського національного університету. Історія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №51	0029, 0030, 0031, 0041, 0042, 0043, 0044, 0101, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0107, 0108, 0109, 0110, 0111, 0112, 0130
Вісник Харківського національного університету. Історія. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №52	0032, 0033, 0113, 0114, 0115, 0116, 0117, 0118, 0119, 0120, 0121, 0122, 0123, 0609, 0610
Вісник Харківського національного університету. Серія економічна. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №90	0815
Вісник Харківського національного університету. Серія економічна. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №92	0816, 0817
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2016, №2(57)	0771, 1050
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2016, №3(58)	0961
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2016, №4(59)	0596, 0772
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2017, №2(61)	0557, 0773
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2017, №4(63)	0779
Вісник Херсонського національного технічного університету. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2018, №2(65)	0799
Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. Київ: Національний авіаційний університет, 2017, №35	0774, 0775, 0776, 0908, 0909, 0910, 0911, 0912, 0913, 0914, 0915, 0916, 0917, 0918, 0919, 0920, 0958, 0959, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1124, 1125, 1126, 1127
Економіка та підприємництво. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2015, №33	1139
Економіка та підприємництво. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(2)	1164
Економіка та підприємництво. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2015, №34-35(1)	0298, 0616, 0617, 0788, 0789, 0790, 0791, 0792, 0793, 0794, 0795

Економіка та підприємництво. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2017, №38	0216, 0427, 0597, 0800, 0801
Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №2(29)	0219, 0220, 0221, 0374, 0375, 0376, 0377, 0489, 0490, 0491, 0818
Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №3(30)	0222, 0378, 0379, 0380, 0381, 0382, 0448, 0492
Економічна теорія та право. Харків: Право, 2017, №4(31)	0223, 0383, 0384, 0385
Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №1(32)	0204, 0224, 0386, 0387, 0434, 0493, 1146
Економічна теорія та право. Харків: Право, 2018, №2(33)	0241, 0242, 0821, 1172
Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський національний політехнічний університет, 2016, №22(98)	0796, 0797, 0798
Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський національний політехнічний університет, 2016, №23(99)	0559, 0802, 0803, 0962
Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський національний політехнічний університет, 2017, №24(100)	0804
Електротехнічні та комп'ютерні системи. Одеса: Наука і техніка, Одеський національний політехнічний університет, 2017, №26(102)	0963
Маркетинг і цифрові технології. Одеса: Одеський національний політехнічний університет, 2017, №1, т.1	0572
Маркетинг і цифрові технології. Одеса: Одеський національний політехнічний університет, 2017, №1, т.2	0667
Моделювання та інформаційні системи в економіці. Київ: Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана, 2016, №92	0217, 0807, 1169
Науковий вісник Академії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №2	0176, 0272, 0299, 0300, 0301, 0302, 0519, 0619, 0811, 0812
Науковий вісник Академії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №3	0170, 0203, 0256, 0257, 0258, 0303, 0304, 0551, 0862, 0949
Науковий вісник Академії муніципального управління. Управління. Київ: Академія муніципального управління, 2016, №4	0218, 0259, 0273, 0305, 0306, 0307, 0356, 0440, 0552, 0553, 0561, 0620, 0813, 0814
Науковий вісник Чернівецького національного університету. Філософія. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2017, №780	0001, 0002, 0003, 0009, 0010, 0012, 0013, 0014, 0015, 0016, 0017, 0028, 0134, 0550, 0558, 0560, 0598, 1130, 1138
Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №39	0575, 0586, 0587, 0600, 0601, 0613, 0614, 0615, 0645, 0646, 0716, 0717, 0718, 0719, 0720, 0721, 0722, 0723, 0724, 0725, 0726, 0727, 0728, 0840, 0843, 0844, 0953, 1141
Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №40	0588, 0589, 0602, 0603, 0647, 0648, 0649, 0650, 0651, 0729, 0730, 0731, 0732, 0733, 0734, 0735, 0736, 0737, 0738, 0739, 0740, 0741, 0742, 0743, 0744, 0845
Наукові записки кафедри педагогіки. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2017, №41	0590, 0591, 0592, 0604, 0605, 0606, 0745, 0746, 0747, 0748, 0749, 0750, 0751, 0752, 0753, 0754, 0841, 0850, 0854
Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. Харків: Національний аерокосмічний університет ім. Н.С.Жуковського "ХАІ", 2017, №78	0573, 0574

Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2017, №95	0970, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1113, 1114, 1115, 1135, 1136, 1143
Питання літературознавства. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, 2017, №96	0971, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1116, 1117, 1118, 1119, 1120, 1121, 1122, 1137
Проблеми законності. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2017, №138	0234, 0235, 0251, 0269, 0270, 0369, 0370, 0409, 0415, 0455, 0456, 0457, 0458, 0466, 0471, 0472, 0484, 0485, 0595, 0755, 0756
Проблеми законності. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2017, №139	0236, 0252, 0253, 0351, 0352, 0353, 0354, 0371, 0372, 0400, 0401, 0410, 0414, 0416, 0417, 0425, 0426, 0439, 0449, 0459, 0460, 0467, 0473, 0486, 0487, 1160
Проблеми законності. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2017, №140	0237, 0238, 0239, 0254, 0255, 0373, 0446, 0447, 0461, 0474, 0475, 0488, 0522, 0577, 0770
Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Харків: Українська інженерно-педагогічна академія, 2016, №52-53	0583, 0584, 0599, 0612, 0630, 0631, 0632, 0656, 0662, 0663, 0664, 0665, 0666, 0668, 0669, 0670, 0671, 0672, 0673, 0674, 0675, 0676, 0677, 0678, 0679, 0680, 0681, 0682, 0683, 0684, 0685, 0686, 0687, 0688, 0689, 0690, 0691, 0837, 0838, 0839, 0848, 0849, 0853
Теорія і практика правознавства. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2016, №1(9)	0246, 0281, 0282, 0283, 0284, 0346, 0347, 0348, 0359, 0360, 0388, 0411, 0419, 0432, 0433, 0443, 0450, 0465, 0468, 0469, 0499
Теорія і практика правознавства. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2016, №2(10)	0045, 0125, 0285, 0349, 0361, 0362, 0389, 0420, 0421, 0422, 0423, 0429, 0444, 0451, 0452, 0453, 0482, 0582
Теорія і практика правознавства. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2017, №1(11)	0266, 0286, 0287, 0363, 0364, 0390, 0391, 0402, 0403, 0424, 0445, 0500
Теорія і практика правознавства. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2017, №2(12)	0247, 0248, 0249, 0288, 0289, 0290, 0291, 0292, 0293, 0294, 0365, 0366, 0392, 0393, 0404, 0405, 0430, 0454, 0470, 0501
Теорія і практика правознавства. Харків: Національний юридичний університет ім. Я.Мудрого, 2018, №1(13)	0267, 0268, 0295, 0296, 0297, 0367, 0368, 0394, 0395, 0396, 0397, 0398, 0399, 0406, 0407, 0408, 0431, 0502, 0503, 0504, 0505, 0506
Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №1	0653, 0780, 0781, 0782, 0846, 0855, 0858, 0859
Теорія і практика управління соціальними системами. Харків: НТУ "ХПІ", 2017, №2	0578, 0607, 0783, 0784, 0785, 0786, 0787, 0860, 0861
Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2015, №1	0205, 0274, 0275, 0308, 0309, 0310, 0311, 0312, 0412, 0428, 0494, 0567, 0570, 0822, 0823, 0824

Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2015, №2	0206, 0243, 0244, 0260, 0261, 0262, 0276, 0313, 0314, 0315, 0316, 0317, 0318, 0319, 0320, 0321, 0322, 0441, 0520, 0554, 0555, 0566, 0622, 0623, 0825, 0826, 0829, 0950
Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2016, №1	0171, 0263, 0277, 0278, 0323, 0324, 0325, 0326, 0327, 0328, 0462, 0463, 0495, 0496, 0507, 0581, 0624, 0830, 0847
Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2016, №2	0124, 0207, 0264, 0265, 0279, 0329, 0330, 0331, 0332, 0333, 0334, 0335, 0336, 0357, 0413, 0436, 0497, 0498, 0510, 0625, 0654, 0831, 0951, 0964
Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2017, №1	0161, 0162, 0172, 0208, 0280, 0337, 0338, 0339, 0340, 0341, 0442, 0611, 0626, 0627, 0832, 0833, 0952
Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. Херсон: Херсонський національний технічний університет, 2017, №2	0173, 0209, 0210, 0211, 0245, 0342, 0343, 0344, 0345, 0358, 0464, 0521, 0628, 0655, 0834, 0835, 0836
Техніка, енергетика, транспорт АПК. Вінниця: Вінницький національний аграрний університет, 2016, №1(96)	0805
Техніка, енергетика, транспорт АПК. Вінниця: Вінницький національний аграрний університет, 2017, №4(99)	0806
Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький національний університет, 2015, №30	0899, 0900, 0901, 0902, 0903, 0904, 0905, 0906, 0907, 0957, 1051, 1123
Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. Вінниця: Донецький національний університет, 2016, №31-32	0934, 0935, 0936, 0937, 0960, 1082, 1083, 1084
Товари і ринки. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет, 2017, №1(23)	0571
Харківський історіографічний збірник. Харків: Харківський національний університет ім. В.Н.Каразіна, 2016, №15	0021, 0022, 0023, 0024, 0025, 0026, 0027, 0096, 0097, 0098, 0099, 0100, 0128, 0129, 0133, 0135, 0136, 0137, 0608, 1171, 1174

З питань придбання видань УкрІНТЕІ звертайтеся до відділення сприяння інноваційної діяльності за тел. (044) 521 00 32, 521 00 39

Адреса засновника, видавника:

ДНУ "Український інститут науково-технічної експертизи та інформації"
вул. Антоновича, 180, Київ, 03680
uinter@uinter.kiev.ua, bogatel@ukrintei.ua

Укладачі: Н.В. Богатель, М.В. Попов, Г.О. Бодяковська, Н.В. Іваницька, Л.І. Горелова

Відповідальний редактор: Н.В. Богатель

Комп'ютерна верстка: Н.В. Богатель

Програмно-технічне забезпечення: С.П. Скубак

Підписано до опублікування 21.12.2018. Формат 60x84 1/8.

Набір комп'ютерний.

Видавництво УкрІНТЕІ, 03150, Київ, вул. Антоновича, 180

Реєстраційне свідоцтво серії ДК № 5332 від 12.04.2017 р.